

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

Sanctuarium Siue sermones de S[an]ctis Petri Hieremie Siculi: F. ordinis
predicato[rum]: Concionatoris excellentissimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

Sanctuarium Bine

sermones de Sctis Petri Hieremie Siculi: S. ordinis predicatorum: Concionatoris excellentissimi.

Inest index in quo ex ordine Sanctos sꝑm anni cursum cum folioꝝ numero videbis.

Tabula sermonū de sanctis

Tabula Sermonū. XCIII. de Sanctis per totum annum.

De sancto Andrea aplo. ser. j. foliū. ij.
Item de eodē. ser. ij. fol. ij.
De sancto Nicolao p̄fessore. ser. iij. fo. iij.
De s. Anna v̄l d̄ceptiōe p̄gis. f. iij. fo. (vj).
De sancta Lucia. ser. vj. fo. viij.
De sancto Thoma aplo. ser. vij. fo. ix.
De sc̄to Stephano promarty. f. viij. fo. x.
De eodem. ser. ix. fo. xj.
De sancto Joāne euāgelista. ser. x. fo. xij.
In festo Innocentiū. ser. xj. fo. xv.
De eodē. ser. xij. fo. xvj.
De br̄o Thoma Cantua. ser. xij. fo. xvij.
De br̄o Syluestro papa. ser. xij. fo. xix.
In festo Circūciōis dñi. ser. xv. fo. xx.
In festo Epiphaniē. ser. xvj. fo. xxij.
De sc̄to Antonio abbate. ser. xvj. fo. xxij.
De sc̄tis Sebastiano z f̄a. f. xvij. fo. xxvj.
De sc̄ta Agnēte p̄gie z mar. f. xix. fo. xxvj.
De sancto Vincētio mar. ser. xx. fol. xxix.
De Cōuētiōe sc̄ti Pauli. ser. xxj. fo. xxx.
De Purificatiōe vir. Ma. f. xxj. fo. xxxij.
De sc̄to Blasio marty. ser. xxij. fo. xxxij.
De s. Agatha vir. z mar. f. xxij. fo. xxxvj.
De Trāslatiōe eiusdem: z de trāslatiōe sc̄toz. f. xxvj. fo. xxxvj.
De sc̄ta Eulalia marty. ser. xxvj. fo. xxxix.
De cathedra sc̄ti Petri. ser. xxvj. fo. xli.
De sc̄to Barthia aplo. ser. xxvij. fo. xliij.
De sc̄to Thoma agnate. ser. xxix. fo. xlv.
Item de eodē. ser. xxx. fo. xlvj.
De sc̄to Gregorio pa. z doc. ecclie. f. xxxj.
De s. B̄dicto ab. f. xxxij. fo. li. (fo. xlix).
De Annūciatiōe b. Mariē. f. xxxij. fo. li.
Item de eadem. ser. xxxij. fo. liij.
De s. ambro. ecclie doctore. f. xxxvj. fo. l. vj.
De s. Geor. mar. z milit. f. xxxvj. fo. lvij.
De sc̄to Marco euāge. f. xxxvij. fo. lvij.
De sc̄ta Lira p̄gie z mar. f. xxxvij. fo. lxj.
De s. Petro mar. ordis p̄dica. f. xxxix. fo. (lxij).
De eodem. ser. xl. fol. lxx.
De eodem. ser. xli. fo. lxxij.
Item de eodē. ser. xliij. fo. lxx.
De sc̄tis Phil. z Jaco. aplis. f. liij. fo. lxx.
De inuentiōe sc̄te crucis. ser. xliij. fo. lxxij.
De festo corone dñi. ser. xlv. fo. lxxij.
De s. Joā. euā. an̄ por. la. f. xlvj. fo. lxxij.
De s. barnaba disci. dñi. f. xlvij. fo. lxxvj.
Item de eodem. ser. xlvij. fo. lxxvj.

De nativitate sc̄ti Joā. bap. f. xliij. fo. lxxvj.
De sc̄tis Petri z Pauli. aplis. f. l. fo. lxxvj.
Item de sc̄to Petro. ser. li. fo. lxxvj.
Item de sancto Paulo. ser. liij. fo. lxxvj.
De visitatiōe vir. glo. ser. liij. fo. lxxvj.
De s. H̄arga. vir. z mar. f. liij. fo. lxxvj.
De s. Maria magdalena. f. ly. fo. lxxvj.
De sc̄to Jacobo aplo. ser. lvj. fo. xxi.
De sc̄ta Martha p̄gine. ser. lvij. fo. xxi.
De Vinculis sc̄ti Petri. ser. lvij. fo. xxi.
De sc̄to B̄n̄ico p̄dicatore. ser. lxx. fo. xxvj.
Item de eodem. ser. lxx. fo. xxvj.
De trāsf̄iguratiōe saluato. n̄ri. f. lxx. fo. xxvj.
De sc̄to Laurētio martyre. f. lxx. fo. xxi.
Item de eodē. ser. lxxij. fo. xxi.
De sc̄ta anna m̄re p̄gis glo. f. lxxij. fo. xxi.
De assūptiōe gl̄iose p̄gis. f. lxx. fo. xxi.
De sc̄to Bartholo. aplo. f. lxxvj. fo. xxi.
De s. Aug. p̄f̄. z doc. f. lxxvj. fo. xxi.
De decollatiōe s. Jo. bap. ser. lxxvj. fo. xxi.
De nativitate gl̄iose p̄gis. f. lxx. fo. xxi.
De septē gaudys z do. ciuīdē. f. lxx. fo. xxi.
De exaltatiōe sc̄te crucis. f. lxx. fo. xxi.
De s. Mattheo aplo z euā. f. lxx. fo. xxi.
De s. cosma z damia. mar. f. lxxij. fo. xxi.
De s. Michaele archan. f. lxxij. fo. xxi.
De s. Hiero. p̄f̄. z doc. f. lxx. fo. xxi.
De sc̄to Francisco p̄f̄. ser. lxxvj. fo. xxi.
De sc̄to Luca euāgelista. f. lxxvj. fo. xxi.
De v̄ndecim milli. virgi. f. lxxvj. fo. xxi.
De s. Simōe z Ju. apo. f. lxxvj. fo. xxi.
De omnibz sanctis. ser. lxx. fo. xxi.
De cōmēmoratiōe defun. f. lxxvj. fo. xxi.
Item de eodē. ser. lxxvj. fo. xxi.
De sc̄to Leonardo. ser. lxxij. fo. xxi.
De sc̄to Marti. p̄f̄. f. lxxij. fo. xxi.
De s. Cecilia p̄gie z mar. f. lxxvj. fo. xxi.
De s. Clemē. pa. z mar. f. lxxvj. fo. xxi.
De s. Cata. f. z mar. f. lxxvj. fo. xxi.
De s. Alber. ordis car. f. lxxvj. fo. xxi.
De s. Antonio d. pa. f. lxxvj. fo. xxi.
De sc̄to Placido marty. ser. xx. fo. xxi.
De sc̄to corpore christi. ser. xxi. fo. xxi.
Item de eodem. ser. xxi. fo. xxi.
De sc̄to Juliano p̄f̄. ser. xxi. fo. xxi.
De laudibz scientiarū p̄sertim theologi.
ser. xxiij. fo. xxiij.
De eodē ali? sermo. xxi. fo. xxi.
Finis tabule.

Attēde lector nūey. v. citra v̄sp̄ediū z in tabula z in ordie s̄monū vacare: qm̄ l̄o cum ei? v. lapsu qdā festinatōis su. cella

In festo beati Andree apo
stoli. Bermo. I.

Omnis qui

credit in illū nō pfun
det. Ro. x. Et in eplā
hodierna. Nota non
cōfundet. i. cōfusione
culpe mortalis i hac
vita: neq; pfunctioe pene eternalis post mor
tem. Et q; beat? Andreas credidit in de
um: iō nō est cōfusus: q̄nimo est mirabilis
et altit? in gloria: ideo de eo erit fmo. Sa
luter virgo zc. Pro intellectu verborū est
notandū: q; fm cōmune sniaz theologorū
p̄sertim beati Tho. ij. q. ij. ar. ij. Et ma
gistrū senten. in. ij. li. dist. xxiij. tres ponun
tur gradus vere credentē.

Prim? est credere deum
Scds est credere deo

Tertius est credere in deum

Prim? gradus bē p̄sciaz intellectualem

Scds p̄ reuerentiā cordiale

Tert? p̄ obedientiā generale.

Et iste tert? saluat animā. Et de hoc se
quit̄ thema. presupponit tñ primos duos.

¶ Prim? grad? ē credere deū: scz dñm

creatorē totū vniuersū. Et iste articulus

semp fuit necessari? zc erit ab initio mūdi

vq; ad finē. Ita q; nunq; potuit aliquis

homo saluari sine isto: iuxta illud Heb. xj

Oporet accedere ad deū credere: q; est

z q; ingreditur se remunerator sit. Et

fatū pōt homo quilibet habēs intellectū

et ratione naturali cōgicere quod de? sit:

nisi sit stult? De quo dī in psalmo. Dicit

insipiens in corde suo nō est de?. Un dicit

sanct? Tho. ij. q. ij. ar. i. v. ad tertiu argu

mētū. Et prima parte. q. ij. ad primū. q.

credere q; deus sit: z q; deus sit vnus: non

est p̄prie articulus fidei. Ratio: q; demon

stratue pbat̄: nisi illi q; demonstratio

nē huius nō capit. Et in p̄senti duplici ra

tione manifeste pbat̄ deum esse. Pri

ma ratio sumitur ex parte cause efficientis.

Secunda ex parte mōr? zc sensus. Vide d

p̄ Tho. parte. ij. q. ij. ar. iij. Pro prima ra

tione nota sūt vduz de illo q; intraret in

aliquid magnū z excellens palatiū bñ or

dinatū zc. Talis dato q; non videat dñm
qui fieri fecit illud palatiū: tñ cognosceret
magnā potentā illi? ex magnitudine pal
latij. Cognosceret etiā sapiētiā ex ordine:
z ex fine bonitatē. Sic in p̄posito. Totus
mūdus est palatiū dī. In celo sūt camere
multe: in q; habitat deus cū filiis suis. i.
electis suis. Joā. xij. In domo p̄ris mei:
mansiones multe sūt. Subtus terrā est car
cer inferni. Nos vero sum? h in stabulo cū
bestijs Baruc. O israel: q; magna est do
mus dei z ingens locus possessōis ei? ma
gnus: z nō habens finē: excelsus et imēp̄.
Et magnitudine q; mūdi possum? cōgicere
magnificentiā z potentā dei: ex ordine
sapiētiā suā: nō ex p̄servatione pō bonitatem.
Sap. xij. A magnitudine speciei z crea
ture: cognoscibiliter poterit horū creator
videri. Patet p̄ma ratio. Scda rō sumit̄
ex motu z sensu. Si em dicerē vob: creditis
q; in corpe meo sit aia? Rēdebis? q; sic. Et
vñ cognoscitis? h cū eā nō videatis? Rēde
retis ex motu et sensu mēbroz zc. Sic ex
motu toti? orbis z corporū celestū pote
stis cognoscere deū. Dic singularit̄ d mō
tu solis: z lune: z stellarū. Itē de motu ele
mentoz singularū. Un ex hac rōne motū
qdā antiq; phi: dixerūt q; de? est aia mūdi:
p̄sertim Barc? varro: sicut refert Augu.
in. vij. de ciui. dei. Et Tho. etiā refert z re
probat. ij. q. xxiij. ar. j. Lū em de? sit sim
plicissim? nō imiscet̄: nec cōponit cū aliq;
quo tanq; forma cū materia: quare deus
nō est pars essentie creaturarū. Quis crea
ture omnes habeant essentiā a deo. Hāc
rationem etiam ponit Virgilius in. vj.
eneidos dicens. Principio celum z terras
camposq; liquentes: Lucentemq; globū
lune: titaniq; astra: Spiritus intus alit̄:
toraq; in fusa per artus. Vēs agit ar mo
lem: et magno se corpore miscet. Iste er
go modus vterq; cognoscendi habetur p
scientiam intellectualem: quia et philoso
phi sine fide cognouerunt deum: vt in. xij
Hera. Unde Apostolus. Ro. j. Inuisibi
lia dei: a creatura mundi per ea que facta
sunt intellecta cōspiciuntur: sempiterna
quocq; virtus z diuinitas: ita vt sint inex
cusabiles: q; cū cognouissent deū nō sic deū
glorificauerūt aut grās egerunt: s; euāu.
in cogi. su. z obscū. est in si. cor. e. di. em se et

A ij

De sancto Andrea apostolo

se sapi. stulti facti sunt. Nota quo Aplus reprehendit phos. Et dicit Aug. q. in tēplo cū alijs adorabant idola cū p̄lo. Pa- ter prim⁹ gradus. ¶ Sedus gradus cre- dendi est credere deo. Et iste est melior. Credere autē deo idem est q. credere veri- bus eius. Nulci em credūt deū. scē. sed nō credunt deo. i. verbis eius. Sicut sunt omnes pagani et infideles qui credūt deuz esse: sed non credūt deo. i. Jesu ch̄o vero deo et vero homini affirmati esse tres per- sonas et vnā essentia i diuinis. et sic d. alijs articulis fidei. Et ideo damnātur. Sed q. credit deū: et deo: placet mag⁹ deo. Et id nō priuabit mercede sua. Legit d. Abraz q. deus pmisit ei dare filiū cui esset sener: et vxor antiqua: et ipse credidit. Vñ dicit text⁹. Credidit Abraz deo: et reputatū est ei ad iustitia. Gen. xv. Sic et nos debe- mus credere deo: circa ea q. sunt fidei: q. uis intellect⁹ noster et humana ratio non p̄cipiat. Ideo Eccl. ij. Qui timetis deum credite illi. Non dicit illū: et nō euacuabit merces vestra. Infideles credunt deū: sed non deo. Et ideo euacuabit merces eoz post vitā istam: quis in hac vitā abundet diuitijs et alijs sp̄alib⁹ bonis. ¶ Tertius gradus est credere in deum. Quid autē sit credere in deū declarat Aug. Nam sup il- lud ad Ro. iij. Credenti in eū qui iustifi- cat impiū. dr glo. Aug. Quid est credere in deū: Credendo amare: credēdo dilige- re: credēdo in eū ire: et ei⁹ mēbris incorpo- rari. Hec ille. Igit qui credit in deū facit opa bona et meritoria: q. talis credulitas de sui rōne includit charitatē: vt ex dictis Aug. p. 3. Jo dr saluator. Qui credit in me opa. i. meritoria: que ego facio et ipse faciet Jo. xij. Igit qui est in p̄cō mortali: licet credat deū: et credat deo. nō tñ credit in deū q. nec amat eū p. charitatē: nec ad ipm ya- dit. Talis ē exis in p̄cō mortali mentis/ cū dr. Credo in deū: si intēdit illud dicere in p̄sona p̄p̄ia: scē. si in p̄sona eccl̄ie fidem eccl̄ie p̄tendo. Talis ē grad⁹ credendi est collatiū⁹ et ne vite. Jo. ij. Omis q. credit in ipm nō peat: sed beat⁹ vitā eternā. Et h̄ mō crediderūt apli in deū. Jo. ij. Credide- rūt in eū discipuli ei⁹. Inter q. refulsit An- dreas eū alijs aplis credēs in deū. Et q. ē credere in deū est credēdo in eū ire. vt sup

dictū est. Videam⁹ p. quor passus beatus Andreas iuit ad deū vt ei⁹ exemplis ma- gnificis puotemur. Nota q. p. q. r̄tuor: passus beatus Andreas iuit ad deum.

Prim⁹ est prompta obediētia.

Sed⁹ est firma p̄sidentia.

Tert⁹ est larga beniuolētia.

Quart⁹ est p̄cepta patientia.

¶ Prim⁹ ē passus fuit p̄p̄ia obediētia. Et iste est effect⁹ vere credentia: aliqñ fi- des sine opib⁹ mortua est. Jac. ij. Nota h̄ quod Petrus et Andreas trib⁹ vicib⁹ fue- runt vocati a dño. Prim⁹ ad ch̄isti notā- ciā. Sed⁹ ad ch̄isti familiaritatem. Ter- tio ad ch̄isti disciplinā. De p̄ma vocatiōe habet Joā. j. Die histōriā. Et q. moraliter nora: q. h̄o debet esse diligēs nō solū circa salutē suā: sed etiā circa salutē primop: vt eos ducat ad vitā dei/ p̄sulendo obsecran- do/ corripēdo et. Sic fecit Andreas qui postq. agnouit ch̄istū adduxit Petrū ad eū et. Sic debet facere vir vxor. et ecouer- so: dñs seruus: pater filijs: socius socio et. j. Cor. vij. Saluabit vir infidelis p. multos rem fidelē. Et saluabit mulier infidelis p. virū fidelē. Ideo dr Apo. vi. Spirit⁹ et sponsa dicunt veni: et q. audit dicat veni. De scda vocatiōe legit Lu. x. Dicite b̄ti- riā. Et q. nora moral: q. mag⁹ p. fuit Pet- tr⁹ ad capiendū pisces ex eo q. accomoda- uit nauiculā suā ch̄o petenti: q. ex labore suoz q. p. totā noctē laborātes nihil cepit. Sic in p̄posito. Et elemosinaz largitiōe vltra meritū vite etne mag⁹ augef sp̄alia q. deficiāt: et q. augeant ex labore buano. Har. xix. Vis q. reliquerit domū et fr̄es aut sorores et. Et r̄plū accipiet. In hac vita: quātū ad lucra sp̄alia: vt declarat Har. x. Et vitā eternā possidebit. Itey ps. Junior fui etenim senui et non vidi lu- stum derelictū: nec semen ei⁹ q.rens panē: tota die miseref et comodat: et semē illi⁹ in b̄ndictiōe erit. De tertia vocatiōe legit Har. iij. et i euāgelio hodierno. Et quo moral: nora exēplū optimū obediētie. Et q. cōfundimur nos q. tot et crebus modis vocamur a domino: et tñ sumus rebelles sue voluntati et vocatiōi et furi et. Qui na nāq. bonitas nihil de p̄tingētib⁹ omni- bus ad nos vocandū et p̄ueredū ad se: mō interi⁹ inspirādo: mō exteri⁹ p̄dicando: q.

vor p'dicatoris vor dei est. Dat. x. No ei
vos estis q' loq' minit' sed sp'us patris vestri
qui loquit' i' vobis. It' Jo. ij. Sp'us vbi
vult spirat: et voc' eius audis et. Vodo
minit' terrore: excitado. f. pestib' / fame /
guerra / infirmitatib' et. Et tñ sumus sur
di obaudietes voc' dñi. Gñ Grego. in ho
mella hodierna. Quarta nos ei' miracula
videm' q' flagellis atterimur: quatis mi
nax aspirantib' deterremur. et tñ vocat' sed
p'renimus. In celo iā sedet q' de pueris
nos admonet: iā iugo fidei colla gentium
subdit: iā mundi gl'am stravit. In ruinis
ei' crebescit' disticti sui iudicij dñi p'p'n
quare denūciat: et tñ supba mens n'ra non
vult hoc sp'ore deserere: qd' q'ndie p'dit in
vita. Nec ille. Jo nō sumus inobedientes
voc' dñi ne alias irat' nos p'dat. Nota si
multitudine d' falcone q' qñ est satur nō ve
nit ad dñm cū vocat'. et tñ patronus ei'
indignatus tacit in cū lapide et occidit et.
Sic dñus vocatus a deo: q' satiar' est: et
plenus diuitijs nō vult venire. Sic luxu
riolus et. Sic practice et. Sed dñs irat'
p'p'it in cū lapide dure snie et occidit aiam
et corpus et. Nec audet nos clamantes in
spe necessitatis p'ouet. j. Quia vocat' et
renūciat. extēdit manū meā et nō fuit q' aspi
ceret. despectus o' p'siliū meū et threpa
tiones meas neglexistis. ego q' in interitu
v'ro ridebor subsanabo cū vobis qd' time
batis aduenerit et. Jo cū Job dicamus.
Vocabis me et ego rñdebo tibi. operi ma
nū tu p'ori der. Job. xij. Scds passus
fuit firma p'sideria: sic p'z Jo. vi. qñ An
dreas dixit. Est puer hic vñ q' habz qñqz
panes hoideacos et duos p'sces et. quod
p'dū ē p'sideria dixit: vt sentit Chryz. Et
q' exēplo nota moral' q' debem' p'sidere d'
diuina bonitate in oib' factis n'ris et. No
ta illos q' diffidit d' dño. Timet em vbi
nō est timendū: sicut p'z de eo q' vult igre
di religionē. Timet em ne possit p'seuera
re. Sic de volūrate p'cere inimico et. Sic
de illis q' sunt auari ad elemosinas dan
das: q' p'cedit ex eo q' nō p'sidit d' dño di
cite. Da paup'ib' et habebis thesaur' in ce
lo. Dat. xij. Et ibidē subdit. Dis q' reliq'
rit domū vel frēs et. Centuplū accipiet et
vitā eternā possidebit. Dis em p'bis auar'
tus nō credit: q' si crederet certe daret vñ

p' centū. sicut p'sideret d' instrumēto facto
p' notariū de silis et. Jo p'sidat' dño. p's.
Qui p'sidit in dño sicut mons sion nō cō
mouebit et. Terc' passus est larga be
niuolētia: que d' larga: q' debet extēdi ad
oēs hoies mūdi. Gñ nota qd' latius debz
esse cor n'ra ad diligēdū p'imos q' est cel'
lū empyrēū ad p'cinendū creaturas: q' cel'
lū empyrēū nō pōt cape p'ctōres et malos.
Luc. x. Videbā sathanā sicut fulgur d' cel'
lo cadentē. Sed cor n'ostz debet cape boz
nos et malos: iustos et p'ctōres. Itē celuz
empyrenū nō pōt cape infideles: sed cor nō
strū debz cape illos: vt oēs diligat et. p's.
Dis p'summationis vidit finē latū mada
rū rui nimis. Hāc habuit excellēter brās
Andreas. sicut p'z in pueris Nicolai se
nis luxuriosi p' quo qñqz dieb' ieiunauit:
donec ei' pueris a dño obtinuit. Itē
p'z in liberatiōe illius iuuenis rēcati et ac
cusati a m're libidinosa. Idē pater illi' ep'
deuoti sui rēcati a diabolo in specie mulie
ris. Et hoc exēplū referua in fine s'monis
et. Quartus passus est p'secta patientia q'
pbat in suo sacro martyrio. in q' manifeste
apparuit q' nō solū patiēter: s' etā libēter
mortē amplexus ē: q' nō potuisset a fide
lib' liberari a morte: nihilomin' ab ip'sis
perebat: vt palmā sui martyrij nō impedi
rent. Deo grās Amen.

Item de beato Andrea
Sermos secundus.

Illi relictis re
tibus secuti sunt eū. Dat. iij. Vi
de infra in s'mone beati Jacobi
apli q' incipit. sicut et iste. ¶ Pro introitu
s'monis notādū q' sicut exp'mēto videm'
qñ aliq's tendere vult ad aliqd' regnū: ciuit
tate: vel castrū. et ignorat viā semp' nititur
inuenire societate alieuius expri viatoris
pedori seu p'sani cui' vestigia sequens p'
viā rectā incedat. Sic fecit Tobias q' vo
les accedere ad Babellū p'pinquū suū in
Rages ciuitate. Vedoꝝ merito parentū
et sui inuenit sociū bonū. i. angelū Rapha
elē q' sanū illū duxit et reduxit ad p'ēm: sic
legit Tob. y. et p' tortū. Vodo ad p'positū
oēs nos tendere debemus ad regnū vite
A. ij

De sancto Andrea

pennis: siue ad adquisitionē summi boni: quia illa est finis noster vltim⁹ quā naturaliter desideramus. Nā vt dr Boe. in. ij. de cōsol. In mētib⁹ hoīm naturalr viri boni est inserta cupiditas. Ad illā ergo totis affectib⁹ p̄gere debem⁹: qz nō habem⁹ hic ciuitatē manentē: sed futurā inq̄rim⁹. H. b. vlti. Nā tū ignoramus z cū difficultate cognoscimus. Nā z expientia docet qz oēs hoies p vias diuersas incedūt. Quidā p viā diuitiarū i q̄b⁹ purit̄britudine p̄stare qdā p viā honoz. qdā voluptatū. qdā p viā potētie zc. Vide infra in s̄mone beati francisci: q̄ incipit. Vbi absit gloria ri zc. In p̄ncipio. Ideo dr Boe. in. ij. de sol. Qm mortaliū cura quā multipliciū studiōz labor exerceat diuerso qdē calēpedit: ad vnū tū beatitudinis finē nitit̄ puenire. Tū ergo via hec sit tā nobis icerta z obscura: ad quē viatorē ibimus. Nā qd ad Adam: Nō: qz in p̄ma dicta iter errauit zc. Nunqd ad Doyfen. Nō: qz ipse qnqz errauit: nec viā vite eterne nobis ostendit: sed adq̄rendoz t̄paliū bonoz. Qm p̄mū struz pollicet. Nunqd ergo aliū p̄p̄he tā aut patriarchā. Nō certe: qz oēs quidē errauerūt in solitudine z in aquoso viam ciuitatis habitaculi nō inuenerūt: esurientes z sitiētes aia eoz in ipis defecit. Vñ nō ad celū sed ad infernū oēs descēdebant p̄s. Quis est homo q̄ viuēt z nō videbit mortē. eru. aiam su. de ma. inferi. p̄s. Oēs ergo peccauerūt z egent gl̄ia dei. Ro. ij. Verus ergo viator seu p̄doctus q̄ nunqz viā errauit nec errare p̄r: est ch̄s q̄ verax est z viā dei in p̄rigate docet. Mat. h. xij. Propter hoc em de celis descēdit ad v̄tēz p̄ḡinis vt nos viā istam doceret: z si nos ipm imitemur gl̄iam p̄sequamur Eccl. xxiij. Gloria magna est sequi dñm: lōgitudo em diez assumet ab eo. Petrus ergo z Andreas volētes vt prudētissimi viri per viā rectā incedere vt ad finē optatū tandē puenire possent secuti sunt dñm. Et hoc ē q̄ dr in thēmate. Illi relictz retib⁹ zc. Sz notand⁹ nobis est q̄ dr thēma q̄ ad hec vt seq̄ dñm expediti possent sua recta reliq̄rūt. Et q̄ dñs nobis intelligi: qd si volum⁹ dñm Iesū ch̄m seq̄: etiā nra retia relinq̄m⁹: qz alio rāq̄ catenati ipis retib⁹ z ligati ipz seq̄ neq̄q̄ possem⁹. Sunt q̄r q̄tuo

maxia retia q̄ nos detinēt alligatos: q̄ relinq̄re oportet vt dñs seq̄ possum⁹. Q̄ etiā ap̄t relinq̄rūt p̄stīm Andreas: de q̄ nobis hodie fmo est: sic z nos debem⁹ facere tanq̄ expediti vernaculi Ab̄rae Gen. xiiij.

Primū est rete pp̄ie volūtatis: z istud relinq̄mus p pp̄ia obedientiā.

Scdm est rete carnalis voluptatis: hoc relinq̄mus p sanctā p̄niam.

Tertū est rete humanalis fragilitatis z hoc relinq̄mus p firmā patientiā.

Quartū est rete mundanalis cupiditatis: z hoc relinq̄mus p piam subueniētiā. Primū ergo rete zc. Proptia em volūtatis est rete magnuz p qd ligat homo z trahit ad infernū. Berni. Tolle pp̄iā volūtatis z deerit infernus. Et vñ p̄tā oia cōmittitur: nōne a pp̄ia volūtate. Vult ei homo volūtate suā nō deo subijcere: sed sibi p̄p̄iā refuare. z hinc p̄cedit oia p̄tā. Am bro. xv. q. j. Nō est q̄ cuiq̄ viam aliebat⁹ mus erūnā nisi nōstrey volūtati. Nemo nō strū tenetur ad culpam nisi pp̄ia volūtate deflexerit zc. Ad idē facit dictū Aug. xv. q. j. h. j. Petm adeo volūtariū malū est: vt si nō sit volūtariū: desinat esse peccatū. Sic z infernus nō factus nisi ppter pp̄iā volūtate. Vñ Aug. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor. Vasis ire nunqz deus reddere interitū: si nō volūtariū inueniret homo habere p̄tīm. Vñ bella/vñ furta/vñ bovmicidia/vnde adulteria/vnde destructiōnes religionū: nisi exp̄tia volūtate. Mat. xv. de corde exeunt cogita: tōcs male bovmicidia/adulteria zc. Hoc ergo retere relinq̄ndū est si velimus sequi ch̄m. Relinquimus aut p verā obedientiā. Ido dicit ip̄e. Qui vult venire post me abneget semetip̄z. z tol. cru. suā z sequat me. Mat. xvi. Nota. Et sequat me. Nā ip̄e dr Iesū. Descendi de celo nō vt faciā vo. meam sed eius qui misit me. Nota duplicē volūtate in ch̄o fm q̄ homo: scz voluntas sensuālitatis: que vocat voluntas vt natura. z voluntas rationis: que dicit voluntas vt rō zc. Declara sc̄bz. p̄mā petebat a patre. Pater si possibile ē trāseat a me calix iste: verūtāmē nō mea volūtas sed tua fiat zc. Hoc ergo rete br̄s Andreas reliq̄t. Nā vt dr Greg. in homeliā. Ad vnus nulliōnis vocē Petrus z Andreas relictis retia

hūbus secuti sunt redemptorē zc. Dic quō
tribus vicibz fuerit a domino vocati. sicut
dicit in legenda. De prima legit Joā. j. de
scda 2 u. v. De. ij. Dat. iij. z in euāgelio
hodierno. In prima nota moralit q sicut
Andreas vocauit Petru: sic z nos Apoc.
viti. Qui audit dicat veni. Scdm rete
est carnalis voluptatis zc. Jam expien
tia docet q magnū rete sit hoc. Nam qñ
oēs hoies mundi hoc rete illaqueant: ita
vt dicere possemus. Oēs declinauerūt sū
mul inuiles facti sunt zc. Fortasse in ro
ta hac ciuitate paucissimi sunt q tali rete
aliqui non fuerint alligati. Hoc rete liga
uit forte Samsonē. sanctum David. sapi
entissimū Salomonē. De hoc rete cōplā
gens loquit Abacuch di. Expādit sage
nā suā: z temp interficere gētes non cessat
Abacuch. j. Et nota q istud secundū re
te carnalis voluptatis habet decē fila ex
quibz cōponit: q sunt decē spēs luxurie: q
sunt iste vices. Primum fornicatio simplex
inter solutū z solutā. Scdm adulterium.
Tertiu stuprū. Quartū sacrilegiū. Quin
tū incestus. Sextū raptū. Septimū mol
licies. Octauū sodomia. Nonū innatura
litas seu turpitudine ciuioze extra vas de
bitū. Decimū bestialitas. Dic vt expedit
Sed hoc rete relinqmus p sanctā penitē
tiā. p ipm em in anima subicit corp⁹ qd
facit ipm pmi fuisse z etiā eleuari ad cele
stia premplāda q nō timer hoc rete Pro
verb. j. Frustra iacit rete ante oculos pen
nator. Pennati vocant penitētes: qz du
as alas assumūt p pnam: z orationis z
abstinētie p quas volant p desiderū san
ctū relicta carnali mole. Ad pbandū etiā
quantū hoc rete pualet. Nota exemplum
qd legit i legēda hodierna d matre illa q
filiū pceptuit z cetera. Vbi etiā pbat ex
cellētia castitatis beati Andree: cui⁹ me
rito fuit z luxuria finita z castitas libera
ta. Joā. Col. ij. Bonificate membra ve
stra que sunt sup terrā. Beatus Andre
as volens chm seq reliquit etiā hoc rete
Nam credo ni fallo: ipm virginali mūdi
tia pōditū fuisse. z qz sciebat nō aliter hoc
rete posse euadere nisi p pnam: idō mira
bili penitētia se affligebat: qua et merito
eius nō solū ipse euasit: s; etiā alios fecit
euadere. Nota exemplū de Nicolao sene

inueterato in luxuria: sicut legit in legen
da. Laucamus ergo a sūetudine peccā
di: que ita efficit altera natura: q nō sinit
hoiem a pctō resiliēre: nisi cū maxima vi z
grā dei. Hier. xij. Si mutare pōt ethi
ops pellē suā: aut pard⁹ varietates suas:
ita z vos poteritis bñfacere cū didicerit
malū. Tertiū rete est humanalis fra
gilitatis zc. Hoc rete multos illaqueat.
sicut pz in Petro q fragilitate quadā chri
stū ter negauit. Sic z hodie multi timo
re mūdano multa pctā cōmittūt: sicut pō
serim legisse q ne displiceat magnatibus
pferunt iniustas sūas. Sic z artifice labo
rāt i festiuis diebz vt fūiāt nobilibz. Uxor
quor pctā cōmittit p timorez viri zc. Dic
vt expedit. Hoc ergo rete relinqmus p fir
mā patientiā: qz vt dī Aug. in pmo de ci
uitate dei. z in decretis. xxj. q. v. Ita ne.
Homo potius debet omia mala pati: q
pctō pēntire. Joā dī dñs. Nolite timere
eos q occidūt corpus: aiām aut nō pōt occi
dere: sed potius eū timere q pōt z aiām
z corpus pdere in gehennā. Dat. x. Hoc
ergo rete reliq bñs Andreas. Nā habu
it rārā firmitatē z patientiā q etiā mortē
subijt ppter chm. Dic ei⁹ marcyriū. Jo dī
Luc. xij. In patientiā vā possidebit aiām
vras. Quarrū rete est mūdalis cupi
ditat: circa bona tpalia. Et hec triplē
Primo in desiderādo. (illaqat hoies.
Secdo in adquirēdo.
Tertio in retinēdo.
Primo mō desiderādo: qz mlti iordina
te desiderāt tpales diuitias: aut ad finem
malū: aut malo mō zc. Secdo adquirēdo
in q mlti pctā cōmittunt: aliena diuersis
modis vsurpādo. Tertiū i retinēdo re
naci z nō coicādo egenis zc. lviij. dist. sic
hi. Vide isra i fmo de b. Nicolao: q inci
pit: Iustū deduxit dñs zc. p. ij. Hoc rete
mlti implicat Hier. vj. A miore vsq ad
maiorē oēs auaritie studēt: z a ppha vsq
ad sacerdotē cūcti faciūt dolū. Pores dñ
currere p singlos stat⁹ hoim z singlas ar
tes. Hoc rete excellētissime reliq Andre
as. Nā oia reliq vt chm expedit⁹ se gre
tur: nō solū reitā sua. Vñ dī Luc. v. Reli
ctis oibz secuti sunt illum. Nota oibz: non
solum exterioribz sed etiā cupiditatibus
interioribz. Nam vt dicit Greg. in home.

De sancto Nicolao

hodierna. In hac re debem⁹ affectu poti⁹ us pensare q⁹ censu. multu reliq⁹ q⁹ sibi ni hil retinuit. multu reliq⁹: q⁹ q⁹ntu libet pax totu dedit. Sic et alij apli reliq⁹unt. Un dicebat. Ecce nos reliquim⁹ oia: et secuti sum⁹ te etc. Dar. xix. Sic etia fecit ille Cra tes theban⁹: de q⁹ ponit Hiero. xij. q. ij. Et hoc mo se q⁹mu: chm: q⁹ de se dicit. Gul⁹ pes foueas habet etc. Dar. viij. Hoc g⁹ re the reliquim⁹ p⁹ piam subuenientia. Sub ueniendo. s. paupib⁹ etc. Luc. ij. Quod su pest: date elemosynā. et ecce oia munda sūt uobis. Si q⁹ aut de reb⁹ exteriorib⁹ sub uenire nō pōt ppter paupratē necessariat⁹ aut uoluntaria: subueniat de interiorib⁹. s. de oīonib⁹: de cōpassiōib⁹. Sic et bñs An dreas nō solū in uita: sed etia post mortē subuenit indigentib⁹ miseris et tentat⁹. No⁹ ex exemplū de epō tentato a diabolo sicut legit in legenda.

In festo beati Nicolai. Sermo tertius.

Inuenit gratiā corā oculis dñi. Eccl. xliij. et in epla hodierna. Ex hac grā quaz dicit thema beatū Nicolau inuenisse corā oculis dñi septē excellentes effectus: quasi ex quodā limpidissimo fonte riuuli pcesserūt: et sunt isti uidelicet

- Primus miraculoz opatio
- Secūs diuinalis sanctificatio
- Tertius spiritalis deuotio
- Quartus fraternalis dilectio
- Quintus pontificalis pmoio
- Sextus virtualis administratio
- Septim⁹ supnalis glorificatio

I Primus g⁹ effect⁹ etc. Fuit em bñs Ni colaus excellētissime insignit⁹ grā miraculoz: sicut ista pcessu sermōis patebit. Un ecclia decantat. De⁹ q⁹ beatū Nicolau pō tificē tuū inumeris decorasti miraculis etc. Sed est dubitatio. Posset em aliq⁹ dice re. Uidet q⁹ hic non sit effect⁹ grē diuine saltē loquendo de grā gratū facientē. Nā potentia faciēdi miracula dat a deo etia malis hoib⁹: sicut dicit text⁹. j. q. j. Teneamus. Et. c. pphetauit. Et de reliqui. et ye. san. c. j. Ite antichris faciet mltā miracula sic dicit apls. ij. Tella. ij. qui tū erit pesti

mus. Multū etia alij mali hoies fecerunt miracula: de q⁹ dicit saluator. Dar. viij. Multū dicēt mihi i illa die. s. iudicij. Dñe nōne in noie tuo pphetauim⁹: et i tuo noie demonia eiecim⁹: et in tuo noie pures mltas fecim⁹. Et tūc cōfitebor illis q⁹ nūq⁹ noui uos. Dilcedite a me qui opamini iniquitatē. Ex hoc g⁹ nō uidet cedere in lau dem Nicolai q⁹ miracula mltā fecit. Pro hui⁹ g⁹ dubij declaratiōe notādū: q⁹ g⁹uis etia mali miracula facere possunt ut pbat in auctoritatib⁹ allegat⁹ nihilomin⁹ tñ q⁹ tuoz differentie sūt inter miracula facta p bonos et sanctos viros: et illa q⁹ sunt p malos: sicut tangit bñs Tho. in ij. smap. vi. yij. q. ij. ar. j. ad scdm. ¶ Prima differentia sumit ex efficacā virtut⁹ opantis: q⁹ signa facta p bonos sunt diuina virtute etia in illis ad q⁹ p⁹us actiua nature se nullo mō exēdit: sic suscitare mortuos et huiusmōd q⁹ demōes fm ueritate facere nō pnt in prestigijs q⁹ diu durare nō possunt s. Tho. prestigiū d⁹ eo q⁹ pstringat actiue oculi. sic dicit Aug. in lib. de ciuit. dei. 2. in decretis. xxvj. q. v. Nec mirū. Nec obstat si dicatur de uirga Moysi quēia in colubū p⁹te diuina: quod tñ miraculū fecerūt etia magi Pharaonis. s. Ioan. et Habres. sic legi t⁹ Ero. Ubi etia d⁹ q⁹ p⁹tererunt aquas in sanguinē: et fecerūt aquas ranis ebullire: q⁹ p⁹terio illaz uirgāz p magos facta fuit p⁹te nature. In illis uirgis erant q⁹ dam rōnes seminarie: q⁹ medianib⁹ pō terant ille uirge p⁹te nature p⁹terio in ser pentes: sicut dicit Aug. in lib. de ciuit. dei. et habet in decretis. xxvj. q. v. Nec mirum. Sicut in silt uidem⁹ de pilo caude eq⁹ pō to in aqua q⁹ inde ad aliq⁹ dies cōuertit in serpentē. Nō g⁹ fuit illud in se miraculū: g⁹ apparuit miraculū illis q⁹ h⁹ ignorabant sic etia uidet miraculū cōuersio pili equi in serpentē apud rudes et ignorantes. De uir ga Moysi nō p⁹te nature: sed diuina tñ fuit p⁹terio in serpentē. Et iō fuit magnū miraculū ut in. c. Lū ex imo pto. d⁹ b⁹ereti cis. Uide de h⁹ in simonib⁹ de decē p⁹terio: in pmo p⁹cepto ser. ij. Beat⁹ aut⁹ Nic colaus faciebat signa p⁹te diuina: g⁹ lau dabilis ualde est. ¶ Secūda differentia sumit ex uirtute signoz: q⁹ signa p⁹terio nos facta sūt de reb⁹ uilib⁹: sic i curatiōib⁹

Infirmitatū liberatōibz innocentū. Sic
p beatū Nicolaiū mltā talia facta legunt.
Signa aut facta p malos facta sunt in re
bus vāis. sic volare in aera: sic fecit Sy
mon mag⁹. et in rebz etiā nociuis sepe. pu
ta q: reddūt boī mēbra stupida: sic fecerūt
Saroēs et arfaxat magi sic legi in legēda
scōz Symonis et iude: reddūt etiā talia
signa maloz quibz mētes hoīm alienatas:
aut furore aut falso amore: sic fecit Basili
us fact⁹ monach⁹ cui dā scrimoniali sicut
scribit Gre. in. j. Dialo. Un Luca. Ses
bausti nulla sanie polluta veneni Incāta
ra perit. Un et d quādā muliere magna scri
bit Virgi. sic Aug. refert. xij. de ciui. dei.
Virgi. Decle carminibz pmittit soluere
mētes. Quas velis. aut alijs duras imit
tere curas.
Sisterere aquā fluujs: et ptere sidera fero
Nocturnoqz aet manes mugire videbis
Sub pedibus terram: et descendere monti
bus oinos.
Predicā aut sūt p maiorē pre p̄stigia:
q: faciūt talia apparere vera: cum vera nō
sunt: sed plena mēdacijs: ytpote ab illo fa
cta q: mēdax est: et p̄ ei⁹. Ad h etiā p̄ti
net qd dō de mulieribz: quas appellāt strī
gas: siue hymnaticas: et de qbusdā alijs q
credunt se cū Diana dea paganorū: vel cū
Herodiade intēpēte noctz silentio mltā
terraz spacia ptransire: cōtra qd vide rex.
in. c. Epi. xxiij. q. v. Dec oia pmittit deus
p̄tingere illis: q fidem p̄diderunt: sic dicit
ap̄lus. ij. Thes. ij. Loquēs de miraculis an
tebū: sic ait. Qui est aduent⁹ fm opatio
nē sathane: in oi virtute: et signis: et prodī
gijs: et mēdacijs: et in oi seductione iniq
tatis bis q pereūt: eo q charitatez p̄tatis
nō receperūt: vt salui fierēt. Et iō mittet
illis dē opationē erroris: vt credāt mē
dacio et. Et ad idē facit textus. xxiij. q. v.
Epi. xbi. dō: Ipse sathanas: q transfigurāt
se in angelū lucis: cū mentes cuiusqz mu
lierū cepit: et hanc p infidelitatez sibi subiu
gauerit: illico transformāt se in diuersarū
plonaz species et. Alias nō pmittit deus
sic decipi fideles et bonos ps. Quia nō re
linquet dñs virgā p̄cōz sup sortem iusto
rū: vt nō extēdat iusti ad iniquitatez man⁹
suas et. Tertia differētia sumit ex pre
finitis: q: signa bonoz ordinant ad edifica

tionēz fidelē: et bonoz mo: um: iuxta illud
Mat. vlti. Illi aut pfecti p̄dicauerūt vbi
q: dñs coooperaret: et sermonē p̄firmante se
quentibz signis. Sed signa maloz sūt in
manifestū nocumētū fidei et honestatis.
Nō em pōt p̄tingere nisi p̄tute diuina: q
aliqz fallaz doctrinā annūciās vera mi
racula faciat: q non nisi p̄tute diuina fieri
p̄t. Sic em de⁹ esset falsitatz testis: qd est
impossibile: vt notat Tho. in. ij. q. libero.
Quarta differētia est quātū ad modū
q: boni opant miracula p inuocationē di
uini nois pie et reuerēter: sed mali qbusdā
deliramentis: sic q incidunt se cultris: sic fa
ciebāt p̄phe Baal. q occidi fecit Helias
ij. Reg. xvij. et faciūt hmoi turpia. Et ita
signa p bonos facta p̄t manifeste discer
ni ab ijs q virtute demonis fiūt. Ex p̄cō
dictis q p̄t q q̄ntū ad psonam miracloz
beat⁹ Nicolaus fuit valde laudabilis: qz
faciebat miracula p̄tute diuina: et ad vtili
tate hominū: et ad p̄firmationē fidei: et p
inuocationē diuini nois. G bene de eo dici
tur q inuenit grāz corā oculis dñi. Se
cundus effect⁹ ē diuinalis sc̄ificatio. Di
cunt aut sc̄ificatio diuinalis ad differen
tia sc̄ificatiois humanalis. Vide i alio
fmōe eiusdē sancti q incipit. In extingui
bile est lumen illi⁹ p. j. Hui⁹ aut sc̄ificatiois
fuerūt tria signa. Prīmū signū fuit baptis
mus: qz in baptismo datur grā sacramen
talis. Cuius gracie sacramenta baptisimi
est cā: et signū: cuiusmodi sē cēsa sacramē
ta: qz vt dicit m̄g in. iij. sentē. in p̄n. Sa
cramētū est inuisibilis grā: inuisibilis for
ma: cui⁹ imaginē gerit et cā existit. Decla
ra quō ablutio exterior: cū forma p̄boz est
signū interiorz ablutiōis q fit p grām gra
tū facientē. In cui⁹ infusione p̄ncipaliter
opāt cōis. s̄ instrumentāl⁹ sacramētū. Un
Aug. j. q. j. Detrahē: Accedit p̄bū ad ele
mētū: et fit sac̄m. Un tāta virt⁹ aque vt
corp⁹ tangat: et cor abluat. nisi faciete ver
bo nō q: dō: sed qz credis. Scdm signū fuit
qñ duz baptizaret: erec⁹ stetit in pelui: qd
fuit signū rectitudinis aie: q p grām sc̄ifi
cante rectificat: sic ecōtra p culpā iniquita
te obligat. iō pueri baptizati dicunt recti:
et innocētes. ps. Innocētes et recti adhef
rūt mibi: qz sustinui te. s̄ in cruce mōrēdo:
et sūt p̄ba p̄ris ad filiū. et i h tangit cā me⁹

De sancto Nicolao

ritoria huius sanctificationis: q̄ ē passiochū
Tertiu signū fuit: qñ q̄ta z sexta feria se/
mel tm ybera iugebat. Quare autē h̄ facti/
ebat. Glide i p̄dicto f̄mde. p. j. ¶ Tertio
effect⁹ est spūalis deuotio: q̄ postq̄ ad an
nos discretiois puenit: qñ erat capax actu
alis deuotiois: sepe ecclie limina frequen/
tabat/ fugies alioz iuuenū lasciuas: z cō/
fortia eoz: q̄ p victoz deuia oberrabāt: et
quicqd de sacra scriptura intelligere pote/
rat: meminit r̄erinebat. Un cātat ecclia
Ecclie sc̄e frequentās limina: sacra pecto/
ri dēbat mandata. ¶ Hora moralit̄ hic
p̄ciosos hodierni t̄p̄is: q̄ malis moribz ini/
buunt/ p̄sertim in h̄ q̄ diebz dñcis z festi/
uis cū deberent ad eccliam ire: vadunt ad
bibendū zc. Et in h̄ magis culpabiles sūt
parētes: q̄ ipsi zc. Dic vt expedit. Debent
em parentes filios p viā virtutū dirigere
tripliciter: scz verbo/ exemplo/ et disciplina.
Verbo qdē ipsos instruendo/ monēdo/ do/
cendo zc. Exemplo etiā: q̄ vt ait Grego.
Magis mouent exempla q̄ p̄ba. Hora si
militudine de pictore: q̄ nō solo verbo: sed
etiā exēplo discipulos instruit. Un Eccl̄es
vij. Fili tibi sūt: erudi illos: z curua illos
a pueritia illoz. Debet em pater relinq̄re
filijs hereditatē: nō solū rerum tpaliū: sed
etiā virtutū: q̄ oēs excellunt diuitias. Un
dicit Tullius li. j. de officiis. q̄ optima here/
ditas a patribz tradit liberis omiqz patribz
monio pstantior: glia virtutū rerumqz ge/
staz. Tertio debet ipsos instruere discipuli/
na: ipos. s. corrigendo. Correctio em ista
est signū dilectiois: iuxta illd Prouer. xij
Qui parit virge odit filiū suū. Qui autē
diligit illū: instat̄ erudit. Ite Aug. sup
eplam Joānis: z in decretis. xxiij. q. v. Nō
puto inq̄ te tūc amare fuuz tuū: qñ cū nō
cedis/ aut tūc amare filiū tuū: qñ nō das
disciplinā: aut tūc amare vicinū tuum: qñ
nō corrigis eū. Nō ē ista charitas: s̄ lāguor
ferueat charitas ad emēdādū. s̄ sic boni
mores delectent si sunt mali emendentur.
¶ Quart⁹ effect⁹ ē fraternalis dilectio:
q̄ maxie ostēdit in necitate zc. Hāc mon/
strauit bñs Nico. qñ subuenit indigētie il/
li⁹ p̄uicini sui: s̄ nobilis: q̄ p̄p inopiam
p̄soluerat. p̄stituere tres filias suas: vt sic
eaz ifamī cōmērtio aleret. Dic vt in p̄di/
cto f̄mone pre. ij. Moralit̄: dic vt expedit.

Ideo. j. Jo. ij. Filioli mei nō diligamus
verbo tm: sed opere z veritate. ¶ Qui⁹
effect⁹ ē p̄ficial⁹ p̄motio. fuit em p̄mot⁹
ex diuina relevatione p electionē canonicā:
cū tñ esset adhuc laic⁹: y habet in decretis
l̄j. dist. 8. his oibz. Circa electionem autē
ipsi⁹ notādū f̄m venerabilē Bernardum
fratrē Jacobū de voragine. q̄ ipsa electio
cōmēdabilis fuit ex pre eligentiū electi et
modi eligendi. In electioibz quidem tria
cōmēdabilia fuerunt

Primu est deuota oratio.

Secūm diligens inquisitio

Tertium recta intentio

¶ Primū ergo est deuota oratio: quia to/
ta nocte orationibz institerat. vñ etiā dñs
electurus ap̄los. iuit in mōrez orare. Un
habet Lu. vij. Et ap̄li in electioe Dauid
orātes dixerūt Tu dñe zc. Act. j. ¶ Secū/
dū diligēs inq̄ritio: q̄ p̄elat⁹ nō debet
p̄cipitater eligi: sed cū diligentia inq̄rit:
q̄ q̄ idoneū querit idoneū inuenit. Quē/
uit dñs idoneū z inuenit di. Inueni Da/
uid filiū meū. Quēserunt electores m̄p̄/
rhe ciuitatis z inuenerunt. ¶ Tertiu est
recta intētio: q̄ nō debet q̄ intēdere istū
vel illū: quia est p̄p̄inquus vel amicus/ sed
q̄ mag⁹ idone⁹ ē. Un dixerūt ap̄li Act.
j. Tu dñe q̄ nosti corda hoīm zc. per quod
dat̄ intelligi q̄ electores pl⁹ respicere debet
ad gr̄as spirituales q̄ corporales. s̄ p̄ ad
bonitatē: q̄ nobilitatē pl⁹ ad sciam: q̄ ad
p̄sonā: plus ad p̄p̄i vtilitatē: q̄ ad carnem
z sanguinē. Sz d̄ Jo. xviij. q̄ ancilla olli/
aria Petrū introduxit in atriu p̄ncipis sa/
cerdotū: q̄ caro q̄ dz esse ancilla: sepe intro/
ducit placā: cū tñ dicat Exo. xij. q̄ postea
domus tingant sanguine agnū: q̄ nō debz
qs introduci in domū dei/ respectu sangui/
nis p̄p̄ij: sed sanguinis ch̄i. ¶ Secūdo fuit
cōmēdabilis electio ex parte ipsi⁹ electi:
in q̄ tria fuerūt cōmēdabilia. scz

Eminentia vite

Perfectio sciētie z doctrine

Firmitas pstantie

¶ Primū est eminentia vite: q̄a sua puer/
tia ic̄te viuere cepit. Greg. Tancuz debet
actionē p̄p̄i actio trāscendere p̄sules: q̄ntū
distare solet a grege v̄ta pastor⁹. Secūdo ē
p̄fectio sciētie z doctrine. Jo d̄ de eo q̄ dz
qd de scriptur⁹ intelligere poterat armato

cōdebat pectoris. Facit etiam ep̄s sollicitu
p̄lo p̄dicabat. Hec. iij. Dabo vobis pa
storem/uttra cor meū/et pascet vos scia et
doctrina. Tertiu ē firmitas p̄stante. Tū
tres pueros iniuste iudicatos p̄stante eri
puit/et iudicē rep̄bendit. Eccl. vii. Noli q̄
rere fieri iudex: nisi valeas p̄rre irrupere
iniquitates. ne forte eximelcas faciē poten
tis/et ponas scādaliū i agilitate tua. Und
dñs p̄mo prelato ip̄s fuit nomē Petr⁹ qd
a petra dī. Tertio fuit cōmendabil ex pre
modi eligendi: et hoc tripliciter

Primo: q̄ fuit canonica

Secundo: q̄ fuit pacifica

Tertio: q̄ fuit discreta

Primo fuit canonica p̄ cōpromissu:
et vniū inspirationē. Heb. v. Hec q̄sq̄ sū
bi sumar bonores: sed q̄ vocat a deo rang⁹
Aaron. Ad idē. viij. q. j. In scripturis. Et
c. q̄m. Secdo q̄ fuit pacifica: q̄ oēs
p̄miserūt. Bz. Bz. xvj. q. j. in vtero Re
becca filij collidibant: q̄ prelari q̄ debent
esse filij ecclē q̄ die altercantur. Ter
tio fuit discreta. Tūc em electio est discre
ta: q̄ si est i collegio p̄ona idonea eli
gitur: extra collegiū ē p̄ona mag⁹ idonea:
inde assumat. Vide in c. q̄ p̄per. d. elect⁹
Jo sanct⁹. Hico. extra collegiū fuit elect⁹
qui erat valde idone⁹. iij. Reg. x. Eligite
meliorē de filiis dñi nr̄i. nō em tenent eli
gere optimū. q̄ nō posset inueniri/ sed ad
bonū aut meliorē. Si em in collegio ē do
mus/ et extra collegiū melior: bono est p̄po
nend⁹. De h̄ die vt notat Tho. in q̄libe. xj
q. vi. Et canoniste in c. monasteriū. xvj. q.
vi. Et glo. viij. q. j. l. j. ergo. Et de iure pa
stro. c. j. Et c. q̄m. Et Joā. and. in c. duob.
de rec̄ptis li. vi. In nouella sup. vi. elige
re teneant. Sext⁹ effect⁹ ē p̄ualis ad
ministratio. Debet em plat⁹ postq̄ legiti
me est p̄mor⁹ p̄ualiter administrare: ad
quā ministratio tria p̄ncipalit̄ regunt
q̄ ponit ap̄lus. Titu. ij. Abnegantes ip̄ie
tate et secularia desideria: sobrie et iuste et
pie viuam⁹ in h̄ seclō. Et. Hora Sobrie
q̄ ad se iuste q̄ ad subditos pie q̄ ad deū.
Sic Hico. p̄nter ordinat⁹ q̄ ad se sobrie
candē b̄nilitatē quā p̄s habuerat et mox
grauitatē in oib⁹ sectabat/ corpus ieiunio
macerat/ m̄litz p̄lortia fugiebat. Pore

rat ergo illud dicere cum apostolo. Casti
go corpus meū et in futurū redigo/ ne for
te cum alijs p̄dicauerim ego ip̄e reprobus
efficiar. i. Cor. ix. Secundo vixit iuste
quo ad subditos: ip̄is opa misericōdie mini⁹
strando. Misericōdia em q̄ a puerilibus
annis imbibebat in eo continue agebat.
erat ḡ misericors erga subditos. tam circa
opa misericōdie corp̄alis q̄ sp̄ualis. Nam ale
bat egenos/ vestiebat nudos/ redimebat
captiuos/ colligebat pegrinos et. miseri
cordie opera indigentib⁹ exhibebat. Circa
opa etiā misericōdie sp̄ualis se diligentissime
habebat instruēdo ignorātes/ p̄sūdo ou
bitantib⁹/ corripiendo inq̄tos/ cōsolabat
pusillānimos. vltra in p̄dicatōib⁹ rep̄ben
debat. iuxta illud Greg. in. xij. c. sui pasto
ralis. et i decretis. xlij. di. Sit rector discre
tus in silērio/ ne aut tacēda p̄ferat/ aut p̄
ferēda reticeat. Nā sic incauta locutio i
errore p̄trahit: ira indiscrētū silētiū eos q̄
erudiri poterāt/ i errore derelinq̄t et. Un
dē in legēda q̄ erat efficax in loq̄ndo/ ala
cer i exhortādo/ seuer⁹ i corripiēdo. sic etiā
iust⁹ erat in puniēdo delinq̄tes: vt seueri
tate misericōdia temperet: q̄ vt dī Greg. i mo
ralib⁹/ et in decretis. xlv. di. Disciplina vel
misericōdia multū destruit/ si vna sine altera
teneat. h̄ circa b̄ditos iesse dī rectorib⁹ et
iuste p̄sūlens misericōdia et p̄le seuiēs discipli
na et. Eccl. vj. Noli esse nimis iust⁹. Grē
Prover. xxx. et in decretis. liij. di. Deniq̄.
Qui nimis emūge elicit sanguinē. Tūc
q̄ tū ē necessari⁹: q̄ samaritan⁹ infudit vinū
et oleū sauciat⁹: vt legit. Lu. x. Tertio vi
xit pie q̄ ad deū: q̄ sepius in orōne p̄sūg
labat et deo in oib⁹ deuotissime seruiebat.
Septim⁹ effect⁹ ē sup̄nalis gl̄ificatio:
q̄ est vicim⁹ et maxim⁹ grē effect⁹ et finis
oim̄ alioz effectū: q̄ dat oib⁹ sanct⁹. Esa.
lxj. Darem eis coronā. p̄ cinere oleū gau
diū p̄ luctu p̄ luctū laudis p̄o spiritu meror⁹
Sancti virtutē plenti vita fuerūt in humi
liatione/ luctu et merore. Sed p̄ cinere hu
militatōis habebūt sublimitatē gl̄ie. p̄ lu
ctu habebūt iocunditatē m̄ctis. p̄ merore
p̄o habebūt immortalitatē. quā nobis cō
cedere dignē filij dei Amen.

Debeata Anna. Del de na
tuitate b̄ n̄ gimis. ser. iij.

De beata Anna et

Benedictus

B fructus ventris tui. Luc. i. Verba apostolica sunt dicta ab Helisa ber ad virginem gloriosam. Sed ad apostolum approprio illa ad beatam Annam matrem virginis gloriose dicentes. O beata Anna. Benedictus fructus tui. Mater ergo Simonis erit de ea et filia eius: prius tamen ipsam virginem salutemus dicentes. Ave Maria etc.

Pro declaratione verborum et introductione Simonis est notandum: quod licet beata Anna habuerit tres filias nomine marias de tribus virginibus. scilicet beatam virginem. Primam vero Joachim aliam mariam de Cleopha: et tertiam mariam de Salome que omnes fuerunt fructus ventris sui: tamen principalior et excellentior fructus ventris sui fuit virgo beata. Ratio est duplex. Prima quod ex alijs marijs habuit nepotes homines puros: quibus sanctos: scilicet ex virgine Maria habuit nepotem deum filium dei. Nota Genealogia. Ex virgine ei Maria habuit christum. Secunda maria habuit quatuor filios ex Alpheo: scilicet Jacobum minore et Joseph iustum: Simonem et Laddeum. Tertia maria habuit duos filios ex Zebedeo: videlicet Joannem apostolum et euangelistam et Jacobum maiorem. Unde versus.

Ex Joachim Cleopha Salome tres an na marias.

Quas habuit iunxit Joseph Alpheo Zebedeo.

Um? hec mater est: hec quatuor: illa duorum.

Ecce ergo benedictus fructus tui. et partem prima ratio. Secunda ratio: quod ex alijs filiabus suis non accepit Anna aliquam sanctitatem: sed ex virgine Maria sic: quod ex sanctificatione virginis gloriose que fuit facta in utero sancte Anne. Etiam ipsa mater virginis persecuta est scitatis augmentis. Si enim ex voce salutatoris virginis sanctificatus est Joannes baptista in utero matris: iuxta illud Luc. i. Ecce ei ut facta est vox salutatoris tue in auribus meis: exultavit in gaudio infans in utero meo. Sicut sanctificatus infans per verbum sacerdotis baptizatus et in immersione aque: quod accedit verbum ad elementum et fit sacramentum. i. q. j. Detrahe. Quarto magis ergo sanctificatio beate Anne augmentata est ex presentia corporali virginis in utero

suo per novem menses. Et ex hoc soluit quodammodo quare ecclesia non facit festum de Joachim patre virginis sicut de beata Anna etc. Vide infra in alio sermone eundem in introitu qui incipit. Habebis fructum vestrum etc. Partem ergo ex predictis quod thema ad possumus intelligit de virgine Maria quod per excellentiam fuit benedictus fructus ventris sancte Anne. Sed per latiori declaratione nota quod iste fructus fuit multifariam multisque modis et temporibus benedictus.

Primo fuit benedictus a deo patre per eternalem predestinationem.

Secundo fuit benedictus a patriarchis per figuralem signationem.

Tertio fuit benedictus a prophetis per prophetalem pronuntiationem.

Quarto fuit benedictus a gentilibus per divinali revelationem.

Quinto fuit benedictus ab angelis per spirituali exhibitionem.

Sexto fuit benedictus a spiritu sancto per spiritalem sanctificationem.

Septimo fuit benedictus ab ecclesia per figuralem solennizationem.

Decimo fuit benedictus a filio dei per carnalem assumptionem.

Et incipimus istam divisionem a deo et finimus in deo: quod ipse est alpha et omega principium et finis: sic dicitur Apocalypsa i. Primum ergo etc. Probutus declaratione notandum quod ab eternum in christo trinitatis. Quatuor fuerunt consilia celebrata. Primum consilium fuit qualiter suprema civitas hierusalim edificaretur: et a quocumque habitaret et fuit determinatum quod erant angeli a quibus tanquam a nobilissimis habitaret. Ut divina bonitas ostenderet bonitatem suam: quod bonum de sui natura est diffusivum. Vide de his consiliis latius quod scripsi in Parasceve in sermone qui incipit. Exi pedes vestros etc. pre prima. Secundum consilium fuit: quia enim deus providebat quod multi angelis peccaturis civitas illa per magnam partem futura esset desolata. fuit ergo in eodem consilio agitata quoniam modo esset illa civitas reparanda: et fuit celsum quod erant angeli ad ordines angelicos assumendi. Sed quia deus providit quod omnes homines essent in Adam peccaturi. et peccatores illius civitatis habitatio quoniam modo esset illa

diminutioni ciuitatē pūderet. Ubi fuit
dilectum qd erat meli? et iusti? an q an-
geli lapsi redimeret? aut hoies pēdit? et fu-
it determinatū p hoibus. Ratio qz pēuit
dē brā trinitas: q angeli futuri erāt obsti-
nandi: sed nō hoies. Et qz difficile erat vi-
dere modū p quē posset cōueniēti? hoies
repari: id fuit quartū pēuit de mō repara-
tionis. Ubi fuit decretū a scīssima trini-
tate: debere creati qndā pēgine dignissimā
et omī gratia plenā: de q fili? dei carnē as-
sumeret: et sic gen? humanū redimeret et c.
Fuit ergo pgo tūc benedicta ab eterno in
mēte diuina. De hoc hī auctoritas mysti-
ca Prouer. viij. Dñs possedit me in initio
viarū suarū. Anteqz quicqz faceret a pnci-
pio ab eterno ordinata sum. nondū erant
abyssi: ego iā concepta erā. Nota. Dñs
possedit me. i. in volūtatē suā: ab initio vi-
arū suarū. i. creaturaz. Et pōt intelligi for-
tasse initio. i. ante initium. Vel initio. i. in
principio. i. ab eterno: sicut ibi. In pnci-
pio erat verbum. Vel dic. In principio. i. in
filio dei: q est mens seu intellect? patris:
qui intellect? est principū creaturaz suarū.
rū. qz in pncipio. i. in filio dei creauit de-
celum et terrā. Un sequit. Ab eterno ordi-
nata sum. i. in consistorio sanctissime trini-
tatis. nondū erāt abyssi. i. creature et c. Et
ego iam concepta erā. i. in mente diuina.
Itē ad idem. Eccl. xxiij. Ab initio et ante
secula creata sum. Vide infra. Secūdo fu-
it benedict? a patriarchis et c. Primo qui
de fuit pēgnata in primis parentib: qbus
de? reuelauit postqz peccauerūt q ex eoz
posteritate deberet nasci pgo et c. Vide. s.
in fīone eiusdē pēgnis q incipit. Nondū
erāt abyssi et c. In pncipio. Et adde. Qñ
em dixit de? ad serpentē. Inimicitias po-
nā inter te et mulierē: et semen tuū et semē il-
li? ipa cōteret caput tuū. Gen. iij. Caput
diaboli pōt dici: alio mō superbia q est ca-
put et hoim. Un dī Tobias filio suo. Sup-
bia nūqz in tuo sensu: aut in tuo pbo dñā-
ri pmitas. In ipa em initium sumpsit ois
peditio. i. angeloz et hoim. Itē Eccl. viij.
Initium ois pēti: supbia. Istud ē caput
cōtruit pgo p humilitatē suā: que maior
fuit q supbia luciferi. Figura habet etiā d.
Iudith q pēcidit caput Holofernis. i.

diaboli qui interpretat sedens in angustia
q sedet ligatus in angustia eterne dānat
onis. Iudith. xij. Una mlīer hebrea fe-
cit pfulionē in domo Nabuchodonosor: q
interpretat infirmitas vel infirmus: et sig-
nat diaboli: q est causa ois infirmitatis
spūalis et corporalis. Sap. ij. Inuidia dia-
boli mors introiuit in orbē terraz. Quā-
uis aut sup scriptura dixerit de capite ser-
pentis in singulari: tñ psalmista ponit plu-
ra capita i plurali dī. Deus aut rex noster
ante secula opatus est salutē in medio ter-
re. Tu cōfirmasti in pte tua mare: cōtri-
bulasti capita draconū in aquis: tu confre-
gisti capita draconis. ps. lxxij. Nota i me-
dio terre. i. in vtero. i. in sū fīo. q dicit
tur terra nostre fecunditaz et humilitaz.
ps. Veritas de terra orta est. Tu confir-
masti in pte tua mare. i. gentes. cōtribu-
lasti capita draconis. Capita ē ista dia-
boli sunt septē: sū q septē sunt pēti mor-
talia. Dic illa et c. Primo ergo virgo cō-
truit caput diaboli. i. supbiam p suā hūili-
tatē: que fuit in ea tanto maior: quāto ipa
excellētiōr. Fuit em honorata ab angelo
q ipsaz reuerent salutaui. A patre q ipaz
ab eterno elegit. A spiritus sctō q eam san-
ctificauit. A filio qui eaz impregnauit. A
toto mūdo: qui eam beatā dixit. Tamē se
humilians dicit. Quia respexit humilita-
tē ancille sue. Scdm caput diaboli est
auaritia. Hoc caput contriuit pgo beata
p suā paupertatē. Fuit em paup ante par-
tum: quia nupta fuit pauperi pōso. Ulla
paup mūdo et hospita in paupere domo.
Fuit paup in partu: qz p thalamo habuit
stabilū: p lecto habuit presepe et fenuz: p
domicellis bouē et asinū. Fuit etia paup
post partū: qz obrulit oblationē pauperū.
nutriebat filiū p acum et colum: et nullus
cum filio habuit domiciliū. Prouer. xxx.
Danū suam misit ad fortia: et digiti eius
apprehenderūt fūsum. Tertium caput
est luxuria. Istud cōtruit pgo Maria p
virtutē pēginitaz: que tanta fuit in ea: vt
non solum in se reluceret: sed etiā in alijs.
Quāuis em pul. hīa esset: a nullo tñ ynqz
potuit cōcupisci: qz eius puritas corda im-
tuentiū penetrabat et mor? illicitos extrin-
quebat. Un assimilā flori et odorū vitis: q
fugat serpentes. Eccl. xxiij. Ego qñ vitis

De conceptione Marie

fru. sua. odoris. Ipsa etiam fuit primiceria
figitatis. Un coparat amigdalo q sic inf
ceteras arbores prima flores pducit. Sic
z ipsa inter milieres prima flore figitatis
emittit. ps. Adducet regi figines post ea.
De ista amigdalo dicit Eccl's vit. Flore
bit amigdalo? z impinguabit locusta: z vil
sipabit cappar. Tunc amigdalu floruit
quando ego beata voru virginital' emittit
Locusta vero. i. gentilitas instabilis z in
querta tunc gra spussanti ipinguata fuit
z cappar. i. plus in deoz in dissipacione
tuit. Cappar. est frutex spinosus sup ter
ram expansus: z significat populu in deoz
duru z rebellu z semp terrenis adherentem
Quartum caput diaboli fuit inuidia.
Hoc contriuit virgo p charitate. Habuit
em charitate ad omes. s. ad deu z ad ami
cos. Propt qd dicit. Ego mater pulchre
dilectionis. Eccl. xxiij. Hanc autem chari
tate tanta habuit q etia in alios transfu
dit. Ut patet in Joan. bap. Lu. j. Ut facta
est vox salu. tu. in au. me. exul. i. gaudio in
fans in ytero meo. Quintu caput dia
boli est gula. Hoc contriuit ego p abstinē
tia: qd pareissime vitit: abstinencia em est
amica figitatis zc. Sextu caput dia
boli est ira. Hoc contriuit virgo per peni
tentia: qua fortissime tenuit. Nota q salu
tabat crucifigere filij zc. Septimu ca
put diaboli est acedia. Hoc contriuit ego
p diligentia. Na vt ait Hiero. ad Roma
cium z beliodor. Beata maria ista regu
lam sibi statuerat: vt de mane vsq ad ter
tia orationi insisteret. A tertia vsq ad no
na operi vacaret. A nona vero ab oratioe
no recedebat: donec angel' appareret sibi
z bene ministraret. Prouer. vii. Conside
rauit semitas dom' sue: z pane octosa no
comedit. Pater ergo quod ego beata cofre
git capita draconis. Propterea virgo fuit
in figura virge pphata: vt dicit prima pre
sequeti. Prefiguratur etiam in rubo Moyli.
Ite in virga Aaron. Vide infra. Ter
tio fuit benedict' a pphis. Fuit em a mul
tis pphis sepi' pphata. Vide infra in fmo
ne de annuciatione q incipit. Ecce concipi
es in vtero. parte. iij. Et adde illud qd p
phatur. Ave. xxiij. Quia stella ex Jacob:
z p'urger pga de isrl: z p'curat duces mo
ab. Ite. ps. Descendet sicut pluuia in vel

lus: z sic stil. sup terra. Nota hic h'istoria
de vellere Gedeonis sicut legit iudici. vii
Bern. sup missus est: sic ait. Quid ill' ge
deonis significabat vellus qd vtiq d car
ne tonium: sed sine vulnere carnis in area
ponit: z nunc quide lana: nunc vero area
roze pfundit: nisi carne assumpta de carne
figinis: z absq detrimeto figinitatis. Qui
vitiq distillantib' celis rata se infudit ple
nitudo diuitatis: vt omes acciperem? qui
vere sine ipa no aliud q terra arida sum?
Huic quoq Gedeonico facto pphicuz di
ctum pulchre satis conuenit videt: vbi le
git. Descendit sicut pluuia in vellus. Na
p hoc qd sequit: sicut stillicidia stil. sup ter
ram idem intelligi datur. q p inuenta rot
re madidam terra. Pluuia nempe volun
taria quaz de? hereditati sue segregauit:
placide p? z absq streptu opationis bu
mane suo i quietissimo lapsu figine dimittit
sit in yteru. Postmodu vero vbiq terraz
diffusa est p ora predicator' no iam sicut
pluuia in vellus: sed sicut stillicidia stil
per terra cum quoda vtiq streptu vbiq
ac sonitu miraculoz. Si quide recordare
sunt nubes ille q porabant pluuia pceci
prum sibi fuisse cu mitterent: qd dico vo
bis in tenebris dicite in lumie: z qd in au
re auditis p'dicare sup terra: quod z fecer
runt. Et em in oem terra exiuit son' eoz:
z in fines orbis fre pba eoz. Nec Bern.
Quarto fuit benedict' a gentilib' zc.
Unde legit in legenda natiuitatis vni:
Otrauianus imperator vniuerso orbe di
tioni Romane subiugato: tm senatu pla
cuit: vt cum p deo colere veller. Pudent
autem imperator: se mortale intelligens im
mortalitatis sibi nomen noluit vltupare.
Ad illoz vero importuna instantiaz Sil
byllam pphissam aduocat. scire volens p
eius oracula si in mudo maior: eo alter na
sceret. Nec Sibylla fuit tiburtina: sic di
citur in chionica martiniana. Qu ergo in
die natiuitat' vni/ consiliuz sup hacre co
uocasset: z Sibylla in camera impatena
oraculis insisteret in die media circuli
reus apparuit ptra solem: z in medio cir
culi ego pulcherrima puerum gestans in
gremio. Tunc Sibylla hoc L' esari ostendit.
Cum autem imperator ad predicta vni
sione plurimu admiraret: audiuit vocem

dicentē. *Hec est ara celi.* Dixitq; sibylla. Puer maior te est: ideo ipsuz adora. *Ea* dem ergo camera in honore sancte *Marię* dedicata est. *Unde vltz hodie dicit sancta* *Maria ara celi.* Intelligens igit impera- tor: q; hic puer maior: se erat ei tñura obtu- lit: 2 deo de cetero vocari recusavit. Et sic patz iij. pars. Ideo Greg. in primo mo- raliu circa principiu. Redemptor inqt no- ster: sicut ad redemptionē iudeoz 2 genti- liu venit: ita se iudeoz 2 gentiliu pphetaz vocib; voluit: vt p vtrūq; populū pdicere- tur: qui p vtroq; ppo quadoq; pateretur. *Hec ille.* Nec curio alienare hic qd aliqui dicunt: scz Virgiliu ptesensisse aut pphē- tasse incarnationē fili dei euz dixit. Jam redit 2 pgo redeunt saturnia regna: Jam noua progenies celo demittit alto. Tre ali- bi alias scribit patres loquentē ad filium. *Hare mee vires mea magna potētia sol?* Et alibi verba saluatoris in cruce. *Talia* pphabat memoras: fixusq; manebat. *Haz* Hieron. In epla ad paulinu ista derideret dices. *Puerilia sunt hec 2 circulator p ludo* ista docere qd ignores 2c. *Quito* fuit benedict? ab angelis 2c. *Hic* historia: qñ angelus reuelauit Joachim 2 scē Anne de virgine pceptenda 2 nascenda: habet in legenda natiuitatē bēe pginis. *Sexto* fuit benedict? a spūctō: p sanctificationē speciale. *Fuit* em in ytero mris scificata. Et hoc ostēdit exēplo rōne 2 auctoritate. Exēplo quidē sicut de Hieremia 2 Joā. bap. hoc asserit: d quoz pmo dicit Hier. j. Anteq; extres de vulua sanctificauit te. De scdo pmo dicit. Lu. j. Spiritus scō reple bit ad huc ex vtero matris sue. Si ergo de istis hoc asserit, quoz vn? fuit ppheta chri- 2 alter pcurator chri: multo fort? de ista credendū est q; fuit mater christi. Ratiōe etiā pbat. *Puillus* gemmā pfulgidam in vase imundo collocaret: sic nec de? pa- ter filiu suu in ytero *Marię* posuisset: nisi mōs fuisset. *Dan.* Scrus ei ei? in scris ba- bitat. *Auctoritate* vero pbat. ps. xlv. Flu- minis imperius lēficat ciuitatē dei: scia- ficauit tabernaculū suuz altissimū. *Uide* sup in fmonē de conceptione pginis qui incipit. *Non* dum erant abyssi pte. v. 2 ifra in fmonē de pceptione qui incipit. *Ab* in- itio 2 ante secula creata sum 2c. in fine,

Septimo fuit benedict? ab ecclia: per singularē solennizationē. *Hic* q; de tribus tñ fit festū de natiuitate: vltz de chō. p/ gine 2 Joā. bap. 2 rationē quare: dicit vt in legenda natiuitatē pginis. *Uel* si loq- ris de conceptione pginis: dicit q; hodie sit festum de pceptione. *Et* quis habeat no- men de pceptione: tamen festum pte est de sanctificatione. *Quū* em hodie fuerit caro cōcepta: 2 nō anima infusa sed post. lxxx. dies: vt dicit Glo. *Leui. xij.* Sequit q; hodie nō fuit pte virgo *Maria* cōcep- ta: nec sanctificata: q; de notatio non fit a materia sed a forma. *Sed* q; scificatio- nis hora nescitur: ideo fit hodie festum de sanctificatione: qd dicit de pceptione: q; tempus cōceptionis nobis notum est: sed nō sanctificationis concoz. *Tho. in. iij. pre* q. xxyij. art. ij. ad tertiū. *Et* nota q; postq; fuit ania infusa fuit scificata. *Uide* infra in festo pceptionis sermo. qui incipit. *Ab* initio 2 ante secula. 2 circa in fine fmonis. *Octauo* fuit benedict? a filio dei p car- nalem assumptionē: q; filius dei sumens de ea carnē sanctificauit eam augendo: scz sanctitatē quā prius habebat. *Lu. j.* Spi- ritus sanct? supueniet in te: 2 virtus altis- simi. i. fili? dei obumbrabit tibi. i. corpus de se assumer.

**In festo beate Lucie.
Sermo. VI.**

Liberasti me

*H*odie de pditione. *Eccl. vlt.* *Hodie* in tota ecclia fit festū de brā Lucia. *Sic* ergo erit 2 sermo. *Salutetur* virgo 2c. *Verbum* istud intelligo in pso- na brē *Lucie* q; regradans deo dicit. *Hie* tu liberaisti me de pditione. *Hodo* inue- nio in scriptura sacra: q; in hoc mūdo sūt qñq; pditiones hoim 2 mulierū ex petis a quib; deus liberauit beatā *Luciam*. *Prima* perditio est anime: 2 ista venit ex peccato supbie. *Scda* pditio est corpis: 2 ista venit ex peccato luxurie. *Tertia* perditio est tempis: 2 ista venit ex peccato acidię.

In festo beate Lucie

Quarta perditio est diuitiarum: et ista venit ex peccato auaritie.

Quinta perditio est glorie: et ista venit ex peccato inconstantie.

De quolibet fuit liberata a deo beata Lucia.

Et ideo ipsa non ingrata regradat deo dei.

¶ Prima perditio etc. (Liberasti me domine etc.)

¶ Jam scitis quod anima rationalis habet hanc excellentiam super animas immutarum: autum/piscium etc.

¶ Quod habet rationem et intelligentiam. Sed peccatum superbie facit perdere animam: quod aufert sibi rationem et discretionem et intelligentiam.

Recre superbia est ut frenesis que facit ridere et cantare infirmum cum sit in puncto mortis: vel sicut sententiarum ad furcam: quando ad furcam duam si iter cantando et ridendo etc.

¶ Stultus iudicaret talis ab omnibus. Secundo si plangendo et humiliando se peteret veniam ab omnibus etc.

¶ Et hoc videtur: nisi pro fide et iustitia moreretur: sicut legitur de beata Agatha: quod letaretur et gloriaretur ibi ad carcerem: et quando ad epulas invitata: Agone suum domino precibus commendabat. Sic recte est de superbis. Tercium est quod omnes vadimus ad mortem: nobiliter et ignobiliter: diuites et pauperes: liberi et serui: viri et mulieres: ex sententia dei. De qua Hebr. ix. Statutum est hominibus semel mori: et post hoc iudicium.

¶ Des duamur ad mortem cum curru seu quadriga solis: portata a quatuor temporibus anni.

¶ Reg. xliij. Omnes morimur: et quando aque dilabimur super terram non reuertuntur: ergo quando superbus vadit ornatus: pomposus etc. stultus potest iudicari etc.

¶ Quod cantando et ridendo vadit ad mortem: cum tamen deberet flere: quod gladius mortis tenet ad gulam. De ista perditione dixit Tobias filio. Superbia nunquam in tuo sensu: aut in tuo verbo dominari permittas.

¶ In ipsa enim sumpsit initium omnis perditio. Tobias. iij. Utinam isto modo instrueretis filios vestros etc.

¶ Et nota. Omnis perditio. Angelorum et hominum. Angelorum: quod postquam deus creauit angelos etc.

¶ Dic quomodo primum angelus superbiuit: et propter hoc detrusus est in infernum cum omnibus angelis fautoribus suis etc.

¶ Vide infra in festo annuntiationis: et in festo Luce.

¶ Secunda perditio fuit hominum. Deus enim ab initio creauit Adam et Eua cum tanta scientia quod dicuntur deus: quod ex tunc non fuisse aliquis philosophus nec doctor qui tamen sciret. Sed non contenti voluerunt scire ut deus bonum et malum: ideo expulsi fuerunt de paradiso: et fuissent dana

ti nisi penitentia iuuisset eos. Ecce prima perditio de superbia angelorum et hominum. Sed ab ista fuit liberata beata Lucia: quod in se seruauit in humilitate: quod nunquam superbiuit in mente sua quantuncumque haberet similes ad superbiendum. Nota quod tria sunt que coniter dant superbiam mulieribus: primum puell.

Primum est pulchritudo corporis.

Secundum diuitie in ornamentis.

Tercium nobilitas generis.

Ista tria habuit Lucia: quia fuit pulcherrima: et tamen non superbiebat quod recipiebat remedium orationum: et ieiuniorum: propter que videbatur discolorata etc.

¶ Dicens intra se. Quis scit si ex pulchritudine mea aliquis cadat.

¶ Nota hic moraliter contra pulchritudinem mulierum: que ex dono dei offendit deum superbiendo vel alios scandalizando etc.

¶ Sed etiam facit superbiere mulieres: quia licet sit mulier pulchra: si tamen non sit ornata erit humilis. Sed quando simul concurrunt.

¶ Quatuor inflat. Sed beata Lucia quantuncumque esset diuites: et posset ornari tamen humiliter vestiebatur etc.

¶ Tercium etiam datur superbiam mulieribus: quando cogitant ego sum nobilis etc.

¶ Sed contra hoc beata Lucia licet esset nobilis genere: tamen plus appreciabat se habere patrem christum in baptismo.

¶ Patrem carnalem in conceptione. Dicebat enim intra se: ego habeo duos patres etc.

¶ Et quia christus pater meus humiliavit semetipsum usque ad mortem etc.

¶ Ideo sic humiliabatur. Recte videtur quod David prophetaisset de eius humilitate dicens: in persona beate Lucie. Ego autem cum mihi molesti essent: supple parces ut ornarem me: induerem cilicium: contra ornamentum corporis. Humiliabam in ieiunio animam meam: contra pulchritudinem corporis. Et oratio in sinu meo conuerteretur contra nobilitatem generis. Ecce quomodo fuit liberata a prima perditione. Ideo regradans deo dicit. Liberasti me domine etc.

¶ Secunda perditio etc. Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

¶ Dicitur de beata Lucia: quod cum da perditio etc.

habet liberasti corpus meum a peditioe. **Eccl.**
ij. Ab hac peditioe fuit liberata bñ **Lu-**
cia. Dicitur cū esset. **xv.** annoz pulchra cor-
 poris: sed pulchritudo in anima cū esset despon-
 sata: et virgo: qd tamen hodie male seruaf
 Tunc tps mater sua infirmabat. **z.** Dic
 practice. sicut habet in sermone magr **Vin-**
 centij de eodē festo q incipit. **Proposui p**
 luce habere illā. pre pma. Nam pmo suafit
 matri: vt plantare psequenda irer ad sepul-
 chrum beate **Agathe.** Et cū intrassent ec-
 clesiam legebat euāgelij in missa de mu-
 liere: q paties fluxum sanguinis p. **xij.** an-
 nos fuit a chōo curata: sicut legit **Dart.**
ij. Dic vt in legenda. z quō apparuit sibi
 bñ **Agatha.** **z.** continuo sanata est ma-
 ter. Tunc petijt ab ea: vt virū carnalē si-
 bi non nominaret. **z.** Vide in dicto sermōe
 magr **Vincentij** parte. **j.** **Tertia** pdi-
 tio. **z.** Deus dar nobis tps. **Vni** dar decē
 annos alij. **x.** **z.** vt addamus paradisu
 Ipe em aperit nobis ianuaz: restat vt ad-
 euyadam. **z.** **Virgilius.** Stat sua cuiqz
 dies breue z irreparabile tps. **Omni** est
 vite: sed famā extēdere factis. **Hoc** opus
 hic labor est. **Sed** qd facit acidia: fa-
 cit boiem stare in vno loco. **Imo** pei fa-
 cit redire retro. **z.** Et sic pdis tempus: qd
 est piosissima rex. **Vñ** quidā poeta. Da-
 mna flecto: sed plus flecto damna dierū.
 Quis rebo poterit succurrere: nemo dieb
 Hora quantū emerit vna anima dānata
 vna hora de tpe. **Nota** exemplū **Crispini**
 qd **Ste.** recitat. **iiij.** dial. Sic hodie multi
 in senectute z in infirmitate querūt tps
 ad penitendū z disponendū dānia: qd in
 iuuetute pderunt. **z.** **Ideo** dicit scriptu-
 ra. **Quodcumqz** pōt manus tua facere in-
 stanter opare: quia nec opus / nec ratio /
 nec sciētia: nec sapientia erunt apud infe-
 ros. **quo tu pperas.** **Eccl.** **ix.** **ca.** **Nota** simi-
 litudinē de seruo qui tota die laboraret: s
 in sero nihil lucrī afferret dño. **Qñ** homo
 incipit habere vsum liberi arbitrij: tūc in-
 cipit ambulare ad deū. **Hodo** dic mihi:
 quō eras: iam sunt tot anni. **Q** me miser.
 Tunc eram parū deuotus modo nihil vl
 sicut eram pūs. **Uenā** nō peior. **Dic** d q
 libet statu scz de laico / de clerico / de religi-
 ois qui bñ incipit quandoqz z deuote ali-
 qd bonum opus: sed postea faciunt cur-

sum anni. **Nota** similitudinē de nauī. **Si**
 staret p ples mēses in canellis: nō irer. **z.**
 Sic nos omēs transiretamus: quia non
 habemus hic ciuitatē manentē: sed futu-
 rā inquirimus **Deb.** **ix.** **Valū** ergo signū
 est. si qd nō pficiat ambulādo de bono in
 melius: q in via dei nō pgrēdi retrogrēdi
 est: vt ait **Bern.** **Contra** istā pditionem.
 Nos nō sumus subtractionis filij in pdi-
 tione: sed fidei in adq̄sitionē anime **Deb.**
z. Ab hac pditioe fuit liberata a deo bea-
 ta **Lucia:** q bene lucrata est tps. **Surge**
 bat de nocte: faciebat multa bona opa. **z.**
Dic practice. **z.** **Ideo** regratiās deo dicit
 Liberasti me dñe. **z.** **Quarta** pditio i
 diuitiaz: z pcedit ex auaritia. **Auari** cre-
 dunt amare z augere pecunias z gregēdo.
 z hoc facit eas p̄dere. **Da** similitudinē: que
 habet in sermone de bñ **Ecclia:** q incipit.
 Liberasti me dñe. **z.** **pte.** **iiij.** De hac pdi-
 tione dī scriptura. **Perde** pecuniam ppter
 frēm z amicu: z nō abscondas illā sub la-
 pide in pditionē. **Eccl.** **xix.** Ab hac pdi-
 tione fuit liberata beata **Lucia.** **Quādo**
 incepit psecutio ptra chūstianos: cogita-
 uit se cito moritūra. **Ideo** anteqz veniret
 ad passum piculosum: fecit cambiū z pos-
 suit diuitias suas in mēsa. **i.** **manibz** pau-
 perū. **Ad** practicā. **Postqz** em obtinuit a
 matre: q nō nominaret sibi sponsūm ho-
 minē mortalez ad corruptiōem. **Da** mihi
 eunt ad dñm **Ielūm** chūm integritatis
 mee custodē. **z.** **Dic** practice: vt habet in
 legēda: z in sermone vbi supra parte. **ij.**
Quinta pditio. **z.** **Hec** pcedit ex inco-
 stantia. **Quando** em hō incipit bñ agere
 si postea deficit: pdit glām. **Dicit** simili-
 tudo de cursoribz ad brauium: ardēt in-
 cipiētibz: qui ppter spinas dimittunt cur-
 sum: z alij pcedunt: z lucrant. **z.** **Ira** ac-
 cidit multis. **Q** quor sunt religiosi: qui ar-
 denter inceperūt currere ad chm: q in ca-
 pite cursus tenet brauiū z coronā dicens.
Venite ad me omnes. **z.** **Dart.** **xj.** **Sed**
 caue d spinis. **Spine** sunt derisiones z p-
 secutiones: z alie tentatiōes. **z.** **quas** ma-
 li faciunt de bonis. **z.** **Contra** istos dicit
 scriptura. **De** illis qui pderūt iustitiet
 am: z qui derelinquūt in vias rectas: z di-
 uerterunt in vias prauas. **Et** quid faciēt
 cum inspicere ceperit dominus. **Eccl.** **ij.**

B

De scō Thoma apostolo

Sed brā Lucia semp p̄seuerauit in vita
sancta vsq; ad coronaz martiri. Dic eius
martiriū 22.

In festo bñ Thome apli.
Sermo septimus.

Post dies octo

Itē venit Iesus. Ioan. x. Et
in euāgelio hodierno. Pro in-
tellectu morali themat' duo vidēda sunt.
Primo qd significat iterum venit Iesus.
Secdo quid significat p octo dies post q̄
Iesus venit. Prīmū erit p introductione
fmonis. Scdm p p̄secutione. Vel dic in-
troitum. Sic p declaratione thematis 2
introductione fmonis est norandū q̄ du-
plex est aduētus christi ad nos spiritualis
Primus est p gratie infusione. Scds per
glie collationē. ¶ Primo venit in baptis-
mo. Ante em̄ baptisimū diabolu est in ani-
ma hominis p potestare: 2 in habitatione
tanq; in ancilla sua: 2 tanq; fortis arma-
tus custodit atriū suū Luc. x. Et in-
de est q̄ sacerdos non pmitit baptizandū
intrare in ecclia: anteq; exorcizet: p quem
exorcismū expellit diabolus dicēdo: ergo
maledicte diabole exi ab eorē. Expulso
ergo diabolo: christus p baptismū venit
in animaz 2 inhabitat ibi. tanq; in domo
sua. Auroitas. Hic est qui venit p aquā
2 sanguinē Iesus christus: nō in aqua so-
lum: sed in aqua 2 sanguine. j. Joā. v. No-
ta in aqua 2 sanguine. Aqua scz baptisimi
qui quidē baptisimus: quia nō habet p̄u-
tem lauādi animā a peccat' nisi ex virtu-
te sanguis christi: etiā si totū mare effun-
deret: q̄nima nec matrimoniū: nec aliqd
opus bonum esset: meritorius sine merito
sanguinis christi. Ideo dicit de martiri-
bus Apocal. vii. q̄ lauerunt stolas suas
in sanguine agni 2 candidas fecerūt. Ideo
subdit. Non in aqua solum: sed in aqua 2
sanguine. s. christi. Ideo in signū huius o-
latere christi in cruce dormientis extitit san-
guis 2 aqua Joā. xix. Et fuit vera aqua:
non humor p̄legmaticus: sicut quidē he-
retici mentiunt. vt dicit in c. In quadā. d.
cele. mil. Aug. Que est tāta vis aque: vt
corpus tangat 2 cor. abluat. j. q. j. Petra

be. ¶ Scds aduētus christi spūalis est p
glorie collationē. scz in morte in quauent
chrs ad animā coronandā. De aduētū in
morte dicit ipse dominus Matth. xxiii. 2
Luc. xij. Vigilate quia nescitis qua hora
dñs vester venturus sit. Et subdit sicut
dñe quare vigilare debem? dices. Quo-
niam si sciret paterfamilias qua hora fur
uenturus esset: vigilaret vtrq; 2 non sine
ree p̄fodi domū suā. Ideo et vos estote pa-
rati: q̄ qua hora nō putatis: filius homi-
nis veniet. Itē de hoc aduētū dñi ipse do-
minus. Joā. xij. Si abiero et parauro
vobis locū: itē venio 2 accipia vos ad
meipm vt vbi ego sum: 2 vos sitis. Tūc
ergo itē venit Iesus ad nos. Et sic paty
p̄mū. Quantū ad secundū dico: q̄ p̄dies
intelligunt virtutes. Rat o: q̄ dies lucet
in se: 2 alijs. Sic virtutes lucet in se: 2 in
alijs p exempla. Ideo dicit Proverb. iij.
Iustoz semita quasi lux splēdes p̄cepi-
dit: 2 crescit vsq; ad p̄fectū diē. Illa impi-
orū tenebrosa. nesciunt em̄ vbi corruant.
His igitur ita declaratis dicit thema lo-
quēs de Thoma apostolo q̄ Iesus venit
ad eū: scz coronandū iterū post octo dies.
Prō ei venerat christus ad Thomā per
grē infusione: q̄n baptizatus fuit: q̄ oēs
apli fuerunt baptizati a chro: vt dñs
gu. p illd verbū dñi. Qui locus est nō in-
diger nisi vt pedes lauet: vt refert Bar-
tholomaeus in decretis. de p̄e. dist. iij. Quidā.
In morte ergo venit iterū ad eum p glie
collationē. Sed norandū q̄ nō statim ve-
nit ad eū iterum: sed post octo dies. i. post
octo virtutes: in quibz se mirabiliter exer-
cuit. 2 sunt octo vitz.

- Prima est fides clara.
- Secda est spes vera.
- Tertia est charitas p̄fecta.
- Quarta est p̄mpra obedientia.
- Quinta est recta iustitia.
- Sexta est pura temperantia.
- Septima est alta prudentia.
- Octaua est firma cōstantia.

Post istos octo dies venit itē christus ad
eum coronandū. Primus ergo dies. i. vir-
tus est fides clara. Nota clara. Duplex ē
em̄: scz obscura que regit in corde: sed non
manifestat opere nec ore. 2 ista nō illumi-
nat hoīem lumine gratie. Contra qd dñs

clitur Barth. v. Nemo accedit lucernam
et ponit eam sub modio etc. Alia fides est
clara: quia scilicet exterius manifestat orem ope
et hoc est necessaria ad salutem Ro. x. Si co
fitearis in ore tuo dominum Iesum christum: et in
corde tuo credideris: quod deus illi excitauit
a mortuis: saluus eris. Corde ei creditur
ad iustitiam: ore autem confessio fit ad salutem.
ps. Credidi: sed in corde. propter quod locutus
sum: sed in ore. Ego autem humiliatus sum
nimis: sed in opere. Hanc ergo fidem habu
it beatus Thomas: quod patet in eo quod dicit.
Dns meus et deus meus. Quid autem hoc si
des fuerit clara et excellens: patet ex quattu
or. Primo: quia dominus eius fidem approba
uit: cum dicit. Quia vidisti Thomas: cre
didisti. Aliud quod vidit et aliud credidit.
Dominus vidit et deum credidit et confessus
est. Secundo patet ex eo: quia secundum Chrysostomum. Da
gob baptizauit. Et quo patet quantam in
fide excellentiam habuit qui promittas fidei
gentium baptizare promeruit. Tertio patet ex
eo quod in ciuitate sua Edfessa ubi corpus su
um quiescit: nullum hereticum vel infidelis vi
uere permittit. Quarto patet ex eo quod eccle
sia que errare non potest. xxiiij. q. i. Recta
suam fidem imitari petit in oratione hodie
na: ubi sic dicit. Da nobis quoniam domi
ne beati apostoli tui Thome solennitatibus
gloriar: ut eius semper patrocinijs suble
uemur: et fidem ygrua deuotione sectemur.
Secundus dies dicit spes vera: quia
est duplex spes: equoque tamen. Spes fal
sa est in peccatoribus: qui cum semper in pec
catis pseuerent sperant tamen consequi vitam
eternam: asserentes ex hoc facto iniustituz
deum si postea demerito peccatorum corona
ret. Contra hoc dicit Sap. iij. Infelix et
vacua est spes illorum: et labores sine fructu
et inutilia opera eorum. Item Proverb. x.
Spes impiorum pibit. Vera ergo spes
est bonorum timentium deum: qui dicunt.
Quoniam tu es domine spes mea etc. Et
hec fuit in beato Thoma. Istud patet ex
eo verbo quod dicit ridendo ad dominum:
quod postea dixerat. Quo ego vado scitis et vi
am scitis: respondit Thoma. ex desiderio et spe
firma sequendi finem ultimum: qui est bea
tudo. Domine nescimus quo vadis: Et
quomodo possumus viam scire. Joa. xiiij
Et quibus verbis non solum relucet nobis

spes Thome: sed etiam humilitas quam con
fessus est etc. Vide supra in alio sermone
eiusdem sancti Vincentij: qui incipit. Tho
mas vnus de. xij. etc. parte. ij. Tertius
dies est perfecta charitas. Perfecta chari
tas dicitur quando homo est paratus subire
mortem pro deo et veritate. Ratio: quia tunc
vniuersum dicitur perfectum quando attingit
ad vltimum gradum sui. Vltimus autem gra
dus charitatis est mori pro deo: iuxta illud
Joa. xv. Dilectorem charitatem nemo habet:
ut animam suam ponat quis pro amicis suis
ergo etc. Nota gradum duodecimum charita
tis: sicut dixi supra in alio sermone. pare. j.
Hoc autem manifeste patet in illo verbo quod
dicit. Eamus et nos et moriamur cum il
lo. Joa. xij. Non dixit fugiamus cum eo:
quia christus mori non fugiebat. Nec dixit. ij
expectemus eum: quia christus mori non expecta
bat: sponte ad mortem ibat. Esa. liij. Obla
tus est: quod ipse voluit. Nec dixit tertio. eaq
tis vos: sed eam? nos: quia sibi voluit esse so
cius in aduersis: quod fuerat in prosperis. Ista
est vera amicitia. Regit de celare quod nunquam
dicebat militibus ite illuc: sed venite. Dice
bat enim quod labor eorum duceret partem: minores
videtur esse militibus. Nec dixit quarto. moriamur
ante eum: quia hoc nullius fuisset voluntas: cum
ianua non esset aperta. Non dixit quinto. mori
amur post eum: quia vivere post christum non re
putabat vitam sed mortem: sed dixit Cum eo
Habebat enim quod beatus esset ille qui cum eo
moreretur: sicut patet in latrone. Quartus
dies in obedientia prompta. Obediuit christo
totaliter: velociter et pseueranter. Totaliter
enim: quod de se nihil retinuit. Nec enim prius di
xerat. Dne quod vis mitte me precepit ad In
dos. ratio postea correxit dicens. Dns me
us es tu et ego fuus tuus: fiat voluntas
tua. In hoc autem imitatus est magister suus:
quod ait Mat. xxvi. Pater si possibile est tras
a me calix iste. Verum non mea voluntas:
sed tua fiat. Secundo obediuit velociter: quia
mox in India est perfectus. B. f. Verus
obediens mandatum non procrastinat: sed parat
aures auditui: pedes itineri/manus operi. et
se totum intra colligit: ut mandatum pagat
imperantis. Tertio obediuit pseueranter:
quia usque ad mortem: ut parebit infra in vlti
ma parte sermonis. exemplo christi. De quo dicitur
Phil. ij. Factus est obediens usque ad mortem etc.

B ij

De scō Stephano protomar.

Quintus dies est recta iudicia. Recta dicit. qñ boni zelo fit iustitia: et non liuore vindicare: alias pccm esset mortale: etiam si alias iustitia fieret. vt. pbat. xxij. q. iij. Ea vindicta. Et. q. v. c. Diles. Et c. cum minister. Hec g iustitia fuit i beato Thoma: qd patz in eo: qñ vicarius dei spiritus tñscō inspirat? zelo iustitie prulit sententiaz ptra illū: qui eū pcusserat. zc. Quod credendū est ipsum fecisse tanqñ dei minister. sicut z Moyses fecit sicut dicit Exo. y. Et in decretis. xxij. q. iij. Nō in iherenda Sic z Helias fecit 3 quinggenarios. iij. Reg. j. Helise? ptra pueros eū deridētes ei illudentes. iij. Reg. iij. Vel dic histo- riā totaz zc. Vbi notandū est: qd qd dicit Thoma. imprecatur? est malū illi q dedit libi alapam: q nō fuit vtz fm Aug. Vel dic: q h fecit ex zelo iustitie: sic Helias cōtra quinggenarios. sicut legit. iij. Reg. j. Sic z Helise? ptra pueros. iij. Reg. iij. Dauid sepe imprecatur? pccōres malū di- cens. Conuertant pccōres in infernū: oēs gentes q obliuiscunt deū. Itē alibi. Veli- niat mors sup illos: z descendāt in infernū viuētes zc. Vel dic q hoc dixit Thomas nō p modū imprecatur? sed p modū pñun- tiationis: pphetando illud qd futurū erat: sicut Job male dixit diei suo denunciādo id quod erat Job. iij. ¶ Sext? dies ē pu- ra tempantia q pferunt in duobz actibz exercetur videlicet. Primo in abstinendo a comestilibz. Secōdo a veneretis. De primo patz existens in mensa cōiuij regalis non comedeat zc. De secundo quia castitas sua tantū excellens fuit q etia alios odore mirifico attraheret. Vñ sue merito casti- tatis sponsus z sponsa fecerūt votū virgi- nitatis Dic historiaz. ¶ Septim? dies ē alta prudētia. Prudētia est duplex. s. infi- ma siue bassa z hec versat circa terrena: et est falsa. Sicut est prudētia auari ad pe- cuniā pgregādā/luxuriosi ad voluptates/ supbi ad honores. Cōtra hanc dicat. Per- da sapientiā sapientū z prudētiā puden- tū i probabo. j. Lxx. j. Prudētia g alta. dicit illa q versat erga celestia capescenda q ex- cellenter fuit in beato Thoma: sicut patz in optimo modo quē adinuenit ad palati- um edificandū in celo zc. Dic historiam.

¶ Octauus dies cōstantia. Hec accepit

brauium vite eterne. qz nō qui inceptit sed qui pseuerauerit saluus erit. Barth. xij. Et. xxij. Ber. Inter ceteras putes sola pseuerantia coronat q habet p firmam cō- stantia: p quā hō ita firmat in dei seruitio vt potius mortē pati velit q pssentire pec- cato. Hanc habuit beatus Thomas. Dic ei? martyriū. Post istos octo dies iterū venit ad eū. Je. us z ipsuz ad glām exalta- uit. Ad quā nos etiā digne ipse pducere q pro nobis dignat? est de virgine nasci et in cruce mori. Deo grās. Amen.

De beato Stephano pro-
tomartyre. Sermo. viij.

Disputantes
cū Stephāo nō potant resistere
sapientiē z spī. q loquebat. Act.
vj. inter ceteras pmissiōes quas chris- tū
discipulis: singulariter fuit illa. Ego dai-
bo vobis os z sapientiā cui non poterunt
resistere z ptradere omnes aduersari ve-
stri Luc. xij. Os. i. eloquentiā in ore. Ra-
tio bui? pmissiōis fuit qz chris- tū volebat
eos mittere p mundū. vbi habebat dispu-
tare ptra philosophos z scientificos. Ipsi
autē apostoli erant piscatores z rudes zc.
Ideo fuit necessaria zc. Hec pmissiō fuit
completa in oibz discipulis sed singularit-
er in Stephano vt dicit thema. Disputan-
tes zc. secundū verba thematis notauit in
beato Stephano duo singularia scz.
Ex parte iudeoz pugna rigorosa: dispu-
tans cum Stephano.
Ex parte chris- ti victoria malayigilosa: et
non poterāt resistere
¶ Quantū ad primū: bellum rigorosum
esset si contra vñū multū pugnarēt ciuē-
tis armorū generibz in circuitu zc. sic mul-
ti pugnant cōtra Stephanū de fide ca-
tholica. Venerunt em̄ contra eū raboni d-
quinqz studijs generalibz scz de quinqz sy-
nagogis disputantes cum eo. Dicit rect.
Surrexerunt autem quidam zc. Act. vi.
Synagoga idem est q cōgregatio docto-
rum z rabinozū zc. Quēstio est hic quare
magis z potius insurrexerunt ptra Ste-
phanū q contra apostolos z contra dūcē

pulos christi qui tunc erant hierusalem: Rñdo: qz aliquid singularitatis erat in pñ dicatione Stephani plusqz in alijs in conuersione gētes. Hoc dixit textus. Stephanus plenus gratia et fortitudine faciebat signa et prodigia magna in populo. Act. vi. Nota Grana. i. illa de qua David. Diffusa est gratia in labijs et. ps. xliij. Secundo nota fortitudine fortis fuit contra luxuriam: quia fuit castissimus. unde propter castitatem suam fuit propositus mulieribus: ut dicitur Act. vi. et vii. Dic historia: et cum toto hoc Stephanus non dimittebat penitentiam. Item faciebat prodigia. i. per a digito que sunt illa que nullo posse creature possunt fieri ut suscitare mortuos illuminare cecos et. Item. Signa: signa sunt que possunt fieri per naturam: sed non illo modo. ut curare infirmitates et. sed non convertentur. Tñ quinqz synagoge insurrexerunt contra beatum Stephanum: ecce baragla rigorosa. Et per primū. Quamvis ad secundū et. Nota quomodo beatus Stephanus predicabat de mare aduersus christi dices: qz cecus erat qui hoc clare non cognoscebat. et alligabat illud uerbu Jacob. Non auferet sceptru de Iuda et uir de se. eius donec ueniat. qui mit. est et ipse erit expectatio gentiu. Gene. xliij. De clara et. Item illud de hebdomadibus Danielis: que sunt. xliij. anni qui iam erat completi. Contra hoc insurrexit synagoga Libertinorum: uolens confundere beatum Stephanum allegauit illud Esai. xij. Egredietur virga de radice Jesse et. Et sequitur ponendo signa aduentus christi. Habebat lupus cum agno: et pardus cum hodo ac cubabit. vitulus et leo. et ouis simul morabunt. et puer paruulus minabit eos. vitulus et vitulus pascentur. simul requiescent catuli eorum. et leo quasi bos comederit paleas. Cum ergo ista signa non sunt completa ergo Stephanus reuoca qd dixisti. Respōdit beatus Stephanus qz signa sunt completa. sed prophetia loquitur figuratiue de hominibus sub nomine bestialium: sicut Jacob alibi loquitur dices. Catulus leonis Iuda. Iachar asinus fortis. Neptalim ceruus emissus. Beniamin lupus rapax. Gene. xliij. Catulus leonis Iuda. Iuda dicitur leo. qz sicut leo dominabit bestiis: sic Iuda uidet qz fuit de tribu Iuda debebat domina

ri et. Sic ergo loquitur Esaias. Lupus rapax fuit Iachar propter uirum: ut dicit Beda. Agnus fuit Iohannes euangelista qz simul habitabat. Pardus diuersorum colorum fuit Nicodemus. Hodo Petrus apostolus qui simul habitabat. Vitulus de quo fiebat principale sacrificium: significat corpus christi. Ovis simplex anima christi. Leo diuinitatem. Puer paruulus. i. christus non uiter natus minabit eos. qz caro anima et diuinitas fuerunt in christo. Et qz Esaias loquitur de hominibus: pars eius sequitur in textu. Non nocebunt non occident in uersu meo te sacro meo: qz repleta est terra scientia christi et. Esai. xij. Et sic habuit victoriam.

Secundo surrexit contra eum synagoga Renescentium: qz Stephanus predicabat christi diuinitatem dicens: qz sicut deus olim assumpsit formam ignis cum daret legem iudeis: ut patet Exod. xix. Et. xxxij. propter qz vocabatur ignis. Dominus deus tuus ignis consumens est. Deut. x. Sic hodie deus assumpsit formam humanam que est melior: qz forma ignis. et ideo illa dimisit sed non ista. Item si christus non esset deus: etiam seipsum saluare non posset et. Tunc illi contra Stephanum arguebant allegantes textum. ps. lxxij. Israel si audieris me non erit in te deus reces et. Rñdit Stephanus qz christus non est recens: sed eternus deus factus est homo recens sicut filius regis fieret de nouo miles et. et sic uicit. Tertio insurrexerunt contra eum illi de synagoga Alexandrinorum. Dum enim Stephanus predicaret trinitatem personarum adduces similitudinem de sole uel igne et. et sicut radius solis uenit in hunc mundum non relinques solem: sic filius et. Ido ps. lxxij. In sole posuit deus tabernaculum suum. i. similitudinem suam. Tunc dixerunt. Contra Deut. vj. Audi israel: dominus deus tuus deus unus est. Rñdit Stephanus. Deus unus est in essentia: sed in personis trinus. Et hoc uidet i autoritate allegata. ubi ponit tria nomina. Dominus. i. pater. Deus. i. filius tuus. Deus. i. spiritus sanctus. Et i principio Biblię. In principio creauit alogu in plurali: ubi ostendit pluralitas personarum. Quarto cum Stephanus predicaret de sacro eucharistie adduces rationem. qz sicut per fructum diaboli induxit totum malum in mundum: sic de per fructum pignis uoluit asferre omne bonum

De scō Stephano protomar.

mō. De quo. Bñdictus fruct⁹ v̄tris tui
 Ideo chris Joā. vi. Hic est panis q̄ de cel
 lo descēdit: qui māducat hūc panē viuet
 in eternū Joā. vi. Tūc surrexit synagoga
 Cilicianoz dices cū furia. Hos p̄dicat⁹
 stultitias: q̄ panis nō est adorād⁹. Deut.
 vi. Dñm deū tuū adorabis: ⁊ illi soli fui
 es. Rñdit Stephanus: q̄ sicut olim de⁹
 adorabat in arca nūqd illud lignū ado
 rabat: sed deus in figura arce: sic hodie de
 us adoraf i hostia: nō ipa hostia. Qui
 ro cū Stephanus p̄dicaret q̄ lex Moysi
 cessabat ⁊ erat dimitteda q̄ntū ad cerimo
 nialia ⁊ iudicialia. nō aut quantū ad mo
 ralia: licet esset bona: p illo tpe adducēt sū
 multitudinē de formatiōe hominis Gene. ij.
 Formauit igit deus boiem ⁊c. Bonū fui
 it corpus: sed melior ania: sed optim⁹ bo
 mo pfectus. ita lex Moysi bona erat tūc
 rang⁹ corpus: q̄ terrena tota erat: nec p
 mittebat celestia: sed melior est lex euāge
 lica ⁊c. rang⁹ pfecta que nō pmittit terre
 na. imo dicit q̄ despiciat. sed pmittit cele
 stia. vñ pma lex fuit lex pueror⁹ ⁊c. Tūc
 surrexerūt cōtra eū illi de synagoga Asia
 noz dicentes. Cōtra ⁊ nūqd dicit Da
 uid. Fidelia omnia mādata eius p̄firma
 ra in seculū seculi. Respōdit Stephanus
 imo hec auctoritas dicit p̄travos: dū dicit
 In seculū seculi. Primū seculū fuit ex quo
 iudei fuerūt in terra pmissiōis: ⁊ durauit
 vsq̄ ad trāsmigrationē. Secundū seculū
 a trāsmigratione vsq̄ ad ch̄m. De hoc
 David. Redemptionē misit domin⁹ po
 pulo suo. mandauit in eternū testamētū
 suū. Hic potes ponere similitudinē de tes
 tamētatoz q̄ cōdidit duo testamēta suc
 cessiue: quoz secundū derogat p̄mo. Un
 de fm̄mōcētū tertū in c. Lū marthe.
 de cele. mī. Cum ergo non possent eū su
 perare venerūt ad manus. Accusauerunt
 ergo eum corā iudicib⁹ etiā obstinatis: et
 habuerūt tres falsos testes accusantes eū
 de blasphemia: in deū: in Moysen: ⁊ in le
 gē. Sed dum beatus Stephanus excusa
 ret se faciens magnū s̄mōnē q̄ legist Act.
 vij. Facta est facies ei⁹ sicut angeli. Et il
 li stridēbāt dentib⁹ in eū. Vidēs aut Ste
 phanus q̄ nec excusatio eius: nec p̄dica
 tio p̄ficiebat. incepit eos redarguere ⁊c.
 Narrā breuiter ei⁹ martyriū. Amē.

Itē de eodē brō Stephano.
 Sermo. ix.

Stephanus ple
 nus gratia. Act. vi. ⁊ in epistola
 hodierna. Pro declaratione
 thematis ⁊ introductione materie: notan
 dū q̄ questio sit a sacris theologis. vtrum
 homo possit esse certus se habere gratiam
 di. Pro e⁹ euidētia nota q̄ duplex ē grā di
 quā theol. ponūt. Prima est grā gr̄ data
 Secūda est gratia grātū faciens. Gratia
 gratis data est donū dei data alicui supra
 facultatē: non quidē ad salutē suā sed alio
 ozum: sicut est scientia: p̄phetia: gratia mi
 raculor⁹ ⁊c. h̄mōi. De q̄o apls ait. Vñ
 cuiq̄ at dat manifestatio spūs. i. gratia p
 quā patet ad vtilitatē. Glo. illoz. Alij q̄
 dem p spūm datur sermo sapientie. ali
 rem sermo scientie fm̄ eundē spūm. Alij
 ri fides in eodem spū. Alij gratia sanitarū
 in vno spū. Alij operatio virtutū. Alij p̄
 phetia. Alij discretio spiritūū. Alij genē
 ra linguaz. Alij interpretatio sermonū. i.
 Loz. xij. Et sic sunt nouem species huius
 gratie grat⁹ date: quas hic enumerat apo
 stolus. Patet p̄ma gratia. Gratia p̄o gra
 tum faciens est donū dei. Et diffinitur sic
 Gratia est nitor anime sancti⁹ reconciliat⁹
 amorē: que datur p̄ncipaliter ad vtilitatē
 ⁊ salutem habentis: p quā efficit homo ca
 par ⁊ dignus gloria vite etne. Et ista gra
 tia est incōparabiliter excellentior: prima
 Un. j. Loz. xij. Post q̄ apostolus enūera
 uerit dona p̄tinentia ad gratiā gratis datā
 tam: subdit. Adhuc excellentiorē vñ vo
 bis demonstro. Et ostendā viam illā: sub
 dit statim in. xij. ca. Loquēs de charitate
 que aut est idē qd gratia gratis faciens:
 aut idē gratie immediate vnita. Et hoc p̄
 bat videlicet q̄ hec gratia sit excellentior: p
 ma, quia p̄ma gratia sine sēda nihil valet
 scz habēt sibi. Un̄ dicit. Si linguis homi
 nū loquar ⁊ angelor⁹: charitate aut nō ha
 buero factus sum velut es sonas aut cym
 balū tinnies. Et si habuero p̄phetiā: ⁊ nō
 uerim mysteria omnia: ⁊ omne scientiam.
 habuero oēm fidē: ita vt montes trāsserā.
 charitatē aut nō habuero nihil sum. j. Lo
 rinib. xij. Un̄ ex hoc habet q̄ nulla grat

ta gratis data potest homini haberi: nisi sit informata charitate et gratia scda. Un Balaam fuit ppheta: sed malus homo, qz habuit pma gratia gratis data sine secunda. Gratia grati faciente. De quo habet Num. xxiij. et. xxiij. Sic et multi fecerunt miracula qz tamen sunt danati. Sic et Saul fuit ppheta. i. Reg. iij. Na et Saul inter pphetas: et tamen danatus est. Sic et Laiphas pphetauit cu esset pontifex anni illius Joa. xj. Et tamen nodu fuit ppheta Laiphas: qz no intellexit verbu ppheticu qd dicitur Dan. x. Intelligentia opus est in yisione. De talibz ergo q pphetauerunt: et q miracula fecerunt: et tamen damnabuntur: dicit illud qd habet Matt. vij. vbi dñs dicit. Multi dicent in illa die mihi. Dñe dñe none in nomine tuo pphetauim: et in tuo nomine demonia eiecimus, et in tuo nomine multas fecimus: Et tunc cōfitebor illis: qz non noui vos. Dilcedite a me qui opamini iniquitate. Patet ergo q gra gratis data sine gra grati facere inutilis est ipi haberi. Sed gra grati facies bene est utilis sine gra gratis datat: sicut fuit qdam vetule. et aliqui imo multi rudes idiote et ignozates: qm sunt magis serui dei et fuerunt. Sicut fuerunt Antonius: Zachari et multi alij. De qbz dicit Aug. Surgit in docti et rapiunt nobis celu. nos aut cu doctis nris demergimur ad infernu. Un Augu. in li. de trinitate loquens de charitate sic ait. Nullu est isto dono excellentius solu est qd diuidit inter filios regni et inter filios pditionis eterne. Hoc. v. p supposito: rñdeo ad postea questione p duplicem conclusionē. Prima conclusio est q de prima gra pot homo bñ esse certus. Pot em homo bene scire p certo se habere genera linguaz: ppheta: scientia: et hmoi: licz qñqz sit in aliu p eo. j. Loz. vi. Scitētia inflat charitas aut edificat. Si aut loquimur de se cūda gra. i. grati facere: tunc distinguendū est tripliciter: fm q triplr pot aliqd sciri: vt notat Tho. i. ij. q. xij. ar. v. Potest enim aliquid sciri

Primo p diuinale reuelationē.
Secdo p humanale certificationē.
Tertio p pecturale psumptionē.
Primo q modo zc. Et hoc mo pot sciri re homo se habere gram ista grati facere

Reuelat em deus qñqz hoi vt ipse homo magnificētus et feruētus diuina opa exequat. Hoc tñ rarissime deus fecit. et facit ne homo aut nimis presumat: et negligat opa vite: aut supbiat. Un aplus dicebat. Nihil mihi pcius sum: qz no in hoc iustiss carus sum. Qui aut iudicat me dñs est. j. Loz. iij. Et in vet. testa. legit de Abia: cui reuelauit hoc de dñs. Nūc cognoui q timeas dñm. Et forte etiā de Moysē: cui dixit dñs Exod. xxxij. Inuenisti graz corā me. Et ifra. Ego oñda oē bonū tibi. De Abia legit Gen. xxiij. Nota cognoui glo. i. Loguocere te feci. Et dicit f. Tho. q. vbi supra: q ibi loquit d timore casto q no ē sine charitate. Sic etiā legit d Pau/ lo cui dixit dñs. Sufficit tibi gra mea. ij. Loz. xij. Trē. j. Loz. ij. Nos aut no spūm hui mundi accepim: qz spūm q ex deo est. vt sciam q a deo data sūt nob. Trē Rom. viij. Lert sum em q neqz mors: neqz vita neqz angeli: neqz pncipat: neqz virtutes: neqz istaria: neqz futura zc. Et ifra. Neqz creatura alia potit nos separare a charitate dei: q est i chro iesu dño nro. Vide Tho. j. ij. q. xxiij. ar. j. ad qrtū. Sic et raro pigit q de reuelauerit hoi pctm suū futurū: nec memini me legisse i scptur: nisi de Petro cui dñs futurū pctm pdixit: vt legit Mat. xxvij. Dicit tñ Tho. i. ij. scñ. di. iij. ar. ij. ad pñm. q Petrus dñi pñciationē accepit no p certitudine: sed ad cōmationē dictaz. Sic etiā videt oibz aplis reuelatū: cū dixit eis dñs. Ego dispono vob sic disposuit mihi p me rñu: vt eda. et bi. sup me. me. i re. me. Lu. xxiij. Trē Mat. xix. Vos q reliqstis oia et secuti estis me: regeneratōe cū sederit fili hois i sede maiestatis sue: sede. et vos sup se. xij. iudi. xij. tribu isrl. Trē Jo. xxiij. Ego rogabo ptem et aliu paderū da/ bte vob: vt maneat vobiscū in eternuz. Et nota q cū dixit hec pba: no erat ibi iudas: vt repiri i qda postilla. Hoc aut cōter de us alijs no reuelat: ne ppter securitate dei cidat in negligentia vel supbia vt dixi: sed ambulemus inter spem et metuz: qñ inter scyllā et charibdy. ps. Bñplacitū ē dño sup timētes eū: et in eis q sperat sup misericordia eius. Et sic patet prima conditio. Et secdo modo. i. per humanale certificationē. Unde dicit Tho. in. ij. sen. dist. iij.

B iiij

De scro Stephano protomar.

q' angeli creati non fuerunt presciji de sua beatitudine p' certitudine de casu suo cuz nec casus z p'firmatio angeloz dependet aut ex libero arbitrio q' no est causa determi-
nata ad unum: no potuit eoz cognitio haberi fm certitudine nisi a deo: q' p'sentia liter oia intuet. Sed tm fm p'ietura pote-
rant p'supponere oes se habituros beatitu-
dine: q' ad h' eoz natura erat magis incli-
nata: velut ad h' instituta: sed suu casuz p' scire no poterant ex seipis: nec p' p'ietura nec p' certitudine: sed tantu p' potentia cade-
di. Nec etiā fuit congruu a deo eis revela-
ri: ne pena culpam p'cederet: nec itez bo-
nis suam p'firmatione ne distinctio cul-
pam p'cederet: vt in littera dicit. Si tamē
veritas reuelatur fuisset: recepissent illud
no fm certitudine: put in deo erat: s'z secū-
dū suū modū: q' ad cautela dictū Tho.
Dicit tñ Bern. de gradibz humilitat: vt
allegat Tho. q' vbi supra. in. ij. arti. q' dia-
bolus p'cedit se sup malos principatum
habituri ppter q' in latere aquilonis solū
um suuz ponere volebat: vt d'z Esa. xij.
Qd quāvis vez sit: no tñ p'cedit casum
suū: q' poterat maloz princeps esse etiam
bon' existens: sicut Ioseph p'uidit suū do-
minū non tñ venditione. z alia ex q'bz do-
minum cōsecutus est: vt notat ibi Tho.
Sciendū ē est q' no potest sciri p' certo q'
aliquis habeat grām. Et hoc p'batur ratioe
z auctoritate. Ratio quidē est ista: q' fm
regulā phoy omnis nostra cognitio ortuz
habet a sensu. Da exemplū si q's te interro-
garer de vino quod ē i fiala: cui? sapotis
lit: v' coloris: vel odoris: non posses illud
scire: nisi p' gustuz vel visum: vel odoratū.
sic de sono p' auditum zc. Sic etiā q'cunq'
intellect' noster intelligit p' scientiaz aut
credidit p' fidem: mediāte sensu cognoscit.
In Rom. x. fides ex auditu: audit' aut
p' verbū chri. Qd ad p'positum: gratia
dei nullo sensu p'cipi potest. Non em p' sen-
sum visus: q' p' visum non pōt p'cipi: nisi
coloratū vel sub rōne colorati. grā aut dei
no est colorata. Nō em est virida neq' al-
ba: neq' rubea zc. ergo p' hunc sensum grā
dei intellect' cognitionē intrare non pōt.
Joan. ix. Si venerit ad me, s' deus p' grāz
no videbo illū: si aberit no intelligā. Nec
etiā potest intrare per sensum audit': quia

per se no habet vocē: nec est vox nec sonus
sed p' artus pōt dici habere voces: p' instru-
mentū p'dicatoris. iuxta illd Joā. in. Gm
ritus vbi vult spirat z vocem ei' audis. s'
in scripturis vel ex ore p'dicatoris: z nesci
vnde veniat aut quo vadat. Lūz q' grā
no habeat vocē neq' sonū: sequit' q' no pōt
sit p'cipi p' sensum audit'. j. Cor. ij. Quid
oculus no vidit: nec auris audiuit: nec in
cor hominis ascendit: que p'paravit de' vili-
gentibus se. Et infra. Que dei sūt nemo
cognovit: nisi spiritus dei. Tercio nec pōt
p'cipi p' sensum gustus: q' no habet sapo-
rem: nec amarum: nec dulce zc. Quarto nec p'
sensum odorat': q' no habet odorē. Quin-
to nec p' sensum tactus: q' tangi no pōt: et
sic res spiritualis z no corporalis. Joā. ix.
Palpate et videte: qm spirit' corz et ossa
no habet. Et sic nullo sensu p'cipi pōt: et
p' sequenter nec intellectu cognosci: q' cer-
titudine: nulla ergo humana certitudo de ea
pōt haberi. Patet ratio. Fiat g' ratio for-
malis. Nulli rei cognitio hic hūana pōt
haberi nisi p' sensum: sed grā dei gratis
faciens: sensu p'cipi no potest: ergo zc. Au-
toritas. Sūt iusti atq' sapientes: et opa
eoz in manu dei: z tñ nescit homo vtrum
odio vel amore dignus sit: sed oia in futurū
rum seruant incerta. Eccl. ix. Jre Aplus
j. Cor. iij. Nihil inquit mibi cōscia sum
sed no in h' iustificat' sum. qui aut iudicat
me: dñs est. Bene pōt homo esse certus q'
sit in peccato mortali: sicut ille q' tenet cō-
cubina: qui tenet ysuras vel res furivas
scienter: z h'mōi: sed non pōt esse certus q'
sit in grā. Nota hic exemplū de illo q' vole-
bat se iurare immūne a culpis commissis:
qd iuramentū temerariū est: vt notat in c.
vltimo. De purga. cano. Nota etiā exem-
plū de muliere q' egit penitentia de adul-
terio cōmissio: vtrū possit iurare se non esse
adultera zc. De quo ponit Petrus de pa-
lu. in. iij. sen. di. xxxv. Et scriptū in materia
matrimonij. Et breuiter scdm mentē ei':
die pmo q' si iurat se nō adultera perui-
rat. Idē. ij. si iurat immūne ab adulterio:
q' mentis asserens dubiū p' certo. Scripsit
est em. De p'pitiatu peccatoz noli esse time-
metu. Eccl. v. Et pbat hoc in p'dicto c. v.
de purg. ca. Et hoc verum nisi esset de re-
missionē culpe ex diuina reuelatione: sicut

fuit illa cui dñs dixit. Nec ego te p̄demna-
bo. Joan. viij. J. dez. z tertio si iurat se non
esse adulterā coram iudice eam interrogā
retunc em̄ esset p̄iura: q̄z debet tunc fm̄
intentionē iudicis iurare que refert ad fa-
ctum nō ad animū quē nunc habet. Unde
Jidorus. xxiij. q. v. Et originaliter in. ij. li.
sententiar. Quacūq; arte verborū q̄s iur-
ret. deus tñ q̄ p̄sentie testis est: ita h̄ acci-
pit sicut ille cui iurat intelligit zc. Si autē
iurat extra iudiciū. puta iurat hoc marito
interrogāti an sit adultera: se nō esse adul-
terā non p̄iurat: quia adultera est habens
voluntatē adulteri. Tñ fm̄ Augu. Jam
nō potest vocari adultera sicut curat? a le-
pro iam nō est leprosus. Et habet rex. Au-
gust. xxiij. q. ij. q̄ aut. vbi dicit Aug. Cur
adduc deputat? adulteros: q̄s credimus
vīdē p̄simate ablutos vī penitētia esse sa-
natos. Item Chrys. xxiij. q. j. si q̄s vxorē.
post satisfactionē in q̄t p̄ntie n̄ meret voca-
ri adultera: ita q̄ se sit se penitere et p̄ponat
se oblitere nō est adultera: etiā si sibi non
esset culpa dimissa. Nō em̄ debet in ea de-
spici q̄d fuit: q̄z iam incipit esse quod non
fuit: vt dicit text. Grego. l. disti. Ferrum.
Pater ergo q̄ null? p̄r cognoscere se esse
in q̄ra p̄ humanalē certificationē. Unde
Job. ix. Etiā si simplex fuero hoc ip̄z igno-
rat aīa mea. Item Joā. iij. Spiritus vbi
vult spirat: z vocem ei? audis z nescis vñ
veniat aut q̄ vadat. Et sic p̄z fm̄. Ter-
tio modo. s. per cōiecturalem p̄sumptionē
p̄r hō p̄sumere se esse in gratia gratum
faciēte p̄pter aliqua signa que videt z cog-
noscit in se. Et licz multa possint poni: tñ
Tho. in. iij. senten. ponit quattuor signa.
Prīmū signū est vera peccatorū cōfessio
Secundū est firma futurorum cuita-
no

Tertū est libens dīuino z auditio.
Quartū est prom̄ pra bonorū opatio.
Adde q̄ scriptū in fmonibz post festū trini.
Sermo. xxxvj. z ser. xl. parte. ij.

In festo Joā. euāge. Ser. x.

Hic est disci-

pulus ille quē diligebat Iesus
Jo. vlti. Dicet Joānes Hoc

verbū habz difficultatē in theologia. Cū
em̄ h̄is omēs ap̄los dilexerit dilectōe nō
solū naturali qua oēs creaturas deus dili-
git. iuxta illud Sap. xj. Diligis oīa q̄ sūt
z nihil odisti eorū que fecisti: sed etiā dile-
ctione gratuita charitatē. De q̄ Prouer. b.
viiij. Ego diligētes me diligo. Itē Jo. xv.
Sicut dilexit me pater: et ego dilexi vos.
Item ibidē. Hoc est p̄ceptū meū vt dilī-
gatis inuicē: sic dilexi vos: quare q̄ dī sp̄i
ritualit̄ de Joanne q̄ est discipul? dilecti-
onis. Et si dicat q̄ id dicit discipul? quem
diligebat Iesus: q̄z alijs magis dilectus.
Contra videt q̄ Petr? fuit magis dilect?
cum q̄ donum magis habuit: cum q̄ pl?
dilexit Iesū Petrus q̄ Joānes: vt p̄bat
Joā. vi. z habet. j. Pro cui? declaratione
h̄ vt dīc Tho. pre. j. q. xx. ar. iij. ad tertū.
p̄sumptuosum sit ista diffinire: quia vt dīc
Prouer. xvj. Spirituū p̄dicator est dñs
z nō alī: tñ sine p̄tate p̄iudicio possum?
sic diffinire: q̄ ē triplex amor huc dilectō
Prima est dilectio affectiōis cordialis.
Secunda est dilectio donatiōis singu-
laris.
Tertia est dilectio conuersationis fami-
liaris.

Possum dare similitudinē p̄ rudibz. Si
tu haberes duas filias quas equalit̄ dili-
geres: sed vnā traderes marito z das sibi
quendā lapidem p̄ciosum valorū mille du-
catīs in dorem. Alias tenes tecū i domo: q̄
mā ducat tecū/ dormit tecū/ p̄sāt tecū zc.
Sj q̄rit a te quā pl? diligis istas. Rēdes
amore cordiali ytrāq; equalit̄ diligo: sed
amore donatiōis magis diligis dotatam.
Amore vero familiaritatis magis diligis
illam q̄ tecum conuersat zc. Sic in p̄posi-
to: christus amore primo. s. dilectionis cor-
dialis omnes ap̄los dilexit: z equalit̄ dile-
xit Petrum z Joannem: sed plus istos q̄
ceteros vt videt. Sed amore. ij. s. donatio-
nis singularis magis dilexit Petrū. Quod
parz: quia maius donum sibi dedit/ q̄z fec-
it vicariū suū z principē aliorū: pastores
ecclesie: z totius mūdi. Et sibi soli dicitur
est. Duc in altū. Lu. v. Quia quotiens d
aliquibz ad fidei p̄funditatem dubitat ad
Petrū recurrēdū est. xxiij. q. j. Nō tur-
bat. Et. c. Quotiens. Ad idem facit de
bap. maiores. Et dicit h. xvj. Tibi dabo

B v

De sancto Joanne Evangelista

claves regni celorum. Et quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis. Et quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis. Et Joannes. Pasche oves meas. et hoc donum non immerito sibi dedit: quia Petrus promissus prius et ferventi dilexit christum: ut pater in multis precibus evangelorum. Unde illud Joannes. Vlti. Symon Joannis diligis me plus his: dicit. Glo. quia christus sciebat quod Petrus cum plerumque diligebat: puta quando audiens christum dixisset quod crucifigendus erat etc. Quodam amore intimo moriturus Petrus dixit ei. Absit a te domine. Non erit tibi hoc. Mat. xxv. Item quando tunica succinxit se et misit se in mare etc. Joannes. Vlti. Item quando dixit. Domine si tu es iube me venire ad te super aquas etc. Mat. xxiij. Item quando in nocte passionis eremit gladii et percussit auriculam servus Balchi. Item quando dixit. Et si omnes scandalizati fuerint in te: ego nunquam scandalizabor. Et sic hoc intellige de dilectione non quidem charitatis. alioquin perfectior fuisset Petrus quam Joannes. et persequenter magis dilectus fuisset a christo. etiam amore cordiali: quia perfectior in charitate meretur magis diligere a deo. Qui imo perfectiores illam charitatis habet a deo. Quia omne datum optimum et omne donum perfectum deorsum est: descendens a patre luminis Jaco. i. Intelligendum est quod Petrus plus dilexit christum quam Joannes quam ad quandam promptitudinem vel fervorem: ut ponunt quidam secundum quod refert Theodorus ubi supra. Tertio. vero amore christus dilexit magis Joannem: quia magis eius familiarem sibi fecit et maiorem sibi familiaritatem ostendit. ut infra patebit in persecutione sermonis. Quare autem hanc sibi familiaritatem magis quam alius ostendit. ponit Beda sic inquitens diligebat Joannem. Iesus non exceptis singulariter solum: sed per ceteros quos diligebat familiari? unum quod specialis progenera castitatis ampliori dilectione fecerat dignum. Et secundum hunc tertium amorem intelligitur thema: dum dicit. Hic est discipulus etc. Pater ergo thema. Modo dices tuus: quod familiaris christi? dilexit Joannes quam ceteros apostolos? Beda ponit ynam rationem: scilicet propter virginitatem: sed addamus alias quatuor vel quinque rationes: propter excellentias siue prerogativas quas habuit que fuerunt quasi signa: quedam siue effectus

quibus probatur quod christus ipsum familiari? dilexit. Prima est attinentia parentalis. Secunda est continentia virginalis. Tertia est sapientia divinalis. Quarta est benivolentia proximalis de quo exemplum. Quinta est perseverantia martyrialis. Sexta est magnificentia supernalis. Prima ergo excellentia etc. Nota genealogiam ipsius quomodo fuit frater cōsobrinus christi. Et Joachim/Leopha/Salome tres anna maritas. Quas habuit: iunior. Joseph/Alpheo/Sebedeo. Tunc hoc mater hec quatuor illa duorum. Diceret aliquis sed quod privilegium est Joannis quod sit cōsobrinus? christi: cum multi alij fuerint: scilicet Jacobus maior: Jacobus minor: Joseph: Symon: et Taddeus? Rūdeo. quia non solum fuit cōsobrinus? christi per naturale cōiunctionem: sed etiam fuit frater ipsius per spirituale appropriationem: quando: scilicet christus in cruce commendavit sibi matrem et ipsius matri dicens. Mulier ecce filius tuus. Et hyerius patet quod beatus Joannes fuit verus filius? virginis gloriose. Nam si verus filius? alius? dicitur quod natura filium facit: cur non magis verus? de filius alius? ille quod de? facit. Et hoc si vel quis? beatus Joannes fuit verus frater christi? Et discipulo. Ecce mater tua. Joan. xix. Unde et beata virgo felicior fuit: propter maternitatem spirituales corporales. Vide infra sermone mone annunciationis qui incipit. Ave gratia plena. Nota moraliter quod hanc excellentiam potest quilibet nostrum habere et excellenter: quia melior est cōsanguinitas siue fraternitas christi spiritualis quam carnalis. Nam multi fuerunt consanguinei christi qui fuerunt mali: sicut pater in genealogia christi. De quo dicitur. Inter quos fuerunt Danathio/Amon/Roboam et multi alij. Item mulieres: Rahab meretrix: thamar meretrix: Berseabee adultera: Ruth pagana: licet postea fuerint fideles. Cōsanguinitas autem spiritualis christi semper facit bonos: nec potest esse imialis. Et attende hic quod cum dicitur? scriberet genealogiam christi de nulla femina mentionem fecit: nisi de his que fuerunt male vel propter fornicationem sicut Berseabee et thamar: et Raab: vel propter infidelitatem: sicut Ruth: quamvis postea et ista fuerint conversae ad fidem et ille ad penitentiam. Et hoc ideo

ut daret spem peccatoribus ostendendo qd de
petribus chris origines trahens peccatores
no abhorreret. Filius em hois venit q'rere
salutem facere: qd perierat Luc. xij. Item
Bar. ix. No veni vocare iustos s peccatores
et fm hoc intelligit illud dicitur Eia. xvj.
Emite agnum dne dñatorem terre de petra
deserti ad montē filie sion. Quilibz enim
in gra p'stitur gratia faciente dicit cōsan-
guine? chri. Quod p'tz Bar. xij. ybi dr
chris. Que est mater mea? q sūt fratres
mei. Et extendens manum in discipulos su-
os dixit. Ecce mater mea? et fratres mei.
Quicūqz em fecerit voluntatē patris mei
qui in celis est: ipse me? frater foror. et mī
est. Bar. xij. Et sūt quilibz etiā obediens
diuinis mandatis? est sanguineus christi
Dic bñdictiō. Et nota p'tra illos q potius
volūt esse filij diaboli q fratres chri: sicut
sunt iustores ad taxillos: et q laborant in fe-
stis rē. Dic vt expedit. Hora hic de taber-
nis q summo mane aperunt in diebz festi-
uitatibz: q omīs p'tor est fili? diaboli. Joan.
vij. Vos ex patre diabolo estis rē. et fu-
peccatis: sicut dr Joan. vij. Secūda ex-
cellētia Joannis rē. Qd fuit virgo: et iō
maiorē familiaritatē sibi ostendit: qz omē
simile appetit suū simile. Eccl. xij. Omne
animal diligat sile sibi. Christ? aut fuit virgo
purissimus. Talis decebat vt esset nobis
pontifex sctus: innocens: impollut? segre-
gatus a peccatoribz? et excelsior celis factus.
Heb. vij. Hora quinqz verba. Sacer? i.
omni gra plenus et cōfirmat?. Innocēs a
peccō actuali. Impollutus a macula origi-
nali. Segregat? a pecca. qz caro eius de
massa peccatrice assumpta est et mundata
Et excelsior celis. i. angelis facit? qz verbo
vincit. Sic q placuit sibi puerari fami-
liarius cū Joanne ppter eius virginitatē
Vnde Beda. Diligebat Joannē Iesus
rē. Qd supra in fine introit. Vñ Pro-
verb. xij. Qui diligit cordis munditiam
pp'ter gratiaz labioz suozum habebit amī-
cum regem. Et nonne aliqui fuerunt etiā
discipuli virginis: sicut Jacob? minor: et d
maiorē non legitur q habuit vxorem nec
de Andrea: nec de Philipo: Symone et
Ladbeo. Sed rēdef: nō eo modo: quo Jo-
annes: quia de nuptijs fuit a christo voca-
tus. Vnde Hiero. in plogo sup Joannez

Hic est Joannes euangelista vn? ex disci-
pulis dei qui virgo a deo electus est: quez
de nuptijs volentē nubere. i. carnalit cogi
noscere vxores vocauit de? De illis. Iste
sunt nuptie de quibus legitur Joan. q. q
Christus fuit inuitatus et virgo maria et
mutauit aquam cōcupiscentie carnalis in
vinum charitatis in Joanne. Et h' exem-
plo sumpsit ecclia q in matrimoniu non cō-
summatū p ingressum religionis separari
possit: qz vinculu spirituale p mortem spū
rituale dissoluit: vt in c. Ex publici. Et c.
Verum de conuersa: cōiuga. Dic vt ex-
pedit. Moraliter vero contra luxuriosos.
Non p'p't nobis christus vt relinquatis
vxores sed cōcubinas. Dideret platus p
uidere: qz cōrumpit alios. Nec valēt p't
uilegiū ciuitatis q nō possit pcedi contra
delinquentes nisi per viam accusatiōis: qd
nō debz itelligi in spiritualibz. quāto etiā
si expresse in spiritualibz loqueret nō vale-
ret: quia non approbat a iure canonico. vt
in c. Ecclesia scē. H'rie. de p'stitionibz
bus. Et nota in regula. Peccatū. libro. vij
Item qz videt esse in fauorem peccati: iō
rē. art. i. c. fi. de p'scriptionibz. Et in c. no-
uit. d iudicij. Bene facit q legitur et no-
ta. in aut. casta. de sacris ecclie. Dic vt pla-
cet. Tertia excellētia rē. Prop' sapiē-
tiam suam diuinalem assimilatur aquile.
Apo. x. Quartum animal simile aquile.
Et hoc propter triplicē naturam aquile
cui assimilaf Joannes.
Prima est volat? sublimitas
Secda est visus acuitas
Tertia est prudētia et sagacitas
Primum patet: quia aquila sublimi?
volat alijs aubus: sic et Joānes sublime
volauit penetrando celos. et p'ringēs vsqz
ad diuinitatem: qz per euangeliū suum
cognouimus diuinitatē et trinitatem dei
Alij euangeliste volauerunt ppe terram:
quia de humanitate christi locuti sūt vñ
quodqz em ex quattuor animalibus habē-
bat alas: solus Joannes de diuinitate
incepit dī. In principio erat verbum. Vñ
Hieronymus in prologo biblie. Joānes
rusticus: piscator: indoctus. Et vnde illa
vox obsecro. In principio erat verbum et
verbum erat apud deum et de? erat vñ.
Et ifra. Hoc docet? Plato nesciuit h. Det

In festo Joannis euāgeliste

mostenes eloquens ignorauit. Et Beda
Joannes in tonas vocē theologat quam
nemo p̄us edere nouerat emisit. In p̄nci-
pio erat verbū: quā tāto pondere graui-
dam reliquit: vt si aliquanto plus intonare
uoluisset: nec ipse mundus cape potuisset.
Ista autē sapiētia adq̄siuit Joānes ex ga-
zophylatio pectoris dñi. In Hiero. 2 ec-
clesia in secūda aūti. Supra pectus dñi re-
ci pectoris fonte potauit. Hec ille. Unde
Petrus Damianus. Hāc supēminentez
diuine sapiētie grām/ ex illo celesti gazo-
phylatio in quo sunt omnes thesauri sapie-
tie 2 sciētie dei traxit. Et nō imerito: vt q̄
carnis sibi amputauit illecebras celestiu
epulaz delictis frueret: 2 illuc acie mētis
attingeret: quo nō p̄pheta/ nō patriarcha/
nō deniq̄ quisq̄ ab ipso mundi p̄ncipio in
carne positus: nōscit aspirasse. Ex hoc er-
go apud grecos Maria theothocos. Jo-
annes p̄o theologos appellat. Petrus au-
tē ch̄i erat gazophylatiū diuine sapientie
In Col. 3. In quo sunt oēs thesauri sa-
pientie 2 sciētie dei. Scdo aquila acutū
visum habet. In dicit Hieronymus. Aquila
dicit ab acumine. Sic 2 Joannes p̄ndit
futura mala que fienda erant in ecclesia: 2
p̄sertim tēpore antichristi: vt p̄z in Apo-
calipsi. Tercio habet naturāle astutiā i fa-
ciendo nidus: q̄ ponit sibi lapides p̄ciosos
habētes virtutē fugā di serpētes. Sic Jo-
annes in suo euangelio: qd est nidus in q̄
nutriunt filij dei. posuit lapides p̄ciosos q̄
fugant omnes hereticos. Unus lapis p̄-
ciosus est. In p̄ncipio. i. in eternitate erat
verbū. Iste lapis fugat Nestorū qui di-
xit ch̄iū habuisse p̄ncipium. Alius. Et
verbum erat apud deum. Iste fugat Sa-
belliū qui dixit q̄ in diuinis nulla est disti-
ctio p̄sonaz. Alius. Et deus erat verbū
Iste fugat Ariū qui dixit filium minore
patre. Alius. Omnia p̄ ipsum facta sunt.
Iste fugat Manicheū q̄ dixit visibilia a
deo creata nō esse. Alius. Et verbum ca-
to factum est. Iste etiā fugat Valentinū
qui dixit ch̄istū habuisse corpus d̄ celo fa-
ctum sup se: sup illud verbū apli. j. Loy.
xv. Primus homo de terra terrenus: Se-
cundus homo de celo celestis: sed illud in-
telligit quantū ad natūā assumētē: vel

quantū ad modū assumendū. q̄ si esset ve-
rū illud corpus nō esset caro cum caro dñi
eat aliquid copositū ex quatuor elementis
Propter hanc ergo sapientiam meruit a
ch̄io familiarē diligere. Sapi. vii. Reminē
diligere de? nisi eū q̄ cū sapiētia inhabitat.
Quarta excellētia 2c. Hora q̄ multos
ens Joānes fuit in piculo mortis: 2 deus
semp̄ illum a martyrio p̄seruauit. Hāz ter
fuit in piculo mortis. Primo qñ fuit mis-
sus a Domiciano in feruētis olei dolium
Scdo qñ fuit ab eodē relegatus in insu-
lam Patmos: vbi omni fuit humano so-
latio destitutus. Tercio quādo venenum
bibit: sibi ab Aristodemō oblatū. Sed in
oleo feruētis habuit refrigeriū. In feruēt-
is olei dolii missus: diuina se p̄rogētia
illelus exiuit. In relegatiōē habuit solā-
tione ex reuelatiōe diuina: q̄ tūc scripsit
ibi Apocalipsim. In hāstu veneni habu-
it illesione. In potest sibi illud verbū co-
uenire dñi. Quum trāsiseris p̄ aquas res-
cum ero: 2 flumina nō operient te: 2 quū
ambulaueris in igne nō cōbueris. Eia-
plij. Et hoc est qd dixit dñs de eo Joan-
vlti. Sic cum volo manere donec veniāz.
Qd sic exponit Lixij. j. Nolo ipsum per
martyriū cōsumari: s̄ expectare donec ego
venies recipiā eum in eterna beatitudine
Est tamē notandū q̄ licet ex diuina p̄u-
dētia beatus Joānes fuerit a martyrio
p̄seruatus: nō tamē martyriū meritiū p̄di-
dit. Quod patet ex verbo domini cum de-
cit. Alicem quidē meū biberis 2c. Mat-
thei. xx. Dic historiam. Quinta excelsi-
lencia est magnificētia inpernalis. Hora
eius mortem. Et quomodo dum a disci-
pulis portaretur semp̄ dicebat. Filii velli-
gite inuicem. tandem fecit fieri foucā 2c.
Hora quadruplicē opinionez de eius co-
pore 2 morte: quarum op̄inioni due sunt
q̄ viuūt: alie due sunt q̄ mortuus est. Pri-
ma ergo opinio est q̄ viuūt: sed dormit sub
terra. sed hoc est ridiculū: quia videt
sibi facta iniuria: vt ait Augustinus. Si
alii apostolis in vita eterna regnātibz
ipse dormiret. Et videtur ista opinio re-
probari ab ecclesia in officio hodierno: vt
patet in. vij. aut. in qua dicitur. Apparuit
charo suo Joāni dominus Iesus ch̄i:
cum discipulis suis: et ait illi. Veni. velle

ere me? ad me: qz tēpus est vt epulētis in
cōtūto meo cū fratribz tuis. Ad idē facit
octaua z nona aut. Scda opinio fuit q
vinit ad huc in paradiso terrestri: z ventu
rus ē ad pēdicandū contra antichrīm: vt sic
sint tres testes cōtra eū. Un? In lege na/
ture: scz Enoch. Ali? in lege scripture. scz
Helias. Alius in lege grē: scz Joannes.
S; ista opinio videt reprobāri p auctatē
supēditas qd accipe volūt ex p̄bis dñi dū
dicit Petro post resurrectionē sequere me
Et puer? Pe. zc. Jo. vl. Sic eū volo ma
nere donec veniā. intelligētēs illud donec
veniā: scz ad iudiciū q falsū est: vt ipe re
fert dñs. Et nō dicit Iesus: qz nō mori?/z
sic eū volo manere donec veniā: scz cū ap/
paruerit ei in hora mortis ipse? zc. Tu aut
Petro me sequere: scz p mortē crucis. Grē
videt p̄ariari hec opinio auctoritati apo
calypsis vbi dicit q erunt tñ duo testes p̄tra
antichrīm z nō tres sic ista opinio videt. Un
di Apoca. ij. Dabo duobz testibz meis: z
p̄berabūt diebz mille ducentz sexaginta
amici facies zc. Tertia opinio habet q
mortu? est. alia aut ei? glorificata i celo: scz
corp? est i loco hōibz ignoto: scz deo cogni/
to reseruatū: sic z de corpore Moy? dicit.
Quare autē fecit de? inter diuina secreta
ta annūmerādiū est. S; hec opinio pōt re
probāri eadē rōne qua p̄ma opinio. Cum
em alioz ap̄loz corpora sint in magno ho
nore in ecclia: cur h corp? sanctissimū hoc
honore p̄uadiū fuerit. Nec obstat d? Moy
se qz illud fecit de? ne daret? Judeis occa
sio idolatrie. ad quā valde p̄oni erāt. Un
sup illud vbi eplē Judeū Michael ar/
changel? cū diabolo disputans altercaret
de Moy? corpore dicit Glo. Prouiderat em
dñs Moy? post mortē a iudeis adorā
dū si corp? p̄sentatū haberēt: s; diabolus
desiderās cultū legis verti in idolatriā al/
tercar? fuisse dicit eū illo angel? qz qui a
deo missus fuerat Michael dñs. zc. vt de
us. Quarta opinio habet q mortu? est in
illa fouea z postea resurrexit: z est in aia
z corpore glificat? i paradiso celesti, z hanc
videt Tho. asserere in eplā sup Joannes.
Et hec videt p̄ueniriōr. lz nō sit p articlo
fidei tenenda. Deo grās. Hoc idē videtur
sentire Aug. in qdā s̄mone paschali q incit
p̄u. Dignū z congruū zc. Et Hiero. in ser/
mone assumptiōis q dicit Joannē fuisse
mortuū: sed iam resurrexisse z corpore z aia
esse beatū. Magister aut in historiis sebo
lasticiis dicit q d hoc melius pie dubitare
qz temere d̄finire. Deo grās Amen.

In festo Innocentiū. Ser. xi.

Veros per

Dusserūt gladio z euasi ego sol?
Job. j. Hora ad euidentia tri/
plex martyriū: scz mente z corpore vt habu
it beat? Stephan? Scdm mentē. i. affe/
ctu sed nō corpore: z istud habuit brūs Joā
nes euangelista. Tertiū corpore: sed nō mēte
i. voluntate: z istud fuit in innocētibz de
qz hodie fit festū. Vel dic q triplicē por/
tam paradisi apuit chris scz portā peniten
tie/ portā obediētē/ z portā innocentie.
Per primā portā intrauit brūs Stephan/
nus p penitentiā z etiā martyriū zc. Luc.
v. Nō veni vocare iustos sz pēdores ad pe
nitentiā. Per secundā intrauit brūs Joā
nes q obediuit z p̄lijs zc. Per tertiā in/
trauerūt innocētes: de qz hic festū hodie
Pro declaratiōe nota q magna differētia
fuit inter principii vite chri et finez: quia
in fine voluit mori sol? id est sine societate
te alicuius sancti. Ratione credētū q sua
mors nō suffecisset ad salutē. Jo dicit iu/
deis in nocte passiōis. Quem queritis? Si
ergo me queritis/ sinite hos abire Joan. x.
Quia sol? voluit mori: licet euz latronibz
sed nō cū aliq sancto. et fuit cōpleta p̄bia
Esa. lxiiij. Torcular calcui solus: z de gē
tibz nō ē vir mecū. Hora Torcular: scz
crucis: in quo racemus humanitatis fuit
calcar? z vinū sanguinis effusum totum:
qz illud modicū sanguinis qd remanserāt
chris? voluit post mortem effundere: qñ
miles lancea latus ei? aperuit z continuo
exiuit sanguinis et aqua Jo. x. zc. Nō est
vir mecū. Ut dicit a virtute: id est sanct?
Ecce finis vite chris: qz omnes ap̄li fu/
gerunt z inter latrones crucifix? est. Esa.
liij. Et cum sceleratis deputatus est. Sed
principiū fuit eōtra: quia omnes inno/
centes heibler fuerāt occisi z ipe sol? volu
it euadere: nec voluit tunc mori: non quia
sua mors suffecisset zc. Sed quia in

In festo Innocentium

d'gebam? instructioe euangelice doctrine
ab ore eius. **Gr̃e** vt ostēderet se volūtariē
mori voluit mori in pfecta etate. **Esa.** liij.
Oblat' est: qz ipse voluit. **Gr̃e** vt ostēderet
deitatem suā p miracula q̃ facit' erat. **De**
h̃ pphetia et figura et pceptū. **Erod.** xxiij.
Nō coques edum in lacte mris sue. **Ger̃**
bū est dei ad Herodē. **Edum.** i. ch̃m. non
coques: occidēdo. in lacte matr̃. i. puerū
paruulū lactantē. ¶ **Nōra** cōtra Iudeos
q̃ intelligūt solū ad litteras quasi de' esset
cocus eoz. **Nōra** q̃ p̃dictū pceptū ter re
plicatur a **Moysē.** i. **Ero.** xxiij. et xxxij. et
Deut. xxiij. **Et** ter p̃soluit Herodis occi
dere ch̃m puer. **Primo** in natiuitate au
diens de claritate noctis. de aialibz adorā
tibz et angelis canentibz et c. Sed non fuit
ausus t̃mēs insulsi. **Secūdo** aduētu triū
regum. **Dat.** ij. **Tercio** qñ fuit p̃sentatus
in templo. **Uel** ideo ter qz tribz modis fue
runt innocētes ab Herode occisi. Quidā
em̃ occisi gladio. Quidā strangulati. qui
dam p̃cussi parietibz. **Unde** dixit angelus
in somnis **Ioseph.** Accipe puer. et c. et tūc
Herodes occidit pueros et euasit ch̃st̃.
Ideo dicit̃ thema in persona ch̃i. Pueros
et c. In quo themate tangunt̃ due materie
Prima est de morte innocētū p̃ciosa. **Se**
cūda de fuga ch̃st̃i virtuosa: ubi. **Et** eua
si ego solus. **Hodie** p̃dicabo de p̃ma. de q̃
inuenio tres rationes seu causas mortis
puerorū istoz. **Prima** ex parte ch̃i. **Secūda**
ex parte Herodis. **Tercia** ex parte iudeoz.
Ex parte ch̃st̃i causa fuit obedientia
copiosa.
Ex parte Herodis malitia viriosa.
Ex parte iudeoz duritia malitiosa.
¶ **Dico** p̃mo et c. **Declaro.** Ch̃st̃i voluit
obedire p̃cepto veteris leg̃ vt compleret
illam et terminaret: quia ch̃st̃i fuit finis
veteris leg̃is et principiū noue. **Ego** sum
alpha et o primus et nouissim'. **Apo.** i. vlt.
Alpha est p̃ma littera alphabeti grecoz.
et o est vltima et c. **Ego** sum alpha. i. princi
piū noue leg̃is: et o. i. finis veteris leg̃is.
Uñ dicit̃ ipse **Dat.** v. Nolite putare: q̃
niam veni soluere leges aut p̃p̃heras. **Nō**
veni soluere sed adimplere. **Amen** quippe
dico vobis donec transcat celum et terra
et c. vsqz omnia fiant. ¶ **Nōra** Celum: id
est anima ch̃st̃i. et terra. i. corpus: celum

ergo et terra transierūt in morte ch̃i. **Alia**
transiuit ad limbū: et corpus ad sepulchz
et diuinitas cum vtroqz: et tūc lex **Moys̃**
transiuit quā ch̃s seruauit: nec aliqd p̃ce
ptū dimisit. **Hodie** inter alia p̃cepta
erat vnum de primitiis offerēdis. **Ger̃bi**
gr̃a. de p̃mis fructibz vne et c. **Auctoritas.**
Lūqz intraueris terraz quā dñs deus tu'
tibi daturus est possidendā et obtinueris
eam atqz habitaueris in illa: tolles d̃ cum
ctis frugibz tuis p̃mitias et pones in car
tallo. pergeiqz ad locū quē dñs deus tuus
elegerit vt ibi inuocet nomē eius. **Deut.**
xxvj. **Hoc** fuit simul p̃ceptū et figura de
ch̃o. Inquantū fuit p̃ceptū: est p̃bū dei
ad pplm̃ israel. Inquantū est figura ē veri
bum dei patris ad filioz. ¶ **Nōra.** Cū in
traueris terrā: scz in die incarnationis: ha
bitaueris in illa: scz nascendo. **Ioan.** i. **Et**
verbū caro factū est et habitabit in nobis
frugibz tuis: fructus quos ch̃s expecta
bat erant martyres: cōfessores: virgines:
penitētes et c. Erant innumerabiles. **Ap̃o.**
ca. vij. **Vidi** turbam quā dinumerare ne
mo poterat. **Primitie** istoz fructuum fue
runt Innocentes quos ch̃st̃i obtulit deo
patri de fructibz agri sui. i. mūdi bui'. **Et**
nota in cartallo. i. in limbo patrum in quo
ch̃s posuit Innocentes et fuerunt ibi per
xxij. annos et post passionē in die ascen
sionis ch̃s obrulit eas i. paradiso p̃mitias
deo patri. **Iō** dicit̃ pergenisqz et c. De hoc
auctoritas noui testamēti. **Hi** scz inno
cētes empti sunt ex oibz: scz sanctis futuris
p̃mitie deo et agno. **Et** in ore ipoz nō est
inuentū mendaciū. **Empti** sunt. i. sangui
ne agni. p̃s. Innocētes et recti adhiberunt
mibi: qz substinui re. **Sine** macula em̃ fuit
añ thronū dei. **Apoca.** xxiij. **Nōra** menda
ciū: sed q̃ laus est ipoz istū cū nesciēt loqz.
Rūdeo post mortē locuti sūt sc̃is patribz
interrogantibz et c. et dixerūt q̃ messias ve
nerat p̃pter quē occisi sum' et c. **Hoc** n̄ fuit
mendaciū sed verum. **Nōra** **Sine** macula
duplex macula est in pueris. i. macula cul
pe et ignorantie. **Culpe.** i. originalis. **De**
q̃d est: ac si imago dum portat ad templū
cadat in lutum et c. **Auctoritas.** **Quid** est
homo vt immaculat' sit. i. sine culpa cul
ginali: et iustus appareat natus de muliere
et c. **Job.** xv. **Secūda** macula est ignis

rantia que maior in puero q̄ in bestiis rē
Ab istis duabus maculis fuerunt pueri
liberati. A prima per martyriū magis
enim purificat martyrium q̄ baptis̄m in
hoc: quia de martyrio fit festū sed non de
baptismo: nec de circūcisione rē. Ideo dē
Apoca. vii. Hī sunt q̄ venerunt ex magna
tribulatione et lauerūt stolas suas in san
guine agni: quia virtute passionis christi
purificati sunt. A secunda etiam macula
ignorantie purificati sūt: quia p̄ martyriū
infusa est maior scientia q̄ alijs p̄bus vel
theologis habuit in hac vita. Dicitur sū
militudo d̄ racea sorbita sub chlamyde po
sta que discooperata ad radium solis mul
tum lucet rē. Ideo Greg. Quid est q̄ nō
videant qui videntem omnia vident. Et
licet non statim viderint deū p̄ essentiam
tamen magnam scientiā habuerūt. Tum
ex dispositioe corporis. Corpus enim qd
corruptum aggrauat animā rē. Sap. ix.
Tum propter martyriū meritum rē. Ideo
dicit. Sine macula enim sunt: scz culpe et
ignorantie. ¶ Secunda ratio fuit ex par
te Herodis malicia rē. Pro declaratione
nota q̄m p̄biam moralē et theologiam
diuinaliter littera est. Quod idem actus
respectu diuersarum causarum est virtu
sus et vitiosus bonus et malus. Exēpluz
sicut cum iuencule pauperi electa mittit
a dño pio per malum seruū et lubricum
qui occasione illius elemosyne peccat cuz
sa. Illa elemosyna habet duas cōtrarias
causas: ynam bonam et virtuosam: ex par
te domini: alteram malam et vitiosam ex
parte serui. Sicut etiam patet in passione
christi que ex parte dei patris et christi ha
bit causam sanctam et virtuosam: scz re
demptio humani generis: sed ex parte iu
deorum causa fuit pessima: scz inuidia/ am
bitio/ auaritia: et cetera vitia. Qñ versus
Actio displicuit: passio grata fuit. Idem
in proposito. Iuencula grossa erat gens
iudaica et paupercula de bonis et sanctis
personis: sed dominus Iesus de mēsa glo
rie voluit sibi mittere ynam elemosynam
scilicet multitudinem sanctorum innocē
tum per seruū malum: scz Herodem in
tentio christi fuit bona: scz vt obediret pa
tri vt dicitur et abundaret iudea sanctz
sed intentio serui et ministrī: scz Herodis

fuit pessima: scilicet vt corrumperet eam
et tyrannice occuparet. Ideo dicit euan
gelium. Mittens occidit omnes pueros.
Dic historiam. De hoc p̄phetauerat Hie
re. Vox in rama. i. in excelsis audita est plo
ratus et ululatus multus Rachel plorās
filios suos et noluit consolari: quia nō sūt
Hiere. iij. et alluditur Barth. ij. Dices
tu quare dicit Rachel plorans rē. Cum
non fuerint filij Rachel sed Lie que fuit
mater tribus iude. ¶ Hora duas respon
siones ynam litteralem: alteram allegori
cam. Litteralis est: quia Rachel fuit se
pulta iuxta Bethleem: sicut legitur Gen
nesis. xxxv. Et quia erat facta domina res
pucabatur mater et patrona Bethleem:
sicut beata Christina Panormiter beata
Agatha Cathanie rē. Allegorica respon
sio est: quia Rachel interpretatur videns
principium vel videns deum Lia lipa sū
gnificat sinagogam. Rachel pulchra ec
clesia que fuit secūda vxor christi: repudia
ta p̄ma. i. sinagoga q̄ fuit meretrix in negā
do chīm. Rachel ḡ i. ecclesia plorans filios
suos. Id̄ dimittit hodie cantica letitie. i.
Alleluia. Gloria in excelsis rē. Et noluit cō
solari: qz nō sūt scz nec in h̄ mundo: nec in
glia: quia. xxxij. annis oēs steterūt in lim
bo. Id̄ Hieremias qñ p̄solando dicebat
Quiescat vox tua a ploratu et oculi tui a
lachrymis: qz ē merces operi tuo ait dñs
Et reuertent de terra inimici: et ē spes in
nouissimis tuis ait dñs. et reuertēt filij ad
terminos suos. Limbo d̄ locus inimici.
ideoqz ip̄e p̄curauit illū locum a quo fue
runt liberati in morte christi: et in ascensione
ingressi sūt in celū. Ideo in octaua Anno
centū dicunt cantica letitie. Morali fō
habem? q̄ filij plorandi sunt rē q̄ nō. Nam
pueri nō baptizati morietes plorādi sunt
tū p̄p̄ aias ip̄oz rē. tum p̄p̄ culpā m̄ris
in abo: tuādo vel patris vel alteri? s̄ qua
culpa cōmissa est ab aliquo vt moriant sū
ne baptismo. Itē plorādi sunt adulti ma
le vite rē. Sed pueri baptizati morietes
nō sūt plorādi rē. Nolim? vos ignorare
det dormiētibz vt nō p̄tristementi: sic r̄ cete
ri q̄ ip̄em nō h̄nt. Si em̄ credim? q̄ Iesus
mortuus ē r̄ resurrexit: ita r̄ deus eos qui
dormierunt per Iesum adducet cum eo. j.
A bēssak. iij.

IVX In festo Innocentium

Tertia rō ex pre iudeoz. i. parētū puel
roz fuit duritia malignosa. Declaro. Re
gula est thelogice: q p que quis peccat p
hec z torquet. Sap. xj. Nota torquet vel
volūtaria a seipō p pniām vel coactē. Et
pcedat regula turis q habet q qstz turis
in aliū statuit: ipse eodē iure vras. Verbi
grā. Si oculis peccasti: oculis lachrymas
effunde zc. sic de alijs mēbris. Exēplū de
Adonibezzech rege supbissimo: q fuit ca
prus dixit. Nō interficiatis me. Audite
modicū. Septuaginta reges amputatis
manuū ac pedū sumitātibz colligebāt sub
menta mea ciboz reliquias: sicut feci ita
reddidit mihi dñs. Iudic. v. Dic histoz
am zc. Ad ppositū ergo: patres z matres
innocentiū peccauerunt cōtra deū in hoc
q noluerūt in hospitio recipere virginē gra
uidā. nec sponsum suū Ioseph. nec etiam
post natiuitatē chzī vltis tot miracis vo
luerūt ipm recipere: pferim stella in aduen
tu Hagoz i hierlm. Mat. ij. Audies au
tem rex turbatus est z omīs hierosolyma
cū eo. peccauerūt ergo ptra filiū dei ex du
ritia malignosa. z hec ne regi Herodi di
splicerēt: idō deus puocauit ptra eos He
rodē zc. Et cōpleta est pphetia. Ipi itras
uerūt ad beelphegor: scz ad Herodē deuo
ratū. z abalienati sunt in pfusione: z faci
sunt abominabiles sicut ea q dilexerūt. Et
infra. Sed ve eis cū recessero ab eis. Dice
it. Herodes etiā ipse punitus fuit i filijs
suis: sicut habet in legēda. Doraliter no
ta q illos q volūt placere dñis vlt alijs p
sonis ptra deū: puta mulieribz q volūt cō
placere viris: z ptra deū. Sic vnus ami
cus alteri. sic famulus patrono suo. sic va
sallus regi zc. qz postea de iusto iudicio
pvertit illos in odiū ipoz zc. Qm de dñs
supauit ossa eoz q hodie placeret zc. Nota
tres penas quas de talibz infert. Prima
est deus dissipauit ossa eoz: id est diuiti
as honores z officia: q dicunt ossa. qz su
stinet boiem. Scda pfusi sunt. i. in morte
qz nihil obrinet a deo. Tertia qz i iudicio
pculari z generali despiciunt a deo: qm
deus spreuit eos. Est hic qstio: qñ z q iu
sticia dei est ex peccatis parentū punire fi
lios. Filius non portabit iniquitatē patris.
Ezech. xvij. Rñdeo patres fuerūt puni
ti z non filij ppter doloze de morte filioz.

Un Ero. xx. Ego suz de zelotes punis
peccata patrū in filios vltz ad tertiā z q
rā generationē. Scdo qz multi patres
volētes defendere filios fuerūt occisi z da
mnati in infernū ppter sua petā. Tercio
filij nō fuerūt puniti sed potius pmiati z
exaltati. Da similitudinē de eo q habet do
mū ruinosalā quā rex facit sibi destrui: vt
reedificet sibi melioze: vel det sibi castrū.
Vel de eo q habet tunicā vilē z corpē. Et
rex facit eā dilacerari vt induat eū de seri
co zc. Sic corpa nostra sunt vilia indumē
ta z corruptibilia: sed post resurrectionē
erūt incorruptibilia z glorioza: si fuerimus
boni. Ita z innocētes. Ido apls. Pporz
corruptibile hoc induere incorruptionē
mortale hoc induere immortalitātē. j. Cor
xv. Idē de corpibz innocentiū que erap
mus ruinosi: qbz destructis p martyrijs:
dedit castrū paradisi in chzī alacritate: cū
ramen multi eoz si vixissent foras se dā
massent cum alijs iudeis tpe passiōis chzī
Crucifige crucifige eū. Ido poterat ipse
dicere. Scimus qm si terrestris domus no
stra huius habitatiōis dissoluatur: qz edifi
cationē ex deo habeamus: domū nō ma
nufactā i celis. ij. Cor. v. Deo grās Agē

In festo Innocentium Sermo. xij.

Surge et acci

Spe pueri z matrem eius z fuge
in egyptū. Mat. ij. In hoc euā
gelio fit mētio de tribz pncipaliter.
Primo de fuga chzī virtuosā in p
cipio euangelij.

Scdo de morte innocentiū pncipaliter
medio.

Tercio de lamētatiōe Rachelis in fi
ne. z in qlibet pre tria pūera tāgent

Quantū ad pmiū intremus in pmonē
p modū questionis. Quero ergo qre chzī
suis fugere voluit: Et videt q nō debuit
fugere moze: qz ipse docere intēdebat nō
esse metuēdos eos q nobis moze intēdāt
Luc. xij. Dico aut vobis amicis meis ne
terreamini ab his q occidūt corpē: z post
hoc nō habēt amplius qd faciāt. Quidā

aut vobis que timeat. Timere eum qui post
se occiderit habet potestatem mittere in ge-
nena. Ita dico vobis hunc timere. Respo-
deo ergo quod fuga christi fuit virtuosa. Debu-
it enim fugere isto triplici ratione.

Primo propter fidei commendationem.

Secundo propter nostram instructionem.

Tercio propter prophetie adimplerionem.

Prima ergo ratio est. Pro cuius rationis
intellectu nota quod differentia fuit inter pri-
mum vite christi et finem. Vide supra in alio
sermone huius festi: qui incipit. Pueros
pulsaverit gladio, in introitu. Secunda
ergo ratio est propter nostram instructionem.
Ipe enim docuit nos fugere et verbo et ex-
emplo quando oportet fugere. Et verbo et
exemplo docuit nos mori subire cum oportet.
Nam fugere docuit exemplo: ut hic.
Sic et alias cum vellent eum iudei lapidare pro-
pter verbum illud quod dixerat. Ante quam Abia-
am fieri ego sum. Jo. vii. Sic et alias qui
dixit. Ego et pater unum sumus: quis tunc
non legit christum fugisse: abscondit se et exi-
vit de templo. Jo. vii. Sic quando volue-
runt eum de supelilio montis precipitare.
Iesus autem transiens per medium illorum ibat.
Luc. xlii. Et hoc etiam docuit verbo cum
dixit. Cum vos persequerentur in civitate ista:
fugite in aliam. Quando oportet mortem
subire: debemus velle mori pro honore dei et
iustitia servanda: et hoc docuit christus ver-
bo et exemplo. Verbo quidem ut patet in au-
roritate: sed in scripturis allegata. Et Jo. an.
xv. Maiorem charitatem nemo habet ut ani-
ma sua ponat quis pro amicis suis. Exemplo
vero qui sponte se obtulit in hora passionis
dicens. Quae queritis: Ego sum et cetera. Jo. an.
xviii. Et sic paratus esset christus sepius mo-
ri pro salute animarum. Nota exemplum quan-
do apparuit Petro fugienti mori. Qui in
interrogatu. Domine quo vadis: venio Roma-
iter crucifigi. Et hoc ergo habemus exem-
plum fugiendi quando oportet. Debemus autem fu-
gere quadruplici de causa sive fuga. Pri-
mo: namque est fuga pueritiae: quando se ma-
iora virilitati referuat. Sic fugit apostolus qua-
ndo per spem de muro Damasci dimissus est.
II. Cor. xii. Secundo fuga cautele. Sunt
enim quaedam vitia que non possunt vinci nisi
fugiendo: sicut fornicatio. I. Cor. vi. Fugi-
te fornicationem et cetera. Tercio fuga copasti-

onis: quando a facie malorum fugimus: ut pec-
candi occasione subtrahamus. Eccli. viii.
Non litiges cum homine linguato: et non stru-
as in igne illius ligna. In versu. Contra
verbosum noli contendere verbis. Et Vir-
gilius. Neve fuge crudeles terras fuge lit-
tus auarum et cetera. Quarto fuga dispensatio-
nis: quando scilicet homo sciens se infirmum fu-
git persecutione: sicut fecit Paulus primus
eremita: ut refert Hieronymus. Prouer.
xviii. Astutus videns malum absconditus
est et cetera. Vel dicitur quod est multiplex fuga. Pri-
ma pusillanimitatis. Prouer. xvi. Fugit
impius nemine persequente. Secunda in-
firmitatis: sicut Helias fugit Jezabel.
ii. Reg. xix. Tercia discretiois. Matth.
x. Si vos persecuti fuerint et cetera. Quarta
humilitatis. Jo. vi. Christus fugit ne fieret
rex. Quinta dispensatio: ut hic. Aug.
recessit non necessitate sed dispensatione et
prae eadem qua iuuenis pepedit in ligno:
puer latuit in egypto. Tercia ratio qua-
re fugit christus: est propter prophetie adimpleti-
onem: que habet Exod. xlii. Non coques
bedum in lacte matris sue. De hoc vide su-
pra in sermone. I. in festo sanctorum innocentium
qui incipit. Pueros percussit et cetera in introi-
tu. Quantum ad secundum de morte inno-
centium preciosa. Quero quare christus qui sumus
ma bonitas tantum malum permisit: Respon-
deo triplici ratione.

Prima sumit ex parte christi: et est obedi-
entia copiosa.

Secunda sumit ex parte innocentium: et est
exaltatio gloriosa.

Tercia sumit ex parte iudeorum: et est retrai-
ctio penosa.

Prima ergo ratio ex parte christi sumit-
ur: qui voluit esse obediens patri in omni-
bus. Inter cetera autem precepta legis Do-
minice erat unum quod homo deberet dare pro-
mitias et decimas deo de frugibus suis.
Exod. xxi. Decimas tuas: et primitias
tuas non tardabis offerre. Fructus autem
quos christus debebat ex arbore huius mundi
colligere: erant anime humane. De his
ergo fructibus christus obtulit hodie pro-
mitias deo patri anime innocentium qui su-
erunt primitie martyrum. Ideo dicit Apo-
cal. xii. et habet in epistola hodierna. Di-
empti sunt ex hominibus primitie deorum agno-

E

De scō Thoma Cantua.

Empti scz sanguine chri: qui licet nondū
esset effusus in cruce actu: tamen pposito
erat effusus ab instanti pceptionis. Ideo
dicit ipse patri. Innocētes z recti adheles
rūt mibi: qz sustinuit te. scilicet in cruce. ps. xxiij.
Precium ergo animaz est sanguis chri:
quia sanguis ppius martyru non suffice
ret eis ad salutē. Ideo de martyribz dicit
Apocal. viij. Hi sunt qui venerunt ex ma
gna tribulatiōe: z lauerunt stolas suas in
sanguine agni: quia nō sunt cōdigne passi
ones huius temporis ad futuraz glām q
reuelabit in nobis. Rom. viij. De hoc eri
am habet clarior. Deut. xxxij. Cū intras
ueris terram zc. Vide in sermone ybi su
pra: parte. ij. Hoc ergo modo obrulit chri
stus pmitias. Obrulit etiam decimas vi
uus/mortuus z glorificatus. Viuus qui
dem obrulit decimas abstinentiaz: quia
quadraginta diebz z noctibus ieiunauit:
z q̄uis. xxxij. dies essent decima anni: ta
men voluit plus offerre: ad innuenduz q
inferuitio dei debet homo semp plus face
re q̄ minus. Mortuus obrulit decimas
horaz: quia quadraginta horis iacuit mor
tuus. Glorificatus obrulit decimas diez:
qz quadraginta diebz post resurrectionem
discipulis apparuit. ¶ Secunda ratio ex
parte innocētū: est exaltatio siue sublima
tio gloriosa: quia melius fuit p ipso occi
di isto modo q̄ viuere. quia fortasse multi
ipoz si vixissent cuz alijs in die passionis
chri: cōclamassent. Crucifige crucifige
eum. Homo autem tam sunt coronati fe
liciter sine pugna. Unde Chrys. O par
uuli beati modo nati nunc z renati: non
dum ablactari z tam coronari. Et ideo di
citur d eis in epistola hodierna. Sine ma
cula sunt ante thronū dei. Et pmittit. Et
in ore ipoz non est iuentū mendaciū. Si
ne macula. Duplex est macula scz culpe z
ignorantie zc. Vide in sermone ybi supra
parte pma. ¶ Tertia ratio est ex parte iu
deoz retributio piosa z p̄digna. Vide in
sermone ybi supra parte tertia. ¶ Quan
tum ad tertiū: vix de lamentatiōe Rache
lis lachrymosa: quero tris. Primo dū di
cit: Rachel plorās filios suos. Quare nō
dicit Lea. Dic vt in sermone ybi supra par
te secūda. Vide ibi. Secūdo quero: qz
re non dicit: Jacob plorans filios suos:

Respondeo: qz mater plus diligit filiū q̄
pater. z ideo plus cōfuit dolere de morte
filiū q̄ pater. Et hoc pbat triplici rōne.
¶ Prima: quia mater plus dat de substa
tia sua filio q̄ pater. quia pstat maritas.
¶ Secūda: quia mater pl⁹ laborat q̄ pa
ter: quia laborat in portado: in pariedo: z
in nutriendo. Unde dicit. Partus siue fetus
an partū onerosus. In partu dolorosus:
post partū laboriosus. Propter hoc dicit
potius matrimonii q̄ patr/montū: quia
ibi ondit magis munus. Officiū maris q̄
patris: vt dicit in c. ij. de cōuersiōe infidelū.
Illud autē in quo plus laboramus: p̄ di
ligimus. Tertia ratio: qz mater magis
est certa q̄ pater. l. ij. s. Parētes. ff. de in
tus vocādo. Et ideo mater diligit filium
tanq̄ rem certā: pater vō tanq̄ rem dubi
am vel non certā. Quarta ratio potest
addi: quia mulieres sunt magis recepti
les passionū q̄ viri: vtpote meliores. Et
sic p̄z scda questio. ¶ Tercio quero: qre
dicit: Noluit cōsolari quia non sunt. Res
pondeo vt supra in sermone ybi supra par
te secūda in fine.

De brō Thoma Cantuariēsi
Sermo. xliij.

Ubi ego sum il
lic z minister meus erit. Jo.
xij. De tribz scis vocatiō ista
nomine Thoma sit festum zc. De isto vō
de quo facimus festus hodie: dicit thema
Ubi ego sum zc. Pro declaratiōe nota q
regula est in theologia: q̄ chris in instanti
sue cōceptionis habuit tantā gloriā z gra
tiam: quantā habet hodie in celo. Non sic
nos: quibz dat deus gratiā gradatim z fi
naliter zc. sed chris in instanti. Probatu
rōne z autoritate: vt infra habet. Ratio
duplex ē. scilicet p̄dignitas z legalis. Et vide ad
hoc qd scripsi dñica infra octauā. Ep̄o
phanie s̄mo. Proficiebat Iesus zc. J̄s̄s
aut fundat p regulā phie. Dicit p̄s in li
bro de causis. Q̄ omne agens pfectū ne
cessario habet virtutes p̄p̄os effectus
pductiuas. Terbi gratia. de igne qui est
agens habēs effectus: qz calefacit/illumina
nat/decoq̄/trinerat. Ideo necessario debz

virtutes pductivas istoz effectus. scalo rem claritate actiuitate etc. qz virtus est mediū p qd potentia deducit ad actū: sed quia in rebz naturalibz idem est potentia qd virtus: ideo in eis dic q potentia est mediū p qd essentia operat: ita q potentia est mediū inter essentia z actum. Declaratur etiā p regulā iuris que habet: qz cui conceditur iurisdicō: cōsequēter cōcedunt alia que ad exercendā potestātē iurisdictionis necessariū requirunt: scz potestas citandi/ capiendi/ cognoscēdi/ iudicandi/ pcedendi etc. ff. de iurisd. oim. iudi. l. Cui iurisdicō. Et cōfirmatur p id qd cōmuniter dicunt legisse: qz iurisdicō sine modica cōbortione nulla est. vt in c. ex litteris. de of. ficio delegati. Et ff. de offici. eius cui mā data est iurisdicō. l. vltima. Idez in ppositio dē sancta theologia: qz chrs in instanti sue cōceptionis fuit institutus z factus pncipium z causa illuminationis mūdi: iustificationis peccatorz/ sanctificationis animarū/ redemptoris z glorificationis. Habebat ergo ille instruere mūdū de his q sunt fidei: puta de trinitate etc. Itē iustificare animas z glorificare. Autontas. Vos estis in chro Jeshu qui factus est nobis sapientia a deo/ iustitia/ z sanctificatio/ et redemptio. j. Cor. i. Et quo ergo chrs? in instanti sue cōceptionis factus est nobis pncipium z causa talium effectuum: ergo necessarii erat vt in eodem instanti haberet virtutes pductivas talium effectuum. scz sapientia/ potentia/ gratia/ z glia etc. Gloriam autē anime habuit statim: sed non corpore: licet meretur habere etiam in corpore: sed dispensatōe fuit retenta in anima quia adhuc habebat facere op? nostre redemptionis in corpore. Jdo Esa. lxx. Dixit scz predicator filie sion. i. eccle: vel anime deuore: ecce saluator: ch? venit. Et am incepit in die cōceptionis. Ecce merces eius cum eo. z opus illius coram illo. Nota merces eius cum eo: cum laboratoribus huius mundi nō est merces cū eis: sed coram illis vsqz in sero soluit: nō sic in chriso operante redemptionē mundi: qā merces eius scz gratia et gloria erat cum eo in instanti cōceptionis: vt dictum est. z hoc ppter vnionē sibi diuini. Opus autem erat cum illo opus scz passionis: quia

nondum erat in actu: sed in voluntate sua ideo nondum erat cum eo opus sed coram illo. Patz ergo predicta regula theologi ce: ratione z autoritate. Jdo dicit thema. Vbi ego sum: non dicit vbi ego non ero: quia iam habebat gloriā: sed vbi ego sum scilicet in anima vbi erat tunc in glia. Cor pus autem non fuit in gloria: nisi post passionem. Luc vlti. Nonne sic oportuit christum pati: et ita intrare in gloriam suā. Il lic erit etc. Nō intelligas in equalitate glorie: sed illic: scilicet in ordine. minister me? scilicet beatus Thomas. Quomodo autem beat? Thomas ministravit christo: videamus. Dico q quinqz modis ministravit christo. z ideo dicit in themate minister.

Primo ministravit christo fideliter per obedientiam.

Secundo humiliter p pnam.

Tercio vtiliter p misericordiam.

Quarto prudenter p diligentiam.

Quinto stabiliter p patientiam.

Dico primo etc. Nota de cuius vita p quam erat obediens preceptis dei. Item nota de eius promotione ad prelaturam in qua obediuit precepto ipse sub pena excommunicationis q acceptaret: licet inuitus et plorans. Et poterat dicere. Sic nos existimet homo vt ministros christi. j. Corint. h. iij. Nota tria requiri ad hoc q homo bene presit. Primo quo ad se requiritur erat: maturitas: vt scilicet tricesimū annum egerit. grauitas morum vt in se ipso ostendat: qualiter alios in domo dei oporteat conuersari. Item litterarum scientia: vt in ca. Cum in cunctis. de electio ne. z de eraticis z qualitatibz. Secundo quo ad modum promotionis. vt nō se ingerat: quia vt dicit sanctus Thomas eo ipso q aliquis petit beneficium cum cura efficitur indignus. z hoc probatur auctoritate scripture et decretorum. Scripturę: Apostolus Hebr. v. Nec quisqz sibi su mar honorem: sed qui vocatur a deo tanqz Aaron. Nota A deo: non a diabolo. sicut sunt simoniaci vel intrusi precibus armatis. Idem probatur. viij. q. j. In scripturis. Et nota de erati. z quali. Tuam. De talibus dicit chrs? Jpi regnauerūt z non ex me principes extiterunt: z nō co

De scō Thoma Cantuariensi

gnouit eos. **D**ice. viij. Tercio requiritur q̄
ad modū executiōis: vt pascat gregem
verbo ⁊ exemplo. Verbo quidē instruens
do ⁊ c. Quis putas est fidelis / su⁹ ⁊ prius
dens: quē p̄stituit dñs sup familiā suā:
vt det illis in tempore tritici mēsurā Lu.
xiij. Mensura tritici est doctrina euangel
lica ⁊ sanctitas vite. Exemplo etiam sicut
christ⁹. cepit Iesus facere ⁊ docere. Act.
i. Et Apostolus. Non a deo aliqd loqui
cōm que p me nō efficit christus Rom.
xv. Talis erat beatus Tho. Ideo quādo
chris interrogauit: quis putas est fidelis
⁊ c. poterat brūs Petrus respōdere: Iste
est Thomas. Ideo dicit rhema. Ubi ego
sum ⁊ c. **D**ico scdo ⁊ c. humiliter p peni
tentia. Anteq̄ esset p̄latus faciebat ma
gnam penitentia / sed maiorez fecit postea
dicēs intra se. Hodo habeo magnas oci
cassiones peccadi. Ideo magis indigeo pe
nitentia ⁊ c. Dic eius penitentia. De tali
ergo dicit christ⁹. Ambulans in via ima
culata hic mihi ministrat. s. ad meum bene
placitū. Via immaculata dicit penitētia
quia sicut ambulās in via immaculata nō
cadit. sic ⁊ c. Querit scrus Tho. in quo
liberā religio sus fac⁹ eps tenet serua
re ceremonias sue religiois: Conclusio est
q̄ ceremonias incōpassibiles dignitatī nō
tenet seruare / vt silētiū: s. cōpassibiles sic
q̄ magis ornant dignitatē / puta nō come
dere carnes ⁊ c. De hac via Beati imma
culati in via ⁊ c. Dicit hic miraculū de il
lo clerico sui episcopat⁹: qui nesciebat nisi
missam de beata Maria ⁊ c. in quo osten
ditur q̄ seruitiū beati Tho. placuit deo p
humilem penitentia. Legitur in chronica
Hartiana sub rpe Federici pmi impa
toris: q̄ impauit anno dñi. m. cliij. Henric⁹
cus rex anglozū ppter necem sc̄i Thome
misit nuncios solennes ad papā Alexan
drū tertiu. q̄ iurantes p ipso i animā suāz
ipsum excusaret de p̄dicto facto: sed papa
in Tūculana ciuitate receptis nuncijs et
auditis misit duos cardinales ad gallie p
tes vt innocentia regis inuestigaret. Lo
ram q̄ rex iurauit q̄ nuncijs de cōsilio suo
vel iussu fuerit interfect⁹. Sed quia occa
sione turbatiōis: quā erga ipsum habue
rat occisus fuerat: p illo mor obtulit dūce
ros milites ultra mare p aunū ibidez mo

raturus seipsum cruce signans infra trien
nium transiretatur. **H**ec de hac nece loq̄
tetur in c. Sicur dignum: de homicidio.
Dico tertio vriliter ⁊ c. p misericordia. No
ta quō sciebat quos videt / quos puelle ma
ritande / quos paupes erant in sua dioce.
Item quomō nō accipiebat aliqd p dñi
dñibz. Dic vt expedit / ad utilitatē audie
tium ⁊ habet in legenda. Nota q̄ Episco
pi sūt q̄si executores testamēti christi: qui
est dñs omnīū: q̄ dñs est terra ⁊ plentibz
do eius ⁊ c. sed fecit testamētū cōfirmatū
morte sua: ⁊ reliq̄ bona ecclesiastica vstrū
buenda ⁊ c. ⁊ Episcopos executores. Sic
nos existimet hō vt ministros christi ⁊ vtrū
pensatores ⁊ c. j. Cor. iij. Hodo quanta
pena digni sunt executores q̄ nō exequunt
voluntatē testatoris ⁊ c. Ideo talibz pla
tis dicit Petrus. Pascite eū qui in vobis
est gregem dei pudentes non coacte / sed
spontane ⁊ c. j. Pet. v. Nota ppter hāc vir
tutem misericōe adeo placuit deo beatus
Tho. q̄ habuit gratiam miraculor. No
ta hic miraculū de auicula sciente loq̄
ista verba. Sancte Thoma ayuta aquam
cū accipiter veller accipere clamauit auic
cula dī. Sancte Thoma ayuta et statim
mortu⁹ fuit accipiter / et auicula ad cabiā
reuerfa: quanto magis in psonis deuore
eum inuocantibz. Dues est in omnes qui
inuocant illum. Ro. x. **D**ico quarto ⁊ c.
prudenter p diligentia visitabar ep̄atus
coirgebat notoria / cōcubinas / vsuras ⁊ c.
Excomunicādo: sicut fecit Apostolus. j.
Cor. v. Habebat doctores ⁊ curatos ani
marū tenentes consiliū beati Petri. Dñs
aut curam omnē subinferentes ministrat
te in fide vestra virtutē / in virtute aut sc̄i
entiam ⁊ c. ij. Pet. j. Dic miraculū de mu
liere desiderāte habere oculos varcos ⁊ c.
Dico quinto ⁊ c. Stabiliter per patien
tiam ad sustinendū martyriū pio christo.
Dic eius martyriū ⁊ c. Et ista pstantia
quando canonici in sepultura sua voluer
facere officium de mortuis: magna mult
tudo angelorum fuit in sede: qui inceper
runt officium martyris cantantes. Et ad
bitur iustus in domino ⁊ c. Et dixerūt rob
tum introitum tunc canonici deposuerūt
stimentis de requiem ⁊ c. Ecce q̄ eodem
die fuit canonizatus a papa Jesu in celo.

deinde fuit canonizatus a vicario christi:
scilicet papa Alexandro. Ideo potest di-
ci de eo. Qui mihi ministrat me sequatur
et ubi ego sum illic etc. Joan. xij. fuit the-
ma etc.

De beato Siluestro papa.
Sermo. XIII.

Gratia dei e-

Gratia cum eo Luc. ij. Ad declara-
tionem Nota q. questio est in the-
ologia: utrum possit de aliquo persona sciri certi-
tudinaliter q. habeat gratia dei gratia fac-
ient: Responso huius questionis fiat in-
clusio. **P**rima conclusio q. non pos-
set sciri certitudinaliter seu scientialiter p.
seipm. **S**ecunda conclusio est: q. pot. sciri
coniecturaliter ex aliquibus gratie effectibus.
Tertia conclusio potest addi: q. potest
scire aliquis certitudinaliter se habere gra-
tia p. revelatione per se: sicut Paulo revela-
uit deus dicens. Sufficit tibi gratia mea
ij. Cor. xij. Item Rom. viij. Certus sum
enim q. neq. vita neq. mors etc. separabunt
me a charitate dei: que est in christo Jesu
domino nostro. Item. j. Cor. ij. Nos au-
tem non spm. huius mundi accepimus: sz
spm. qui a deo est etc. Item Abrahæ fuit re-
velatum cum dixit sibi angelus ex persona
dei. Nunc cognovi q. timeas dominum. Be-
ne. xij. i. cognoscere te feci. Loquitur autem
ibi de timore casto qui non est sine gratia
Vnde Thom. in. j. q. xij. ar. ultimo. De
hac materia vide latius supra in sermone
de beato Stephano: qui incipit. Stephe-
nus plenus gratia. **P**rima conclusio p.
batur per autoritatem. Eccl. ix. Sunt multi
atq. sapientes: et opera eorum in manu dei:
et tamen nescit homo sup. scientialiter: utrum
amore vel odio dignus sit: sed omnia in fu-
turo servant incerta. Nota q. bene po-
test scire homo se non esse in gratia: scilicet
quando est in peccato mortali: quia tunc
non est in gratia: quia non est dare mediu:
sed non potest scire se esse in gratia. Unde
apostolus in psona cuiuslibet. Nihil mi-
hi conscius sum: sed in hoc non iustificatus
sum. j. Corinth. ij. Et hoc verum nisi
deus revelaret: sicut revelavit Abrahæ Be-

ne. xij. Nunc cognovi quia timeas de-
minu. Glo. i. cognoscere te feci. Item fuit
revelatum Paulo. Sufficit tibi gratia mea
ij. Cor. xij. Et Rom. viij. Certus sum enim
q. neq. mors neq. vita etc. separabunt me a
charitate dei: que est in christo Jesu etc. Et
si credo q. apostolis fuit etiam revelatum
a christo: cum dixit. Gaudete et exultate:
quia nomina vestra scripta sunt in celis.
Luc. x. Patet ergo prima conclusio. Se-
cunda conclusio probatur ex similitudine et au-
toritate. Et similitudine de vestre patien-
tiam operatur. patientia autem radice arbo-
ris similes: de qua non pot. sciri si est viva: q.
non videtur: sed coniecturaliter scit si ar-
bor producit flores folia et fructus. Sic i-
pposito. Homines sunt ut arbores. Vnde
thet. viij. Video homines velut arbores am-
bulantes: plantare scilicet in viridario christi
id est ecclesia. Nota: Ambulantes p. tres
dies. scilicet flores: folia et fructus. Flores sunt
honeste quaestiones etc. folia sunt bona
verba non loqui malum de proximo: non
iniuriando etc. Fructus sunt bone opera-
tiones. Facite fructus dignos penitentiae.
Luc. ij. Et his effectibus coniecturatur
q. anima que est radix omnium operationum
vivit vita gratie. Autoritas antequam deus
revelasset Paulo gratiam suam: dicebat
Apostolus. Gratia dei sum id quod sum.
Et quomodo scitis apostole? Respondit:
quia gratia eius in me vacua non fuit. j.
Corinth. xv. Nota vacua non fuit: q. mul-
tos labores passus est pro christo: et tamen
erant sibi dulces. Vagnum signum est
istud quod aliquis vivit i. gratia. Ideo dixi
Abundantius omnibus laboravi: non
ego sed solus: sed gratia dei mecum. Ibidem
Considerandum ergo effectus virtuosos
divine gratie in beato Siluestro possumus
dicere thema. Gratia dei erat etc. Vnde
iuxta suam legendam invenit quinq. ef-
fectualia gratie divine in beato Siluestro
que sunt ista: videlicet

Prima larga misericordia in prosperis

rate.

Secunda firma patientia in adversita-

te.

Tertia digna presidentia in maiestate.

Quarta clara sapientia in sanctitate.

Quinta alta eminentia in potestate.

L ij

De scō Siluestro papa

Dico primo 22. Larga materia. Nota quomodo magnum patrimonium suum Rome expendit. et fecit de eo hospitale. propter pauperes qui male recipiebant. Roma propter infideles etiam in persona propria seruando. et sic adimpleuit illud. Caritas fraternitatis maneat in vobis: et hospitalitatem nolite obliuisci. Hebrei. ultimo. Qui libenter seruat hospitalitatem: multiplicabit christum in domo sua: in forma pauperis. Et de Abrahā recipiente angelos Genes. xvj. Nota tres effectus pro nunc. Primus est angelorum receptor etiam christi. Nota exemplum Begi. Et hoc semper verum est: saltem spiritualiter. Secundus est indigentie substantie. ps. Iunior fui etenim senex: et non vidi iustitiam dei relictam: nec clemens eius querens panem. Tertius est in tribulationibus consolatio. ut hic dicitur. Et de Iob. Genes. xxiij. Item talis nunquam patitur indigentiam. Auctoritas. De persona sua aperuit inopiam: palmas suas extendit ad pauperem. Et sequitur. Non timebit domui sue a fratribus suis. Omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus. Proverb. ultimo. Nota magnum 22. Non dicit bursam vel caplam: ex quo notatur modus faciendi elemosinam: ut vitet vana gloria. Et palmas suas extendit ad pauperem: recipiendo pauperes in hospitio. A fratribus suis id est tribulationibus: infirmitatibus: societatum: guerrarum 22. Nota contra illos qui sunt avari ad dandum vnum nummum pro christo: et ideo christus facit expendere in infirmitatibus vel guerris: vel alio modo pro nullo ducatum. August. Quod non accipit christus: accipit fiscus. Nota Duplicibus: hoc dicit quilibet paterfamilias tenet dare filiis et seruitoribus suis duplices pensionem: scilicet corporalem et spiritualem 22. Si quis suorum: et maxime domesticorum curam non habet: fidem negauit et est infidelis deterior. i. Timoth. v. Infidelis enim iure nature prouidet suis 22. Dico secundo 22. firma patientia 22. Sicut enim falsa prosperitatis est misericordia: ita falsa aduersitatis est patientia. Dico qualiter tempore persecutionis christi signorum beatus Silvester recepit. Timoth.

theum in hospitio 22. vsq; ad mortem. Tarquini prefecti. De excellentia Silvestri legitur quod erat aspectu angelicus sermone nitidius: integer corpore: sanctus opere: consilio magnus: fide catholicus: spe patientissimus: charitate diffusius. Totaliter sic debemus seruare patientiam in aduersis. Omne gaudium existimare freres mei cum in varias res. in cecideritis scientes quod probatio fidei vestre patientiam operatur. patientia autem opus perfectum habet: ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes. Iaco. i. Nota quomodo per tribulationes homo consequitur magnum lucrum a deo: scilicet remissionem peccatorum. Omnia peccata hominum in tribulatione dimittit. Iob. iij. Ecce quare dicit. Omne gaudium existimare 22. Dico tertio: magna presidentia 22. Dico modum quo fuit factus papa: nec tamen propter hoc deiecit penitentiam et misericordiam: imo habebat scripta nomina viduarum et pauperum 22. Et hac magna presidentia deus fecit sibi tantam gratiam: quod cum predecessores fuissent in odio imperatoris: ipse tamen habuit amorem eius adeo quod conuenit cum. scilicet Constantinum imperatorem. Dico quo modo 22. qualiter curauit Constantinum a lepra: et propter hoc Constantinus baptizatus vidit christum 22. et ex hoc dedit imperium ecclesie. Et tunc completa est prophetia. Daniel. ij. De statu cuius caput erat aureum 22. Caput aureum significat monarchiam Assyriorum et Chaldeorum. Pectus et brachia argentea significant imperium Persarum et Indorum. Corpus et crura enea significant imperium grecorum. Tibie et pedes ferrei et partim lutei significant imperium Romanorum. Lapis autem excusus sine manibus qui percussit illam statuam in pedibus et eam comminuit significat christum qui est lapis angularis. ps. Lapidem quem reprobauerunt 22. qui excusus est de vtero virginali sine manibus. i. sine humano opere. Ista ergo lapis percussit statuam imperium sibi die subiugauit: et tandem ille lapis factus est mons magnus: quia per totum mundum fides christi fuit dilatata. ps. Domus habitabitur a mari vsq; 22. De donatione aut

tem Constantini facta Romane ecclesie: longa et antiqua fuit questio inter docto- canonistas et legistas. Sed nota Glo. in Cle. Romani. de iureiur. sup verbo Con- stantini: que sic dicit. Disputant aliqui an donatio per Constantinum facta eccle- sie Romane in persona beati Siluestri: qua. c. vj. distin. Constantinus. palea est valuerit: Et an successor eius illam reuo- care potuerit: Accurius tenet q donatio non valuit in Aus. quomodo oportet epi- scopos coll. j. post pncipiū. Sed Jo. con- tra. qui hoc notat. lxiij. di. Ego Ludoui- cus q valuerit et sit irrevocabilis: probat hoc littera. et s. de electione. Fundamēta s. Ne autem. lib. vj. Et facit q no. Host. in summa de immu. eccle. s. pe. ad fi. Jo. an. Questio est si beatus Siluester fecit bene vel male recipiendo imperium: Dis- cunt aliqui q fecit male. Ideo vt dicitur fuit audita vox dicēs. Hodie effusum est venenum in ecclesia dei. Alij dicūt q be- ne fecit pro responsioe. Nota similitudinē de testatore qui disposuit in testamento vt bona sua distribuantur per executores: q mortuo quidam mali homines occupauerunt sibi illa bona. Aduocatus tamen q- dam tantum operatus est in iudicio: q ob- tinuit q illa bona venirent in manus exe- cutorum distribuēda ab eis. nunquid ad- uocatus bene fecit vel male? Lerte bene. Sic in pposito christus est testator: execu- tores plati ecclesie. aduocatus beatus Sil- uester. bona sunt res temporales ecclesie mali homines erant imperatores et. De primo scy q christus sit testator: probatur Luc. xij. Homo quidaz pgre proficiēs vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua. Et. Vni quinq. i. abundantia magnā alij duo ad sufficientiam. alij vnu et. De secundo q prelati ecclesie sunt executores Auctoritas. Sic nos existimet homo vt ministros chri et dispensatores. j. Corinth. iij. De illa autem voce audita si verus est fuit verbum propheticiū pro isto tempore: quo prelati abutunt bonis istis. Sed chri- stus est testator: et iudex et. Iudicium du- rissimū his qui presunt fieri: exiguū em co- ceditur misericordia. potentes autem po- tenter tormēta patient. Sap. vj. Nec ta- men sequitur q donatio Constantini nō

fuerit bona: sicut si dotas vnam pauperū culam que postea male tractat dotem. vel adulterat: et vir lucratur dotem propter eius adulterium: vt i. c. Plerumq. de doo- na. Inter vi. et vxo. nūquid ppter hoc tu nō bene fecisti. Lerte non. Sic si pater insti- tuit filium heredem qui postea dilapidat bonaz et. Nunquid pater non bene fecit fi- lium instituere et. Imo bene facit vt ait Augu. ad Publicolam: et in decretis. xxiij q. v. De occidendis. Abit vt ea que pro- pter bonum aut licitum facimus aut ba- bemus: si quid preter nostram voluntatē cuiq. mali accideret: nobis impuret. Hec ille. Dico quarto: clara sapientia et. nō solum ad cōsolandū christianos: sed etiaz ad cōuertendū infideles. Dic de brā He- lena matre que effecta iudea puocauit ad disputationē et. Prima questio fuit d tri- nitate psonaz. Dicat disputatio cum au- toritatibz: pur habet supra in sermone be- ati Stephani. Secunda questio: vtruz christus esset deus et homo et. Quinq. q- stiones cū autoritatibz disputate sunt in- ter eos que habent supra in fmo. bri Ste- phani: tunc fuerūt q. fusi. xj. Iudei: remā- sit. xij. et. Dic de tauro et. Tūc Helena Iudices et iudeoz tria milia. et alij infide- les baptizati sunt. Ergo gfa dei erat cum eo. Doralis nota p quot fornelloz fides chriana trāsiuit: pbata: sicut aurū vel argē- tum. Nō oportet ergo dubitare de fide: s. vt florenus pbatus ponat secure in bur- sa conscientie. Ideo. j. Pet. j. Si oportet nūc cōnstrari in varijs tentationibz. vt p- batio fidei vestre multo pcciosior sit auro qd p ignē pbaf. Nota quō hō credit pa- tri et matri dicētibz: q sunt filij eoz multo magis deo et. Dico qnto et. Alia emi- nētia in potestate. i. faciēdi miracula vt di- xi de tauro. sed mō dicā aliū d dracone et. Dic historiā: qualiter descendit in foueam cū cruce in vna manu et chorda ialia et lū- gavit draconē. De hoc ppheta Joannis. Vidi angelū descendere de celo habētē cla- uem abyssi: et catenā magnā in manu sua et apphēdit draconē serpentē antiquum qui est diabolus et sathanas: et ligauit eos per annos mille et. Apoca. xxiij. Nota mille annis. Isti mille anni p qz debuit ligari: inceperūt cōputara tēpe beati Sil- lūij

In festo Circumcisionis domini

uestri qui in figura ligauit diabolum qz ex q
romanus. impator accepit fide fides dila
tata ē z ecclesia exaltata: z sic diabolus est li
gatus. z post debet solui tempore antichri
sti et tam mille anni sūt cōplecti. Solū em
mūdus stat in quadā parua progatiōe zc

In festo Circumcisionis do mini. Sermo. xv.

Consummari

Cū dies octo ut circūcideretur
puer. Luc. ij. verbū ppositū ha
bet difficultatē in sancta theologia. Pro
cuius euidentia est notandū: qz circūcisio
data fuerit olim in remediū peccati origi
nalis ipsi Abrahæ et omnibus posteris ei
sicut habetur Gen. vij. Unde Beda scire
debet fraternitas vestra: quia idem saluti
fere curationis auxiliū circūcisio in lege
contra originalis peccati vulnus agebat:
qd nūc reuelari gratie tpe baptismi age
re puenit. excepto qz regni celestis tanu
am nec dum intrare poterat. Et subdit ra
tione. Qui em p euangelii suum nūc ter
ribiliter ac salubriter clamat. Nisi quis re
nouatus fuerit ex aqua z spiritu sancto nō
potest intrare in regnū dei: ipse dudum p
legem suam clamabat. Vasculus cuius
preputij caro circūcisa non fuerit peribit
anima illius de populo suo: quia pactū meūz
irritū fecit. Potes etiā hic predicare. Nū
quid debeam? nos obseruare legalia vere
ris testamēti ex eo qz christus obseruauit:
Vnde in finonibz qdrageimalibz: de de
cem pceptis decalogi. Item potest predi
care de peccato originali. Item de remedijs
eius. Vnde in sermo. de peccatis in gene
re articulo. xx. Item de quinqz vicibz qui
bus christus lachrymatus est. Vnde post
festū trinitatis dominica. x. sermo. iij. Item
de nomine Jesu. Vnde in sermo. quadra
gesimalibz de decem pceptis: in secūdo
pcepto sermone primo zc. Cū ergo chri
stus non contraxerit originale: querit qre
christus voluit circūcidi: Circa quod no
ta qz ppter nouem rationes voluit circūci
di: quarum septem ponit beatus Tho. in
ij. parte. q. iij. articulo primo

Prima ratio ut veram in se humanita
tem ostenderet

Secunda ut se de Abrahā genere cō
probaret.

Tertia ut remediū peccati humiliter ad
sumeret.

Quarta ut circūcisionē approbaret.

Quinta ut iudeis excusationē colleret.

Sexta ut animam nostre redemptioni
tribueret.

Septima ut exemplo suo virtutē obe
dientie cōmenderet

Octaua ut nos a iugo legis moysæ li
beraret.

Nonā ut nos ad spirituales circūcisio
nem induceret

Prima ratio est ut probaret se verum ho
minem p sanguinis effusione. Statim em
ut natus est. factus est nobis doctor z nō
ligna. ramen opere. Nec minū cū sit fons
sapientie verbū dī in excelsis. Eccl. i. Do
ctrinā est em discipline dei z electi operis
illius Sapientie. viij. Et per hoc confutat
heresis Manichei qui dixit christum non
habuisse verū corpus: sed fantastiū z
apparēs: sed corpus fantastiū non habet
sanguinē: Ideo zc. Item reprobat polu
tio Apollinaris q dixit corpus christi esse
de substantia diuinitatis: z psequenter cū
diuinitas sit impassibilis. dicebat illud cor
pus impassibile esse quod hodie reprobat:
quia hodie christus dum circūciditur patit
lachrymas. z sic patz q illud corpus est ex
quattuor elementis compositū. Item con
futat alter hereticus nomine Valenti
nus: qui dixit christū accepisse corpus cele
ste z cōsequenter assererat illud corpū san
guinem nō habere quod hodie reprobat:
quia christus sanguinez fudit. Ideo dicit
in sym b ol Athanasij. Perfectus deus p
fectus homo ex anima rationali z huma
na carne subsistens. **S**ecunda ratio ut
probaret se esse de genere Abrahæ: qui pmo
accepit preceptum circūcisionis in signū
fidei sue. Vnde dicitur Gen. xviij. q post
qz deus promiserat Abrahæ multiplicatio
nem generis sui sicut stellas celi z harenaz
maris. p stellas celi significant filij Abrahæ
spirituales: cuiusmodi sunt fideles. De q
bus Apostolus Gal. iij. Cognoscite ergo
quia qui ex fide sunt hi sunt filij Abrahæ

barnabas & maris intelligunt filij abrahe
carneales sicut iudei: qui sunt positi in ma-
ri in amaritudine infernali: et non possunt
stare in celo: quia non sunt stelle sed barna.
Subdit. Circumdes ex vobis omne mascu-
linum & circumcidetis carnes prepuj vestri
vrit in signu federis inter me & vos. Vbi
manifeste apparet qd preceptum de circuci-
sione non fuit datum nisi debentibus ritum
iudicii seruare: quia dicit. Ex vobis. No-
ta ex vobis qd pr expositi dupliciter. Stet
ergo circuncisio quousq nascuntur ex vo-
bis: quia circuncisio: tunc erit quidam nati-
uitas spiritalis inquantu per ipsam libe-
rantur a peccato originali. Sz quado tem-
pus erit qd natiuitas non sit ex vobis sz ex
aqua & spiritu sancto secundu verbum do-
mini Joan. iij. Tunc non erit amplius cir-
cuncisio. ¶ Tertia ratio vt is qui in simi-
litudine carnis peccati venerat Joan. viij
Remediū quo caro peccati mundari con-
sueuerat non respuerit. Vbi notandum qd
christus omnes passionēs & omnes miseri-
as generales que consequunt humanam
naturā assumpsit: preter culpam & ignoran-
tiam & preter illas passiones que sunt cau-
sa culpe: sicut rebellio sensualitatis ad ra-
tionem & concupiscentia & difficultas ad bo-
num & pronitas ad malum. vnde assump-
sit famem / sitim / dolores / tristitias / su-
dores & labores. Non aut assumpsit par-
ticulares miseras & defectus: sicut febrem:
podagram & huiusmodi. nam tales infir-
mitates nunq christi corpus habuisset vt po-
te bene proportionatum & bene regulatū / ce-
teros vero defectus recepit in se. Debutit
enim per omnia fratribus assimilari Heb. se-
cundo. Propter qd Esa. liij. Vere languo-
res nostros ipse tulit. et dolores nostros
ipse portauit. Cum ergo circuncisio esset pe-
na quedam & non peccatū licet esset pena pec-
cati: quia penas alias non renuit etiā hāc
libenter assumpsit. Hinc nota cōtra illos
qui nolunt subire onus penitentie psalm?
In labore hominum non sunt: & cum ho-
minibus non sūt. & cetera. Glosa. sed cum demoni-
bus in inferno cruciabuntur. Nota hic qd
christus in se omnia remedia que diuersis
temporibus fuerunt a deo instituta cōtra
peccatum originale: in se voluit assumere.
Nam tempore legis nature tria remedia

fuerunt successiue instituta. Primum ob-
latio & durauit vsq ab Abel ad Noe. Ge-
nes. ij. Respuerit deus ad Abel & ad mune-
ra eius: & hoc remediū assumpsit christus
quando est a parētib presentatus in tem-
plo Luc. ij. Secundum remediū fuit sa-
crificium: & durauit a Noe vsq ad abra-
am. hoc assumpsit dominus quando ma-
ter eius obtulit pco par turturum aut du-
os pullos columbarū: vt inde fieret sacri-
ficiū. Tercium remediū fuit decima-
tio sicut habetur Gen. xij. qd abraam ob-
tulit decimas Melchisedech. hoc assump-
sit christus quando xl diebus et noctib
ieiunauit: quia enim non habebat vnde sol-
ueret decimas rerum. salutem deo obtulit
decimas dierum. Quartum remediū
fuit circuncisio data abrae Gen. vij. & du-
rauit vsq ad christum. et hoc assumpsit ho-
die. Quintum remediū baptisim? et h
assumpsit a Joāne baptista Mathei ter-
tio. Et Luce tertio. Predicta habetur in
legenda purificationis. ¶ Quarta ratio
est vt arram nostre redēptionis hodie da-
ret. Recte fecit christus sicut mercator q
vadit ad nundinas emere preciosas mery-
ces magno precio. quod non statim soluit
sed dat arram vt contractus firmetur. de
inde statuto tempore soluit totum preci-
um. Ita christus in die conceptionis vel
natiuitatis descendit de celis in vterū vir-
ginis vel in terram ad emendum precio-
sas margaritas id est animas humanas au-
fert huic mundo dicens mundo. Da mi-
hi animas: cetera tolle tibi. Genesis. xij.
Precium redēptionis fuit totus sanguis
christi soluendus in die veneris sancta in
mensa cambij: id est in arboze sancte crucis
secundum diuinam ordinationem. Sed
hodie dedit signum siue arram / tanquam
strenam que hodie communiter datur.
Sed nunquid ergo et nos non dabimus
strenam sibi in pauperibus multo magis
q bistrionibus & mimis qui faciunt mari-
natas & cetera. Dic vt expedit. In qd appa-
ruit benignitas et humanitas saluatoris
nostri dei: vt dicit apostolus ad Titum
ij. Et habetur in epistola hodierna &c.
¶ Quinta ratio est vt approbaret circum-
cisionem quam ipse olim instituerat in le-
ge veteri. Ro. xv. Dico enim Iesuz chru-
L v

In festo Circumcisionis domini

flum ministrum fuisse circumcisionis propter
veritatem dei ad confirmandū promissio-
nes patrum. Unde ipse dixit. Nolite pu-
rare quoniam veni sol. le. aut ppha. nō ve-
ni solvere sed adimplere. **Matth. v.** Alio-
quin iudei emuli dixissent hic est contra-
rius deo. Si quidē q̄ deus mandavit ipse
dissolvit et destruxit. Unde et dicebāt **Jo-
an. ix.** Non est hic homo a deo qui sabbatū
non custodit. Et ideo etiam cetera le-
gis veteris ceremonialia que tunc ipse ob-
servanda mandaverat ipse in seipso cōple-
vit. Sicut patet de redemptione primoge-
niti. de oblatione turturū aut columbarū
de visitatione templi temporibus debitis.
de subiectione et obedientia parentū quod
erat morale. de esu agni pascalis. de fim-
bijs et huiusmodi. ¶ Sexta ratio est vt
iudeis excusationē tolleret qui cum circū-
cisum non recepissent. Mandatum enim
habebāt vt cū incircuncis nulla eis esset
cōversatio. nisi q̄ possent ab eis viuras re-
cipere. Unde adhuc hodie hūc stilum ser-
vantes insensati non comedunt nec bibūt
cum christianis. Si ergo christus iacircū-
cisus fuisset non audissent eum et essent
quodammodo excusabiles. propter man-
datum legis diuine: cum tamen ipse domi-
nus dicat **Matth. xv.** Nō sum missus nisi
ad oues que perierunt domus israel. ¶
Septima ratio est vt virtutem obedi-
endi nob̄ suo cōmēdaret exēplo. Quia em̄
obedientia predicaturus erat voluit ipse
in se obedientiam experiri: vt alios verbo
et exemplo instrueret: quia cepit Iesus fa-
cere et docere. **Act. i.** In quo reprobaf ma-
xime pernicacia inobedientium legi diui-
ne et humane. Si em̄ legislator christus? vo-
luit se legi subdere: cū tamē legi non esset
obnoxius: quia princeps lege solutus est
vt in. l. Et imperfecto. d̄ legat. ij. Digna
tamen vox est maiestate regnantis legi-
bus alligatum se principem profiteri. **L.**
de legibus. l. Digna vox. Quid dicit hō
qui legi subditus est: si legum statuta nō
seruet? Nota contra illos qui in festis la-
borant nō timentes deum nec minas dei.
Si enim preco clamaret ex parte regis sub
pena vnius vncie q̄ nemo in festis labora-
ret: proculdubio infallenter regi obediret
christo vero qui est rex regum et dominus

dominantū non obeditur. Nota contra il-
los qui accipiunt vxores et nō desponsant
eas cum solennitatib; ab ecclesia ordinan-
tis: quia est mortale si ante eas cognoscūt
vbi est consuetudo hoc seruandi. Unde dicit
textus in. c. Aliter. xxx. q. v. q̄ Aliter pre-
sumpta nō contugia: sed adulteria: vel con-
tubernia: vel stupra: vel fornicationes esse
non dubitatur. Ad idem facit ea. q. No-
strates: et qd̄ notat Innocentius. in. c. j. d̄ spon-
s. Et. xxxij. di. Is qui non habet. Dic etiā
contra medicos qui nō inducūt infirmos
ad confitendū iuxta mandatum legis ec-
clesiasticę. de qua in. c. Cum infirmitas.
de penit. et remis. Dicunt em̄ q̄ Galienus
dicit q̄ non debet medicus infirmum tur-
bare: sed consolari. Ergo christus vnum
mandat: Galienus aliud: et magis obedi-
t Galieno q̄ christo. Dic etiā de alijs: vt
expedit. ¶ Octaua ratio est vt legi omnis
in se sustinens alios a legis onere liberaret.
Dicunt enim quidāz. Si christus arcum
cilius est: ergo et nos circuncidi debemus.
Omnis em̄ christi actio nostra est instru-
ctio. **Joā. xi. ij.** Exemplū enim dedi vobis
vt quēadmodū ego feci vobis: ita et vos
faciatis. Sed respondeat isti ergo eodem
modo et nos in cruce mori debemus: cum
christus in cruce mortuus sit: Dicendum
est ergo q̄ sicut christus? ideo crucifigi volu-
it: vt nos a morte liberaret: sic voluit circū-
cidi vt nos a circūcisione liberaret. Nā pre-
ceptum circūcisionis inceptum in Abrahā
et durauit circa duo millia annorum vsq̄
ad christum: qui fuit terminus circūcisi-
onis. **Ro. x.** Finis enim legis christus est: ad
iustitiam omni credenti. ergo post christū
evanuit circūcisio. Sic et cetera legalia
veteris testamēti. Hanc rationē assignat
Ap̄ls Gal. iij. At vbi venit plenitudo tē-
poris misit deus filiū suū factū ex muliere
factum sub lege: vt eos qui sub lege erant
redimeret. i. liberaret vt adoptionem filio-
rum dei reciperent. Sicut enim mutan-
um christi finem ordinem. Delchifedech: vt
patet. **ps. cix.** sic etiam lex Moyfi mutan-
da erat q̄tū ad ceremonialia per legē chris-
ti que lex gratie et libertatis: quia vt dicit
Apostolus **Heb. viij.** Translato sacerdo-

habetur in. c. Translato. de constitutioni
bus. Et confirmat ratio: quia circumcisio
fuit vara Abrae signū fidei Abrae. Ro.
ui. Credidit Abraam deo: et imputatur
est illi ad iusticiā. Et infra. Et signum ac
cepit circumcisiois signaculū iusticie fidei
que est pputio et. ergo quia signū debz p
portionari et figurari signato: tandū de
bet durare signū qdū fides Abrae. Pa
exemplū d signū frondium in taberna. Si
des autē Abrae fuit de christo venturo:
que fides chio adueniēte cessauit et. Et
sequenter ergo debuit cessare fidei illi? si
gnū qd erat circumcisio. Et in signū huius
chis in cruce dixit. Et summatū est Jo.
ix. Et velum templi chio mortuo scissu
est. Mat. xxv. Ergo christiani liberi sūt
a iugo legis et. Hora moraliter cōtra fe
minas q nutritice sunt filioz iudeoz. Con
tra pūmum. Si iudeos. extra de iudeis.
¶ Hora ratio est vt nos ad moralem
circumcisionē induceret. De qua Aposto
lus Col. ii. Si autē circumcisi estis in chio
circumcisione nō manufacta. i. carnali in ex
pōlatione corpis carnis. Hac circumcisioe
quilibet nostrū debet circumcidere oīa mē
bra sua. Lingua ergo debet circumcidi ne
loquatur mendacium neq vana: quia cor
rumpunt bonos mores colloquia mala. j.
Lor. xv. Irē os et vox ne canter vana et.
¶ Hora hic contra reputeres et. Unde et
Doyles cōquestus est se esse in circumcisioz
labijs dicēs. Et quomō audiet me Pha
rao pferim cū circumcisus sum labijs. Eto.
vj. Oculi debet esse circumcisus ne videāt
vana. ps. Auerte oculos meos ne videāt
vana. et. Ten. ij. Oculi mei dpre. est a.
me. Auris circumcisio nō audiat detractio
nē. ps. Et opprobriū nō accepit aduers? pro.
f. Manus circumcisa nō percutiat: sed iplea
tur manus elemosyna et detur pauperibz
quia meli? est facere serenā chio q alij ho
mini. Pes circumcisus nō curat ad malū: et
sic de singulis mēbris. Nō solū autē mem
bra corpalia debem? circumcidere: sed etiaz
cogitationes cordis. Un Deut. x. Circūci
dite pputia cordis vestri et cervice vraz ne
iduret apli? q: dñs de? nū ipse de? deoz
et dñs dñantiū. Sed tñ pauci sūt qui se ve
lunt hoc mō circumcidere a se vitia amputā
do. Contra qd Hier. ix. Omnis autem

dom? israel incircūcisi sūt corde et. Die
vt expedit. Et dñs q debem? circumcidi in
aia. Secūdo i corpe. Tercio in facultatibz
¶ Primo in aia fm quamlibet eius potenti
am. Primo ergo in intellectu nos circumci
dere debemus: abscidēdo omnē errorem et
supstitionē. Vultē em supstitiones olīm
a gentilibz fiebant hac die: que etiā a plu
ribz chzianis hodie obseruant qd probi
bef. xxvj. q. vij. ca. Si qd Klas Januarij
ritu paganor colere vel aliqd plus noui
facere ppter nouū annū aut menses cum
lampadibz v lēpulis in domibz pparare p
vicos et plateas cantores ac choros duce
re psumpserit: anathema sit. Irē Gal. iij.
Dies obseruat? et menses et tpa et annos ti
mentes aut vos ne forte sine cā laboraue
rim in vobis. Secūdo in volūtate vt omnez
amorē inordinatū erga creaturā aliqūā re
moueat. Nā vt ait Aug. ad dñm in libro
psef. Vm? te amat qui tecū aliqd: quod
non ppter te amat. Ideo Deut. x. Circūci
dite prepuria cordis vestri et. Vide su
pra. Irē Hier. iij. Circūcidimini domi
no et auferre pputia cordiū vroz: ne forte
egrediat? vt ignis indignatio mea et succē
dat? et nō sit q extinguat ppter malitiā cogi
tationū vraz. Est em amor mūdi sicut vi
scus iplicans alas anie ne valeat ad celū
aduolare. Item debet circumcidi memoria:
vt nō recordemur de inturijs. pxi mox nō
bis illatis: s; d bñficijs diuinis nobis col
latis: ps. Memoz sui dei et delectat? sum
et. Debet tertio circumcidi hō in corpe qn
tum ad omēs sensus: sicut habet. s. pxi
mo sermo. par. vi. Quarto debet circumci
di hō in facultatibz. male ablata restituen
do: quia peccatū nō dimittit nisi restituat
ablatū. Regla. peccatū. lib. v. j. Et. xij. q.
vj. Si res. Irē supstua paupibz erogando
Luc. xi. Quod superest dare elemosynam.
Et ecce omnia munda sūt vobis. Amen.

In festo Epiphanie
Sermo. XVI.

D Rocidentes
adorauerunt eū. Mat. ij. Ser
mo noster erit de mō q debem?

In festo Epiphanie

christum adorare ad exemplū istoz magorum: de quibz dicit in themate. Salu te virgo. Pro declaratione thematis et introductione materie predicande: formabo duas questiones. Prima per introductionem sermonis. Secunda per persecutionem. Prima ergo questio est ista. Vtrum christus sit adorandus adoratioe latric. Secunda questio erit quod christus sit adorandus. Pro declaratione ergo prime questionis notandum quod theologici distinguunt triplicem adorationem. Prima dicit adoratio latric. Secunda dicitur. Tertia hyperdulie. Dicitur has duas primas omisit tertia. Prima est reuerentia vel obsequium quod vel debet soli deo ratione creationis et nulli alii. Unde potius debetur homo mortui subire quam tali adoratione creatura aliqua adorare: sicut noluerunt adorare statuam Nabuchodonosor. Daniel et tres pueri: et ideo fuerunt pieceti in fornace ignis. Daniel. it. Et Deus. vi. Unus deum adorabis et illi serues. Et Bar. it. Secunda. scilicet. dicitur est reuerentia quedam siue honor qui exhibetur domino a seruo. Dicitur enim grece dicitur servitus latine: sed large sumendo est reuerentia quedam que cuiuslibet creature exhibetur ratione cuiuslibet excellentie: puta potestate: sicut regibus vel dignitatis sicut episcopis etc. Et hec reuerentia debetur sanctis omnibus propter excellentiam sanctitatis: propter hoc adoramus sanctos. Ipsi et Johannes adorare volebat angelum hac adoratione dicitur. Apocal. vlti. Quiauis fuerit ab eo prohibitus triplici ratione. Prima ad ostendendam dignitatem ipsius Joannis: que multis angelis dignior fuit. Secunda ad evitandam speciem idolatrie. Tertia ad ostendendam exaltationem humane nature super angelos in homine assumpto. Hec Theobaldus. in. it. sententia. dist. ix. q. i. ar. ii. Tertia. scilicet. hyperdulia est quedam reuerentia siue virtus qua exhibetur reuerentia creaturis que habent quandam proportionem super alias: et speciale quandam propinquitate ad deum. Et hec nulli sancto debetur: nisi vni. scilicet. virgini Marie. De christo autem videbitur statim. Hoc presupposito ad positionem questionis respondeo secundum Theobaldum. in. it. finem. dist. ix. q. i. ar. ii. potest christus dupliciter considerari. Primo modo inquantum deus. et sic debet sibi adoratio latric: quia creator est. Jo. i. Omnia per ipsum facta sunt. Secundo.

In principio. scilicet. in filio creauit deus celum et terram. ps. Omnia in sapientia fecisti. Secundo modo potest christus considerari secundum humanitatem. Licet enim realem humanitatem illam non sit separabilis a diuinitate: nisi in triduo quo christus mortuus fuit in quo christus non fuit homo. Et ideo humanitas fuit separata a diuinitate: quous diuinitas. et cum anima esset in limbo: et cum corpore in sepulchro tamen per intellectum separari potest: sic debet intelligi quod dicitur. Quod semel assumpsit nunquam dimisit. Et tunc si consideras illam humanitatem de se se separata a verbo dei. et tunc debetur sibi non latric sed dulia. Unde super illud ps. Adorate scabellum pedum eius: dicitur Glo. quod caro christi non est adoranda illa adoratione latric: quod soli deo debetur. Exaltate omnem deum vestrum et adorare scabellum pedum eius: quoniam sanctus est. ps. xviij. Si proinde consideras illam humanitatem per unitam verbo: tunc debetur honor ei latric. Nam adorare carnem christi inquantum est unita verbo: nihil aliud est quam adorare verbum dei incarnatum: sicut adorare regem vestitus: sicut Theobaldus. in. it. pre. q. xvi. ar. ii. Et secundum hanc distinctionem debemus intelligere thema propositum vel adorationem dulia vel latric secundum determinationem predicam. Et sic patet prima questio. Et vide etiam quod de hac materia latius scriptum in finibus quadragesimalibus de decem preceptis decalogi in primo precepto sermo. it. ubi agitur de adoratione deo exhibenda.

Secunda questio per sermonis persecutionem ne est: quomodo siue de quibus rebus sit christus adorandus. Circa huius questionis solutionem satis instrumur exemplo magorum qui christum adorauerunt hodie in festiuitate. Vbi nota quod quattuor christi exhibuerunt.

Primo vocalem laudationem siue confessionem.
Secundo cordiale deuotionem.
Tercio corporale humiliationem.
Quarto reale oblationem.

Et istis quattuor modis debemus nos etiam christum adorare.

Primo magi adorauerunt christum: namque vocali confessione. Unde dixerunt. Vbi est qui natus est rex iudeorum. v. centum stellam eius in oriente etc. Vbi confessi sunt ore et

ram fidem christiana: quia tota fides con-
sistit in humanitate et diuinitate christi. Unde
Athanasius in sym. Hec est autem fides recta
ut credamus et profiteamur: quia deus non
fuit filius christi: dei filius: deus et homo
est. Humanitatem christi profitentur cum di-
cunt. Vbi est qui natus est. Nati enim tempo-
raliter pertinet non ad deum sed ad hominem.
diuinitatem cum dicunt. Venimus adorare
eum. Item profitentur regem cum dicunt.
Rex iudeorum: ecce vocalis confessio. Tripli-
citer ergo debemus deo exhibere vocalem
laudationem: scilicet quia tria debemus deo: scilicet fide-
litatem/reuerentiam et obsequium. Primo
ergo fideliter profitendo. Secundo reuerentia-
liter de eo loquendo. Tercio obsequialiter
de eo collaudando. De secundo dic contra prius
ros: pro blasphemios: cum si nomen regis
blasphemaretur: acriter puniretur: sed secus
si nomen dei: quilibet habet aduocatum et
defensorem in mundo propter christum et
deum. De primo vero dic quod quilibet debet confi-
teri fidem ore. Rom. x. Corde creditur ad
iustitiam ore autem confessio fit ad salutem.
maxime autem fieri debet cum homo est pro-
prios ad videndum christum in morte: sicut
fecerunt magi cum essent prope bethleem.
Sic et nos cum ore debemus laudare christum
ps. Voce mea ad dominum clamaui. Et hoc est
quandoque necessarium si cur clericis benefi-
ciis vel in sacris constitutis. ut in c. de cele.
mis. Quandoque vero non est necessarium: sed
utile: scilicet ad prouocandam et excitandam deu-
otionem et ipsa voce et clamore: quia multo-
tiens mens tepida excitatur. Nota exem-
plum de illo qui bene carabat qui ibat quicquid
ad locum solitarii et ex ipsa dulcedine vo-
cis sue cantando excitabat ad amorem dei:
adeo quod effectus est seruus dei relicto mun-
do. Unde et de Aug. legimus. Flebat autem
vberissime in hymnis et canticis suaue so-
nantis ecclesie vocibus: vehementer affectus
Hec mirum cum etiam ad voces antium etiam
excitatur deuotio: quandoque ad sonum citha-
re vel organi. Nota de David: quod ad sonum
psalterij excitabat in eo spiritus sanctus. Item
ad tactum cithare David quiescebat Saul
non verabatur a spiritu malo. 1. Reg. xvj.
Ideo de sono campanarum. Hinc ecclesia ordi-
nauit cantum ecclesiasticos. ps. Cantate domino

et benedicite nomini eius et c. Sic faciebant
pueri dominum laudantes et di. Anna filio
David benedictus qui venit in nomine domini.
Matth. xij. Ideo de Olee vi. Omne au-
fer iniquitatem et accipe bonum et reddemus
vitulos labiorum nostrorum. Et vide quod notat
Glo. in Le. prima de cele. mis. super verbo
Fructus labiorum et c. Item in Clem. Si
dominus de reliquis et vene. sanc. in Glo. ma-
gna in septimo membro. Item quod notat
canoniste in ca. Dolentes. de cele. mis.
¶ Secundo ergo et c. Magi enim cum maxima
deuotione adorare christum quesierunt: que-
situm inuenerunt: et inuentum adorauerunt.
Quod patet: quia signum maxime deuotionis
est inquisitio dei: et quanto magis res in-
quitur: tanto maioris amoris signum ostendit.
Inquisitio ei oritur ex fide et amore: et sic
isti magi et credebant in christum: et diligebant.
Unde ad visionem stelle dicunt. Videntes autem
stellam gaussi sunt gaudio magno valde.
Si ad visionem stelle tantum gaussi sunt quan-
tum gaussi sunt ad visionem christi: qui erat
finitis ipsorum: quia propter quod unumquodque
et illud magis. Primo ergo notatur causa
gaudij cum dicit. Gaussi sunt. Secundo no-
tatur forma gaudij cum dicit. Gaudio. Ter-
tio notatur obiectum gaudij quod erat stella
christi dum dicit. Magno. Quarto no-
tatur quantitas gaudij dum dicit. Valde.
quod gaudium etiam fuit signum maxime deu-
otionis et conculcat euangelista quattuor
or verba. Primo gaussi sunt. Secundo gau-
dio. Tercio magno. Quarto valde. Et hoc
propter quattuor de quibus gaudebant. Primo
quidem gaussi sunt. Quia secundum Chrysostomum
ipses eo-
rum decepta non erat: sed amplius confir-
mata quod tanti itineris non sine causa recepe-
runt laborem. Secundo gaudio: quia se-
cundum Glo. gaudio gaudet qui propter deum
gaudet qui est verum gaudium eius. Ter-
tio magno: quia secundum Glo. de magno gau-
debat: quod signo christi nati. Quarto val-
de: quia secundum Chrysostomum dignitas tunc nati regis
excedebat mensuram omnium mundanorum
rerum. Vel ideo dicit valde: quia magis gau-
dent homines de rebus perditis et recu-
peratis quam de semper possessis. Patet ergo
quomodo obrulerunt magi christo cordia
sua deuotionem. Sic et nos ipsum adora-
re debemus cordialiter: quia deus principaliter

In festo Epiphanie

vult a nobis cor. Prover. xxiij. Fili prebe mihi cor tuum. alioquin pax valet ozo et ad oratio. Un dñs cum ppheta arguit iudeos q in hoc defectu erant dicens. Popul⁹ hic labijs me honorat/cor autē eoz longe ē a me. Esa. xlii. Et Bar. xv. Hora hic exemplū de illo heremita cui apparēs dñs voluit in specie angeli lucis. dixit ei q de volebat ab eo. Dimidium lune totū cum principe rome. Ideo dñs dñs. Diliges dñm minimum deum tuū ex toto corde tuo/ex tota anima tua etc. Barth. xxiij. i. cū in intellectu/memoria et voluntate. Sic hodie sūt multi q adorant christū non corde/sed ore: quia ore dicūt: Pater noster/et cor est i foro. Bern. Os in choro et cor in foro. Vel est in coquina: vel qd penus est habet rana: coram ptra. primum: et dicūt Pater noster et dimitte nobis debita nra etc. Nō sic faciebat David dñs. Clamavi in toto corde meo exaudi me dñe. Hora Toro corde: nō em vult de parte cordis/sed totū etc. Un apostol⁹. Si ore lingua spūs meus orat: mens autē mea sine fructu est. Quid ergo: Diabo spiritu/orabo et mente: psallā spiritu: psallam et mente. j. Cor. xiiij. Hinc pcedit qd homines sine cordiali deuotione stāt in ecclia q statim redio afficiunt. s. nō atcediant in theatris et ludēdo et detrahēdo et temp⁹ perdendo similes filijs israel qbus naufec erat manna: et dñderabāt porcos et cepas. et alia cucumeres pepones egypti. Nūc. xj. Sic etiā pauci delectant⁹ o libris sacris et scripturis doctorū catholicorū: sed querunt libros Tully. Virgilij. Senecę et aliorū paganorū. Hora exemplū qd legitur in vitis patz de serō Zachario accedente ad eccliaz vbi monachi dicebāt officiū: et cetera q vidit mltos in formis ethiopum demones: q diuersa signa et figuras monachis psallentib⁹ ostendebāt vt ipoz mentes ab intentione officij diuerterēt. Jo Augustin⁹ in regula. Cum oratis deum: hoc verset in corde qd pfertur in ore etc.

¶ Tercio adorauerunt christū magi cum corporis humilitatione: vnde dicit thema. Prociuentes adorauerūt eum. Non dicit genuflectentes vel inclinantes. Sic etia et nos ad idem inducimur: nedum ipsoz exēplo s. etiā rōne. Nā homo est medius inter angelos et bruta animalia. Nam an

geli solū sunt spiritalēs substantie sine corpore: nec sunt compositi ex materia et forma etc. bruta etiā animalia sunt solum corporales siue materiales substantie sine rationali et sine intellectu. Homo vero est cōpositus ex aia seu intellectuali principio et corpore. Deus autē requirit a creatura vt cognoscat et adoret eū fm qualitatem creature. Sic dñs vult recognosci a vasallis ppter feudū qd dedit sibi diuersimode fm qualitatem diuersorū vasalloz: et quantitatē rei date: qd plus exigit dñs a vasallo cui dedit comitatū qd ab eo cui dedit soluz castrū etc. qd cui plus dimittit plus diligit id est diligere debet: et cui minus dimittit minus diligit. Lu. xviij. Ab angelis g de solū vult adorationē spirituale scq motus reuerentialis mētis. Ab aialib⁹ vero butis vult solū gestus corporis reuerentialis: sic fecerūt bos et asin⁹: qñ adorauerūt eum in pscpio: qd solum flexerūt genua: sed interius nō cognoscebant cognitionē intellectualem: sed cognitioe naturalis equivoce loquēdo bene cognoscebāt iura qd loquit⁹ Esa. j. Cognouit bos possessore suū/et asin⁹ pcedēte dñi sui. Item Abacuc. iij. In medio duoz animalū cognosceris. Nec intelligebant sicut nec asina Balaam etc. S. a nobis vult vtrūq: scz adorari a nobis in aia et in corpe. Auroritas. Venit hora i qua veri adorātes adorabunt patre in spiritu et pitate. Nā pater tales querit q adorēt eum in spiritu et veritate oportet adorare. Ioan. iij. Hora Venit hora. s. tēpe legis gratie etc. In spiritu: quantū ad aiam. Et veritate. s. quantū ad corpe: qd tūc est veritas: qñ corpus cōformat anime et menti. Et subdit ratio nem. Spiritus est deus etc. Debemus autem tria facere in hac humilitatione corporali: videlicet primo humilitate oculos ad exemplū Publicani: qui nō audebat nec oculos ad celū leuare. Lu. xviij. Secundo humilitare genua et dextrum et sinistrū ad exemplum Stephani: qd pō sitis genibus orabat etc. Act. viij. Tercio humilitare totum corpus ad exemplū christi: qui prociuit in faciem suā etc. Barth. xxiij. Et ad exemplū magoz qui pcedentes adorauerūt eum. Hoc etiam christus docuit nos exemplo. Lu. xxiij. Pōsit⁹ genibus orabat dicens. Pater si vis tranſit

me calicem istum. Dathanus dicit. Et
gressus pusillum prociat in faciem suam
orans. Dathan. xxv. Sic etiam fecit il
le cecus a natiuitate que christus illumi
nauit. de quo scribit Jo. ix. q. christus vi
xit illi. Tu credis in filium dei? Respondit
ille et dicit. Quis est dñe vt credas in eū?
Respondit Iesus. Et vidisti eum et qui
loquitur tecum ipse est. At ille ait. Credo do
mine: et peidens adorauit eum. Et nota:
q. chris quādo adorauit dicit scriptura po
fius genib. nam ambo genua debet ante
deum flecti. Dominis temporalib. est flectē
dum genu sinistru rārum in signū q. sunt
domini solum corporū: et i signum domi
ni temporalis ad mortificandū nō ad viuifi
candū: quia hoc ē ppiū dei. Deut. xxxv
ij. Ego occidam et ego viuere facias. Jc
i. Reg. ij. Dominus mortificat et viuificat
deducit ad inferos et reducit. Prelatis autē
spiritualib. genu dextrum tm/ eo q. habet
dominiū sup animā tantū: deo autē vtrūq;
genu: quia habet dominiū sup animas et
corpa. Ideo dicit Rom. xiiij. Quis ego
dicit dominus? quia mihi flectetur omne ge
nu. et omnis lingua pfitebitur deo. Nota
contra illos q. quando vident corpus chri
nō flectunt genua aut vñ tm aut cum ca
pite cooperto. et cum tamē si regi loque
rentur vtrūq; genu flecterēt. Dic vt ex
pediat. Quarto adorauerūt christū ma
gi cum reali oblatiōe: quia obrulerunt ei
munera aurum / thus / et myrrhā: apertis
thesauris suis. Et intellige q. quibet iporū
obtulit p̄dicta tria munera. Munera autē
ista fuerunt cōmendabilia multiplici rōe.
Primo rāde p̄ciōsitate: q. d. thesauri
Secundo p̄uentione: quia obrulerunt.
Quarto rāde liberalitatis: quia munera
nō mutuum: nō debita. Quinto ratione
significatiōis: quia aurum / thus / et myrrhā.
Glo. fidem suam mysticis pferunt
muneribus. Aurum regi / thus deo / myrrhā
mortalī. Fecerunt ipsi sicut faciūt va
salli quando nouus rex intrat in regnum
quia omnes vasalli offerunt ei tributa et
munera fm decentiam regie maiestatis.
Sic in proposito. Sic et nos. Hono
ra dominum de tua substantia. Proverb.
ij. Et huius ratio est: ad recognoscendum
q. omnia bona temporalia ab ipso recepim

mus. Contra hoc multi faciunt. Quidāz
enim nihil donant deo nisi verba: sed do
na nec sibi nec prop̄iis dant: sed christus
eos punit: quia quod non dant christo ac
cipit fiscus. Nota contra illos qui nō dāt
elemosynā etiam predicatori. et nec alijs
pauperib: sed mundo multo expendūt ad
cōtuita. et Item p carne ad luxuriandū.
Item p diabolo ad faciendum vindictāz
et vel ad ludum tarillorū. Et est magna
p̄ditio: sicut si vasallus qui fecit homagiū
dñs nō redderet ei seruitium et tributū: s.
eius inimico: certe magna p̄ditio esset et
mereret priuari feudo qd habet a domio
iuxta notata in ca. De forma. xxij. q. v. De
beinus ergo dare tria bona i elemosynas.
signata p tria munera magorum. videlicet
bona fortune signata per aurum. bona na
ture signata per myrrhā: que conseruat
naturam a putrefactiōe. bona gratie signa
ta per thus. Nota de studio. et. Quidam
ho dant dño aliena: quia subtraxit / dedit
pauperibus et. expoliant pauperes et v
fiunt altaria. Contra quod dicitur Eccl.
xxxij. Qui offert sacrificium ex substantia
pauperum: quasi qui victimat filiū in cō
spectu patris sui. Ideo dicitur Proverb.
ij. Honora dominū d. tua substantia. Qui
dam autē dant deo peiora. Verbi gratia:
si habet vinū triste vel aliquod aliud cor
ruptum dant pauperibus. Sic de filijs si
habent aliquem cecum vel claudū vel spu
rium faciūt clericum et. sed bonū tenent
pro se. Tales incidunt in iudicium repro
batiōis. Cain qui offerebat peiora de fru
ctibus. Unde Augusti. xv. de ciui. dei. c.
vij. sed Abel de adipe pinguium: ideo dñs
cit scriptura. Resperit deus ad Abel et ad
munera eius: ad Cain autem et ad mune
ra eius nō resperit Gen. iij. Quidam ho
nō solum de suis bonis nō dant: sed aufe
runt res diuinas ab ecclesijs et. Item au
ferunt id quod dei. s. festa: q. in ipsis labo
rant / et isti sūt peiores iudeis et saracenis
qui festa sua custodiūt: sed christiani nō et
Nota cōtra illos qui in trapetis labora
nt faciunt in dñica sed nō in sabbato: quia
iudei nolunt laborare et. Isti tales aufe
runt partem deo: q. de septem dieb. fecit
deus partes septem. vñā reseruauit p se et
sex dedit nobis: nos autē nō sumus p̄tēti: sed

In festo s. Antonij abbatis

volumus auferre partē deo. i. dñi domini
cā q̄ est vna de septem dieb; hebdomade.
Nota etiā p̄ta sartoꝝ q̄ in dieb; dñicis
laborāt de nocte vsq; p̄e diem: sic etiā in
die natalis dñi rē. Itē cōtra corbiseros.
Itē cōtra barbitonios rē. Itē frange
ti fidē: fides frangat eide rē. Deus enim
auferit partē nostrā: vel breuiādo vitā. ps.
Viri sanguinū rē. nō dñi. i. vel immit
tendo infirmitates: in quib; hoies expen
dunt decuplū quā lucrati fuerint. Vel fa
mē: vel latrones: vel pyratas: yllias ad
ueritates: q̄ si tu facis guerrā cōtra deū
ipe defendit se cum sagittis suis rē. Itē
adoramus dñm sicut adorauerūt magi rē.
¶ Notandū q̄ oim hoim dantium rē non
dantiū elemosynas est decuplex differētia
rē vltima est bona. Quidā em̄ pmo nō dāt
nec facta nec verba: sed tacet cum paupes
petāt rē aspectant. Contra qd̄ dicit Pro
uerb. xxi. Qui obturat aurē ad clamorem
paupis: rē ipe clamabit rē n̄ exaudiet. Qui
dam rē scdō dāt verba mala iniuriādo pau
perib;: vel eos mittendo cum diabolo rē.
sic facie: eis christus in iudicio: q̄ mittet
eos cum diabolo rē. Quidā rē tertio dāt
bona verba: sed facia minime: cū tamē p
mūdo vel p carne luxuriādo: vel p conui
uijs multa expendent. Nota contra illos
qui pmittūt dare elemosynā: sed tñ postea
decipiūt: qd̄ videt mortale peccatū: quia
dixit lex: q̄ graue est fidē fallere. i. j. ff. de
cōstitutura pecunia. Et in c. Antigonus. ex
tra de pactis. Quidā rē quarto cū imperu
tre. sicut fecit qdam qui p̄iecit panem cuz
tra in facie paupis. sed paup qui bene scie
bat ludere ad pilam: accipiens cuz manu
dixit. Amore dei sit. Quidā rē quinto dāt
peiora paupib;: rē meliora rē optima que
q̄ retinet p se. Itē cadūt in iudiciū La
in rē. Vide s. Quidā rē sexto dant paupe
rib; de alienis: q̄ faciūt furta/ ylluras rē.
rē de illis dant elemosynas. Contra qd̄ di
cit Eccli. xxiij. Qui offert sacrificiū ex
substantia pauperū: quasi qui victimar fi
liū in p̄pectu patris. Itē dicit Prover.
tj. Honora dñm d tua substantia. Quidā
rē septimo dant ex vana glia rē. Matt. vj.
Amen dico vobis receperūt mercedē suā
Cum facis elemosynam noli tuba canere
re ante te sicut hypocrite faciūt. Et infra

Te autē faciere elemosynā ne. si. tua qd̄ fa
ciat dextera tua. Quidam rē octauo dant
modicū cum possint multū dare: p̄ta qd̄
fecit illa vidua que posuit duo era in ga
zophylatio. Lu. xxi. Itē Tob. iij. Quō
potueris esto misericors. Si multum tibi
fuerit: abundanter tribue. Si exigū tibi
fuerit etiā exigū libetē imparti stude.
Quidā rē nono: rē sunt pessimi: non solum
nō dant sua paupib;: sed ipos paupes p̄
dant. rē bona ecclesiastica: rē res diuinas. in
hoc iudicio sunt oēs artifices q̄ laborāt in
dieb; festiuis rē. Dic yrē. in fine predicti
fmonis. In hoc etiā iudicio sunt heredes
q̄ bona restatoris rē legata relicta paupib;
occupat: sed sic fier eis. Item Esa. lxxij.
Ve q̄ p̄datis: nōne rē ipe p̄daberis. Per re
gulā iuris. Qd̄ q̄q; iuris in alium statu
it: ipe eodē iure vraf. Quidam rē decimo
dant multū cū bona intentiōe rē deuotōe:
istī imitant; Magos rē. Et itē de m̄
ter eis stellā. i. angelū q̄ illuminet eos rē p̄
ducit ad videndū chr̄m in glia. Quidā rē
yndecimo dant cū acidiā rē tristitia quasi
coacti. Contra q̄s ap̄s. ij. Eoz. ix. Quidā
q̄q; purē destinauit in corde suo: nō ex tri
sticia aut ex neg. Dilatē em̄ doroē diligite
deus. Quō autē rē cū quib; circūstāijs vol
beat fieri elemosyna: notat in ps. Diligite
dedit paupib;: iustitia eius manet in secu
lū seculi. De quo vide post festū Trinita.
Sermo. xiiij. parte. j.

In festo scti Antonij abbat;
Sermo. xvij.

Certamen for
te dedit illi vt vinceret. Sap. x.
Pro declaratiōe nota q̄ in festo
ptura rē experientia inuenit q̄ p̄sens vita ē
nō nisi campus plij. rē quātū ad corpus et
quantū ad animā. Primo quantū ad cor
pus a tpe p̄ceptionis: q̄ quattuor quali
tates corpis p̄tinue bellant: scz calor: cum
frigiditate. rē siccitas cum humiditate q̄
usq; interficiant hominē. Itē etiā est ec
plū. Corpus em̄ semp est in miserijs: labor
rū: infirmitatū: piculor: paupratum rē.
guerraz rē. Itē cū p̄mis ad inuicē de
trahendo/ iniuriādo/ insidiādo rē. Itē de

mo p[ro]p[ri]o corp[or]is facit David vnum Psal.
Discrete mei deus: q[ui] p[er]culcauit me ho-
mo r[ati]o. Sedo quantu[m] ad anima[m]: q[uo]d p[ro]p[ri]u[m]
l[icet] est p[er]iculosius. Deur s[er]u[us] de vna
domicella quam impugnat[ur] tres fortes
milites armati: vnus ante cu[m] ense, alius a
dextris cu[m] balista: alius a sinistris cu[m] lan-
cea r[ati]o. magnu[m] piculu[m] e[st] et n[on] g[ra]t[ia] dei r[ati]o.
sed domicella n[on] habuit defensor[em]: nisi pa-
nere vbi sustinet r[ati]o. Ista domicella e[st] ani-
ma, tres milites sunt m[un]dus q[ui] venit cum
ense, i. cu[m] negoc[io]s baratar[is] iustit[is] r[ati]o.
Laro a dextris cu[m] sagittis malay inclina-
tionu[m]. Sensus eni[m] r[ati]o cogitatio h[uius] cor-
poris p[ro]p[ri]a sunt ad malu[m] ab adole[cen]tia sua
Sen. viij. A sinistris p[ro]p[ri]o diabolus cu[m] lan-
cea tentationu[m] ducit. De istis militi-
bus dicit Petrus. Militat[is] aduersus ani-
ma[m]. j. Pet. i. Sed anima n[on] habet nisi parti-
em. i. fide[m] firma[m]: q[ui] est appo[si]tamentu[m] chri-
stiani. Fratres sobrii estote et vigilate: q[ui]a
aduersarius vester diabolus r[ati]o, cui resisti-
te fortes in fide. j. Pe. v. Et stat terro: q[ui]a
fides est de his q[ui] non vident. Fides est de
substantia rep[er]e spe. r[ati]o. ar. n[on] ap. Heb. xj. Ec-
ce ergo magnu[m] p[ro]p[ri]u[m]. Ido Job. vij. Mil-
tia: als tentatio est vira hois sup[er] terra: et
sicut mercenarij dies eius. Nota mercena-
rij: quia si bene p[ro]p[ri]u[m] vincit habet p[ro]p[ri]u[m]
glorie: als infernu[m]. Pro fimonis funda-
mento ouis theologicis questio. Querit
V[er]u[m] sc[ri]ptu[m] Antonius suis meritis meru-
erit p[ro]p[ri]u[m] eternu[m]. Arguit q[ui] non: ait Ari-
stoteles. vij. Physicoz. Impossibile est i
corp[or]e finito virtu[m] esse infinita[m]. si ergo fi-
nite virtutis: ergo finite op[er]at[ur]. vt ait Boe-
tius. iij. de solatio[n]e. Agit vniu[er]salisq[ue]
natura q[uo]d est p[ro]p[ri]u[m] ei: vt ignis de sua p[ro]p[ri]a
pietate calefacit. Paulus ad Roma. vij.
Non sunt co[n]digne passion[es] huius t[em]po-
ris: ergo sc[ri]ptu[m] Antonius ex suis meritis
no[n] meruit p[ro]p[ri]u[m] eternu[m]. In oppositu[m] ait
Aug. Noluit tam[en] dare: nisi mediantib[us]
p[re]cedentib[us] meritis bono[rum] op[er]u[m]: et obser-
uatione diuino[rum] p[re]cepto[rum]. ergo sanctus
Antonius suis meritis meruit p[ro]p[ri]u[m] eter-
nu[m]. Et sic questio manet p[er] vtraq[ue] parte
dubia. Ad questionem respon[det] est fm Tho.
p[ri]ma parte. q. xxi. art. iij. Et Alexander
d[icit] p[ri]ma parte summe. q. v. ar. ix. q[uo]d op[er]a
nost[ra] possunt p[re]cedere a duob[us] p[ri]ncipijs.

Primu[m] est agens creatu[m]: q[uo]d dicit libe-
rum arbitriu[m] simplex n[on] supponendo gra-
tia[m] sp[irit]u[m] sancti. et sic ad dubiu[m] dicit q[uo]d sc[ri]ptu[m]
Antonius suis meritis meruit vira[m] eter-
nam: quia op[er]ationes m[un]dane finiti et mo-
dici valoris. Luce. xij. Cum feceritis o[mn]ia
dicite quia iuriles serui sumus. Et sic inq[ui]-
relligunt auctoritates in argumento.
Secundu[m] est agens increatu[m] q[uo]d dicit sp[irit]u[s]
ritu[m] sanctus: mouens liberu[m] arbitriu[m] ad
opandu[m]. Et sic ad dubiu[m] dicit: q[uo]d si op[er]a sa-
cra Antonij a tali agente p[re]cedentia tanq[uam]
ab agente increato mouere agens creatu[m]:
sc[ilicet] ip[su]m Antoniu[m] ad talia op[er]anda exite-
runt: quib[us] mediantib[us] ip[s]e Antonius me-
ruit p[ro]p[ri]u[m] eternu[m]. Ido habet Joa. iij. fiet
in eo fons aque salientis in vira[m] eternam.
Et hoc est loquedo de merito co[n]grui: q[uo]d
est quado aliqua p[er]sona facit q[uo]d i[n] se est ad
habendu[m] aliq[uo]d bonu[m] q[uo]d fecit beatus An-
tonius qui dei m[an]data obseruauit tenta-
tionib[us] diabolicis resistendo. Iuxta verba
p[re]assumpta. Certame[n] forte dedit illi vt
vinceret. In isto p[ro]p[ri]o deus dedit gratiam
beato Antonio vt vinceret. Ido vicit the-
ma. Certame[n] forte dedit illi r[ati]o.
Primo ergo vicit m[un]du[m] q[ui] veniebat an-
te cu[m] sagitta euaginata.
Secdo vicit carne[m]: q[ui] veniebat a dextris
cu[m] balista parata.
Tercio vicit diabolu[m]: q[ui] veniebat a sinistris
cu[m] lancea recta.
¶ Dico p[ri]mo r[ati]o. Dic quomodo mortuis
parentib[us] remansit dominus bono[rum] et poss[ess]io-
n[u]m et redditu[m] r[ati]o. Tunc mundus ces-
pit co[n]tra eum bellare dicens imaginatio[n]em
ni. Antoni tu es modo d[omi]n[u]s domus et di-
uitiar[um] r[ati]o. poteris ducere vxore[m] et eris de
maioribus ciuitatis in regimine r[ati]o. Et si
vis mutare. r. p. xij. poteris valde ditari et
cetera. vel mutare sup[er] poss[ess]io[n]ib[us]: et in-
terim recipe fructus vel vendere pluri p[er]-
cio p[ro]pter tempus r[ati]o. Ecce bellu[m] m[un]di.
Sed cum beatus Antonius fuisset affue-
tus audire missas et sermones. dum semel
audiret missam audiuit illud co[n]siliu[m] chri-
sti. Si vis p[er]fectus esse r[ati]o. Matt. xix. O-
dixit ip[s]e cum isto r[ati]o[n]e seu clypeo pote-
ro co[n]spicere discrimina[m] m[un]di: et sic veni-
didit omnia et dedit paup[er]ib[us]. Sed iterum
m[un]dus inuasit eum alio actu ex t[ra]nsuerso

¶

In festo s. Antonij abbatis

Cum em Antonius eēt in deserto in pñs
cipio vt seruiret deo mūdus traxit sibi yñū
scrū dī. Nunquid fuisse bonū aliqd in
uasse. i. seruasse p fabricāda cella/altari et
oratorio rē. z cundo p desertū sic cogitan/
do inuenit yñū bacille argenteū: tunc sen
sualitas dixit sibi. Antoni tu es homo. bo/
mo autē est anial sociale naturaliter: et tu
es effectus animal brutū. Cōtra illd Da/
uid. Homo cū in honore esset rē. Quare
ergo nō vadis z construis monasteriū vt
facias fructum rē. Dum sic cogitaret exi
uit z inuenit massam auri rē. Dic quomo
do Antonius cōtra istum ictum induit
se logica scripture: dices. Beatus homo q
inuentus est sine macula: z qui post aurū
nō abiit rē. Eccl. xxxj. Moraliter: mun/
dus multos interficit hodie his tribz icti/
bus. Primo ictu vulnerat laicos in vsur/
rapinis. Dic vt expedit. Scdo ictu vul/
nerat religiosos q pgregat bona rē. Ter/
tio ictu vulnerat platos z curatos q ven/
dūt sacramēta. Ideo chris. Lauete ab omi
auaritia: qz nō in abundantia cuiusq vi/
ta eius est: ex his que possidet. Luce. xij.
Nota Ab omni rē. Dico scdo rē. Cū em
pmū militē. i. mūdū vicisset Antoni. scds
miles cepit ipm impugnare scz caro. Dic
tentatōes luxurie quas passus est rē. D
ixit Antonius. Ego indigeo medicina.
Qui em vult curari a vulnere sagitte opor/
tet expellere sagittā pmo: deinde appone/
re tria tyriaca cōtra venenū qd remanet
intra. Pmo ergo expulit sagittā cogita/
tionū. cogitando passionē chri: vel penas
inferni: z hmoi. deinde apposuit tyriacam
abstinētiē rē. Dic eius vite asperitatem in
cibo z potu z dormitione in vestibz. Ideo
apostolus. Fugite fornicatiōem: ecce pmū
remediū expellēdi sagittam: z mortificate
membra vestra que sunt sup terrā: ecce se/
cundū. Col. iij. Sed itez caro inuasit eū.
Dicat quomodo apparuit sibi quedā mu/
lier: erat diabolus in specie mulieris: et
nō cognoscebat Antoni esse demonē rē.
De qua Antonius admirās dixit. Et qli
ter vos estis hic? Respondit: pater audita
fama vestre sanctitatis vellē seruire deo z
vellem cōstitū a vobis. vbi z quō rē. Sta/
tīm caro dixit. Antoni ecce ista mulier in
uenis est z pulchra: z nullus sciret nō pde
res famā rē. z caro calefactebat rē. Hovl
dens dixit. Q vnus ignis expellit alium:
z eleuatis fimbrijs a tergo posuit se i igne
dicens mulieri. Si vis habere mecū plac/
tum vestias huc rē. z diabolus disparuit rē.
Et Antonius ex igne exiuit illelus tam
in corpore q in anima. Et poterat dicere.
Probasti cor meum z visitasti nocte: igne
me examinasti z nō est inuenta in me iniq/
tas. ps. xvj. Morat in isto plio mlti occi/
dūt: qz nesciūt expellere sagittā rē ratiōnū
ne assuere tyriacā abstinētiē rē. iō Hiero.
ad Rusticū. Semina quā bñ videri: pueri
sanctam mentē diligite: nō corporali frequē
tia. xxvij. dist. Hospitaliū. Et ille. Et qd
de matre mea? Respondit Hieronymus.
Matre tuam ita vides ne per illam ali/
as videre cogaris. habet em famulas: ha/
bet pedisequas. z quanto vilior: cap cōdi/
tio: tāto facilius ruina. ¶ Dico tertio rē.
Dic qualiter fuit verberatus a demonibz.
crudelissime rē. Questio est hic: quare de
us voluit sanctū Antonū habere tā ma/
gnū plūz cum demonibz sibi visibilibz
apparentibz: quia inuisibilibz multi impu/
gnant ab eis: sed sic visibilibz non legitur
nisi de beato Antonio. Respōdeo ratio ē:
quia cōmuniter qui porrat banderiaz seu
verillum i bello: magis impugnatur. In
nouo autem testamento post christum pri/
mus qui incepit vitam eremiticā: notorie
fuit beatus Antonius: quia Paulus pri/
mus eremita fuit occultus: z ideo maior
res insidias passus est beatus Antonius
q alius rē. Quia ergo beatus Antonius
habuit victoriam de omnibus tribus mi/
litibus rē. Ideo meruit coronam. Et po/
terat dicere. Bonum certamē certauit: cur
sum consummaui/ fidem seruaui rē. Timo/
tij. 2ē. Dic eius mortem. Moraliter not/
ta q magnum premium meretur ille qui
est principium alicuius boni opis z exem/
pli: sicut Maria magdalena de pñia rē.
Sic esset si aliqs vel aliqua inlperet mu/
tare aliquam malam consuetudinem rē.
Ideo Dauid. Omnis qui percussit Ze/
buseum. i. diabolū: in pñis erit princeps
z dux. j. Paral. ij.

In festo sc̄torū martyꝝ Fabi
ani et Sebastiani. Ser. XVIII

Dosuit me qua

si signū ad sagittā. Thren. iij.
De brō Fabiano modicū ha
bemus. in sua historia solū dicit q̄ fuit pa
pa et sc̄tus: et postmodū fuit martyr. Sed
de sancto Sebastiano legim⁹ multa. Ido
de eo fit sermo. Pro declaratōe sciendū
q̄ regula est in theologia vera cōmunis: q̄
deus nō solū est causa et ratio et p̄ncipiū
omniū bonorū: sed etiā omniū malorū. pe
ne: nō tamē culpe. Ratio: q̄ si culpa p̄ce
deret a dō: ergo de⁹ diligeret culpā. Sap.
xj. Diligis oia que sunt: et nihil odisti eo
rū que fecisti: sed p̄sequēs est salū. p̄s.
Odisti omēs q̄ opant iniquitatē: ergo et an
tecedēs. Nō tamē culpe nisi p̄missiue: q̄a
mala culpe p̄cedūt a libero hoīs arbitrio
Deus ab initio p̄stituit hoīem et reliquit
eum in manu consilij sui. Eccl. xv. Potes
bic p̄ euidētia materie p̄supponere q̄ du
plex est malū. culpa et pene. Vide in ser
mo. quadra. de peccatis in genere. fmo. v
Et q̄ sit deus causa et p̄ncipiū omniū bo
norū: p̄z de se. Sed q̄ sit causa oīm malo
rū pene: p̄bat rōne/ auctoritate/ et exemplo
Job. Ratio quidē: q̄ omnis pena inq̄
tum pena est bona et iusta: sed deus ē cau
sa omīs boni: vt dictū est. ergo et c. Q̄ aut
tē pena inquantū h̄mōi sit bonaz iusta: p̄
bat: quia pena inquantū h̄mōi est habz ser
uiciorū effectus bonos. ergo est bona: q̄
causa p̄ effectus cognoscit. q̄ pena aut est
satisfactiua aut medicatiua: aut p̄seruari
ua: aut nutritiua: seu augmentatiua: aut
vindictiua. ecce q̄nq̄ effectus pene. Pri
ma dico q̄ est satisfactiua p̄ peccatis p̄ce
ritis: vt David. et ip̄e effect⁹ pene est bo
nus et iustus: quia culpa meret penā cul
pe equivalentē fm̄ debitū iusticie: iuxta il
lud. Sc̄d̄ mensurā delicti erit et plagarū
modus. Deut. xxv. Exemplū hui⁹ habet
in David q̄ p̄pter peccatū Bethabee pa
sus est p̄secutionē a filio suo Absalon. ij.
Regū. xj. Secundus effectus pene est: q̄a
est medicatiua. Verbi grā. multi sunt in
peccatis: q̄ habet delicias et p̄speritates.
Et ideo nō curāt de deo. Inerassatus est

dilectus et recal. ineras. impm. dila. dereli
quit deū factorē suū: et recessit a deo salu
rari suo. Deut. xxxij. Q̄ dicit deus iste in
diger medicina et immitit infirmitates:
paup̄tates/ mortes amicorū. et c. sic conuer
tunt: cōfiteant. p̄s. Multiplicate sunt infir
mitates eorū: postea accelerauerūt. s. p̄uer
ti ad deū. Ecce quomodo iste effectus est
bonus. Exemplum huius habet in Da
nassē: et in Nabuchodonosor. Vide. xxxij
q̄. iij. Nabuchodonosor. Tertius effect⁹ et c.
q̄ est p̄seruatiua. s. a peccatis: non solum
in ip̄o qui punit: sed etiā in alijs quibz pe
na illa innotescit: ne als sup̄biret et c. sicut
patet in Paulo qui de se dicit. Ne magni
tudo reuelationū extollar me: dat⁹ est mi
hi st. car. mee angelus sathane q̄ me cola
phizet p̄pter qd̄ ter dñm rogau et c. vlt. i.
infirmitate p̄fici. ij. Cor. xij. Quart⁹ ef
fectus est: q̄ est nutritiua. Datur em̄ pe
na a deo homini p̄uoso nō ad puniendū:
sed ad p̄seruandū seu nutriendū: siue au
gmentandū in p̄tutibz: vt p̄z de Job qui
post oia mala fuit sanctior. Quintus effe
ctus est: q̄ est vindictiua: vt in illis pec
catoribz q̄ ex flagellis penalibz magis in
durant: sicut p̄z i Pharaone et in Herode
q̄z pena fuit inritū penarū inferni: q̄ indu
rati sunt et c. Cor. duz male habebit in no
uissimo. Vñ Deut. xxxij. Ignis succēsus
est in furore meo et ardebit et c. Sext⁹ effe
ctus pene est: q̄ est diuine gl̄ie declaratiua
vt p̄z de ceco nato. Jo. ix. Et iste effectus
pene iust⁹ est: et p̄sequer bon⁹: q̄ obstina
tio eorū digne meruit penā illā: et maiorē i
futuro seculo: iuxta illd̄ Rom. viij. Igno
ras qm̄ benignitas dei ad p̄niam te addu
cit. fm̄ duritiā at tuā: et cor impenitēs the
saurizas tibi irā in die ire et c. Et sic patet
rōne q̄ de⁹ et auctor est cā oīm malorū pe
ne. Videam⁹ auctoritate q̄ triplex est. Pri
ma. Esa. xj. Ego dñs et nō alter ē: formās
lucē et creās tenebras: facies pacē et creās
malū. ego dñs q̄ facio oia hec. Lucē intel
lect⁹ in claritate scie infuse vel adq̄sire ad
cognoscendū deū. tenebras. s. ignorātie et
ruditatis q̄ sunt mala pene p̄seruatiue: q̄
ex hoc sunt humiles: als et c. Scia inflat. i
Cor. viij. Item alia auctoritas. Bona et
mala vita et mors/ paup̄tas et honestas a
deo st. Eccl. xj. Itē alia. Si ē malū. s. pe
D 9

In festo Fabi. et Beba. marty.

ne in ciuitate qd dñs nō fecerit: qñ dice-
rēt nō. Amos. iij. Patet cōclusio 2c. qñ in-
telligenda est 2c. non solū de pena illata a
deo immediate: sed etia mediare p creatu-
ras 2 etiā demōes qñ nō in nobis possūt
nisi dñs pmittere: sicut patz in Job 2c. et
etiā in legiōe demonū qñ intrant in gregē
porcorū. Mat. viij. Propterea. j. Reg. xviij.
Dicit diabolus spūs dñi malus. Etia hoies
perdēs. Vñ Job. nō dixit dñs dedit cal-
dei abstulerūt vel sarban vel ignis 2c. sed
dixit dñs abstulit 2c. Job. j. Sed ptra qz
illud fuit maluz culpe ipsi caldeis qñ fuit
a deo. Rñdeo: illud ex parte agentū fuit
malū culpe. 2c. nō non fuit a deo: sed ex pre
Job patētis fuit malū pene 2 bec fuit a
deo. Sic 2 passio chri ex parte agentū fu-
it a diabolo: sed ex pre chri patētis fuit a
deo Vñ Ro. viij. Proprio filio nō pepit
sed p nobis oibz tradidit illuz. Vñ de hoc
Tho. in. iij. pre. q. iij. ar. iij. Et Joan. iij.
Sic de dilexit mundū vt filiū suū vni-
genitū daz: vt ois qui credit in eū non pe-
reat: sed habeat vitam eternā. Nota qñ
tu flagellaris 2 tribularis nō murmures
qz deus est 2c. Vide Ciprianū. vij. q. ij.
Quā pposterū. Et qñ illi qui nō flagellat
sed ad vortū habet quicqd perit: qz signū
est qz deus dispdet eum sicut facit medicus
2c. Nota exemplū de filiis israel petētibz
carnes in egypto. ps. Adhuc esce eoz erat
in ore isopoz 2c. Job. ij. Dacha. vij. Et em
mūto tpe nō sinere pcorū ex sentētia age-
re: sed statim vtiōes adhibere: magni be-
neficiū est indicū. Nec obstat qñ illi qñ faci-
unt peccant: qz ex parte agentū sunt culpe
et sic nō est deus auctor: sed ex parte pati-
entū sunt pene: et sic est deus causa et au-
ctor. Actio em et passio licet naturaliter
sint inseparabiles: tñ moraliter actio displicet
cuit/ passio grata fuit. Podo ad ppositū
brūs Sebastianus sciens istā doctrinā suā
malū pene scz sagittarū attribuit deo 2c.
Posuit me suple. deus quasi signum 2c.
¶ Pro fmonis fundamēto oritur theolo-
gical questio. Querit vtrū scūs Seba-
stianus potuerit coronari in vita eterna si-
ne merito bonoz operū. Arguit qñ sic. ait
Aug. de natura boni solus deus imutabilis
est: ait etiā Bona. in. j. sniaz dist. viij. diui-
na essētia est imutabilis. et Boetius ait

stabilisq manēs dans cuncta moueri. ait
etiā Philus. ij. meta. De est mouēs omnia
immutabilis: sed sic est qz deus vult oēs ho-
mines saluos fieri: cū sit qñ imutabilis erit
omnino h qd ab eterno ordinauit: qñ meri-
tum bonoz operū non est necessariū an qñ
aliqs coronet in vita eterna. sequit qñ san-
ctus Sebastianus potuit coronari in vita
eterna sine merito bonoz operū. Innapo-
sitū ait mgt sentētia. ij. dist. j. quāuis ra-
tionalē creaturā ad suā imaginē 2 sicut
dñe plasmauerit ad finem vite eterne con-
sequendā suā eternālē pdestinātiōē. no-
luit tñ dare nisi mediantibz pcedētibz me-
ritis bonoz operū 2 obseruatiōe pceptoz.
ergo scūs Sebastianus nō potuit coronari
in vita eterna sine merito bonoz operū.
et sic questio manet p vtraz parte dubia.
Ad questione rñdet scūs Tho. j. pre. q. xxiij.
arti. viij. qñ pdestinatus conandū est ad bñ
opandū et orandū: qz eiusmodi pdestina-
tiōis effectus impletur: et licz deus vult
oēs hoies saluos fieri volūtate antecedēte si
bñ agerēt: nō tñ voluntate psequēte si ma-
le egerint: 2 in pctis suis moriant. et pro-
pterea qz deus est imutabilis nō sequit
qñ sanctus Sebastianus potuerit coronari si-
ne merito bonorum operū. et sic habetur
solutio argumētū. Job. conclusit qz bona
opera sancto Sebastianiano fuerunt necessa-
ria: vt in vita eterna coronaret: quod pba-
tur tripliciter

Primo auctoritate

Secundo ratione

Tertio exemplo

¶ Primo probatur auctoritate. Primo
diuinali David. Domine quis habitabit
Non auarus/non luxuriosus: sed qui in-
greditur sine macula. Idem. ps. xviij. Re-
tribuet mihi dominus fm iusticiā meā.
Matth. xij. Reddet vnicuiqz iuxta opera
sua. Ad Ro. ij. Redde vnicuiqz fm opera
eius. Apocal. viij. Ecce venio cito 2 meri-
ces mea mecum est reddere fm opera sua
Brego. in dialo. Sine labore certaminis
non est palma victorie. Hic. ad Paulinū.
Nihil sine mag labore natura dedit mori-
talibus. Poeta scilicet Facetus ait. Absqz
labore graui nō pmita magna dabūt. Gra-
tus et est plenus veritate labor. Aristote.
x. et ibi. Sine operatione nō sit delectatio.

sequit. Scdo pbat rōne. Nihil pōt tēde
re in finē nisi p debita mediā finis. Finis
nostre deus est ad quē nō possumus pue/
nre nisi p mediā: quoz vñū hic est qd ha/
bet. **Barth. xij.** Si vis ad vitaz ingredi
serua mandata dī. Aliud est opatio bona
vt habet **Barth. xj.** Vocat oparios et red
de ill mercede. **Ps. ij.** d. aia. Vñaqz po/
tēna facilior ē ad actū suū q ad aliū. seqt.
Tertio pbat exemplo de monacho q des/
tum perire relicto clauistro vt melius ven
tri vacaret: sequit q bona opa sancto Se/
bastiano fuerūt necessaria vt coronaret in
vita eterna: iuxta pba psumpta zc. Im/
perator enī et aliq sagittares fuerūt solum
ministr. Vodo in eius vita notauī tres
excellētias et perfectiōes que in themate
cōphendunt: et sunt iste vīz.

Prima est vita ptiua: ubi posuit me.

Scda doctrina gratiofa: ubi qst signū

Tertia est passio dolorosa: ubi ad sagittā

tam.

Quantū ad primū zc. Nota dū dicit.
Posuit me scz in vīdario ecclie ad fructi/
ficandū zc. iuxta illud. **Ego elegi vos et**
posui vos vt eatis et fructū afferatis: et
fructus vester maneat. **Joā. xv.** Nota La/
tis scz p tres dietas pducendo flores. fo/
lia et fructus zc. Vide supra sermone. x.
in introitu. Nota fructū. dicit hic fructus bea/
ti **Stephani** de quo dicit hystoria q erat
vir totius prudētie morz honestate pcla/
rus. et necesse erat quē deus pfuderat gra/
tia ab omnibz amaret. Dic quomodo vir/
tutes sue erant in triplici gradu. Nam q/
dam virtutes ordinant hominē erga deū
quedā erga seipm. Dic vt expedit zc. Er/
ga seipsum scilicet castitas et abstinentia zc.
Iuxta illd. custodi temetipm et animā tu/
am sōlicite. **Deut. iij.** Erga proximū zc.
Dic quomodo erat amabilis imperator/
bus **Dioleciano** et **Maximiano**. de red/
ditiōibz suis viuebat: et partem dabat ele/
mosinaliter zc. Sed hodie milites rapiūt
z cetera. et hoc ppter supfluitates et vani/
tates quibz stipendia non sufficiunt zc.
Deus mandauit vnicuiqz de primo suo.
Eccl. xvj. Ideo **Ioannes baptista** dixit
militibz. Neminē cōcūtiatis: nec calumni/
am faciatis: et estote cōtēnti stipēdijs ve/
stris. **Luce. iij.** Sed beatus **Sebastianus**

erat virtuosus zc. Ideo possumus de eo
dicere. Quasi vas auri solidū. ppter cha/
ritatem ornatū omni lapide ptiōso: id est
virtutibz multis. **Eccl. v.** **Quantū ad**
secundū zc. doctrina gratiofa dum dicit.
Quasi signum. et hoc sequitur ad pñm:
quia homo debet prius habere vitam vir/
tuosam: et postea doctrinā gratiofam: ali/
as enī ordo pposterus zc. Peccatori autē
dixit deus: quare tu enarras iustitias me/
as et. **ps. xlij.** Jo dicit. Quasi signū: qd
doctrina et verba sunt signa: quaz quedā
sunt in anima passionū fm philosophum.
Unde si homo loquit vitiose est signū q
est vitiosus. Dic pactice zc. Si autē vir/
tuosa et bona verba loquat est signum q
est virtuosus. **Barth. xij.** Et abundātia
cordis os loquit. Bonus homo de bono
thesauro cordis pfert bona: et malus ho/
mo de malo thesauro cordis pfert mala.
Et **Deut. vj.** Erant hec verba que ego p/
cipio tibi in corde tuo: et ligabis ea quasi
signū i manu tua. Dic de beato **Sebastia**
no quomodo visitabat chīanos in carcer/
ratos tempore psecutionis: et cōfirmabat
eos sua doctrina sancta sub mantello mili/
tari abscondēbat chīanitatē: nō timore
sed virtute zc. Dic vt i legēda habetur de
Marcelliano et **Marcho** fratribz confir/
matis per beatum **Sebastianū** zc. Itēz
quomodo curauit illum magnum domi/
num infidelem infirmū zc. Ideo possum/
us de eo dicere. Perfectio tua et doctri/
na tua a viro sancto tuo quem pbasti intē/
tione. **Deut. xxxij.** zc. **Quantū ad ter**
tium zc. passio dolorosa scz ad sagittā que
fuit multum dolorosa. Et potest dicere il/
lud **Job. vj.** Verba mea dolore sunt ple/
na: q sagitte dñi i me sunt. Dic eius mar/
tyrium zc. Et poterat dicere. Quoniā sa/
gitte tue infixe sunt mihi: et confirmasti
super me manum tuam. **ps. xxxvij.** Do/
saliter volētes viuere virtuose oportet sa/
gittari. Primo a mundo per detractio/
nes: et irrationes maloz zc. Peccatores
laudatur: quoniā laudat peccator in dei/
siderijs anime sue: et iniquus benedicetur
ps. ix. Sed boni irrationibz sagittant. Sz
non timende: quia debiles sunt. **ps.** Sa/
gitte paruuloz facie sunt plage eoz zc.
ps. lxxij. Dicatur de balistis paruulorum

D ij

In festo beate Agnetis virgi.

sagittantibus muscas &c. Secundo sagittantur a diabolo per varias tentationes: secus de illis qui viuunt vitiose. Biege. eos tentare negligit quos quieto iure possidere se sentit. Tercio a carne & luxuria per infirmitates et dolores &c. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei.

In festo beate Agnetis virginis & martyris.
Sermo. xix.

Collaudabo te

deum saluatorem meum. *Eccli. vlti.* Pro declaratione nota quod in sacra scriptura iueniuntur due species laudis scilicet laus mentalis & vocalis. Vocalis est quando homo recogitat beneficia dei laudat & regratias deo cum corde. Verbi gratia. Cogitando beneficium creationis quod est homo non bestia: quod christianus &c. Item redemptionis &c. Item expectationis ad penitentiam: quod non fuit concessum angelis &c. Isti modo scilicet mentaliter laudat deum angelus & anime sancte, de ista laude David. Laudate dominum de celis &c. Lauda anima mea dominum &c. Item de matre Samuelis legitur quod loquebatur in corde suo. *Regu. i.* Et alibi. Confitebor tibi domine in toto corde meo. Secunda laus est vocalis: quando predicta beneficia dei non solum corde cogitantur: sed etiam ore proferuntur &c. Ps. Gloce mea ad dominum clamaui &c. Ista duplici laude tenemur laudare deum. Hoc intellige de clericis beneficiariis vel in sacris constitutis. Item de illis qui tenentur ad orationem ex voto: vel ex penitentie immutacione. Vide infra. Ratio huius est quia habemus a deo duo ex quibus subsistimus. scilicet anima & corpus &c. Et una laus siue alia non est perfecta: sicut corpus sine anima non est homo. Ideo apostolus. Offertamus hostiam laudis semper deo: id est fructum labiorum confitentium nominis eius *Eccli. vlti.* Et David. Cor meum et caro mea exultant in deum viuum. Item *Eccli. vlti.* Omne aufer iniquitatem & accipe bonum & reddemus vitulos labiorum nostrorum. Ad idem facit quod notatur in *Le. i.* de cele-

stis. Ad hanc laudem sunt digni admitti ad laudandum scilicet dei illi qui sunt in gratia constituti. Unde ps. Non mortui laudabunt te domine: neque omnes qui descendunt in infernum. Non mortui scilicet quantum ad vitam gratie &c. *Eccli. xv.* Non est speciosa laus in ore peccatorum. Item mortui quantum ad vitam glorie. Ideo subdit. Neque omnes qui descendunt in infernum. Pro promissis fundamento in quo agitur de laude: oratio theologicis questio. Queritur utrum laudandum siue orandum sit vocaliter. Arguitur quod non. *Matth. v.* Orantes nolite multum loqui: sed multum est orandum. Aug. in epistola ad Probam. Parum ultra medium: non desit multa precatio. ergo non est laudandum vocaliter siue orandum. habet etiam in eadem epistola post autoritatem allegatam. Qui omnia per verbum condidit: humana verba non querit. sequitur. & sic cum in oppositum eadem epistola scribitur post autoritatem ultimo allegatam: nobis verba necessaria sunt: quibus commoueamur & inspiciamus quid petamus non quibus deum docendum seu siccendum esse credamus. ergo laudandum siue orandum est vocaliter: & sic questio manet per utraque parte dubia. Ad questionem respondit Rich. de media villa. in. iij. sententiarum. *xxv. ar. iij. q. v.* quod duplex est laudatio siue oratio. Una est communis que per multos nostros ecclesie in persona totius populi deo offertur: & talis debet innouescere populo per quo offertur: ut excites ad deuotionem: et ne possit suspicari in multis ecclesie illius debite orationis omissionem. & sic ad dubium dicitur: quod talis oratio debet esse vocalis. Et ad autoritates in argumento allegatas dicitur quando Aug. dicit. Parum dicitur non est orandum in multiloquio: tamen eo fiat ut exaudiamur quo locutores sumus. & eadem epistola multum loqui est in orando rem necessarium superfluum agere verbis. & sic clarum est quod hoc modo non est vocaliter orandum siue laudandum. exponit dictum *Matth. i.* in argumento positum. & ultimum dictum Aug. intelligit de verbis humanis in oratione singulari quando non excitatur: sed minime feruore cordis. & sic habet solutio argumenti. Et ad autoritatem Aug. in oppositum allegatam dicitur quod intelligitur de laudatione siue oratione: de qua oratio loquitur Aug. *ix. li.*

Bermo. XIX Fo. XXVIII

habet. Propter hoc psalmodia iueta est vt
collat redit a circulantibus: Damasco. non
solum mercedem sed et lingua et mercedem. Alia est lau
datio siue oratio singularis persona: si quod
fuit ab homine in quatuor est singularis persona:
siue oratio per se siue per alio. et sic ad dubium di
citur quod non est necessaria facere tale orationem
vocaliter: nisi ad hoc homo sit obligatus
et voto: quandoque tamen expedit ad meritum
vt mentali adiungat vocalis: vt per vocalem fir
me cordis amplius excitef. Et quadam em
naturali ymagine anime ad corpus mortuorum
potius diuersimode affectio anime excitant
et affectioes eorum anime: maxime si sint for
tes diuersas mutationes in corpore excitant.
Ideo aliquando expedit vt de lingua nostra
deo finiamus: tamen si vocalis oratio re
mitteret in remotionem non esset orandum vocaliter
sed mentaliter. Ideo dicit Host. Potius
corde quod ore canendum est: quibus laudatio
nihil. Vocalis et mentalis beata Agnes deum
amore presequens: non solum ore: verum et corde
et lumine laudauit: iuxta verba psalms
psa. Collaudabo deum saluatorem meum. Pro
pter plurima ergo dona a diuina largita
te recepta de beata Agnes. Collaudabo te
deum etc. Nota Collaudabo. i. simul lauda
bo. i. mente seu corde et ore. Pater thema.
Nota septem dona dei in ea.
Primum sancta charitas.
Secundum vera fidelitas.
Tertium digna honestas.
Quartum perfecta puritas.
Quintum clara sanctitas.
Sextum plena firmitas.
Septimum altissima beata felicitas.
Quartum ad primum etc. Charitas est amor
dei et proximi: sed amor ad deum debet supe
minere in anima super omnes alios amores: sicut
deum etc. Ista habuit beata Agnes: propter
quam erat pulcherrima in anima et reduda
bat ad corpus: sicut lumen in laterna: propter
quod adamata est a filio perfecti etc. Et despe
xit ornamenta et localia sua etc. dicens. Di
scede a me pabulum mortis: quia iam ab alio
amatore puenter sum / quem cum amare
ro casta sum / cum terigero munda sum / cum
accepero virgo sum etc. Et poterat dicere
Regnum mundi et omne ornatum seculi con
tempni propter amorem domini nostri Iesu
christi. Que vidi / que amavi / que credidi /

que dilexi. Ecclesia. Doraliter mulieres non
recipiant localia elemosyna. Bona possunt
recipere si sunt pauperes: sed localia non. Dicitur
feretia elemosyne et localia prout cognoscit
re respectu domini et dantis: et modi dandi.
Localia enim subuertunt feminas. Nec mirum
quod subuertunt viros prudentes et iudices. Ideo
de iure diuino prohibet iudicibus accipere mune
ra. Auctoritas. Non accipias munera quod ex
cecatur oculos prudentium et subuertunt verba iu
storum. Deut. xvj. Concordat ius canonicum
de vi. et ho. cle. Cum ab omni de receptis. Sta
tutum. S. insup. lib. vj. Et etiam concordat ius ciuile
le. ff. de offi. pcon. l. Soler. i. fi. et ff. de offi.
psi. plebscita. Dico secundo etc. Vera fide
litas: quod adeo fuit fidelis christo vt nec mu
neribus nec blanditijs nec minis auerti pos
tuerit a fide. Dico quod filius perfecti ifirmat
est et amorem etc. Et cum rogaretur a perfecto etc.
ridit. Ipsi suus desponsata cui angeli fuerunt
cuius pulchritudinem sol et luna mirantur. Et
sic desinit blanditias. Ipsi perfectus cepit sibi
minari etc. Ipsi autem terrere sicut blandire
desinit etc. Ecce vera fidelitas. Anulo suo
subarrauit me dominus meus Iesus christus. et tunc
quod sponsam decorauit me corona: posuit si
gnum in facie mea vt nullum preter eum amato
rem admittam. Anulus est fides figure circu
laris: quod voluit in. xij. arti. Lapis preciosus
est meritum fidei. Signum in facie est chara
cter baptismi. Doraliter habet exemplum
montales et etiam martyres: quod et accep
erunt in sponsum vnum quod non admittant alium: et
am si cum primo clandestine praxerunt etc.
His qui matrimonio iuncti sunt percipio non
ego: sed dominus vxorem a viro non discedere: quod
si discesserit manere innupta: aut viro suo
reconciliari: sicut et vir vxorem non dimittat. J.
Lxx. vij. Dico tertio etc. Digna honestas
quod deus eam voluit honestissime pser
uare. Videamus quod etc. Prosequere histo
riam. Dicitur quod: quando perfectus precepit eam
denudari. beata Agnes rogabat deum di
cens. Domine non patiaris me sustinere
tantam confusionem: quod pagani isti videant
me nudam: quia grauior est mihi ista pe
na quam mors: tamen quia dominus Iesus
christus fuit denudatus etc. Ideo patienter
sustinebo si tibi pure placet etc. Dico
quomodo fuit cooperta densitate capilli
lorum miraculose: et quomodo fuit indu
D iij

De beata Agnete virgine

eta ad lupanar et cetera. et quomodo fuit inducere ab angelo et poterat dicere. Gaudes gaudebo in domino et exultabit anima mea in deo meo: quod induit me vestimentis. Esa. lxj. Vestimentis et capillis. Secundo veste candida: ecce digna honestas. Ioh. dr. Collaudabo te deum saluatorem meum. Moraliter etiam duplici veste etiam debemus indui scilicet prima in anima capillis densitate: capilli significant cogitationes volatiles sicut capilli. Debemus minuire istam vestem per honestatem nihil in honestu cogitando. secundo in corpore induamur veste candida honeste pueritatis. Iste vestes sunt nobis necessarie alias quando anima apparet coram christo expellit tanquam nuda et. Beat. qui custodit vestimenta sua ne nudus ambulet: et videant turpitudines eius? Apo. xvj. ¶ Dico quarto et. Alta et perfecta puritas. Triplex est gradus puritatis. Unus Beda. Bona est castitas coniugal melior continentia vidualis: sed optima est perfectio virginis. Magna gratiam facit deo viro vel mulieri quando eum peruat in puritate virginis. cum sit debilis viro: quia virum non frangit nisi tangat: sed virginitas ex solo visu vel concupiscencia fragit et. Hac puritate habuit beata Agnes a deo et. Dic quomodo cum esset in lupanari multi iuvenes veniebant et. et deo ipse custodivit et. Dic de filio perfecti et. et quod fuit suffocatus a diabolo et. despondi vos uni viro virginem castam exhibere christo. ij. Cor. x. Nota virginem castam: quedam sunt caste: sed non virginis ut ille de matrimonio et vidue: quedam virginis: sed non caste: ut ille qui concupiscit et. Ioh. oportet utrumque habere. Aug. Virginitas est in carne corruptibilis: incorruptibilis perpetua meditatio. ¶ Dico quinto et. Clara scititas et. Alii habent scititatem sed non claram: quia abscondunt eam timore venti vane glorie et bene faciunt iuxta psalmi christi dei. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis. Mat. v. Alia est scititas clara quare deus manifestat miraculorum testimonio ad gloriam sui et utilitatem hominum: iuxta illud. Sic luceat lux vestra coram hominibus et. et talis est melior scititas. Da exemplum de eadela parva accensa que ad ventum extinguitur: sed non sic magnus cereus et. Istam habuit beata Agnes et. Dic quod orante ipsa deus suscitavit filium perfecti et. Dic pro illis qui dicunt

nullus venit de alio mundo. imo multi veniunt christi. Lazarus. et quam plures et. Ideo christi. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet et maiora horum faciet. Ioh. xij. Nota maiora: maius fecit beata Agnes: quia filius perfecti duplici resurrectione suscitatus est. spirituali et corporali. Dicitur aliquid modo fierent ista miracula et. Quia tota sunt: quia maius miraculum est suscitare mortuum in anima quam in corpore. imo maius quam creare celum et terram: ut dicit Aug. super Ioh. an. in loco. scilicet allegato. Sed maius miraculum est illuminare infideles cecos in fide quam illuminare cecum corporaliter. Idem de surdo vel mutuo et. Ioh. dicit. Et maiora horum faciet. homines autem carnales solum attendunt ad miracula carnalia: quibus dicit David. Venite et videte opera domini que posuit prodigia super terram et. Prodigium est miraculum quod sit super naturam quod intellexit vir per concipere et intelligere. ¶ Dico sexto et. Plena firmitas. scilicet martyrio. Dicitur et martyrium et. Potest ergo de ea dici. Fortitudo et decor indumentum eius et ridebit in die nobis iustissimo. Prover. vlt. Sice debemus nos firmiter perseverare in bono: quia non qui inceptum et. Ideo Apostolus. Fratres mei dilecti stabiles stete et immobiles abundantes in omni opere domini semper scientes quod labor vester non est inanis in domino. ij. Cor. ix. ¶ Dico septimo et. alta felicitas et. Dic quod parentes eius viderunt eam qui dixit eis. Gloriate me me quam mortuum luceat: sed pergaudere mecum quia cum his omnibus lucidas sedes accepit et. Et hoc miraculo fit festum Agnetis. Secundo moraliter dicat illis qui id discere sicut filios vel amicos. de quibus sunt certi qui sunt in paradiso. sicut sunt filii innocentes et. Ioh. non sunt fidei nisi parum satisfaciendo nature: sicut si rex secum duceret filium vestrum ut ipsum faceret magni dominum. in conspectu gerere ploraretis. Idem et. secus de malis qui fiendi sunt: sicut David flebat Absalon dei. Absalon filii mei et. ij. Regum. xviij. Sed innocentes et boni non sunt fiendi. Ideo apostolus. Nolimus vos ignorare de dormientibus ut non contristemini: sicut et ceteri qui spem non habent et. ij. Thess. iij.

In festo sancti Vincentii
martyris. Sermo. xx.

Beatus vir qui

in sapientia morabitur. *Ecc. xiiij.*
 Pro declaratione thēmatīs et in
 troductiōe materiē sciendū q̄ inter anti-
 quos phos fuit olim q̄stio et etiā iter theo-
 logos: que differētia est inter sapientiā et
 sciētiā: q̄ scriptura sc̄rā loquēs de sapien-
 tia: dicit q̄ saluat creaturā: vt d̄r in thēma-
 te: *Beat⁹ vir* etc. De sciētiā aut̄ d̄r q̄ dānat
 creaturā: hoc casualiter: q̄ sciētiā inflat
 i. *Coz. viij.* Nota ḡ quadruplicē differen-
 tiā inter sciētiā et sapientiā. Prima su-
 mit ex parte essētiē: q̄ sciētiā dicit solū
 cognitiōē p̄clusionū de deo et creaturis.
 Sed sapientiā dicit cognitiōē cū sapore.
 Ideo dicitur sapida sciētiā. Dic practice etc.
 Istud nota cū dicitur sapientiā doc. fm̄ no-
 men est eius. Secūda sumit ex parte sub-
 iecti: q̄ sciētiā est cōis bonis et malis etc.
 Tercia in fīone sc̄rē Latharine q̄ incipit.
 Sapientiā vincit malitiā: in introitu in se-
 cūda ratiōe. Tercia differētia sumitur ex
 parte effect⁹: q̄ sciētiā nō est causa salutis
 sed pot⁹ est causa dānationis seu occasio:
 iuxta illud. *i. Coz. viij.* Sciētiā inflat. Et
 experientia h̄ docet. Sapientiā aut̄ est causā
 salutis humane. *Ecc. xiiij.* Beatus vir
 qui in sapientiā morabitur: et qui i iustitiā me-
 ditabitur: et i sensu cog. cir. dei. Quarta dif-
 ferētia sumit ex parte duratiōis: q̄ sapien-
 tiā semp̄ durat in aīa. Quid dicit. Quib⁹
 autē agnita pmanet vsq̄ ad conspectum
 dei. *Ecc. vj.* Sciētiā aut̄ nō. *i. Coz. xiiij.*
 Siue sciētiā destruet siue p̄bie euacuet
 siue lingue cessabunt. Dimittendo aut̄ va-
 rias opiniōes phoz et theologoz in textu
 biblic ostendit qd̄ est vera sapientiā dicēte
 Sapientiā doctrine fm̄ nomē eius. Et nō
 est multis manifesta. Quib⁹ autē agnita
 est: pmanet vsq̄ ad conspectū dei. *Ecc. vj.*
 Triplex differētia ex hac auctoritate col-
 ligit. Prima est ex parte essētiē in p̄n. Se-
 cūda ex p̄subiecti dū dicit. Nō est mlt⁹
 manifesta. Tercia ex parte effectus. Quib⁹
 autē agnita est. Quarta ex p̄e durati-
 onis: q̄ sapientiā in p̄ma p̄ficitur: sed sciētiā
 destruet. *i. Coz. x.* Nota fm̄ nomē ei⁹: q̄a
 sapia ēz etymologia idē est q̄ sapida scia.
 Sciētiā em̄ d̄r cognitiōē p̄ratis de deo

et creaturis: sapia aut̄ plus dicit. sc̄. cogniti-
 onē de deo et creaturis cū sapore deuotio-
 nis. Verbi gr̄a etc. Pone i practica d̄ theo-
 logos. Itē de phis de canonicis/et d̄ legi-
 stis etc. Sed heu cū sequit. Et nō est mlt⁹
 manifesta: q̄ licet multi hñt sciam: tamen
 pauci hñt sapiam: q̄ mlti habēt magnam
 sciam et malā p̄sciētiā. sicut de phis dicit
 ap̄ls. Qui cū cognouissent deū n̄ sicut deū
 glorificauerūt: aut gr̄as egerūt: sed euāu-
 erūt in cogi. suis et ob̄curatū est insipiens
 cor eoz: dicētes em̄ se esse sapientes stulti
 feri sunt *Ro. i.* Sequit. Quib⁹ autē agnita
 pmanet vsq̄ ad conspectum dei: secus de
 scia q̄ perit. *Ap̄ls.* Scia destruet. *i. Coz.*
xij. Declara etc. Et q̄b⁹ nota triplicē diffe-
 rentiā inter sapiam et sciaz. Prima est q̄n-
 tū ad essētiā seu q̄dditatē sapie et scie. Se-
 cūda est q̄ntū ad effectuz: q̄ scia non sal-
 uat aīaz. imo pot⁹ est occasio dānationis.
 Nā et diabol⁹ habz magnā sciam etc. Sa-
 pientiā aut̄ saluat et brificat hoīem. Ideo
 dicit thēma. *Beat⁹ vir* etc. Tercio quantū
 ad subiectū: q̄ scia est cōis bonis et malis.
 sapientiā aut̄ solū bonis. *Sap. j.* In malū
 uolam aīam nō introibit sapientiā: nec ha-
 bitabit in corpe sub p̄ccis. Itē dicit. Ser-
 mo datur cunctis: animi sapientiā paucis.
 Pro fundamēto sermonis in q̄ agitur
 de sapientiā oritur theologialis questio.
 Querit. vtrū sapientiā sit virtus et donū
 spūssancti. Arguit q̄nō: virtus n̄ p̄rariat
 virtuti/ sed sapia p̄rariat virtuti: q̄ est vi-
 ritum: quia p̄dit sapiēs. patet *Esaiē. xxiij.*
 Peribit sapientiā a sapientib⁹ et perdam
 sapientiam sapientum: et prudentiam pru-
 dentium reprobabo. ḡ sapientiā nō est vir-
 tus neq̄ donū spūssancti. In oppositum.
 Omne illd̄ i quo q̄s morat⁹/ quo mediāte
 homo efficiat b̄rū/ et qd̄ a deo datur est vir-
 tus et donum spūssancti/ sed sapientiā est
 h̄mōi. patet *Ecc. xiiij.* *Beat⁹ vir* qui in sa-
 pientiā morabitur/ et q̄ datur a deo patet
Iaco. j. Si quis indiget sapientiā postu-
 let a deo qui dat omnib⁹ affluenter: ergo
 sapientiā est virtus et donum spūssan-
 cti. et sic questio manet pro vtrāq̄ p̄e du-
 bia. Ad questionē respondendum est fm̄
 magistrū Nicolāū de nise. in libro de gem-
 ma predicantiū in sexta cōsideratione que
 est de sapientiā: q̄ triplex est sapientiā.

In festo sancti Vincentii

Prima est studiosa
Secunda est vitiosa
Tertia est virtuosa

¶ Prima est studiosa que per studium acquiritur. Hieronimus. Non gloriatur sapiens in sapientia sua: et sic ad dubium dicitur. quod hec sapientia est indifferens ad virtutem et vitium secundum quod homo per ea bene vel male. Hieronimus. j. Stultus factus est homo a scientia sua. Quomodo autem cum recta scientia et sapientia acquisita possit esse malitia morum: declarat Scotus in. iiij. dist. xxiiij. quia malitia excecatur intellectum duplicitur. Uno modo per uitiu. Secundo modo per sitiu. per uitiu sic: quia auertit a consideratione recta. Positiue sic: quia voluntas malum finem eligens impar intellectui considerare media necessaria ad consequendum illum finem. sequitur. Secunda sapientia est vitiosa: de qua dicit Gregorius. Sapientia mundi est cor machinatorius: bus regere/sensu verbis velare: quod falsa sunt vera ostendere: quod vera sunt falsa monstrare: hec est triplex sapientia vitiosa.

Prima est terrena,
Secunda animalis.
Tertia diabolica.

¶ Prima terrena: et talis persistit in sagaci aggregatione diuitiarum temporalium. de qua loquitur Paulus. j. Cor. iij. Nemo se seducat si quis inter vos videt esse sapiens in hoc seculo. Stultus fiat ut sit sapiens. Secunda sapientia animalis que persistit in cura carnis et degustatione carnalium delectationum. Proverb. Stulti ea que sibi notia sunt cupiunt. Tertia est diabolica et in oppressionem pauperum et simplicium et excogitatione malitiarum et vindicatione iniuriarum. Hieronimus. iij. sapientes sunt ut faciant mala. benefacere autem nesciunt: et sic loquendo de tali sapientia vitiosa dicitur ad dubium: quod sapientia non est virtus neque donum spiritus sancti. et sic intelligitur argumentum. Tertia est vitiosa que secundum beatum Iacobum dicitur sapientia de sursum descendens: de qua dicitur Beatus. Sapientia iustorum est nihil per ostensionem fingere: sensum verbis aperire: vera ut sunt diligere: falsa diuitare: bona gentis exhibere: mala libenter tolerare: quod facere: nullam vultione querere: per veritatem humilitatem sustinere. Bernardus. Inuenisti plane sapientiam si prius vite peccata dilexas: si huius seculi desiderabilia parui pedas: si eternam beatitudinem toto corde concupiscas: et talem habuit.

Unde iuxta verba regis. Appropriatio aurei thesauri ad beatum Vincentium. inuenio quod ipse habuit quicquid sapientias et non sunt plures.

Prima est sapientia physica.
Secunda est sapientia theologia.
Tertia est sapientia apostolica
Quarta est sapientia angelica.
Quinta est sapientia heroica

¶ Dico primo quod beatus Vincentius habuit sapientiam physicam. Sapientia vero philosophorum antiquorum consistebat in hoc: quia ut haberent cognitionem veritatis de prima causa: et de alijs: abstinebant ab omnibus delictis maxime luxurie: que heberat intellectum. vitabant etiam negotia mundi ut colligerent intellectum: quia virtus unita fortior est seipsa dissoluta: et cauebatur a peccatis: quia in malivolam animam non introibit sapientia: nec habitabit in corde subito peccator. Sapientia. j. Nota Sapientia bene intrat scientiam: sed non sapientia. Ideo Salomon magnus per hoc de se dicit. Cogitavi in corde meo abstrahere a vino animam meam: ut animam meam transferrem ad sapientiam. deuiatorem stultitiam regis. Ecclesiastes. ij. A vino: vinum significat illa tria scilicet luxuriam que heberat. Ideo apostolus. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Secundo negotia temporalia: quia dant fumositates. Tercio delectationes que impediunt perfectum sapientie: quia vinum letificat cor hominis. Istam sapientiam habuit beatus Vincentius. Dicatur quod iuxta Cesar augustum ubi tunc erat studium generale regis. Dicitur quod virtuosus vivebat etc. Et precio vitabar luxuriam. Secundo vitabar negotia mundana que spargunt hoies. Ideo dicit sapienter. Sapientia scribe in tempore vacuitatis: et quod minoris actus sapientia percipit. Ecclesiastes. i. Tercio vitabar delectationes carnis: macerando corpus ut haberet a deo sapientiam sciens illud. Quis sapientia a vino deo est: et cum illo fuit semper et est a seculum. Ecclesiastes. j. Nec solus se occupabat in libris philosophorum: sed etiam in libro deuotionis et amore dei: quia sicut aqua de alto fonte descendit in ortum: sic sapientia descendit ab illo fonte: de qua Ecclesiastes. j. Fons sapientie verbum dei in excelso. Vitabar etiam omnem postulationem sapientiam a deo: iuxta consilium beati Iacobi. Si quis vestrum indiger sapientia. postulet illam a deo qui datur omnibus affluenter etc. Iacobus. j. Sic

faciendo beat? Vincē. acq̄siuit magnam
scientiā p̄p̄ficiā. In carat ecclia. Scitū
Vincē. a pueritia studijs l̄p̄z tradit? su-
perna sibi puidente clemētia: gemina scia
efficacissime claruit. Nota gemina: scilicet
speculatiua et practica q̄ p̄sistit in hoc q̄
scitū speculatiua descendit in cor p̄ deu-
tionē et in vita p̄ sanctā cōuersationē. No-
ta efficacissime in sup̄latiua dicit Hiero.
ad Paulinū. vj. c. q̄ scitū p̄bice sunt tres
grad? . scilicet . rōnalis . naturalis . et . moralis . et .
in oibz tribz claruit br̄s Vincē. Horat̄
p̄ra multos q̄ solū curant de speculatiōi-
bus et nō de moralibz et . Dic vt expedit.
melius esset eis ignorare et . Jō christus
Seru? q̄ cognoscit voluntate dñi sui et nō
facit: plagis vapulabit mult? et . Lu. xij.
¶ Dico scdo et . Sapientia theologica
ista est maior q̄ p̄bica: et cōsistit in hoc q̄
nō solū in se tenet bonā vitā: sed etiā p̄bo
et exemplo trahit alios: dicēs alijs. Non
vadatis: sed veniat̄is. Qui audit dicat ve-
ni Apoc. vi. Sicut p̄tor: instruit discipu-
puli verbos exemplo: ita de bono theolo-
go dicit. Ipse tāq̄ imbres mittet eloquia
sapie sue: et palā faciet disciplinā doctrinē
sue. Eccl. xxxij. Ipse scz p̄dicato: theolo-
g? . Tāq̄ libes: q̄ refrigerat h̄ ardore sup-
bie/auaritie/luxurie et . palā faciet: vt q̄d
p̄dicat ore ope oñdat: sic de ch̄s d̄r. Act.
i. Lepit Jē? facere et docere. Et Ap̄ls.
Nō audeo loq̄ et Ro. xij. Alias in q̄ alij
iudicat: sc̄p̄z cōdenat et . Ro. ij. Istam sa-
piētiam habuit b. Vincē. Dic quō dedit
se ad studiū biblie et . et quomodo beatus
Valerius episcopus Celariens? ordinā-
uit eum in dyaconez et cōmisiit sibi officij
p̄dicandi: q̄ cōfectus ipse sentio non pote-
rat predicare. et etiā q̄ erat balbutiens.
Officiū p̄dicationis eū principaliter per-
tinet ad episcopos et . Vñ Petrus dixit.
Nos orationi et ministerio verbi instātes
erimus. Act. vi. Unde q̄ ep̄s cōsecrat
in eius dorio ponit euāgelij: et dicit sibi.
Vade p̄dica et . Vñ et c. Lū ex m̄iūro.
deberet. Quia ipse erat humilis p̄dica-
tor audacter cōtra sup̄bos: quia cast? con-
tra luxuriosos et . sic de alijs vicijz. sic et
stantibus. Nam episcopis et prelatis p̄e-
dicabat q̄ magis curaret de animalibz q̄
de redditibz: religiosis obediētā: clericis

castitatez et deuotionē: dñis et rectoribus
cluitatū q̄ tollerent pctā notoria et . Jdo
de eo cantat ecclia. Sanctitate quoq̄ in
signis diacōij nece suscepta. scilicet archidiaconus
natus vices pontificis diligenter exequē-
bat. Nota diligēter exequēbat. moralit. p̄di-
cator: debz ope exeq̄ diligēter q̄d p̄dicat ore
aljs et . Similitudo de aliq̄ bñficio habendo
ipetrāte bullā a papa sine sigillo nihil ob-
tineret. Bulla est ornata p̄dicatio ornata
finē luculēro et rhetorico et . Sigillū est
bona vitā. Tali q̄ p̄dicatori p̄mittit deus
bñficiū magnū. De quo Bar. v. Qui se-
cerit et docuerit h̄ magn? vocabit in reg.
celo. alias nihil obtinebit sine isto sigillo.
Qui fregerit vnum de mandat? istis mi.
et docu. sic ho. minimus glo. in null? vo-
cabitur et . Bar. v. Jdeo dicebat aposto-
lus. Non audeo aliquid loqui eorum que
per me non efficit christus Ro. xij. ¶ Di-
co tertio et . Sapientia apostolica que cō-
sistit in hoc. scilicet . p̄dicādo verbo et opere et cū
hoc etiā discurrere p̄dicando p̄ mundū
et . iuxta illud Eunt̄es in mundū vniuer-
sum Bar. v. Sicut discurrunt mer-
catores pro lucris et . Multo magis p̄e-
dicatores apostolici et . Jdeo p̄dicato-
bus apostolicis: dicit apostolus. Videte
fratres quomodo caute ambuletis: nō qua-
si insipientes: sed quasi sapientes redimen-
tes tempus quoniam dies malī sūt. Istā sa-
piētiam habuit beat? Vincē. et . Dic quo-
modo discurrebat p̄ ciuitates et castra cō-
forādo ch̄stianos tempore p̄secutionis
Diocletiani et Maximiani et ministri eorū
Dartiani: qui quocans eū intulit sibi octo
tormenta. Primū q̄ pedester fuit ductus
Valentiā ornatus catenis et ferro: et pa-
cienter tulit attendēs illud. Si quis vult
post me venire/abneget semetip̄z et tollat
crucē suā et sequat me. Bar. xvj. Scd̄z q̄
tribz diebz stetit in carcere sine cibo et potu.
Tertij: q̄ fuit duct? coram Dartiano et .
Qui r̄ndit br̄s Vincē. Scito nephariū
esse apud ch̄stianos: deitāt? cultū abnega-
re sup̄cilia tua aljs sup̄cilia nō timem? et .
Quartū q̄ statim fuit positi? in eculeo et
Quintū q̄ pectibz de ferro et? caro crude-
liter lacerabat? et dicebat. Nō sūt cōdigne
passiōes hui? t̄p̄is et . Ro. viij. Sextū fu-
it d̄ lamis ferreis ignit? ad ei? latera appli-

In festo Cōuersionis scti Pauli

catiz: z ipe dicebat, Probasti cor meū zc.
Septimū: q̄ fuit p̄fuitus i craticula sicut
bris Lau. De hoc cāta ecclia. Assump̄
est ex oculo leuita. Vinc. atq; ad parti. rap.
moras carni: arguēdo ad penā alacrit̄ p̄
perabat. Et al̄s. Lxi miles p̄cio? Vin/
cē. zc. Ctraui: q̄ fuit p̄festa p̄fē? in cip
p̄s lignē i carcere tenebrosa zc. Dic quō
affuerit sibi angeli zc. Et multi vidētes
p̄uersi fuit zc. Ecce sapientia aplica: z po
terat dicere cū aplo. Via sustineo p̄fē
et̄s: vt z ipi saluti p̄leuant: q̄ i ch̄o Je
su cū glā celestī. q̄. Am. q̄. Dorati. Si
amicis suis ram care vendidit ch̄is para
disum: quid faciet nobis? zc. Dic cōtra il
los q̄ nolūt facere p̄nam: nec laborare ad
adgrediū paradisu. De q̄b vt David.
In labore hoim nō sunt: z cū ho. non fla.
blo. sed cū demonibz in inferno cruciabu
rū. ¶ Dic quarto zc. Sapientia angeli
ca q̄ p̄fiste in hoc vt in opibz suis p̄ponat
honore dei sup omnia. Declarat sic. Hora
de lucifero quō supbiuit z quō Michael
et ceteri angeli boni resisterūt sibi p̄ferētes
honore dei zc. Ido cōfirmati sunt in ḡa
Aurotizas. Per sapientiā sanati sunt q̄ci
q̄ placuerūt tibi a p̄ncipio. Sap. iij. Sana
ti sunt. sab in infirmitate cōmuni creaturā
rū rationaliū que est peccabilis zc. Istā
sapientiā habuit b̄ris Vinc. q̄ in nullo
roimēto mortuus est ad honore dei: q̄ po
situs in lecti mollicie p̄is credentibz mani
bus ch̄o sp̄m reddidit: et poterat dicere
cū aplo. Magnificabit ch̄os in corpore
meo: siue p̄ vita siue p̄ morte. Vbi ei vi
uere ch̄is estet mortuū. Phil. i. Gloria
Viuere ch̄is est: q̄ virtute ch̄i supnalē
et miraculosa vixit in tā diuisi roimētis
Istā sapientiā debemus habere nos vt in
omnibz et sup omia q̄ramus honore dei.
In omnibz honorificet de? p̄ Iesum ch̄i
istū dñm nostrū: cui est glā z imperiū in
secula seculorū Amen. j. Pe. iij. ¶ Dico
quāto sapientiā heroica. Louina: q̄ p̄fiste in
hoc quāto deus obdinet de creatura sinez
quē inedit: nō obstantibz p̄rariis medijs
imo mediantibz illis: qd est cōtra regulā
p̄bie que habz q̄ et cōtrarijs non p̄ducit
cōtrariū: sed diuina sapientiā et cōtrarijs
p̄ducit cōtrariū: vt patet exemplū in Ioi
sep̄b venditō zc. vt fieret seruus: et tamē

diuina sapientia ex isto medio fecit eū dō
minū. Et ideo dicit Sap. viij. et, viij. Sa
pientia. s. diuina nō vincit malitia. s. crea
turaz. Attingit autē a fine vsq; ad fine for
titer et disponit omnia suauiter. Et alibi,
Nō est sapientia/ nō est prudentia/ non est
collū s. dōminū. Prouer. xij. Sicq; sapie
tia deus dedit beato Vincē. 2ē. Dic qd
Dacianus fecit p̄pici corp^o et mortuū tēp.
Et tamē diuina sapientia fecit ip̄m tēp
coluariat. et tandē deuore sepeliri a fide
bus extra muros ciuitatū Galicie. 3do
dicit Vincētius: quasi vincens Dacianū
Vñ cantat ecclia. Vincētē mundi ad
remus dominū in quo p̄sūrā mundi mar
ter vicit Vincētius.

In festo Cōuersionis sancti
Pauli. Sermo. XXI.

Ubi electiois
est mihi iste vt portet nomen
meu corā gentibz et regibz et
filijs israel. Ac si. Et no introductio ma-
gis in reposito q̄ q̄libet creatura dicit esse
vas in scriptura. Probat ratiōe et auctori-
tate. Ratio sumit a similitudine. Auctori-
tas Dionysij. Quia igit omnis creatura
s̄m doctrinā Dionys. de di. no. i. c. s̄m grā
di sue entitatis est receptaculū diuine bo-
nitatis se ad omnia diffundens s̄m vniuersū
tūsqz bonitatē seu capacitātē. Et autē ratio
susceptibilis et receptibilis sit ratio vasa:
s̄d omnis creatura est vas receptibile bo-
nitatis diuine. Sicut eōrū dicitur de me-
ris hoibz q̄ sunt vasa indignitatis. Gen. xij.
Symeon et Leui frēs vasa indignitatis bel-
lantia. Et hoc rōne acciderūt maloz i. vi-
tiorz: sed rōne essentie sue q̄libet creatura
est vas diuine bonitatis: eo q̄ in quolibet
creatura est deus p̄ essentia potentia et p̄-
sentia. Sed attendēdi est q̄ in magna et p̄-
solēni domo sunt quatuor: genera vases:
sicut dī ap̄ls. ij. Tim. ij. In magna inquit
domo nō solū sunt vasa aurea et argentea:
et lignea et fictilia. et q̄da q̄dā ē bonoz: q̄da
at i. p̄milia. Quia at rōr: mōs ē q̄dam
magna dom̄ dei: luxa illud Baruch. O
istū q̄ maḡ ē dom̄ dei: i. iēgēs lo. p̄ possibi-
lōnis c. i. magni: nō h̄ns finē: excelsus et
imensus. Cuius domus paterfa. deus est

ut habet Barth. xx. Idcirco in mudo sunt
quatuor genera creaturarum: quasi quatuor ge-
nera vasorum: sicut dicitur beatus Gregorius super Mat-
thaeum. Primum genus creaturarum est quod ita habet te-
mperamentum ut non vivit nec sentit nec intelligit: et
ista sunt quasi vasa fictilia: ut terra lapides:
quod sunt in fine creature in ordine quatuor ele-
mentorum et entium. Secundum genus creaturarum
est illarum creaturarum quod sunt et vivunt: sed non
sentit nec discernit ut planete: et ista sunt
quasi vasa lignea: quod sicut homines vasa presumunt
fictilibus: sic iste creature animate excellunt
in aeternitate: unde firmior nobilitate nota nobilior
est arbor vel vna planta quam aurum et argenteum
et. Tertium genus est illarum creaturarum quod non
solum sunt et vivunt: sed etiam sentiunt: sed non
discernunt: sicut bruta et homines sunt quasi vasa
argentea quod excellentiora sunt vasibus ligneis.
Et ex hoc nota quod vni vermis vel pulvis vel
pediculus est nobilior creatura quam aurum et ar-
gentum. Quod autem tu posses mihi dicere. Te-
neas pro te pediculos et mihi da aurum
et. Unde supra facie prima secundum gen-
us creaturarum: et magis appropinquat ad cla-
ritatem anime intellective. Quartum genus
est illarum creaturarum quod non solum sunt et vivunt:
sentiunt: sed etiam discernunt: sicut est creatura
rationalis homo et angelus: et ista sunt quasi
vasa aurea: quod sicut aurum est excellentius omni-
bus metallis: et etiam maxime imitatur claritatem
solis: ita homines creature excellunt aliis et imi-
tantur claritatem et naturam divinitatis: ad cuius
ius similitudinem create sunt. Genesim. j. Faciamus
hominem etc. Notandum tamen quod apostolus in aucto-
ritate pallegata. ij. Timotheum. ij. Subdit dicens.
quod homines vasorum quedam quidem sunt in honore
noti: quedam autem in contumelia. Sic homines
creaturarum rationabilium: quedam sunt in honore
re: sicut electi omnes qui dicunt vasa electorum
et divine misericordie. De maria magdalene
cantat ecclesia. Post fluxu carnis scadala sit
et lebet fiala: in vas translata glorie de vase
contumelie. Quedam in contumelia sicut re-
probi qui sunt vasa divine iracundie quod omnia ordi-
nata sunt ex divina providentia ut in vase
misericordie ostendat divina bonitas et clemencia
et in vase contumelie et ire divine ostendat di-
vina iustitia: sic de apostolo Romano. ix. Deus vo-
les ostendere iram suam et notam facere potentiam
sua: sustinuit in multa patientia vasa ire ap-
ta in interitum: ut ostendat divinitas glorie sue

in vasa misericordie quod preparavit in gloria. Sic et
Augustinus. xliij. q. ij. Nabuchodonosor. Glafis
tre nunc deus redderet interitum si non sponta
neum inveniret hominem peccatum. Quia ergo beatus
Paulus non fuit vas ad contumeliam predestinatum
quod fuerit aliis vas contumelie: sed ante con-
versionem: sed fuit vas in honore predestina-
tum: sicut dicit ipse. Ephe. j. Qui predestinavit
nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum
dominum nostrum. Ideo dominus Jesus Christus revelans
hunc Ananie dixit de eo. Vade quoniam vas electi
omnis est mihi iste: ut poneret nomen meum etc.
¶ Pro finis fundameto in hac agit de iu-
stificatione seu conversione sancti Pauli oritur
questio theologica. Queritur. Utrum ad
conversionem seu iustificationem sancti Pauli fue-
rit requisita gratia infusio. Arguitur quod non. quod
deus potest facere siue potuit mediante causa
secunda potest siue potuit facere sine ea: ergo
si deus potuit iustificare sanctum Paulum me-
diante gratia: potuit etiam facere sine ea: sequi-
tur in oppositum non expellit tenebra corpo-
ralis nisi per lumen corporale: nec tenebra
peccati expellit nisi per gratiam quod est lumen
spirituale. Sed ad conversionem seu iustificationem
sancti Pauli fuit requisita gratia infusio: et sic
questio manet per vtraque pre dubia. Ad ques-
tionem. Ratio est secundum Richardum. iij. disti-
ctionem. xviij. art. iij. q. ij. quod sicut quod est vno elemento
fit aliud: concurrunt quatuor: scilicet vnius forme
corruptio: et alterius generatio et dispositio
ad corruptionem vnius: et dispositio ad gene-
rationem alterius. sic ad conversionem sancti Pauli si-
ne iustificatione fuerit quatuor requisita: scilicet
in peccatis destructio quod est culpe remissio quod
est primum. Nam ait Aristoteles. ij. de anima. Actus
actuum sunt in patiente predisposito: habet
de penitentia. dist. ij. §. si autem. Naturalis re-
missio peccatorum procedit: infusio gratie sequitur.
Secundo requiritur gratia infusio quod ratione patet.
Dicitur anima autem est deo inimica aut amica. si
amica non nisi per gratiam: ergo cum desinit esse inimi-
ca per iustificationem oportet quod detur sibi gratia.
sequitur: et illa gratia fuit secunda causa iustificati-
onis siue conversionis sancti Pauli loquendo de causa
formali et non efficiente. Ideo sic deus non potest
facere aliquid esse album sine albedine: sic nec
iustum sine gratia: et sic habet solutio argumenti
Tertio requiritur dispositio ad destructionem
impietatis: quod est culpe detestatio habendo
honoris de peccato. Quarto requiritur dispositio

In festo Conuersionis Pauli

ad susceptionem gratie q̄ est liberabiturij
ad deū p̄uersione: sic patet q̄ ad p̄uersionē
sancti Pauli siue iustificationē fuit requi-
sita gr̄e infusio q̄ fuit refertus z l. apostolū
a deo elect⁹: iuxta uerba passimpra. Vnde
electionis est iste. Patet thema. In q̄ no-
ta duo p̄ncipalia mysteria de eo. Primū
notatur mysteriū capacitatis ad p̄tinēdū
diuina munera. Vnde electiois ē mibi iste
Secūdo notat mysteriū fecūditatē ad p̄-
p̄tinendū eadē diuina munera. Vnde potest
nomē meum zc. Et ista duo mysteria sūt
ordinatissime posita: q̄ nullū vas p̄t habē-
re fecūditatē ad p̄tinendū nisi habet
capacitatē ad p̄tinendū. Et ordine istorū
mysterioz accipiunt q̄tuor eccl̄astica do-
cumenta. Primū est q̄ null⁹ debet i. eccl̄e-
sia regere nisi prius sit uirtutib⁹ imbuitus
q̄ uirtutē acq̄sitio p̄tinet ad uasū capaci-
tatē. Ista autē p̄tutis acq̄sitio nō p̄t be-
ne acquiri nisi p̄ subiectionē z obedientiā.
Iō de iure canonico ordinatū est q̄ null⁹
possit eligi in plarum alicui⁹ eccl̄ie: nisi sit
ex p̄fess⁹ p̄fess⁹: d. electio. c. Nullus. li. vj.
Et Greg. in. j. dialo. in p̄m. vñs quidē re-
cte p̄uersionis est yr p̄cesse non debeat q̄
subesse nō didicerit: nec obedientiā subie-
iectis imperet quā p̄latis nō nouit exhi-
bere. Secūdū documentū est q̄ null⁹ de-
bet in eccl̄ia docere nisi p̄mo fuerit suffici-
enter instructus: q̄ adiscere est actus ca-
pacitatis: docere autē est actus fecūditatē
licet em̄ quidā sc̄i habuerūt ex speciali do-
no h̄t nullum habuerint magistrū: et tñ
alios docuerūt: sicut de Moyse q̄ nullum
hoiēm magistrū habuit a quo legem di-
dicerit. Vide in. c. Cū ex inuictio. de bere-
ticis. sic z Joā. bap. Ite de Equitio de q̄
loquit Greg. in. j. dialo. Tamē nō sine ma-
gistro interi⁹: q̄ habuerunt sp̄m̄ sanctū
q̄ eos interi⁹ diligēter instruxit. qd tñ n̄ est
trahendū ad p̄uersionē Greg. in. i. dialo.
ubi sup̄ loquēs de talib⁹ dīc. Quorū tñ li-
bertas uite ab ifirmis ad exemplū non est
trahenda. ne dū se quicq̄ sc̄o sp̄u impletū
p̄sumit. discipulus homis esse despiciat et
maḡ erroris fiat. Ad idē facit dictū Leo is
pape. xliij. q. iij. Quid autem. Et. ix. q. ij.
Que sūt leges. Tertiū documentū ē q̄ nul-
lus d̄z ministrare in aliq̄ gradu nisi i illo
fuerit instruct⁹: q̄ sc̄i ministratiōe atten-

ditur fecūditas: ita in instructiōe attendit
capacitas. Et h̄ nota p̄ sacerdotē s̄c̄i
tes ministrates sacramēta. Quartū docu-
mentū est q̄ nullus d̄z in eccl̄ia iudicare:
nisi fuerit auctoritas legitime tradita: q̄
auctoritatē collatio p̄tinet ad capacitatem
z iustitia distribuit ad fecūditatē. Iō de
Dion. ij. Eccl̄e. hierar. q̄ p̄r est i se dī
uina p̄cipare: q̄ alij d̄z tribuere. Quia
q̄ ad declarandū q̄ter d̄z Paul⁹ fuerit
vas electiois: assumptū est uerbū p̄positū
Ideo circa hūc uasū mysteriū occurrunt
multa declaranda. Primo de q̄ materia
fuerit istud uas formari. Solēt em̄ uasa
relicta ad officia notabilia fabricari de no-
bili materia z p̄ciosa: sicut Moyse fecit
bernaculū z Salomō templū d̄z auro p̄ci-
so z purissimo. Istud autē uas de q̄ sit uo-
bis p̄mo de optima materia fuit: qd de se-
mine p̄iarchaz. ex q̄b⁹ fuit copius christi
et illis em̄ est christ⁹ em̄ carne Ro. ix. Et
singularit ex tribu Benjamin q̄ fuit fili⁹
Rachelis: sicut ip̄e dīc Phil. ij. Ego Isra-
elita sum ex semine Abrahāe de tribu Ben-
iamin: q̄ tribu habuit q̄tuor p̄uilegia p̄ci-
ta i sacra scriptura. Primū q̄ fuit d̄ regia
dignitate: q̄ prim⁹ rex. Saul fuit de tri-
bu Benjamin. j. Reg. ix. Scdm̄ q̄ fuit d̄
regia ciuitate: q̄ de hierlm̄ q̄ fuit uisus rei-
gia. data isti tribui Josue. xvi. c. Tertiū
q̄ fuit de regia affinitate: q̄ reges cōit m̄
de accipiebāt uxores de hierlm̄: ut p̄r. Et
odi. ij. z. iij. lib. reg. Postq̄ fuit translata
regia dignitas ad tribū iuda: cū prim⁹
rex fuit Dauid. Quartū q̄ fuit de regia
fidelitate: q̄ cū decē tribu recederēt a d̄no
Dauid tpe Roboā sola trib⁹ iuda Beni-
amin adhesit tribui regie ut p̄m̄it. Abi-
as filonites Jeroboaz ex p̄re dei: ut habet
ij. Reg. xj. Et ex h̄ ultimo p̄uilegio p̄ci-
ta fuerūt huic tribui q̄tuor b̄nficia. Pri-
mū q̄ nō fuit p̄ idolatriā deprauata sicut
alie. x. tribu: que oēs sunt d̄nare p̄ idola-
triā: ut h̄. ij. Reg. xij. Scdm̄ q̄ ista tribu
nō fuit ita cito captiua sic alie. x. tribu:
ut h̄. ij. Reg. als. iij. Reg. Tertiū quia
ista tribu cit⁹ fuit de captiuitate liberata:
q̄ decē remanētib⁹ in captiuitate illa cūz
tribu iuda fuit relaxata ad rēplū reedificā-
cadū p̄. lxx. annos: ut h̄. Esdr̄. j. c. sub re-
ge Cyro. Quartū q̄ ista fuit v̄p̄ ad ad-

uentu chri in terra pmissiois seruata: qd post ista captiuitate non legit fuisse captiuitas vniuersalis an aduentu chri. ¶ Secundo declarandu est qd istud vas pto sum fuit reparatu: qm em vasa ptoia frangunt solent cu diligetia reparari ne rades amittant. Fuit em istud vas fractu qm vt lup rapar pteqbat eccliam dei. ¶ In Act. it. Saul? aduoc spiras minax et cedis in discipulos dni zc. Sz fuit postmodu repa ratu in ei? puerioe. Propbetia habes Gen. xlii. Benjamin lup? rapar mane comedz pdam rvepe diuider spolia zc. Sic histo ria sicut bz Actu. ix. Circa moralitatez dic q qtuor fuerit in Pauli couersione q fuit specialit in cuiuslibz ptois puerioe. Primu est illuminatio diuinalis: duz dicit. Circufulsit eu lux de celo. Scdz e ptois cordis: q notat in ei? psecutione. Ter tuz ptois sacramentalis: q notat qm duxerunt eu in ciuitate Damasci: q interpretat sanguine ppias: z significat eccliam mili tate que ppiat sanguine christi pteado illu z coicando. Tunc q ptois ingredit eccliam militante merito qm confitetur pec cata. Quartu est satisfactio penitentialis: qd significat in eo q no comedit tribu die bus. et postea ptecabat Jezum affirmans qm hic est filius dei: z cofundens iudeos et sic satisfecit de prior psecutione z blasphe mia. De q etia se accusat dices. Pa? fuit blasphem? et psecutor et contumeliosus. j. Timo. j. Nota moraliter: q in couersione ptois solent octo actus interuenire qui snt descripti hac puerioe. Primus act? est illuminatio: qua ptois illuminat vt petm su um videat qd ante pus non videbat. ps. Si nescierit neqz intellexerit in tenebras abulans postea po coegitit di. O miser tot anni sut. zc. morbo ei curari n pr nisi pus cognoscat. Jo dic: circufulsit eu lux de ce lo zc. Secudu act? q ptois pternit vt se tale cogitudo petm adhecat p actu ptois nis zc. Vide qm in alio smone mgti Glince ti. sed dic tm qtuor de illis. ¶ Tertio no tandu est qd istud vas fuit purificatu. Opotz ei q vas p? e reparatu q purificet Et sic Pau. p? q fuit p ptois repa? fuit p baptimu purificat. In q qde baptis mo fuerit qtuor miracula ppetrata. Primu fuit miracul dnice apparitiois qm appuit

Ananie di. Glade Anania zc. Scdz fuit dnice ostensiois: qm ondit Anania Saulo excecato ibide. Et vidit vtz noie Anania introeunt. Tertiu fuit dnice illuminatiois qz ad ipositione manu Ananie ceciderunt qm squame zc. z visus recepit. Quartu fu it dnice infusiois: qz tuc fuit repletus spu scdo dicete Anania. Saul frater dnis Jez? misit zc. z visq. i plearis spu scdo. Istis pre missis secuta est plena remissio oim ptois. ¶ Quarto notanduz est qd istud vas fuit pbatu: qz vas ptois postq purifica tu est pbat vt reus valor appeat. Ita istd vas fuit in igne multiplic tribulatiois p batum: sic pmlerat chris. Ego ostenda illi quanta oporteat eum p noie meo pati: et in hostendit magna misericordia dni et iustitia. Misericordia quide in eo q eum chris couertit. Iustitia vero in eo q ipz tot ma la pati voluit. Nota moraliter de illis qui puerunt q mlti mala patiunt zc. Prio q religione ingrediunt zc. Scdo penite tes zc. patiunt detractoes derisioes. dolo rem capitis zc. Tobie. xij. Quia accepti eras deo: necesse fuit vt tetratio pbarer te. Et ad h significandu voluit chris tentari statim post baptismum z ieiuniu: vt patet Mat. iij. Jo dz Eccl. ij. Fili accedes ad futurum de ista iniusticia z timore z prepa ra aiam tua ad tentatione. Sz in speciali fuit qtuor vicibz examinatu. Primo vin culis z carceribz: sic em alios alligauerat z carcerauerat: ita fuit ipe mltorics alliga tus z carcerat? z pedibz cathenat? vt prz Act. xx. Scdo fuit examiat? plagis z vbe ribz: qz sicut alios cedebat z affligebat co pel lens blasphemare. ita ipe fuit virgis ce lus ter: z qnquies plagat? sicut ipe refert ij. Cor. xi. A iudeis qnquies qdragenas vna min? accepi. Ter virg? celus lutz glo. Ambro. sup illud. Quinquies quadrage nas zc. quinquies a iudeis flagellatus est fm lege Moyti: accipiens plagas. xxxix. Sic dz Deut. viij. z. xxv. c. q ergo p qnqz vices factu est hic summatim refert. Nota b quando semel pmlit se cedi z postea alle gauit priuilegiu ciuitatis romane. Ter tio fuit examiat? in periculis z terroribz sicut alios tertuerat cominando. Inquit Spiras minari z cedis in discipulos dni sic ipe ppeilus est: sicut ipe refert vbi sup.

In festo Purificatiōis Marie

Quarto fuit examinatus mortis dāna-
trionibus: sicut ipse deualtabat eccliam vix
ad mortē. Tūc sicut ipse fecit brō Stephā-
no: qz coadiunxit oēs lapidantes eū: ita
ipse semel fuit lapidatus et semivivus reli-
ctus: sed diuina pte saluatus: in Lister
ciuitate Liconie: sic legitur Act. xliij. Tūc
qz in tot aduersitatibus remansit intrepidus
Tūc ipse dicit Rom. viij. Certus sum em
qz neqz mors neqz vita rē. Ideo sibi pue-
nit qd habet Eccl. xxvij. Vasa figuli p-
bar fornar: et hoies iustos tentatio tribu-
latiōis. Itē illud Eccl. i. Quasi vas au-
ri solidū ornatū omni lapide ptiolo rē.
Quinto notādū est: qd iter istud vas sic p-
batū fuit repletū. Solēt em vasa ptiola p-
ciosis liquoribus adimpleri. Fuit autē istud
vas adimplerū qū spūs eius fuit rapr? vi
qz ad tertiū celū: et audiuit arcana yba que
nō licet homini loq. ij. Lxx. xij. Tāta est
em capacitas anie intellectus: vt nō possit
adimpleri: nisi p illud infinitū obiectū
¶ Notandū autē qz in isto raprū qtuor p-
conia audiuit qūnt notāda. Primū est
qz ibi audiuit inenarrabilia q nō licet homi-
loq. Scdm est qz ipse vidit incōphēlibi-
lia: sicut determinat Aug. sup Gen. ad lit-
terā: tūc Paulus vidit deū p essētiā: sicut
vidēt sancti in patria. Tertiū est qz dile-
xit intelligibilia beatificē: qz tunc dilexit
fructū cognitis eo modo quo sancti pte-
plant. vñ credidit fuisse brūs cū in istis duo-
bus actibus beatitudo pstat. Quartū est
qz vñ memoriter retinuit: qz recordabatur
visionis de qua loquebatur p psequēs de
omnibus: quis nō recordaret vel pot? ne-
sciret quō vidisset an in corpore: et an extra
corpus. Sed attendendū qz quattuor p-
ne nominant in sacra scriptura: qz in hac vi-
ta deum vidisse credunt. Primus fuit
Moyses de quo determinat brūs Aug.
xij. sup Gen. ad litterā: Scds fuit Eia-
sas qz idō fm Qui genē fuit secatus siue se-
ctus cū ferra lignea: et se deū vidisse testa-
tus est. Esa. vi. Cū dictū fuisset Moysi.
Nō videbit me homo et viuet. Exo. xxxij.
Et fm Aug. illa visio ponit hoicm yltra
statū. Tertiū fuit Ioānes euāgelista
qz mysteria verbis sine diuina visione nō po-
tuisset pcepe vt videt. Tūc dicit Jo. i. Vi-
dimus glām eius glām quasi yngeniti

a patre plenū grā. Quartus fuit Paul-
lus vbi supra. Et alibi dicit. Nos pō omēs
reuelata facie glām dñi speculātes in ean-
dē imaginē transformamur a claritate i cla-
ritatē tanqz a vñ spū. ij. Cor. ij. Sed ve-
rius est credere solū de Paulo et Moysi.
et de Paulo quidē hoc cōcorditer doc. af-
firmat. De Moysi pō aliqū dubitatio
est. Nā Tho. j. ij. q. lxxvij. art. ij. Ad sei-
cundū videt dicere qz Moyses non videret
ipam essētiā dei. et allegat Aug. xij.
sup Gen. ad litterā. Qd ergo dicit Exo.
xxxij. qz dñs loqbat cū Moysi facie ad
faciē loquit fm opinionē ipsi. Vñ intel-
ligit p visionē faciei quedā emittēs ptem
plari et familiaris. infra tamē diuine essen-
tie visionē: fm Tho. ibi. Et pcedat glā.
decreti. viij. q. j. Moyses. Quis p rariū
videat dicere Tho. ij. ij. q. ccl. art. ij. Rōge-
mus dñm ait: et nos ipi eandē glām spē-
culemur hic p grām et in futuro p glām.

In festo purificatiōis beate
Marie virginis. Sermo. xxii

Dies purga-

tionis Marie. Lu. ii. Ho-
die fit festū de scro Syme-
one: et de ymine et de chio.
et ideo est de maioribus festis totius anni.
Inquantū autē festū istud est Symeonis
dicit dies obuiatiōis Symeonis. Inqua-
tū est Iesu chri dicit dies plenariōis Iesu
chri. Inquantū est virginis dicit dies pur-
gatiōis Marie. Addit et quartū nōmē. s.
candelaria. Dic vt habet in legēda ex eo
qz ecclia instituit candelas portari hodie.
¶ Pro fundamēto symonis oris theologi-
calis qstio. Querit. vñ virgo Maria de
hac purificatiōe sicut alie mulieres. Ar-
guat qz nō. Cōceptio erat ordinata mulie-
ribz qz pueros ex semine pceperāt: et quoz
filij vel filie erāt cōcepti vel cōcepti i ori-
ginali pctō. Sed virgo Maria nō cōcep-
pit ex semine. s. virili sed mystico spiramē-
te: nec chris filius Marie fuit pceptus in
pctō originali. Igit rē. In oppositū virgo
Maria nihil fecit quin facere debuerit:
quia nihil illi cōtra egit. ergo virgo Maria

Bermo. XXII Fo. XXXIII

debutit ingredi templū ⁊ facere hanc purifi-
cationē. Et sic q̄stio manet p̄ vtrāq; pre-
dubia. Ad q̄stionē rēndendū est fm̄ Tho.
ii. par. q. xxxvii. ar. ii. Et Beñ. in sermōe
de purificatione: q̄ virgo Maria debuit
templū ingredi ⁊ facere hanc purificationē
nē ⁊ hoc p̄pter tria.

Primo p̄pter humilitationē.

Secundo p̄pter occultationē.

Tercio p̄pter exemplificationē.

¶ Primo p̄pter humilitationē nē ip̄a se hu-
miliaret obieruādo legē Moysi quā de-
cepit Moysi: vt habet Leuit. xii. Mu-
lier si suscepto semine pareret masculū im-
munda esset septē dieb. f. p̄sortio hoim: et
ad ingressu rēpli: ⁊ a tactu sacroꝝ. Sc̄dō
pletis septē dieb die octaua circūcidere
puer: ⁊ ip̄a q̄dē mūda efficiēbat q̄ ad con-
fortiū hoim. Sed adhuc q̄ ad ingressum
templi et tactū sacroꝝ immūda erat trigin-
ta tribus dieb. Cōpletis p̄o triginta tribus
cū septē p̄cedentib; q̄ faciūt quadraginta
⁊ tūc mulier intrabat templū ⁊ p̄sentabat
puer: offerens dñō p̄ se ⁊ p̄ puero sacrifici-
cia. q̄d virgo Maria fecit: nō q̄ indiguit
rit: q̄ p̄dicta nō habuit: sed hoc fecit vo-
luntarie: et humiliādo se ⁊ nō coacte. Et
sic habet solutio argumēti: et hoc illicite
nō fecit: q̄ fecit p̄pter bonū finē. ⁊ sic ha-
bet solutio argumēti in oppositū. Ideo est
vna theologia: mat̄ima: q̄ omēs ḡfe que
sunt in Maria ortū habuerunt a ch̄zo: q̄
est fons omniū gratiarū. Ip̄a igit debuit
cōfirmari humilitati filij: q̄ humilib; dat
grām: q̄ ch̄zū humilitati legis se obrulit.
Iaco. v. Ch̄zū Iesus ex humilitate cordi
ali oia onera legis portare voluit: quib;
nō tenebat: voluit pati. ⁊ sic de alijs. Igit̄
ista dīcēdū est de ma. f. ḡi. Sc̄dō p̄pter oc-
cultationē: vt occultaret esse mater dei di-
abolis. qui sciebat verbū dei esse incarnan-
dū: sed ignorabat t̄ps/ horā ⁊ modū: q̄a si
diabolus sciuisset. impediuisset redempti-
onē generi humani: licet demones cogno-
uerūt verbū dei esse ch̄zm: hoc nō fuit nē-
si p̄iecturali cū cognouerūt in cruce. Ioh̄
an. xiiij. Venit em̄ p̄nceps mūdi huius ⁊
ime nō habet quicq; sc̄z. ergo si f̄go Ma-
ria ad templū nō iussit: ⁊ non fecisset si-
cut alie mulieres: venisset suspicio in mē-
te demonis q̄ vere esset mater dei: ⁊ q̄ le-

gi nō subijciebat: quo facto ch̄zū passio fu-
isset ab illo quodāmodo impedita. San-
ctus Tho. iiij. dist. xxx. arti. i. Demon ph-
hibebat a diuina virtute ab inuestigatio-
ne beate Marie. Albertus sup̄ Dissus.
Demon nunq; cognouit virginē esse ma-
trē dei ante filij passionē. Tercio ratione
exemplificationis vt daret nobis exemplū
purificandi a malis actib; p̄ p̄ritōem. Am-
bro. Zach̄y me lauat delictū p̄ p̄fessionē.
Paulus ad Rom. x. oris p̄fessio fit ad sa-
lutē. voluit igit ingredi templū iuxta ver-
ba zc. Quia autē spūalib; hodie fit festum
de virgine. Primo ergo loquor de virgī-
ne. Secdo de ch̄zo. Tercio d̄ Symeone.
¶ Quantū ad p̄mū intro materiā istam
p̄ modū questionis. Querit̄ ergo: quare
istud festū dicit̄ festū purgatiōis seu puri-
ficatiōis Marie: Et arguit̄ sic. Nulla de-
bet purificari que nō fuit maculata pus:
sed virgo fuit sine aliqua macula. ergo zc.
Vinoz pbat̄: q̄ virgo Maria fuit intrā-
tū sine aliqua macula q̄ spū sanctus p̄bi/
locaptus d̄ ea dixit. Quā pulchra es ami-
ca mea: q̄ pulchra ⁊ decora. Et ifra. Lou-
ta pulchra es amica mea ⁊ macula nō est
in te. Lañ. iiij. Nota ter dicit̄ pulchra: q̄
fuit pulchra in anima sine cogitatiōe ma-
la zc. Secundo in ore nō loquendo ma-
lum zc. Tercio in toto corpore: q̄ nunq; in
aliquo peccauit zc. Vñ dicit̄ Anf. in lib.
de p̄ceptu virginali: q̄ decuit q̄ f̄go Ma-
ria ea puritate niteret: qua sub deo maior
nequit intelligi. Quare ergo dicit̄ themaz
Dies purgatiōis zc. Rñdeo. Ista q̄stionē
declarat beatus Lucas in euangelio. Post
q̄ em̄ dixit dies purgatiōis Marie: ita-
tim adiunxit. fm̄ legem Moysi: nō dixit
fm̄ p̄sonā suā: quia nō indiguit. Mo-
do videamus que est ista lex Moysi quā
dedit mulierib; parientib; mat̄ los. Dicit̄
em̄. Mulier si suscepto semine immunda
erit septē dieb zc. Vide in legenda vqz
purgatiōis sue. Leuit. xij. Questio est hic
quare deus ordinauit istā legē. Nunquid
p̄ctm̄ est generare filios zc. Rñdeo inter
ceteras rōnes q̄s vide in legenda: que po-
nit tres rōnes. Prima est historica et
litteralis. Sc̄da est allegorica ⁊ spūal-
lis. Tercia est anagogica ⁊ sup̄nalis.
Prima ergo est ad denotandū q̄ ania. xl.

E

In festo Purificatōis Marie

die intrat in templū corpis si est masculus. Scda est ad signandū q sicut ania. xl. die corpi in fusa macula sic. xl. die templū igre/ dies ab ipa macula p hostias ampli ex/ plet. Tertia est ad denotandū q illi in tē plū celeste merent ingredi q decez pcepta cū fide quatuor euāgelistaz obseruant. Quarta est illa q hic ponit. Potes dicere tū pma r quarta. Inter ceteras rōnes qz doc. assignat ē ista. Una. Dia pcepta le/ gis reducunt ad. r. pcepta decalogi q frā/ gunt qdrupliciter. s. opatiōe/omissioe/co/ gitatiōe/r locutiōe. r. qtuor decies faciūt numerū quadragenariū. Mulieres autē in pceptis quatuor modis peccāt. 1. do rē. Primo peccāt opatiōe i pceptis: qz sicut equus r mulus in qbz nō est intellect. ps. Ecce em in iniquitatibz pceptus sum. Un/ Bego. xxxij. q. iij. Vir cū pna. Sz vir/ go Maria nō peccauit opatiōe: qz nō ex virili semine s. mystico spiramine. Un/ rāter dixit lex. Vter si suscepto semine rē. ergo ygo nō tenebat illa lege: qz nō susce pro semine pepit rē. sicut format nucle/ infra auellana rē. Scdo peccāt ommissio/ ne in portādo: qz ppter onus portādi non ietunāt. nō orāt rē. r licet sit fastidiosita me fingūt se magis delicatas r fastidio/ sas q sint. Sed ygo Maria nō peccauit in hoc: qd dr Bern. q erat grauida sine grauedine: imo pgnans leuius portabat. Da similitudinē de nube q mane nō pōt eleuari: sed qñ radius solis rāgit eā tūc ele uat: r est leuior: r deuotior. sicut etiā sacer dos portās hostiā pcratā i stomacho in se est deuotior rē. Tercio mulieres peccāt locutiōe i parturiēdo: blasphemādo Eua vel maritū. Interdū etiā nomināt diabo lū vel alias rē. sed ygo Maria nō: qz si/ ne dolore sicut radius solis transit p fene/ strā vitreā. Sicut sydus radiū pferit vir/ go filiū rē. 3do Est. xxxv. Letabit deser ta r inuita: r exultabit solitudo r flozebit quasi lilii. Germinās germinabit r exul tabit letabitur laudās. Gloria libani da ta est ei decor carmeli r Saron. Quarto peccāt mulieres cogitādo in nutriendo: qz supbiūt ex eo q habēt filiū cū deberēt po tius timere. Quid em sciūt si fili/ mortu rus est statim rē. vel si suspēdēdus rē. Sz

virgo Maria nō peccauit hoc modo: qz licet sciret se matrē dei: tñ cogitādo q erat crucifigēdus rē. nō supbiebat. Maria au tē pseruabat oia yba bec pferens in corde suo. Luc. ij. Pars ergo q ygo Maria nō erat macula peti alicui/ sedata: tñ voluit humiliari ad euandū legē Moyfi: ac ēē immūda r peccatrit. Hic pceptis sicut r chīs circūcisiōe. Un/ Bern. Vere brā vir go nō habes causam: nec tibi opus purifi catione. Nec filio tuo opus erat circumsi catione. Esto inter mulieres tanq yna il/ laz. Hā fili/ tuus: sic est in numero puero rui. Quero hic. Nunqd hodie debet fua/ re hāc legē mulieres: Vnde infra in c. vni co. de purifica. post partū. vbi dr q pōt sta tim inuolire si vult eccliam post partū rē. Nō tñ ē improbāda eaz deuotio si aliqū diu ex reuerētia velit abstinere. Est tñ no tandū q ne videat iudicare: nō debet ex pectare quadragesimū diē: alias peccaret grauitē q obseruaret hūc ritū tanq p/ legē Moysaicā ordinatū. Hortalter habet mus hic exemplum humilitatis. Quia re spexit humilitatem ancille sue. Hic bñst/ riā euāgelij: r quō offerēs par turtur. qz nuxera corā sacerdote rogauit eū vt orā/ rer p ea sicut alie mulieres faciebant. Et cōpleta est pphā. Agra sum s. formola si lie hierusalē. Nolite me plderare: qz fua/ sca sum: qz decolorauit me sol. Lā. i. No ta Agra. s. oculis ignoratibz eaz: sed erat formola angelis. Nolite me plderare: qz ardo/ despiciendo. Decolorauit me sol: qz ardo/ diuini amoris eā humiliari fecit. 3o pōt nobis dicere. Dilecte a me qz mitis sum r humilis corde. Mar. ij. Quātū ad sedm rē. Intitulaf dies pñcantis Jelu chī in quātū hoc festū rāgit chīm. Hec p sentatio nō fuit necessitas: qz semp chīs erat pñs cū deo: r e cōuerso. etiā in vtero mris r in sepulchro rē. Fili tu semp meū es. Luc. xv. Similitudo est de radio solis q descēdit in mundū illuminādo/ calefaciē do r fructificādo: r tñ non recedit a sole: sic chīs rē. Nemo ascēdit in celū nisi q de scēdit de celo: fili/ hois q est in celo. 3do. ij. Nō fuit hec pñtatio necessitas: qz hu militatis. Voluit em chīs fuare legē. de qua Exod. xij. Sanctifica mihi oē pmo genitū rā de hoibz qz de iumentis rē. Rō

huius legi est duplex. Una l'alis: altera
moralis. L'teralis est: q' in ingressu fili/
orū s'it de egypto dñs occidit oē p'moge/
nitū zc. Rō p'o moralis. Sicut em inter
viri z v'orē s'it p'ncipale seu m'umontum
ad generandū plē carnalē: sic iter spūm et
carnē zc. ad generandū plē .i. opa p'ruosa
quoz opoz p'ncipale seu p'mogenitū ē in/
terio opantis: q' qd est vltimū in executi/
one est p'mū in interio. P'mogenitū crī/
go .i. interio opantis est offerēda deo. Uer/
bi gra. Si facis elemosinā cū hac interio
ne ad honore dei zc. p'mogenitū offertur
deo, alias si p'pter vanā gl'iam. v' ad aliū
malū finē p'mogenitū offert diabolo zc.
Idē de eunte ad eccliam: vel de ieiunare
z ceteris opib' bonis zc. Iō apls. Siue
māducares siue bibis: v' aliud qd facies:
ota in gl'iam dei facies. j. L'oz. x. Iō dñs
Iesus ch'us voluit offerri z p'ntari in tem/
plo zc. nō q' p'mogenit' dñs nō solū is q' est
an alios: sed etiā is anteq' null' est. et sic
ch'us dñs p'mogenitus in quātū homo. Ite
voluit redimī qnq' s'iclis argēti: iuxta le/
gē que habet Num. xviij. alias nisi redi/
meret erat sacerdotis z fuit erat in tēplo.
Nota hic qd triplicē differentia p'mogeni/
toz: sicut habet in legēda z in c. Magne.
de voto. Dic practice quō virgo redemit
eū zc. Et nota humilitatē ch'i maximā
hic. Nā in die natiuitat' habuit se vt pau/
per: in die circūcis'ōis vt p'etor: hodie p'o
vt fuit: q' voluit redimī a matre. In pas/
sione p'o voluit vendi a disciplo. Questio
est hic: q're ch'us voluit redimī qnq' s'iclis:
cū ip'e esset redēptor mūdi z venerat redi/
mere nō redimī. Rūdeo duplex est ratio.
Una allegorica: alia moralis. Allegori/
ca est hec. Voluit em redimī qnq' s'iclis:
sicut ip'e redēptor erat mōm qnq' pla/
gis zc. p's. Apud dñm miscdia et copiosa
apud euz redēptio. Scda rō moralis est.
Homo dñi peccat vedit se diabolo. Uer/
bi gra. Sup'bus vidit se p'cio bonoz z sup/
bie. luxuriosus p'cio delectatiōis: z sic de
alijs zc. Opozz g' it vult saluari/redimī
qnq' s'iclis. i. qnq' opib' p'nie: q' sunt ista.
L'odis p'itio/ous p'fessio/ corpis affli/
ctio/debitoz restitutio/iniuriar' remissio
Et p'ficat illd. Est q' multa redimat mo/
dico p'cio: z restitues ea i septuplū. Eccl.

xx. Quātū ad tertiū hoc festū inq'ntū
rāgit Symeonē dñs dies obitatiois Syme/
onis. Dic practice quō iudei sciebant
t'ps aduentus D'essie: esse cōpletū iuxta
p'phiam Jacob. Nō auferet sceptrū d' Ju/
da zc. Gen. xlij. Et hebdomadas D'ante/
lis zc. i. nō cognoscebat eū. Iō Joānes
baptista dicit eis. Vedit' v'm stetit quē
vos nescit' zc. Jo. j. Iō mlti orabāt vt
ostenderet se eis singularit' sc'tus Syme/
on. Et rñsum accepit Symeon a spūitō
nō vltūz se morte zc. et sc'ies illā p'phiam.
Ecce statim veniet ad tēplū sc'tm iuū domi/
natoz dñs quē vos q'ritis: z angel' testa/
mēt' quē vos vultis. Malach. ij. Prop'
hoc q'libet die veniebat ad tēplū zc. cādez
hodie spūit'us dñi sibi hodie. Obuiabis i
tēplo D'essie zc. Iō de mane iuit ad tē/
plū zc. Dic quō accepit eum in vlnas zc.
Questio est hic: q're Symeon accepit eū
in vlnis: Rūdeo ad instructionē n'ram: qz
nō sufficit ch'im videre p' fidē: s' op'et ip'z
in manib' sumere p' bona opa: q' crediderit
z bap. fuerit salu' erit. Matt. vlti. Qñ dñ
cū aliq. Ego habeo duos oculos. i. o. xxiij.
credēdo ch'i diuinitatē. Et sinist' hui' a/
nitatē. Quid g' ampli' op'et facere? Rñs
deo. Sicut Symeon in manib' recipit p'
bona opa zc. Quid p'derit frēs mei i fidē
q's dicat se h'ic: opa aut nō habeat. Nūqd
poterit fides saluare eū? Fides sine opib'
morta est. Iaco. ij. Quidā portāt ch'im
solū in oculis. i. studēdo de ch'io et de reb'
diuinis. Quidā in ore t'm: sicut sūt p'dica/
tores vel magistri q' bene sciūt p'dicare: dñ
sputare zc. s' nō opib'. Quidā p'o in aurib'
bus t'm: sicut sunt q' audiūt s'mōes: sed nī
hil faciūt. Quidā p'o in manib': z isti sunt
boni. q' qd credunt: qd audiunt: qd sciunt
ope cōp'et. iuxta illd. Estote factores ver/
bi nō auditores tantū fallentes vosmet/
ip'sos. Iaco. j. Item Rom. ij. Non em au/
ditores leg' iusti sunt apud deū: s' facto/
res leg'is iustificabunt. In signū hui' ho/
die portamus candelas accēdas in mani/
bus. Candela habet tria. s. cera mollis. et
significat carnem ch'i. L'ych'nū significat
animā. Lumen diuinitatē. Non ergo suf/
ficit candelaz: id est ch'istum videre sed
op'et portare in manibus p' bona ope/
ra zc. Ideo apl's. Glorificate et portate
E ij

De beato Blasio martyre

deum in corpore vestro. j. *Coz. vj.* Tunc
portatur christus a nobis: quoniam amore fu-
gimur peccatis: et operamur bona.

In festo sancti Blasij mar-
tyris. Sermo. xxiii.

Granum frum-

menti cadens in terra mortuum
Jo. ij. Pro fundamento ser-
monis quod est de sancto Blasio quod suis excellen-
tibus bonis operationibus granum frumenti vo-
cari meruit: ostendit theologicis questio-
bus. Queritur: utrum facilius sit alicui operari
bonum quam malum: ut merito ad sancti Blasij
similitudinem possit granum frumenti vocari.
Arguitur quod non: facilius est operari aliquid ad
quod homo prius est sine muliere: sed homo
est prius ad malum sine muliere: ut patet
Gene. ij. Sensus et cogitatio cordis hu-
mani prius sunt ad malum ab adolescentia
sua. sequitur. In oppositum res tamen est facilius
ad operandum quam homo ad illam rem
magis naturalis est quam ad illam rem ad quam
non est naturalis: sed homo magis natu-
ralis ad bonum quam ad malum: ut habetur
Matth. ij. Iugum enim meum suave est
et onus meum leve. igitur non est facilius
alicui operari bonum quam malum: et sic que-
stio manet pro utraque parte dubia. Ad
questionem respondendum est finem doctores
quod homo potest considerari esse in duplici statu.

Primo in statu peccati

Secundo in statu ignorantie.

Primo homo potest considerari in statu
peccati: et sic ad dubium dicitur quod facilius
est alicui homini operari malum quam
bonum: quod patet. nam ait Aristoteles. v.
Ethic. Virtus et bonum versantur circa difficile:
difficile est ita inuare: et sic de alijs.
Matth. vij. Lata et spaciofa est via que ducit
ad perditionem. Aristoteles. ij. Ethic. malum
est facile: bonum vero difficile. Bona. in
ij. sententia. distictio. xxix. virtus dicitur de bono
et difficili. Lactantius. in libro de beata vita.
Bonorum natura in arduo posita est.
Virg. vij. eneidos. Facilis est descendere a uer-
ni. Et sic de tali statu intelligitur argumen-
tum. Secundus est status innocentie. et
sic ad dubium dicitur quod facilius est operari

bonum quam malum: et huiusmodi rationes.

Prima dicitur ratio delectationis.

Secunda dicitur ratio inclinationis.

Tertia dicitur ratio incitationis.

Quarta dicitur ratio promissionis.

Prima igitur dicitur ratio delectationis
una res tanto est facilis ad obseruandum
quanto quod per illam consequitur delectationem
quod ait Aristoteles. vj. Ethic. Homo naturaliter fu-
git triste et appetit delectabile: sed homo per
operationem boni consequitur delectationem.
Aristoteles. ix. Ethic. virtuosorum beatissima est
vita. Paulus ad *Cor. j.* Gloria nostra hec est
stimulanti conscientie nostre. Ambrosius. nihil amara-
tibus durum est. Seneca. in libro de morte.
Spes premij solatium fit laboris. Iuuenius.
lib. j. satyra. iij. Nemo malus felix. sequitur.

Secunda dicitur ratio inclinationis: res enim tan-
to est facilis ad operandum quanto est natura-
lis: sed boni operatio est naturalis. Thoma. j.
pre. q. lxxij. arti. ij. Peccatum est contra homi-
nis naturam in quantum est contra ordinem rationis.
sequitur.

Tertia dicitur ratio incitationis: glori-
lud est facilius ad operandum ad quod per
plures incitationes quis incitatur: sed per
plures incitationes homo incitatur ad ope-
randum bonum. Apocalyp. ij. Ego sto ad ostium
et pulso. Thomam. duo precepta reduci
cuncta deo principalia: scilicet dilectio de-

et proximi: ad que obseruanda natura cogit
se de petitis. here. Bene facienti benefaci-
cere debemus: a quo benefactore habemus?
et hoc bene operando. Scorus in prologo

primo sententiarum. ait: Quid rationabilis
quam deum super omnia diligere: et primum
sicut seipsum ad quod faciendum natura

nos incitat. sequitur. Quarta ratio prom-
issionis: promittitur nobis premium eter-
num: que promissio nos incitat ad bonum ope-
randum: sequitur. Simus igitur in statu

gratie: ut facilius operemur bonum: et su-
mus vocati granum frumenti: ut sanctus
Blasius iuxta *psalmum* x. Thema est respon-
sio ad questionem qua aliquis querenti quod
fuit iste sanctus Blasius et c. codicem: re-
sponder Thema. Granum frumentum et
taui i beato Blasio quinq. virtutes et ex-
cellencias. iuxta *psalmum* x. themam que sunt quinque

Prima est humilitas virtuosa: quod gra-
num et non palea.

Secunda est sublimitas gratiosa: quod fru-

mentis: et non hordei.

Tertia aduersitas rigorosa: quia cadēs
sē de dignitate.

Quarta acerbitas dolorosa: quia in terra
sē per tormēta.

Quinta felicitas preciosa vel gloriosa:
quia mortuū.

¶ Quantū ad p̄mū rē. Humilitas viri
tuosa. Nota duplicē humilitatē. s. viri
tuosam et virtuosam. Virtuosā est quādo
homo cogitās magnitudinē dei et parū
tātē sui: quia vno pulce vlt̄ musca turbat̄ rē.
humiliat se in p̄spectu dei: et hoc placet deo.
Humiliamini in p̄spectu dei rē. nō dicit
hōim. Jaco. iij. Scda humilitas est vi
tuosa: quia extra videt̄ humilis: sed intus est
sup̄b et pomposus rē. Est q̄ nequiter se
humiliat: et interiora ei⁹ plena sunt dolo.
Eccl̄. xij. Augu. Perfecile est velum an
te oculos portare viles vestes habere / de
missio capite incedere, sed verū humilē pa
tētia p̄bat in iurie. Itē Grego. in. j. dial.
Qualis q̄q̄ ap̄d se lateat p̄melia illa
ta p̄bat. Humilitas beati Blasij fuit vir
tuosa. Dic quō faciebat magnā p̄niam. et
exterius abscondēbat p̄pter piculum vane
gl̄ie rē. et tū deus manifestabat ei⁹ humi
litate et sanctitate p̄ miracula rē. Jo. Jā
co. iij. Humiliamini in p̄spectu dei vt vos
exaltet rē. Nō p̄t ciuitas abscondi supra
montē posita. Matt. v. Secus de hypo
crita rē. Gaudii hypocrite adinstar pun
cti. Job. xx. Ista humilitas notat̄ euz d̄r.
Grana nō palea: q̄ significat sup̄bos du
plici rōne. Prima: quia agit̄ ventro. Scda
quia sup̄eminet: granū aut̄ subtrus. Vñ apo
stolus. qd̄ futurū est seminas: sed nudum
granū. j. Cor. xv. nudū. s. a vanitatibz. Jo
deus exaltabat ip̄m p̄ miracula. Dic m̄
raculū de puero filio vidue curato: in cu
lus gutture spina piscis trā suerā ip̄z sus
focabat rē. Jo. d̄o patētes in gutture inuo
cāt beati Blasii: et b̄dicit panis et vi
nū rē. Et significat illud. Vis q̄ se humiliat
sē in humilitate p̄tuosa exaltabit. Luce.
xviii. ¶ Dico scdo rē. sublimitas gratio
sa: quia fuit ep̄s ciuitatis Sebastie. Jo. d̄r
frumētū: q̄. s. inter alia grana est melius
Jo. d̄r ip̄m signant̄ plati q̄ in p̄p̄o sūt ma
iores et meliores. Aurotras. Quid bo
nū eius. s. p̄p̄i d̄r̄iant: et qd̄ pulchrū ei⁹ nūq̄

si frumētū electorū. i. platorū. Sach. iii. D̄c
quō fuit p̄mor⁹ rē. sed ip̄e renitebat fies.
Rō: quia cognoscebat onus: et q̄ tenent̄ pla
ti reddere rōnem deo. Iudiciū durissimū
bis q̄ p̄sunt fier. ex quo em̄ p̄cedit̄ misericō
d̄ia. Potētes aut̄ potēter tormēta patiet̄. Sa
piē. vi. Tria iudicia fiunt plato in morte.
Primū quō intrauit: an p̄ portā sine simo
nia rē. Qui nō intrat p̄ ostiū: hic fur est et
latro. Joā. x. Debet ergo inui⁹ p̄moueri
Nec quisq̄ sibi sumat ho. s. q̄ vo. a deo rā
q̄ Aaron. Heb. v. Et istud iudiciū est dur
rū. Scdm̄ iudiciū quō vixerūt in seip̄s: et
de redditibz / s. seutiferis / et equis: et h̄mōi
quō expenderūt: quia debēt facere tres par
tes. et istud est durius. Quattuor partes
debēt fieri de redditibz ep̄atū. Vñ Au
gu. ep̄us angloz. xij. q. ij. Vos est aplice
sedis ordinato episcopo p̄cepta tradere
s. oī stipēdio quod accidit quattuor debe
ant fieri portiones. Una vīz episcopo et fa
mille ei⁹ p̄pter hospitalitatē atq̄ suscepti
onēz. Alia clero. Tertia p̄o pauperibus.
Quarta ecclesijs reparandis. Ad idem est
tertius cadē. q. de redditibz rē. Concessio.
Tertū iudiciū: quō gubernauerūt anī
mas sibi cōmissas. Est istud durissimū.
Regit̄ in quodā libro q̄ demones q̄busdā
platis Sicilie negligētibz q̄ndaz litteras
miserūt in hunc modum. Principes tene
braz p̄ncipibz ecclesijs salutem. Gras vo
bis referimus: quia quod vobis cōmissi: tot
sunt nobis missi. Dicat quō beatus Blas
ius: licz ep̄s: tamē nō dimisit statum hu
militatis sue. sed magis humiliabat se: iu
xta illud. Quāto magnus es humiliat te
in oibz rē. et idō nec deus sibi abstulit gra
tiā miraculoz. Dicat miraculū de porcel
lo capto a lupo rē. Hora hic duo. Primo
virtutē Blasij cui lup⁹ obediuit. Ratio
quia ip̄e erat obediēs deo rē. sicut Adā an
te peccatū habebat dñū sup̄ bestias et
aues: et obediēbat ei. sed post peccatū rē
bellauerūt rē. Scdo no. duritia hominū.
Lupus em̄ ad p̄ceptū Blasij restituit fur
tum. et hoies ad p̄ceptū dei nō restitunt
furta: ysuras rē. cum non dimittat p̄ctm̄
nisi restituat ablatum. ¶ Dico tertio rē.
Aduersitas rigorosa: cum d̄r. Cadens. s.
de dignitate ep̄ali. Dic quō tpe p̄secutio
nis fuit delect⁹ de ep̄atu. Et ip̄e exul ep̄i
E ij

In festo sancte Agathe

tist in deserto: ubi in quadā spelūca vixit
in magna pnia zc. z poterat dicere. Im-
pulsus euertus sum vt caderē z dñs iulce-
pit me. s. in deserto zc. Dic quō aues dese-
rebāt sibi victū zc. Moralt fuitamus deo
z pvidebit nobis. Querite pñm regnum
dei: z hec oia adicient vobis. **Hat. vi.**
Nota exēplū de Helia z de Daniele i la-
cu leonū. Sed hodie ita vixit hoies qd
miz. quō inueniūt aquā in fontibz zc. Sz
de illis qd cū timore vixit de septura. Di-
uites eguerūt elurierūt. inq. aut do. non
mi. omni bono. **Ido chīs.** Nolite solliciti
esse di. qd mandu. aut qd bi. aut qd operi-
mur: Scit em pater vester: qd his omibz
indī. **Hat. vi.** Itē dic quō sanabat aues
et aialia infirma vel vulnerata zc. **Nota**
ptra hoies: qd aialia irōnabilia p sanita-
te recurrebāt ad ipsum: z vos ad diuinos
z sortilegos. z sic ad diabolu zc. **Dicit** de
pute nois **Ielus.** **Domies** z iumēti sal-
dñe zc. **Et ido** **Dauid.** **Brūs** vir cui? est
nomē dñi spes eius: z nō respe. in vanita-
z infa. fallas. **Dico** quarto zc. acerbi-
tas dolorosa. i. mltor. tormētōz: qd innu-
itur cū dī. In terra. qd de deserto ducit? fu-
it ad terrā suā vt ibi coronā martyrii adq-
reret. Coronās cordabit te tribulatiōe: qd
si pilā mitteret i terrā. **Et. xxi.** **Nota.** Qua-
si pilā voluerit se de tormēto ad tormen-
tū. **Dic** martyriū eius: z quō apparuit sibi
bi chīs dices qd offerret sibi sacrificium.
Nota qd qd tormēta qd dedit sibi pñes. Pri-
mū: qd fecit eū fustibz cedi. Scdm incar-
ceratio sine cibo et potu. sed pforabat ab
angelis zc. **Et etiā** a muliere cui fecerat
a lupo porcū restitui zc. **Tertiū** fuit ecu-
leus in quo fuit positus nudus: z ferris
pectinibz dilaniatus zc. **sed** dicebat. Non
sunt pigne passi. hu. epis zc. **Quartū**
tormētū: qd itoz redactus fuit in carce-
rē zc. **Dic** de septe mulieribz colligentibz
sanguine suū. pñ qd fuerūt capite trūcate.
Quintū tormētū qd missus est in lacu zc.
Dico qnto zc. felicitas glōsa: cum dī
mortuū. Nullū em tormētū facit marty-
rem glōsūz nisi mors. **Ido** **Dauid.** Pie-
tiosa in ppectu dñi: mors scōp eius zc.
Dic eius mortē zc. **Nota** moraliter cum
quāra pnia sancti z amici dei habuerunt
paradysum: et nos credimus sine peniten-

tia intrare. **Dico** vobis. Nū pñiam egerit
tis omnes simul pbitis. **Luc. xxi.** **Ido**
pniam agite: appropinquabit em regnū
celoz. **Hat. x.**

In festo beate Agathe. Sermo. xxiii.

Similis ē ho-

Similis patrifamilias. **Hat. xii.**
Thema sic intelligo. brā Agat-
tha est filis hoi zc. **Iste** paterfa. est chīs.
Patre nolite vocare vobis sup terrā. vñ
est em pater vester. s. vniuersalis qd in celis
est. **Hat. xxi.** **Pater** em dicit mults mor-
dis: iuxta illd **Beati.** **Est** pater hic cu-
ra/pater est alius genitura. **Est** pater eta-
te pater ille vocat bonore. **Ad** sumū regē
facit ipa creatio patre. **Haber** aut pat hic
tres familias. **Unā** in celo p glām. aliā
in inferno p iustitiā. **Tertiā** in hoc mun-
do p misericordiam. **Nota** qd in scriptura inue-
niunt tres similitudines inter deū et hoīem.
Prima est p essentialē seu substantiale cre-
ationē. **Secda** p humanalē incarnationē.
Tertia est p virtualē imitationē. **Per** pñ-
mā similitudinē gliber homo est ad similitudi-
nez dei. **Per** scdām. deus est filius culibet
hoī. **Per** tertiā soli pñuoli z sapiētes sunt
fīles deo. **Per** pñā similitudinē hō facit? est
ad imaginē dei. z sic de? est vnus in essen-
tia z trinus in psonis: sic ania est vna in
essentia z trina in potētis zc. **Faciamus**
hoīem ad imāz. z limi. nām. **Gen. i.** **Est**
verbū patris ad filiūz spm. ctm: nō ad sei-
metipm vt reprobamur i pñlio **Similis**
celebrato: nec ad angelos vt iudei dicit:
qd nulla creatura coopari pōr deo in crea-
tiōe. **Ira** tamē similitudo non fuit cit ad sa-
lutē: qd oēs etiā hoies pccōres z pagani
z iudei habēt istam similitudinē. imo valde
dānabile ē inqñare istā similitudinē luto lu-
xurie: vñ igne auaritie zc. **sicut** de imāz
ne crucificti: vel pñis pccēta ab aliq in-
luri. rāto pñis quāto excellētiōr est ania
q imago argētea vñ aurea. **Primo** qdem
rōne materie: qd nulla materia est ita pñi-
osa sicut ania huana: nō solū cozpoz infey-
rior sz etiā cozpoz celestīū. **Hat. xxi.**
Quid em pñit hōi i lueret vñ. mū. ante

hō sue dērrimētū pā. Aut quam dabit hō
cōmū. pāia sua. Sēdo rōne rei repñtate:
q̄ p imaginē ch̄i argenteā vel aureā repñ
sentat tñ hūanitas ch̄i. Ania pō est ima
go diuinitatis: z q̄ntum ad vnitatē essen
tiē: trinitatē psonaz. Tercio: q̄ be imā
gines sunt corruptibiles: eo q̄ sint materi
ales in potētia ad plures formas. Ania pō
est forma substētēs icorruptibilis. Nulla
enī forma fm se est corruptibilis: sed p ac
cides. s. rōne materie existētis in potētia
ad plēs formas: ppter qd cōpositū ex ma
teria huius z forma est corruptibile. Per
scdām pō silitudinē deus fact⁹ est ad ima
ginē hoīs. Auctoritas. Qui cuz in forma
dei esset nō rapi. arbi. est esse se eq̄le deo: s.
semetipm extinuit formā sui accipies:
in silitudinē hoīm fac. z habitu inuentus
v: hō. Phil. ij. Et ista etiā silitudo nō suf
ficit hōi ad salutē: imo grauat oānationē
Tū ppter ingratitudinē zc. Tū ppter ex
cellētia humanē nature: sicut rōne digni
tatis pōne cui iferit iniuria aggrauatur.
Per tertiā silitudinē hōmo reficit z refor
mat ad imaginē dei: sicut ad exēplar oīm
pñtū. Verbi grā. Deus est misericors:
sic debet hōmo imitari deū in hoc: z sic ef
ficiat deo filius: iuxta illud Barth. v. Esto
te ergo pfecti sicut et pater vester celestis
pfect⁹ est. Et quare ibi dī imago dei. Vi
de infra. Idē de castitate ch̄i. Idem de
charitate z patientia zc. Estote imitato
res. s. similes deo sē filij charissimī: z am
bulare in dilectione sicut ipse dilexit vos.
Eph. v. Et ista silitudo sufficit ad salutē
Ecđ ista tertia itelligit thēma. Silit⁹ zc.
¶ Pro fundamēto q̄stionis in q̄ dī silit⁹
est paterfamilias: oris theological q̄stio.
¶ Querit. Vtrū de⁹ debuerit vnire ani
mā sancte Agathe ad eius silitudinē
factā tā vili corpōi in hoc mundo: sēz suo.
Arguit q̄ nō: ait pbs. iij. Phisic. Locus
debet pportionari locato: sed ania non est
pportionabilis corpōi: q̄ ania est digni
or corpōi: vt ait August. in lib. de libero
arbitrio. Omis anima oīm corpōe est nō
bilioz z melior. Phisio. lib. de lapsu mū
di. Quāto celū terra pulchrius: tāto ani
mē pulchritudo oīm formā pulcherrimā
corpōis super. Sequit in oppositum. Al
bil fecit deus quin facere debuerit. s. de⁹

vnitū animā beate Agathe corpōi ipsū
us Agathe vili. igit de⁹ debuit vnire ani
mā sancte Agathe ad eius silitudinē
factā tā vili corpōi suo: z sic questio ma
ior p vtrāq; parte dubia. Ad q̄stionē rñ
dendū est fm magistrū Nicolāū denise in
libro de gemma p̄dicantiū: q̄ deus debuit
vnire animā sancte Agathe ad eius silit
itudinē factā tā vili corpōi: sicut ipsa sic
nobis hōi ipō: z nō sit p̄portio quātitatis d
qua loquit pbs in argumēto allegato: tā
men est p̄portio ordinis inter ipm corp⁹
z animā. Idō deus ipm corp⁹ vnitit: et
hoc ppter tria. Primo ppter diuinor opē
rū pfectionē. Sēdo ppter meritor. adq̄
sitionē. Tercio ppter maioris beatitudinis
participationē. ¶ Primo igit deus vnit
uit animā Agathe corpōi vili ppter diuinor
rū operū pfectionē. Fecerat enī deus crea
turā pure spūalē. s. angelū: z pure corpo
rale: vt celū et terrā. Idō ad cōplementū
vniuersi fecit creaturā partim corporālē z
partim spūalē: sēz hōiem ex ania z corp⁹
pore p̄stitutū: sequit. ¶ Sēdo ppter meri
tor. adq̄sitionē. multiplicit̄ em mereri
pōt ania mediāte corpōi: vt pegrinādo: et
sic de alijs. ¶ Tercio ppter maioris beati
tudinis participationē extēsiue: quia
sancta Agatha et omnes homines salua
ti pluribus modis beati erunt in corpore
et anima. Nam ait Scotus in quarto sen
tentiārum distinc. xli. q. xv. Corpōa be
atorū erūt clara quia habebūt perfectā
manifestatiōem sui corpōis: quia quod
liber habebit colorem pulchrum: scilicet
gradum complexionis sue. Magister sen
tentiārum in quarto distinc. xli. sine omni
scrupulo credendū est eos habituros mai
orem gloriā post iudiciū q̄ ante: q̄
et maius erit gaudium eorū. August. i.
Amplior erit eorū cognitio. Hierony.
Peracto iudicio ampliozem gloriā sue
claritatis deus demonstrabi. electis. Ri
char. iij. sententiāz p̄dicta distinctione
articulo. ij. q. vij. Beatitudo hominū
electorū maior erit post iudiciū q̄ an
te extēsiue: quia non habent modo nisi
beatitudinem anime: tunc autem erunt
beati et in anima et in corpore. de quorū
numero electorū per merita que eius ani
ma cum corpore meruit: quibus mediāti

De beata Agatha

bus simul chris fuit p imutationez iuxta
verba passumpta. Similis est homini pa
trifamilias. **S**odo beata Agatha fuit
similis christo in sex.

Primo in virtuosa pueritate
Seco in victuosa itentatione
Tertio in luminosa disputatione
Quarto in fructuosa passione
Quinto in pietosa defunctione
Sexto in gloriosa tumulatione

Quantū ad primū zc. Sicut pictor q
depingit ad exemplar alteri figure sic be
ata Agatha pingebat vitā suam ad scri
dne vite chri. Primo em respiciebat faciē
chri. i. principii vite sue q cum esset infan
tus in magnitudine voluit angustari i par
ua cella vteri virginis zc. sic ipa dimittit
palatiū pīs z ornāmēta zc. z restringit se
in quadā parua domo zc. Itē sicut chris
fuit castus: Ita beata Agatha vitabat fa
militaritates zc. et pba inutilia: qz corru
punt bonos mores colloqā mala. j. **L**oz.
xv. Itē sicut chris tenuit asperā vitā ieiū
nādo / nō comedēdo carnes. nisi isto agno
pascali. ita brā Agatha qz pūritas abli
qz abstinentia fuari nō pōt. Item sic chris
voluit esse paup: ita brā Agatha dādo pa
trimoniū paupibz z viuebat ppijs mani
bus: sciens illud. Si vis pfect⁹ esse vade
z vende oia que habes zc. **M**at. x. Itē sic
chris fuit diligēs laborādo / pdicando zc.
ita brā Agatha ptebat qualiter hebdo
mada: cōcabat: orabat zc. ergo. Sitis est
hoi patrifamilias. **M**oralit. sic debemus
chm imitari in pdictis virtutibz zc. **D**ic
vt expedit. **C**hrist⁹ passus ē p nobis. **N**o
bis relinques exemplū: vt seqmini vesti
gia ei⁹. **Q**ui cū malediceret / nō maledice
bat zc. j. **P**et. ij. **N**ota iuxta illud. j. **L**oz.
xv. **Q**ualis terren⁹ tales z terreni. z qual
celestis / tales z celestes. **I**git sicut portat
vltimus imaginē terreni. portem⁹ et ima
ginē celestis. **E**t h faciunt electi: iuxta il
lud. **R**o. viij. **Q**uos psciuit z pdestinavit
cōformes fieri imaginis filij sui: vt sit ipe
pūmogenit⁹ in multis fratribz. **Q**uantū ad
secūm zc. in fructuosa pditione. **C**hrist⁹ p
dicauit in domo vna cuiusdā meretricis. i.
in iudea. **N**ō sum missus. s. psonaliter: nisi
ad oues q pierunt domus israel. **M**at. xv
Synagoga em fuit meretrix: qz repudia

uit virum suū messiam: z adhefit adultero
diabolo. sic brā Agatha pdicauit in domo
vni⁹ meretricis. **A**ffroditie z filioz suis zc
El dic q sicut chris fuit tentat⁹ a diabo
lo triplici tentatione: sic brā Agatha fuit
tentata a sinistra diaboli **A**ffroditia tri
plici tēratione blandit⁹ minis z malis ex
emplis: vt ibi dī. **D**ic quā **Q**uintian⁹ cō
perta fama **A**gathe / volēs ipaz ad sui vo
luntatē adducere posuit ea i domo **A**ffro
ditie / q fuit meretrix. **M**at. **Q**uintianus
erat supb: pquirebat eam vt sonaret in au
ribz vulgi: qz tāt⁹ ess⁹ qz adtingebat libi no
biles. **E**t qz erat libidinos⁹ / pcepicebat eā
z qz auar⁹ ad facultates ei⁹ suspirabat: itē
qz idolatra: chri nomē audire nō poterat.
Quintian⁹ villan⁹ z supb: **A**gatha nobi
lis z humilis. **Q**uintian⁹ luxurios⁹: **A**ga
tha casta z pulchra. **Q**uintian⁹ auar⁹: **A**ga
tha diues z liberalis. **Q**uintian⁹ idolatra:
Agatha chriantissima z scia. **E**lide infra.
Cum **Q**brā Agatha esset in domo **A**ffro
ditie: tribz modis **A**ffroditia conata ē sub
uertere **A**gathā. **P**rimo pbiis blādis. **S**e
cundo minis eā iclinare nitēbat ad volūta
tē **Q**uitiani. **T**ertio exēpla malis s. in idu
ment⁹ z ornāmētis in cōmestione. **S**z tra
pma. i. verba pdicabat brā Agatha dicēs.
Verba vīa nō sūt nisi vent⁹ / pmissioes vt
pluuia. **S**ine pō quā si flumina. **E**go autē
firmata i petra fortissima nihil timeo. **L**o
tra facta pdicabat facz: qz induebat se vi
libz: dicēs illis. **M**iser quātū ptebat vo
bis zc. z orabat. **I**tē comedebat panem z
aquā zc. **I**lle comedebat gallinas: **A**ga
tha ieiunabat. **I**lle induebat purpura et
scarlato: **A**gatha pō vilibz. **I**lle cantabat
Agatha orabat. **I**lle ridebat: **A**gatha fle
bat. **I**lle tripudiabāt. s. **A**gatha genufle
ra zc. **M**oraliter. nota q meretrices noto
rias q nō stāt in lupanari / qz corripunt cū
uitatē. z iō nō sūt sustinēde Itē nota q for
micationē simplice: quā dicit aliq non esse
petm morale: heretis est: z cum scribis z
phariseis zc. **D**ic vt expedit. **D**ico tēti
tis. zc. **I**n sua disputatōe. **C**hris em dispu
tabat cū diabolo z vicit eū. **M**at. iij. **S**ic
brā Agatha disputauit cū mistro diaboli
s. **Q**uitiano et vicit eū: q graui⁹ tentat se
p⁹ qz diabol⁹: qz mal⁹ hō peior est qz dia
bol⁹ proportionabil⁹. **T**riplice q disputatio

one habuit cu eo Prima pbs. Secda pbs
 et factis. Tertia tormetis. Prima fuit ver
 balis et. Dic quod diffidit ridet pstant
 na bre Agathe dixit Quintiano. Facilius
 possent fata moliri. Tunc Quintianus fec
 it ad se adduci et. Et interrogauit ea. Qu
 ius pditionis es? Secda disputatio: qz Qui
 tianus videt se psumum in pma disputatioe
 minas? est ei di. Elige aut diuerfas penas
 incurrere: aut vult sacrificare. Redit Aga
 tha. Si vxor tua talis qlis dea tua Ven
 et. et sic pfusus in secda iussit ea mitri i car
 cere dices. Logica tecu vt possis euadere.
 At illa Tu minister satbane cogita et pe
 nite vt possis euadere penam eternam. Ter
 tia disputatio fuit no rombo: sed tormetis
 et. Dic historia vlt ad tortura mamilla
 ru exclusiue. Vbi aut tres disputaciones
 etia debemus nos vincere. Prima est de
 tractores q perider bonos et. Ista dispu
 tatio vinct cogitando verbu chri. Vbi eri
 tis cu maledixerit vobis hoies et. Bar.
 v. Secda est ptra carne q pugnat delectati
 onib/ infirmitatib/ et. et hec vincit cogita
 do verbu apli di. Per multas tribulatioes
 oportet vos intrare i regnu dei. Act. xiiij.
 Tertia est ptra diabolu q tentat de fide et
 alijs. et hec vincit cogitando verbu Petri
 di. Fratres sobrii estote et. cui resistite for
 tes in fide. j. Pet. v. Et humilitado intelle
 ctu ad ea que st fidei. ¶ Dico. iij. In sua
 passioe. Lhs em in nocte passiois cu ora
 ret et gutte sanguinis deflueret/ venit an
 gelus pfortas eu et. Lu. xxi. No q indi
 geret/ exhibuit famulatu vbiu dno suo
 Sic bra Agatha fuit torra i mamillis et.
 Dic historia et rota sanguinolera repolita
 fuit in carcere et. Et cu oraret circa medi
 am nocte appuit ei senex: qdam cum qda
 luminis portatore et. Senex erat aplus
 Petrus portator: qo credit fuisse angelus
 et. Dic historia. Et nota q excellior: Pe
 trus apls fuit angelo: et ideo in h chris co
 cessit plus Agathe q sibi. ¶ Dico quinto
 et. In sua diffinitioe. Lhs em in cruce et
 fact/ est rememor/ clamando. In manus
 tuas pi comedo spm meum/ et cu lachrymis
 expirauit. Auctoitas. Cu clamore valido
 et lachrymis offeres exaudir/ est p sua re
 uerentia. Heb. v. Sic bra Agatha. Dic
 quod sequenti die cu pncata fuisset cora Qui

tiano/ et videret eam sanata/ admiras qsi
 uit qs ea sanauit. Agatha respondit. Pns
 Iesus chris q est salus mea. Indignatus
 Quintianus: qz adhuc Iesu noiauer de co
 silio duoz fecit ea sup acutissimas testas et
 carbones volutari et. Et statim mor/ est
 locus et pars parietis corruet/ oppressit co
 siliarios et. et omni ciuitate comota et.
 sed pi/ dixit ei: vt deos adoraret et. Cui
 Agatha. Verba tua fatua sunt: et vana ae
 rem maculatia et iniqua. Miser sine sensu
 et intellectu: quomodo vis vt lapide adores
 et chm deu celi dimittas. Quintianus di
 cit. Iteru tu chm audes noiare/ que ego
 nolo audire. Agatha dixit. Quadiu vire
 ro: chm corde et labijs inuocabo. Quin.
 Nunc videbo si chris te curabit. Et iussit te
 stas fractas spargi et. Et iussit ea in carce
 re reponi. Dic quod beata alit Agatha cu
 in carcere rogaret dnm regratiado et. Vi
 ces. In manus tuas dñe et. Expirauit et.
 Silis est ergo hoi paterfamilias. ¶ Di
 co sexto et. In ei/ tumulatioe seu sepul
 ra. Lhs em h habuerit morte crudelē et
 ignominiosaz: n habuit sepulcura glolaz
 Dicat quod Esa. xj. Et erit sepulchru eius
 glisum. ita bra Agatha post q fuit mor
 tua: chiani receperunt corpus eius et cum
 balsamo/ et myrrha/ et aloē honorifice por
 tauerunt ad ecciam/ et clerici cantabāt no
 requie: sed gaudeam/ et. Et ecce quidam
 iuuenis et. Dic historia. Nota. Mentē
 sciam. l. habuit. Spontanea sup. martyrio
 se exhibuit. Honore deo sup. dedit. Et pa
 trie liberationē: sup. acquirit. Nota hic de
 eructatione ignis montis Ebone et. Et
 tunc ergo tam iudei q gentiles ceperunt
 venerari sepulchru ei/ silis est q homini
 patris. Vbi autem ista qtuor debemus
 nos habere. Primo mentē sciam. l. mūdaz
 a malis cogitatioib/ statim expellendo et
 Omni custodia serua cor tuu: qz ex ipso vi
 ta pcedit: scz si bñ custodias. alias mors.
 Prover. iij. Secundo spontanea. l. ad faci
 endū penitentia non coacta: sic illi d inferi
 no: vt dī Sap. v. No ex tristitia aut ex ne
 cessitate. Nilare em vatores diligit deus.
 Ideo. j. Pet. v. No coacte sed spontanee:
 sup. penitentia faciam. Tercio honorem
 deo. l. cu intentioe deu honoradi faciamus
 bona opa. Sic luceat lux vestra et. Bar.
 E v

In festo translatiōis Agathe

v. Siue manducatz siue bibetis: vñ aliud qd facietis: omnia in glia dei facite. j. Cor. i. Et. j. Pet. v. In oibz honorificet deus. Quarto patrie liberatione, iuuado cōtra rem vt liberet ab oneribz: orando p cōtra re zc. sicut vñ qd mēbrū adiuuat totū corpus. Ideo debem⁹ orare p ecclia z pio statu spūali z spūali. Nota cōtra officiales qui preponunt vtilitatez priuatam bono reipublice zc.

In festo trāslatiōis bea. Aga-
the reginis et mar. Ser. xxv

Virge prope

Ra amica mea et veni. Can. ij. Appropiare sūt verba christi ad beatā Agathā existentē in Byzantio seu Cōstantinopoli quātū ad corp⁹ cui dixit chris. O amica mea surge de byzantio seu cōstantinopoli. Et veni. i. in ciuitatē Co-
thantē: in q̄ fuisti martyrio coronata. Ho-
cat autē ipsam amicā ppter pfectam obedi-
entiā quā ipa exhibuit voluntati diuine.
Jo. xv. Vos amici mei estis: si feceritis q̄
p̄cipio vobis. Sermo ḡ noster erit de trāslatiōe eius. ¶ Pro fundamēto p̄monis in quo agit de translatiōe beate Agathe quā deus amicā vocat. ¶ Oritur theologi-
calis questio. ¶ Querit. vtrū de⁹ equalit⁹ dilexerit beata Agathā: z alias mulieres. Arguit q̄ nō: Deus nō oēs diligit: sed q̄ buldā trāscit: beate Agathe nō. Item ait m̄gr sniaz. in. ij. dist. lxxij. Cūq; eius di-
lectio sit imutabilis z eterna: aliū tñ ma-
gis: altum minus diligit. sequit. Item ait Scor⁹ in. ij. ibidē. q. j. Nō oibz dat equa-
litā. dedit em bona Agathe que non dedit alijs mulieribz. Igit zc. In oppositū. De-
us oia itelligit equaliter: scz p vnam rōnez formale. igit a simili diligit. Itē Aug. ait. Incōprehensibilis est dilectio dei atq; imutabilis: q̄ de⁹ in vñū quodq; istorum amat qd fecit. ergo de⁹ equalit⁹ dilexit ali-
as mulieres sic Agathā. z sic q̄stio manet ab vtrazq; dubia. Ad questionem respon-
dendū est fm Scorū in. ij. sentē. dist. lxxij. q. j. q̄ eq̄litas in deo in diligēdo cōsiderat dupliciter. Primo mō cōparando actum ad

agens z sic ad q̄stionē dicit q̄ de⁹ equalit⁹ ter dilexit Agathā z alias mulieres et de tali eq̄litate intelligitur argumentus. In oppositū q̄ i deo nō reperiunt illa opposita scz eq̄litas et ineq̄litas cū sit imutabilis z p̄rar ioy. i. suscepibilis. Ideo dicit magi-
ster sentētiar. vbi sup. De⁹ oēs creaturas suas diligit. sequit. Alio mō comparando actū ad cōnotata siue ad ea super que tran-
sit. z sic ad q̄stionem dicitur q̄ deus nō eq̄-
litter Agatham dilexit et alias mulieres z similiter oia: q̄ illa volita sunt eq̄lia vñ in eq̄lia bona sunt eis volita et etiā quia fm quēdā ordinē transit sup illa. Ad omnis rōnabiliter volēs vult primo finē. z secūdo illud qd immediate attingit finē et ter-
tio alia que remotius sunt ordinata ad at-
tingēduz finē. Cū igit de⁹ rōnabilissime velit: licet nō diuersis actibus sed tm vno inq̄rū illo diuersimode rēdit sup obiecta ordinare: Primo ergo vult finē z hoc est actus suus pfectus z volūtas ei⁹ pfecta. Secūdo vult illa que immediate ordinant in ipm et que immediate argunt ipsuz scz pdestinando electos et volendo alios vili-
gere. Tercio vult illa que sunt necessaria ad attingēduz illū finem: scz bona gracie. Quarto vult ppter illas alia q̄ remotiora: puta hūc modū sensibilē: et sic patet ieq̄-
tas volibilū q̄rū ad ipā volita. z vt tran-
sit super obiecta. id argumētū in oppositū intelligit de q̄litate vt est actus opantia nō aut vt trāscit sup obiecta: puta sup bea-
taz Agatham quā deus merito amicā vo-
cat. Iuxta verba p̄cassumpta. zc.

¶ Salutes virgo. Pro cōplēmento sermo-
nis. Nota q̄druplice trāslatiōes sanctoz.

Prima est trāslatiō spiritualis.

Secunda est translatio celestialis.

Tercia est translatio corporalis

Quarta est translatio localis.

¶ Et de quarta fit festū hodie: quibz de-
quibet postea thema itelligi. In quibet at-
dicemus q̄rūoz puncta z sic ei⁹ r̄v.

¶ Prima translatio ē spūalis: q̄n scz pecca-
to: cōuertit ad p̄niam: tūc de morte culpe
trāsfert aia ad vitam grē. De hac loquit.
Jo. dicēs. Nos scim⁹ quoniam trāslati sūt
in⁹ de morte ad vitā qm diligim⁹ fratres
j. Jo. ij. Nota quoniam diligim⁹. ¶ Dedit
ergo ppter quod trāsfert hō de morte cul-

Bermo. xxv Fo. xxxviii

pe. ad vitay gratie ē charitas siue amor dī
 2 pēmi: q: si sine amore ē: viuēs ē mortu⁹
 2 bidez. Qui non diligit manet in morte.
 Est aut notandū q: per hanc translationē
 trāsfertur homo d: quadruplici miseria ad
 quadruplicē felicitatē. Prima miseria pec-
 carioris maria est. quia est inimic⁹ dei. ps.
 Odisti oēs qui opant iniquitatem 2c. 3. rez.
 Sap. xiiij. Similit̃ odio sunt deo impius
 2 impietas ei⁹. Vide quātū habz de⁹ odio
 pēmi: q: ppter pēmi delendū 2 occidēdū
 voluit de⁹ vngentū filiū suū cū illo occi-
 dere. Eia. liij. Propē scel⁹ populi mei per-
 cussit eū. 3. re. Ro. viij. Misit de⁹ filiū suū
 in similitudinē carnis peccati: vt de peccato
 dīnaret pēmi. Sed per hāc trāsfationem
 acquirit homo amicitiaz dei: que ē maria
 felicitas. Prouer. xxiij. Qui diligit cordis
 mūditiā ppter grāz labioz suoz hēbit ami-
 cū regē. Nota cordis mūditiā. i. pēritiōez
 cordis vspensitā p quā mūdā cor: a pra-
 uis cōcupiscentiis 2 pēis. Propter grāz la-
 bioz suoz. i. pēssione peccatorū habebit
 amicū regē. i. dīm. Secūda miseria pecca-
 toris est: q: peccator est seruus pēi et dī/
 aboli. 3. re. viij. Qui facit pēmi seruus est
 peccati. A quo cūq: superatus est eius 2
 seruus est. ij. Per. ij. Magna miseria ē cē
 seruū hominis. 2 quanto vilior patronus
 tāto vilior seru⁹: sed quid vilior peccator:
 erga maximā miseria 2 vilitas est esse ser-
 uū peccati. Ab hac miseria ergo trāsfert
 homo in nobilitatē 2 felicitatē libertatis.
 ij. Cor. iij. Vbi spūs dñi: ibi libertas. 3. re
 3. re. viij. Si fili⁹ vos liberauerit vere libe-
 ri eritis. Tercia miseria ē: q: pēiōr est pēi/
 sus a corpore mystico ecclesie p gladiū pēi
 mortalis 2 iō null⁹ boni qd fit in ecclia
 piceps ē q: vita caret. Sed p hāc transla-
 tionē psequit ecclesie vnitatē et psequenter
 vilitatē et bonis ei⁹. ps. Participē me fac
 de⁹ omniū timētū re et custodientū mā/
 data tua. Da similitudinē de corpore vero in q
 ac⁹ vni⁹ membra: prodest alijs membris
 corpori vnitis: nō autē a corpore separatis.
 Quarta miseria ē: q: oia bona opera pēi/
 facta mortificant: i. et que postea fiunt in
 peccato mortua nascunt. ij. Cor. xiiij. Si de-
 dero oēs facultates meas in cibos paupe-
 rum. Et si dederō corpus meū: ita vt arde-
 am. charitatē autē nō habuero nihil mibi

prodest. Quā magna miseria esset vni⁹
 mercatoris: si dēquid congregauit in. x. re.
 annis pderet i naufragio vni⁹ hore. 2c.
 Sed p hāc trāsfationē cōsequitur homo in/
 cōparabiles 2 iestimabiles diuitias. i. vir-
 tutes theologicas. 2 morales. 2 dona spūs
 scī. et gratiaz gratū facientē: quā adiut⁹
 dādo portū aq frigide meret vitā eternā.
 Barth. xij. Quicūq: portū dederit vni ex
 minimis istis calicē aq frigide. Amē dico
 vobis nō pdet mercedē suā. Secūda
 trāsfatio est celestialis qñ. i. aia egredit de
 corpore trāsfert in celū de q loquit apl⁹. ij.
 Cor. ij. Nos vero oēs reuelata facie glo-
 riā dñi speculātes in eādē imaginē trāsfor-
 mamur a claritate fidei in claritatē visio-
 nis tanq: a spū dñi. Per hāc aut trāsfatio-
 nē a qdruplici miseria trāsfertur in qdrū-
 plicē felicitatē. Prima miseria ē imperfecta
 cognitio quā p fidem habem⁹. de q trāffe-
 rimur ad claritatē visiois diuine: q: ibi vti-
 debim⁹ eū sicuti est. j. 3. re. iij. De hac dicit
 Apl⁹. j. Cor. xij. Videm⁹ nunc p speculū
 in enigmate: tunc aut facie ad facie. Secū-
 da miseria est: q: hic speramus 2 nō tene-
 m⁹ 2 est magna afflictio desiderātis care-
 re desiderata: qbus dī Prouer. xxiij. Spes
 que differt affligit auiā. Sed ab hac mis-
 seria trāsfertur aia ad felicitatē tentiois:
 q: ibi tenebit firmiter deum. Cant. ij. In-
 ueni quā diligit aia mea: tenui eū nec dī-
 mittam. Et sunt verba aie cōprehendēz
 deū. j. Cor. ix. Sic currite vt pprehendāz
 ris. Tercia miseria est d: passione plurima
 rū tribulationū quibz diuersimode affli-
 gimur i hac vita. i. infirmitatū/ pecuniāz
 guerrāz/ tērationū: a qbz etiaz electi dei
 non sunt exempti: sic patet de Job. Tho-
 bia. Apl⁹. quoz vn⁹ dicebat ifelix ego ho-
 mo qd me liberabit de corpore mortis hui⁹.
 Ro. viij. Et si qñ aliqd dulcedinis vtrūq:
 gustamus: multis tamē ē admixta amari-
 tudinibz: iuxta illd. Prouer. xxiij. Risus
 dolore miscbitur: et extrema gaudij lu-
 ctus occupat. 3. re. Boetij. Omnis dulce
 cedo felicitatis humane multis amaritū-
 dinibus est resperā. Ab hac ergo miseria
 trānsferemur ad felicitatem fruitionis di-
 uine: quia ineffabili dulcedie dilectamur
 vtpote baurētes ipsam de ipso fonte bo-
 nitat⁹. psalmista Satiabor cum apperue-

De sancta Agatha

Bri þo Bartholomei corp? qđ fuit mar-
tyrizaribz in India fuit trāslātur Bencū
rū: ybi nūc est. Bcati þo Andree corp? d
Achata : fuit trāslātur Cōstātinopolim.
ybi fuit trāslātur amalphibz ybi nūc reget
scit. Sic corp? brē Eararine d Alēdria
ybi passā ē: fuit trāslātur mīserio āgeloz i
mōte sinai. Hoc mō fuit trāslātur corp? de
are z glōrie pgnis z martyry Agarbe.
Cōstātinopoli Carthania ēre dispōne d
utina reuelatur cūda militi gallico nomie
Bisilbertus: qđ aditico sibi fecto qđā cala
brio noie Gofelmus re pegerit. Aspirante
illis nūru diuio: sicut in hisoria legat. In
Cōstātinopoli aut de Carthania trāslūit
qđā captane? imparitōz Cōstātinopolim
tanti noie Dancachi re. Et qđ nōd m
mifeste maria dilectō Agarbe pgnis z mar-
tyris glōrie ad ciuitatez Lancia: qđ vte
de alio scit legib hoc. brā Lucia fuit passā
Siraculie: z nō noluit qđ corpus suū esset
ibi re. Et Norādū āt platiōis materia qđ
pōt qđruo: rōnes facim? festū d trāslātōe
corpōz fctōz. z illa bonoficijვენერაւ
z in venerabilis loco ponim?. Pīmaritōz
qđ fuerunt rēpla dei. i. Loz. iij. Tēplū d
estis vōs. Fcti Joā. iij. Sēds diligit me
mōi. mēu pūabit z pī me pūliget eū z ad
eū veniem? : z māsiōnē apđ eū faciemus.
Et iō sicut dignū est qđ rēplū dī venerit
mur. pīs Dōmū tuā dēfēt sanctitudo dīe
in lōgi. dīez: sic dignū est corpa veniari.
Ecōtra corpa pctōz fuerūt rēpla diaboli
z iō debēt ad focas pīci vrasini sepi
ritūtra illō Dīez. xxi. Sepultura felis
sepeliet. putrefact? z pīctus erit corpa
hierim. Sic sepulc? ē i inferno qđru ad ani-
mā ē qđru ad corp? erit ecclīaz p dōmo
nūs. Quidā cps Mediolanēsis qđ mortu-
us ē Janue. de qđ dr Greg. i. iij. dīal. qđ i
pūl? fuit i ecclīa: z de nocte ybi suū vō
spūs nigri ad sepulchrū eū: qđ exhumātes
eū: z ad focas pīctietes: sepelēbūt bī cū
manibz z pedibz ligat? fuerat em lubri?
hō. Seris qđ qđ fuerūt rēpla spūstī debēt
hōnor et reuerētia erā quantū ad corp?
ra mortua. Scēda ratio est qđ corpa
sanctōz nō solū fuerūt rēpla spūstī aut
essent viua: et cū tunc quādo sunt mor-
tua est in eis aliquid diuini. Et hoc pā-
ter per effectum. Unde scribit. iij. Regū

rii q mortuus tangens ossa Helisei re/
uixit. q est opus solius dei. Un̄ z experti/
mento sepius probatū est multa miracula
fieri diuina potentia ad contactū corporū
sanctorū mortuorū: z etiā sine cōactu eorū
tamē meritis. Un̄ dicit Aug. q in transla/
tione reliquiarū beati Scephani in quadā
ecclia prope Cartaginē: septuaginta duo
fuerunt a varijs languoribz liberati. Et in
uentione sui corporis similis fuerunt. Sic
etiā legit in translatōe virginis gloriose
Agathe. Dic aliquod exemplum zc. Dic
etiā exemplū qd refert Greg. in. iij. dia. de
ecclia arianorū que cū dedicari debuit fue/
runt introducte ibi reliquie sancti Seba/
stiani z beate Agathe martiris. ex quorū
merito diaboli inde fuit expulsus sensibi/
liter in forma porci zc. Propter hoc q de/
bemus magnā reuerentiā scōrū corporibz
etiā mortuis exhibere. Et cōtrariū facere
displicet valde deo. Nota exemplum de
Osa q tetigit archaz dei: z statim cecidit
mortuū. ij. Reg. yj. Item exemplū de illa
muliere que cū esset polluta pcedenti no/
cte de viro de mane fuit ad dedicationem
oratorij sc̄i Sebastiani et tetigit reliquias
eius. et inuasa est a diabolo. Ideo dicit in
psal. Nolite tangere chōs meos. Et hoc
ergo nota moraliter tria. Primū pertinet
ad spem. Scdm ad charitatē. Tertiū ad
fidem. Primo cū multa solitudine/ deuo/
tione/ z reuerentia: debem⁹ ad sanctorū
corpora z reliquias accedere ab eis maxi/
ma beneficia recepturi. Nam si clericus de
hybernā z anglia z datia ad curiaz roma/
nam accedit aliquod beneficiū petitur⁹. si
mercator mare z aridā circuit aliquid lu/
craturus: quanto magis nos accedere de/
bemus ad sanctorū reliquias sempiterna
beneficia recepturi. Scdo modo morali/
ter: q ex hoc facto debemus ardentissime
accendi inflamari ad sancte z virtuose vi/
uendū. Si em̄ deus virtutē z reuerentiaz
confert ossibz mortuorū: quid facit aniabz
in celo viuentibz? Quid etiā faciet corpori
bus gloriois? Ideo ap̄s nos exhortās: ait.
Deponentes omē pond⁹ z circūstans nos
perim⁹ patientiā curramus ad ppositum
nobis certamē aspicientes in auctorem fi/
dei z psummatore Iesum: q pposito sibi
gaudio sustinuit crucem/ pfulide cōtēpra:

atqz in dextera dei sedet. Heb. xij. Tercio
nota moraliter q in h facto fides nra mi/
rabiliter roborat. Nam si ossa arida z incine/
rata resuscitāt mortuos manifestū est di/
uinā virtutē ibi latere. et cōsequenter ossa
illa in glia resurgent. als diuina virtus ibi
nō esset: qz nō est de⁹ mortuorū sed viuorū
vt dicit. Bar. xij. Et h cōgēim⁹ esse in celo
imortles z brās: sic ex h arguit Greg. i. iij.
dia. vbi sic ait de corporibz scōrū loquens.
Ad extincta namq eorū corpora viuentes
egri veniūt z sanant. piuri veniūt z a demo/
nio verant. demoniaci veniūt z liberant.
leprosi veniūt et mundant. deferunt mort/
ui et suscitant. Pensa itaqz corū aie quali/
ter viuūt illic vbi viuūt: quorū hic et mor/
tua corpora in tot miraculis viuūt. Si igit
vitam anie manētis in corpe: dephendis
ex mortu membroz: cur nō ppendis vitam
aie post corpus etiā p ossa mortua in virtu/
te miraculorū? Hec ille. Et sic patet secūda
ratio. Tertia ratio est: qz corpa scōrū fue/
runt socij possessionū: quas in vita fecerūt.
Quāuis em̄ aia in omi oge bono pncipal/
lis existat: nihilominus tñ corpus sibi co/
operat: qz vt dicit pbs. Opario est cōiun/
cti. Hic aut sanctorū post exitum a corpori/
bus statim pmanēt in celis. Ergo dignūz
est q corpa eorū hic nobiscū remanētia bo/
nonifice veneremur. Un̄. ij. Cor. i. Scie/
tes qm̄ sicut socij passionūz estis: sic eritis
z solatiōis. Itē Lu. xxiij. Vos estis q p/
mansistis meū in tentatiōibz meis: z ego
dispono vobis sicut disposuit mibi p me
us regnū vt edatis z bibatis sup mensam
me. in re. meo. Et idō sicut in ecclia trium/
phanti corpora scōrū qrtuor doctes habet/
bunt: sic ecclia militās ipsa i quattuor ho/
norat. Primo: qz ipsa tanqz res sacras i ec/
clesia sepelit. Secundo eis venerabile of/
ficiū facit. Tercio eorū opa pdicari man/
dat. Quarto quia ad ipsa accedentibz z ve/
nerantibz indulgentiā largit z donat. Si
aut queris cur corpa scōrū icinerant que
fuerūt socij passionū z picipes bonorū ope/
rū cū aie statim euolent ad gloriā: dicēdū:
qz aia trahit corpus ad bona opa: cor⁹ at
suprebellat z inducit aiam ad malū z a
bono retrahit: ppter qd dicebat Ap̄s. Cō/
delector em̄ legi dei fm̄ interiore hominē
Videō aut aliā legem in membris meis re/

In festo sancte Eulalie

pugnantē legi mentis mee et captiuantez me in lege peccati. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Rom. vii. Ad circo deus iudicat corpus itinerari: ut quod semper voluerit vivere in delictis a vermibus comedat: et quod voluit pisse sub terra ponatur: et quod congregauit diuitias in modico cilicio inuoluat. Si autem inueniret corpus quod aie in bono non tradideret: nec ea inclinarer ad malum: non potest fieri in morte ipsum diuina gratia seruante: sic fuit corpus Christi. Per quem non derelinques animas meas inferno nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Et etiam ipsa credit ecclesia de corpore virginis gloriose. Quarta ratio est: quia corpora sanctorum sunt cum magno honore et gloria surrectura. Quamuis enim gloria principaliter fit in animis: gloria aie redudabit in corpus sic lumen in laterna: et habebit quatuor dotes: sic supra dictum est etc. Da sicutudine: si quis crederet aliquid futurum: papa quantam ei reuerentiam exhiberet: Sicut faciunt clerici quod magnam exhibent reuerentiam cardinalibus: quia ipsos pariter sperant. Quarta ergo reuerentia est data corporibus sanctorum etc. Ergo etc.

De sancta Eulalia. Ser. xxvi

Obligat te domine fortitudo mea. psal. xviij.

Pro fundamento fimonis quod est de sancta Eulalia virgine. oritur theologicis questio. Querit: utrum sancta Eulalia melius et nobiliter fecerit seruando virginatē quam matrimonium contrahendo? Arguitur quod non: ois homo faciens: hoc est quod de precepto legis nature et legis diuine melius facit: quam homo faciens contra illa precepta: sed obieruatio virginatē est contra preceptum legis nature: contra matrimonium non: patet plus vnde de animalibus. Natura pergit generationem in diuiduorum propter preservationem suarum specierum et contra preceptum legis diuine. Gen. i. Crescite et multiplicamini et replete terram. Sancta Eulalia melius et nobiliter non fecit obsequando virginatē quam matrimonium contrahendo. In opus positum. Ambrosius. de virginatē. Bona principia coniugalium: melior continentia vidualis: optima mundicia virginialis. Igitur sancta Eulalia melius et nobiliter fecit seruando virginatē

quam matrimonium contrahendo: et sic questio maior. per tres pre dubia. Ad questionem respondendum est secundum Rich. de media uilla. iiij. sen. dist. xxxij. ar. iij. q. ij. quod status infimorum et status virginatē capiunt dupliciter. Primo modo ut referunt ad idem. scilicet ad tempus legis scripte: et sic ad dubium dicitur quod si sancta Eulalia fuisset in tali tempore melius fecisset obsequando matrimonium quam virginatē obsequando: et taliter intelligitur argumentum: quia ait Rich. ibidem. Maioris meriti fuit status coniugalium quam status ob omni venerea delectatione abstinentium. ideo huius dicitur. xxi. Chis? maledixit sicul nece: quia sine fructu. ideo ait Aristo. in etbi. bona quanto cōius tanto diuina. Huiusmodi est ordinatum ad bonum cōiugalium: sed ad malum triplicandum genus humanum. Virginatē hoc est bonum particulare. L. d. penis. i. fandum. pena non datur nisi per peccatum. Tho. in. iij. xviij. dist. ar. j. pena imponebatur apud romanos fruantibus virginatē: et quod viri celibem ducebant. sequitur. Secundo modo status infimorum et status virginatē capiunt: ut referunt ad diuersa tempora: sed si referat status infimorum ad tempus legis scripte: et status virginatē ad tempus legis grē: et sic ad dubium dicitur quod sancta Eulalia melius fecit et nobiliter obsequando virginatē quam matrimonium contrahendo: et huiusmodi tres rationes parentes.

Prima dicitur ratio difficultatis. Secunda dicitur ratio utilitatis. Tertia dicitur ratio difficultatis. Prima dicitur ratio difficultatis: ubi est maior difficultas: ibi ratio virtutis est maioris premium. Sed est maior difficultas suare dignitatē quam habere virum. Ambrosius in libro de virginatē. Huiusmodi certe est victoria huiusmodi quam angelorum. Hiero. in carne propter carne vivere in terrena vita est: sed celestis. sequitur. Secunda dicitur ratio utilitatis. Illud est nobiliter et melius in quo est nobiliter et melius premium: quam illud in quo non. Ita nobiliter arguitur melius. sed in obsequando virginatē est nobiliter et melius premium quam in statu infimorum: quia virginibus datur maior fructus: sed centesimus: coniugalibus trigessimus. Prouerb. xx. Qui diligit cordis mundiciā habet amicum regē. sequitur. Tertia dicitur ratio conformatitatis: tanto aliquid perfectius est quanto maior est huiusmodi conformatitatem cum suis principibus: status virginatē huiusmodi maior conformatitatem cum principibus dei. sequitur. Quae summe dilecti.

iuxta pba passumpta. **¶** **De** scra
Lulalia nota legenda tota qua collige in
tribus punctis fmi tres et excellencias.

Primo notat charitas seu sanctitas di
uinalis.

Secundo firmitas virtualis.

Tercio sublimitas seu claritas supnal.

Potest addi quarto castitas pginalis:
et sic sunt quatuor excellentie: et in hoc fuit ex
cellentior angelis: quia uirginitas est in car
ne corruptibili.

¶ Prima g et c. Charitas ad hoc ut sit ve
ra. requirit pcursum trium graduu. Primo
cordis. Secundo oris. Tercio opis. Veritas
em est adequatio rei ad intellectum. Quan
do g motus interior uoluntatis discordat
ab actibus exterioribus: si dicat ueritas: et fal
sitas. Verbi gra. Si diceret alicui q euz
diligis et uocas eu fratrem: et dicit ei dul
cia uerba: et intus in corde no habes dile
ctionem: ecce falsitas. Talis charitas siue
amor est bodie in multis: q habet meli ore
et fel in corde. Contra hoc dicit psal. Qui lo
quunt pacem cum primo suo: mala aut i cor
de eoz. Da illis hz opera ipoz. ps. lxxvij.
Item alibi. Et dilexerunt cum in ore suo: et
lingua sua meriti sunt ei. Oportet g q uer
ba et cor sint conformia. Plus etia requirit
q opus exterius pformetur subueniendo
primis in necessitate: ut dicit Joa. iij. Si
qs habuerit substantiam mundi huius: et uide
rit fratrem suum necesse habere: et clausit
uiscera ab eo: quomodo charitas dei manet
in eo: Itaque filioli no diligam? uerbo neq
q lingua: sed opere et ueritate. Nota. Uer
bo: id est interiori dilectione: quia uerbu est
conceptus mentis: neq lingua: scilicet tñ:
sed ope et ueritate: tñ: g est uera charitas.
Sic ergo beata Lulalia diligebat deum
corde: ore: et opere. Corde: qz ut dicit le
genda. Lulalia gener: alti et pulchritudi
ne insignita. uirgo humilis et deuota: to
to corde suo uocabat in seruitio dñi nostri
Jesu xpi. Nota: toto corde: no parte cor
dis dedit chro: sed totu. Un dicit Mat.
xxij. Diliges dñm deum tuum ex toto corde
tuo et. Nota contra illos q uolunt cu deo
diligere alia pter deum: scz aurum: argen
tum. ceteraq temporalia. et sic inferunt non
modicam iniuriā deo: quia faciunt illum
socium auri et argenti uel hmoi in regno

cordis sui: cum tñ nulla sit pacifica posses
sio. quando duo reges sunt in uno regno.
Un Luca. Nulla fides regni socijs: oisq
potestas Impatiens consortis erit. Sic
etiam ostendit in ore. Unde erat in quac
dam possessione: parum distante a ciuita
te Barchinone. ubi quotidie euz suis pu
ellis domesticis laudibus diuinis uocabat
et hymnis. Die practice quomodo surge
bat ad matutinas. unde propter suas uir
tutes et humilitatem a parentibus dilige
batur. **¶** Tercio ostendit opere. Jeunando
penitentiam agendo: et alia bona ope
ra faciendo: et quod excellentius est. desili
gerabat martyrium pñ pro christo. quod
est excellentius opus charitatis: iuxta illud
Joannis. xij. Maiorem charitatem ne
mo habet ut animam suam ponat quis p
amicis suis. Et desiderium eius fuit ad
impletum: ut infra patebit. ps. Desideri
um anime eius tribuisti ei domine: et uol
untate labiorum eius non fraudasti eu.
¶ Secundo firmitas virtualis. Et hoc
ostenditur in eius martyrio. Ubi Nota
quomodo temporibus eius uenit Patri
anus vicarius imperatoris Diocletiani
ad partes illas. et iussit omnes christianos
perquiri ut idolis sacrificarent: aut diuer
sa tormenta subirent usq ad mortem: qd
audiens beata Lulalia gauia est et gra
tias agebat deo: quia uidebat de proximo
suo esse: ut suum desiderium adimplere
tur. Cumq parentes et amici uiderent ea
sic alacrem et sentirent hoc: timebant val
de: quid nam beata Lulalia factura esset
cumq illam de hoc interrogarent: nemini
dicebat propositum suum. Adueniente er
go nocte in primo galloz cantu recessit
in a domo patris et accessit ad ciuitatem.
Barchinone: quam cum ingressa esset au
diuit crudele edictum. Variam preconi
zari: q omnes christiani aut idolis sacri
ficarent: aut mortem per diuersa tormen
ta subirent. Tunc ergo feruore diuino ac
cesa et mota accessit constanter ad Patria
num: et cum redarguit de tribu. Primum
de quo redarguit: erat malus: secundum pe
ius: tertium pessimu. Primo q cum sede
ret in alta sede potestatis non recordaba
tur: q deus erat creator suus. scdo dixit qre
no uerer honorē deo debitū idolis exhibe

De sancta Eulalia

re: in quibz demōēs p̄tinerent. Tercio q̄
peius est etiā cōfīdians q̄ sunt veri adorā/
tores vnius dīuini numinis idola adorā/
re cōpēllis. Lūi Darian? atq. Que es tu
q̄ nō iusta ad iudicis tribunal accessisti: z
deos n̄ros blasphemasti/ impatoribz deli/
taxasti/ ac mihi nō leuē iniuriāz intulisti:
Tu q̄ tū stultre loqueris: z tā p̄sumptuos/
se ad tribunal meū aduenisti: Lūi Eulali/
lia. Ego sum inq̄r Eulalia ancilla Iesu
chr̄i: cui? fide z ipe firmata veni ad incre/
pandū te: q̄ relinqs deūz adorāz idola et
alios adorare cōpēllis: p̄pter qd̄ deus cō/
dēnabit te z sequaces tuos. Tūc Darian
suos furorē repletus dedit sibi duplex mar/
tyriū. P̄mo namq̄ iussit beatā Eulaliā
manibz ligari: et cerbe p̄ suos mistros a
tergo ligari: et dū fieret dixit Daria/
nus. Nūc ybi est deus tuus vt liberet re:
in cuius noīe venisti ad me arguēdū. S̄
si vis liberari: dic q̄ ignorās quanta esset
potestas iudicis z domini tp̄alis hoc feci
sti. Lūi Eulalia. Reprobe p̄fes cur mihi
suggeris vt mentiar: iū medaces inferni
ignibz cruciet̄. Si cū deos tuos demōēs
nomināvi nil temere peius. Nolo mēiri:
q̄ imo scio quanta esset tp̄alis potestas: q̄
modica ē z vana et nullus momēti: sicut
vter plenus vēro. Potestas aut̄ dei z dñi
nostr̄i Iesu chr̄i est infinita z nunq̄ fini/
tur: quā potestate ipe z dēnabit te z oēs
idolatrās. Anteq̄ tamē sibi inferri facer̄
ret scdm̄ martyriūz p̄fes inuincit militibz
et cū blādiē montis immutare niterent.
Qd̄ cū milites fecissent: nec id pagere va/
lerēt: iussit Darianus sibi secundū marty/
riū inferri qd̄ fuit hoc: q̄ affigū in eculeo
z ex vngularia ferreis pectibz viciq̄ ad
ossa penetrātibz: roquet diutissime z faci/
bus accessis pice z oleo delinitis eius late
ra prius exurunt. Lūi Darianus etiam
improp̄as dicebat. Vbi est deus tuus:
Sacrifica dijs z viuet. Lūi Eulalia. L̄hu/
sus deus me? mecū est. Sed tu indign?
es illū videre. L̄c p̄fes rabie plen? fecit
ignē copiosum accēdit: et faces ardētes cir/
ca latūs eius apponi. Eulalia aut̄ cantā/
bar dicebat. Ecce ecm̄ deus adiuuat me zc.
Et rogauit dñm vt ignis illē exurquaret
tur vt credēs videāt: z laudēt potentia
z dñi n̄ri Iesu chr̄i. Isti. Quātō autē cōpleta

flamme extincte sunt. **D**atanus autē sed
cit ignē itēp accēdit: r olei supinifundit, sed
flāma atēp cōburebat mīstros. r pēni-
mīo terrore ceciderūt in terrā. **E**t tūc brā
Eulalia emisit spūm. **P**remiā oratione
hac iubet me deus iulcipi i pace in requiē
beatorū faciēs meā signū in bonū vī
dētes tuā potētiā bñdicat. **P**arē ergo qđ
firmitas pūalis: adō dicat Lān. vī. for-
tis est vī mors dilecto. **E**t iſia. **A**que mē
nō poterūt extingere charitatem: nec
flumina obueit illā. **B**re **R**ōm. viij. **Q**uis
nos leparabit a charitate cōm? **E**t cū
firmitas qđā victōia qđ pēniam: qđ bō
est durus: qñ nō opērt vbi nō opērt. **S**ic
firmitas virtuosā est qñ ē firm? vī opoſi-
ter r qñ opoſter: vī vī virtute leruanda.
Barth. v. **B**eati qđ pēcutionem patiunt
ppter iusticiā. **B**re **E**ccl. xviij. **P**ro iustis
ia agonizare p aia tuā: vī qđ mō. cer-
ta p iusticiā. **E**t **T**ertia excellētia est sub-
limitas supnalis. **H**ac ōndit dē in signū
magñi pūis sui **T**riplex autē signū ōndit
deus indicatūis glōrie sue. **P**rimū est: quia
statis postqđ beata Eulalia emisit spūm
vīa fuit colūba de ore ei? **E**xiens: qñ in cel-
afecit. **D**e quo pps iſi exiſtes mirā? **E**st
valde r cōmuni ibi exiſtentes lerati fuit
valde r grās egerūt dñō qđ dignos fecerat
habere pēcūe cō aduocāt in celo. **S**ec-
cundū signū mirabile fuit: qđ post ei? mor-
tē **D**atanus nēd si fatiatus iustis corp?
brē Eulalię rādiū in patibulo suspendit
custodiri: donec aues illū deuorārēt. **S**i
deus miſit nubē quādā cū magna nīu
copia de celo qđ corpus operuit ad vī
stodes illud videre nō possent: sed pēnt
nē se elongauerunt r a longe custodierunt
Post tridūū vī cōmuni deuote venerūt r
corpus illū susceperūt custodiū nūl
tenierit sed dormiētib. **I**n uolucris pan-
tis linteris pōſitis vngētis vnterūt illud:
r sepeliterūt in basilica sancte **D**arīe in se-
pulch: nō marmoreo sē terre vīcēto. **E**t
tūc signū fuit: qđ inter cōmianos illos erat
brūs **F**elix qđ in pēssioē diligebat sinece
beata Eulaliā: vī cōdes corpus vīū dicit.
Mirabilis puella tu meruisti obtinere
palma martyrii pōr nobis pper amorem
dñi nostri **I**esu cōre. **E**t tūc brā Eulalia
iam diu mortua exorārit. de quo cōs mīra

ti sunt et gaudii valde: ceperunt carere. La-
mauerunt iusti et dominus exaudivit eos: et sic
reuerentissime corpus illud sacrum sepeliebatur:
quod modo est in ciuitate Barchinone. Ro-
gemus ergo dominum. Passa est autem bea-
ta Eulalia in ciuitate Barchinone. xij. fe-
briuarij. Anno dñi. cclxvij. sub Diocletia-
no et Maximiano imperatoribus. Legit in le-
genda be. Eulalie: quod quando nocte egredies
ciuitatem Barchinone. Cum puenisset ad
quendam locum qui collis de celata dicitur. Inuenit
ibi equitatum armatorum innumerabilem aciem:
qui quasi turbati iter se: nunc hinc: nunc inde
per iter publicum discurrebant. Audiuisti quoniam
dicere eorum duci. Quid moramur. Intre-
mus hac viam peccatricem: et ea fundit de-
leamus. Cui dux dixit. Nunquid vides quod
illa inuita Eulalia in medio viae cum crucis
vergello obuiam nobis exit: Non est nobis
possibile ut militem celestem potissime tanti
meriti superemus. Ille autem vir hec videns
forti animo effectus talia verba dixit vni ex
illis. Qui estis vos: et quid queritis in hoc
loco: Cui ille. Lites sumus inferni qui cum
primis hac viam subuertere: sed vnica dei
fide Eulalia noie: cuius corpus in hac via
be est tumulatum a multo tempore citra a nostro
desiderio nos repellit. Et pfectim ab oculis
itinerantis tota euauit acies armatorum.
Ille autem qui hec vidit quibusdam sibi charis
hec prulit. Sed ne detractio videretur
delirus: multis dissimulando subtricit.

In cathedra sancti Petri.
Sermo. xxvii.

Ego dico tibi

quod tu es Petrus. Matth. xvj.
Festum hodiernum dicitur de cathedra
sancti Petri. Rō est: quod hodie fuit in throno
nizatus. Quando aliquis eligitur in episcopum vel
papam ponitur cum mitra in capite. Sic factum
fuit de beato Petro apostolo: quem christus eligit in
papam et vicarium suum ut post suam passionem et
resurrectionem confirmaret eum dicens. Pasce
agnos meos. Joā. xxi. Restabat ergo ut in
thronizaretur tanquam vicarius christi: cui christus
comisit prae diuinam et suis successores: et
hodie fuit in thronizatus et de hoc facimus
festum hodie: et de hoc etiam erit finis noster: sed

plus salutes virgo gloriosa et c. Ego dico tibi
bi et c. Pro fundamento finis in quo
agit de cathedra sancti Petri: oritur theologia
salis questio. Queritur. Ut sanctus Petrus
apostolus fuerit a deo siue christo magis dilectus:
Arguitur quod non. sanctus Iohannes euangelista
fuit magis familiaris cum christo: quod dormiuit
in gremio suo: etiam suam in mortis articulo
matrem commendauit: etiam quod sibi reuelauit se-
creta quae Petro reuelauit. Sequitur in opposi-
tū amare aliquem est ei uelle bonum: sed christus
maiora dona dedit Petro quam alijs: sanctus
Petrus fuit a deo siue christo magis dilectus: et
sic questio manet per vtraque praedubia. Ad
questionem respondendum est secundum S. in. lq.
dist. xxxij. q. i. quod dilectio dei siue christi con-
sideratur dupliciter. Primo ut est actus ope-
rantis: et sic ad dubium dicitur quod deus siue christus
magis dilexit Petrum quam alios apostolos:
quia deus non suscipit magis neque minus.
Secundo dilectio dei consideratur: ut transit
super obiecta: et quantum ad bona uolita ipsius
dilectis. Ideo dicit S. ibidem quod deus non
vult non praedestinatis tanta bona quam praedesti-
natis: nec illis quibus dicitur irasci vult tantum
bonum quantum vult illis quibus non dicitur irasci:
et sic ad dubium dicitur quod deus siue christus
hoc modo magis dilexit sanctum Petrum. et sic a
deo siue christo sanctus Petrus fuit magis de-
lectus inter ceteros apostolos. et hoc propter quat-
tuor quae post hac declarabuntur obnox: et
sic de alijs.

Primo propter fidei confessionem.

Secundo propter ecclesiae gubernationem.

Tertio propter peccati deploationem.

Quarto propter miraculorum conuocationem.

Primo propter fidei confessionem quam san-
ctus Petrus professus est. dicens tu es christus
sine qua impossibile est deo placere. Pau-
lus ad Hebraeos. ij. sine fide impossibile est
placere deo. Tho. ij. pre. su. q. ij. cum confes-
sio fidei cadat sub preceptis affirmatiuis quae
non obligant ad semper sed pro loco et tempo-
re. Ideo pro loco et tempore obligat homo ad
professionem huius: quam sanctus Petrus habuit
in confitendo diuinitatem et humanitatem si-
mul. cum dicit christus hoc quod habes. Mat. x.
tu es christus filius dei viui. sequitur. Secun-
do propter ecclesiae gubernationem quam christus
sanctus Petro contulit dicendo. tu es Petrus
et super hanc petram edificabo ecclesiam

f

In cathedra sancti Petri

meam. Tercio propter peccati deplozationem: cum christus dicit Petro: tibi dabo clauces regni celorum. sequitur. Quarto propter miraculorum conuocationem: quia in die Pentecostes tria milia hominum sanctus Petrus sua predicatio conuertit. sequitur. Et licet christus ostenderit maiorem familiaritatem sancto Joanne euangeliste loquendo de familiaritate in ostensione: non tamen in donorum communicatione: sic habetur solutio argumenti: quia maiora dona dedit Petro: ut patet. Iuxta uerba preassumpta: et sic de alijs. ¶ Pro introductione materie et uerborum thematic declaratione. Notandum quod hoc nomen Petrus habet quatuor interpretationes: que conueniunt quatuor cathedris: in quibus beatus Petrus fuit inthronizatus: et sunt he.

Primo Petrus interpretatur dissolvens.

Secundo Petrus interpretatur agnitus.

Tercio Petrus interpretatur discalciatus.

Quarto Petrus interpretatur agnoscens.

¶ Iuxta has quatuor interpretationes sunt quatuor cathedre Petri. Prima est cathedra presidentie uniuersalis. Secunda est cathedra sanctimonie spiritualis. Tercia est cathedra sapientie theologicæ. Quarta est cathedra eminentie iudicialis: alio supernalis. Primam cathedram accepit in hierusalem. Secundam in antiochia. Terciam rome. Quartam in uita beata. Prime cathedre correspondet prima interpretatio. Secunda scilicet et Quia propter primam cathedram Petrus dicitur dissolvens: propter secundam agnitus. propter tertiam discalciatus. propter quartam agnoscens. Ideo dicitur thema. Ego dico tibi: quia tu es Petrus. ¶ Dico primo: quia prima cathedra in qua beatus Petrus fuit inthronizatus dicitur de presidentia uniuersali. Nota duplicem presidentiam scilicet particularem et uniuersalem. Prima est presidentia primatus patriarcharum archiepiscoporum/abbatum/priorum/rectorum/qui solum in suis diocesis/vel ecclesijs seu curijs president. Sed presidentia uniuersalis est: quando non solum in una diocesi seu ecclesia: sed in uniuerso mundo presidet. Talis est presidentia papalis: et talis est presidentia beati Petri. Et sic de domino? et mun-

di uniuersaliter: ita et suus uicarius a quo nullus est exemptus. Ideo dicitur textus. q. q. vi. Decretum. Et ca. Qui se scit. q. relique ecclesie preter ecclesiam romanam sunt vocate in partem sollicitudinis: non in plenitudine potestatis. Concordat textus in. c. Ad honorem. d. vi. palli. Et in. c. Proposuit. de concess. preben. Hanc autem presidentiam uniuersalem recepit Petrus quo ad seipsum in Cesarea Philippi: in qua christus sibi promisit presidentiam uniuersalem: sicut narrat euangelium hodiernum dicens. ¶ Tunc ait Iesus in partes cesaree Philippi. Et interrogauit discipulos suos di. Quis dicunt homines esse filium hominis? Sed quo ad rem recepit post christi resurrectionem dicens domino. Pasce agnos meos et. Joan. xxi. Ubi nota quare christus eum interrogauit. Amas me et. vi. q. j. Imitare. Et xxv. q. j. Diutius. Nota quomodo omni debent exemplo christi interrogare quid dicat de eis: quasi dicendo. Vos qui uaditis per uiam et loquimini cum gentibus: dicite mihi ad quid ueniunt de me. Item quod discipuli debent dicere: quid dicat de magistris: et uasalli de dominis: quia multi defectus in omnibus corripuerunt: qui paliantur et ignorant a dominis et fallaci adulatio de uasalloz. Nota exemplum quoniam magister Jordanus iuxta ad uisitandum imperatorem Federicum accessit? ab eo et. legit in libro de uitis fratrum nostrorum. Nota ibi. Et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. In quo ostendit onus quod ponat prelatus. i. papam: et abbas et. qui abbas et. qui in iudicio habent redderem rationem et coputatum de omnibus animabus sibi commissis. Et ista ratione antiquitus fugiebant: sicut et quilibet debet hodie fugere et inuitus eligi. viij. q. j. In scripturis. L. de epi. et cle. l. Si quis. Et ad Heb. v. Nec quisque sibi sumat honorem: sed qui uocatur a deo tanquam Aaron. Sed modo non cogitant onus: sed reddunt. Ideo quilibet ingessit se. Dic quo quilibet prelatus debet esse ut petra firma in fide: et fortis in sanctitate uite: in deuotione: in scientia: quia ut dicitur supra petram prelati. Secundo nota ibi. Et tibi dabo clauces regni celorum. Officiu clauis est claudere et aperire. Hoc officiu de? dedit b. Petro et suis ueris successoribus.

Bermo. XXVII Fo. XLII

Et a papa veniunt ad sacerdotes q̄ aperi-
unt absolviendo a peccatis: et claudunt q̄n
non absoluit peccatorē: ex triplici defectu
peccatoris. Primo si nō pponit abstinere
a peccis omnib; mortalib; tūc em̄ dicit falsū
sa pnia de pe. vi. v. falsū. q̄ alis nō aperi-
ret: et h; de facto absoluet: nihil valeret.
Tunc em̄ q̄ non absoluet a christo si pōt
vere absolui a sacerdote. vñ sic. i. homel.
xxvii. z habet in decretis. xj. q. ij. Tūc ve-
ra est absolutio p̄sidentis: cū interni sequit.
arbitriū iudicis: qd bene quadriduani mor-
tui resuscitatio illa significat: que videlicet
demonstrat: q̄ prius dñs mortuū suscita-
uit z viuitificauit dicens. Lazare veni foras
z postmodū is qui viuis fuerat egressus
a discipulis est solutus: sicut scriptum est.
Hec ille. Scdo q̄ peccator nō vult remit-
tere iniurias: q̄ p̄dū in vulnere est sagit-
ta nunq̄ vulneratus potest consequi san-
tate. Matth. vj. Si dimiseritis hominib;
peccata eorū: dimittet z vobis peccata vestra
Si autē nō dimiseritis hominib;: nec pater
vester dimittet vobis peccata vestra. Ter-
tio si peccator nō vult restituere vsuras vt
furta: q̄ tunc p̄fessor: nō potest aperire: q̄
peccatū nō dimittit nisi restituat ablatū.
regula. Peccator. li. vj. Et. xiiij. q. vj. Si
res. Ideo de quolibet prelato pōt intelli-
gi verbum. Eia. Et dabo clauem domus
Dauid. i. christi de genere Dauid sup hui-
merum ei? z aperiet z nō erit qui claudat:
z claudet z nō erit qui aperiat. Eia. xxij.
Tertio nota. Et quodcūq̄ ligaueris sup
terrā erit ligatū z in celis: q̄ supposito re-
cto hic in terra vsu clauū deus illud appro-
bat: aliter non. Et q̄dcūq̄ solueris super
terrā erit solutū z in celis. In om̄i p̄feli-
sione: nisi cōfessor sit vna bestia: debet li-
gare z soluere: hoc vep. vbi cōfites est cō-
fessus. Hinc potes q̄rere: vtrū indulgētie
dare ab ecclesia possint animab; que sūt in
purgatorio. De q̄ vide quod scripsi in ser-
mo. quadragesimalib; d̄ peccatis in gene-
re articulo. iij. Vbi agitur de peccato ve-
niali: vbi agitur de indulgētijs. Dic quo-
modo q̄libet peccator est ligatus tot vni-
culis: quot habet peccata mortalia in mē-
bris p̄ que peccauit. Auctoritas. Iniquita-
tes sue capiūt impiū: z funib; peccorū suorū
quib; p̄stringit. Proverb. v. Sed in abso-

lutione a cōfessore soluit. deinde p̄fessor
debet ligare peccatorē nō malo vinculo: s;
vinculo penitētie quā sibi debet dare: fm̄
peccata q̄ seruanda est oīno: als peccator
damnaret. De h; dixit christi cōfessorib;.
Amen dico vobis. Quēcūq̄ ligaueritis
sup terrā erūt ligata z in celis. Et quēcūq̄
solueritis sup terrā: erūt soluta z in celis.
Mat. xij. Ecce potestas vniuersalis p̄si-
dentie: in q̄ fuit br̄s Petrus inthronizat?
z potuit dicere. Quā p̄cedebam ad portas
ciuitatū in platea parabāt mihi cathedraz
Job. xxiij. Porta ciuitatis pōt dici absolu-
tio sacramentalis: p̄ quā secure p̄ portā pec-
cator ingreditur ciuitatē ecclesie militantis p̄
gr̄e acquisitionē: et ecclesie triūphantis per
glorie adeptionē. ps. Hec porta dñi iusti
intrabūt in eā: iusti. i. iusti car. Hora. In
platea. Platon grece idē est q̄ latitudo: la-
tine: scilicet latitudo ecclesie z vniuersalis p̄-
sidentie. Parabūt mihi. i. verba christi cō-
ferent sibi patrē z auctoritatē diuinā: z h;
hāc primā cathedraz seu auctoritatē dicit
Petrus. i. dissolues: iuxta p̄phetiā Esa. lyij
Dissolue colligationes impietatis: solve
fasciculos dep̄rimētes: dimitte eos q̄ con-
fracti sūt liberos: z omne onus dirumpe.
Et ideo dicit thema. Ego dico tibi: q̄ tu
es Petrus. i. dissolues. i. vincula peccorū au-
thoritate aplica: siue potestate p̄sidentie
vniuersalis. Ideo ecclesia docet nos orare
ipm. Solve iubete deo culpārū Petre ca-
thenas. Qui facit vt pareat celestia regna
beatis. ¶ Scda cathedra b. petri i q̄ fuit in
thronizat? est d̄ sc̄monia spūali. In hac
fuit inthronizat? i ciuitate Antiochie: que
erat caput totius Syrie: ad quā vēit b. Pe-
trus cū suis discipulis. postq̄ hñq̄ an̄s vi? fuit
p̄ma cathedra in hierlm: z ibi christi p̄dica-
uit z miracula fecit. Tūc Theop̄hil? princeps
z vniuers? p̄p̄s Antiochie: z cōp̄les alij
in dño crediderūt: z gl̄iosam ecclesiaz fab̄ri-
cauerūt. In cui? medio excelas cathedrā
collocauerūt: z Petrum ibi exaltauerunt/
vt possit ab oib; audiri: z videri. in q̄ septe
annis sedit: sed an̄q̄ in hac cathedra esset
exaltat? duplici ignominia fuit affectus
primo. i. ratiōne capitis. scdo in carcerati-
one. ex quo ex defectu cibi z pot? pene cō-
sumpt? ē. Et postmodū dñs ipm libauit
p̄ misterū Pauli. Dic vt in legēda. Ecce

In cathedra sancti Petri

quomodo fuit inthronizatus? i cathedra san-
ctimonie spūalis. Et fuit completa in co-
pphia David di. Cōfiteant dñō misericor-
die eius. et mirabilia eius filiis hoīm. Et
exaltēt eū in eccēlia plebis. Et in cathedra
seniorū laudent eū. ps. cxi. Nota. Hic
cordie ei? Cbeati Petri qñ sanauit in oie
dñi omēs infirmos anthiochie. ecce mira-
bilia ei? Et misericōdie ei? pascendo populū
pabulo verbi dei. ppter qd exulauerūt eū
in cathedra seniorū. i. patriarcharū. et ppha-
rū. ipm scīm hominē reputātes. Huic cat-
hedre cōuenit secunda interpretatio huius
nois Petri. i. agnitio. Lum em eū primo
repulsi sunt tanqz magus. tādē agnita ei?
virtute et sanctitate. ppter frutes ei? et mi-
rabilia ipsum postea reuerētissime suscep-
erunt. qñ dīcētes. Scīm? qz a deo venisti
magister. Itē alibi. Magister scīm? qz ve-
races et via dī in veritate docēs. Hacth.
xxij. Nemo em potest hoc signa facere. que-
tu facis. nisi fuerit deus cū eo. Joā. ij. Jo
dicit thema. Ego dico tibi qz tu es Petrus
id est agnitus. Tertia cathedra in qua
beatus Petrus fuit inthronizatus est dī sapi-
entia theologica. quando fuit magister
in theologia. hāc recepit rome. Postqz em
p septem annos fuit i ciuitate Antiochie
nūt romam. que tūc florebat dñio totius
mundi et i sciētia pphorū. et ibi beatus Petrus
meruit legere thelogiam. et extirpare qñ
tuos errores pphorū. nō ppta voluntate vlt
motu. sed inspirante. vltubente dño. Un
scribit Harell? vniuersis episcopis per
anthiocenā pstitutis. et habet in decretis
xxij. q. j. Rogamus. Eius. i. Petri em se-
des pmit? apud vos fuit. q postea tubē-
te dño romā trāslata est. cui adminiculā-
te grā diuina hodierna p̄sidimus die zc.
Ratio autē hui? translationis ponit. vij. q.
j. Mutationes. vbi dī. Petrus scītus mgt nū
et princeps ap̄lorum de antiochia ciuitate
translat? est romā vtilitatis causa. vt ibi
dē pot? p̄ficere possit. Et p̄dictis nota q
papa nō possit hodie mutare sedem de ro-
ma in aliaz ciuitatē. De q vide p archi. in
proemio secūdi libri in p̄ncipio. vbi agit sup
verbo. Dispositio in cōmūtabili. zc. No-
ta q̄tuor errores pphorū. Prim? q sicut nō
erat nū vñ de? Ita nō erat nisi vna p̄lo-
na. Ita q negabāt trinitatē. Sed contra

hoc beatus Petrus in sua cathedra docebat
di. Tres sūt q̄ resti. dāt in celo. pater. ver-
bū. et spūscritus. et hi tres vñ sūt. i. Joā. v
Secund? error erat ptra chñ incarnationē
nē dicētū. q impossibile erat q eadē p̄lo-
na esset de? et hō. Ratio q̄ finiti ad infinitū
nulla p̄portio. Sicut beatus Petrus in cathe-
dra theologica ptra dicebat. dīcēs. q̄ lib-
cet finiti ad infinitū nō sit p̄portio quātitatē
altas equalitatis. tñ est ibi p̄portio causā
litatis. qz filius dei i sua diuinitate sustinet
illā humanitatē et est causa ipsi. Tertius
error? chñ passionē di. Frustra sit p̄ plura
qd potest fieri p pauciora. Sicut Petrus de-
clarauit quō chñ? voluit sic facere seruā
do ordine iustitie et misericōdie. i. deo voluit
capit et ligari. vt sibi credētes et obedientes
essent a p̄cti soluti et liberi. Quart? error
ptra sacrificiū altaris di. q locus et locatū
debet p̄portionari et adequari. Et Petrus
declarauit quomō hō est. vtz naturalit. sed
nō supnaturalit. Sic in hoc sacramento
p̄siderata diuina potestate. q potest plus
q nos possum? itelligere zc. Et in hac ca-
thedra beatus Petrus sedit viginti quinqz an-
nis. de hac cathedra auctoritas figuratū
ua. David sedens in cathedra sapientissim-
mus iter tres. ij. Reg. xxij. Nota David
scz fort? et robust? ecce Petrus sapientissim?
Inter tres scz sectas pphorū. scz Stoicorū
Epīcureorū. et Peripateticorū. de quibz
Act. r. Huic cathedre quēnt tertia interi-
pretatio hui? nois Petrus. i. discalciās. i.
solulares argumētōz dictōz pphorū. Et fu-
it cōpleta illa p̄phetia. Solue calciāmēta
de pedibz tuis. Terra em in qua stas scā
est. Ero. ij. Nota d pedibz tuis. i. discipu-
lis te audientibz. Terra em in q stas scz ro-
ma scā ē. ppter sanguinē marty. ibi effu-
sum. Nota hic miraculū de illo scō papa
q euidā episcopo petēt reliqz p sua eccle-
sia dedit pugillum terre. quā vilipendēte
episcopo d terra sicca exiuit sanguis. Joā
dixit chñ? Petrus. Ego dico tibi. qz tu es
Petrus. i. discalciās. Quarta cathedra be-
ati Petri est de eminētia iudiciali. In hac fu-
it inthronizatus i celo. qñ migravit. et eius
aia fuit collocata i cathedra glorie. i. p̄fe-
cti? eaz recipiet in die iudicij. qñ in aia et
corpore iudicabit cum chñso. Unde ipso
querente a chñso. Ecce nos reliquimus

oia et securi sum? re: quid ergo erit nobis? Rūdit chris. Amē dico vobis q̄ vos q̄ reliquistis oia et securi estis mei: in regeneratione: cū sederitis filii hominis in sede maiestatis sue: sedebitis et vos sup sedes. xij. Lucas vero dicit sedebitis super thronos. Luc. xij. Idem ē. Huic cathedre puenit. Quarta interpretatio nois Petr. i. agnosceas q̄ tūc. i. in die iudicii cognosceret esse cōpleras omnes pmissiōes chris: tūc etiā cognosceret omnia bona et mala omniū. Tunc poterit dicere beatus Petrus. Hūc cognosco sicut et cognitus sum. i. Cor. xij. Sed et nūc agnoscat pfecte deū vidēs eum per essentiaz: in cui? visione cōsistit essentialiter vita beata: iuxta illd Jo. xvij. Hec est autē vita eterna: vt cognō. resolu vcrū deuz et quē mī. Jesū chris. Et iō dixit sibi chris Quia tu es Petrus. i. cognosceas scz gloriā paradisi Ad quā nos perducatur. etc.

In festo bti Matthei apli.
Sermo xxviii

Episcopatus

eius accipiat alt. Origina liter. ps. cyij. Translūpti/ ueatur in epistola, hodiernē retinuit que est Actuum. f. Pro sermone fundamēto in quo agitur de prelatoe ois theologicā q̄stio. Querit. an h̄ appere prelatoe? Arguit q̄ sic. h̄ appere bonū opus et laudabile et statū pfecti oiez. sed prelato est humilior. i. ad Tim. iij. qui episcopatū desiderat bonū opus desirar. pater iterū. laudabile est desiderare statū religiōis: igit et statū episcopat? q̄a ē pfectior. Be. laudabile aliqñ fuit episcopatu querere. igit in opposituz Pau. v. ad Heb. Nec quisq̄ sumit. i. sumere seu pcu/rare debz sibi honore. i. illd opus pastorale cui ē honor annex? ergo nō licz appere prelatoe? et sic questio manet. p vtraz parte dubia. Ad q̄stione fm doctores sup. ij. sen. q̄ in epatu tria cōsiderari possunt.

Primum est pncipale et finale id est episcopalis opatio: q̄ primoz utilitati itēdit. Secūdu est altitudo grad? super familiā domini sui.

Tertū consequēter se habēs ad hec est

honor/reuerētia et sufficiētia spaliū. appere epatū q̄rū ad tertū est illicitū: q̄ vel ad cupiditatē vel ambitionē prinet/et filr q̄rū ad scdm/ q̄ est psumptuosū. appere autē pdesse primis ē q̄dem psumptuosū fm se sed tū videt psumptuosū q̄ q̄s apparet p̄ esse vt p̄st subditis: nisi manifesta necessitate iminere: q̄ hoc pdesse habet anexam celsitudinē gradus. ad ep̄m prinet esse p̄ctiorē et alios ad pfectionem adducere: ad qd requit esse p̄ctū: reputare autē p̄ctū ē psumptuosū: sed nō iminere necessitate vt ait Be. in pastorali: q̄ tunc laudabile erat epatū q̄rere qñ p hūc quēq̄ dubium non erat ad supplicia grauiora puenire: et nō inueniebat q̄ on? sumeret: nec etiā psumptuosū est appere talia opa facere/ si eū ptingat in tali officio esse et esse dignū ad talē plationē exequēda. et fm deū et vt q̄s pdesse possit p̄io. q̄ et talē habuit Mattheias iuxta p̄ba passūpra. Episcopatū. et sic de alijs. In p̄bis apostolis et in tota epla hodierna fit mētio pncipaliter de duobus videlicet. Primo d̄ Jude apostore idigna platioe: cū dicit. Epatū eū. i. iude. Secdo de Matthei apli digna subrogatioe cū dicit: accipiat alt. i. Mattheias. Circa p̄mū nota q̄ platus indign? deponi d̄ fm iura. Ideo ex q̄ Judas fuit indign? platus deponi debuit a platura. Notādū autē q̄ ppter q̄tuor causas prelatus fit indign? platioe: et p̄ter fit dignus priuatione siue depositione. ppter quas etiā Judas deponi debuit. Et sunt iste vtz.

Primo ppter homicidiū immanitātē.

Secdo ppter hereticā prauitātē.

Tertio ppter symoniacā infectionē

Quarto ppter enormē dilapidationē.

Primo q̄ ppter homicidiū et marie qñ ē notoriū: vt pbat in c. vi. de rēp. ordi. Et in c. Inq̄stiois. extra de accusatiōibz. Et nota i. c. Et tenore. e. r. Judas autē homicidiū cōmisit qñ dī filiū interfici pcrauit Et istud homicidiū fuit notoriū: vt dicit i/ epla hodierna. Et notū factū ē oibz habitantibz hierlm. Quāuis at de notorio multiplex differētia siue distinctio habeat: vt notat canoniste in c. Uia. de coha. cle. et multi. Et ij. q. j. Manifesta. Tū q̄rum ad ppositū prinet. est notādū q̄ triplex est notoriū videlicet p̄sumpti/ facti/ et iuris. No

f ij

De sancto Matthea

torum pūpti est qñ ex pūmptōe violenta
insurgit manifestatio seu probatio delicti
vel alteri? reus sicut ē paternitas et filiatio
ff. de in ius voc. l. Quia semp. ff. de codi. et
dmon. Et notat glo. in c. lū cōtumacia.
de be. li. vj. Notorū facti est qñ sic manife
stū est factū qñ pōt aliqua tergiversatōe
celari. vt in c. si. de cohabit. cleri. et muli.
Notorū iuris est qñ p sniam vel cōfessio
ne in iure facta pstat d delicto: vt notatur
in dicto. c. si. Homicidii g iude fuit notorū
rū pdictis tribus modis. Primo quidē p p
sumptionē violentā: qñ cū inimicis capi
taliū chū secretū cōcilū inijt. Bar. xxvj
Tūc abijt vnus d duodecim q dicebat iu
das scariotib ad prin. sacer. et ait il. Quid
vultis mihi dare: et ego vobis eū tradam:
Secūdo p facti euidentiā: qñ venit cū turba
cū gladijs et fustibz cōprehēdens eum. Et
quāuis eū oscular? esset: rñ nllā potuit ter
guersatōe celare: qñ chū morte traxit
rit. Un dñs dixit ei. Iuda osculo filiū ho
minis tradis. Tertio per pūā pfectionē
p quā sit notorū iuris: qñ homicidii suū
manifestauit dices. Peccauit tradens san
guinē iustū. Bar. xxvj. Et ista pfectio fa
cta est in iudicio. i. corā pncipibz sacerdotū
q quāuis mali tñ iudices erant. vt pbat iu
decretis. d. lxxij. dñs noster. Secūdo
prelat? deponi dñ ppter hereticā prauitātē
et papa. xj. di. Si papa. ppter heretā Judas
debut remoueri. Ipse em pmo fides chū
recepit: sed ab ea postmodum puaricatus
fuit. Un dñ in epla hodierna. De q puar
ricat? est iudas: vt gbiert i locū suū. i. in it
fernū: q est loc? sibi cōgruus triplici rōne.
Nam infern? est locus feroris
Est locus ardoris
Est locus horrois

¶ Est locus feroris Etā. xxx. De cada
ueribz eoz ascender feror? et h maxime erit
post dñ iudicij: post qd oia ornāmēta ele
mentoz descēdet in infernū. Et quibz in
tollebilis feror? onet? et h competit iude
rōne inuidie. Un sup illud. Jo. xj. Quas
re h ynguentū non vngit. xxx. denarijs et c
dicit glo. Bono odore monit. Secūdo infer
nus est loc? ardoris. ps. Pluer sup pec. la/
queos: ignis sulphur? et spūs peccatōis pars
calicis eoz. ps. c. Et ideo sibi cōperit rōne
auaritie ardens. Joā. xj. Fur erat et locus

los hñs: ea q mittere bñs portabat. Tertio
est locus horrois. Job. xij. Vbi null? or
do? h sempitern? horroz inba. iō sibi cōpe
rit rōne pditionis pfecte: ex q tan? horroz
torū mudū pculsit? q sol ob. curat? fuit: ter
ra tremuit lapides scissi sūt/monumenta
aperta sūt. ¶ Tertio deponi dñ plar? ppter
simoniā i fectōis. xv. q. ij. Sane. et extra
de accusatōibz. Inqñtōis. Sic et Judas
fuit symoniac? qñ vedit chūm p. xxx. den
narijs. j. q. j. Que studet. Notandū tñ q
simonia est volūtas emēdi vlt vendēdi spū
ritualia. q sūt i triplici differētia. Quedā
em sūt spūalibz annexa: sūt patronat?. Que
dā pure spūalia: vt sūt ecclē sacramenta.
Quedā dñ ia: sūt spūalī dona/ pccō
remissio/ miraculor opatio/ et hmoi: vnde
re aut spūalibz annexa est simonia magna
Vendere sō spūalia pure est maior: ven
dere aut diuina est maxima. In chū autē
fuit qddā annexū. s. ei? caro q mediāte aīa
fuit deitati pūctā. Fuit qddā spūale pū
rū. s. ei? aīa. Fuit qddā diuinū. s. ei? diuini
tas beata. Judas g vendendo chūm pccō
mā simonia cōmisiit: qñ vedit cor? chū
et aīaz et diuinitatē. et iō meruit deponi ab
aplica dignitate. ¶ Quarto debuit deponi
ni ppter enormē dilapidationē. Quattuor
aut modis plar? dilapidator dñ p. Vno
mō: q bona ecclē indebite cōsumit. Sei
cundo: qñ ea p negligentiam perire sinit.
Tertio: qñ spūalia negligit. Un dñar te/
xtus. S. di. Si qñ epus for: meatōis pī de
teroz diaconoz: vel erime in celus in sua
parthochia pccō vel pccō interueniente cō
fenserit: vlt cōmissus auctoritate officij sui
nō spūgnauerit: ab officio suspendat. glo.
suspendat. i. deponat. j. q. ij. Si qñ epus.
als esset ptra. xj. q. ij. Teugualdū. Ad idē
fac. xvij. q. ij. Si qñ abbas. ybi hñ q plar?
ppter negligentia pōt deponi. Quarto: qñ
malo exēplo gregē corripit. Ystis qñuoz
modis Judas dilapidator fuit. Pmo: qā
bona chū/ et quē? aplici indebite psumo
bat. Un dñ Joā. xj. q fur erat? et loculos
hñs q mitterant? asportabat. Secūdo in pī
curādo negligēs erat. Un cū chūs vixisset
ei. Qd facis fac cito: qdā crediderūt q dñ
vixisset ei. Eme q opus sūt nobis ad vīam se
stū: aut q egenis aliqd daret. Et q habet
q Judas nihil portauerat: nec p die festo

nec p paupib. Tertio spalia negligebat
q: de paupib. no curabat Joa. xij. Hoc at
dicit no q: d' egenis p'neret ad eu. Quar
to aplos quatu in se erat malo exeplo cor
 rumpebat. Un postq ab aplis exiit vi
 p' chis. Joa. xij. Huc clarificat' est fili
 hois. Erat ei Judas cu aplis sic diabol
 cu angelis: lupus cu agnis: accipiter cu
 columbis. z io collegiu aploz n erat claz:
 sed ipso recedente clarificatum est in eo.
 ¶ Circa scdm qd tangit in themate vicz
 de Barthie apli digna subrogatio. Est
 notandū: q subrogatio ista fuit facta p ele
 ctionem que in epla euangelica tripliciter
 commendatur.

Primo ex pre modi eligendi

Secdo ex parte electi

Tertio ex parte eligentiū.

¶ Primo g' commendat ex parte eligentiū
 qui fuerūt apli q fuerūt magne auctorita
 tis. Nā fuerūt pncipes mudi: ianitores ce
 li: z iudices seculi. p. Principes p'loz co
 gregati sūt. ad faciendū. Barthie ele
 ctione. Ecce q sūt pncipes mudi. Quonā
 ex fortes terre. Ecce q erūt iudices seculi.
 Vehementer eleuati sūt. s. vt sint ianitores
 celli. Et alij sanctissimi viri z mlires que
 erant cu eis inter q's erāt beata virgo
 Secudo ex parte modi eligendi. Tria em
 interuenerūt in electioe sua. Prio apostoli
 ca exhortatio. Secdo deuota oio. Tertio
 sortiu emissio. Primo g' applica exhortatio
 q: Petrus q erat vicarius chri. z io ad eu
 p'nebat pmo loqui. Primo p'dicauit ex
 hortando vt pcederēt ad electionē. Unde
 dixit: Vtri frs oportet ipleri scripturam
 quā p'dixit spiritus sanctus p os David d' Ju
 da zc. vsq. Et statuerunt duos zc. Secdo
 deuota oio. Vbi d'. Et orantes dixerunt.
 Tu dñe q corda nosti oim: ostēde quē ele
 geris ex his duobz vni accipere locū mi
 nisterij dñi? et aplar? de q p'uaricat' est
 Judas vt abiret in locū suū. Et quo ha
 bemus exemplū: q semper in electioibz fi
 endis debet p'mitti oio z inuocatio spiri
 tus sancti: a quo filij dei aguntur. Tertio sor
 tiū emissio. Unde dicitur. Et dederunt
 ei sortes: et fors cecidit super Barthiam
 Nota q fors dicitur mltipliciter: sicut no
 tat Glo. in p'centio. Lemetiaz. sup p'do
 Sortis: vbi sic d'. Sortes sumit p fortuna

vel euentu. xxvj. q. ij. Sortes. Alibi pro sort
 tileigo de sortil. c. j. Alibi pro capitali. de
 vsuris. c. j. z. ij. Alibi p parte vel portioe:
 de pben. lū fm. xxj. di. Cleros. Quia at
 ex h'mdi exeplo possent mlti trahi ad vtē
 dū sortibz. Ideo norandū circa hāc mate
 riā q sicut dicit Tho. ij. q. xcy. Sortes
 p'prie dicunt' cū aliqd fit vt p' aduentū:
 aliqd occultū innotescat. Et quidē si q'at
 per sortes qd cui sit exhibendus: vocatur
 fors diuisoria. Si vero querat quid agere
 oporteat: vocat' p'ulcoria. Si vero querat
 qd futurū: vocat' diuinatoria. Et si sortes
 mltiplices: puta p p'ractionē p'icorū: vel
 p p'iderationē figuraz q prouenit ex plū
 bo liquefacto in aquā p'icorū: vel ex qbus
 dam cedulis scriptis in occulto repositis
 p'iderādo quis quā accipiat: vt ex festucis
 ineq'libz: quis quā accipiat minare vel ma
 iore: vel ex p'iectione taxillorū quis plura
 puncta p'iciat: vel etiā cōsiderādo quid
 aperiendo librum occurrat z huiusmodi.
 Euentus aut sortiu potest expectari a tri
 plici causa: quia vel ex dispositioe corporū
 celestium: vel ex fortuna: vel ex causa spiri
 tuali. Si aut expectet a dispositioe corporū
 celestium: ita q ea intentione fiant: quali
 actus humani qui requirunt ad sortes fm
 dispositionez stellarum sortiant' effectum
 est op'into falsa: z p cōsequens ex suggestioe
 demonū: z sic est supersticio. Si aut expe
 ctetur euentus sortium ex fortuna. i. a ca
 su quod videtur habere locum in sorte dis
 uisoria: nō videtur esse p'm: nisi forte p'p
 vitiū vanitatis: sicut si aliqui non valen
 tes concorditer diuidere. velint vti sortibz
 ad diuisionē: quali fortune exponentes qd
 quā partē accipiat. Si vero expectet euen
 tus a causa spiritali: hec est duplex. quia
 vel a diabolo vel a deo. Si a diabolo sup
 stitiosum est z illicitum. Et he sortes sunt
 que prohibētur per canones. Unde Leo
 papa. Sortes quibus vos cuncta vestris
 discriminatis. p'uitijs: quas patres dāna
 uerunt: nihil aliud q diuinationes z ma
 leficia esse d'cernimus. xxvj. q. v. Sortes.
 et est mortale peccatum: quia prohibent
 in di. c. sub pena excomunicatiois: q nō nī
 si p mortali ferri debz. rj. q. iij. Nemo epi
 scoporum. Nec est verum q quedam sor
 tes qbz aliq vtunt: sint ab apostol' institutū
 .f. liij

In festo beati Barthie apostoli

te. xxvj. q. j. c. j. Si aut expectet earū eū? a deo: tūc fm se nō est malū yrihmōi sorti bus. **Uñ** Prouer. xvj. Sortes mittuntur i signū 7 a domino reperiunt. Et de his in telligit illud Aug. xvj. q. j. c. Sortes. vbi dicit q. iors nō est aliquid mali: sed in re du/ bia diuinā indicās volūtatē. Et tales fue runt sortes quibz ysi sunt patres: vt Josue in dephētoe Jonathe sup Saul. j. Reg. xliij. et Jonas. Item Zacharias sorte exyt vt incēluz poneret Luc. j. Et sic Barthi as sorte elect? est vt hic dicit. Debent tñ qrtuor circūstante iteruenire: quarū vna si deficiat peccatū esset. Primo q. nō fiant sine necessitate: quia aliter pñneret ad ten rationē dei: Secūdo q. fiat cū reuerentia. **Uñ** dicit Beda q. apli pñnerat oionem in electōe Barthie p. sortes. Tercio q. di uina oracula scz sortitū: ad secularia nego/ cia et vanitatē hui? vite nō cōuertant fm Aug. xvj. q. j. **Uñ** qui. Quarto q. nō mit tant sortes i electionibz ecclesiasticis: que fieri debent ex inspiratōe spūs sancti. Nec ob/ stat q. dicit hic de Barthia: q. fuit hoc ex pñleigio speciali fm Hier. q. dicit q. pñle gia paucorū cōm legē nō faciūt. Diony. pō aliter intelligit sortes istas que ptinge/ runt i electōe Barthie. dicit q. sibi vide/ ri q. illa sorz nūlū laltud fuerit nisi quidaz splendor et radi? diuinit? sup Barthiā emissus: p. quē ipse ostendebat i aplm assu mēdus. Secus autē est in secularibz digni/ tatibz q. ad terrena disponenda ordinant: in quarū electione plures vtunt sortibz si/ cut et intēporaliū rerū diuisione. Et vul/ galiter dicunt scrutinia. Imminētē q. ne/ cessitate licitū est diuinū iudiciū iplorare p. sortes cū reuerētia. Et ponit Aug. exē/ pliū. Luz tpe psecutionis esset disceptatio inter mistros dei. q. debeant fugere ne oēs occidant: rē sic ecclesia deserat: 7 q. rema/ nere ad pñlationē aliorū/ si nō pōt alio mō determinari. dicit i hmoi posse yri sortibz. Ad sortes etiā pñnet vulgaris purgatio scz p iudiciū ferri cādētis vel aque bulien/ tis. **Uñ** pñbet. ij. q. v. Consultasti. Et ex tra. de purgatōe vulgari. p. torū. Et sic pa/ ret hec materia. Tercio cōmēdat electio ex pñona electiq. quadruplicat laudat. Primo de morū maturitate. Secūdo de scientie veritate.

Tercio de vite sanctitate. Quarto de cōstantie firmitate. **Uñ** Primo ergo pñmendat de morū matu ritate. dū dicit in eplā: **Uñ** pñter ergo ex his viris q. nobiscū sunt 7c. **Uñ** autē maturita tē iporat. **Uñ** agnū autē piculū ē: qñ pñla rus maturus nō est. **Uñ** x. **Uñ** terre cu/ sus rex puer est. **Uñ** Secūdo de scientie veriti te cū dicit. **Uñ** mñ tpe q. intrauit et exiit inter nos dñs Iesus incipies a baptisimā te Joānis vsq. in diē qua assumptus ē a nobis. **Uñ** qñ alicui? negorū plenā notiticiā habere pōt: nisi sciat eius pñcipiū/ me diū. et finē. **Uñ** Barthias autē scituit cōi pñci piū. **Uñ** dicit **Uñ** tempe quo intrauit. i. p. natiuitatē. **Uñ** scituit et finem. **Uñ** Ideo scituit. Et exiit 7c. p. passionē. **Uñ** scituit et mediū. **Uñ** sequit. **Uñ** incipiens a baptisimā Joā nis 7c. **Uñ** Tercio de vite scititate q. nob ta. cū dicit. **Uñ** nobiscū sūt pgregati. In tam beata enim congregatione nullus po tuisset habitare: nisi valde sanctus. **Uñ** de dicit **Uñ** q. quādū Judas fuit i colle gio aplōz. diabol? nō fuit aut? ipm inua/ dere: qñ autē ab ipis recessit i ipm intrauit. **Uñ** habuit autē d. hac scititate testimoniū a pa tre: q. Barthias paru? interpretatur 7 ad patrē spectat puulos cōfouere. **Uñ** x. **Uñ** nō est volūtas patris mei vt pereat vnus ex pusillistis. **Uñ** habuit scdo testimoniū a filio: q. cū duos statuisset i ipm cōis pñde git. **Uñ** alibi dedit ei cōis testimoniū qñ dixit Jo. xij. **Uñ** nōne xij. hore sunt diei **Uñ** ter q. xij. horas lucis nō intendebat cōis anumerare Judas i Barthiā. **Uñ** habuit tertio testimoniū a spūs sancto: qui pñterto sten gfa sua ipsuz repleuit. **Uñ** habuit quar to testimoniū a toto collegio aplōz: q. euz cū Joseph statuerūt. **Uñ** credidū est em q. si duos meliores habuisset i ipsos statuisset. **Uñ** nā tenent electores eligere meliorē omni so bono fm **Uñ** bo. in quodā quolibet. qñ in telligit de meliore ad platurā. nō autē d. me liore simplr: vt ipe **Uñ** bo. dicit. alioqñ pec cant in foro pñcientie qñ in foro cōtentis oio nō casset electio. si eligat bonus pñer missio meliore: vt notat. **Uñ** x. **Uñ** q. j. **Uñ** ergo. **Uñ** x. **Uñ** q. vlti. **Uñ** monasteriū. **Uñ** Quin to habuit testimoniū a miracul? que fecit. **Uñ** cū cētū qñquaginta hoies ex qdā pñio ne toxicata fuisset toxicati/ oēs sanauit: 7

ad fidem peruenit. Itē demōēs expellebat
et ad infernū mitterebat. Itē quādam potio
nē torcularā totā bibit: et nullā lesione intū
lit: iuxta illud *Mar. vii.* Et si mortiferus
quid bi. nō eis nocet. *Quarto* cōmen
dat de cōstante firmitate dū dicit. *Vir. i.*
viriis. Sic hic martyrū qd̄ multiplex le
git. Aliubi em̄ legit q̄ i pace deuit. Alii
bi q̄ fune ad collū missō p̄ ciuitatē sit tra
ctus. Alii q̄ fuit lapidat⁹ et securi excere
batus. Supponēdo itē q̄ ad deū migra
uerit p̄ vitam martyrū. possum⁹ ista cōcor
dare s̄m frēm. *Jacobū* de voragine in ser
mone suo huius festi et dicere q̄ p̄mo per
ciuitatē tract⁹ fuit deinde crucifixus et ibi
stans in cruce lapidat⁹ et securi percussus.
Deo gratias Amen.

In festo scti Thome de aqui
no doctore angelici ordinis p̄
dicatorum. Ser. XXIX.

Antecedebat
me ista sapientia. Sap. vii. Et
in epistola huius festi. Pro
fundamēto sermonis qui est de scto Tho
ma de aquino/ qui in isto mūdo elegit vi
tā cōtemplatiuam/ oris thologicalis questio
Quērit⁹. vtz vita cōtemplatiua quā sapia
regit potior sit actiua et melior quā scia di
rigit. Arguit q̄ nō. *De bonuz tanto meli⁹*
quāto cōmuni⁹. Itz vita actiua cōmuni⁹ ē
q̄ vita cōtemplatiua: ergo extat potior et me
lior. maior pater: q̄ bonū cōmune diuini⁹
bono p̄prio est. *Phs. j. et h.* Bonū gentis
diuini⁹ est bono vni⁹ hoīs. *2mo* p̄ba. f.
vita cōtemplatiua h̄nti soli se extēdit: actiua
vero ad ciues. *igit.* In oppositū h̄. *Luc.*
7. Maria optima p̄re elegit que nō aufe
ret ab ea. habet *Matth. xvi.* Si quis vult
post me venire abneget semetipm et tollat
crucē suā et sequat me. habet. *Luc. vi.* Be
ati pauperes spū qm̄ vestrū est regnū dei.
In quib⁹ dictis intelligit⁹ d̄ vita cōtemplati
ua: q̄ vita cōtemplatiua quā sapientia regit
potior ē actiua: et melior quā scia dirigit.
et sic q̄stio manet p̄ vtraq̄ p̄re dubia. Ad
q̄stione respōdēdū ē s̄m *Tho. ij. ij. q. lxxv.*
et s̄m *Basil.* vorilione sup. ij. sen. vi. xxxv.
q̄ vita cōtemplatiua quā sapientia regit. s̄. in
gressus religiōis potior est et melior q̄ vi

ta actiua quā sciētia dirigit: hoc p̄pter tria.
Primo p̄pter securitatē
Secūdo p̄pter acceptiōnē diuinā.
Tertio p̄pter p̄miationē.
Primo p̄pter securitatē: quia sic securi⁹
et meli⁹ ē ēē i portu maris q̄ i mari. sic secu
ri⁹ est ēē in religiōne q̄ in seculo. *Secū*
do p̄pter acceptiōnē diuinā. ille q̄ plura do
nat magis est acceptus alicui q̄ ille q̄ mi
nora dat. Sed ille q̄ eligit vitā cōtemplati
uā religiōnez ingrediendo dat magis deo
q̄ ille q̄ eligit hāc vitā actiua: q̄a ex toto
dat bona sua et seipm. *igit.* Anselm⁹ in li
bro de s̄titudinib⁹. Qui dat arborē et fru
ctum plus dat: q̄ qui dat solum fructum
et non arborē: sequitur. *Tertio* p̄pter
maiorē p̄miationem naz per ingressum
religiōis cōsequitur quis remissionē oim
peccatorū. Nā habet *Ecclesiastici xliij.* de
Enoch. q̄ ad h̄ laborauit vt deo placeret
et in paradisu translat⁹ est. *sequit.* de ista
em̄ materia *Horolio* pōit tres cōclusiones.
Prima ē vita spūalis hoīs: in actiua et cō
templatiua s̄ufficiētissime diuisa est. Inter
quas cōtemplatiua est melior. *Secunda* ē
vita cōtemplatiua quā sapientia donū dirigit
potius in affectu q̄ in intellectu consistit.
Tertia est vita actiua sciētie ordinata sic
aspicit ad primū: vt cōtemplatiue non re
pugnet. quib⁹ cōcludit⁹ vitā cōtemplatiua
meliorē esse q̄ actiua. Et ad argumētū dī
ctur q̄ licet actiua sit cōmuni⁹ q̄ cōtem
platiua: hoc nō est ex defectu cōtemplati
ue: Itz ciuitū/ q̄ ad eius altitudinē p̄tingere
nequit. itō argumētū cōcludit. Ideo be.
Thomas illā vitam eligendo sapientia ha
buit. Iuxta verba p̄sumpra. antedebat
et sic de alijs. *Pro* declaratiōe recipio p̄
regula generali in sctā thcologia q̄ qm̄ de
us voluit mittere aliquē sanctū p̄ genera
li mūdi illuminatiōe seu reformatiōe: con
suevit diuina p̄uidētia ipm sctm p̄mo ostē
dere vel verbo p̄bali vel signo diuinali: et
hoc statim declarabit in q̄libet statu mun
di: siue i lege nāe: siue s̄cripture: siue gr̄e. Et
sic patet q̄ triplex est status mūdi. *Prim⁹*
est status legis nature. *Secūdu* s̄criptu
re. *Tertiū* gratie. *Primo* patet dicta re
gula i statu legis nature q̄ dicit lex natu
re: q̄ hoies tunc gubernabāt se s̄m ratio
nē naturalē: nō habētes legē s̄criptā in co

De sancto Thoma de aquino

dictis sed i cordibz suis q̄ dicit lex nature: fm quā se gubernabāt: iuxta illud. Ro. ij. Et duravit vsq̄ ad Moysen zc. Et trā/ actis mille et quingentis annis cū multiplica- retur petā in terra. de? voluit mittere vnū hoīem ad illuminādū z reformādū mūdū scz Moī qui. c. ātis p̄dicauit penitētā tam diu etiā durauit fabricatio arce. qz diluui- um instabat: z tanta fuit malitia hoīm: qz infra centū annos nō cōuertit nisi. vij. p/ sonas. s. vxorē suā z tres filios suos. z filio orū vxores. tamē anteq̄ ipm mitteret de? p̄mōstrauit ipsum p̄bo pphali. Dicēte pa- tre ipius Moī in ipositione noīs. Iste cō- solabit nos ab opibz z laboribz manū nō strarū i terra: cui male dixit dñs Gen. v. Et iudei qui solū vadūt ad lram exponūt istam consolationem fuisse: qz Moī p̄mō inuenit: qz terra coleret cū animalibz aran- doz Litteralis est expositio. Sed ip̄ia- lis ē: qz Moī cōsolaret eos dupl. Primo p̄dicādo spaciū p̄nie. c. annis ex parte dei. Secdo p̄mittēdo veniā d̄ petis si vellēt cō- uerti zc. Secdo patet dicta regula in lege scripture. scz tpe Moysi: qz lex nature non sufficiebat. Iste ergo tpe deus volēs mit- tere Moysen p̄mōstrauit ipm nō verbo pphali: sed signo diuinale. scz. qñ etiā pue- rulus deposuit coronam de capite Phara- onis zc. Nota quō ad exp̄imentū innocen- tie sue posuit sibi carbone ignitū in ore zc. ppter qd̄ ip̄e dicebat dñō. Domine nō sum eloquēs ab heri z nudius tertius et impe- ditioris et tardioris lingue sum Exo. iij. dicūt. Glo. qz illa detectio corone fuit sig- nū diuinū. s. qz ip̄e Moyses esset futurus destructor Pharaonis et regni sui. z refor- mator populi israel. Carbo ignitus signi- ficabat legē quā deus in forma ignis sibi tradidit: z ip̄e Moyses ore suo p̄bo ex- posuit z publicauit. Tercio patet dicta re- gula i lege ḡe vt patz in Jo. bap. quē de? volens mittere vt omnes crederent p il- lū Jo. j. Prenuntiāuit per angelū dicens. Ne timeas Zacharia et cetera. Et vxor tua pariet tibi filiū zc. Luc. j. Item p̄nūci- auit eū deus signo diuino: qñ salutāre vir- gine Helizabet. Et extrauit infans in vte- ro matris Luc. j. Et sic patet regula theo- logie de qua supra Et cōfirmat per textū ius canonici in. c. Lum ex inuncto. de be-

reticis. vbi d̄r qz qui dicit se missum a deo oportet: qz astruat illam inuicibile missio- nē: vel p opationez miraculū: sicut legit de Moysē. Exo. vij. Vel p scripture testimo- niū speciale sicut Jo. ba. zc. declarā. Moī ad p̄positū de? mīit spālīf sc̄m Thomā. ad illuminādū z informādū mūdū ex vite sc̄ritate z sc̄ientie claritate. Dices tu z nonne prius deus mīerat alios sanctos doctos. s. Hiero. August. zc. Pro respōsio ne nota: qz doc. theologi sunt i triplici gra- du. Quidā em habuerūt magnā auctori- tatē ex amissione dei. z etiā ex sigillo bone vite: sed nō habuerūt claritatem vt ap̄li: euāgeliste: qz ad intelligēdū eos sunt nec- cessarie glōse z postille. infm: qz d̄ dicit: co- rū heretici receperūt auctoritatē zc. Quidā dā p̄o doc. fuerūt habentes claritatē sc̄ie: qz clare posuerūt sc̄iaz p distinctiones arti- culos z argumēta zc. sed nō habuerūt ma- gnā auctoritatē vt ex defectu sigilli bone vite: vel qz si fuerūt bone vite nō sunt ca- nonizati zc. In hoc tertio gradu est bea- tus Thō. zc. qui fuit magne auctoritatis ppter vite sc̄ritatem et magne claritatis infm: qz multas q̄stōes olim idērmias ab Aug. z alijs ipe determinauit. Itē in multis i quibz Aug. z Hiero. vident discordare cō- cordauit zc. Moī ergo volens de? seruare dictā regulā: anteq̄ mitteret sc̄m Thomā. demonstrauit ipm verbo pphico. sicut Jo. ba. Moī. Et signo diuino sicut Moysen. Pro p̄mo dicat quō ille sc̄tus heremita re- bon? z noīe p̄nūciāuit euz matri. s. Tho. zc. Et etiā nomē Thomas. i. abyssus sc̄ie. zc. Item ostēdit eū p signū diuinū. Nā qñ fuit natus z esset etatis vni? anni nutrit in uentre in manu sua cartā salutationē an- gelicā cōtinētē zc. z nunq̄ fuit sc̄rū vñ illā cartā habuerit. et intellexit ei? mater q̄ erat multū spūal: qz sibi fuit missa a vi- gine Maria zc. Magnū fuit signus sc̄ie sue sc̄ritatis cuius fundamētū et p̄ncipiū est filij dei incarnatio. Ideo de sc̄ia sua di- xit thema. Antecedebat me s. per verbum pphale z signum diuinale. Ista sapia quā habuit p mūdū illuminatōē z reformatōē. Patet thema. Nota qz quattuor sūt signa seu effectus proprii vere sapie: que omnia fuerunt in beato Thoma. Prīmū signū: est vitā p̄piaz ad finē de-

bitum ordinare.

Secus est dei offensas totis viribus evitare.
Tertium est perfectam doctrinam in doctis
potius demonstrare.

Quartum est vix ad mortem in bona vita

Dico primo. Finis noster est intelligere et

amare deum. Un magister in. n. sent. fecit

de rationale creatura ut summi boni intelli

geret. Un dicit ipse de Apoc. vlti. Ego

sum alpha et principium et finis. Ad ipm

ergo debemus ordinare finem: et tunc est sapiens

homo. Non autem est finis vix iste mundus: quia non

habemus hic manere civitatem: sed suam.

Heb. vlti. Et ideo quod ordinat vitam suam ad con

gregium divitias: honores et sapientiam. Non

ita quod finis hominis hodie est mundus: et ad hunc finem

ordinat omnia. Dic de mittere filios ad

studium turis dicitur: ut habeant honores: vel

canonicas: ut habeant dignitates. epist. 2. c.

Sed tandem finis istorum est interitus: et per

itio: quia cum manibus vacuis recedunt de mun

do. Sap. iij. Infelix et vana spes illorum et

labores sine fructu et inutilia opera eorum.

Ergo. Quicquid agis prudenter agas: et re

sponde finem. Nota hic quod omnes homines mun

di tam religiosi quam clerici quam laici debent or

dinare omnia opera sua ad finem dei: et sic multa

opera essent meritoria quod non sunt propter deum

et finem. Dic practice de operibus religioso

rum: clericorum: et laicorum. put expedit: et istud est

signum magni vere sapientie. Ideo dicit Apostolus

j. Cor. x. Siue manducatis siue bibitis:

vel aliud quod facitis omnia in gloriam dei facite.

Item Aug. ix. de civit. dei. ca. xij. Non est

inquit vera sapientia quod intentionem suam in his quod

prudenter discernit gerit fortiter cohibet te

perant: iustitiam distribuit: non ad illud diri

git finem. Ubi deus erit omnia in omnibus eternita

te certa pace perfecta est. Dic ut expedit.

Istud signum sapientie fuit in. s. Tho. quod ordina

vit vitam suam ad finem debuit: et. Dic quod

mater sua sciens et recordans de verbis he

remittit tradidit in manus imbutum est. Dic

quomodo proficit in brevi adeo quod in xij. anno

non habebat par in studio: et tunc fecit falla

cias et. Item quando debebat studere et.

Primo ponebat se in oratione et. Un cum se

melius disputaret quamdam deorum religiosius co

siderans et admirans tantam sapientiam in puer

ro subito vidit radios splendoris ab eis fa

cie procedere: et totum mundum illuminare. Post

modum autem volens studere in theologia et vo

lens finem predictum persequi. s. intelligendi et amandi

dei elegit medium. Quenies et pergit ad

illud finis acquisitionem. Sed autem maxime co

grum est religio: non ita ut ordinem predicatorum in

ordine maxime intelligit et diligit deus. Dic

modum et historiam et. Ecce quod ordinavit vi

ram suam ad servitium dei: non ad ipsam. s. hono

res: dignitates: divitias et. Et potest dicere

illud. Operavi et datus est mihi senectus. Et iuo

caus et venit in me spiritus sapientie et posuit illam

regnis et sedibus: et divitias nihil esse dicit in

partem illi: quoniam omnia auxilium participatio illi ha

rena est exigua et tamquam lutum extrinsecus argen

tum in conspectu illi. Sap. viij. Nota datus est

mihi senectus. s. ad intelligendum prophetiarum. spiritus sapientie

. s. theologie. Regnis. i. omnibus temporalibus. Et

sedibus. i. ecclesiasticis dignitatibus. Et nota quod

dr. Datus est mihi senectus. Nam ipse meruit dicitur socio

suo secretis papa refert in canonisatione sua.

quod plene habuit de scientia a deo infundere quod ingen

itio proprio studendo. et per primum signum. Dic

secundo et. Dei offensas totis viribus declinare:

alibi non est homo sapiens: quia sapientia et peccata non possunt con

stare. In malivolam animam non introibit sapientia:

nec habet in cor. subdito petris. Sap. j. Sed

scientia sic. imo est occasio peccatorum. Scientia enim inflat

j. Cor. viij. Nota exim de speculo mactato

et immundo: quod non ita ut imago et. Beatus

Tho. hunc istum signum sapientie: non solum vitavit

peccata: quia nunquam peccavit mortaliter: sed et vitavit

bar illa quod impedirent fructus et. Dic primo

quod mihi sua venit Neapoli ut videret eum

et. Dic quod fructus eius carnales quod stabat in cu

ria ipsorum: Federici indignati sunt audientes

ingressum eius ad religionem medicantium: et vi

cebant sic solent dicere hodie. Si frater noster volu

isset esse clericus: potuisset episcopari: vel mo

nacho: procuratorem: sibi magnam abbatiam

et. Sed nunc quod irruit in ordines medicantium in

dedecus nostrum et. Idem procuraverunt insidias in via

et. Dic historiam et. Dic quod posuerunt

eum in turri. Item quod miserunt ei mulieres et.

Et erat tunc b. Tho. iuuenis. xv. xl. xvj. ann

orum et. Dic de cingulo castitatis. Dic quod

instruit iuvenes suas et iuxta eas ad religio

nem et. Si sapientia vera est vitare peccata: et

beatus Thomas vitavit peccata: ergo ve

re fuit sapiens: et potest de eo dici. Cor. sapiens

et intelligibile abstinebat se a peccatis: et in operibus

iusticie successus habebat. Eccl. iij. successus. i.

perfectus vel augmentum. Dic. s. cio. et. Per

fectam doctrinam idcirco demonstrare. s. pro et

De sctō Thoma de aquino

exēplo et ista ē pfecta doctrīna: sicut p dī
caro: nunq̄ faceret bonos discipulos si so
lo verbo doceret zc. sed etiam exēplo: Ita
p dīcaro: ē pictor q̄ pīngit q̄nc̄ imaginem
pītarbaz/ quādo p dīcat de misericordia:
z prophetaz/ quādo dīcit de deuotione. z
apostolor̄ q̄ de charitate. z martīrū: q̄
de patiētia zc. Itē debet in exēplo p dīca
re. Ideo dī scriptura, Vir sapiens erudit:
et fructus sensus illius fideles sunt. Eccl.
xxvij. Nota. Erudit: scilicet verbo doctri
nali. z fructus: id est opa p dīcordantia ver
bis zc. Istud signū habuit sanctus Tho
mas. Dic pmo hic quomodo acq̄sūt sci
entiā z quomodo vocabatur a studētibz
hos mutus zc. quia exēplo pmo p dīca
uit alijs quō diligēda esset sapientia. Nam
ipse maxime dilexit eā. intrātū q̄ amore il
lius statim rapiebat. Docuit humilitatez
exēplo. Nota hic q̄ fuit ductus a quo
dā fratre cōuerso ad emendū pīces. Nota
hic de fistula i tibia zc. Et rapē nō sensit
cauteria. Itē d cadela que cōbussit sibi di
gitos z nihil sensit cū legeret librū Boe
tī d trinitate zc. Itē q̄ ad pīces soroz iuit
ad ei⁹ castrū. z i camera fuisset rapē in cō
templatione: z soroz credens ipm mortuū
q̄ nō respondebat. incepit clamare: sed so
cius fecit eā tacere dīces sibi suā cōsuetudi
zc. Et sic stetit rapē p tridū/ exēplo Pau
li. et tertia die dixit loc⁹ hoc nimis est. Et
tē euz sorore clamādo magister Thoma
zc. Reduxerūt eū ad se. Quibz dīxit Par
cat vob de⁹. Tā bonū prādū abstulit mī
hi zc. Itē fratres obseruātes eū orantē vi
derūt aliquoties ipm eleuatū a terrā zc.
Secus de nobis qui in orōne cogitamus
de coquina zc. Corpus q̄ corrūpī aggra
uat anīmā zc. Sap. ix. Itē apparebāt sibi
interdū aīe de purgatorio et etiā sancti zc.
Dic de magistro Romano quē ipse dīmī
serat Parisi⁹ vt regeret scholas suas quā
do iuit Neapolim: q̄ mortu⁹ fuit nesciente
sancto Thoma: et euz oraret apparuit sibi
aīa eius dīces: q̄ fuerat. xv. diū in purga
torio pī negligētiā quā habuit in qdam
testamenti executione sibi ab epō cōmissa
zc. Dic cōtra executores z heredes zc. A
quo brūs Tho. q̄ iuit multa dubia de sta
tu suo z dīcia si placebat dō: z dixit q̄ sic.
et cōtinuaret quia magna gloria erat sibi

parata. multas etiā alias. quēst. quēstū e
ad oēs respōdit. Dicat ē de sorore sua de
functa q̄ apparēs sibi: dixit q̄ erat in pur
gatorio ppter ornat⁹ z pīcturas zc. Et p
tū ab eo suffragia: que ab eo adiuta ne
rū apparuit sibi regnat⁹ zc. Qui etiā q̄
uit ab ea de sua vīta z statu zc. Nota in q̄
dubio seu timore viuēbant scilicet: quāto ma
g⁹ nos zc. Itē cū semel orasset p fratre suo
ab impatore interfecto p defensione ecclē
sie. zc. Dic hīstoriā zc. Pater g de eius vīta
spūali. Hodo videam⁹ de eius doctrīna
celestiali. Quicūq̄ volebat disputare/ scri
bere/ seu dictare: recurrēbat ad orationē.
Itē q̄ sibi dubia occurrēbat statim ab an
gelo vel a Petro z Paulo ei vīsitib⁹ appa
rētibz de dubijs certificabatur. Semel ap
paruit sibi pgo cū filio in brachijs: q̄ ait fi
lio. Fuit delaret⁹ sibi h dubiū. Itē d crucifi
xo sibi loquēte zc. Ideo nullus rebz dubi
tare de ei⁹ doctrīna zc. Ideo libri ei⁹ sunt
ita p totūz mūdum multiplicati. Ideo de
ipso cantat hodie. Ipse rāq̄ imbres emi
tet eloquia sapie sue. i. quātū ad doctrīnaz
spūale: palā faciet disciplinā doctrie sue. i.
quātū ad vītā spūale. Collaudabūt mul
ti sapiāz ei⁹ z vīq̄ i seculū nō delebit. Eccl.
xxxix. ¶ Dico quarto pseuerare zc. Si
militudo decur de peregrinātibz Romam
pro indulgētijs: et q̄ essent iuxta portam
vībis Rome/ rediret zc. Sic multū incip
unt peregrinare vītā bonā euntes ad paduā:
z q̄ sūt ppe portā/ redeūt retro p pīā zc. i.
spīētes sūt hī mōi. Sz sapia pā ē pseuerare
zc. Sapia nō vincit malitiā. Ratio: at
tigit ei a fine vīq̄ ad finem foris: et dīpo
nit oīa suauit. Sap. vii. z viij. c. Nota a fi
ne. scilicet itentionali quia intentio ē vī finis
id est vnus terminus scilicet a q̄n opera
tione: quia est principium. Vīq̄ ad finē
cit beatus Tho. qui vīq̄ ad mortem peti
seuerauit zc. Dicat quō vocatus ad cōcili
um. dū esset in vīa declinauit ad monastē
riū fuisse noue. et ibi mortu⁹ est zc. Et quō
apparuit comera. Nota de reuelatione fa
cta fratri Alberto de Bīzia: cui apparu
erunt sanctus August. z sanct⁹ Tho. zc.
vt in. ix. Rñsio cantatur. Ideo perseue
rem⁹ exēplo suo i bona vītā: q̄ nō q̄ incipit

sed q̄ peruenierit saluus erit. **Par. h. r.**
Ecce quare dicit sancti. **Tho. Antecedet**
bar me ista sapientia.

In festo beati Thome de
aquino. Sermo. XXX.

Inuocauit et ve

Init in me spūs sapiētie. Sap. viij.
et in eplā hodierna. Vel fac itro-
itū: q̄ spiritus sapiētie est spūs sanctus: tū
q̄ a sapia increata pcedit. tum q̄ sapien-
tia infundit: tum q̄ in sapiētibz cū habi-
tar. Vel pro introitu quere vtrum oratio
sit exaudibilis. Vide **Tho. xxiij. q. lxxxiij.**
ar. xv. ad fm. Vel p introitu quere q̄ disse-
rentia sit inter sapiam et sciam. Vide i ser-
mone de bōs **Thincen. q. incipit Beat⁹** vir
qui in sapiētia morabitur. in introitu et.
Pro d: claratiōe thēmat⁹: q̄ dicit In-
uocauit. Est notandū: q̄ in sacra theologia
fuit quedā questio. **Querit. Vtrū con-**
ueniens sit orare deū p aliquo bono impe-
trando. **Ad** questioez rēdendū est fm
Tho. ij. q. lxxxiij. ar. ij. fuit triplex error
antiquoz: scz circa oratiōē. Quidā enim
posuerūt q̄ res humane nō regunt diuina
puidētia. ex quo sequit: vanū sit orare et
omnino deū colere. De quibz dicit **Da-**
la. iij. Distictis. Van⁹ est q̄ seruit deo. Et
dū opiniōis fuerūt multi antiqui inter
quos fuisse dicit **Tullius.** In quoz psona
loquit **Job. xxiij.** Nubes latibuluz ei⁹: nec
nostra piderat: et circa cardines celi pam-
bulat. **Itē Boetius** in psona istoz loquēs
dicit. Omnia certo fine gubernas hoim so-
los inspicis actus. Sz hec opinio est falsa
q̄ p hoc tolleret pmitatio bonoz: et damna-
tio maloz: et timor dei parit et amor. **Lō-**
tra qd dicit Par. xxiij. **Thunt** bi. s. damnati
in suppliciu eternū: iusti aut in vitā eternā
Et pterea ex hac positioe sequerē q̄ deus
nō esset iust⁹. ex q̄ pmitteret mltā mala: q̄
in hoc mūdo fuit esse impunita: et mltā
bona iremunerata. **Cōtra qd dicit i. ps.**
Deus iudex iust⁹ fort⁹ et patiens et c. **Hiere.**
ij. Iust⁹ quidē tu es dñe et c. Et vltim⁹ re-
probaf p scripturā. **Sap. viij. di. Sapien-**
tia attingit a fine vsqz ad finem fortiter et
disponit oia iustit. **Nota A. fine. i. a crea-**

turis habentibz soluz esse. **Uscqz** ad finē. i.
vsqz ad creaturas habētes etiā intellectū.
Nota q̄nqz grad⁹ creaturariū et vltima
est q̄ habz et viuere/ sentire/ ratiōinari/ et
intelligere. **Seda** falsa opinio fuit ponen-
tū: oia etiā in rebz humanis ex necessitate
ptingere: siue ex imutabilitate puidētie: si-
ue ex necessitate stellaz: siue ex cōnexionē
causaz. **Hic** error destruit rōne et auctori-
tate. **Ratio** ē quintuplex: quā scripsi i. lxx.
par. iij. in. ij. q. **Autoritas** ponit infra. Et
fm hos etiā excludit oionis vtilitas. **Hu-**
ius opiniois videt ee **Virgili⁹** q̄ ait. **De**
sine fata deū flecti spare pando. Et hūc
errori etiā qdā chziani innitunt paganiā-
tes q̄ dicūt. Quid oportz orare: Quēl che-
dio ha ordinato conueni ebe sita. **Sed** hec
opinio falsa ē: q̄ fm h tolleret libertas ar-
bitrij in actibz humanis: et psequēt tolle-
ret ratio meriti et demeriti: et virtut⁹ et vi-
tij. **Cōtra** qd scriptura dicit. **De⁹** ab initio cō-
stituit hoim: et reliqz eū in manu pñij sui
Glo. j. in libertate arbitrij. Et. **j. An** hoiez
vita et mors bonū et malū: qd placuerit ei
dabit illi. **Eccl. xij. et** pēz **scda.** **Tertia** falsa
opinio fuit ponentū qd res hūanas diui-
na puidētia regi. et q̄ res hūana nō puenit
ex necessitate: et in h bñ: sz dicebat dispositi-
ōne diuine puidētie variabile esse. et q̄
oionibz et alijs q̄ ad diuinū cultum pñet
dispositio diuine puidētie imutat. Sz hec
etiā opinio est falsa. **Naz** vt dicit **Dala. iij.**
Ego de⁹ et nō mutor. **Stabilisqz** manens
dans cūcta moueri. **Nec** obstat q̄ dicit de
Ezechia et **Amiue:** q̄ illa non fuit dei snia
diffinitiuā sz cōminatiua: et tñ vera: q̄ cū
dixit **Eliaas** **Elia. xxxviij.** **Ezechie** regi.
Horietis tu et nō viues: loqz fm ordinē
scdaz causaz fm q̄s debebat mori. **Sic** si
medic⁹ pderet infirmū debere mori pñi-
derata mortali infirmitate: et postea mira-
culose sanaret. nō dixit mendaciū: nec falsū
sum medic⁹: q̄ loqbat fm ordinē causē se-
cunde. Et sic etiā **Jonas** niniuitis dixit.
Hinc et qdraginta dies et **Amiue** subuer-
tes: q̄ ciuitas merebat subuerti ex demeri-
tis pccōz q̄ ibi fiebat. **Non** fuit pphētia
illa fm determinationē siue diffinitionem
pñe causē. i. dei: sz fm ordinē causaz infe-
riorz. i. nature vel meriti: vt ponit **Thom.**
pre. j. q. xij. ar. viij. ad fm Tho. in. iij. cōtra

De sc̃to Thoma de aquino

gentiles. et ceteri. quatuor ponit opiniones et
roneas quousda circa orone videlicet Epi
cureor. peripatheticor. stoicor. et egypti
cor. Prima. Epicurei negabat oino diui
na pudentia. Secunda. salu. pipatheticor
res humanas diuie pudentie subtraherant.
Tertia. stoici oino qde pudentie subsunt
et necitate pringere arbitrabant. Quar
ta. egypti eorario dicebat diuina dispo
sitione vertibile oionib. Sz pma opinio
est falsa: p illd Sap. viij. Sapietia artin
git a fine. Secda opinio e falsa: p id qd
habet hic in pma opinioe: et sic relique re
probanur hic. Fides g catholica tenet q
oes regant pudentia diuina Sz pma opi
nionē epicureor. Etia act? humanos cōtra
secunda pipatheticor. nec ex necitate cōtin
gere ptra tertia stoicor. nec diuina dispo
sitione vertibile Sz tertia egyptior. sed re
manēte dispoitōe diuina incommutabili et li
bertate arbitrii: necaria est oio: nō vt mu
tes diuina dispositio: sz vt impleat. Et
g accipienda media via: vt et inducat oio
nis vtilitas. et tñ n iponat necessitas reb
humanis diuie pudentie subiectis: neqz etiaz
diuinam pudentia mutabile existimem?
Ad hui? g euidetia fm Tho. ij. q. lxxx
ij. ar. ij. q. ex diuina pudentia n solu dispo
nit q effect? fiat: sz et ex qbz causis: et q or
dine pueniāt. Inter alis aut causas sunt et
qda cāe act? humani: vñ opozz hoies aliq
agere nō vt ex suis actib: diuina dispositi
onē imutet: sed vt p act? suos ipleant q
da effect? fm ordinē a deo dispositū. Uer
bi gra: de? dispositū Petri saluari: Ioan
nē Martinū. Et effect? Sz et dispo
suit causas. s. Petrum p causas elemosyne
Ioannē p cam leionij. Et vñ Greg. in. iij.
dial. z. xxiij. q. iij. Obtinere neqz pnt q p
destinata nō fuerit: sed ea q seti viri orādo
efficiūt: ita pdestinata sūt vt pēib: obtine
ant. Nā ipa qz penitis regni pdestinatio
sic est ab oipotentī deo disposita: vt ad h
electi ex labore pueniāt: qten? postulādo
mereant accipe qd eis oipotens de? an se
cula disposuit donare. Et pcorat cū pdi
ctis et sentētia Socratis. De q scribit Pla
leri? li. vij. c. ij. Socrates qñ qddā huane
sapietie terrestre oraculū nihil vltra peten
dū a dijs immortalib: arbitrabat qz vt bona
tribueret. Sic etiā dicim? in reb: natu
ralib: et. Vide de h sic scripsi in fmonib
qdragesimalib: de penitētia in fmo. de ora
tiois vtilitate. in itroitu. Ad ppositū ergo
beat? Tho. sciens q oio est necessaria ad
uit instant de h et acceptit. Ideo dicit ipse
in themate. Inuocauit. Et. Pater thema.
Dices tu: sed qro: qd iste spūsanct? cōu
lit beato Thome? Rūdo. quinqz effect?
fm q qnqz sūt differentie sapientie: et sūt
iste videlicet
Prima est sapietia apostolica.
Secda est sapietia angelica.
Tertia est sapietia philosophica.
Quarta est sapietia theologica.
Quinta est sapietia heroica. i. diuina.
Prima pūstet in voluntaria pauprate
Secda cōstet in virginali puritate. Terti
a cōstet in diuinali charitate. Quarta
pūstet in integrali credulitate. Quinta cō
stet in supernali claritate. Et.
Prima g sapietia dicit apostolica que
pūstet in eo qd dicit dñs Petrus. Ecce nos
reliquim? oia et secuti sum? te. Et. ar.
Nota omnia: nō solum ergo bona spalia:
sed etiā volūtates et voluptrates dimiserūt
ecce tria vota religionis. Paupras g volū
taria est vera sapietia. De qua pauprate
incidentaliter aliq sunt dicenda. Primo q
paupratis triplex est pūderatio. Secdo q
triplex reperit paupras. Tercio q in pau
prat? amorē tria inducere deberet. Quar
to q paupras est cōmendabilis ppter tria
Quartū ad hec. norandum est q paupra
tis triplex est cōsideratio.
Prima dī distinctiua
Secda inductiua
Tercia cōmendatiua
Quantū ad primā q dī pūderatio distincti
ctiua. Notādū est q paupras dī triplicat.
Primo dī diuitiaz defect?
Secdo dī diuitiaz corēptus
Tercio dī pauprat? affect?
Primo igit paupras dicit diuitiaz def
fect? nō ex volūtaria electioe assumptis:
sed pter voluntatē pringens: z hec quide
paupras si patienter ferat bona est et mel
ritoria: quāuis etiā ille q sic paup est libe
ter esset diuor: si voluntas dei esset. Si vo
bmōi paupras ipatienter ferat in dementi
tum pueris. Secdo paupras dī diuitiaz

cōreptus: nō ppter amorē dei s; ppter exclusiōē sollicitudinis atq; ad liberi? vacādū philosophicis studijs/et secularibus studijs/ non referendo in deū: et hec paupras fm se nec meritoria/ nec demeritoria est. Tercio paupras amor siue affect? ppter amorē dei q; iporitat voluntariū conceptū mudi/ et sui ppter amorē dei. et hec paupras est virt? meritoria. Quantiū ad scōz q; dicit plderatio inductiua. Notandū est q; sūt tres plderatiōes ad hoc inductiue. Prima est plderatio naturalis cōditiōis plderando: quō nudi et paupes intra m? in mūdū/ et nudi in terram reuertimur. Scōa est plderatio exēplaris inspectiōis plderando scōs ptes quō fuerūt paupes. Tercia est spūalis acq;isitiōis: scz quō glia eterna acq;irit p paupratē. Quātū ad tertiā q; est plderatio cōmendatiua: ex qua cōmendatione apparet eius utilitas. Notandū est q; est cōmendabilis ppter tria. Primo q; facit hominē puriorē. Secundo q; facit hoīem pmpiorē. Tercio q; facit ad patriā tendim? eo q; in via pōdere cōm? Tercio q; facit hoīem quiet? not? hō em paup q;er? uiuit q; diues. q; b; dicitis vident q; de pauprate incidentaliter dicunt. sequit? q; paupras est vera sapiētia. Ratio: q; sapiens dicit ille q; bene ordinar mediū ad psecutionē finis. Vñ vers? Quicqd agas/ sapienter agas: et respice finem. Finis aut noster nō sūt diuitie: sicut mentis auarus: nō dignitates et honores/ sicut superbus false opinat. Finis hoīm vt plurimū hodie est mūdus. i. mundana cōcupiscentia. Verbi grā. Ad quem finem mittit homo filium ad studiū: nisi causa honoris et lucri: vt habeat postea officiū vel prelaturā etc. Et cum finis malus sit: ipsum q; opus malū est. Sed ve istis q; finis istotum tandē est interitus et pditio: quia cū manib; vacuis de mundo exeunt. Sap. iij. Infelix et vacua est spes illorū et labores sine fructu: et inutilia opera eorū: ergo finis hominis est vita eterna. Et hic est sapientia scire inuenire bonū medium ad talē finem. Et hec est paupras apostolica vt infra dicit. Nō voluptates sic luxuriosos. Nō deniq; aliqd tempale: q; Non habem? hic ciuitates manentē: s; futuraz loquimur. Heb. vlti. Sed finis noster

est vita eterna: iuxta illud Ro. vi. Libera ti a pco. serui aut facti deo: habetis fructus vestrū in sanctificatione. finem vero vitam eternā. Vnde dicit q; sequit? hō finē istū est paupras voluntaria. Dat. v. Bti paup peres spiritu: quoniā ipsoz est reg. ce. ergo vera sapiētia est quādo homo se facit pauperem voluntarie: vt hoc modo vitā eterā nam sibi mereat. Vñ de beato Dominico cantat. Paup in peculio diues vita pura: paupertatis precio celi tenet iura. Hanc autem sapiētiā diues iniquus habere nō potest: quia nec mediū nec finē habet: qui inordinate afficit ad diuitias. Prover. vij. Quid pdest stulto hic diuitias: cū sapiētiā etiam emere nō possit. De tali diuite loq; Christus dicens. Facilis est camelum per foramen acus transire: q; diuitem intrare in regnū celozum. Dat. xix. Et apostolus i. Tim. vi. Qui volunt diuites fieri inci dunt in ten. et in la. diaboli. et des. mul. in uti. et nociua: que mer. hoies in interituz. Et sic cōter videm? diuites esse: q; plus diligūt diuitias q; fructus. Pl? obedie dei narijs q; dō. ppter ea dicunt diuitie māmō mona iniquitatis. Dat. vi. Nō potest? deo seruire et māmōne. Sup q; dicit Hieron. Qis diues aut iniqu? est: aut iniq; heres. Iō siq; vult virtutes et grām acquirere p quā sit dign? vita eterna: debet ex consilio diuitias relinq;re. Sic fecit ille Crathes: d; Hiero. xij. q. ij. Crathes ille thebanus hō q;ndā ditissim? cū ad pbandū arthas pergeret. magnū auri pondus abiecit: nec purauit se posse et virtutes simul et diuitias possidere. Et hec est vera sapiētia quaz paucis datū est nosse. Dat. ij. Confiteor tibi pater dñe celi et terre. q; abicon. hec a sapientibus et pru. et reue. ea puulis. Hāc ergo sapiētiā habuit beatus Ibo. vt infra dicit. Ido vt beatus Augu. in. vij. p. f. loquēs de sapiētia Differebā cōrepta felicitate terrena ad eā inuestigādā vacare eius nō inuentio: s; vñ sola iqsitio iā pponēda erat etiā inuentis ibelauris regnūq; genitum et ad nutū circūfluentib; corporis voluptatibus etc. Hanc igitur sapiētiā habuit beatus Ibo. quia fecit se pauperem voluntarie religionem fratrum predicatorum intrādo. Hic histōia de re et noie bo uo etc. Ite de charra inuēta i ei? manuum

De scō Thoma de aquino

qua erat scriptū Ave maria &c. Item quō
natus traditus est a matre studio cui fuit
capax studiū. Puer autē quattuordecim an/
norū venit ad priore cōuentus ordinis p/
dicatorū de neapoli: et effectus est frater
&c. Dic etiam quomō humiliter puerat/
est in religione. Unde de eo dicitur q nūq/
habuit stimulū inanis glorie d sciētia sua:
sicut ipse cōfessus est. Hora etiam quādo
fuit cū fratre quodāz ad emendū pīces.
Hora etiā q quotidie vnam missam dice/
bat et aliā audiebat: ad quā frequē? mi/
nistrabat. Hora hic cōtra multos qui que/
runt sciētia sancti Tho. et ascendere vo/
lunt ad magisteriū exemplo sancti Tho.
quē tamē nolūt imitari i humilitate: obe/
dientia: castitate, et alijs pītibz &c. Paret
ergo quō habuit pīmā sapiētiā aplicam p/
religionis ingressum: ergo poterat dicere
illud verbū qd hodie cantat de eo in eplā
Inuocauit et venit in me spūs sapientie: et
pcepit illā regnis tpalibz et sedibz. i. p/
laturis spūalibz. Et diuitias nihil esse dī/
xi in cōparatione illius: nec cōparauit illi
lapidem pretiosū: quonā oē aurū incōpa/
ratione illius barens est exigua: et tanq/
tum extrinsecus argenti in cōspectu illius.
sap. viij. ¶ Secūda sapiētia est angelica
que cōsistit in virginali mūdicia p quā ef/
ficatur homo similis angel. Hiero. in car/
ne pīter carnem viuere: angelica vita est
potē q humana. Quinimo si plus est dī/
cere qrum ad hoc melior est angelis quia
in angelis nō est inclinatio ad venereas vo/
luptates: eo q carne et materia careant. et
ideo proprie loquēdo nō est in eis virgini/
tas: qz vt ait Aug. Virginitas est in car/
ne corruptibilis: incorruptiois ppetua me/
ditatio. Sz i hoc est vera virginitas. Et
hec est vera sapiētia. Sapiens em dī nau/
cler: qn inter pcellas et ventos sit bñ diri/
gere nauē ne frangat aut submergat. Vel
equitator scit bñ eqitare sup equū indomi/
tū: et scit eū bñ regere: ita vt nō pīciat eū
inuitū. Sic de equo vel nauī corpīs inter/
pcellas carnaliū: voluptatū: scopolos ten/
tationū: et ventos malay: temptationū exē/
plū. 3o Eccl. iij. Cor sapiēs et intelligib/
le abstinebit se a pctis: et in opibz iustitie
succellus habebit. Hāc g sapiētiā habuit
brūs Tho. qz fuit virgo et purus nō soluz

preseruādo se a corruptiōe luxurie: qz etiā
ab omī cōragio peccati mortalis: qz nūq/
mortaliter peccauit. Hoc testat^r est frater
Raynald^r pīssor suus de eo post obitū
suū dicens: q beat^r Thomas ita purus
erat sicut puer quinqz annorū. Et ad h^{re}
sapiētia ista clarior apud deū et hoies red/
dere: fuit p tentationēz pbatā: qz vir^o in
infirmirate perficit. ij. Cor. xij. Itēz Se/
neca. Harcer sine aduersario virtus. Sic
aurū p ignēz. Prosequere histōriā quomō
post qz intravit ordinēz: mater ei⁹ volens
ipsum videre. venit Neapolim &c. Item
quomō fecit eum capi p germanos suos.
Positus autē in turri conuertit sorores su/
as et instruxit &c. Item quomō tentatus
de luxuria ab illa puella. ignem carnalis
cōcupiscentie materiali igne fugauit. et sic
fuit cincer⁹ ab angelis cinglo castitat^r &c.
¶ Tertia sapiētia est pīca que pīstet nō
solū in cogitatione pīe: sed in dilectione
sapiētie. Hū Aug. in. vij. de ciuita. dei in
prin. Pīe ipsum nomē si latine interpreta/
mur: amor sapiētie proficit. qz si sapiē/
tia deus est p quē facta sunt oīa. sicut diui/
na auctoritas veritasqz monstrauit. verus
philosoph⁹ est amator dei. Hora hic exē/
plū de Pythagora q interrogat^r: qnam
se pīteret: philosophū se esse respondit: id
est studiosum vel amatore sapiētie. quō/
niā sapientē pīteri arrogantissimū vide/
bat: vt notat Aug. vij. de ciuita. dei. c. iij.
Philosophia em dī a pīlos q est amor: et
sophia qd est sapiētia: quasi amor sapiē/
tie &c. Hora pīra pīlos et legistas: q sapiētiay
quidē pīylicam verbis pīsent^r exteri⁹: vt
ex ipīs noīe aucupent honorē: sed moribz
reprobant. Et vocant pīi q rectius dicit^r
rent fatui. Ro. ij. Dicētes se esse sapi. stul.
facti sūt. Vel i nīq poti⁹ q: fatui ex ignō/
tia: hī vero ex malitia delingunt. Hāc g
sapiētia pīca est: qn quis nō solum info/
mat intellectū p scientiā: sed etiā affectum
ad amorē virtutū pīter deum. Hanc g et
cellentiā habuit beat^r Tho. qz clarissime
fuit intellect⁹ eius informat^r p scientiam
philosophicā. Hora hic quomodo in stu/
dio a cōstudentibus vocabat^r bos mur⁹
&c. Et quomodo Albertus magnus de
eo prophetice dixit. Hos vocamus istum
bouem murum: sed ipē adhuc in doctrina

ralē dabit mugitū: q̄ in toto mōdo sonabit,
 Hora de illo scholare q̄ viues. b. Tho. nū
 q̄ loq̄ zc. reputās eū grossūz/ z nūl scire:
 voluit sibi repetere lectionē zc. Dic histo
 riam. Nō solū aut intellect? eius fuit p sci
 entia informat? sed etiā affect? ip̄i? fuit
 ad amorē diuinū vehemēter accensus. ita
 q̄ studens ita afficiebat q̄ sepi? rapiebat
 a sensib. Hora hic de fistula quā patiebat
 in tibia: que fuit a medico incisa ip̄o con
 templatē z nūl sentiente. Itē semel dum
 studeret in libro Boetij de trinitate. can/
 dela sibi nūl sentienti combussit digitos.
 Item quādo iuit ad visitandū sororē et p
 tridū stetit raptus. Itē quādo exiit i me
 sa regis francie cū priore couent? parisiū
 percussit mensam zc. Vide in ser. magistri
 Uin. q̄ incipit. Antecedebar me ista sapi/
 entia. parte. iij. ¶ Quarta sapiētia ē theo
 logica: q̄ est cognitio de rebz diuinis. Et
 dicit a theos q̄ est de? z logos q̄ est sermo:
 que dupliciter haberi pōt. Uno mō p ra
 tiones naturales: z sic vocat Metaphysi
 ca. Alio mō p reuelationes diuinales: et
 sic vocat fides siue theologia. Utraqz ha
 buit beatus Tho. Hec aut sapiētia theolo
 gica p̄stet in tribz. s. in cognitioe rerū diui
 narū/ in opatiōe virtuosa/ z in doctrina co
 pioza. De q̄bz dicit. Bonitātē z disciplinā z
 scientiā doce me. Bonitātē: ecce scdm z
 disciplinā: ecce tertiū: z scientiā ecce p̄mū.
 ¶ Haec habuit b. Tho. Nam scientiam
 maximā habuit: vt p̄z in opibz suis. Ope
 rationē vero z vitā virtuosāz habuit. No
 ta exemplū humilitatē: qd ostendit qn iuit
 cū cōuerso quodā ad emendū pisces. De
 crinā vero habuit: qz docuit z p̄bo z scri
 pto. Verbo qz p̄dicabat zc. Item scripto
 in tantū q null? doctor fuit excellētior eo.
 Rōnem dic vt infra scribit. Hāc habuit
 beatus Tho. clarissimē in tantū q inter
 doctores qui vñq̄ in mūdo fuerunt: nul
 lus fortasse fuerit excellētior eo. Ratio ē.
 Nam in triplici differentia vel gradu fue
 runt: z sunt doctores theologi. Quidam
 enim habuerūt magnā z altā auctorita
 tem: sed non habuerunt claritatē/ sicut fue
 runt apostoli euangelistē z doc. sancti an
 tiqui: sicut Aug. Amb. Hiero. Greg. zc.
 Et isti habuerunt maximā auctoritatē
 ex sanctitate vite. Et etiā ex auctoritate

mittentis: sicut apostoli qui fuerunt lega
 ti d latere christi. Propter q̄ dicebat Apo
 stolus. Pro christo legatiōe fungimur. ij.
 Cor. v. Sed non habuerunt claritatē.
 imo ad intelligendū eos sunt necessarie
 gloze. z plus quia heretici de libris eorum
 sumpserunt auctoritates et argumēta ad
 defendendū hereses suas: sicut nos ad de
 fendendū fidem catholicā. Quidam ve
 ro doc. habuerunt in dictis suis magnā
 claritatē/ sed non auctoritatē ex defectu
 sigilli regij. s. bone vite z deuotōis: nec sūt
 canonizati. In tertio vero gradu fuit bea
 tus Tho. Habet em auctoritatē ex sancti
 tate vite z canonizatiōe ecclie: z etiā cla
 ritatem scientie zc. et ideo fuit excellētissi
 mus. Hec mirum qz non tam in humano
 studio q̄ diuina reuelatiōe hmoi sciētiā
 acquisiuit. z suffragio orationū quas sem
 per premittēbat: siue veller disputare: siue
 legere: siue scribere/ et dicebat. Declinate
 a me maligni zc. versus. Emitte spiritus
 tuum z creabunt zc. cū oratiōe de spiri
 tus sancto. Unde ei? merito apparebant si
 bi apostoli Petrus z Paulus: z sibi super
 scriptura Esa. interdū dubia declarabāt.
 Hora etiā hic quomodo apparuit sibi aia
 magistri Romani. Itē anima sororis zc.
 Item semel apparuit sibi sgo Maria cū
 filio ipsum rogans/ vt ipsum dubium de
 clararet zc. Itēz nota quō crucifixus qui
 est in conuentu fratrum predicatorū. Bea
 polus semel locutus est sibi zc. sic et patet
 quarta sapiētia zc. ¶ Quinta sapiētia
 est heroica. i. diuina que cōsistit qn homo
 vnitur deo irreuocabiliter vinculo glorie.
 Tunc em omnem sapiētiā et scientiāz in
 visione dei nascitur. Sic. Quid est qd nō
 videant: cum vident omnia vident? Uñ
 j. Cor. xij. Videmus nunc per speculum
 in enigmate: tunc autem facie ad faciem.
 De hac sapiētia pōt intelligi illud. Sap.
 vij. Sapiētia attingit a fine vsqz ad finē
 nem for. z dis. omnia suauiter. Hora dupli
 cem finēz. Primus est vitā p̄sens bona.
 Scds est vitā eterna: vel primus est gfa:
 scdus glia. Hanc ergo habuit b. Tho.
 Dic eius mortēz. Dic hic de cometa que
 apparuit super monasteriūz fosse noue in
 morte sua. Item de apparitiōe bti Augu.
 z scilicet Tho. facta fratri Alberto de buria

De sancto Gregorio papa

qui fuit sanctus adeo q in vita clarus mi-
raculis et post mortē. Deo grās. Amen.

In festo beati Gregorij
pape. Ser. xxxi.

Quisputas est

fidelis seruus et prudens. Dat.
xxij. Pro fundamento fmo/
nis q est d bto Gregorio: q dicit dei seruus
dicitur de fuitu te theologialis questio.
Querit. vtrū seruus impedit ordinis
suscceptionē. arguit q nō. Paulus ad Gala.
iiij. in christo Jesu nō est seruus neqz liber. q
ita pōt ordinari seruus sicut liber. In oppo-
sitū decre. vi. j. q. nulli. nllt d fuiti cōditio e
ad sacros ordines pmoueat nisi prius a
prius dñis legitimā libertatē cōsequant.
Ite habet extra. de seruis nō ordinādis.
De seruo ordinatōe statutū est: vt nullus
epoꝝ deinceps ad sacros ordines eos p/
mouere psumat. Ite decre. vi. j. q. Si quis
obligat est tributo seruili vel aliqua con-
dictione vel patrocinio. id cuiuslibet dñi
nō est ordinandus clericus: nisi pbate vite
fuerit et patroni pñsus accesserit: s; nul-
lus potest recipere quēcūqz ordinē quin sit
clericus: ergo seruus impedit cōsecratiōis
ordinis suscepcionē. Et sic questio manet
p vtracqz pte dubia. Ad qstionē rñ. est
qz Richar. d media villa sup. iij. sentē. vi.
xxv. ar. j. q. j. q. seruus nō impedit alicui
ordinis suscepcionē de facto: s; q ordinat ve-
re ordinē suscipit tñ impedit cuiuslibet or-
dinis suscepciones de iure. Iure em tales
phibent ordinari nisi prius sint redditi li-
bertati: vel nisi sit d pñsu dñoz. si em dñi
cōsentiant ipso facto efficiunt liberi et con-
sentire psumunt: nisi sciant et possint recta-
mente. decre. j. q. vj. seruus sciēte. insusce-
ptōe em ordinis mancipat hō diuinis of-
ficijs. et qz seruus sui potestātē nō habet cuz
sit dñi sui: vt ait pba. j. politi. c. iij. seruus est
res aiata possessa: nō pōt se dare fuitio ec-
clesiastico: qz nullus pōt dare qd suū nō est.
hec rō rangit implicite. decre. di. j. c. j. vbi
dicit: debet esse immunis ab alijs qui diuie
milicie est aggregandus: vt a castris dñicis
q bō nomē ei asscribit. nullius necessitatis
vinculis abstrahat. Si autē seruus ordinē

dñi suo nesciente q ordinē et ordinatore
et pñtatore ignorantibus q sit seruus. tñc si nō
est pñtatur nll in minoribz ordinibz reuo-
cat in fuitutē et dñō reddit. decre. vi. j. q.
j. nulli. z. c. ex antiqz. Si seruus ordinatus
sacerdos peculū nō habeat: dñō qz fuit
rebo honestis fm ordinē suū. Si autē seruus
ordinē dñō ignorante seu ptra dñe et or-
dinatore seu pñtatore scientibz q sit seruus
ille qui scit duo mancipia dñō dare tenet
si nō habeat vnde hac faciat satisfactiōez
dñō reddet: seruus ordinat. pōt autē dñs ser-
uum ordinari ipso ignorante repetere ista
annū a tpe sciētie sue. vt parz eadē di. Si
seruus. in rex. et in glo. Et ad auctatē argu-
menti dñi: q intelligit q ad meritū nō hād
officiū: et de h loqz Glorillon sup. iij. di.
xxvj. q. seruus tripliciter dñi. Primo modo
a fuitō: tñc dñs malo suo serue nequit.
Secdo dñi seruus a fuitō: et fuando: et sic
pñlati dicunt fuit suos subditos. Tercio
mō dñi seruus a seruādo: vt fuit fuit dñi: et sic
brūs Greg. fuit seruus dñi: iuxta verba pte
assūpta: Quisputas et. Ad istaz qstionē
dñi rñdet possumus et dicere. Dñe tu me
nobis incōparabilis nosti qz est fidelis et.
Sed qz dignaris nos iterrogare. rñdemus.
cum oī humilitate tue scitissime maiestati
hoc mō q quāuis pauci repiant. tñ aliqui
sūt et grā diuina. Inter qz refulget Gre-
gorius qui fuit suus prudēs et fidelis. Tria q de
eo dicunt. Primo q fuit suus q ad deū.
Secdo prudēs: q ad se. Tercio fidelis: quo
ad primos. Pmo q Greg. fuit seruus dei:
et bene et rōnabiliter. Quaduplici em
ratione vnusqz nostrū debet seruire deo
fm q qttuor sunt genera seruoz.

Quidā em sunt vernaculi.

Quidā sunt captiui

Quidā sunt emptiui

Quidā sunt mercenarij

Vernaculi dei sumus et nos rōne creatiōis
Captiui: rōne acqsticiōis seu expugnatiōis
Emptiui: rōne redemptiōis
Mercenarij: rōne reprimissiōis
Primo sumus vernaculi. i. in domo
nati: ex pna ancilla rōne creatiōis. Nam
primi parentes nostri fuerunt serui dei: ra-
tione creatiōis. Si em qui facit domus
vel vineam est dñs illi: ex eo q edificauit
vel plantauit illam quātomagis deus et.

Nos autem sumus nati ex ipsius (in domo dei) qui est mundus? Baruch. iij. **D** israel quoniam magna est domus dei: et ingens locus possessionis eius, magnus: non habens finem. **S**ecundo sumus captivi: ratione acquisitionis: quia cum primo essemus? captivi diaboli qui in bello publico et a principe deo dantur: vicerat primos patres et plequentes servus eius? facti: iuxta illud. ij. Pe. ij. **A** quo enim quis captus est huius? et fuus est. postea ad clamorem sanctorum patriarcharum et prophetarum excitat dominus: belum lauit cum diabolo in campo clauso crucis et ipsum manu inermi et affixa cruci fortiter obellavit: et sic nos a diabolo fuitur? vinculo liberauit: et suo suavi iugo subegit. **T**ertio sumus? emptitii servi dei: ratione redemptionis. Venit enim christus tanquam mercator ad forum huius? mundi: qui daret primam arram: et postea totum precium solvit in banco. **S**ic dominus dedit arram in die circumcisionis: et postea in die veniens sancta solvit totum precium in banco crucis: in tantum quod nihil remansit sanguinis in sacratissimo corpore suo: nisi aliquae paucae guttae quas etiam post mortem effundere voluit: quoniam miles lancea latus eius aperuit: et continuo exiit sanguis et aqua. **J**oan. xix. et sic redemit nos. **I**tem dicit Petrus. **S**cientes quod non corruptibilibus auro et argento redempti estis de vacua vestra conversatione: sed pretioso sanguine quasi agni incensaminati et immolati Iesu christi. **I**. Pe. i. **N**ota redempti. iterum empti. **D**ecleara. **E**lide in dominica prima post octavas pasche ser. q. in capite. **E**go sum pastor bonus. parte. i. **Q**uarto sumus mercenarii: ratione repromissionis. **D**ura benignitas dei. quia licet esse mus servi eius: ratione creationis/ratione acquisitionis/ratione redemptionis: et consequenter nihil mercedis deberemus? ex servitio recipere. **N**am sic dicit dominus **L**uc. xvi. **L**uxuria huius feceritis dicite. **S**ervi inuiti: les sumus quod debui. **f**a. **f**e. **t**an. **v**oluit repro: mittere servitio nostro mercedem denarii diurni. **D**ar. x. **Q**uia igitur b. Greg. ista consilium dedit: idcirco optimis rationibus motus servit dicit dominus: et ideo dicit servus domini. **S**ervitute enim deo prudens et fideliter. **I**tem sequitur prudens: et est secundum primum. **S**ecundo igitur dicitur quod b. Greg. fuit fuus prudens. **H**uius enim boies. **Q**uibus sunt servi dei qui ad ius fuitur:

sicut et omnes boies hoc modo sunt fuit dei? **V**er dicitur est: tamen non sunt servi dei: qui ad actum fuitur: quia non sunt prudentes: quia permittunt se decipi ab hostibus dei: sic fuerunt primi patres qui magis crederent diabolo dicenti. **N**eququam moriemini: quod deo dicitur. **M**orte moriemini. **I**tem dicit dominus. **E**stote prudentes sicut serpentes: et simplices sicut colubae. **D**ar. x. **A**d idem **H**iero. xvi. q. j. **S**i cupis. **H**abere simplicitatem colubae ne machineris dolos: et serpentis astutiam: ne alteri? supplanteris insidiis: quia nihil differt i vitio decipere posse vel decipi. **b**ruis. **G**reg. fuit fuus? prudens. **P**rudens est: prout quod decet hominem ad cavendum hostium insidias. **T**res autem habent? hostes. **P**rimo diaboli qui pugnat cum astutia **S**ecundo carne: qui pugnat cum luxuria **T**ertio mundum: qui pugnat cum avaritia. **P**rimo b. autem Greg. cavet pericula diaboli per sapientiam. **S**ecundo cavet pericula carnis per abstinenciam. **T**ertio cavet pericula mundi per misericordiam. **P**rimo igitur diabolus? voluit cum astutia sua decipere b. Greg. qui transfiguratus se in angelum lucis persuasit sibi: ut sub pietoris habitu mundo superficie tenus defuisset. **S**ic facit hodie multos dicentes. **U**t quid vis religione intrare? **D**ic practice. **I**tem Greg. cavet pericula per veram sapientiam: quia reliquit mundum: et fecit se monasterium in Sicilia et septimum rome: in quo relictis sericis auro/gemisque. **U**t in legenda. **N**ec solus fuit prudens ad cavendum insidias diaboli in se: sed etiam in alijs. **I**n anglis? qui convertit ad fidem. **D**ic historia? qui transiens per forum vidit illos pueros anglicos venales. **E**t quoniam tunc non potuerit: in angliam ire reuocante ipso papa ad petitionem romanorum: tamen postquam fuit papa misit illuc **A**ug. episcopum anglorum: qui disputas est fidelis. **S**ecundo cavet pericula carnis: qui multum ieiunat: quoniam fuos dei: iuxta illud **R**o. vii. **C**ondestator legi dei finem interiore boies. **U**ideo ait alia. **l**e. **i** me. **m**eis. **r**epu. **l**egi. **m**e. **m**e. **e**t. **c**ap. **m**e. **i** lege. **p**er. **I**nfelix ego homo quod me. **l**i. **d**e. **c**or. **m**or. **h**uius. **E**t primo permittat: tamen ei quod volo bonum? facio: sed quod nolo malum? hoc ago **G**reg. **G**reg. cavet huius? pericula per abstinenciam magnam. **U**bi legitur quod ipse crudis legumibus pascebat. **V**n itatum corporis attenuavit: ut infirmo stomacho vix subsistere valeret. **C**onstantius et diuersis infirmitatibus laborabat **B** q

In festo beati Gregorii pape

sicut ipse scribit in proemio moralium. Ter-
tio cauit pericula mundi qui tentat de aua-
ritia quo plen⁹ est. Qm⁹ omne quod est in
mundo concupiscencia carnis est et concupiscen-
tia oculorum et superbia vite. j. Jo. ij. Cavit
et misericordiaz: quia plenus fuit. Hora
exempli qm⁹ cu⁹ esset abbas fecit dari ele-
mosinam ter naufrago paup⁹ sub cuius spe-
cie erat angelus: vñ qm⁹ misericordie opib⁹
vacabat meruit angelu⁹ et etiam chm⁹ in do-
mo recipere: sicut Abraa et Loth: sicut legit⁹
Gen. xviij. et xix. Et in decretis. xliij. dist.
Quiescam⁹. Dic qm⁹ facto papa: idem an-
gelus in specie paupertatis fuit i mensa sua.
Ite quo noia pauperu⁹ scripta habebat et
Et quo etiam longe positis paup⁹ largie-
bat et. Ite quo quadam die dñs Jhs⁹ ch⁹u⁹
stus in forma pegrini accessit ad eu⁹ et dis-
paruit postea cu⁹ veller sibi lavare manus.
Ite quo desperit adeo mundu⁹ vt magis
heremita ille caraz suu⁹ affectus: qm⁹ Gre-
gorius gloriā affectaret. qm⁹ qspuras est ser-
uus prudens: Rñd. Gre. ¶ Tercio dñs fide-
lis quo ad lubditos. Ista aut fidelitas co-
sistit in his in quib⁹ debet plac⁹ qlibet esse
fidelis: et sunt quattuor vitz.
Primo dñs esse fidelis i bn intrado
Secdo dñs esse fidelis in scie viuendo
Tercio dñs esse fidelis in recte docendo
Quarto dñs esse fidelis in iuste regendo.
¶ Primo qm⁹ prelatus debet esse fidelis in
bn intrando. s. p ostiu⁹: non auri vel argen-
ti: sed diuine voluntatis: iuxta illud apli.
Nec quisq⁹ sibi sumat honore: sed q vocat⁹
a deo tanq⁹ Aaron. Heb. v. Alioquin dñs
vñs. Qui no intrat p ostiu⁹ i ouile ouium
sed accedit aliunde: ille fur est et latro. Jo.
x. Et tali pene impossibile e vt bono fine
claudat. Vñ Leo papa. j. q. j. Principat⁹.
Quē aut seditio extorsit: aut ambit⁹ occu-
pauit: etia si morib⁹ aut actib⁹ no offendit.
ipsi⁹ tñ inuicij sui est pñtiosus exemplo. Et
difficile e vt bono pagant exitu que malo
sunt inchoata pñcipio. Vt vt expedit. Gre.
q bn intravit i ouile chust. Dic quo Pela-
gio papa pñdente supuenit maxima pest⁹.
Et quo post mortē Pelagij miraculose p-
mor⁹ est ad papatu⁹ et. ¶ Secdo dñs esse fi-
delis in scie viuendo et. Vñ dicit text⁹ in
decretis: q talis e bz esse pastor: in vita vt
populus reputetur grex respectu sui. Sic

Greg. Nam semp aut in orando: aut i scri-
bendo: aut cōtemplando occupabat totu⁹
scm⁹ tēp⁹ vite sue. Et miru⁹ est q quo scrip-
sit tot libros exis papa et infirm⁹. Habu-
it etia patientia in psecutionib⁹ Dauri-
rij impatoris. Hora etia quo sibi cantanti
missam et dicenti par dñi et. angeli respō-
derunt. et cum spiritu tuo. Hora etia quo
oratione sua efficacissima anima Traiani
est ab inferis liberata. et declarata modu⁹ et. Ho-
ra etia de humilitate sua in actibus et in li-
bris suis. vnde ex humilitate fuit primus
qui vocauit se seruum seruoz dei et. Ite
quando semel ex humilitate prostravit se
coram quodā sancto patre: qui venerat ro-
mam ad visitanduz limina apostolorum.
Sultra alia etiam exempla possunt refer-
ri: sicut expedit: pvt legit⁹ i legēda. ¶ Ter-
tio recte docendo et. ij. Tm. iij. Argue.
obsecra: increpa: i omni patientia et doctri-
na. et hoc bene sequit⁹ ad fm. s. qz si prelat⁹
bene vixerit bene pōt docere ad instar illu-
us: de quo dicit⁹ Act. j. Lepit Jhesus face-
re et docere. Ite Chy. xl. di. Mult. si q-
dem bn vixer⁹ et bn docueris populu⁹ in-
struis. si bene docueris et male vixeris tui
solius condemnato: eris. Nam bene viuē-
do et bene docendo populu⁹ instruis quo
viuere debeat. Bene aut docendo et male
viuendo deum instruis quo te debeat con-
denare. Dic quo bñs Gre. optime doce-
bat populu⁹ doctrinā sanam et. Vñ habe-
mus etia homelias ei⁹. In cui⁹ doctrine
testimoniū et veritatis eoz q scripsit. No-
ta exempluz de Petro diacono: qui dñs
testimoniū de eis statim mortuus fuit fm
q predixerat et. Idē nota missali grego-
riano et ambrosiano. Quarto in regendo
iuste et. Sap. j. Diligite iustitiā q iudica-
tis terrā et. Ite Aug. Corripit in qeros
consolat pusillanimes: suscipiat infirmos
paties sit ad oēs: q excellenter in regimie
se habuit Greg. manifeste pōt vñs q in
telligere: et his q scripsit presertim i pasto-
rali: et diffusi⁹ in moralib⁹. Et vide textu⁹
Grego. in decretis. xliij. di. Sit rector. Et
xlv. di. Disciplina. Ergo ad questionē p-
positā. Quis putas est fidelis seru⁹ et pru-
dens: Respondere possum⁹ audacter Gre.
est iste. cui⁹ merito rogem⁹ dñm vt et nos
sum⁹ serui dei prudentes et fideles.

In festo sancti Benedicti
abbatis. Sermo. XXXII.

Vltim deducit

Ixit dñs per vias rectas. Sap. x.
Sermo erit d beato Benedicto
cuius hodie festū agimus. Pro fmōis
fundamento in q agitur de feto Benedicto:
quē dñs deduxit p vias rectas: vt salutes
adipisceret. Querit. vtrū de? velit oēs
hoies saluos fieri. Arguit qñc. Apsto. j.
Tim. ij. De? vult oēs hoies saluos fieri:
igit. In oppositū bñ sequit. De? vult oēs
hoies saluos fieri: q oēs saluabunt. s: non
oēs hoies saluabunt. Dat. xij. Vlti sūt
vocati pauci sō electi. Igit de? non vult
oēs hoies saluos fieri: et sic qñs manet p
vtraq pte dubia. Ad qñsione respondēdū
est. q deū velle oēs hoies saluos fieri intel
ligitur dupliciter.

Primo mō voluntate antecedente.

Secundo modo voluntate psequente

Primo mō voluntate antecedente de?
vult oēs hoies saluos fieri: qd pbat du
pliciter. Primo auctoritate: ait mgt sentē.
ij. dist. j. z ii querat: ad quid creata sit rōna
lis creatura. Rñdet: ad laudandū deum:
ad seruendū ei: z fruendū eo. Aug. Fact?
g angelus siue hō ppter deū dicit esse: non
qz est creator de? et sūme beat? alterut?
indigeret officio: q bonoz nostroz n eger:
sed vt seruaret z fruere: eo cui fuisse regna
re est: qd esset si nō veller hoies oēs sal
uos fieri. Igit. Secundo pbat ratōe.

Primo rōne redemptionis.

Secundo rōne misericordie sue largitionis.

Primo rōne redēptōis: de? fuit fact?
hō vt naturā humanā redimeret. ad Gal.
liij. Vlt de? filiū suū natum de muliere
factū sub lege: vt oēs qui sub lege erāt re
dimeret. qd nō esset si nō veller oēs hoies
volūrate antecedēte saluos fieri. Igit. Secdo
rōne misericordie sue largitionis. de? ē em pñor
ad miserandū qd damnādū: qd nō esset si
nō veller oēs hoies saluos fieri. Igit. z de
tali voluntate loquitur primū argumentū:
z talis voluntas est si seruet ei? mandata.

Secdo mō voluntate psequēte: que est
si operentur malū z nō seruent mādata dei.
z sic ad dubiū dī q de? nō vult oēs hoies

saluos fieri: nec oēs saluabūt. qd pbat
dupliciter. Vno mō auctoritate. Alio mō
rōne. Auctoritate sic: Aug. xij. de ciui.
dei. c. xij. Plures erūt in penis q in glia.
idem. Arbitro: tres mūdi partes fore dā/
nandas: et q in oib regnet iniquitas. Rōne
sic pbat. z h duabul vijs. Prima: nemo p
saluari sine baptismo Joa. ij. Nisi quis re
natus fuerit ex aqua z spūscō: z sic d alijs.
S: plures sūt nō baptizati q baptizati.
sequit. Secda dī rō pdestinatōis: de? non
vult saluare: nisi illos quos pdestinat: qd
ait mgt sentē. j. pdestinatio est de rebus
salutarib/ z de hoib saluandis. Seco. sup
j. Pdestinat? dicit: qui a deo est volit?
ad vitā eternā finaliter habēdā: eo igit
qd pdestinavit bñm Benedictū deduxit:
z sic de alijs. Iuxta verba psumpta. Iu
stū deduxit dñs p vias rectas: z sic d alijs.
Salutes virgo. Pro declaratiōe themat?
z introductiōe materie: est notandū: q in
scriptura sacra clare pbat: et experientia q
est magistra rez hoc docet: q duplex ē dif
ferentia viarū: s: q duplex est termin?
ad quē hoies tendūt. s. bonus z mal?. Bo
nus est vita eterna. Valus eterna dāna
tio. Ad terminū g malum vie ducēs di
cunt oblique siue tortuose: z he vie sūt vi/
tia z pctā: puta supbia/auaritia/luxuria.
z hmōi: qz hāz viāz finis est infern? Ro.
vj. Finis illorūz. s. pctōz moris est. He g
vie iunt tortuose: qz sūt plib: sicut sūt vi/
ciosi z mūdani: videant bone. Verbi grā.
si dicat luxurioso nō caris pītam viā zc.
dicūt. Et vadat p facta vestra: nō est aliō
nisi gaudere: z letari: z delectari: z cetera.
Quis scit de alio mō zc. Sic si supbo zc.
Sic si auaro: ysuran? dicit. Vadatis per
facta vestra: paupras est alter infern?: sō
zc. Sed audi qd dicit spūscūs pos Sa/
lomonis. Est via que videt homini bona
nouissima aut eius ducunt ad interitum.
Prouer. xvj. Tales g nō vadunt per vias
dei: sed diaboli. ps. Nō em qui operantur
iniquitatē in vijs ei? ambulauerūt. Alie
ergo vie sūt recte: z he sūt virtutes: s: hu
militas/castitas/sapientia/charitas: z hu
iusmodi: quoz finis est vita eterna. De qd
dī in. ps. cxvj. Beati oēs q timēt dñm: q
ambulat in vijs ei?. Nota bñ duplici bea
titudine. Vna vie in hac vitā q cōsistit in

In festo scti Benedicti abbatis

vita virtuosa. Nam ut ait pbs in ethicis. Felicitas est opatio fm virtute pfectam. ps. Bti immaculati in via. Has vias perrebat David d. Uias tuas dñe demonstra mihi: et semitas tuas edoce me. Qd qd felix o qd brās est ille qd p̄uose viuit: qd vita corū est pacifica et beata et mors p̄ciola et secura. De istis ambabo vijs de septura. Uias qd a dextris sūt nouit dñs: puerse vero sūt que a sinistris sūt. Proverb. iij. Quia igit brās Bndict? ambulauit p vias virtutū opitulante dñi grā. ideo dñe de eo thema. Iustū deduxit oīs p vias rectas. Patet thema. Vnde videam? p qd vias. i. p̄tutes b. Bndict? ambulauit et puenit ad gl̄iaz.

Prima p̄t? est paup̄tas sp̄ualis.
Secda est credulitas integralis.
Tertia est hūilitas cordialis.
Quarta est castitas p̄ualis.
Quinta est patientia exemplaris.
Sexta est p̄euerantia finalis.

¶ Prima via zc. Nota triplicē paup̄tatē.
Paup̄ertas misera.
Paup̄tas meritoria
Paup̄ertas pfecta

¶ Paup̄tas misera est: qñ est p̄tra voluntate hoīs et ipatitē sustinet. murmurat: blasphemat: inuidet zc. Ista paup̄tas est fugienda. Et de hac loquit Salomon di. Diuitias et paup̄tatē nec dederis mihi: s̄ tantūz tribue victui meo necessaria. Prover. xix. ¶ Paup̄tas meritoria est quādo h̄ sit p̄tra voluntatē: tñ patienter sustinetur: iuxta illud.

Infantē nudū cuz te natura creauit.
Paup̄tatis onus patienter ferre memēto.
Tūc est meritoria paup̄tas: et per p̄tutes patientie cordas: vt dñe Amb. xlvij. di. Si cut hi. ¶ Paup̄tas vero pfecta est quādo voluntaria est: sicut est in religiosis. Et est qñ relinquunt n̄ solū exteriora: s̄ etiā interiora: iuxta illud. Ecce nos relinqm̄ oia zc. Mat. xix. Precio emitur regnum dei. Paup̄ in peculio: diues vita pura paup̄tatis precio: celi tenet iura. Hec est via recta eundē ad vitāz eternā. Ratio est: quia vt dicunt geometre. Rectū est illud cuius mediū nō discrepat ab extremis. Declara zc. Videam? modo qd sunt extrema hoīs. Duo videlicet natiuitas et mors. in q̄z qd liber hō est valde paup̄. Nam in natiuitate

nascit nudus et paup̄: et nisi oīs accōmōderet lanam misero domini moreret frigore Job. j. Aud? egressus sum de vtero matris mee zc. In morte etiā hō est paup̄. Nam quantūcūqz laborat in diuitijs acq̄rēdis: tñ in morte cū manibz ap̄tis et vacuis morit. ps. Dormierūt sum. su. et nihil oēs virt diuitiarū in ma. suis. Et alibi. Et relinque alienis diuitias suas: et sepulchra eoz do. il. i. eternuz. Et alibi. Theaurizat et igno. cui cōgre. ea. Oportet qd h̄ vt bō incedat p viam rectā: qd mediū nō discrepet ab extremis. Vnde aut est vita eterna. Tunc ē erit via recta: qñ etiā in vita hō est paup̄ sp̄. i. voluntate. ps. lqj. Nolite sperare iniquitate et rapi. nolite cōcupiscere. diuitie si afflu. nolite cor apponere. Hanc paup̄tatē pfectāz habuit brās Bndictus. Primo qdē habuit in se qñ reliq̄t mūdū. Nota quō recessit de studio romē: qd videbat scholares studere in studijs vitiōrum.

Quidā in studio supbie et vanitatis.

Quidā in studio auaritie et cupiditatis.

Quidā in studio luxurie et carnalitatis.

Recessit igit scēter nesci? et sapiēter indoctus.

Itēz scdo habuit in alijs: qñ religio

nē sanctā instruit: in q̄ recludit paup̄tas

volūtaria zc. ¶ Secda via est credulitas

zc. Nota integralis: qd nō sufficit credere

aliquibz articulis fidei: sed oibz zc. Vide

in p̄monibz de articulis fidei. Sicut qd totā

legē seruauerit of. autē in vno fac. est

oim reus Jaco. ij. Per hanc viāz sc̄tur ad

vitāz Joā. ij. Hec autē scripta sūt vt creda

tis: qm̄ Iesus est fili? dñi: et vt credētes vi

tāz habeatis in nomie ip̄i. Hāc habuit

brās Bndict? adeo pfecte qd tam iuueni

culus virtute fidei: miracula faciebat: que

p̄tute fidei asseribunt. Mat. xviij. Si ba

bueritis fidem sicut grā. ii. zc. Hoc oñdit

qñ oīone sua reparauit capisteriū zc. Hic

potes inferere miraculū de inuentōe aque

in monte. vbi erat situm monasteriū. Itēz

qñ recuperauit ferrum falcastri de aqua.

Itēz qñ Placidū qd s̄mergebāt p Paup̄

eripuit. ergo iustus deduxit dñs p vias rectas zc.

¶ Tertia via est hūilitas zc. Nota

cordialitas non tantū corporalis: sicut

faciunt hypocrite: qd sunt sicut arbores habentes

folia sine fructu. et ideo a cōio ma

ledicunt et arefciunt: et nō sunt apti nulli ad

ignem eternū. Nota exemplū figurale de
fieu rē. sicut legitur. Hanc habuit
brūs Būdier? qd ostēdū fuit qd fugit nu
tricem rē clauit se ī specu. vt fugeret vanaz
gloriā rē. Dic hic hystoriā quō frater Ro
manus monach? sibi ministrabat: et quō
diabolus inuidēs fregit tintinabulū. Trē
quō sacerdos portauit sibi pādū ī pascha
rē. Quarta via est castitas. Nota viri
tutis: quia est quedā nō virtualis. sed vi
tiosa: qm. s. ppter timorem infamie vel mor
tis. vel ppter ambitionē vane glorie: sic for
tasse fuit castitas Lucretie: sed mens ipu
dicam facere nō casus solet. Quia tunc est
perfecta virtus cū pbat. Nam virtus īn
firmitate perficit. ij. Cor. xij. Ideo rē.
In nota quando fuit tentatus a diabolo
in luxuria post apparitionē auis qd dicit me
rula. Quinta via est paciēcia exempla
ris: quia ostēdit īplacida rmanueta respō
sione quā fecit monachis illis: qd voluerūt
eum venenare rē. Trē erga inuidias qd in
tulit sibi Florent? tam ī corporis sui mor
te: qm multū sibi panē veneno īfectū: qd etiā
in animabus monachorū quādo multū eis
puellas nudas. Moraliter nota: qd homo
debet relinquere vindictā deo. Rom. xij.
Da mihi vindictā: r ego retribuam: dicit
dñs. Huius merito contulit sibi dñs spm
prophetic: vt patet in illo qui venire con
sueuerat ad eum ieiunus. Item quando
ret Lotila misit ad eum spararium suum
in apparatu regio. Item quando dixit illi
clero qui a diabolo verabatur: vt nō co
mederet carnes: nec ad sacros ordies ascē
deret rē. r in multis alijs exemplis positis
in legenda. Item quando vidit corū mun
dum rē. Item quando apparuit in somno
illi monacho quem miserat pro monaste
rio fabricando: ergo iustum deduxit vo
minus per vias rectas. Sexta via est
perseuerantia finalis: que est clavis omni
um aliarum: quia non qui inceperit: sed q
perseuerauerit saluus erit. Dic mortem
rē. Ergo iustum deduxit dominus per
vias rectas. Rogemus eum: vt meritis
sancti sui etiam nos dirigat per vias re
ctas. Amen.

In festo annunciationis
brē Marie p̄gis. Ser. xxxiii.

Ece ecce ec

ce. Hoc thema colligit ex
euangelio hodierno. Lu. j.
In quo ter dicitur Ecce rē.
Dic vbi rē. Ecce est dictio demonstratiua
dicitur gramatice. Da demonstrandi: vt en
ecce: r excitatiua. Dicitur autē ter ecce: quia
tria magna alia r transcendētia sūt artē/
dēda r p̄plāda ī hac bñdicta icarnatōe.
Profundamento fmonis īn q agif brē
Marie annuntiatio: īn qua notat christi
conceptio. Oritur theologicis questio.
Querit. Verū virgo Maria concepit
chm de spūscro. Arguit q nō: principū
actiū de q aliqd cōcipit īn gñatione se hz
vt semē: s. spūscrus īn cōceptiōe chm non
se habuit vt semē: quia semē propriū ex
q fuit cōceptus: chm fuit p̄tus sanguis
p̄gis. Marie: igit. In oppositiū: s. q est de
duodecim articulis fidei est vey r credēdū:
s. p̄ginē mariā p̄cepisse chm de spūscro. ē
de duodecim articulis fidei: vt p̄z ī sym
bolo: qd p̄cept? ē de spūscro ex maria p̄gie.
igit p̄go mariā p̄cepit chm de spūscro. et
sic q̄stio manet p vtrāq p̄e dubia. Ad q̄
stionē r̄ndendū est fm Tho. īn ij. p̄e. q. j.
ar. ij. q. p̄ginē mariā p̄cepisse chm de spū
scro itelligit dupl. Vno mō pur hec p̄po
sitiō. de: dīc hābitudinē p̄substantialitatz
materiali causalitatz: vt dīc cultell? d ferro
loquēdo ē d p̄ncipiō sub̄stantialia materiali
r sic ad q̄stionē dīc q p̄go mariā nō p̄cepit
chm d spūscro. i. d materia spūscro: quia
spūscrus nō est materialis. imo cōcepit d
sanguine suo: r de tali p̄ncipiō itelligitur
argumētū. Secūdo mō itelligit Hartam
cōcepisse chm de spūscro: pur lē de
dicit p̄ncipiū p̄substantialē effectiū: pur
cōsubstantialis refert ad vñ: r causalit
tas ad aliud nō prout referunt ad idē: ex
quo īn christo conceptio sūt duo. s. diuī
num suppositum r corpus. Spiritus san
ctus respectu suppositi: habet cōsubstantia
litatē cum christo: quia sūt īdem numero
et nature. Et respectu corporis: spūsanct?
habet causalitatem: sed non respectū sup
positi christi: spiritus sanctus habet ratio
nem cause: nec respectu corporis: spiritus
sanctus habet cōsubstantialitatem: quia
corpus est materialē spiritus sanctus non.

5 iij

In festo annunciationis Marie

Ideo virgo maria dicitur christum concepisse de spiritu sancto effectusque quantum ad corpus: et non quantum ad suppositum diuinum. Iuxta verba preassumpta. Ecce etc.

Primo diuinalis benignitas.

Secundo humanalis utilitas.

Tertio virginalis humilitas.

In dico primo etc. Diuinalis benignitas que ostendit in hoc quod deus amore nostri factus sit homo: quod est plus quam si celum fiat plumbum: vel aurum fiat lutum/ creator factus est creatura etc. Propter hoc omnes prophete de hac materia loquentes incipiunt per ecce. **U**bi dicitur. Ecce enim deus adiuuat me etc. ps. liij. Hora. Adiuuat: id est isto adiutorio nota parabola id quod magno rege: qui promittit cultoribus vinee sue salarium si autem solis occasum excolerent vineam/ alias nihil haberent etc. cum autem esset hora vespere/ et haberent tantum facere quantum fecerant. videns filius regis intras cameram suam/ et assumens habitum rusticum. iunxit eos ad excolendum etc. et sic habuerunt salarium. Sic in proposito etc. Declara parabola ista etc. Ecce quare dicitur David. Ecce enim deus adiuuat me. Item. **E**la. das signum de ista incarnatione dicitur. incipies per ecce. Ecce virgo concipiet et pariet filium/ et vocabitur nomen eius Emanuel. **E**la. viij. Hora. Pariet filium: non patrem/ nec spiritum sanctum. Quomodo hoc sit possibile declarat israh. **M**aria enim fuit pueniens ut filius incarnaretur si attendimus finem incarnationis huius: quod est ut homines fierent filij dei: per adoptionem. Quoties autem receperit eum: dedit eis patrem filios dei fieri. **I**sa. l. Hanc rationem ponit apostolus dicens. Quos presciuit et predestinauit conformes fieri imaginis filij sui: ut scilicet ipse primogenitus in multis fratribus. **R**o. viij. Hora. **V**oca nomen eius Emanuel: id est in nobiscum. **E**la. i. de. Fuit autem necesse ut esset deus: alias nec seipsum potuisset saluare. **I**sa. xlv. **M**aria inter alias prophetias ista maxime contemplantur et actualiter legebat. **E**rgo gitabat enim intra se dicens. **Q**uoniam et qualis erit illa progo etc. Et rogabat deum dei. **D**igne da mihi gratiam ut possim illam virginem videre: et illi bona ancilla esse: nec poterat de se cogitare propter maximam humilitatem. **E**t dum ista cogitaret. Ecce angelus gabriel dei. **A**ue gratia plena etc. **D**ignum autem fuit ut angelus mitteretur ad Mariam ad annuntiandum exordium salutis humane. **S**ic contra diabolus fuit ad. **E**ua in exordio peccatoris humane. **N**ota quod in veteri testamento legimus/ ubi septem angelos militibus apparuisse: eas non saluasse: sed per deum. **Gen.** xvi. et de Sara cui angelus promissit filium. **Gen.** xviij. Item de uxore **S**anue. **Judic.** xviij. **S**ed per virginem **S**alutauit: ut inuenerit ipsam esse principium salutis humane. **D**ixit. **Gen.** i. sine ve mutas nomen eue: quod quidam maledictiois fuit i **E**ua in benedictione conuersa in maria. **M**aledictio erit tibi quia tu sola es. **E**ua. **M**ultiplicabo erinas tuas et concipies tuos: in dolore paries filios/ et sub viri prece eris. **E**t ipse dominabitur tui. **M**aria autem ab ipsa erina fuit in concipiendo quod sine corruptione et sola fide concipit: quod in partu quod sine dolore peperit. **I**tem a viri prece erit quod regina constituit angelorum. **Q**ue cum audisset turbata est: non est turbata de angeli visio: quod ut ait **H**iero. **A**ssueta erat angelos videre: sed in timore eius etc. **H**ic sumatur exemplum mulieres ut non respondeat viro salutari etc. **N**on sic se turbauit **E**ua de locutione serpentis/ nec cogitauit quid esset ei? interrogatio: quoniam dixit. **Q**uare cepit vobis de? etc. **S**ed statim respondit quod non dicitur discipula hominis fuerat: voluit esse magistra diaboli. **E**t ideo digne fuit obsecrata. **V**irgo ergo prudenter se turbauit de sermone angeli: cum tamen sciret angelum non posse peccare. **E**t angelus solans eam dixit. **N**e timeas **M**aria etc. **T**unc virgine querata angelus explicauit ambulationem: incipies per ecce dei. **E**cce concipies in vtero etc. vltimo: regnum eius non erit finis. **E**cce hic tota ambulationem quod habet octo capitula/ et comprehendunt octo articulos fidei. **P**rimum ecce conetur in vtero: ecce conceptio etc. **S**ed quare dicit in vtero etc. **R**espondeo. quod prius in mente conceperat deum concipiendo illam prophetiam. **S**ecundum capitulum. **E**t paries filium: ecce natiuitas. **N**ota filium/ non spiritum sanctum/ non patrem. **S**i dicat quod est possibile/ cum tres persone sint una essentia: **R**espondeo. per similitudinem de vno sole etc. **Q**ui mittit radium in modum quod radii transierunt per fenestram vitream recipit colorem fenestre et non substantiam solis. nec calor etc. fenestra clara est vitrum **M**aria. **E**cclia carat. **Q**uod **E**ua trinitas abstulit/ tu reddis alimo germen/ in trecenti astra fiebles/ celi fenestra facta es. **T**ertium capitulum. **V**ocabitur nomen eius etc.

ecce passio. Iesus. i. saluator. saluator aut
fuit p passionē p quā saluati sum. Grego.
Nihil em nati p fuit nisi redimi p fuisse.
Nota d isto noie qd fuit ppheta Abacuc
ii. Ego aut in dño gau. et exaltabo in deo
Jesu meo. Quartū. Hic erit magn. ecce
descensio ad inferos. Magnus fuit: qz lū
gauit diabolus. Apoc. x. Uidi angelum
descendē de celo ha. cla. a. et ca. mag. in
ma sua. 7 ap. ora. f. an. 7c. Et patres inde
educendo iuxta pphetiā. Sacha. ix. Tu q
qz in sanguine testamēti tui emisti vin
ctos de lacu. in quo n ē aqua. Quintū. Et
filius altissimi vocabit: ecce resurrectio.
qz ante passionē chris erat rationalis 7 mor
talis: is poterat vocari filius hois: 7 post
resurrectionē debet vocari filius altissimi
tātū: qz immortalis 7 impassibilis. Sextū.
Et dabit illi dñs deus sedem David pa
tris eius. i. pmissam David vel figura taz
p sedē David. De q pmissioe dixit Esai
as vi. Sup solū David: 7 sup regnuz ei
sedebit. Esai. ix. Ecce ascensio: qz sicut ea
threda David fuit altior p excellētiā alijs
regib. sic chris? ascendens fuit posit? sup
oem creaturā. ps. Dixit dñs dño meo. i. e.
de a dectris meis 7c. Septimū. Et regna
bit in domo Jacob in eternū. Ecce sacra
mentū eucharistie. In domo Jacob. i. in
ecclesia: in qua lucrādū est ptra inimicos 7c
Ecce ego vobiscū sum omibz diebus vsqz
ad consumationē seculi. Mat. xlii. Octa
uū. Et regni eius siue glorie siue pene.
Nō erit finis: ecce iudicium generale. Da
uid regnum tuū regnū omniū seculorū et
dominatio tua in omī generationē. i. saluā
doz 7 generationē. i. donatorū. Et sic ha
bem? pmissū ecce hui? ambasiare. ¶ Dico
scdo 7c. i. hūanalis vtilitas p q incar
natus est. Incarnatio em est pncipiū ois
credentie: qz ista p supposita oēs articuli fi
dei facile credunt. Jo. chris. Creditis i deū
7 in me credere. Joā. xlii. f. quantū ad hui
māitātē. 7c ē pncipiū ois obediētie: cui
exemplū habem? in chzo qd in nullo alto
possum? hie nec in Abrahā nec i Moyse
nec in alijs: qz oēs peccauerūt. Aug. De
sequēdus nō erat q videri nō poterat. vñ
q hoi exhiberet. q ab hoie videret. 7 quem
hō seqret: nō de? fact? est hō. 7c est pnci
piū nre redēptiois: qz in ista incarnatōe

fuit depositū pectū nre redēptiois i bur
sa veri virginis. 7c fuit pncipiū nre
saluatiōis in celo: sicut de statera cui? vna
ps tanto plus exaltat. quāto mag? altera
humiliat. Greg. Deus q in filiū sui humili
litate facentē mundū erepisti 7c. Et hoc si
gnificat angel? : cui dixit fm ecce di. Ecce
Helisabet cognata tua 7 ipsa pcepit filiū
in seuecture sua. Intelligēdo spūalit Hel
lisabet fm hebraicaz interpretationē est no
mē ex tribz noibz copositū. El. i. de. 7. i.
meus. Sabet. i. septima. Helisabet. i. dei
mei septima: 7 ista est natura hūana: q se
ptima creatura est. Prima est terra. Secda
est aq. Tertia est aer. Quarta ignis. Qui
ra celū. Sexta ageli. Septima natura hu
mana. 7 hec semp fuit sterilis: qz nō potu
it cōcipere meritū p glia obrinēda vsqz in
senectutē. Nota septe etates homis corre
spondentibz etatibz mūdi: 7 vltima est de
crepitas: 7 ista durat a chzo vsqz ad finem
mūdi: 7 in ista etate septima dei mei. i. na
tura hūana concepit meritū p gloria obri
nēda p fidē / spem / 7 charitatē. Jo. Esai.
xxvj. A facie tua dñe cōcepim? : 7 qñ par
turiūm? 7 peperim? spm salutis. Nota h
dum vgo Maria interrogat dicēs. Quō
fier istud 7c. q virgo nō dubitat de verbis
angel: sed dubitauit quō illud possz fieri:
vt sint due partes: quo 7 mō: de modo du
bitauit nō de facto. Sic exponit Glo. xxi
vij. q. ii. s. Sed querit. Sz q dicit Glo.
q dubitauit mel? dixisset: q qñuit d mō.
¶ Dico tertio 7c. vgnalis hūilitas: cū dē
certū ecce: fidendo ad ambasiatā angel
di. Ecce ancilla dñi 7c. 7 nō cōcepit vsqz
fuit dictū vltimū verbū. f. tuū. Sic in pse
cratōe hostie 7c. Dic practice. Ecce hūi
litas: qz angel? vocauit ipam mrem dei: p
psequēs reginā celi 7 dominā angeloz: 7
sed ipsa vocauit se ancillam. Recte fuit fi
gurata hūilitas virginis per illam ancā
mulierē Abigail: sed audita fama regis.
David qui eam volebat in vxorē: vt esset
regina dixit. Ecce familia tua sit in ancil
lam: vt lauet pedes seruatorum domini mei
i. Reg. xxi. 7c. Abigail interpretat patris
mei exultatio. Ecce virgo que letificauit
patrem suum Adam tristem de peccato
suo 7c. 7 fuit sibi reuelatio facta de pigne
in illis verbis dictis a deo serpēti. Inimi

In festo annunciatiōis Marie

citias ponam inter te et mulierē et. Hora
Et lauer pedes seruoꝝ suoꝝ: pedes signi-
ficat finē mōi in q̄ sum⁹ nos. Nos sum⁹ in
quos fines seculorū deuenerunt. j. lxx. x.
Vbi canat ecclesia. Virgo singularis inter
oēs mētēs nos culpis solutos mētēs fac et
castos. Dic exemplū de efficacia quā habz
salutatio p̄gins. i. Ave maria: de illo mili-
te q̄ itrauit religionē et nihil potuit adisce-
re nisi Ave maria et. Deo grās. Amen.

In festo annūciatiōis Ma- rie. Sermo xxxiiii.

Ece concipi-

Es in vtero. Lu. j. Potes in hoc
festo facere aliū sermonē videlz
q̄ p̄t rationes fuit cōueniens filiū dei
carne assumere: vt scripsi in officia p̄ma ad-
uent⁹. venit tibi et. Itē aliū ser. vide i ser.
q̄dragesimalibus. de articulis fidei. sermo
xviij. vbi agit de p̄mo articulo p̄tinentē ad
humanitātē ch̄i. Itē potes facere intro-
ductionē s̄monis q̄re nō angeli s̄ homines
fuerūt redempti p̄ filiū dei. vide supra et.
Hoc est solenni⁹ festū q̄ fit in toto anno.
Ecclesia em̄ sancta facit hodie cōmemora-
tionē de incarnatiōe filiū dei in vtero p̄gi-
nati: q̄ fuit exordiu totius hūane salutis.
Et est materia speculatiua et deuota: s̄ vt
nobis sit vtilis et saporosa: p̄sentemus glo-
riose p̄gini illud. Ave salutaris: q̄d bo-
die s̄bi angelus p̄sentauit. Ave maria et.
¶ Pro fundamēto sermonis oris theolo-
gicalis questio. ¶ Querit. Vtrum virgo
Maria dicat mat̄ dei. Arguit q̄ nō. Nul-
la em̄ m̄lier est mater alicui⁹ nisi s̄m natu-
ram quā ab ea accepit: sed deus non acce-
pit a virgine Maria naturā diuinā: igit.
In oppositū de⁹ varus est de virgine Ma-
ria: vt ait Paul⁹ ad Gala. iij. Vult de⁹
filiū suū natum de muliere et. et nō de alia
nisi de p̄gine maria: q̄ virgo maria d̄i mat̄
ter dei. et sic q̄stio manet pro vtraq̄ parte
dubia. Ad q̄stionē r̄ndendū est s̄m Scōrū
sup. iij. sentē. di. iij. q. j. q̄ p̄go maria dicit
mater dei: quod dupliciter p̄batur.

Primo p̄bat auctoritate

Scōdo p̄bat ratione

¶ Primo p̄bat auctoritate: ait Damasc. c.

xviij. dei genitricē vere sanctaz p̄dicamus.
Lu. ij. Ecce p̄ies in vtero et paries filiū.
Magister sen. iij. di. viij. sic est de⁹ etern⁹
veraciter s̄m rēpus: et p̄cept⁹ et nat⁹ ex p̄-
gine. Lu. ij. Natus ē vobis hodie saluator:
q̄ ē ch̄ist⁹ d̄ns in ciuitate David. Vbi
sentē. vbi sup. Illa em̄ caro quā de⁹ d̄ vir-
gine sibi vntre dignat⁹ est sine vitio cōce-
pra: sine p̄ctō nata ē. Lu. j. Ideoq̄ et quod
nascet⁹ ex te s̄m vocabit⁹. filius dei. igit.

¶ Scōdo p̄bat rōe. i. Scōn. nota illa actio
libi p̄petebat q̄ m̄ri debet⁹: q̄ p̄go maria cō-
cepit et genuit deū. igit alia rō. Tho. i. q.
xxv. ar. iij. omne nomē significat in con-
creto aliquā naturā p̄t supponere p̄q̄libz
hypothesis illi⁹ nature. Lū igit vno incar-
natiōis sit facta in hypothesis: si deus suppo-
nere p̄t p̄ hypothesis habetē hūanaz natu-
rā et diuinā. et tō q̄cqd p̄uenit diuine natu-
re et humane: illi persone p̄t attribui sive
s̄m q̄d p̄ ea supponit nomē significat natu-
rā humanā. Concipi autē et nasci p̄one at-
tribuit⁹ et hypothesis s̄m illā naturā in q̄ cō-
cipit⁹ et nascit⁹. Lū igit in ipso p̄ncipio con-
ceptiōis fuerit natura hūana allūpta a p̄o-
na diuina: cōsequens est q̄ vere possit dici
dei esse p̄ceptū et natū d̄ p̄gine. Decille.
formaliter et ad argumētū d̄i: q̄ vna p̄o-
na subsistit i vtraq̄ natura: cōciant sibi na-
ture ideo maria sua. i. p̄prietates: vt sicut tu
dei dicunt crucifixisse d̄m: licz nō s̄m dei
tate. ita et p̄go eundē pepit⁹: Et sic dicit⁹ ho-
minem creasse celos. ita dicimus dei natū
rū de p̄gie: et p̄sequer p̄go maria d̄i mater
d̄i. Juxta p̄ba p̄assumpta. ecce et. ¶ Pro
cōplemēto s̄mōis et declaratiōe thēmat̄is
est notandū: q̄ inueniūt q̄nq̄s diuersē cōce-
ptiones filiū dei. Declara p̄mo q̄d est cōce-
ptio et q̄d p̄cipe. P̄t em̄ dupliciter accipi cō-
ceptio: scz spūaliter et carnaliter. Spūaliter
q̄dē: q̄n aliqd p̄ponit in animo vel intelligit.
vñ et vulgo d̄i. Hoc concepit in mente et.
Carnaliter vero dicitur: quādo mater cō-
cipit filium. Hoc p̄supposito. Nota q̄nq̄
cōceptiones filiū dei.

Prima est cōceptio diuinalis.

Scōda est cōceptio angelicalis.

Tertia est cōceptio humanalis.

Quarta est cōceptio scripturalis.

Quinta est cōceptio maternalis.

¶ Prima ergo cōceptio ē diuinalis. Pro

quius intellectu est notandū: q̄ conceptio
dicit in altero receptio. Concipi em̄ dicit
quod in altero recipit: sicut vinū concipit
in vegete. Sic quādo audis predicatōre z
intelligis concipi verbū in intellectu tuo.
Sic artifex pcepit artem. Sic q̄ in p̄posi-
to filius dei concipit a patre siue in patre
z idem est q̄ generatur a patre. Conceptio
em̄ z generatio non differunt in diuinitas.
Pro hoc autē clari⁹ intelligēdo notādū:
q̄ sicut se habet ars in mēte artificis. sic se
habet filius dī in patre. Filius em̄ est sapi-
entia patris. Unde nota pulchram simili-
tudine de pictore q̄ pingit pulchras figu-
ras. Unde hoc: nisi quia habet artē in mē-
te sua: q̄ habet per artem pictor in mēte
quendā leonem pictum v̄l formatū tanq̄
ideam quadā ad cuius formā depingit le-
onem: sic domum: sic nauem zc. Illa autē
ars subiectiue consistit in mēte artificis:
siue dormiat siue v̄gilet. Ars em̄ est ha-
bitus quidam quo dirigūt hō circa factibi-
lia: z deducit ad opationem p voluntatē.
Sic dicendū est de sciētia medicine/philos-
ophie/theologie/et hui⁹. Sic in p̄posito artifex
sumus? est deus/in cui⁹ mēte est ars que
est sapientia sua ab eterno in mēte diuina
concepta: que nō differt ab ipso deo essentia-
liter: q̄ quicquid est in deo est deus: nec acci-
dentialiter: q̄ in deo nullū est accidēs. Et
in hoc differt ab arte que est in mēte hoīs
que est accidēs in ipso: sed in deo non est
accidēs sapientia sua: sed est ipse deus: quia
in deo non est aliqua cōpositio/neq̄ mate-
rie z forme/neq̄ subiecti z accidentis/neq̄
q̄ essentie z esse/neq̄ potentie z actus/neq̄
q̄ suppositi z nature: sed est simplicissim⁹
in natura. Confirmat hoc p̄ Augu. xj. de
ciuit. dei. c. x. Cum ergo sapientia ipsa sit in
mēte diuina ab eterno concepta: sequit̄
duo. Primo q̄ ipsa differt a deo: sicut con-
ceptum a concipientē: z cum non differat
essentialiter neq̄ accidentaliter: vt dicetur
est sequit̄. q̄ alio modo differat: scilicet p̄-
sonaliter. Scdō sequit̄: q̄ ipsa diuina sapi-
entia sit ipse deus: cum sit ab ipso deo ab
eterno concepta. Et etiā q̄ nihil est in deo
nisi ipse de⁹. Nihil autē est ab eterno nisi de-
us. Et autē pceptio et generatio in diui-
nis nō differat. seq̄. q̄ ipsa sapientia in mēte
diuina concepta: sit ab ipso deo generata.

z sequēter seq̄. q̄ sit fili⁹ dei. z sic est de⁹
fili⁹ dei ab eterno ab ipso deo generatus z
concept⁹. Tercio sequit̄: q̄ ipsa sapientia dī
dicat̄ fili⁹ dei: ex q̄ ab eo concepta z genit̄
ta dicit̄. Patet rō. Auctoritas. Et loquit̄
ipsa diuina sapientia dicens. Dñs possedit
me in initio viarū. i. creaturarū suarū. Anq̄
q̄q̄ faceret a p̄ncipio: ab eterno ordinata
sum. Et infra. Nōdū erat abyssi: z ego iā
concepta erā. Prover. viij. Vide hanc autē
trinitatē ex p̄positā z alias: in s̄monib⁹ d ar-
ticulis fidei: scilicet ubi agit de trinitate. pre-
p̄ma. Itē Eccl. xij. Ego ex ore altissimi
p̄dij: p̄mogētra ante oēm creaturā. Ego
feci in celis vt oziret lūmē indeficiens zc.
Patet q̄ prima pceptio diuinalis. Hec cō-
ceptio p̄ma est pceptio fili⁹ dei quantū ad
diuinā naturā: sed cōceptio quantū ad hu-
manā naturā fuit in mēte diuina ab eter-
no p̄destinata: sic z aliā creaturarū conce-
ptiones. Rō. j. Qui p̄destinat⁹ est fili⁹ dī
in p̄tore s̄m spiritū sacrificatiōis zc. Sic
autē artifex operat̄ artificiiū mediante arte
sua: sic z de⁹ pater mediante sapientia sua q̄
appropriat filio/ oia creatur. ps. Dia in sa-
pientia fecisti. Et h̄ est q̄ dicit̄ Gen. j. In
p̄ncipio creauit de⁹ celū z terrā. In p̄nci-
pio. Glo. i. in filio. qd p̄ncipiū Dauid vo-
cauit sapientia. Joānes p̄o vocauit s̄būm.
In p̄ncipio erat verbū. Et infra. Omnia
p̄ ipm̄ facta sūt. Joā. j. Ipse autē fili⁹ dei
vocat se p̄ncipiū. Jo. viij. P̄ncipiū qui z
loqr̄ vobis. Moyles vocauit filiū dei p̄n-
cipiū z etiā chr̄s. Hoc ēr̄ denocauit Moy-
les cū in p̄ductione cuiuslib⁹ creature scri-
bit dicens: dixitq̄ de⁹. Fiat h̄ zc. Hora dī
xit. i. p̄ s̄bū p̄duxit: q̄si diceret: p̄ s̄bū suū
qd ab et̄no concepat in seipso in tpe p̄duxit
creaturas extra seipm̄. Et sic in q̄lib⁹ opa-
tione artificiali requirunt tria. s. hō siue ar-
tifex tanq̄ causa efficiēs. Item ars tanq̄
causa formalis. Itē volūtas tanq̄ cā mori-
ua z finalis ad opandū p̄pter aliquid finē
bonū: sic in creatione rerū concurrūt tria.
P̄rio pater tanq̄ p̄ncipiū effectiui. Scdō
ars siue sapientia p̄ris q̄ appropriat filio tan-
q̄ p̄ncipiū formale. Tercio bonitas siue
volūtas ipsi⁹ dei tanq̄ p̄ncipiū finale
mouens agentē q̄ appropriat sp̄uicrō. Et
sic omēs tres p̄sone trinitatis cōcurrūt in
creatiōe mōdi. z Prover. xvj. Vniuersa p̄

In festo annunciatiōis Marie

per semetipsum opar⁹ est dñs. Itē Apo⁹.
j. Ego sum alpha z o: pñcipiuz z finis. Et
hoc est q⁹ dicit⁹ Gen. j. In pñcipio. i. filio
ecce pñna filij: creavit deus. i. pater celuz
z terrā. Et infra. Spirit⁹ dñi ferebat sup
aquas: ecce pñna spñsūcti. dicit⁹ autē ferri
sup aquas. i. sup totā naturā corpālē ifoz
mem. Non quidē corporaliter ferebat: sed
sicut voluntas artificis superferit materie
quā vult facere. Hec notat Tho. par. j. q.
lxxj. ar. j. ad scdm. ¶ Scda est pceptio an
gelicalis. Hec cōceptio nō fuit ab eterno:
sicut pñma: sed fuit a pñcipio mūdi. Nam
cōis sentētia est theologoz: q⁹ qñ deus cre
avit celū empyreuz statim ipz replevit no
uem ordinibz angeloz. Dic illos. Quattu
or em ponunt a theologis cōcreata. scilicet
empyreū angeli materia corpālē z tem
pus. Hoc ponit Tho. par. j. q. lxxj. ar. iij.
Si dicas. Et quō scit hoc? Rñ q⁹ christ⁹
z Paulus reuelauit Dionysio q⁹ scripsit
librū de celesti hierarchia. Inter oēs autē
angelos nobilioz erat Lucifer: q⁹ erat⁹ est
in supbia zē. Dic quō desiderauit equali
tate dei. z declara hoc: q⁹ nō est sic intelli
gendū: q⁹ veller se equare deo in oibz: quia
bene sciebat hoc esse impossibile: q⁹ nec ipse
de⁹ posset facere creaturā equalē sibi: nec
hoc ptingit ex ipotentia dei: q⁹ ex defectu
creature q⁹ est capacitatis finite zē: sed vo
lebat acquirere gloriā nō ab alio: sed ex se
quasi nollet recognoscere supioz: sicut et
deus nullū supioz habet zē. Videns g⁹
deus tantā superbiā ait. Nō habitabit in
me. do. m. q. f. su. z statim vocauit Micha
elem dicens Michael michael zē. et bella
uit cū Lucifero z expulit eum de celo: nō
pñna virtute: sed dei: z effecti sunt diabo
li zē. Hora pñra supbiā zē. Auctoritas
de hoc duplex. Una in veteri testamento
Esa. xliij. Quomodo cecidisti Lucifer: q⁹
mane oriebaris: qui dicebas in corde tuo
in celū cōscendā sup altra dei exal. soli. me.
sedebō in monte testamēti in lateribz aquil
onis: ascendā sup altitu. nu. similis ero al
tissimo. Dicit⁹ Bern. de gradibz humili
tatis. q⁹ diabol⁹ pñdit se sup malos pñm
cipatu habituz: pñ q⁹ i latere adlonis so
lium suū ponere volebat: vt dī Esa. xliij. z
notat⁹ Tho. in. ij. sentē. di. l. ar. ij. in. ij. ar
gu: Et vide quod scripsit supra in sermone

beati Stephani: qui incipit. Stephanus
plenus grā. par. j. in additione: que incipit
Unde dicit Tho. Illud autē notandū: q⁹ id
quod dixit diabolus in celū cōscendā: non
potest intelligi de celo empyreo: q⁹ in illo
datus fuit. Oportet g⁹ intelligat⁹ de celo
sancte trinitatis: vt dicit Tho. in. ij. sen. dist.
v. q. j. ar. ij. Vel dic q⁹ appetijt essentialita
tē dei si possibile esset hō obtinere. Vel dic
put dicit Rich. z refert Tho. in. ij. sen. dist.
j. q. j. ar. iij. in. vij. argu. vbi dicit q⁹ Richar.
exponens illud q⁹ dī Bone. iij. Prop⁹ me
ozia est tēpestas zē. dicit q⁹ diabol⁹ vidit
rōnalē creaturā assumendā in vnitare pñ
ne filij dei z inuidit. z bec inuidia fuit cau
sa casus ei⁹ mouēs ipm ad retrādū boiez.
Hec ille. vide Tho. in. ij. sen. dist. v. q. j. ar.
ij. vbi dicit in corpe qñtōis: q⁹ angel⁹ dei cō
litatē nō appetijt simpliciter quātū ad sub
stantiā desiderari: vt. f. veller tantā bonitā
tē hēre quātū deus: sed tamē appetijt equali
tate fm quid quātū ad modū habēdi.
Bonitas em siue beatitudo est i deo quā
habet p suā naturā. Et itē a qua omnis
creatura beatitudo et bonitas trāsfundit⁹.
Videns g⁹ angel⁹ dignitates nature sue q⁹
creaturis ceteris pēminebat: voluit ab eo
beatitudinē z bonitatē in oia inferiora veri
uari: voluit etiā p suā naturalia ad pfectio
nem beatitudinis puenire. Et idō dicitur
q⁹ sine merito voluit hoc q⁹ meritis habi
turus esset si pstitisset. Hec etiā quātū ad
modū habēdi simpliciter deo equipara
ri voluit. Nō em voluit a se beatitudinē hēre
nec cē pñmū i alios trāsfundē: sed a deo
z sub deo fm q⁹ ipse in omi natura operat⁹
Tho. Et quibz patet q⁹ nō fuit simpliciter
impossibile q⁹ angelus appetijt qñsū esset
malū: quod tñ quia putauit bonū: ideo er
rauit: nō quidē obscurare passionē intelli
etum ei⁹: q⁹ passiones in angelis nō sunt
sicut in nobis: sed quia considerando vñū
retrahit angel⁹ a consideratiōe alteri⁹: eo
q⁹ intellectus eius simul pluriū nō est: nū
sicut in verbo omnia cōtemplat. Continū
git em aliquid esse eligendū fm vñam cō
ditiōē rei pñsideratā. quod tñ eligendum
nō est omnibus conditionibz cōcurrentibz
bus pñsiderat⁹: z ita potuit in angelis er
ror esse electiōis z pñm: fm Tho. i. q. sen.
dist. v. q. j. ar. j. in corpe qñtōis ponit filij

alme ibi in trinitate ad quartum argumentum de
medico: id indicat aliquid esse expedies vni
egroti fm vna infirmitate eius considerata:
qd tñ nō est simplr expedies ppter aliam
egritudine: quā vel nō cognoscit vel nō cō
siderat. Hodū aut quo fuit expulsus de
celo ponit alia auctoritas noui testamēti:
q habet. Apoca. xij. Factū est plū magnū
in celo Michael et angeli eius ptabant
cū dracone. Et infra. Et plect? ē draco ill
le magn? serpēs antiqu? qui vocat diabo
lus et sathanas q seducit vniuersū orbem
et plectus est in terrā et angeli eius cū illo
missi sunt et. Est aut notandum vt not.
Tho. in. ij. sen. vii. sup littera. p dracone
intelligit ipe lucifer. p caudā suā dū alijs
suis desiderū expellit. p stellās angeli natu
rali luce fulgētes: quarū tertia pars cecidit
dixit nō quātū ad numerū: sed quātū
ad qualitātē: quia q remanserūt: sunt deo
inb erētes assistēdo et ministrādo et alijs
auersionē ceciderūt. Tho. Prima q pars
dixit assistentiū. Secūda ministratiū. Ter
tia cadentiū. Remansit q ciuitas illa pro
magna pre depopulata et. ppter qd ange
li rogauerūt deū vt repletet sedes vacuas
et. Et de eis reuelauit et replēde erāt. Sz
dñe p quos replēbūtur: Nunqd alios an
gelos nouo creabis: rñdit n: q: tā cessant
die septimo ab oi ope qd parauit. Sed cre
abo hoies et. et de ipsis replēbunt ruine an
gelice. Et angeli dixerunt. Dñe et quomō
hoc fiet? Rspōdit de? Mittra filiū meū
in vterū virginālē cuiusdā puellē: et sic fiet
de? hō vt hoies efficiant dñi pncipatiōe:
sicut et vos. Tunc fili? dei fuit pcept? in
mētib angelicis et fuit facta maria iubila
tio in celo. Quid si gaudiū est in celo sup
vno peccatore penitētiaz agēte. Luce. xv.
Multo magis et. Auctoritas. Interro
gabo te/respōde mihi. Ubi eras qñ pone
bā fūdamēta terre: cū me simul laudaret
astra maritima: et iubilarent oēs filij dei.
Job. xxxv. Hora fūdamēta terre. i. vi
uētū: et he sunt reuelatiōes diuine. Astra
maritima. i. angeli/ vt exponit Grego. De
hac cōceptiōe dicit. Prover. vii. Hondū
erāt abissi et ego tā cōcepta eram. i. mē
tib angeloz. Et sic patet secūda pceptio.
Tertia pceptio fuit humanalis. Ista
fuit post creatiōē Ade et Lue et post pec

catū. Nā postq peccauerūt stabāt in ma
gna tristitia et meroze. cōsiderātes expulsū
onē eorū d paradiso. Ite dñationē totū
posterioritatis sue: ac si ppter delictū vntus
deberet tota ciuitas pire: magni et pui et.
Quātus dolor et. Hic dolor secreta inuit
tur in scriptura cū dr. Vocauit Adam no
mē vxoris sue Eua eo q mat esset cūcroz
viuētū. Gen. ij. Ante pctm vocauit eam
virago: sed post Eua. i. ve siue calamitas.
Voles igit diuina bonitas pmos paren
es ppolari reuelauit eis q. pfiliij et postē
ipsoz deberēt saluari et redemi et genus
hūanū in maiori dignitate pstitui: q in
statu inocētie erat. Dñe et quō. Rspō
dit de? qz mittra filiū meū in vterū virginis
et. cū? merito hūanū gen? a potestate di
abolica liberabit: et exaltabit dignitas hu
mana magis q angelica: qz de? fiet homo.
Quātā ppolatiōē habuerūt pmi paren
es hoc. Et licet hoc oēs scī dicāt: tamē au
roritas qñ deus maledixit diabolo in ser
pēte dixit. Inimicitias ponā int? re et mu
lierē et semē tuū et semē illius. Ipa conte
ret caput tuū et. Gen. ij. Mulier ista est
pgo Maria cui? semen. i. filius est chris.
Caput serpentis erat tyrānica dñatio quā
super gen? hūanū sibi diabolus vsurpauit
rat. Hoc caput pgo cōtrivit qñ p filiū su
um diabolo hmoi dominiū tyrannicū abs
tulit. Figura hui? etiā habet in Iudith:
q apurauit caput Holiferni Iudith. xij.
Et hoc dicit in ps. lxxij. De? aut rex no
ster ante secta opatus est salutē in medio
terre et. vsq. ethyopum. Glide. s. d beata
Anna: vel de pceptōe virginis qui incipit.
Bndictus fruct? ventris tui. Et nota q
vt dr sanct? Tho. ij. q. ij. ar. vii. Etiā an
te pctm Adā cognouit incarnatiōem filij
dei fm q ordinabāt ad pūmationē glie:
non aut fm q ord nabāt ad liberationē a
pctō p passioē et resurrectionē: qz hō non
fuit pcius pcti futuri fm. Tho. h aut fuit
et reuelatū in extasi illa q dicit sopor. Ad
excitāt? Adā dixit. h nūc os ex ossib meis
et. Et infra. Propt h relinquet hō patrē
et matrē et adhe. vxor sue: Et erunt duo in
carneyna. Tūc em qñ ptraxit mrimoniū
cū Eua cognouit Adam illā: qd significa
tur p mrimoniū. i. pūctionē filij dei cū hu
mana natura in thalamo vteri virginis:

In festo annuntiatiōis Marie

de q̄ p̄cessit tanq̄ sponsus d̄ thalamo suo. p̄s. xviij. De q̄ dicit ap̄ls Ephe. v. Sacra-
mētū hoc magnū ē. Ego aut̄ dico in ch̄ro
z ecclia. De hac p̄ceptiōe p̄t̄ intelligi il-
lud Prouer. viij. Nondū erant abyssi scilicet
cet mortis z d̄nationis: q̄ nemo ad huc
fuerat mortu⁹: ego iā cōcepta erā. i. in mē-
tib⁹ hūanis Adē z Eue. ¶ Quarta p̄cep-
tiō ē sp̄ualis. Et tota scriptura sc̄ta ē gra-
uida de filio dī: z de nouo q̄dem testamē-
to nō expedit dicere. Sed ēt in veteri cōti-
nēt incarnatio dei p̄ multas figuras mysti-
cas z p̄ p̄nūciationes p̄pheticas. Et p̄mo
qdē p̄phetas ponā nō qdē oēs s̄ aliquas.
Nota p̄phetā Esa. viij. Ecce p̄go p̄cipiet
z pariet filiū: z vocabit̄ nomē ei⁹ Emanu-
el. Nota filiū quasi dī. nō patrē neq̄ sp̄ritū
tūctm̄. Emanuel. i. nobiscū de⁹. quia ali⁹
nec seipm̄ saluare potuisset. Itēz Esa. xij.
Egrediet̄ virga de radice iesse zc. i. virgo
Maria. vnde ecclia. Virga iesse floruit p̄-
go deū z hoies genuit. Itēz alibi Stirps
iesse virgā p̄duxit: virgagz flore. Et super
hūc flore regēset sp̄ritus almus. Virgo
dei genitrix virgā ē flos fili⁹ ei⁹. Itē. Hie-
re. xxxj. Nouū faciet sup̄ terraz: semina cir-
cūdabit virū. Nota nouū facio: nouū fuit
hec p̄ceptio duplici rōne. Prima q̄ est no-
uus mod⁹ generatiōis. Nota q̄rtuor mo-
dos diuersos generatiōis hūane. sicut scri-
ptū in sermone de natiuitate dñi. q̄ incipit.
Vilit de⁹ filiū suū facit ex muliere. in in-
troitu. Secūda dicit nouū p̄pter id qd̄ se-
q̄tur. Semina circūdabit virū. Nota virū:
si dixisset infāntē vel puulū: nec nouū nec
mirū esset: sed dixit. Virū. i. iesū ch̄m qui
erat vir. i. p̄fect⁹ hō dū esset circūdatus ab
vtero p̄ginis: p̄fectus dico nō etate sed sa-
piētia: nō corpis s̄ animi vigore. Nūquid
pōt hō in ventrē matris sue iterato intro-
ire z renasci: at̄ Nicodemus Jo. iij. Un-
Bern. sup̄ missus est. Vir ergo erat Ies⁹
nec dū etiā natus: s̄ sapia nō etate: s̄ ani-
mi vigore: nō corpis maturitate sensuū: nō
corpulētia mēbrorū. Et infra. Siue ergo la-
rens in vtero: siue vagies in p̄sep̄io: siue iā
grādis de⁹ Interrogās doctores i templo:
eque p̄fecto plen⁹ fuit sp̄itū zc. Nō de-
sunt etiā p̄phetie paganorū p̄phetaz zc.
Nota reuelationē factā Sibylle de incar-
natiōe filij dei quā reuelauit Octauiano

in palatio suo quod dicitur Ara celi. Vnde
de in legēda natiuitatis dñi. Figure autēz
multe habēt i scriptura. Nota figuraz de
rubo Moyſi vide in ser. de natiuitate vir-
ginis. q̄ incipit. Virga egressa ē d̄ radice
iesse. pre. ij. Itē ibi. virga Aaron q̄ floruit
Aum. xviij. De ista ergo p̄ceptione poreſt
intelligi p̄dicta auctoritas. Prouer. viij.
Nondū erāt abyssi. i. scripturaz euāgelica-
rū z ego iā cōcepta eram. i. i vtero scriptu-
re veteris testamēti. ¶ Quinta ē p̄ceptio
maternalis Bern. sup̄ missus est. Quod
Moyſi monstratū est in rubo z igne Arō
in virga z flore: Gedeon in vellere z rore.
Hoc ap̄re Salomon p̄udit in forti mu-
liere z ei⁹ p̄cepto. Hoc etiā p̄scituit Hie-
remias de femina: z viro. Hoc agnissime
Esaías declarauit de virgine et deo. Hoc
Gabriel tandē exhibuit: ipsam virginē sa-
lutando. De qua p̄ceptiōe hodie fit festū
p̄ totūz mundū. Et hec est aliter q̄ p̄ime
quattuor: q̄ ille sunt p̄ceptiōes sp̄uales: s̄
hec est carnal. Itē de ea dicit thema. Ec-
ce p̄cipies in vtero. De hac loquit̄ euāgelii
um hodiernū: vbi notat̄ tria.

P̄mo notat̄ diuine ambassate: angelica
explicatio

Secundo modi incarnationis sacratissi-
ma altissima demonstratio

Tertio ad incarnationē virginis con-
sensus expressio siue p̄ginalis affectio
¶ Primū notat̄ in p̄ncipio euāgelij vsq̄
ibi. dixit aut̄ Maria ad angelū. Secūdu
ab illi vsq̄ ibi dixit ar̄ Maria. Ecce ancilla
dñi. Vide de prima parte qd̄ scripsit supra
in sermo. q̄ incipit. Ecce ecce ecce parte. i.
De secūda pre vide infra sermo. primo p̄-
te. iij. versu. tertia gratia. Et nota i tertia
pre q̄ statim postq̄ virgo gloriosa dixit illi
lud verbū. Ecce ancilla dñi zc. fuit conce-
ptus filius dī vt dicit̄ theologi et canon-
ste. Et specialit̄. Glo. Jo. an. in Le. vna
de sūma. tri. z fide catholi. in p̄ncipio sup̄
p̄bo. Unitas. In instat̄ p̄ceptiōis fuit p̄-
fectus hō z fuit anima rōnalis infusa. Quz
p̄pter infinitaz virtutem agētis. i. sp̄itū.
Itē q̄ in 2gruū fuisse filij dei corp⁹ assū-
pisse nūllū formatū. In alijs nō infunditur
nūllū organizato embione z plene habitata
ro ad ipsaz recipiēdā. Hoc tenet. xxxiij. q.
ij. Quod vero dicit̄ qdā fieri p̄ differētiā

seruiz a quadragelimo vel octuagesimo die
ceptioe embriozis. De purificatioe post
partu. c. viii. Nec ponit Jo. an. vbi supra.
Rogemus ergo dominu. Amen.

In festo sancti Ambrosij epi
Sermo xxxv.

Inextinguibile

lumē illi. Sap. vii. Pro decla-
ratioe nota: qd gra dei existens in
boie pōt considerari dupliciter. Uno mō re-
spectu pōtitionis hūane. Et sic gra dei ē vari-
abilis et mutabilis. Ratio accides psequi-
tur pōtitione: subiecti rē. Jo gra que est
accides anime sequitur pōtitione aīe in hoc
mūdo. Alia autē est variabilis et mutabilis
ppter libertatez arbitrij. qd ē mutabile: qd
nō cogit a gratiō exis in gra debet timere
ne pdat eaz: ne extinguat vntro supbie/
vel luto auaritie rē. Jo chīs. Uide ergo
ne lumē qd in te ē tenebre sint Lu. xi. Et
ecōtra qd sunt in pctis nō debēt desperare:
qd pnt habere lumē grē qdū sunt in viā.
Jo qdūda qd fuerāt peccatores dr. Apłs.
Eratis aliqui tenebre: nūc autē lux in dño.
Ephe. v. Si Jo loqm̄ur scdo d gra respe-
ctu diuine ordinatiōis/ seu pdestinatiōis
sic ē impmutabilis. Bre. De? cui? puidē-
tia in sui dispositiōe nō fallit rē. Jo loqn̄
do gra dei in. b. Ambro. respectu diuine dis-
positiōis dicit in thēmate. In extingui-
bile. Pro sermonis fundamēto oris theolo-
gicalis qstio. Querit. vtrū inextingui-
bile lumē. s. grē/ siue pdestinatiōis sancti Am-
brosij meritum cēseat ratio. Arguit. qd sic
omnis psonarū acceptio a dño deo relega-
tur sed sine qūqz merito vni grām daret
et alteri/ n̄ vni pdestinaret alterū nō/ es-
set psonarū acceptioz h̄ hoc nō. Petrus ac-
cipit. x. in veritate cōpēti qm̄ nō est psona/
rū acceptioz de? sed in oi gente qd timet euz
et opat iustitiā accepit ē illi. Hīnoz parz.
accepit em̄ ab eterno Iudā et Petru. Jo
luntati autē diuine in puris naturalibz pre-
sentat? acceptio est. vt sic Petru acceptat
et Iudāz nō: cū in natura sint equales: igitur
ex pre Ambrosij. aliqua est inextingui-
bile luminis siue pdestinatiōis ratio.

In oppositū auctoritate apostoli ad. Ro.
it. De Jacob et Esau cum enim noudu
nati essent aut aliquid boni aut mali egis-
sent et sic de alijs. sic scriptum est. Jacob
dilexi Esau autē odio habui. et Augusti-
nus in libro de pdestinatione sanctorū.
Non quia tales esse pscituit nos deo ele-
git. sed vt tales essemus. Igitur in extingui-
guibilibz luminis scilicet gratie/ siue pdesti-
natiōis sancti Ambrosij meritū nō cen-
setur ratio. et sic questio manet pro vtra
qz parte dubia. Ad questioē responden-
dum est fm̄. Bonauen. super. j. sente. dist.
xliij. articulo. j. q. j. qd triplex est meritū.

Primū dicit meritū congrui.
Secūdo dicit meritū digni.
Tertiū dicit meritū cōdignū.
Primum dicitur congrui. et est quādo
aliquis facit quod in se est vt gratiam dei
percipiat. Meritū digni est quādo iustus
orat pro peccatore. De ritu cōdignū est
quādo iustus pro seipso orat. Vel aliter
possumus dicere qd meritum congrui est
quādo aliquis facit quod in se est quod
potest ad obtinēdum aliquod bonū. De
ritu digni est quādo est persona digni-
tatis ad capiendū illud bonum: et lo-
quendo de istis duobus meritis ad dubi-
um dicitur qd meritum sancti Ambrosij cē-
setur ratio gratie et pdestinatiōis. Pri-
mo quia fecit quod in se fuit et quod potu-
it. Secundo quia in eo erat dignitas ad
hoc suscipiendū: quia erat iustus. De
ritu cōdignū est quādo est adequatio
inter premium et meritum. et sic ad dubi-
um dicere possumus qd sancti Ambrosij
meritum non fuit ratio gratie/ siue pde-
stinatiōis: quia ex quo finite operabaf: et
infinita est gratia. ideo dicit Scotus. sup.
j. distin. xl. qd pdestinatio ē ordinatio ele-
ctiōis a diuina volūate alicuius nature
intellectualis ad gratiam et gloriā. In
qua diffinitione tria tanguntur que aspe-
xit pdestinatio. Primum est in pdesti-
natiōe propositum dei eternū. Sdm̄
est id quod pdestinatur. At tertium
id quod habz idē quod pdestinatur. Et
illud vltimum potest dici meritū congrui
et digni: quod habuit sancti Ambrosi? nō
tū habuit meritū cōdignū vt dicitur ē id ei?
meritū congrui et digni/ n̄ fuit rō extingui-
bile

De scto Ambrosio episcopo

lis gre et pdestinatiois. et ad argumetu dicitur: qd ppter qd de pdestinat alijs alios no est acceptor: psonaru. qd acceptio psonaru dicitur in iusta platio psona sup psona ppter in debita causa: sicut dñi boni dimittuntur in ferius et mali eligunt in plarios: aut pecunia/ aut honore/ aut fauore qd de? no fa/ cit: s; pdestinat eos cu nos scit meritis se cit sanctu Ambrosiu. iuxta pba ppassum/ pra et sic de alijs. Patet thema. Inuenio qd beat? Amb. habuit quinq; lumia.

Primo lumē celestiale seu spūal deuotiois.

Secundo lumē intellectualis cognitiōis.

Tercio lumē spūalis prelatiois.

Quarto lumē iudicialis correctiois.

Quinto lumē integralis pfectiois.

Dico primo. Deuotio nihil aliud est nisi quedā celestis illustratio in corde hois qd dulcis afficit ad diuinā: et cuius leticia opat ea qd dei sunt. Nā aspectus rei dilecte mouet affectu. Ideo Dauid. Signatus est sup nos lumē vultus tui dñe: dedisti leticiā in corde meo ps. iij. Istud lumē em habuit beat? Ambro. Dic de examine apū. Apes si gnificabāt dulcedinē deuotionis: et qd ex bāt de ore ei? significabāt suā pdicatiōē feruentissimā. adeo qd sua deuotio manifestaret etiā p demones iustos. Apes nāq; faciūt mel dulce et pūgū. In pmo deuotio In scdo pdicatio pūgēs hereticos et petores. In cera vero notat ei? pgnitas. Nāq; ut dicit in ei? legēda tunc tps mediolani multi a demōib; obfessi se roqri ab Ambrosio magnis vocib; clamitabāt. Quātū aut sua deuotio longe lateq; redoleret col/ ligi potest ex nois interpretatiōe. Dicit nāq; Ambro. ab ambra qd est species valde redolens et ptiola. Dic exemplū de illo aruspice qd indignat? contra bñm Ambro. misit demones cōtra eum: s; illi reuerſi dixerūt circa domū ei? esse murū igneū qd significabat deuotionē suā. et iō in nullo potuerūt sibi nocere. **D**ico secundo. Lu/ mē intellectualis cognitiōis duplex ē scz habere sciētā nō solū aqūitā ex exercitio studij: sed etiā infusā qd differūt in hoc qd sciētia aqūita trāsīt in animā per portas sensuū. quia omnis nostra cognitiō ortum habet a sensu: sed infusa descendit inanimā a fonte diuini luminis. De quo Dauid. Apud te est fons vite: et i lumine tuo

videbim? lumē. ps. lxxv. Istud lumē habuit beat? Ambro. Primo em habuit sciētā aqūitā. Traditus enim a parentibus artibus liberalibus: postmodū vero studuit in theologia: in quo tantū profecit vt haberet spiritū pphetie. dicit quod offerebat modū forori ad osculandū. Itē dicit de illo hospite. Precoſitēs em Ambrosius per spiritū pphetie domū illam subuertendam recessit. Nota hic de periculo prosperitatis mundane et vilitate aduerſitatis. Ego quos amo arguo et castigo Apo. iij. Ideo Tob. iij. Benedic? es domine deus patrū nostrū: qui cū iratus fueris misericordiā facis. et i tempore tribulatiois peccata dimittis his qui inuocant te. declara. **D**ico tertio. Lu/ mē spūalis prelatiois. Prelatio cōparat luminē et plar? dicit lucerna: qd qñ recte intrat est accensa et stat super candelabrū ecclesie vel dignitatis. vt der lumē alijs doctrine et boni exempli: et potest dici de illo. Ille erat lucerna ardēs et lucēs Jo. v. Quando autē male intrat vel male exequitur officiū dicit lucerna ardēs s; non lucens. Ardens quidē igne concupiscentie. sed non lucens quia est obscura in rene/ bz peccatoz. Quando autē est bonus de eo dicit chīs. Nemo accendit lucernā et in abscondito ponit neq; sub modio sed sup per candelabrū vt qui ingreditur: lumē videant Luc. xj. Istud lumē habuit beat? Ambro. qd fuit promot? volūtate vltimā. Vide de sua promotione in decretis. lxxij. di. Galentinian. Et. lxx. di. sūt. His oibus. Dic quō fuit pmo? et per multas vias resistit. Questio ē hic quare tñ cōtradixit: cū sciret multa bona facturū. Respondet ppter magnū periculū. S; bo die cōtra. Dic vt expedit. Jo Sap. vi. In ditiū durissimūz his qd psumt fieri. Exiguū em cōcedit misericordiā: potētes aut potēter tormenta patient. Nota durissimū. Declara vt supra in sermone sancti Blasij par. ij. Idē de rectorib; ciuitatū suē cōmunitatum qui etiā coacti debēt venire et debent in se virtuose viuere: als. In quo enim alium iudicas teipsum cōdemnas. Ro. ij. Ideo Eccl. vij. Noli quere fieri iudex nisi valeas frute irru. iniquitatos. ne forte extimeſcas faciē potētis et ponas scānt

dalū in agilitate tua. ¶ Dico quarto zc. Lūmine iudicialis correctionis que dicit lumen. Auctoritas. Omnia que arguunt a lumine manifestantur. Omne enim qd manifestatur lumen est. Ephef. v. Istud lumen habuit Ambrosius ad arguendum z corrigēdū magnos z puos zc. Hoc fecit dupliciter. Primo in iudicio penitentiali audiendo confessiones/ prouocando confitentes cū lachrymis zc. Item Theodosio ne gauderet ingressum ecclesie zc. Dic historiaz. Vide. xj. q. ij. Cum apud Item nota hic quādo illa virgo arriana eum per vestem apprehendit zc. Item de eo qui venit de nocte ad cubiculum eius vt eum occideret: sed cū manum eleuasset cum gladio vt ipse percuteret/ cōtinuo manus eius aruit zc. Item secundo in iudicio cōfessionis redidit vnicuique suū zc. iuxta illud: Diligite iustitiam: qui iudicatis terrā. Sap. i. ¶ Dico quinto zc. lumen integralis perfectionis. Et hoc est quando vsq; in fines perseverat in bona vita: iuxta illud. Propter iustitiam semina: quasi lux splendens procedit: zc. crescit vsq; ad perfectam diem. Et christus. Si ergo totum corpus tuum lucidū fuerit zc. iuxta illud Luc. xj. Istud lumen habuit beatus Ambrosius. Dic quomodo conuertit Augustinum. Item dic quomodo docuit Augustinus seruare illa tria. de quibus habetur in legenda Augustini. Item quidam infidelis hereticus adeo durus qd nō poterat conuertere ad fidem iussit ad predicationē Ambrosii. et vidit angelum loquentē sibi dum predicaret: et conuersus est zc. Item fuit tante largitatis qd omnia que habere poterat ecclesijs z pauperib; tribuebat. et propter hoc ysaia sacra conuari iubebat. xij. q. ij. Aurum. Item fuit tante pietatis et dulcedinis: vt cū sibi annuntiaret mors alicuius sancti episcopi vel sacerdotis: amarissimē fletet zc. ¶ Cum autem in fine vite sue faceret in lecto eger: vidit dominū Jesum christum facie lera sibi dicentem. In pascha eris mecum in paradiso zc. Dic ei? mortem z d. Honorato sacerdote Ghercelenii: qui audiuit vocem illam zc. Assumptio ergo corpore christi/ emisit spiritū zc. Quid autē est in lumine glorie: qd est penitus inextinguibile. Amen.

In festo sancti Georgij
Sermo xxxvi.

Certamen for

¶ Re dedit illi vt vinceret. Sap. x. Sermo est de beato Georgio: de cuius virtutib; resurgit duo lumina ex emplor. s. lūmē eximie militie tēporalis: z etiā spiritualis. Et ideo hodie est cōmune festū militib; tēporalib; z etiā spūalib;. ad imitandū exēplar victorie in bello vtriusq; militie. salutes virgo. ¶ Pro fundamento fmonis in quo agit de certamine: qd deus dedit sancto Georgio vt vinceret: orit theologialis qstio. ¶ Querit. Utrum nunc liberū arbitriū grā destitutū sup diaboli obire possit victoriā. Arguit qd sic. in virtute nullus obligat ad impossibile: ergo vel possum habere p nos gratiā: vel nō obligamur ad habendū grām. Et tñ si saluemur/ oportet vincere inimicū. igitur per nostrū liberū arbitriū possum saluari z vincere inimicū. Maior patet auctoritate Hiero. dicētis. Anathema sit qd dixerit deū precepisse aliquid impossibile. pbat consequentia pma: qd gratia est donum dei: qd si ex nobis cōsequi nō possem? esset nobis impossibile. Scdō patet z assumptum auctoritate apli. ij. Tim. ij. Non coronabit nisi qd legitime certauerit: igit. In oppositum aucto. apli. ad Cor. xv. Deo autē gratias qd dedit nobis victoriā p Jesum christum dñm nr̄m. ad Rom. vii. Infelix ego homo quis me liberabit d corpore mortis huius? z responder gratia dei p Jesum christum: z ita sine gratia vincere nō possumus. ergo liberū arbitriū gratia destitutū super diaboli victoriā obire nō potest: et sic qstio manet p vtrāq; p̄dubia. Ad qstioz respondendū est p magistrū Guillel. Glorificationē sup. ij. senten. vi. xviij. ar. ij. per tres conclusiones.

Prima est de gratia solū gratis data/ re spectu resistentie in tētatōe demonis

Scdā est d bono opere liberū arbitriū/ si habita gratia gratū faciente in ordine ad victoriā tentationis

Tertiā est de gratia gratū faciente in ordine ad victoriā tentationis

¶ Prima igit hec. Licet ad deum omni

In festo sancti Georgii

sequestrata gratia conuerti liberū arbitriū nequeat alicui: nō pōt resistere tentationi: dicit p̄ma ps q̄ liberū arbitriū neq̄t cōuerti ad deū semota omni gr̄a grat̄a da-
ta ab eo p̄bat aucto. Bern. in li. d. libe. ar. conatus liberū arbitriū ad bonū cassi sūt: si a gr̄a nō adimant: et nulli si nō excitantur. Et post dīc gr̄a excitat liberū arbitriū dum semiat cogitatū. sō ip̄a vacatio q̄ vocat vt cōuertamur est gr̄a dei gratis data. Licet fm̄ Boe. veri boni nob̄ ē innata cognitio n̄ tñ h̄ suffic̄: vt in deū p̄uertamur nisi p̄sit cognitio: q̄ est gr̄a dei: et licet hō possit peccatū detestari in q̄ntū est motiū nature: nō tñ inq̄atū est offensiū dei concludit igit̄ p̄ma conclusio ps q̄ liberū arbitriū neq̄t p̄uerti ad deū semota oī gr̄a grat̄a data. Secūda pars conclusiois dīc q̄ liberū arbitriū p̄ possibile vel impossibile segregā: tñ ab omī gratia: p̄t alicui resistere demonis tentatōis: licet nō vincere: q̄ liberū arbitriū a demone nō potest cogi: q̄ si h̄ esset nō esset libe: nō tñ potest omīb̄ resistere tentatōib̄ nisi adiutorio gratie dei. sō petimus in orōne officiali: ne ducamur in tentationē. sequit̄. Scda cōclusio hec est liberū arbitriū sequestrata gr̄a agit bonū ex genere: vt mandata dei cōplendo. n̄ peccare: nocere. et. Prima pars conclusiois dicit q̄ liberū arbitriū pōt facere bonū op̄ ex genere sequestrata gr̄a: q̄d bonū ex genere dī actus sup̄ debitā cadens materiaz. nam videm̄ vanum gloriosum predicare euāgeliū dei: q̄d bonum ex genere. Scda pars conclusiois dīc q̄ liberū arbitriū nō peccat implendo mandatū dei sine gr̄a: et h̄ est p̄ ipso actu: et sic q̄s potest adimplere mādātū dei: quātū ad genus operis: et nō q̄ntū ad intentionē mādātū q̄ dī charitas. Tertia est hec: de gr̄a gratum faciente: et sic de alijs. nec liberū arbitriū sine gr̄a gratū faciente pōt a pctō resurgere: nec tentatōis victorias obtinere: et h̄ de lege posita. Ad argumentū dī: q̄ gr̄a est nobis possibilis faciendo q̄d in nobis est: q̄ Georg. sec. 3o certamen habuit iuxta verba p̄sumpra.

Pro introductōe materie p̄dicande est norandū: q̄ diuina sapia q̄ attingit a fine vīq̄ ad finē fortit̄: et disponit oīa suauiter: vt dī Sap. viij. non aliter ordinauit creaturā diuine vīlōis capax: in q̄ essentialit̄

p̄sistit gl̄ia vt ad eandē vīlōnē posset p̄tinere: nisi p̄lio mediante et merēte victoria: iuxta illud apli. Labora sicut boni miles Iesu ch̄i: q̄ nō coronabit̄ nisi q̄ legitime certauerit. ij. Tim. ij. Vel dīc q̄ cōclusio ē in sacra theologia q̄ nulla creatura gl̄ie capax fuit nec erit: q̄ sine victoria belli obtineret gl̄iam. Probat̄ hec conclusio exēplo: et auctoritate. Exēplo patet in angelis et hominibus. infra dī. Est auctoritas duplex. Prima ch̄i. Estote fortes in bello et c. Secūdo apli. ij. Tim. ij. Labora sicut boni miles Iesu ch̄i: q̄ nō coronabit̄ et c. Idē apls hortat̄ nos dī. Induite vos armaturā dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli. 3o Bar. xj. Regnū celozū vim patit̄ et violenti rapiūt illud. Hoc p̄t p̄mo in angelis q̄ ab initio creati q̄dē sunt i gr̄a fm̄ opinionē veram: quā tenet̄ Tho. in. q̄. sen. di. iij. ar. ij. q̄m ibi dīcat q̄ cōior opinio est q̄ angeli nō in gr̄a: s̄ in naturalib̄ tñ creati sunt: ex illa gr̄a meruerūt angeli gl̄iam: de q̄ ponit̄ Tho. in. q̄. sen. dist. v. q̄. ij. ar. ij. sed nunq̄ gl̄iam eternā potuerunt adipisci: nisi prius de angelis apostatis victoriā habuissent: bellando cum eis: iuxta illud Apo. xij. Facti est p̄lii māgnū i celo: Michael et angeli eius p̄liabant cū dracōe: et draco pugnabat et angelus eius et nō voluerūt: neq̄ locus eoz inuētus est amplius in celo. Et p̄iectus est draco ille magnus qui vocat̄ diabolus et satanas i terrā: et angeli eius cū illis missi sūt. Scdo hoc p̄t in oib̄ q̄s oportet viriliter bellare cū hostib̄ spūalib̄ et vincere: vt ad gloriā vite eterne p̄tingant. Dīscunt per patriarchas q̄ bellauerūt cū gladio fidei: p̄phete cum spe: apli cū charitate: martyres cū patientia et c. iuxta illud. Estote fortes in bello et pugnate cū antiquo serpente et accipiet̄ regnū eternū. Et hec est ratio q̄re de? p̄mīit̄ Adam tentari de esu pomi verit̄: et quare deus lignū scientie fecit: vt Adā haberet bellandī materiaz et vincēdi vt sic mediāte victoria obtineret gloriā. Qui licet prius succubuerit in bello. tñ postea obtinuit p̄niam faciēdo. 3o nūc obtinent gl̄iaz. 3o apls nos hortat̄ dīcēs. Induite vos armaturā dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli: q̄ nō est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinē:

scilicet tati: sed aduersus principes et pote-
states. aduersus mundi rectores tenebrarū
barū. ptra spiritualia nequitie in celestibz
Ephe. vi. Pars q̄ null? sine bello intrat
in gloriā ex ordinatiōe diuine pudentie.
Uñ nec etiaz ipse ch̄ist? qui est dñs glie
voluit in ipsam intrare: nisi mediāre bello
et victoria passionis Luc. xxiij. Nōne hec
oportuit ch̄im pati: et ita intrare in gloriā
suā. Item Aug. Manu inermi et affi-
sacrua debellauit aereas potestates. Et
si quis diceret ptra hoc q̄ paruuli innocen-
tes baptizati statim euolant sine bello et.
Rūdeo. q̄ imo cū bello et victoria. licet em̄
ipsi nō bellant: nec se vincant hostes: tñ
ch̄ist? bellauit p eis in monte caluarie su-
per equū crucis cum galea corone spinari
cū lancea qua latus ei? perforatum est. et eo
vulnere diaboli transfixit cū calcaribz cla-
uorum in pedibz: cū quāto clauoz in ma-
nibz: cum totace carnis rubee. Cui? victo-
rie merito pueri etnā gloriā nascūt. No-
ta similitudinē d̄ rege q̄ ex victoria belli intrat
ciuitatē. Nō em̄ solū ipse q̄ bellauit et mili-
tes et armigeri et etiā coquinarij et trotarij/
pallardi et rapacij et alij q̄ nō bellauerunt
intrant ciuitatē. Sic rex noster ch̄ist? in
die veneris sancta habuit forte bellum et
in die resurrectionis habuit victoriā et leua-
uit campum. Et qua victoria in die ascen-
sionis intrauit ciuitatē paradisi et milites
et armigeri. i. patriarche et phete. tunc cum
ch̄isto intrauerūt: et postmodū apli et mar-
tyres: qui fuerūt fortes in bello quin etiā
pueri intrāt et. Hoc autē ideo pueris datū
est: q̄ bellare nesciūt nec possunt. Alij pō-
oporet q̄ bellando et vincendo intrent in
viam eternā. ps. Innocētes et recti adbe-
serunt mihi quia sustinui te et. Uñ can-
tat ecclesia. Votis et vita duello conflixere
mirando: vix vite mortu? regnat viuus.
Illud tñ meminisse oportebit q̄ i hoc pre-
lio nulla creatura victoriā haberet nec ha-
buisset: nisi mediante virtute ch̄isti. Et h̄
patz p illud quod dicit beatus Ioannes.
Apoc. xij. c. Ubi postq̄ dixerat Ioannes
q̄ Michael et angeli ei? preliabant cū dra-
cone subdit. Et ipsi scilicet fratres auxilio
angeloz facti vicerūt illū ppter sanguinez
agni et ppter verbū testimonij sui. Nec solus
boles vincūt i pte ch̄isti: s̄ etiā angeli

vicerūt demones in virtute dei. Natura
em̄ fortior est sathanas ceteris angelis: s̄
angeli vicerūt illū virtute diuinit? eis i su-
sa. Jo d: Ecce. ix. Vidi sub sole nec velo-
ciū esse cursū: nec fortū bellū: nec sapien-
tiū panē: nec doctoꝝ diuinitas: nec artificū
gratiam: sed tempus casumq̄ in omnibz.
Nora casumq̄: casus autē vocat diuina p-
uidentia: vt notat Tho. pre. i. q. cxvj. art.
i. Quia q̄ beat? Georg. viriliter bellauit
et vicit hostes suos: v. toriā autē nō a seipso
pncipaliter: sed a deo habuit. Ideo dicit
thema. Certamen forte et. Pater thema.
Vodo videam? quos hostes habuit bea-
tus Georgius et quō ipsos vicit. Nora q̄
quatuor hostes habuit ipse sic et nos habet
mus. Sed si speram? in dño: dabit nobis
victoriā. Hostes autē istos posuit Dauid
inspiratus a dño sub figura bestiaz dicēs.
Angelis suis deus mandauit de te: vt cu-
stodiant te in omibz vijs tuis. In manibz
portabūt te: ne forte offendas ad lapidem
pedē tuum. Sup aspidē et basiliscū ambu-
labis et cōculabis leonē et draconē. Lau-
sam ppter quā vicim? dicēs. Quoniā i me
sperauit liberabo eū: protega eū quoniam
cognouit nomen meū. ps. xc. Ubi nora q̄
quatuor hostes vicit br̄us Georg? diuina
virtute sibi patrocināte: quos etiam nos
vincere debem? si volum? gloriā adipisci
Et sūt isti quos adapto nō s̄ ordinē. ps.
Sed fm ordinem victorie: fm q̄ habetur
in legenda ipsius.
Primo bellauit cōtra leonē superbie et
vanitatis: de quo habuit victoriā p veraz
humilitatē
Secūdo bellauit contra draconē luxurie
et carnalitatis: de quo habuit victoriā p
puram castitatē
Tertio bellauit contra basiliscū auariti-
e et cupiditatis: de quo habuit victoriā
p claram largitatē
Quarto bellauit contra aspidē seuitie et
crudelitatis: de quo habuit victoriā p pa-
tientia et firmitatē.
¶ Primo q̄ bellauit ptra leonē. i. diaboli:
luz: d̄ leo ppter supbiā. Sic leo est rex
animaliū: sic diabolus est rex super omnes
filios superbie: sicut dicitur Job. xli. Uñ
i. Pet. v. Aduersari? vester diabol? rāq̄
leo rugiens circuit querēs quē deuoret et.
H ij

In festo sancti Marci

qui tentat de supbia. Hora q̄ quattuor sūt illa que vt plurimū faciunt milites superbi-
bire. Prio nobilitas sanguinis. Secundo pulchritudo corpis. Tercio dominiū ho-
minū. Quarto victoria hostium. Oia ista q̄tuor habuit beatus Grego. sed tñ nō su-
perbiuit. imo vicit hūc leonē supbie p̄ ve-
ram humilitatē. Glide de h̄ supra in p̄mōe
scti Vincentij hui⁹ festi: q̄ incipit. Beatus
vir q̄ inuent⁹ est sine macula. p̄te. j. Se-
cundo bellauit p̄tra draconē luxurie et car-
nalitatis: q̄ recte p̄r draconē significatur:
q̄ statu inficit et corrumpit: q̄ luxuriā to-
tus pene mund⁹ infect⁹ est et corrumpit: itū-
xra illud. ps. Omnes decit. simul inutiles
fac. sunt nō est q̄ fa. bonum non est vsq̄ ad
vnū: sed vicit illū p̄ puram castitatē. Unde
quādo capiebat aliquā ciuitatē vel castrū
quando hoies carnales p̄sertim armigeri
se solent dare carnalitatib⁹: sicut equus et
mulus q̄b⁹ nō est intellect⁹: beatus Georg.
custodiebat mlires sicut pater filias. Et
in signū huius victoriē quā habuit cōtra
draconē luxurie: dixit vobis vnū mirabile
factū: i q̄ b. Georgi⁹ duos dracones: vnū
corporale et alterū spūale occidit. Hora
exemplū quō occidit draconē: qui erat in
lacu et seruauit puellam a morte corporali
Itē seruauit se a stupro puelle. q̄nimo nec
voluit ipsam in vxores: cum pater et ipsa
essent cōtenti. vñ p̄ hoc vicit draconē spiri-
tualē luxurie. Un creditur q̄ fuit virgo: q̄
virtus licz magna sit in omnib⁹ tñ maria
fuit in homie iuvene: milite et armigero.
Quid dicēt milites hodierni: Hora quō
deus de omni genere et statu hominū fecit
sanctos: vt nullus homo in quocūq̄ statu
vel gradu possit possit excusationē habere
in p̄spectu ei⁹. Nā d̄ gradu impatorū
fecit sc̄ros aliquos: puta Constantinum
Theodosiū Iustinianū et. Et null⁹ im-
perator possit dicere. Ego habui magnū
onus et. Item de regib⁹ Dauid/ Ezechi-
as/ Josias. Item sc̄us Ludouic⁹ rex frā-
corū. Itē de militib⁹ Georgi⁹/ Hypolit⁹
et. De medicis: Cosman et Damianū/ et
sc̄m Lucam. De diuitib⁹ et vsurarijs san-
ctū Mattheum. De luxuriosis Mariam
Magdalenā. De supbis Paulū. De pla-
tis ecclesiasticis/ Grego. Ambro. Nicolāū
Martinū/ et mltos alios: et sic de alijs.

Hoc autē ex gratia diuina datur: iuxta illud. Sap. viij. sc̄iui quoniam aliter non pos-
sum esse p̄tinens: nisi deus det. ergo Et
tamē forte dedit. et. Tercio bellauit cō-
tra balistā auaritiē et cupiditatē: q̄ sicut
balistā visu interficit hoīem: sic auaritia
et. Un d̄ cupiscētia oculorū. j. Ioan. ij.
Et p̄ h̄ interficit aia nō solū auaritia: et
vita pauperū: q̄b⁹ p̄pter auaritiā nō p̄uide-
tur d̄ necessarijs. p̄pter q̄d paupes aut mo-
riunt⁹ corpali ter fame vel frigore/ aut spiri-
tualit̄ sic femine: p̄pter pauperiē fornicātes
vltij paupes furta facientes. Itē Amb.
lxxxvj. di. Pāce fame morientē si nō pau-
sti occidisti. Sed p̄tra istū draconē q̄ mul-
tos interficit p̄ncipes/ reges/ milites/ mer-
catores/ iudices et bellauit viriliter br̄is.
Geor. et victoriā habuit. Et em̄ multa po-
tuisset cōgregare in captione ciuitatū/ ca-
stroz et villaz. tñ nō curabat. Itē rex ille
cui⁹ filiā liberauit: ex q̄ noluit filiā suā in
vxorem. voluit sibi dare multum d̄belaz
sed noluit recipere pro se: sed p̄ deo in eccle-
sijs p̄struēdis et hospitalib⁹ p̄ p̄sonis pau-
perib⁹. Itē cantat de eo. Beatus vir q̄ in-
uentus est sine macula et q̄ post aurū non
abijt: nec sperauit in pecunia et thesauris.
Eccl. xxxj. Sed hodie in tantū creuit auar-
itia: p̄sertim in militib⁹ et stipendiarijs. Ho-
ra p̄siliū. imo p̄ceptū Ioan bap. q̄ p̄e
dicabat d̄cēs milib⁹. Remittē p̄cutiat:
neq̄ calūniā faciatis: et estote p̄tenti sup̄
d̄is vris. Lu. iij. Dic vt expedit. Quar-
to bellauit p̄tra aspidem sc̄utic et crudelit̄
tatis: q̄ peius et crudeli⁹ erat venenū r̄p-
rannoz/ paganorū/ q̄ venenū aspidis et
Dic et⁹ martyri et. Deo gr̄as. Amen

In festo sancti Marci. Sermo. xxxvii.

Opus fac euan-
geliste. ij. Tim. iij. Hec verba
dicere possum⁹ beato Marco.
O br̄e Marce et gl̄iose. Opus fac et. Itē
de eo erit p̄mo. Pro p̄mōis fundamēto
q̄ est de sc̄o Marco: q̄ fuit euangelij nunt-
ciator siue p̄dicator: oritur theologicis
q̄stio: de spirituali venditiōe. Querit
Itē p̄ euangelioz enūnciatōe sup̄p̄et

dicatioe facienda atq; quoru cuq; spiritua
liu aliqd accipiendo vel dando comitrat
symonia: Arguit q; si ait Paul^o. j. 1. Cor.
11. Si nos vob; spualia seminavim^{us} no ma
gnu est si carnalia via meram^{ur}. Iteru ha
bet extra. de symo. cu sic romana. Cu p ec
clesiaz psecratioe pot eps pcuratioe eri
gere q; coeatioe est res spualis. 3. gis. In
oppositu. j. q. j. quicqd inuisibilis gre coo
latione tribuit: nunq; qstib; vel qbuslibet
pmis veniendi penit^{ur} debet dicere dno.
Mo grat^{ur} accepistis / grat^{ur} dare. 3. re extra.
de magistris. ne aliqd. j. c. pro licetia doce
di nullus preciu erigar. vel sub pretru ali
cui^{us} puerudinis: ab eis q; docet aliqd q;
rat. qui aut contra h; venire psumpt^{ur} ab
ecclesiastico fiat bnificio alienus. in. c. in me
diare sequenti dr: phibeas ne pro licetia vo
cendi erigar aliqd: ac etia pmittat. igit. cu
hec licetia no sit aliqd spirituale: nili p co
paratione ad spm scilicet: videt q; p euange
liu enuntiatione siue p dicatione facienda
atq; quoru cuq; spirituali aliqd accipien
do vel vendendo comitrat symonia: sic q;
suo manet. p vtraz pre dubia. Ad qstioez
ru deda est fm Richar. de media villa. su.
p. iij. sen. di. xxy. q. ij. ar. ij. q; aliqd spuale
duplitter pot dici. Uno mo p coparatio
ne ad spm scilicet. Alio modo p coparatioez
ad spm humanu. Primo mo aliqua dicit^{ur}
spualia p essetia: vt gra z frutes: z hec ne
d iure nec de facto vdi: pnt quedā p cau
sam instrum^{en}talē: vt scientia. z hec de fa
cto vendi pnt: no tñ de iure: quedā qst per
effectus: vt ea q; alicui ex aliq; spuali dono
vel officio pueniunt: z hec etia de iure ven
di non pnt: quis aliqñ aliqd possit accipi
p labore in sustentatione vite z no aliter.
Per coparationē ad spm humanu: quedā
sunt spualia p causaz: vt doctrina: q; nec p
essetia: vt scientie philosophice: quedā p
iustificationez z doctrina humanā acqun
tur. z sic doctrina predictaz scientiaz pot
vendi de facto z de iure: cu doctor non hz
aliqd stipendiu ab ecclia q; docere teneat.
Si aut hz salariu ab ecclia incurrit vitu
symonie: si p doctrina sua preciaz erigar a
clerici eiusde ecclie: z a paupib; vnde cu
q; sint vt prius patuit: dicit tñ aliq q; no
phibet erigere a diuitib; vt videt dicere
Glo. ibidē. no tñ ē intelligendū de diuitib;

eiusde ecclie: sed alteri^{us}: et hoc est ex licita
causa. Et qd argumentū dr q; intelligit p
labore: z dr q; finis p dicationis non dz esse
pecunia: sed sal^{us} aiaz: qd fecit scūs Har
cus iuxta verba passumpta. Opus fac. z
sic de alijs. Pro declaratione verbor nota
q; euangelista dr: annunciator euangelij.
Uñ ois p dicator pot dici euangelista. Est
aut notandū q; multa sūt necessaria ad h;
vt aliq; possit esse euangelista. i. euangeli
cus p dicator: quoru si qd deficiat dicator
dici pot p dicator: dici nō potest.
Primu est etatis cōgruitas
Scdm est scientie claritas
Tertiu est vite sanctitas
Quartū ē meritis auctoritas
Quintū est ordinis dignitas
Sextū est pstantie firmitas
Septimū est patētie p ruitas
¶ Potest addi aliud. Eloquētie sublimi
tas: iuxta illud. Esa. xli. Posuit os meum
qst gladiū acurū. 3. re Esa. ij. Constabunt
gladios suos in vomeres zc. per gladios
intelligunt verba elimata z subtilia. p vos
merē vero grossa z edificatā pba. 3. subtili
lia vertēda sunt in morālē edificationez.
Sanigar enim plures occidit vomere: q;
Abot gladio. Judi. iij. et. liij. j. 1. Cor. ij.
Sermo me^{us} z p dicator mea nō in pua.
hu. sa. pba zc. 3. re adde aliud prudenter
p ciolitas: vt sciat aptare smonē fm audie
tium qualitatē. Nū vt dicit Orige. z hab
bet in decretis. iij. dist. In mandat; habe
mus. vt veniētes ad ciuitatē discam^{us} p r
quis in ea dignus sit: vt apud eū cibum su
mam^{us}: quā tu magis nō sse oportz q; qst
ye sit is: cui imortalitatis verba credenda
sūt. Solliciti em debem^{us} esse: ne margari
tas nras mittam^{us} ante porcos. Hec ille.
3. re ad idē facit q; dicit Pet^{rus} apls: z ha
bet in decretis. viij. q. j. Oportet cum qui
docet z instruit aias rudes esse tales: vt p
ingenio discētiū semetipm possit aptare.
z verbi ordinē p audientis capacitate diri
gere. Debet 3; apprimē esse eruditus z do
ctus / irrephebilis / matur^{us} / pauidus: sic
ipst pbaftis fore Clementē hunc post me
Hec ibi. David^{us} Glo. i. timens peccare.
Omnia p dicator habuit brūs Har. 3. re dicit
sibi in themate. Opus fac euangeliste. Et
ipse potest rñdere. Opus feci euangeliste.
B ij

In festo Marci

¶ Prius dico 22. *Uñ Deut. xv. Nō ara-*
bis in primogenito bouis. Primogenitus
bouis est bona opatio infirme etatis 22.
Uñ sup eodē libro in versu. Quartum
est pfectio etatis 22. In fmonē q̄ incipit.
Narrauerūt. Hanc ḡ habuit btus Mar-
cus: q̄ fuit etatis pfecte 22. ¶ Scdo 22.
sciētie claritas: ne alis efficiat mgt̄ erroris
anq̄ discipul⁹ veritatis. ḡo dicis *Ecc̄i. v.*
Sic est intellect⁹ tibi: respōde primo. Sin-
aut sit man⁹ tua sup os tuū ne captaris in
verbo indisciplinato 22 pfundaris. In hu-
tus signū habem⁹ q̄ saluator noster prius
in medio doctorū sedet/audiēs illos 22 iter/
rogans: 22 postea predicare cepit: q̄ prius
vnusq̄sq̄ debet addiscere: 22 postea d̄z offi-
ciū pdicandi exercere. Hinc etiā dñs ait
Apoē. vlti. Qui audit. s. dicendo: dicat ve-
ni. s. docēdo. Hinc etiā prius aplos docu-
it. deinde ad pdicandū misit dices. *Estote*
prudentes sicut serpētes: 22 simplices sicut
colūbe. Mar. x. Uñe retri Hierony. xvj
q. j. Si cupis. Sic etiā post resurrectionē
prius illis sensū apuit. 22 scripturas expla-
nauit: 22 postea dixit eis. Euntes in mōm
vnusq̄sq̄ pdicare euāgelii dī creature
Mar. vlti. Uñ et cū d̄ quinqz panibus:
quinqz milia hoīz reficere veller: prius ac-
cipiens panes fregit: 22 postea discipul⁹ su-
is dedit: 22 p eos demū turbis apposuit: q̄
sacramēta legis 22 pphetay prius differen-
do exposuit. 22 postea eoz sciētiā discipul⁹
dedit. 22 tandē p eos demū turbis appolu-
it: 22 illā fidelibz dispensauit. Joā. vj. Hic
etiā Petr⁹ cū rectoribz ecclēie scriberet ait.
Parati semp ad satisfactiōē omī poscētī
vos rōnez de ea que in vobis est fide 22 spe
j. Pet. iij. Hinc etiā Paul⁹ scribens ad
Timotheū ait. Attende lectioni/exhorta-
tioni 22 doctrine. j. Tim. iij. Habuit etiā
in veteri testamēto vectes q̄bz arca porta-
bat iugiter anuli erant inserti: vt cuz arca
esset portanda/ nulla fieret mora diuini⁹
mittendis verbis: q̄ pdicatores p quos
ecclēia circūferit sacris litteris semp debēt
insistere: ne tunc querāt discere cum ex offi-
cio alios debeant docere. Salomon quo/
q̄ nō diuitias: nō lōga rpa hui⁹ vite: s̄ sa-
pientiā a deo petijt 22 impetrauit. Hinc 22
Malachias ait. Labia sacerdotis custo-
diunt sciētiā: 22 legē reqrent ex ore ei⁹: q̄a
angelus dñi exercitū est. Mala. iij. Hic
etiā d̄z *Osce. iij.* Quia tu sciētiā repul-
sti repellaz ego te: ne sacerdotio fungar⁹
mibi. Hinc Salomon ait. Prius temp⁹
tacendi 22 postea loquēdi: q̄ veritas pri⁹
tacendo discit/ 22 postea loquēdo pdicatur.
Hinc etiā in canticis canticoz. *Uculi per*
quos plati ecclēie vel pdicatores intelligūt
assimilant colūbis: que resident iuxta flu-
entia plenissima: sic pdicatores semp sede-
re debent iuxta fluentia euāgelioy et sa-
cre scripture. Patet ergo q̄ pdicatores de-
bent esse clari in sciētia. Quale aut sciētī-
am habere debēt pdicatores euāgelici de-
clarat dñs quādo mittēs octo aplos ad p-
dicandū dixit. *Predicate euāgelii omni*
creature. Debent ḡ doceri esse in euāgelis
22 scripturis sanctis. q̄ debent euāgelioy
pdicare: nō Philo sophiā: nō Virgiliū: nō
ceteros poetas. Nam miranda canūt sed
nō credenda poete. Non ḡ debēt seculariū
sciētiay studio vacare ad voluptatē pfer-
tim poeticay fabularū. Uñ *Ysidorus in*
libro sententiar. 22 habet in decretis. xxxj.
vij. di. ḡo phibet christian⁹ legere signē
ta poetarum: quia p oblectamenta fabu-
larum nimii mentem excitant ad incenti-
ua libidinum. Nō em̄ solum thura offerē-
do demonibz imolatur: sed etiā eorum dē-
cta libenti⁹ capiēdo. Hec ille. Contra
quos Hiero. ad Damasum de filio prodī-
go. Et in decretis. xxxvij. di. sic ait. Sacer-
dotes dei omīssis euāgelis 22 pphetis vñ
demus comedias legere. amatoria bucco-
licoz versū pba cātare: tenere Virgiliū
i mātibz: 22 qd in pueris ē causa necessitatis.
crimē in se facere voluptat⁹. Hec ille. Est
tamē verum q̄ p pfirmationē veritatis 22
doctrine euāgelice: nō est absurdū aliqui
ceteras sciētiās adducere: quia oēs sciē-
tiē sūt quasi quedā pedissequē sciētie theo-
logice. vnde ei quādo necesse est seruire rei
nēntur. In cui⁹ figurā. Hester regina sua
rū famulay obsequio comitata ad regem
Assuerum accedebat. Hester. xvj. Uñ Ele-
mens sic inq̄: et habet in decretis. xxxvij.
dist. Relatū. in fine. Cū em̄ inquit ex vi-
uinis scripturis integrā quiscqz firmā regu-
lam veritatis susceperit: absurdū non erit
si aliqd etiā ex eruditione eod̄: ac liberalibz
studijs: q̄ forte etiā in pueritia attingit. ad

affertione veri dogmatis conferat. ita tñ
vt vbi vera didicit falsa & simulata decli-
net. Hec ille. Vide multa in eadē dī. vbi
bene de h. Hanc g̃ scientiā habuit egregie
Darcus. qđ pr̃z in eo qđ euāgeliiū scripsit
in Italia. Hic vt habet in legenda: g̃ op̃
fac euāgeliste. et rñdere pōt. Opus feci
euāgeliste. i. quātū ad scientie claritatē.
¶ Tertiu est vite sanctitas: vt qđ verbo
p̃dicat ope confirmet. Vñ debet esse p̃di-
cator potēs in opere & sermōe: vt in. c. in
ter cetera. de offi. iudi. ordi. Duo aut̃ inclu-
dunt in hac vite scititate. Primus a vitij
purificatio. Scdm̃ in p̃turbis p̃fectio. Pri-
mo g̃ requirit a vitij purificatio. Quia
em debet p̃dicator euāgelic⁹ cōtra vitia
p̃dicare. Gō nō debet esse vitio aliq̃ macu-
latus: alioquin impossibile esset p̃suadere
verbo qđ factis reprobatur. Cōtra tales dī
Apl̃s. Ro. ij. Qui alium docet: reipm̃ nō
docet. Qui p̃dicat non fūrandū: furaris.
Qui dicit nō mechandū: mecharis. Qui
abominaris idola: sacrilegiū facis. Qui i
lege gloriaris: p̃ puricationē legis deum
inhonoras &c. Itē p̃s. Peccator aut̃ dixit
deus: q̃re tu enarras iustitias meas et al-
sumis testamentū meū p̃ os tuū: tu vero
odisti disciplinā & proie. fer. me. retro. Si
vide. furē. cur. cū eo. et cū adul. por. tuam
ponebas. Ad idē fac qđ dī Chrys. & habet
in decretis. xl. dī. Multi. Si bñ videris et
bñ docueris populū instruis: si bñ docueris
& male videris: tui solius cōdēnator eris.
Nā bñ viuēdo & bene docendo: populū in-
struis quō viuere debeat: bñ aut̃ docendo
& male viuēdo: deū instruis quō te debeat
condēnare. Hec ille. Vñ ex h̃ dicto Chrys
sostomi videt̃ p̃bati dictū multorū dicen-
tū qđ si platus in mortali existens ex offi-
cio publice doceat: peccat mortaliter. De
tali p̃dicatore pōt dici illud qđ dixit Ista-
ac Gen. xviij. Vxor qđē vor Jacob est: s̃
man? sūt man? Esau. Scđo requir̃ qđ p̃di-
cator sit p̃fectus in p̃turbis. In cui⁹ signū
dñs Iesus ch̃s qñ voluit p̃dicare. Mat.
v. dādo legē nouā ascendit in montem.
In cui⁹ signū qđ in altitudine p̃turbis cōsi-
stere dī: qđ iustitias dei docet. Esa. xl. Sup
mōre excellū ascende tu qđ euāgelizas non
Vñ Greg. Si in terra ē anim⁹ tu⁹: vt qđ
de celo loqr̃s: Hec aut̃ p̃fectio includit in

vita religiosorū qđ sunt in statu p̃fectōis: in
qđ includit paupras/castitas/et obediētia.
et iō satis p̃gruit p̃dicatori hec vita. Pri-
mūq̃ debet p̃dicator h̃re pauprate. Cū em
ad eū p̃tineat p̃suadere qđ sunt p̃fecti-
onis: iter qđ est paupras euāgelicarū iuxta il-
lud. Si vis p̃fect⁹ esse vade & vende oia qđ
habes & da paupib⁹ &c. Mat. xviij. Idcir-
co p̃tinet ad eū p̃suadere paupratē volun-
tariā. Et ideo debet ipse esse paup⁹: qđ als
certū est neminē posse id bñ alijs p̃suade-
re verbo: qđ in seipso nō ostēdit exemplo.
Nota de illo p̃dicatore qđ ducebat asinū ses-
cum &c. Et cū sollicitus de illo sepi⁹ cogi-
tatz: ita vt diuerteres mens ei⁹ ab oratōe
& studio: illuz vendidit vel reliq̃t &c. Et h̃
etiā infer̃ qđ p̃dicator ab oib⁹ mūdānis
exercitijs abstinere/ vt diuine exhortatiōis
possit vacare: iuxta illud. j. Tim. ij. Nemo
militans deo implicat se negotijs seculari-
bus: vt ei placeat cui se pbauit. Vñ & Ele-
mens in epla: & habet in decre. ij. q. j. De
quidē. sic ait. Te qđez oportet irrephensū
biliter viuere et summo studio niti vt oēs
hui⁹ vite occupatiōes abijctas: ne fideius
sor existas: ne aduocat⁹ litigij fias: neve in
ylla aliqua occupatiōe p̃suis inuentaris:
mūdialis negotij occupatiōe p̃plexus. Ne-
q̃ em iudicē/ neq̃ cognitōrē seculariū neq̃
gocioz hodie te ordinare vult ch̃st⁹: ne p̃
focet p̃turbis hoim curis/ non possis verbo
dei vacare. Hec ille &c. Sic etiā debz h̃re
castitatē: sic obediētia vt sic tanq̃ expedit⁹
tus vernacul⁹? Abiac possit libert⁹ vince-
re hostes. P̃cipue aut̃ debet habere cha-
ritatē interi⁹: vt feruenter verbū dei p̃po-
nati: iuxta illud. Si linguis hoim loquar
& angeloz: charitatē aut̃ nō habuero: facit⁹
sum velut es sonās aut cymbaluz tinēns
j. Cor. xij. Debet g̃ p̃dicator esse interi⁹
charitate ardēs vt dictū est: & exteri⁹ vita
lucens. Vñ Greg. in homel. de decē virgi-
nib⁹. Cui⁹ vita despiciat: restat vt ei⁹ p̃di-
catio contēnat. ij. q. viij. s. Porro. De hoc
debet p̃dicator sumere exemplū a ch̃o: d
quo scribit̃ Act. j. Mō cepit Iesus facere
& docere. Itēz a Paulo qđ de se dicit. Non
audeo aliqd loqui eoz qđ per me nō efficit
ch̃st⁹. Ro. xv. Itē ab apl̃s qđ anq̃z extit̃
ad p̃dicandū fuerūt p̃firmati virtute ex al-
to recipientes sp̃m̃ sanctum in die pente-
h̃ iij

In festo sancti Marci

costes. Act. ij. Potest etiā euangelic⁹ p̄dicare: sumere de h. exemplū de Crate thebano: de quo dicit Hiero. ⁊ habet i decre-
tis. xij. q. ij. Crates ille thebanus hō quō
dā vitiisim⁹ cū ad philolophādū atbenas
pgeret magnū auri pondus abiect: nec
putauit se posse et p̄tutes simul ⁊ diuitas
possidere tē. Hanc ḡ feritātē ⁊ p̄fectionē
habuit excellens b̄tus Marcus: q̄ sic apo-
stoli fuerūt obligati ad tria vota religiōis
vt dicit Tho. ij. q. ij. lxxij. sic et ipse ⁊c.
¶ Quartū est mitteris auctoritas. Ro. x.
Quō predicabūt nisi mittant: Itē Heb.
v. Nec sibi quisq̄ sumat honore: sed q̄ vo-
cat ad deo tanq̄ Aaron. Debet aut mitteri
ab hoie habente auctoritatē mittēdi vel
a deo. Dicit tñ rex. in. c. Lū ex iniuncto. de
hereticis. q̄ dicit se missum a deo nō dē
sibi credi: nisi hoc p̄bet miraclo v̄l scriptu-
ra p̄phetica. Miraculo quidē: sicut fecit
Moyses corā filiis israel ⁊ Pharaōe. Eto.
tij. Scriptura p̄o p̄phetica: sic fecit Ioan.
baptista q̄ dixit. Ego vox clamātis in des-
erto: sic dicit Eia. p̄pha. Luc. ij. Mar. j. ⁊ Jo.
i. Hanc etiā habuit b̄tus Marcus: quia
fuit missus ad p̄dicādū a p̄ncipe apostolo-
rū Petro. Primo aquilegiā: postmodum
Alexandriā. in quā intrando solum est
calciamentū suū. Hora ḡ q̄ apli portabant
calciamenta: sicut etiā legit de Bartholo-
meo. Nā ⁊ christus videt habuisse calcia-
mentū. iuxta illud Mar. ij. Lū? nō sum
dignus vt soluam corrigiam calciamenti
etis ⁊c. Die histōiā. ergo Opus fac euā-
geliste. ¶ Quintus est ordinis dignitas.
Debet em p̄dicatoz euangelic⁹ esse sacer-
dos ex ordinatiōe ecclie. de q̄ habet. xvj. q.
j. Adjicimus. Quis Philipp⁹ diaconus
ex spūsscti auctoritate p̄dicauerit: p̄t legit
Act. Hinc colligitur q̄ femina nō debet
p̄dicare: vt dicit rex. xxiij. di. mulier. Sed
nunq̄ diaconus p̄t p̄dicare: videt q̄ sic.
xvj. di. Perlectis. Sed dic q̄ ibi p̄dicare
ponit p̄ legere: vt dicit Glo. in predicto. c.
Adjicim⁹. vbi etiā subdit dices. q̄ subdia-
conus p̄t p̄dicare: q̄ plationem ⁊ curam
aiar habere p̄t. de eta. ⁊ quali. Preterea.
Predicat ḡ rōne platiōis: s̄ nō rōne ordi-
is: locū sacerdotis obrinet. di. xxiij. in fine.
fm Glo. sed p̄tra id q̄ dicit de muliere vi-
detur tex. i. c. mulier. xxiij. di. Ex h̄ inferit

q̄ non p̄t p̄dicare aliquis añ. xvj. annum
q̄ ante tale temp⁹ non p̄t q̄ ordinari sa-
cerdos: vt dicit rex. in cle. generalē de eta.
⁊ quali. Nec p̄t circa etatē ordinandi ep̄s
dispensare: vt dicit ibi Glo. Joā. an. Hoc
etiā habuit b̄tus Marcus. Fuit em sacer-
dos veteris testamenti fm legē mosaicā:
⁊ nō fm legem euangelicā. Quāvis em
sibi pollices ex humilitate p̄ciderit: ne ad
ordinez sacerdotij posset humano iudicio
pmoueri. Nihilominus dispositio dicit au-
ctoritas beati Petri preualuit: qui ipsum
Alexandrie episcopum destinauit. ⁊ cosē-
quenter fuit sacerdos. Alioquin episcop⁹
esse nō potuisset: vt legitur ⁊ notat in. c. ex
lris. extra. de excessib⁹ plator. in Glo. Est
tamē norandū: q̄ vt dicit scrus Tho. ij. q.
q. xviij. a. ij. ad certius. Credibile est eū h̄
fecisse ex instinctu spūsscti sine quo nō lig
alicui sibi manus in h̄cere fm Tho. ⁊ con-
cordat lex ciuilis idem disponēs. Nam vt
dicit rex. in. l. Liber hō. ff. ad. l. aquil. No-
mo est dñs mēbroz suozum. Item lex ca-
nonica dices. q̄ si quis clericus seipsum ex
iracundia verberat: incidit in canonē late
sentētie excoicatiōis. d̄ qua in. c. Si quis.
suadēte diabolo. xvj. q. ij. ⁊ h̄ notat extra.
desentē. excomi. Lōtingit. in. ij. ¶ Sextū
est p̄stantie firmitas: videlz vt nō timeat
recta loqui: p̄sertim ea q̄ sunt necessaria
ad salutē alicuius p̄sone p̄tereri. Unde
Greg. in pastoral. ⁊ habet in decre. xliij.
di. Sit rector. sit rector discretus in silentio/
vtilis in verbo. ne aut tacēda p̄ferat: aut
p̄ferenda reticeat. Nāz sicut incauta lo-
cutio in errorēz p̄orabit: ita indiscretum
silentiū eos q̄ erudiri poterāt i errore dere
linq̄. Sepe nanq̄ recrozes improuidi hu-
manam amittere grām formidantes. loq̄
libere recta p̄tineant: ⁊ iuxta veritatē vo-
cem nequaq̄ gregis custodie pastozum
studio: sed mercenariōz vice deseruiūt: q̄
venēte lupo fugiunt: dum se sub silentio
abcondūt. Hinc nāq̄ eos p̄phetam do-
min⁹ us increpat dices i Esaiā. Canes mu-
ti nō valētes latrare. Nec ille. Glide ibi
bene de hoc. Hanc p̄stantiā habuit beatus
Marcus: quia postq̄ iuit Pentapolim
post bienniū cum firma p̄stantia reuerius
est Alexandriā: q̄ntūq̄z sibi agnosceret
insidias mortis esse paratas ⁊c. De his

riam. ¶ Septimū est patientie virtuositas. ps. Bene patientes erunt ut annuncient. In apst p mundū pdicantes multa verba: multa puita: multas pumelias patiebantur illud dñi. In mudo pssu ram habebitis. Joā. xiiij. Sz ipsi nihilominus ibant gauderes: quoniam digni sūt habiti pro noie Jesu cōsumeliā pati. Act. v. Hanc etiā patientiā pfecte habuit beatus Marcus. Dic etus martyriū. ergo bñ Opus fecit euangeliste. Amen.

In festo sancte Luce virginis
Sermo XXXVIII.

Mulier timēs

deum ipsa laudabit. Prover. vii. c. Quāvis verba pposita de qualibet muliere deū timentē dici possunt: tamē specialit approprio illa scē Luce virgini gloriose de qua hodie sermo nobis erit: qz hodie fit festū d ea. Salutes virgo maria. ¶ Pro sermōnis fundamēto q est de timore: dicitur theologicālis qstio.

¶ Querit. Vtrū timor seruilis sit donū dei: Arguit q n. spūsanct? comparat se cū donis suis: sed cum timore nō se cōparatur qz habēs timorē seruilem: aliqui est in peccato mortali cū quo nō comparat spūsanctus. Igit. In oppositū: Dg l. i. c. iij. di. xxxij. Duo sūt timores dñi: seruilis q pncipium sapientie est: et amīcabilis qui pfectione sapientie comitatur. ergo timor seruilis est donū dei. et sic qstio manet p vtrāqz parte dubia. Ad questionē rēdēdū est fm Bonauē. in scripto suo sup Dg rē sentē. in. dist. xxxij. q timor seruilis est donum dei: et hoc ppter duo. Primo qz timor seruilis est quedā cordis illuminatio. Scōo qz est fluxus cōcupiscibilis restrictio. Primo enim timor seruilis est donum dei: quia donum dei est credere penas futuras: pro eo qd est ibi quedam cordis illuminatio. Dicit. Induxisti domine cor nostrum: ne non timerem? te. igit. Secūdo timor seruilis est donum dei: quia est cōcupiscibilis restrictio. ps. Consiige timore tuo carnes meas. quod quidem fit nō timore casto solū: sed etiā seruili quo timentur eterna supplicia et diuina iudicia: et propter illorū

timorem: cessat homo a peccatorū ppetratione: licet non cesset a voluntate. Sic dicit Glo. Et hoc totum est a diuino numine. Et ad argumentū dicit q est quoddā donum a spūsancto et cum spūsancto et quoddā qd est a spūsancto et qñqz stat cū spūsancto: qñqz nō est etiā aliud donū a spūsancto: sed nō cum spūsancto. Primū est donum charitatis: qd est a spūsancto et semp cū spūsancto: quia p ipsum anima est habitaculum spūsancti. Secūdū est donū pbertie qd est a spūsancto nō tamē spūsancto: sed qz quādo etiā est in malis. Tertiū est donū timoris seruilis qd est a spūsancto: sed non cū spūsancto: qz pparat ad spūsanctū: et d hoc dono nō est verū cum spūsancto? se comparatur cū donis suis: et illuz timores nō solū habuit sancta Luce: sz etiā filiales: Iuxta verba psumpta. Mulier timentes deū et c. Pro declaratione verborum thematis et in troductōe materie pdicande. Notandū q fm q sacri doctores theologi dogmatizant. septē sunt timoris differentie que in sacra pagina inueniuntur.

Primus est timor naturalis
Secus est timor humanalis
Tertius est timor mundialis
Quartus est timor seruilis
Quintus est timor initialis
Sextus est timor filialis
Septimus est timor reuerentialis.

¶ Et de sexto vel de septimo potest et debet intelligi thema. dum dicit. Mulier. i. scē Luce deū. Primus timor nō est bonus neqz malus bonitate vel malitia moris. Secūdus et Tertius sunt mali. Quartus et Quintus sunt boni: sed nō sufficētes ad salutem. Sextus et Septimus sūt boni et ad salutem sufficētes. ¶ Primus timor ē naturalis: qñ homo timet aliqd nociuum vere vlt putatiue ipsi nature: et dicit timor naturalis. Naturaliter enim timet quilibet malū pene vt infirmitates. pditiones horum: officiorum et morte. Obiectum ergo huius timoris est malū pene. Vñ. j. Jo. iij. Timor penam habet. s. p obiecto. Talis etiā timor fuit etiā in christo q timuit mortē. Mar. xij. Lepit Iesus pauere et rede re. Talis etiā timor cōis est omibz hoibz et iste timor ē indifferēs: qz nec meritorius.

In v

In festo sancte Cite virginis

nec demeritori? fin se: nisi impet a voluta
re qñ ratio suadet. Sic fuit in christo qñ
timuit in morte: vt supra dicit: qñ in natu
ralibz neq meremur neq demeremur. Nō
est virtuosus: qñ nō ex electione pcedit/ ne
qñ rursus est virtuosus: qñ nature artifex ni
hil virtuosus instituit. ¶ Sed est timor
humanus. Accipit hic humanus i malā par
te: sic i tibi. Cū em sit inter nos zelus et cō
tentio. nōne carnales est? et fin hoiez am
bulatis. j. loz. iij. Quo timef pccatum
carnis: puta mors vel alia lesio corpis: in
tantū q delinquit et peccat poti? qñ hec le
sio incurrat. Hoc timore timuit Petrus
morte ppter quā vitā dā voluit poti? chm
negare: et elegit h timore duc? poti? fidez
qñ vitā pdere corpalem. et iō peccauit mor
taliter. Sic offendit hodie multi h timor
re arctati. Sicut si aliq cap? a saracenis
timēs ne occidat ab eis negaret fidē chri.
Sic si ppter infirmitatē tuā vel filij tui p
pter quā times mortē incurrere recurris
ad diaboli: faciedo fieri incantaciones et ar
tes magicas. Et sicut fugias mortē corpo
ris incurris anie mortē. Quot hodie ob
cecant h timore. Et vide quanta cecitas.
Nā mors corpis euitari nō pōt: q differri
qd em differt nō aufert: et tñ qlibz fugit
eā maxime qñ est pestz in ciuitate et c. Dic
practice. Sz mortē aie q euitari pōt: pau
ci fugiūt. Si leo intraret ciuitatē vl lup?
qlibet fugeret/ qlibet clamaret: sed multi
sunt in ciuitate leones et vñ spūales: q de
uorāt aias/ et null? fugit/ nullus clamar.
Dic cōtra meretrices q stant in hospitij
vel in apothecis ad vendendū: vt vendāt
res hoibz. et aias diabolo. Infirmitas quis
statim qrit medicū corpis: sed infirmitas in
ania nūq curat. Istō aut timore dicunt q
nō obseruant ieiunia ordis et alia cerimo
nialia ppter corpis debilitatē vitandā. cuz
tñ paucis minisq natura pnta sit. Sa
tis est ppls suuuisq ceresq. Contra hos
cōuenit illud Job. vii. Qui timet pūinaz
irruet sup eos nix. Istō scdo timore ducit
multi retrahunt ab ingressu religiōis: vel
ingressu ab obfuantia religiōis timentes
ne deficiāt: ppter qñ vident aliq ingre
di religiōē: et postea exte. Sed nō dñs qñ
timere ingredi apostolicū statū timore iu
de. Vide. Magna cecitas. Nunqd meri

caro cessabit a mercantijs: qñ videt aliq
pdere vel submergi vel perorari: et c. Nun
qd cessabit armiger: qñ videt multos armi
geros occidi in plio? Cur timor hic nō ter
ret latrones. cur nō nauigātes. cur nō pro
mūdo laborātes? Solū religiosos aut reli
giōē ingredi cogitātes terret. Magna ce
citas ē hoibz. Ideo dñs Job. vii. Qui timet
pūinā et c. vt supra. Pūina significat pe
nitentiā q sit in hac vita. At vero signifi
cat penā infernalē. ps. Pluet sup pccōres
ignis/ sulphur/ nix et c. et spūs pcellat pars
calicis eoz et c. et sic in similibz: qñ talis nū
mor nō excusat te: qñ potius debet bō oia
mala pati q pccōsentire. Extra. qñ mer?
causa. c. sacris. Et i decreet. l. di. c. Presby
teros. Talis q timor malus est. Null? em
timor pōt esse cadens in cōstantē vix: qñ ad
pccm pperandū. Jō chris? reprobat hūc
timorē oī. Nolite timere eos q occidūt cor
pus: aiam aut nō pnt occidere. Sz poti?
em timere q pōt et aiam et corp? pdere i ge
hennā. Mat. x. et Luc. xij. vbi sic dicit. Di
co autē vobis amicis meis ne timeamini
ab his q occidūt corpus: et post hec nō ha
bent ampli? qd faciant. Ostendat aut vob
bis quē timeatis. Timere eū q postq occi
derit: habet pātem mittere in gehennā.
Ita dico vobis hūc timere. Nota. Nolite
timere. scilicet vt ex isto timore faciāt cō
tra deum: qñ sic est timor humanus: alias
esset timor naturalis. de q sup et c. ¶ Ter
tius timor est timor mūdā? q timet amif
sio rerū mūdi que nimis amant. ppter qñ
potius peccat q amittant. Iste aut timor
pcedit ex nimio appetitu rez temporalium.
Vñ Greg. xxxj. moral. Quisq enim ex te
riora que et nolēt subtrahunt appetit: sua
se sponte extraneo timorē subternit. In
fracta aut vix? est qcupiscētie terrene cō
reptus. Et sic qlibet timor ex amore proce
dit iuxta illud. Estq timoris calcar amor
Hoc timore ducunt q ppter furtū excoican
tur: et poti? volunt excoicationē pati qñ re
uelare. timentes ne pdant famā vel res: et
poti? volūt pdere aiam qñ rem vel famā:
sed pmitto tibi q in fine pdes vtrumq et c.
Sic siq vñā rem et nescit qñ furat? sit cā
timens ne illā pdat: recurrit ad diuinatō
rem vt indicet ei furem: et sic ne pdarem
vult pdere aiam: et offendere deum. Sic si

aliquis debitor conueniat in iudicio a cre-
ditore ei delato sibi iuramento: tunc se nil
debere vel non tantum. Et peccat mortaliter.
Talis timor est malus. Quot pferunt et
detruunt in infernum iste timor. Et unde p-
cedunt furta / yfure / rapine / symonie: et
alie yfurpationes / pcuria: nisi a timore ne
deficiat sibi spalia. De hoc timore dicit
in ps. Ibi trepidauerunt timore vbi non
erat timor. i. ratio timoris. Iste timor in-
ducit iudice ad ferenda iniusta iniam ne. i.
displeat vni parti. Iste timor inducit ad
uocatos ad patrocinandū p causa iniusta.
Iste inducit barbitonfores ad radendū in
dieb festiuis / et furores / et corbilerios / et
aromatarios ad vendendū medelas corru-
ptas. ne scz pdāt. Iste mercatores ad ysu-
ras ne pdant. Iste curiales ne pdant
fauore. Iste dicit spūserūs hoi. Eccl. i.
vii. Noli q̄re fieri iudex: nisi valeas viri-
tute irumpere iniquitates: ne forte ex time-
scas facie potens: et ponas scandalū in agi-
litate tua. Et. Quartus timor est seruilis
quo tantū pena timef. De q̄ dicit Aug. Re-
gnat in eo peccandi volūtas. et seq̄ret op-
si speraret impunitas. Et hic timor ē qdē
a spūsancto: sed non cū spūscō. i. cū gratia
spūscī gratū faciente. Iste timor bonus
est: et vtilis per quē fit paulatim p̄suetudo
iustitie. Nō ar sufficit ad salutē timor iste:
licet sit salutis p̄ncipiū et origo. Vñ si tantū
timore inferni q̄s fletet et de peccatis dol-
leret. et sic ex hoc mūdo migraret: profecto
damna: esset. Vñ dicit tere? Aug. in. c.
Qui ex timore. Extra. d. reglū iuris. Qui
ex timore facit p̄ceptū aliter q̄ debeat fa-
cere. et iō iam nō facit. Glo. d. ex timore ser-
uili. Nota exemplū de illo scholari q̄ dum
esset p̄pe mori flebat yberrime: et tandem
post mortem apparens socio: cū interroga-
ret an esset damnatus. r̄ndit sic. Lūq̄ rur-
sus interrogaret: q̄re cū sic amare fleuisset.
R̄ndit. Quia timore poti? pene q̄ amo-
re dei fleuisset. De hoc timore dicit. j. Jo.
iij. Timor nō est in charitate: s̄ perfecta
charitas foras mittit timorē. Iste ergo ti-
mor nō sufficit ad salutē: cū sit in: charita-
te: intro ducit tñ charitatē sicut fera filius:
vt dicit Aug. de penitē. dist. ij. Sicut fera.
Quintus timor ē initialis: q̄ p̄m timet
et dimittit: partim amore iustitie: partim

timore pene. De q̄ Eccl. j. Et ps. cx. In-
itum sapiētie timor dñi. Sextus timor
est filialis q̄ peccatū timef: nō rōne pene:
sed ne hō a spōso separet: vel ne ipm offē-
dam. De h timore dicit in ps. Beatus vir q̄
timet dñm. Et supuenit hic timor filialis
cū charitate et excludit timor seruilis: iuxta
illud. j. Jo. iij. Timor nō est in charitate
sed p̄fecta charitas foras mittit timorē:
qm timor penam habet. et loquit de timorē
re seruili: q̄ excludit adueniēte charitate.
cū timore filiali p̄ quem culpa remittit: iux-
ta illud Eccl. j. Timor dñi expellit p̄m.
Nam qui sine timore est: non poterit iusti-
ficari. Et dicitur filialis: quia sicut boni
filij timeant offendere p̄tēz ne sibi displice-
ant: nō qdē rāione pene: sic rē. Vñ ysus.
Oderunt peccare boni: virtutis amore.
Oderunt peccare mali: formidine pene.
Quinimo magis debemus timere deū q̄
patrem carnalē icōparabiliter: non solum
quia maiorē penam pōt nobis de? inferre
q̄ pater qd p̄inet ad timorē seruile: s̄ qz
maius bonū potest nobis cōferre. Ite qz
magis sibi tenemur q̄ patri: qz plus faci-
nobis de? q̄ pater. Quid facit pater aut
mater i generatione filij: nisi actū turpem
et. et recedunt: s̄ deus format corpus: lini-
at mēbra: cōponit organa: creat aiam et in-
fundit rē. Ideo Job. i. Manus tue dñe
fecerunt me: et plasmaverūt me totum in
circuito. Et ista. Nōne sicut lac mulsisti
me: et sicut casum me coagulasti: Pelle et
car. vestisti me. Ite deus p̄seruat nos
in vtero ne suffocemur. Facit nos nasci de
vtero: tribuit lac matri. Ite ergo ē ma-
gis pater noster q̄ parentes carnales. Vñ
Mat. xxiij. Patrem nolite vocare vobis
super terram: vnus est enim pater vester
q̄ in celis est. i. quantū ad formationē cor-
poris et creationē aie. Hoc timore filia-
li debem? ipm timere: qz sic beati erimus
iuxta illud ps. Beati oēs qui timeant dñm.
Glo. timore filiali. Item alibi. Dediti be-
reditatē timentibz nomē tuū dñe. Sed
hodie pauci hūc timorē habēt: qz pl? time-
tur hodie hō q̄ deus. Plus timef qd: tio
vnus ducari q̄ p̄ditio paradisi. Pl? obe-
ditur p̄reconi regis vel dñi q̄ ch̄i. Ideo
conquerit de? p̄ra nos dicēs. Fili? hono-
rat patrē et seru? dñm suū. Si ergo pater

In festo sancte Cite virginis

ego sum: ubi honor meus: Et si dñs ego sum: ubi est timor me? dñs exercituum. Salach. j. ca. Nota hic quantū timer hō seu siue rex siue impator: mare turbatū qñ nauigat rē. r tñ yna creatura dei ē: qñtuz g debet hō timere deū q est creator: dñs r pceptor ois creature: Jō Hier. x. Quis nō timebit te o rex gentiū. Quantū autē iste timor excellentē faciat boiem: probat scriptura dñs. Quā magn? q inuenit sapientia r scientia: sed nō est sup rimentem deū. Timor dei sup oia supposuit. Bear? hō cui donatū est habere timorem dei rē. Eccl. x. v. r c. Septim? timor ē reuerentia: q nō tam pcrū timef: s pater in reuerentia habet: hic oia facit ad honorem patris. Et timor iste retrahit boiem ne velit equari illi quē reueret: sicut si rex ventis veller sedere in scamno tuo. tu statim surgeres: nō quidē timore: pene nec culpe: sed timore reuerentie. hic timor fuit r est in christo: erga patrē: iuxta illd: Replebit eū spiritus timoris dñi. Esa. xj. Jē etia angeli timēt isto timore: iuxta illd. Tremūt videntes angeli verā vice mortalium rē. Des alij timores deficiūt: r iste sol? remanet in patria: iuxta illud. Timor dñi seruus pmanet in seculū seculi. Hoc g timore timet nūc deū beata Lita in gloria existēs. In vita pō pñenti existens timebat timore filiali: et ideo merebat tunc laudari: sic in themate dicitur: q aut in presenti vita beata Lita deū timore filiali timuit: ostenditur quadruplici signo

Primū signū est castitas pñialis

Secūda est charitas diuinalis

Tertiū est beniuolētia pñialis.

Quartū est pseuerantia finalis

Primū ergo signū est rē. Nota triplicē castitatē scz maritalis: et hec est bona. Un? ut dicit. xxxj. dist. Nicena synod. Pannut? honorabiles pñellus est nuptias r castitatē dicens esse cū pñia cōiuge cōcubitu. Secda castitas ē vidual: r hec ē melior. j. Tim. v. Viduas honora: q vere vidue sūt. Et infra. Nā que in delitijs est: vinēs mortua est. Tertia est virginalis: et hec ē optia. Un? Beda. Bona ē castitas cōiugalit: melior pñentia vidual. optia pñectio virginalis. Hec g pñiosissima est quanto rarissima. Un? Apoc. ij. Habes

pauca noia in Sardis: qui nō coīquinat: uerūt vestimenta sua: r ambulabūt meū in albis: qz digni sūt. Nota Sardis fm interpretationē beataica interpretat pñipatus pulchritudo: r significat pñitaret que in gradibz castitatis obtinet pñipatu: ut dixi. Hozū g. i. virginū sūt pauca noia: qz pauci sūt veri virginēs q nō coīquinat vestimēta sua: id est corpa sua luto luxurie. Et paucissimi sūt q vel mente nō sūt coīquinati. Ideo subdit. Et ambulant meū in albis. i. in vestibz innocentie. Hanc g pñitaret excellentē habuit brā Lita. Un? nō casualiter: sed diuino pñefatio r nutu vocata fuit Lita q idē significat q virgo: qz pñitaret pura mente seruatura erat. Nota hic de ei? humili origie rē. qz ut dicit. j. Loy. j. Videte vocationem vram frēs: qz nō multi sapiētes fm carnē: nō mlti potentes: nō multi nobiles: sed q stulta sūt mudi elegit de? ut cōfundat sapiētes: r ifirma mudi elegit de? ut pñundat fortia rē. j. Loy. j. Quia ē difficile ē sine maria diligētia pñinale mūditiā pñuare: id cauebat diligēt ne pñanuas sen suū suoz aliqd notū in domū pñentie introfret. Unde seruabat oculos ab illis aspectibz: sciens illd quod Hieremias in pñona pñotis loquēs ait. Ocul? meus de pñedat? est aiaz meā. Tere. ij. Un? z Augu. in regula: r habet in decretis. xxxj. q. v. Nec solo tacito affectu: s aspectu qz r afsectu appetit r appetit pñupitētia femina r. Nec dicatis vos habere aios pudicos si habeatis oculos impudicos: qz impudicus ocul? impudici cordis est nunc? Seruabat aures ab varioz verboz r detractonū auditu. delectabat pño verba dei audire: ut pñore philocapta de deo: iuxta illud. Qui ex deo est verba dei audit. Joā. vij. Seruabat os ab ibonestis pñibz et finibz ociosis: sciens illud. Corruptū bonos mores colloqa mala. j. Loy. xv. Seruabat gustuz a cibo r potu inordinato: sciens q gula mater sit luxurie. r ecotra. Sine cere r baccho friger ven? r iposibile esse sine abstinentia pñentia pñuare: qz ex vclmrate mēbroz cognoscit vclmritas vito rā: ut ait Hiero. Deniqz totū corpus magna pñia affligebat ut hūili? aie dñfuit. unde coctū quid raro comedebat. Aquaz

solam, sepe bibeat. Facies eius pallebat
abstinentia: sed mens diuinis desiderijs
estuabat. Sepi⁹ dormiebat in terra: semp
nudis pedibus ambulabat. Funem circa lū
bos sup nudā carnē portabat: qz tam vali
de stringebat qz sicut post mortē eius com
pertū est: caro excreuerat sup funem: et in
locis pluribz apparebat caro lacerata. No
ta etiā hic qz semel dum puella i domo pa
troni moraret: tentata fuit a quodā patro
ni cōfamulū: cui⁹ vultū se defendens lace
rauit z nimis adeo tenuit: qz cetero am
plius nō ausus est facere. Moraliter: sic
debent facere milites: qz pro castitate ser
uanda debent se oī periculo eximere: et si
prie nō suppetunt vires acclamare: sicut
Susanna fecit. Daniel, xij. Un etiam si
clericū aggrediente pberaret mulier non
esset excoicata: qz vim vi repellere licet. ff.
de iust. z iure. l. Et vim. cū moderamine
in inculpate tutele. l. j. l. Unde vi. z hoc
notat canoniste in. c. si vero. j. h. Si pō cle
ricū. d. fen. ex. Nota ptra illā monalem q
cū violata fuisset a quodā viro: z abbatissa
eam redarguens obiurgasset: cur nō clama
set, rñdit. Ne frangeret silentiū. Itē nota
cōtra illā mulierē in cuius domū intrauit
quidā pbiocap⁹ d filia sua causa fornicā
di cum ea. Cui mater z filia cōsenserūt ri
more mortis: quaz ille matri minabatur: si
ipsam mater mibi reculit zc. Et sic patz
primū. ¶ Scd in signum timoris filialis
eius est charitas diuinalis. Nā seruēssim
me deum ardebat adeo qz sepius in oīone
posita a corporeis sensibz raperet. Interdū
post multas lachrymas subleuatis i celū
oculis videbat sibi interesse agminibz an
gelorū. Et aut vacaret cōreplationi quie
tus inqrebat solitariū locū infra domū. z
ibi frequēti⁹ pnoctabat: vbi ab his qz do
mū erat sepe tanta lux videbat in nocte: qz
si sol fulgentissim⁹ ostret: ex qz innuebat qz
ibi auroz luminis christ⁹ vel angeli ipsaz
solabatur. Surgebat omī nocte ad matuti
nas: z qn poterat ibat ad ecclesiam sancti
frigidiani qz ita erat ppe domū suam: vbi
cū magna deuotiōe matutinarū officiū au
diebat: cū magnis lachrymis z gemitibz
Deniqz ad crucifixū tanto estuabat ardo
re: vt tota ad eius aspectū liqueret. vñ añ
crucē quādā qz pte venustate in diuersorio

cemiterij: prefate eccleie posita erat: sepius
orans liquiebat in amore ipsi⁹: et dñicam
passionē cordeten⁹ recensiebat: nec poterat
ab ipsi⁹ pteplatiōe auelli. etiā cū obiurgat
tionibz custodis eccleie. Sic etiā erat vehe
mēter intenta circa celebrationē festiuita
tū z eccleiaz visitationē. Un cū semel i fe
sto Dagdalene accederet ad eccleā suā q
sita erat in solitudine qdā qz cerbaria nūcu
pat: qz distat a citate luchana: p decē milia
ria applicuit illuc i fine dei postposito me
tu guerre qz tūc erat inter luchanos z pisa
nos: adeo vt pleriqz expolarēt in via. Lū
gbrā Lira applicuisset illuc: inuenit fores
eccleie clausas p guerram. Lūqz ibidē se
posuisset sub diuo adorādū cū cereo i ma
nibz quē ad honorem gloriose Dagdalene
portauerat accendēdū: intm ibidē oratiō
vacauit pre foribz: donec p lassitudine cor
poris dormire iccepisset. Interim cepit ma
gna tēpestas vētorū z pluuiarū excrecere
Demū facta auroza surrexit virgo a som
no: z inuenit portas eccleie apertas nullo
ibi existente z cereū in manu ei⁹ accensū.
Et illa eccleiam ingrediēs oīoni vacabat
quā orantē sacerdos eccleie cum pluribz ad
ueniēs repierunt admirātes de tanto mi
raculo. Aliud etiā miraculūz. Nota qz cū
quādā vice ipsa fuisset ad visitādū eccleiaz
scti Petri ad grad⁹: qz est vltra ciuitatē pi
sanā quinqz miliaribz p̄sus mare: tandem
cōpleta visitatiōe reuertebat Luchas. Lū
qz a pluribz inuitaret hospitio: ytpote pre
trēmere lassā z pfecta ieiunio nō acceperat
sed p̄tinuabat iter suū: nō trepidās noctē
nec corporis lassitudine: tandē pre nimia las
situdine fatigata z fame deuicta ppe fon
tē quēdā paulauit circa p̄mā galloz can
tē. Lūqz pene iā caro lassā deficeret: cepit
os modica aqua pfundere. Et ecce appa
ruit ei brā p̄go in forma mulieris honeste
salutās eam z dicens. Vltis ne venire q
voce audita tanta fortitudo corporis z cōso
latio mētis secuta est: qz Rñdit. Libenter
volo venire. Lūtes g parit denocē p̄uene
rūt ad pontē quēdā cui⁹ ianua more solito
clausa vltro apra est eis. Et transeuntibus
illis iterū vltro clausa ē. deinde venientibz
eis ad portā ciuitatis Luchane inuenerūt
eā clausā: s̄ statim vltro apra est eis. Et
cū venissent ad domum cum clamasset ad

In festo scti Petri marty.

sanuā dom? et fuisset aperta: virgo glorio-
 saria statim disparuit. O felix ancilla
 chri q meruit pgnis gloriose honori comi-
 taru et colloqo solari. Alia vice dū adue-
 sperascere die sabbati iret ad eccliaz sancti
 angeli ad montē q distabat a ciuitate Lu-
 chana sex miliaribz cū iret pedester et tardo
 gressu: puenit tñ illū equestre q qsi curren-
 do preibat. Tertiū signū ē. beniuolen-
 tia pimalis. Nā erga pimos mirabilem
 beniuolentiā gerebat: adeo q totis viribz
 nitebat aūqz premitteret paupem: qn ei
 elemosynā put poterat largire: cui? beni-
 uolētie merito diuina bonitas dignata est
 miracloz testimonia phibere. Un semel
 cū paup peteret elemosynā ab ea: illa vero
 anxia nō haberet in promptu. qd nam ne-
 cessitatē patienti tribueret pmeditate pa-
 rumper qdnam posset illi tribuere hausit
 aquā de puteo et sibi dedit. Sed o mirabi-
 lis de? statim aqua in vinū uersa est: adeo
 q paup bibens dixit. Nūq se tale et tā sua-
 ue vinū bibisse oibz diebz vite sue. Sic etiā
 am diligētissime studebat circa pauperuz
 curam et infirmoz: vt sibi cibaria vestesqz
 subtraheret: et paupibz et egenis captata
 oportunitate largiebat. qd etiā sepi? pio-
 naliter uisitabat. Semel etiam tpe famis
 euacuauit arcam dñi sui plenam fabis: vt
 paupibz subueniret: q ad ipsam tanqz ma-
 trē recurrebāt. Postmodū pō cū dñs: hoc
 nesciens fabas illas vendidisset: inuenta
 est archa plena fabis: sicut erat prius hoc
 deo opante in sue testimoniū scitac. Dic
 totū etēplū. Vltē g timēs ē. Quaru-
 tū signū ē ē. plenitudo finalis. Quid
 prodest em nauī totū iter egisse: et p yartol
 casus innumeratqz pcellas cucurrisse: si cū
 est ppe portū rumpit ē. Quid pdest eūci
 romā si vsq ad romā sospes veniens cū in
 porta pedem hz occidit. Quid pdest agri-
 cole: si arbores fructificare duz temp? matu-
 ratōis aduenit arefcit: ē. Un Bern.
 dic q inter ceteras putes sola pseueratiā
 coronat. Bar. i. et xxiij. Qui autē pseue-
 rauit vsq in finē hic salu? erit. Beata g
 Lita sp pseuerauit in scititate vite vsqz
 ad mortē. Nota hic de brō fine ei? Cū em
 vitā sanctissimā duxisset vsqz ad sexagesimū
 mū circiter annū cepit infirmitate qdā in-
 firmari q ingrauescere mēbra tenuia ad
 lectū deducta ceperūt a suo vigore defice-
 re: tandē oculis et mente eleuatis in celūz
 manibz cancellatqz sacramētoz ecclasticoz
 rū robore pūnita: nulla doloris vel ang-
 gustia vestigia pferens migravit ad dñm
 circa annos dñi. D. cclxxvij. In cui? san-
 ctitat? testimoniū dignat? est dñs tria li-
 gna mōstrare. Primo qz in obitu eius stel-
 la pfulgida quaz ne solis claritas occulta-
 bat apparuit. Scdo qz eadem hora pueri
 nullo reuelate: s; diuino nutu inspirante
 clamare receperūt dicētes. Eam? eamus
 et curram? ad eccliam sancti Frigidiani: qz
 mortua est sctā Lita. Tūc pcurus popli
 qmaxim? aduenit adeo q ecclia scti Fri-
 gidiani et claustrū pgrande nō caperet glo-
 nas illuc cōtinue aduentātes: ita vt etiam
 platee adiacentes adimplerent: nec poru-
 it corp? p multos dies tradi ecclasticē sc-
 pulchre pte mltitudine popli ipm certatim
 ringere cupientes. Tercio qz multa mlti-
 racula diuina bonitas operata est meritis
 sancte sue. Nā celi illuminati sūt. Claustrū
 gressum receperūt: curri erigunt: sedicētes
 sanant: et multa alta miracula facta sūt.
 Vltimo nota miraculū de suspensio eius
 meritis liberato: quod pñgit i ciuitate La-
 pue ē. Mulier ergo timens deū ipsa lau-
 dabit. Deo grās Amen.

In festo scti Petri marty. or-
 dinis picatorū. Ser. xxxix

Quonabitur

q legitime certauerit. n. Tm. ij.
 Pro declaratiōe sciendū q aūqz
 pmi pares nri trasgressi essent mādatur
 dei nullū inimicū habebāt: qz sic volūtas
 eoz erat subdita deo p virtutē originalis
 iusticie. sic senialitas rōni: et corp? antier
 aialia hoi. Hec est rectitudo in q creat? est
 hō. De q Eccl. vij. Deus fecit boiem re-
 ctū. Post trasgressiōē aut mādatur: incur-
 rit repugnantia sūt in seipm et aialitū rebel-
 lionē ē. Nā statim delectēte eos gfa d cor-
 poz suoz nuditate pñsi sūt: et leniter mo-
 rō inobedient? carnis sue tāq recipioz
 penā inobediētie iuc. fm Lbo. in pre. i. q.
 xcy. ar. j. Et etiā aialia fuerūt rebellia hoi
 post pctm i penā pcti fm Lbo. in j. parte

q. xvi. ar. j. Ad idē vide Aug. xij. d. ciui.
dei. Ideo Job. vij. Quare posuisti me co-
trarius tibi? factus sum inimicus ipsi gra-
uis. Et nota q. h. fuit iustissimū: vt p. que
peccauit p. hec. z. torqueret. Sap. xi. Sic
ipse fuit rebellis deo. sic iustitia exigente
creature sacre fuit rebelles ipsi boi. Propt
hoc dicit Sap. xvi. Creatura em tua tibi fa-
ctori deferuēs et ardeat in tormentū ad-
uersus iniustos. Et tūc q. incurrimus mul-
tos inimicos p. quos oportet dū sumus
in via bellū cōtinuūz ererere. Iō dicebat
Job. Multa est vita hoīs sup. terrā: z. li-
cur dies mercenarij dies ei. Job. vij. No-
ta mercenarij q. si bñ laborat premiat: qz
coronat in glia zc. z. hoc in sero. i. in morte
Heb. ix. Statutū ē hoīb. semel mori. Et
ponit h. iudiciū Dar. ix. Cum aut sero fa-
ctū esset zc. Iō dicit thema. Coronabit zc.
¶ Pro fundamento finis q. est de pmissi-
ōe glorie illis q. resistunt tentatiōib. orit
questio theologicālis. ¶ Querit. Utrūz
deus debuit pmittere hoīem a diabolo ten-
tari. Arguit q. nō. Accus certior pferen-
dus est actui min. certo. Sed act. innocē-
tie est certior q. actus tentatiōis. igit. deus
nō debuit pmittere hominē a diabolo ten-
tari. In oppositū: deus magis debuit pmit-
tere alicui altqd a q. accepit maiore glia:
qz ipse deus ē summū bonū: qd est iustit
diffusiuū: q. mittere in statu in quo nō ac-
cipit gloriā: sed homo resistendo tentatiōi
accipit maiore gloriā q. si nō rētaref. p. z.
magister sententiay. q. d. xxiij. c. non esset
laudabile hominē si ideo bene viuere possz
quia nemo male viuere: suaderet q. debue-
rit etiā p. z. Aug. li. vij. de ciui. dei. c. iij. dī-
cit deus sic administrat res vt eas p. pios
motus agere sinat. Iō tam hoīem q. dia-
bolū pstituit in libertate arbitrij. Ideo qz
diabolus vult hoīem tentare: deus debuit
pmittere hoīem a diabolo tentari. Et sic q.
stio manet p. vtrūq. p. dubia. Ad q. stioez
respondendū est em Bona. sup. ij. senten-
tiā. xxiij. ar. j. q. deus debuit pmittere hoī-
em a diabolo tentari. Et h. p. p. tria
Primo ad p. b. tatis p. b. atione
Secdo ad iniquitatis correctionē
Tertio ad humilitatis eruditionē
¶ Primo em tentat homo ad probitatis
probationē. Scholaris de nouo intrans

scholas tentat de patientia. Diles de cō-
stantia. Sic deus in expertos pbat z. expe-
ritur p. multas tribulatiōes. Sic deus ten-
tauit Job p. sarbanam dissipans oēm sub-
stantias eius. Etā Abrahā in imolatiōe
fili: z. fidelis inuentus est. igit. ¶ Secdo
tentat homo ad iniquitatis correctionē. Nā
aurifaber mīxit aur. in testam vt p. ignez
clarificet z. purget a mixtura. Sic per ten-
tationes et tribulationes purgat animas
a peccatis. Unde hec est ratio quare sancti
martyres aliqui maximam lesionem tor-
mentorum fenserunt: quia per hec peccata
venialia si que habuerunt diluerunt z. eo-
rum meritū z. coronam auerūt. ps. Do-
luisti tribulationes in dorso nostro transi-
uimus per ignem z. aquas: z. eduxisti nos
in refrigerium. igitur. ¶ Tertio tentatur
homo ad humilitatis eruditionem: quod
modo quis posset proximo suo tribulatio-
compati: qui nunq. tribulationem gustas-
set: nam christus ex his que passus est dī-
dit humilitatem et compassionem: nisi
enim tentaremur propter defectūz nostre
cognitionis z. experientie de nobis ipsis su-
perbiremus. Ideo deus permisit homi-
nem a diabolo tentari. Et ad argumentū
dicitur q. licet actus innocentie sit certior
tamen maior in gloria eterna. Iuxta ver-
ba p. assumpta: z. sic de alijs. Hora ergo
q. in hoc mundo habemus quinq. bella in
quibus vincuntibus datur corona zc.
Primum bellum habemus contra in-
tellectum nostrum: qd vincimus p. simpli-
cem credentiam.
Secundum bellum est contra volunta-
tem: et istud vincimus per humilem obo-
dientiam.
Tertium bellū est p. carnem: z. istud
vincim. p. puram cōtinentiā
Quartū bellū est p. diabolū: z. istud
vincim. p. clarā seu verā sapientiā
Quintū bellū est cōtra mundū: z. istud
vincim. p. firmā patientiā
Omibus his modis beatus Petrus fu-
it victor. Ideo dicit thema de eo: Corona-
bitur qui legitime certauerit zc.
¶ Dico primo zc. Bellum contra intel-
lectum nostrum declaro. Naturalis intel-
lectus semper querit rationē rei mirabilis
Unde dicitur in. j. Verba. q. Propter ad

In festo scti Petri marty.

mirari ceperunt pbi phari. Rō qz intel-
ctus naturaliter appetit scire. scire autē est
rem per causam cōgicere. Et ideo semp in
tellectus querit causam rez p̄sertim mira-
bilitum. Et nūq̄ quiescit intellect⁹ donec
p̄tingat ad cognitionē causē effectūz q̄s
cognoscit. Declara hoc per Tho. j. ij. q. ij.
ar. vi. Et pone exempla in practica in q̄li
bet sciētia. Item exemplū in eclipsi solis.
Ideo David. Mirabilia testimonia tua:
ideo scrutata ē ea aīa mea. Quomō nihil
tam extraneū z mirabile est intellectu nō
stro q̄ secreta fidei. Datur exemplū d tri-
nit̄ate zc. Item de incarnatione christi zc.
Item de sacramēto eucharistie zc. Item
de resurrectione futura zc. que videt impos-
sibilis s̄m naturā. z ideo intellect⁹ noster
naturaliter refugit credere. Ecce ergo bel-
lum intellect⁹ in quo bello multi succum-
bunt: sicut sunt illi qui aut nolūt omnino
credere aut dubitant. Dubius autē in fide
infidelis est: de hereticis. c. j. Ideo scriptu-
ra. Aspice in gentib⁹ z videte z admira-
mini z obstupescite: quia opus factum est
in dieb⁹ nostris: qd nemo credit cum nar-
rabitur Abacuc. j. Et loquitur de opere fi-
dei. Nemo credit supple/ nisi p gratiā sp̄ri-
tus sancti. j. Cor. xij. Nemo pot dicere do-
minus Iesus/ nisi in spiritus sc̄to. Itē Ela-
lij. Dñe quis credite auditui nro? De isto
ergo bello habet victoria p simplicem cre-
dentiā: dīcēdo. Domine intellect⁹ meus
refugit credere zc. sed qz vos dñe dicitis.
ideo credam. Nam et parentib⁹ meis cre-
do: quod sim fili⁹ eorum: non ergo minus
debeo credere vobis in his que dicitis q̄
parentib⁹ meis. Item cuilibet artifice cre-
ditur de arte sua Aristo. de phia. Galieno
de medicina. Iustiniano de legib⁹. Nota/
rio de instrumēto. Pellipario de arte sua.
z sic de singulis zc. Cur ḡ christo non cre-
ditur zc. Scilicet illi qui non crederet
esse alia regna et alias ciuitates in mūdo
p̄ter suam: eo quia nō vidit eas: cum ab
alijs referatur qui viderūt. Sic in pposito
multi testati sunt de alia vita: eo qz vide-
runt z cognouerūt eam: sicut christus pa-
triarche/ pphete/ apostoli/ doctores/ marty-
res zc. Nota similitudinē quā ponit Gre-
go. in iij. dial. in pncipio. Et Ap̄ls. De/
struentes oēm altitudinē extollentē se ad/

uersus scientiā dei/ et in captiuitatē redi-
gentes oēs intellectū in obsequiū christi. ij.
Cor. x. Et tali victoria dat a deo corona.
De qua Apoc. xij. Mulier amicta sole: et
luna sub pedib⁹ eius: z in capite eius coro-
na stellaz duodecim. Nota mulier. i. amia.
Amicta sole. i. christo. v. i. gloria. Et luna
i. scientiā phie sub pedib⁹ eius: qz non cu-
rat de ratioib⁹ phie in his q̄ sūt fidei. Am-
bro. Tolle argumēta vbi fides queritur.
Dic aliqua argumēta s̄m regulas phie p̄-
sertim in sacramento eucharistie. Vide in
sermonib⁹ de articulis fidei. sermo. v. pari-
te. j. Colof. ij. Videte ne quis vos seduc-
cat per phiam z inanem fallaciā zc. Gre-
laz. xij. i. xij. articuloz fidei: s̄m q̄ fuerunt
xij. apli: qui articuli continent in Credo:
quoz sex p̄tinent ad diuinitatē: sex ad hu-
manitatem. Primus de diuinitate circa
essentiā dei: Credo in vñū deū. Secund⁹
est circa diuinitatē psonarū. Tertius cir-
ca opus creatiōis. Quartus circa opus iu-
stificatiōis. Quint⁹ circa opus glorifica-
tiōis animaz. Sextus circa opus glori-
ficatiōis corpōz. Circa humanitatem. Pri-
mus est de incarnatione. Secund⁹ d natū-
tate. Tert⁹ de morte. Quart⁹ de descen-
su ad inferos. Quint⁹ de resurrectione christi
Sextus de ascensione. Vel dic q̄ incarnati-
o z natiuitas sunt vnus articulus: z tunc
sextus articulus erit d aduentu ad iudiciū.
De ista corona dicit Ap̄ls. Bonum certa-
men certavi/ cursum p̄sumavi/ fidem ser-
uavi: in reliquo reposita est mihi corona
iustitie zc. ij. Tim. ij. In isto bello habuit
victoriā beatus Petrus marty: zc. Dic quō
puer existens p̄fudit patruū suum dīcēs:
Credo zc. Itē quando videbat corp⁹ christi
fidei calore succēsus orabat dī. Dñe da
mihi gratiā/ vt moriar p te z p fide tua: sic
tu pro me mortu⁹ es. Desideriū anie tri-
buit ei dñe zc. Item insistere eosemel in
quibuscūq̄ disputatiōib⁹ z grauib⁹ heretico-
rum p̄flictiōib⁹: cepit mens ei⁹ postea de
aliquib⁹ articulis propulsari: s̄z ad oratiōi-
nem recurrēs audiuit vocem dī. sibi. Ego
ro gaudi p te Petre/ vt nō desis. fi. tua. z plur-
gens a leui iopore sensit continuo illū am-
biguitatis scrupulū recessisse. ideo pōt vi-
dere euz ap̄lo. Bonū certamē certavi/ cur-
sum cōsumavi/ fidem seruavi zc. vt supra

dabes. **D**ozaliter dicatis quolibet mane
et sero. Credo ut vincatis istud bellum et.
Credo credit ad iustitiam: ore autem confessio
fit ad salutem et. Ro. 1. **S**ecundum prelium est
contra propriam voluntatem: quia voluntas incli-
nat contra ea que deus mandauit. Licet enim
deus mandata nobis dedit: in non vult co-
gere liberum arbitrium. **D**eus ab initio constituit
hominem: et reliquit eum in manu consilij sui.
Glo. 1. in libertate arbitrij. **E**ccl. 1. In hoc
bello multi succubunt et. tam arduus est.
Gen. 1. **S**ensus et cogitatio humani cor-
dis prona sunt ad malum ab adolescentia sua.
Victoria habet per humilem obedientiam.
Dicendo domine voluntas mea me inclinatur
ad suppetiam et. quia vos precipitis humilitatem
rem ideo volo humiliari et. Sic de ira
et luxuria. auaritia. et de alijs. Qui amat
aiam suam id est voluntatem perdet eam. Et
qui odit aiam suam in hoc mundo: in vitam
eternam custodit eam. Ioan. 12. Et hac vi-
ctoria meremur coronam. Auctoritas. hoc
habet. perito ois qui colit re: quia vita ei
fit in probatione fuerit coronabit. Tob. 12.
Beatus vir qui suffert et. et. Iaco. 1. In
istis etiam bello beatus Petrus habuit victo-
riam. Non solum enim obediuit preceptis dei:
sed etiam filijs euangelicis. Si vis perfectus
esse et. Mat. 23. ideo intrauit ordinem
predicatorum. Dic quomodo et. Et quia humi-
liter obediens fuit mandatis: placit custodien-
do portam: et reliqua officia faciendo et.
Et quia ipse obediuit deo: ideo deus obediuit
sibi in miraculis. Hanc etiam excellenciam habet
obedientia: ut patet Iosue. 1. Non fuit ante et
postea tam longa dies obedientie domino vo-
ci hominis et. Et Ios. 1. Si quis dei culti-
tor est et voluntatem eius facit hunc deus ex-
audire. Dic hic de miraculo ei: quia fecit ob-
mutescere hereticum et. Item de nube mi-
raculose adducta per populum solatorem. No-
ta etiam quia restituit pedem illi iuueni: qui per-
aderat sibi pedem cum gladio: eo quod cum eodem
perculerat matrem. **D**ozaliter. debet obe-
dire deo et. **E** contra de continentibus obe-
dire deo et. De quo dicit deus ad Samuelem
1. Reg. 1. Quicumque honorificauerit me:
glorificabo: qui autem contemnunt me: erunt
ignobiles et. **T**ertium bellum est contra
proprietatem carnem. Dic practice et. ideo
Gal. 5. Caro concupiscit aduersus spiritum:

spiritus autem aduersus carnem. Sed vincit
per puram continentiam vel penitentiam: sicut
equus quando ei auferat annonam humiliatur et.
alias precipiet te in lutum et. Et hoc tritum
propheta meret hunc coronam. Auctoritas. Sap. 1.
Quia pulchra est casta generatio et. Et se-
quitur. In perpetuum coronata triumphat. Ro-
ta. Cum charitate. multi sunt casti cum timo-
re pendendi famam: vel pene et. Talis casti-
tas non est pulchra. **V**entem impudicam face-
re non casus solet: sed cum charitate quando
amore dei et. Sunt igitur quidam casti cum
timiditate id est pauore. Quidam cum timi-
ditate: id est superbia. Quidam vero cum chari-
tate. **V**ide super in fimo. beate Barbare. qui
incipit. **E** confiteor tibi domine rex. pre. 1. **I**stam
victoriam habuit beatus Petrus qui semper serua-
uit virginitatem cum magnis abstinentijs et
asperitatibus. **I**nd cantat ecclesia. **C**arnem
affligit iugiter in labore multiplici: viam
sequens humiliter patris sui Domini et.
Propter hoc deus fecit sibi gratiam quod tactu
suo curabat infirmos et. **H**ic exemplum de
filio domini Bonfredis comitis: qui patiebatur
tantum tumorem gutturis: quod nec loqui pote-
rat: nec spirare: et ad tactum capite beati Petri
curatus est. et sic etiam de curatione patris ei
et. ideo possumus dicere de eo. **O**mnis tur-
ba querebat eum tangere: quia virtus de illo
exibat et sanabat omnes. Lu. 17. **N**ota hunc mira-
culum de panno tunice ei: peracto in ignem
et non combusto: sed potius ipse pannus ignem
extinguit. Cum autem hereticus quidam pannum
sue tunice in ignem percussisset statim combu-
stum est. et hoc fuit in signum sue castitatis
pro cuius virtute fuit conseruatus. **I**lle ab
igne luxurie. **D**ozaliter et. **H**ec est volun-
tas dei: sanctificatio vestra. 1. **T**esta. 1. **Q**uartum bellum est contra diabolum: qui nunquam
cessat et. ideo Petrus. **F**ratres sobrii esto-
te et vigila. 1. **P**et. 5. **V**incit autem per veram
sapientiam dupliciter. Primo in se. **S**ecundo in
alijs. Primo in se expellendo tentationes
diabolicas. Et ab alijs sicut miles qui bene
custodit castrum mercedem salarii: sed plus me-
retur ille: qui acquirit regi alia castra et. **T**a-
lis etiam victoria mercedem coronam. Auctori-
tas. **P**ascite qui in vobis est gregem dei: non
coacte: sed spontanee secundum deum: non turpis
lucris gratia: sed voluntarie: ut cum apparue-
rit princeps pastorum percipiat immar-

In festo sancti Petri martyris

cessibiles eterne glorie coronam. j. Pe. v.
 Istam victricem habuit beatus Petrus
 Quando em fuit magnus studuit in theolo
 gia et incepit predicare. Quot castra acqui
 uit christo. Priorem acquirit castrum cor
 poris sui: dicit papa qd nunc peccavit mor
 taliter. Un cantat ecclesia, Petrus flos pul
 chritudinis et virtutis sacrarium: nullum mor
 talis criminis sensit vnqz cotragiu. Acquisi
 uit etiam multa castra christo qd erant diabo
 li. i. supbos/luxoriosos et. Dic hic exem
 plu de nube adducta contra estum solis qd
 fuit insigniu gratie qua predicando infunde
 bat contra estum vitioz. Dic hic etiam exem
 plu de illo heretico acutissimi ingenij: qui
 effectus est mutus ad oratione bti Petri
 Item dic exemplum de illo lufore nomine
 Roba, qui propter desperatione fuit effectus
 demoniacus: et tandem fuit liberatus in viro
 qd hodie merito beati Petri martyris. Jo
 cantat de eo. Predicator feruidus fidei zela
 tor: circuit itrepidus heresum damnator:
 vitioz rigidus semp expurgator: veritas
 lucidus doctor et amator et. Moralit in
 struimur vt doceatis filios et fuitores via
 saluris et. Auctoritas. Rector et te posueru
 nit extolli cura illorum habe. Et infra. Et
 accipies coronam. Eccl. xxxij. c. et. Qui
 rum bellu est contra mundum: qd bellat contra
 nos infirmitatibz/paupratibz, et aduersi
 tatibz. Jo chris. In mudo pssuraz habebis
 tis: i. confidite ego vici mundum. Jo. xvj.
 Vincit aut p firma parietia. Ex h meret
 coronam. Auctoritas. Esto fidelis vsqz ad
 morte et dabo tibi coronaz vite. Apoc. ij.
 Istam victricem habuit b. Petrus: qd fuit pati
 ens i martyrio et. Dic ei? martyriu. Et
 quo fluxit sanguis de arboribz illi? nemor
 et. Et quo qda monialis de tripulis apd
 florentia vidit celu apertu: et chm cu vir
 gine recipientes i celo beatu Petru: et quo
 lampades fuerut accense diuinit? et. Ad
 fecti Petri tumultu frequis lux descendit et.
 Dic miraculu de qda muliere flandresi: q
 ter peperat filiu mortuu. Lucq quarto iaz
 peperisset filiu mortuu meritis bti Petri
 resuscitatus et et. g coronabit q legitime certa
 uerit. Sic et vos et. Dic vt expedit. Amē

Item in eodem festo sancti
 Petri martyris. Ser. xl.

Coronabitur
 q legitime certauerit. Tm. ij. et in
 epla bodierna. Introductione
 materie predicande itedo sumere et qda au
 ctoritate Joannis i Apoc. Un nota q inf
 cereras magnas reuelaciones quas chris
 dedit bro Joanni fuit vna valde pulchra:
 qua ipse refert dicens. Vidi celu apertu: et
 ecce equus albus: et q sedebat sup eum vo
 cabat fidelis et verax: et cu iustitia iudicat
 et pugnat. Oculi aut ei? sic flamma ignis
 et i capite ei? dyademata multa. Apoc. xix.
 Hanc aut reuelatione appropo bro Petro
 martyri, de q nobis hodie est sermo. Un
 nota in hac auctoritate sex clausulas in q
 bus summarie continet nota vita et gloria
 eius. Prima ergo clausula est dum dicit
 Vidi celu apertu. Ista celi apertura si
 gnificat natiuitatem beati Petri marty
 ris qua misit de? in mundu ipsum glorio
 sum et sanctissimu pdicatorē p cōseruandē
 fidei christiane et p fustione heretice prauit
 tatis et cōuersione peccator. Sicut em si celu
 aperiret sicut qn chris e baptisat? Luc. ij.
 Celi aperti sūt sup eu et. Fugarent omnes
 tenebre et infunderet mundo magna lux:
 sic p beatu Petru fugate fuerunt tenebre
 heresum et vitioz: et infusa mdo noua lux
 gratie. In cui? signu sup locu passiois ei?
 sepe luminaria de celo descendētia et ad ce
 lum ascendētia visa sunt inter q duo frēs
 ordinis pdicator apparuerut. Un cantat
 ecclesia. Hagne dies leticie nob illuxit celi
 tus Petrus ad thronu glorie martyr puenit
 inclit. Secda clausula, et ecce equus al
 bus. hic denotat ei? pura pginitas. Nam
 equus significat corp? spiritui cōparatu.
 Hā sicut equus regit a milite: sic et corp?
 a spiritu. sup istu equu bti equitauit et vi
 rexit bti petrus. Sūt aut tria necessaria
 ad pfecte regendū equū. Primum est fren
 nu. Scdm est calcaria. Tertium est sella.
 Ista tria habuit b. Petrus: qd habuit frenū
 repellantie sine qua equus effrenat? deiecit
 hoiem in lutu luxurie et in foueas inferni.
 Vide de hoc lat? supra in sermone beati
 Joannis euāgeliste: q incipit. Erat vir ma
 gnus apud dnm suū. pre. ij. Item habuit
 duo calcaria. i. calcar dextru amoris diuini

ni: et sinistra timoris filialis. Item tertio habuit sellam virginis: et sic bene dicitur equus suus. Dicit autem equus albus pro puritate scientie: quod non solum fuit immunis a carnali cogitatione: sed etiam ab omni macula peccati mortalis. Unde cantatur. Petrus flos pulchritudinis et virtutum sacrarum nullum mortalis criminis sensit in quo coragium. **¶** Tertia clausula. Et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax. Hic notatur sua vera et fidelis predicatio: in qua inuenitur et fidelis quantum ad veritatem doctrine que erat secundum veritatem fidei christiane: et verax quantum ad scitatem vite que erat conformis doctrine. Veritas est enim ad quatuor res ad intellectum. Quidam enim predicatorum sunt fideles in doctrine expressione: quod predicant veritatem: tamen non sunt veraces in vite ostensione. Contra quod Augustinus ait ad Romanos. Quis predicans non furandus: furarius: qui dicit non mechandum: macharis et ceteris. peccatorum autem dixit deus: quare tu enarrasti. me. et assumisti testa. meum per os tuum. Tu vero odisti disciplinam et ceteris. Tales condemnant seipsum. Unde Hieronymus. xl. disti. c. Multum. Si bene docueris et male vixeris tui solius condemnator: eris. Nam bene viuendo et bene docendo populum instruis quod vivere debeat. Bene autem docendo et male viuendo deum instruis quod te debeat condemnare. Beatus ergo Petrus fuit fidelis in doctrina et verax in vita: quod veritas est conformitas rei ad intellectum. Unde cantatur de eo ecclesiastica. Predicator feruens fidei zelator circumspectus intrepidus heresum damnator vitiorum rigidus semper expugnator veritatis lucidus doctor et amator. Verbo vita predicator signis crebris emicat legis emulatores. **¶** Quarta clausula. Et cum iustitia iudicatur et pugnat. Hic denotatur potestas iudicandi et condemnandi quam habuerat beatus Petrus ex officio inquisitionis sibi a summo pontifice contra hereticam prauitatem commissa: per quam iudicabat ipsos et pugnat contra ipsos verbis et miraculis: et exemplis: adeo quod penitus destruxit heresim illam manicheorum que tunc maxime vigebat in Italia. Unde bene dicitur de eo. Custodiuit il. do. ab. int. et a. se. tu. illu. et cer. for. d. il. vt vinceret. Sap. x. Et sic patet quarta clausula. **¶** Quinta clausula. Oculi autem eius sicut flamma ignis. Duo oculi anime

sunt intellectus et voluntas siue affectus: intellectus illuminabat scientia necessaria ad salutem. Affectus accendebat charitatis ardore. Hic notatur et feruentissima charitas significata per ignem. Ignis enim et illuminat et accendit. sic et charitas illuminabat et intellectum quia. In christo docet de oibus. j. Ioan. ij. Et accendebat eius affectus presertim ad martirium sustinendum propter zelum fidei. Unde et quando videbat corpus christi ardenter peribat ab eo ut non lineret eum ex hac vita migrare nisi cum palma martirii. Et hoc dixit cuidam socio suo petenti ab eo quam orationem faceret in eleuatione corporis christi. Ideo cantatur de eo. Desiderium anime eius tribuisti ei domine. **¶** Sexta clausula. Et i capite eius diademata multorum. i. corone multe. Glo. in cle. Ru. de iuretur. super verbo diadema sic dicit. Diadema vel corona imperialis vel regia: et distat a serico quod sit de floribus insertis: et a corona quod est circulus capitis de quolibet metallo. Diadema vero solum de auro et lapidibus preciosis. Et componitur a dia quod est duo: et demo de mis: quia ex sui rotunditate est principium et fine demit. Hec Ioan. an. Hic denotatur et gloria in qua non vna tantum corona habet que cois est oibus beatis et dei aurea: sed multas que dicuntur aureole a theologis: et non sunt nisi tres quas oes habuit Petrus. Unde cantatur de eo. Petrus novus incola celos laus reatus ascendit: aureola triplici decoratus. Videamus ergo de istis tribus coronis quas habuit: et sic complebitur sermo propter quod dicitur thema. Pro fundamento sermo: nis qui est de corona martirii: qua sanctus Petrus in vita eterna coronatur est. oritur theologialis questio. **¶** Queritur. Utrum martirium sit de salutis necessitate. Arguitur quod sic. Augustinus in sermone aliquo: quem facit de martyribus dicit. Qui enim sanctos martyres noluerit imitari ad eorum beatitudinem non poterit peruenire. Apostolus ait. Si fuerimus socii passionum erimus et consolationum. Petrus ait. Christus pro nobis passus est: vobis relinquit exemplum. ut sequamini vestigia eius. Christus dicit discipulis. Potestis bibere calicem: quasi dicat regnum nulli datur nisi possit mori et pati pro me. Igitur. In oppositum: illud non est necessarium

In festo sancti Petri martyris

sine quo hō potest saluari: sed sine martyrio hō potest saluari: vt pz de multis qui sunt saluari sine martyrio. Igitur martirium nō est de necessitate salutis: et sic q̄stio manet p̄ vtracq; p̄ dubia. Ad questionē respondēdo: q̄ duplex est martirium. Primum dicitur corporale: id est vbi quis patitur p̄ amore christi. Sicut sc̄i martyres fecerūt: et sic ad dubiū dicit q̄ martirium nō est de necessitate salutis: q̄ multi sunt sc̄i p̄fessores et virgines q̄ sine coporali martirio saluant. Sed talis acc̄ martirij est maioris meriti q̄ alioz sanctorū actus: vt ait Tho. iij. q̄ sustinere diuersa ē difficultas. Igitur. Scdm̄ dicit martirij spūale: qd̄ pot̄ esse sine effusione sanguis. s. qm̄ quis vincit mundū nec p̄pter aduersa nec p̄spe-ra nec aliqua illicita cōsentit. Sed om̄ia aduersa etiā moxet acerbissima p̄ iustitia p̄seruanda: parat̄ est sustinere. Nā traciū diam mitigare libidine fugere iustitiā custodire/auaritiā cōtinere/ptumelias patienter ferre/odientē diligere: et in abundātia sobriū esse largus in paup̄rate: est martirij in occulta cognitio: et sic ad dubiū dicit q̄ martirij est de necessitate salutis habentib; vsum rōnis: et de tali intelligit auctoritatis in argumento qd̄ habere debemus si velim̄ coronari in gl̄ia vt br̄s Petri: iuxta p̄ba passū p̄ta et. Coronabitur

Prima corona sapientie doctoralis vel diuinalis: et hec est de auro
Secda est corona p̄tinentie virginialis: et hec est de argento
Tertia est corona p̄tinentie martyrialis hec est de lapide p̄cioso. Vel dic q̄ est de ferro ad instar corone sp̄ialis: de q̄s. dicit et significat martirij qd̄ animi fortitudie passus est. Ideo dicit thema. Coronabitur et. s. hac triplici corona qui et. Simile d̄ de impatore q̄ accipit tres coronas: sed prima est ferrea. scda argentea, tertia aurea. Unde Glo. in cle. Romani: de iure iur. sic dicit sup verbo. Vestigij. Scire debes: p̄ ut et b̄ i p̄ficali rege roāmoz coronatū triplici corona. Prima est ferrea: quā recipit ab archiepo Coloniēsi adsignant etusdem diocesis. Ferrū autē fortitudinē designat: quia vincere debet rebelles/et infideles p̄culcare. Scda est argentea quā in-

gressus Italiā recipit a mediolanensi archiepo in villa dicta Donza etusdē v̄o. Tame ip̄e Henric⁹ recepit illā mediolan in ecclia sancti Ambrosij. Argenti autē designat munditiā et claritatē: significat ip̄m p̄ncipē talē esse debere. Tertia est de puro auro: q̄ coronat p̄ papā in ecclia sc̄i Petri ad altare sc̄i Mauricij: et designat autē qd̄ oib; metallis est excellent⁹ ipsū impatorem alijs regib; et p̄ncipib; in p̄sentia et iustitia excellentiorē esse debere. Sic olim in his trib; metallis dabat tributū romanis: vt scriptū de fide infra. Inter dilectos. sup Glo. Iudicio Jo. an. Prima corona et. sapientia doctoralis d̄ corona in scriptura sacra. Probat rōne et auctoritate. Ratio est: q̄ sic corona portat i capite: alit nō diceret quis coronat? ita sapientia in capite hois viget. Et cōmuniter d̄ de hoie sapiente. Q̄ste habet bonum caput. Et ista d̄ aurea. Auctoritas. Corona aurea sup caput ei⁹ expressa signo sanctitatis. Eccl. xlv. Hora expressa signo sc̄itatis. Aliq̄ b̄n̄ coronā sapientie in capite: q̄ sunt docti valde in aliq̄ facultate: puta theologie/p̄bie/turis/medicine et. Sc̄i bene legere/disputare/predicare: sed tū ista corona in eis nō est expressa signo sc̄itatis: sed vanitatis: q̄ nō ad bonorē dei: sed ad fastū/pompam et. Et q̄ quid faciūt semp intendūt honorē p̄p̄uz si disputāt ad finē apparēdi et. sic si legūt si predicant et. Isti ergo habent quidē coronam auream in capite: sed expressam signo vanitatis qui inflant copulam vento et istud accidit cōter in studentib;. Ideo dicit. j. Loz. viij. Scientia inflat. De q̄b; ap̄ls ait. Semp discētes: et nunq̄ ad sciētiā veritatē pueniētes. ij. Tim. ij. Qui dam vero habēt coronā aureā sapientie vel scientie expressam signo cupiditatis: quia ordināt studium et sciētiā suam ad finem auaritiē: nō p̄dicarent nisi p̄pter lucrum et quod peius est faciunt pactū di. Si vis q̄ p̄dicem tali q̄dragesima in tali loco/da mihi tantū et. Symonia est. Quintimo illicitum est/hoc etiā si sine pacto fiat. Nō em̄ licet p̄dicatori habere oculū ad tpalia rōq̄ ad mercedē vel premiū p̄dicatiōis: sed si tanq̄ ad stipendiū p̄ necessitate sustentatiōis vite: dūmodo p̄ncipaliter fiat p̄pter

honore dei: qz vt dicitur. 1. Cor. ix. Debet qui arat in spe arare. Quidā vero et tertio habent istam coronā expressā signo malignitatis: sicut sunt illi qz impugnant veritatem agnitam: vel cū p̄nacia tenent aliqd errorem: sic sunt heretici/ scismatici: et h̄mōi. sic et pueri aduocati patrocinares p̄ causa quā scūt iniustam ne patiantur confusionem: vel ppter fauorem amicis exhibendū: vel ppter odium inimicorū et credo qz si diabolus veniret ad mundū et inferret litigium ptra christū inueniret multos sibi patrocinares daret eis pecuniā et c. Sed qz timet p̄uiz nam: irruet sup eū nix. Job. vi. Quia p̄ euitanda minoris confusionis incurrūt maior apud deū et hoies. Quidā. et q̄to. h̄nt istam coronā auream in capite expressā signo scitatis. Sic habuit eā br̄s Petrus martyr. Habuit autē triplex signū scitatis. Prīmū signū fuit intellectus illuiriatus. Scdm signū fuit mūdānalis despectio. Tertiū signū fuit virtualis p̄dicatio. Prīmū signum et. Nā qn̄ aliquis vere cognoscit illa que sunt fidei et firmiter credit illa: hoc est sanctū et verū signū vere sapientie. Nullus em̄ p̄t esse vere sapiens/ nisi cognoscat sapientiā verā. Vera autē sapiētia est christus. Eccl. i. Fons sapiētie verbi dei in excelsis. Item. 1. Cor. i. Nos autē p̄dicam⁹ christum dei virtutē et sapientiā. Cognoscitur autē christus per fidem. ergo cognoscere ea que sunt fidei et eadez credere est signum vere sapientie. vnde et ipsa fides dicitur sapientia: eo qz sit cognitio diuinarum rerum que habetur per reuelationem. Vnde Deut. iij. Nec scz fides est nostra sapientia et intellect⁹ coram populis: vt audiat res vniuersi p̄cepta hec dicant. En populus sapiens et intelligēs: gens magna. Declara vt scriptū post festū tri. dñica. xxiij. ser. iij. qui icipit. Nostra cōuersatio et. par. iij. Hāc habuit br̄s Petrus a pueritia sua. Nota quō fuit natus a parentibz hereticis: sicut rosa de spinis. Vñ ecclia. De fumo lumē ouis: et rose flos de sentibz. Doctor et martyr nascit Petrus de infidelibz. Item nota historiā quando interrogat⁹ a patris qd nam didicisset. respondit. Credo in vnu deum et c. Scdm signum sanctitatis fuit mūdānalis despectio. Reputat inter mūdānos vera sapien-

tia scire bene lucrari: et scire bene expertus esse in agilibz mūdā. scire bene intrare in curijs et honorari et acquirere dignitates. Sed ista sapientia est similis sapientie araneę que multū laborat ad faciendā telam suam p̄ capiendis muscis. ps. Anni nostri sicut araneę meditantur et c. Sz venit qñqz quedā musca grossa et rumpit telā. Sic in pposito rumpit telā hois p̄ morte. Esa. xxxvij. Precisa ē yelud a texere vita mea: dum adhuc ordiret succidit me et c. Vera ergo sapientia est p̄uenire mūdū et fuit re deo. 1. Cor. iij. Sids inter vos videtur sapiens esse in hoc seculo stultus fiat vt sit sapiens. Nota stult⁹ fiat p̄ mundi contemptū: qz tales reputant stulti et despecti in mōdo. Sap. v. Hi sūt quos aliquñ habuimus in derisus et in similitudinē ip̄sorum et c. Deserere nostri dñe miserere nri: quia multū repleti sum⁹ despectioe: qz multū replera est aia mea opprobriū abundantibz et c. Istud signum habuit br̄s Petrus: qz contēpit mūdū. vnde intrauit ordinē p̄dicatoz. Hic historiā. Ecce quō corona sapientie fuit in eo expressā signo scitatis. Tertiū signum est effectualis p̄dicatio. Qñ em̄ homo nō habet verā sapiētiā. nec veram charitatē: difficile est vt sua p̄dicatio sortiat effectum: qz nemo dat qd nō habet: qñimo p̄tenit. Sed qñ habet veram sapientiā et p̄fectā charitatē: tūc p̄ba sua sūt sicut flamma ignis et pducunt magnum p̄fectum et ille effectus est signum sue sanctitatis et vere sapiētie. Hoc signum fuit in br̄o Petro Duplicē em̄ effectū habuit sua p̄dicatio. Prīmo circa viciorū extirpationē. Scdo circa heresū damnationē. Vñ cantat. Predicator feruidus et c. Vñ desup in introitu in tertia clausula/ in fine. Quos autē p̄bis nō poterat orone p̄funde bar. Nota historiā de illo heretico quem mutū reddidit oratione sua et c. Vñ poterat ip̄e dicere illud apostolicū verbū. Et sermo meus et p̄dicatio mea non p̄uasiūlibz humane sapiētie verbis: sed in ostensione spirit⁹ et virtutis. 1. Cor. ij. Patet p̄ prima corona. Scda corona fuit p̄uierie virginialis: et hec est de argento qd est clarum et mūdū: et significat puritatē et claritatē virginis eius apud deū et hoies De hac corona b̄ Sap. iij. Qz pulchra

In festo sancti Petri martyris

est casta generatio cū cla. immor. est enim me. il. quia apd. de. no. est et apud homines. Et infra. In ppetuū coronata tri um phat. Dic de p̄ginitate ei⁹: sicut supra sermo. magistri Gm. in eodē festo. p. iij. Et qz corp⁹ suū refrigerabat ab estu luxurie p virtutē cōtinentie: ideo merito hui⁹ de⁹ pcessit sibi gratiā: vt possit alios refrigera re ab estu febriā: qz sanabat infirmos tactu cappe sue: et etiā ab estu solis. Dic miracu lum de nube rē. ¶ Tertia corona. l. pari entie martyrialis. Dic ei⁹ martirium rē. De hac corona cantat illd. Preuenisti eū dñe in bñdictionib⁹ dulcedinis posuisti i ca pite ei⁹ coronā de lapide p̄cioso. Amen.

¶ Item de eodem sancto Pe tro martyre. Sermo. xli.

Tu es Petrus

Dat. xvj. Quāuis verba po sita sint dicta a dño ad Petrum tñ ad ppositū nostrū approprio illa brō Pe tro martyri: in cui⁹ honore hodie festa di es agit dicēs. Tu es Petrus. Saluteretur virgo maria rē. ¶ Pro fundamēto sermo nis in q agitur de scto Petro martyre: qui p etymologiā interpretat prudētia. oritur theologicis q̄stio. ¶ Querit. Utrū pru dentia sit virt⁹ cardinalis. Arguit q non Virtus sit p̄formis ad dicamē rectū: sed prudētia nō est bñdī: qz ipsa est dicamē rectū. ¶ Igit. In oppositū sunt q̄tuor p̄ru tes cardinales: de quoz numero est prude tia q nō esset nisi esset virtus. ¶ Igit. Pru dentia est virt⁹ cardinalis: r sic q̄stio ma ner p vtracqz parte dubia. Ad questionem rñdendū est fm mgm Nicolaum de nuse in libro de gemma p̄dicantiū q triplex est prudētia.

Prima dicit prudētia nature que ppo nitur iam mutanda

Secunda dicit prudētia culpe: que est p̄orius destruenda

Tertia est prudētia gratie: que est lau dabilis r desideranda

¶ Prima igit dicta est prudētia nature q. It solertia qdaz naturalis repta etiā in q̄buldā brutis aialib⁹ sicut q agn⁹ statim na: us naturaliter agnoscit balatum m̄fis

z fugit lupulū quē alis nūqz videt. vñ sc̄ptu ra mouet hoies p̄siderare prudētia bñdī rū aialuz. Job. xij. Interroga iumenta z docebūt te. Prover. xj. Vade ad formicā o piger z p̄sidera vias eius z disce sapien tiā: l. prudētiā. Dat. x. Estote prudētes sic sp̄e. In sp̄e ei triplex rep̄it prudētia.

Prima dē custodiendi: qz oia p̄pter ea p̄t seruandū membra exponit

Secda dē renouatiōis: qz sēpēs renoua ri cupiēs p arcu foramē transiēs pellē ves tere exuit: postea aquā fontis viue potat.

Tertia est astute euacuatōis.

¶ Sēpēs em qz dē alpis vt incantatiōz euadar aures suas obrurat: vñ cū cauda z alterā terra sup quā aurem suā ponit: et loquēdo de tali prudētia dicit ad dubiū q nō est virt⁹. Secda dē prudentia culpe: et est triplex culpe prudentia

Prima est terrene cupiditatis

Secda voluptuose carnalitatis.

Tertia diabolice calliditatis.

¶ Prima q est terrene cupiditatis: q̄ p̄u dentia mūdanoz circa acq̄sitiōes terreno rū: de q habet Lu. xvj. Filij hui⁹ secl p̄u dentiozes filijs lucis in generatiōe sua s̄.

¶ Secda est prudētia voluptuose carnali tatis: ad Ro. viij. Prudentia carnis mors est. Glo. prudentia carnis h̄: qm q sūt car nis studiosius implet.

¶ Tertia pruden tia est diabolice calliditatis: Hic. Sapi entes sūt vt faciant mala: bñfacere autēz nesciūt. r sic loq̄do de prudētia culpe: dē ad dubiū q prudētia nō ē p̄rus.

Tertia dē prudētia gr̄e: q̄ est laudabilis r desiderā da: d q habet ad Ro. viij. Prudentia ip̄is vocat vita z pax: r sic Tullij li. de. offi. cā diffinit: Prudentia ē appetendaz singularū rez cognitio. Sene. Prudēs falli nō vult nec falli p̄r: r intelligit de prudētia actua li: r sic soluit argumētū. Et loq̄do d talī

prudētia dē ad dubiū: q prudētia ē p̄rus quā habuit Petr⁹: iuxta p̄ba p̄sumpta: r sic de alijs.

¶ Pro declaratiōe r̄bemat⁹ z introductiōe materie p̄dicande est nota dūqz de sepe seruat reglāz hāc ex sua mira bili p̄uidētia q oia p̄uidet: qz p̄ordinat ali

cui ierē p̄sone nomē imponi fm p̄uictates z virtutes q̄s habitura est. Vñ r legitur di cunt q nomē est p̄sequens rei. isti. d. dona.

¶ Est z aliud. Quidē supra in p̄mo. beate

Lucie in introitu simonis id incipit. Pro
positi p luce hie illa. Prouides hoc? vir-
tutes magnas et constantia et firmitatez bti
Pe. martyri? pordiant iuxta regulam pparā
q noiares Petri? qd dē a petros qd est fir-
mū: qd firmiter martyriū iustiniuit p fide/
cartholica. Fuit enim firmus in fide: fir-
mus in religione: firmus in virtute: firmus
in pditione: firmus in morte. Unde et ecclesia
cantat p eo. Hū sic in petra fidei Petri te-
net vestigia: ad petra chm puchi meretur
cū victoria. Un et pōt de eo dici hoc Epi-
taphiū in versibz. Petra Petri corpus re-
net dec aiam petra chm. Sed sibi diuisi
sit vitrag petra petrum. Item nota aliud
epitaphiū. Preco lucerna pugil chm po-
puli fidelis. Hic silet hic tēti gis: iacet hic
mactat? inique. Sed vt subtili? et latius
virtutes et excellēcias ei? in h noie Petri?
inuestigem? est norandū q h nomen Pe-
trus hz sex lras q denotant sex virtutes sū-
ue excellēcias sancti Petri.

Prima lra est P: et p hac notat pma ei?
pms q est prudentia in obiectoz respōsiōe.
Secda lra est E: p quā notat scda eius
pms q est eminētia in religiōis ingressiōe.
Tertia lra est T: p quā notat tertia vir-
tus ei? q est cōstantia i ptuosa puerlatiōe.
Quarta lra est R: p quā notat qra p-
q est rigorositas in viroz obiurgatiōe.

Quinta lra est V: p quā notat quinta
virtus q est utilitas in martyrii passione.

Sexta lra est S: p quā notat sexta vir-
tus q est scititas in miraculoz opatiōe. Et
ce qre vocat? est Petrus. Ideo dicit rhe-
ma. Tu es Petrus.

¶ Prima ergo lra est P: p quā notat pru-
dentia in obiectoz respōsiōe. Nota tri-
plicem prudentia. s. naturalem/acquisitā/
et infusam. Prima est bona. scda est meli-
or. tertia optima. Naturalis prudentia est
quando homo habet inclinātiōē natura-
lem ad prudentia per quā homo scit discer-
nere verum a falso. et bonum a malo vir-
tutem a vitio. Quia quidam homines sūt
inclinati ad virtutem prudentie magis q
alij: sicut et cōtingit in ceteris virtutibus:
propter qd dicitur doc. theologi: q sū apri-
rudinem quandā et inclinātiōem virtu-
tes inuēnt nobis a natura. Sic et virtutuz
inclinātiōes in aliquibus sūt a natura:

supra illud. Alii nati sūt petroses a vul-
ua errauerūt ab vtero. Nā iuxta illud. Job
xxij. ab infantia creuit meū miseratio et
de vtero egressa est meū. Et ponit Tho.
j. ij. q. lxxij. ar. j. Sic etiā videm? in qbus-
dam bestijs sicut in lupo et vulpe et hmoi
naturaliter inesse picipatiōē quādā pru-
dentie et. Et hec inclinātiō naturalis est
bona: qd dē naturale bonū est vtpote a deo
bono institutū. Scda pō prudentia est ac-
qūta p exercitiū et. et hec ē melior: qd ē ve-
rayit? qd est habit? d difficili mobilis seu
qūlitas et hoc pōt esse cōis fidelibz et infide-
libz: sic et ceteris virtutes acqūte et psequē-
ter est meritoria: s. pma nō: qd in naturali-
bus neqz meremur neqz demeremur. Ter-
tia prudentia ē infusa a deo: et hec ē optima
vtpote a meliori pncipio tradēs originē et
meliori forma formata. s. gfa gratū faciēte
et meliori effectū pducēs. s. vīa eternā: et
in meliori subiecto existēs. et sic excellētia
hui? prudentie infuse sup alios a qdruplici
cā sumit. s. efficiēte/formali/finali et ma-
teriali. Ab efficiēte qdē: qd a deo causat? A
formali: qd gfa iformatur. A finali: qd ad
gliaz terminat. A materiali. s. subiectiua:
qd solus fidelibz cōicaf. Hec ē prudentia sp
in brō Petro augebat: adeo q sciebat dis-
cernere inter spm bonū et malū. Nota exē-
plū qn porās secū eucharistia deretir fan-
tastica vīsiōe: et sic pue. tit hereticū qndā
Et hāc habuit brūs Petri? qd cū esset pui-
er de ciuitate Glerona a parētibz hereticis
oriūd? nec esset capax prudentie acqūte ob-
sistente infantili etate quinqz vel sex an-
noz: habuit tñ prudentia infusā quā pri-
mo oñdit: qd scitit discernere fītatē fidei a
falsitate heretiū: qd patuit i rñsiōe quā fecē
ad patrē suū: vt infra subijciat: interrogātez
eū qd nā vidicisset et. Dic historiā. Nos
raliter. qlibet debz scire symbolū: als. qui
ignorat ignorabitur. j. Lxx. iij. Nota cō-
tra illos qui docent filios cantilenas et.

¶ Scda lra est E: p quā notat eminētia
in religiōis ingressu. Et nota q ei? in-
gressus ad religiōē fuit eminēs h modo.
Nā triplici de causa pōt qd intrare religio-
nē. Pna ex timore. Scda ex dolore. Ter-
tia ex amore. Pna ē ex timore. s. inferni: et
iste mod? licz sit bon? et a spūctō sit: et fa-
ciliter de h timore veniat ad amorē: iuxta

In festo sancti Petri martyris

illud. Intra sapientie timor dñi: tamē tñ
mor iste nō est sufficiens ad salutē: quia tñ
mor nō est in charitate. Perfecta autē cha-
ritas foras mittit timorē. j. Jo. iij. Idez
est d timore pene tñpalis euitade. Sicut le-
gitur de abbate moyse qui effectus est mo-
nachus ppter timorē mortis: quā mereba-
tur ppter culpam homicidij ab ipso patra-
ti. Sic z hodie fortasse aliqui ingrediunt
religionē timore paupertatis qua opprimūt
z c. Utrū autē ppter ingressuz religionis cui
ret quis penā quā meref in foro cōtētiōso.
Petrus de palu. tenet q sic. in. iij. senten-
d. st. xxiij. et scripsit in materia de voto.
Scdo pōt quis ingredi religionē ex dolo-
re: puta ppter afflictiones mūdanas in pso/
na sua vel p sanguineoz suoz/ vñ in bonis
ptingentes. Grego. Mala q nos hic pre-
munt: ad deum nos ire cōpellūt. Lu. xiiij.
Compelle igitur. ps. Multiplicate sunt
infirmittates eoz: postea accelerauerūt. i.
cōueri ad dñm. et iste due cause sūt bone:
sed melior est sequēs. Tertia q causa pōt
qz ingredi religionē ex amore pia tractus
dulcedine: gustans de aqua fontis vite et
illu? fluuij. Vel d vino quod venditur in
taberna padisi. De quo. ps. Flumis ipe-
tus letificat ciuitate dei. ps. Gustate z vi-
dere qm suauis est dñs z c. Sic August.
tractus est. de quo legit. Displacebat ei qd
qd agebat in seculo p dulcedie dei z deco-
re dom? eius quā dilexit. ps. Quā magna
militudo dulcedinis tue do. q. abs. ti. te.
Nōra Abcondisti: quia licet penitentie z
rigorositates religionis appareant extra
horribiles: ppter qd multi retrahuntur ab
ingressu religionis: tñ intus in cordibz ser-
uorū dei abscondita est magna militudo
dulcedis z c. ps. Gustate et videre qm sua-
uis est dñs z c. Non em habet amaritudi-
nem puerfatio illi? nec redit cōuictus il-
lius: sed letitiaz et gaudiū. Sap. viij. Ista
ergo ingressio religionis ex amore est emi-
nentior alijs. Et hoc modo ingressus ē re-
ligione beatus Petrus. Dic hystoriā hic. Pro-
pter d deus dedit sibi gratiā magnā deuo-
tionis z dulcedinis z efficacie: pserim in
ozonibz. Notare hic potes hystoriā quomō-
datione sua facit? est mutus heretic? euz
quo disputauit: qz si quis dei cultor est et
voluntatem eius facit: hūc deus exaudie

Jo. ir. Ite nota hic exemplū de iuvene q
incidit sibi pedem z c. Tertia ista est q
p quā notat tēperantia in virtutibz cōuer-
satione/ pserim in castitate q subijct tem-
perantie: qz fuit yfgo mente et corpe: nec
solum tempauit se a vicio luxurie: s; ab oī
alio vicio: qz nūqz peccauit mortaliter: sic
papa restat in sua canonizatiōe. Uñ can-
tur in hymno. Petrus flos pulchritudinis
z virtutū sacrariū nullum mortalis crimē
nis sensit vnqz contagiū. Et qz seibat q
virginitas sine abstinentia seruari non pōt
Ideo affligit carnem suam z c. instantū q
ppter nimā abstinentiā nerui fuerūt et nē-
mia exinanitione cōtracti: adeo q dentes
eius obstructi fuerūt semel ita fortiter q
vix ad glutiēdū aliqd sordile qlibet inliru-
mento poterant aperiri z c. Uñ cantat de
eo. Carnē affligit iugiter in labore multo
plici: viā sequēs humiliter pñs sui dñici.
Et in meritū hui? tempantie dñs pcessit
sibi gratiā: vt ad tactum vestium curarent
infirmi: illuminarent cecī z c. Dic aliqd ex
emplū. Quarta ista est R per quā signi-
ficat et rigorositas in vitiis obtingat: ppter
quod nimū zelum fidei z charitatis
rephendebat mirabilē vicia: et hereticos
pfitabatur. Uñ cantat de eo in. ij. Rñ. Pre-
dicato: feruid? fidem zelatoz circuit inre-
pidus heresum dñaroz: vitiōzū rigid? sp
repugroz: veritat? lucid? doctoz z amatoz
z c. Quot supbi ad pdicationē suāz effecti
sunt humiles luxuriosi casti. gulolū abstin-
nentes. Inimici remittebāt vicissim inliru-
rias z c. Sic etiā destruxit meritis z pdi-
catione sua heresim illaz manicheoz q in
vita z post mortē suā totaliter extirparet.
Et sicut ipse pdixerat in publica pdicationē
in die palmarū z c. Dic vt in legēda. Et sic
predicationē suā z feruore mirabili refriger-
rabat aias pctōz ab estu z cōcupiscentijs
vitiōz: sic in hui? signum dñs meritis z p
cibus militis sui creauit semel de nouo na-
beculā qndā refrigeratē pñm ab estu sol:
z h pigit mediolani. die hist. z c. Qui
ta ista est q p quā significat ei? virtuosita-
tas seu virilitas in martyrij passioe. Nam
cum esset heretice prauitatis inqñitor: vt
pore vir magnanim? z cōstans z c. Uidev-
res heretici q nō poterāt resistere sapientie
z spiritui q loqbat p os eius: tractauerūt

de eius morte: et viderunt eum sicut in dei
christu. **¶** Dic ei? morte sicut habet in le-
genda. Et quod dixit. In manus tuas dñe
comendo spm meum. Et nota q mors sua
fuit similis morti dñi nostri iesu christi in
multis. Primo namq quatuor ad causam: qd
christus ppter veritatem mortuus est: sic beatus
Petrus ppter veritatem fidei. Secundo quantum
ad persecutores: qd christus a iudeis occi-
sus est. Petrus ab hereticis. Tercio quantum
ad modum: qd christus fuit venditus xxx. dena-
riis. Petrus vero xl. libris papiensium. Quar-
to quantum ad tempus: qd christus tpe pascha
li occisus est: sic Petrus. Quinto quod christus in cruce
dixit. In manus tuas pater commendo spm
meum. Petrus eadem pba. protulit. Et fuit eo
die pfectus martyr: et ppheta: et doctor. **¶** Co-
fessus: eo q confessus est fidei dñi. Credo.
Sicut inuice? pugil fortis pstant: profert
hora mortis fidem pro qua patitur. **¶** Har-
tyr: qd p fide sanguine fudit. Propheeta: qd
p dixerat se mansurum in sero Simpliciano
et. Et publica p dicatione hoc p dixerat vt
sup dictum est. Doctor vero in eo q etiam cu
pateret fidem veram edocuit du symbolu
fidei clara voce cecinit. **¶** Sexta litte-
ra est. **S**z significat sanctitates eius in mi-
raculorum opatione. **¶** Vbi nota q diuina sapi-
entia volens ostendere ei? merita dedit si-
bi facere miracula in qlibet elemto. Pri-
mo qd in terra. Nam terra illa in qua fuit
occisus sanabat infirmos. **¶** Item arbores il-
lius nemoris in q sanguine fudit sanguis
ne emitteret. Secundo in aqua. Nam in ma-
ri liberauit nauigantes a qdam naufragio
magno in q picitabant: ad monitionem em
cuiusdam ianuensis ceperunt nauigantes inuo-
care beati Petri martyris: et statim tenebre
nocturne fugate sunt a lumine cereorum accen-
sorum apparentium in antena navis: et
repente remota reddita est tranquillitas.
Item nota exemplum de nauis q adhefit cuida
litroni q portabat lapides quosdam ad con-
struenda ecclesiam ad honorem eius? nec moue-
ri poterat. Solus autem suprior ibi existens in-
uocato nomine Petri martyris impulsit na-
uim et liberauit ipsam. Nota etiam exemplum d
quadam puella q fuerat submersa q tandem
fuit resuscitata meritis beati Petri martyris
Tertio i aere. Nam sepe fuerit visa lumina
de celo descendencia et ad celum ascendencia.

Item miraculum potius adaptatur ad
celum. Ad idem facit exemplum de nubecu-
la de q dictum est supra. pre. iij. Et christus
cu virgine matre recipiens in celum beatus
Petrus. Quarto in igne: Nam sepe lampa-
des sup sepulchru posite diuinitus fuerunt
accense. **¶** Vbi cantat ecclesia. Ad feri Petri
tumulum fre. lux des. in cui? lau. ti. la. ac.
Item nota exemplum de parte tunice sue pie-
ta in ignem a quodam iuvene cumano ad
suggestionem cuiusdam heretici: q resiliuit ab
igne: et iterum sup carbonem rediens ignem
extinxit. Quo miraculo viso hereticus con-
uersus est ad fidem. Patet ergo sanctitas
sua in miraculorum opatione. Multa quidem
miracula legunt in legenda de eo: q gratia
breuitatis omitto. **¶** Igitur. Tu es Petrus.
Deo gratias. Amen.

In festo beati Petri mar-
tyris. Sermo. XLII.

Quonabitur

q legitime certauerit. **¶** Tim. ij.
et in epla bodierne festiuitatis.
Quamuis aplos in verbis ppositis faciat me-
tionem de certamine et d corona: tñ qd sit h
certamen: et q sit hec corona: n clare expmit
hic: sed alibi dices. Terra bonu certamen
fidei: apprehende vitam eternam. **¶** Tim. vj.
¶ Pro sermonis fundameto q est de mar-
tyrio sancti Petri qd patienter tulit. oris
theologicis qstio. **¶** Querit. Utru qs
patienter teneat sufferre mala et hoc facie-
do mereat. Arguit qd no. null? mal? mei-
retur. Sed patientia est in malis q multa
mala tolerat: vt pecunias co gregat. **¶** Eccl.
v. Lunctis dieb vite sue comedit in tene-
bris: et in curis multis et in erumna atq
tristitia. Etia superbi quadoq tolerat pa-
tienter: et tñ eorum patientia nihil meref. igit.
Item ho tenet patienter sufferre ea sine q
bus impossibile est q sit: q impossibile est
q ho sit sine malis: patz p **¶** Iffidoru libro so-
liloqorum. Impossibile est q ho sit et tribula-
tiones no patiat. **¶** Item. **¶** In oppositu pa-
tientia est virt? et donu dei: sed pte et do-
no dei quis meref. igit. Item ex pcepto: ho
no obligat ad mala toleranda. igit. qs pa-
tienter no tenetur sufferre mala: nec hoc
faciendo mereatur: et sic questio manet

K

In festo Petri martyris

pro utraque parte dubia. Ad questionem respon-
dendum est quod si patienter tenet sufferre ma-
la et hoc faciendo meretur. Ideo tenet sufferre
Et hoc propter tria.

Primo propter indicatam necessitatem

Secundo propter predecessoris exempli au-
thoritatem

Tercio propter premij utilitatem

¶ Primo propter indicatam necessitatem: passio
tribulationum est indicata nobis a deo et
natura. Idcirco merito dicitur est: oportebat christum
pati et sic intrare in gloriam: quia videlicet illud
oportebat fieri. quod a deo et natura est indi-
catum necessario. Nam sic sunt aliquae passiones quae
superioribus influentibus insunt: sic passio lu-
minis: et similes quae sunt necessario oportet pa-
ti. cum medicina in talibus modicis suffragetur.
Sic pro certo quod tribulationes et passiones sunt
causa superioris. Idcirco insunt propter meritum. Ideo
oportet ut eas patiamur. ¶ Secundo propter
predecessoris exempli auctoritatem. Idcirco. Si
enim sol et corpora celestia: defectu luminis et
obscuritate quibus patiuntur: non est mirum si illa
inferiora defectu patiuntur. Idcirco si christus qui est
super omnia: et alij sancti per tribulationes ingressi
sunt paradysum. Multo fortius nos qui quotidie
peccamus: nec peccare desistere proponimus
si demeritis exigentibus sustineamus tribula-
tiones: non enim conqueri debemus de aduer-
sitatibus et malis. cum regem nostrum et caput tan-
ta cognoscimus pro nobis sustinuisse. Idcirco. Petrus
iij. Epistola igitur in carne passus et vos eadem
cogitatione armamini. et. Petrus. ij. Christus
namque pro nobis passus est vobis relinquens
exemplum ut sequamini vestigia eius. Igitur
et. Tercio oportet pati propter premij uti-
litatem: quod premij accipiunt mala toleran-
tes. Bar. v. Beati qui patiuntur propter iustitiam
quia quoniam ipsorum est regnum celorum. debemus enim
modica pati ut magna bona acquiramus
ad Rom. viij. Non sunt condigne passiones huius
temporis ad futuram gloriam quae reuelabitur in no-
bis. ad illa igitur habenda debemus tribula-
tiones et mala patienter pati. Et ad argumen-
tum dicitur quod intelligitur de patientia impropria:
et ad aliam premij argumenti intelligitur de con-
silio nisi illi adveniat: quia tenerentur patien-
ter ferre si vellet coronari iuxta verba su-
perius allegata etc. In his verbis tria prin-
cipaliter ponuntur quae congrue adaptantur
ad beatum Petrum martyrem.

Primo ponitur pugnatio laboriosa: certa
bonum certamen.

Secundo ponitur occasio fructuosa: fidei

Tercio ponitur promissio gloriose: appeten-
bende vitam eternam

¶ Circa unumquodque istorum erit quadru-
plex consideratio principalis

Primo quod ponitur pugnatio laboriosa: cum
dicitur. Bo. cer. Sed ut erit pugna et certamen
melius videamus notanda quod diabolus versus
est quatuor modis fidei catholice expugnare.

Primo per insulam potentiam tyrannorum.

Secundo per falsam sapientiam phariseorum et hereticorum

Tercio per simulatam vitam falsorum
christianorum.

Quarto per apparentiam falsorum miraculorum

¶ Primo quod per insulam potentiam tyrannorum
sic fuit per trecentos fere annos post christum
usque ad Constantinum imperatorem: etiam post
per aliquos tyrannos quod postmodum mortuo Con-
stantino regnaverunt. Contra hanc potentiam
misit deus martyres quos superaverunt per
patientiam. Luc. xxi. In patientia via possi-
bilia vias. Unde cantat ecclesia. Traduntur
igni martyres et bestiarum denarium. etc. vii. tor.
in sa. man. Hudara pen. vii. san. sa. lum. h.
per imo. vi. per gra. Contra falsam sapientiam
phariseorum et hereticorum misit deus doctores et co-
fessores: quos superaverunt per veram sapientiam: quia
sapientia vincit malitiam. Sap. vii. Figura
huius Epistolae. v. ubi dicitur quod pharaon puerum in
dracone deuorauit virgas magorum etc.
Psal. ij. In medio nationis praue et puerse
inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. Con-
tra simulatam vitam christianorum misit deus vi-
uersos ordines ad eos perstruendum per sanctam
vitam. ps. Assistit regina a detritis tuis in
ve. deau. cir. varietate. Contra apparentiam
falsorum miraculorum cum quibus antiquis pugnat: sic
dicit apostolus. ij. Test. ij. Reuelabitur ille iniquus
cuius aduentus secundum operationem satanae in omni
fructu et signis et prodigiis mendacibus et in omni
seductione iniquitatis. Contra istum mittit de-
us duos fideles testes. scilicet. Enoch et Heliam
qui vera miracula operabuntur. Apoc. xj. Dabo
duobus testibus meis: et prophabunt diebus mille
ducentis sexaginta etc. Istud quadruplex cer-
tamen in beato Petro videtur fuisse peractum.
Tunc enim erat heretici magni seculari po-
tentia: pleni diabolica sapientia: magni si-
mulatores in vita et sectantes diabolica

figmentis: qui aliqui videbant alique opera/
miracula: iuxta illud. ij. Tim. ij. Que
admodum Iamnes et Abies restiterunt
Dei: ita et hi restiterunt veritati. Sed
illa quatuor agmina hostium. b. Petrus habu/
it quatuor genera armorum. Primo namque fa/
tus est aplice sedis legatus: et quantum ad h
cofringebat seculari eorum potentiam. ps. Co
fringas illos nec poterunt stare: sub pe. me.
Secundo fuit predicator egregius: et quantum ad h
amibilabam eorum falsam sapientiam. Lu. xij.
Ego dabo vobis os et sapientiam etc. Tercio
fuit ois virtute et gra decoratus: et quantum ad
hoc manifestabat eorum simulatam et decepto
riam vitam. Ephe. v. Oia autem que arguunt a lu/
mine manifestantur. Fuit etiam Petrus il/
lustratus primo lumine fidei: quam ab ineunte
etate percipiens defendit contra patrum suum
etc. Dic bis totam que existeret. viij. annorum dixit
que dicebat: credo etc. Nota hanc alique argumē
ta que fecit patri suus: sicut filius cre
di potest. Primo per rationem. Quia deus non
est causa mali: quia summum bonum est: sed crea
ture visibiles sunt male: quia sunt causa mali:
quia aie infinite danantur propter cupiditatem au
rum: mulierum dignitatem etc. Propter quod dicit
1. Jo. ij. Omne quod est in mundo est concupiscē
tia carnis: aut concupiscentia oculi: aut superbia vite. G
non sunt a deo. Secundo per auctoritatem. Sic. Di
cit enim scriptura: Didici quod oia opera que fecit
deus perirent in eternum. Eccl. ij. Sed crea
ture visibiles non sunt in eternum. Nam ut dicit
Apl. ij. Cor. iij. Que videntur temporalia sunt:
que autem non videntur sunt eterna. G etc. Ter
tio dicit Apl. ij. Cor. iij. Deus huius seculi
eccecauit infidelium mentes: et loquitur o
diabolo. Sed respondit beatus Petrus ad primum
que creature dei non sunt causa mali: cum omnis
creature dei bona sit: sed sunt occasio mali
non propter malitiam suam: sed illorum qui ipsi ma
lis viuunt. Propterea dicit Sap. xij. Creatu
re dei iocundum facere sunt: et in tentationibus anie
hoim et musculorum pedibus insipientium. Ad
secundum respondit quod omnis creature dei etiam visibilis
les semper aliquid preueniat in eternum saltem finem
materiam: quia creature nunquam in nihilum redi/
gunt: etiam si sint corruptibiles. Quod autem
de apostolo que videntur temporalia sunt: intelligit o vis/
ibilis finem que sunt homines: quia transiunt:
iuxta illud Boetij. Quid me felice rotas
iaculasti: amice: Qui cecidit stabili non erat

ille gradu. Et puerbum etc. Oia preterit pre
ter amare deum. Ad tertium dicendum: quod dicitur
bolus dicitur de huius seculi: non creatur eis dicitur:
quia secularis viuens ei seruatur: eo modo loquens
dicitur huius apostoli loquitur. Phil. ij. Quorum deus vicer
et postmodum sic in fide firmus fuit: ut predica
tione sua hereticos feruentissime expugna/
bat. Unde cantatur. Predicator seruus: fidelis
zelator: circumspectus: heresum danator:
vitiis rigidus: spiritus expugnatore: veritatis luci
dus doctor: et amator. Secundo fuit clarus
in spe quam sic firmus tenuit ut odisset predica
torem ingrediens cum esset. xij. vij. anno.
puer in fide claruit pariter carere nebula: do
fuisse studuit sub paupertatis regula. Dicit Petri
ce etc. Tertio in charitate que feruent accen
sus: huius principalis a deo crebris supplicatibus
postulabat: quod non sinner eum de hac luce mi
grare nisi sumpto calice passionis. Unde desi
derium aie tribuisti ei dicitur etc. Quarto in pru
dentia que sic illustrata erat: ut hereticos con
funderet: et eorum callida argumenta caueret
Nota quod ois sua fecit hereticum obmutescere.
Quinto in iustitia cuius zelo ductus: et co
missio sedis aplice hereticos persequeretur
et iustissime puniebat. Sexto in repantia/
qua sic tenuit: ut singularem spiritum illibata sua
retineat sine mortali se perueret. Unde cantatur
de eo. Petrus flos pulchritudinis et virtutum
sacrarum: nullum mortalem criminis sensit unquam
conagium. Et quia singularem est amica abstine
tie et corporali afflictioni: ideo corpus suum parci
tate cibi et potus et vigiliis atterebat. Sed
primo in fortitudine: quam sic perfecte possedit:
ut morte subire non vereretur. Denique sic ait
Innocentius iij. in canonizatione sua. Deuotio
one gratia: humilitate lenis: obedientia placida:
dus: benignitate suavis: pietate copatris/
patris pietas: charitate stabilis: et in cun/
ctis morum maturitate compositus: alios pfu/
sis virtutum aromatibus attraherebat. Quarto
fuit miraculorum multipliciter corum: et quan
tum ad hoc ostendebat hereticorum falsa cometa.
Unde et in oibus elementis miracula fecit: sicut
scriptum super de eodem sermo. que incipit. Tu es Pe
trus. pre. vij. Dicit et miraculum. Quod portum
fantasticum quod sibi quidam hereticus ostendit ipse
discooperuit portum eucharistiam in pectore et
sic ille hereticus peruersus est ad fidei. Et se
cundo ponit occasio virtuosa: cuius dicitur
fidei. pro fide enim fideliter decertauit: et

In festo apostolorum Philippi et Jacobi.

pro ea subiit mortē, et hęc causa habet se ad mortē sicut forma ad materiā: quia causa / non passio sola facit martyrem. Est autē quadruplex causa que aliquē facit martyrem. Prima quā quis patitur pro defensione fidei catholice. Iob. xj. Lapidati sunt: secti sunt: tentati sunt in occi. gla. mor. sunt. Et infra. Et hi omnes testimonio fidei pbatu inuenti sunt. Scōda quā quis patitur pro defensione p̄tatis vite et iustitie sic fuit Ioan. baptista. Eccl. iij. Pro iustitia ago. pro. a. t. et vsq. ad mortē cer. p. iustitia. Etia veritatē doctrine: hęc est triplex veritas. Unde plus. Est veritas vite doctrine iustitieq. Et nota i. c. Qui scāda lizauerit. de reg. iur. Tertia quā quis patitur pro defensione libertatis ecclie: sicut Thomas canuariensis. ps. Telus domus tue comedit me. Quarta quā quis patitur pro obedientia romane ecclie: sic Laurentius quā Sixto pape obediu: quia thesauros ecclie pauperibus dedit. et sic passus est p̄fide et p̄obedientia. Ista quadruplici causa passus est beatus Petrus. Prius pro defensione fidei catholice et eius dilatatione. Quā dixit in oīoe. Presta ista quod op̄s deus: vt beatus Petri mar. fi. con. sec. qui pro eiusdem fidei. di. ma. pal. meruit obtinere. Scōdo pro defensione veritatē vite et iustitie. Non tūc em̄ pugnabat contra falsā doctrinā hereticorū: sed contra prauā vitam credentium. Eccl. iij. Usq. ad mortem certa p̄iustitia. Tercio pro defensione libertatis ecclie: hęc est libertas. Heretici em̄ libertatem ecclie nitentur auferre et ipsam in futurū redigere. Gal. ij. Propter sub introductos falsos fratres: quibintrolese explorare libertatē. Quarto pro obedientia sacro sancte matris ecclie. Quā dixit in epla canonizatione sue. Pro defensione namq. fidei et obedientia romane ecclie vix ille venerabilis acerrimam mortem tulit. Dic eius mortem etc.

Tercio ponit premiatio gloriosa cum dicitur. Apprehende vitam eternā. Ista autē vita eterna quā ipse habuit: consistit in quattuor coronis. Prima est corona glorie essentialis: que dicitur aurea quā consistit in visione diuine essentie: et hęc est cōis oīo beatis. Secunda est corona virginitatē. Lant. iij. Veni de libano sponsa veni coronaberis. Tercia est corona doctorat. Phil. iij. Gaudium meum et corona mea. Quarta est corona martyrii. Apoca. ij. Esto fidelis vsq.

ad mortē: et dabo tibi coronā vite etc. Amē

In festo apostolorum Philippi et Jacobi. Sermo. XLIII.

Inimis bono

Nati sunt amici tui deus. ps. cxxxvij. Pro finis fundamēto in quā agit de honore. Oritur theologicis q̄stio. Queritur. Vtrū honore siue dignitate appetens sit de dātorū statu. Arguitur q. sic. Chrysostomus et alii legat. xl. dist. c. multi. Quicūq. desiderat ueritē primatū in terra inueniet confusionem in celo: nec inter suos chri cōputabit quā de primatu tractauerit. igit. In oppositū: beatus Augustinus allegat i. cano. viij. q. c. quā episcopo parū. i. p̄esse dīderat bonū op̄ dīderat. igit. honore siue dignitate appetens non ē dātorū statu: et sic q̄stio manet p̄ vtrāq. pte dubia. Ad q̄stionē r̄spondeo. quā aliquis potest desiderare primatū dupl. siue gloriā siue honore. Vno modo nō tūc: vt quis possit p̄fessio etia possit p̄desse. et sic ad dubiū dī. quā desiderare bonū est: et sine p̄ccato: imo cū meritis. et sic intelligit argumentū. In oppositū. Alio modo: vt tūc quis p̄sit p̄pter inanē gloriā: et sic ad dubiū dī. quā honore siue dignitate appetens est de dātorū statu: quā p̄ccat mortalit. ex quā ambitionē p̄petrat: et sic intelligit argumentū et dictum Chrysostomus et tūc talis appetit. honoris glorie siue dignitatē ad p̄ccatū tripliciter deordinat. Primo modo p̄ hoc quā aliquis appetit testimonium vel laudē de excellētia quā non habet: vt dicitur entia: et sic de alijs. cū sit edicta de bonitate cū sit malus: et sic de alijs. Hoc est appetere honore supra p̄portione. Alio modo quā honore sibi cupit. nō referendo in deum cui solum debet honor et gloria: iuxta illud apostoli. Regi seculorū immortali inuisibili dō honor et gloria. Tercio modo per hęc quā appetitus eius in ipso honore quiescit nō referens honorem ad utilitatē aliorum et quocūq. illorum modorū quā honorem appetit p̄ccat mortaliter: et tali honore non sunt honorati et Iacobus et Philippus quā fuerunt apostoli dei: quā bono et honesto honore: iuxta verba p̄assumpta. Nimis honorati sunt. et sic de alijs. Pro declaratione verborum et complemento sermonis:

notandū q̄ quāuis oēs sancti sint amici
dei eo q̄ obediētes fuerint totaliter volū
tati diuine: p̄ quā obediētiā hō cōsequit̄
amicitiā dei iuxta illud. Vos amici mei
estis: si feceritis q̄ p̄cipio vobis. Joā. xv.
Apl̄i tñ maxime et excellentissime dicunt
amici dei. Rō est: q̄ amicitia dei ex duo/
bus habet. Primo ex obediētia mandato
rū. Scdo ex agnitōe diuinorū. Primū fuit
in apl̄is q̄ p̄fectius alijs fuerūt obediē
tes mādar̄s et consilijs diuinis: vt ponit
Tho. ii. q. i. lxxvii. ar. iij. Scdm etiā fu
it in apl̄is Jo. xv. Jam nō dicam vos ser
uos: q̄ seruū nescit qd faciet dñs ei⁹. Vos
autē dixi amicos: q̄ oia q̄cūq̄ audiu a p̄e
meo nota feci vobis. Etā vt sup̄ dixi i ser
mone p̄cedenti sc̄i Vincentij: q̄ incipit.
Ecce quō cōparati sūt zc. De his q̄ amī
cis. i. de apl̄is loquit̄ thema dī. Amis zc
et specialiter de his duobus apl̄is de q̄b⁹ ho/
die festū agim⁹. Jo dicit Amis. i. valde
honorati sūt zc. Pro cuiusdē notandū in
q̄ differant honor/laus/gl̄ia/z fama. vbi
nota sūt Egidij in li. de regimine p̄ncipi/
pum. q̄ honor et laus sūt causa gl̄orie et fa/
me. Et h̄ em̄ est aliq̄s in fama et gl̄ia: q̄a
laudat et honorat. Honor autē differt a lau/
de: q̄ est vniuersali⁹ et ea. Hā laus p̄p̄e nō
est nisi p̄ signa vocalia. sed honor est p̄ que/
cūq̄ signa exteriora. Un̄ dī in. j. Eibi. q̄
partes honoris sūt sacrificia/reco:datiōes
et in met. antiqua p̄morditas sedis adula
tiōes zc. Talia exteriora signa pertinetia
ad reuerētiā. Gl̄ia vero et fama p̄ eodez
accipi p̄sueuerūt. Hā gl̄ia est clara cū lau/
de notitia: sūt Amb. Et idem videt̄ esse
fama. Vide Tho. ii. q. ii. ar. iij. Volēt/
bus igit̄ videre q̄nto honore apl̄i isti et ali/
apl̄i sint dignit̄ quātū sint a deo et hoib⁹
honorati: est notā dū q̄ sicut videm⁹ q̄nq̄
rebo datur in mundo magnus honor. Vel
dic q̄ quinq̄ rōnib⁹ datur alicui honor.

Primo rōne sciētie excellentis
Scdo potestatis eminentis
Tertio dignitatis p̄fulgentis
Quarto nobilitatis sublimatis
Quinto virtutis informantis
¶ Et q̄ oia ista fuerūt in hijs et alijs apo
stolis: iō maiore honorati sūt. iō de thema
Amis zc. ¶ P̄io q̄ debet alicui honor
rōne sciētie. Un̄ hoib⁹ sciētia p̄dit̄ hono/
rem exhibem⁹/etiā si sint humiliss̄ p̄ditos
nis. Propter h̄ p̄cepit de⁹ honorare senes.
Leui. xix. Etiam cano capite surge. et ho
nora p̄sonā senis. Rō est: q̄ vt plurimū in
senis ē sapia: vt dī Job. xij. Si q̄ debetur
honor homini rōne sciētie/q̄nto magis apo
stolis: q̄ licet caruerūt acquisita tñ habue
runt excellentissime sciētiā d̄ oib⁹ infusaz:
q̄ est excellentior q̄ acquisita quadrupliciter.
Primo p̄pter causam efficientē: q̄ a deo
infundit̄ et non ex actib⁹ humanis. Scdo
p̄pter causam formale: quia ḡa cū ea dat̄.
Tertio p̄pter causam finale: q̄ ad vitā eter
nam p̄ducit: iuxta illud Eccl̄. vi. Sapien
tia doctrine sūt nomē est ei⁹/et nō est mul
tis manifesta q̄b⁹ autē agnita est p̄manet
vsq̄ ad spectum dei. Sciētia p̄o acqui
sita inflat. j. Cor. viij. Quarto p̄pter eam
materialē. i. subiectiua: q̄ sciētia acquisita
est cōis bonis et malis: sed sciētia infusa ē
p̄p̄ia bonis. Un̄. j. Joā. ij. Unctionē zc.
vt. s. Un̄ dñs. Joā. xvj. Cum venerit ille
spūs veritatis docebit vos oēm veritatem.
Itē. j. Joā. ij. Unctionē quā accepistis ab
eo maneat in vobis et nō necesse habet̄ vt
aliq̄s doceat vos/sed sicut vnctio eius do
cet vos de oib⁹. Un̄ q̄n necesse fuit/apo
stolis p̄mō discurretes/disputassent in oī
sciētia cū ifidelib⁹. Habuerūt em̄ apl̄i opti
mū m̄gm̄ christū qui eos docebat altissimā
magis causam. Un̄ Philippo interrogat̄.
Dñe ostēde nobis patrē et sufficit nobis.
R̄ndit dñs. Philippe q̄ vider me/vider et
patrē Jo. xij. S̄z quare p̄dicatores hui⁹
t̄pis parum faciūt fructū: Vide hoc infra
immediare. ¶ Scdo debet alicui honor
rōne potestatis: q̄ non est p̄as nisi a deo.
Ro. xij. Subēre. i. vel sinente sūt Augu.
xij. q. j. Quid culpaf. Hac rōne maxime
honor debet apostolis: qui habuerūt quā
druplicem potestatem.

Primo ad p̄secrandū
Scdo ad soluendū et ligandū
Tertio ad ordinandū
Quarto ad miracula faciendū
¶ P̄io q̄ ad cōsecrandū. i. corp⁹ christi q̄
p̄as est incōpabilis/nec aliq̄ p̄as terrena
est eq̄lis ei⁹: q̄ oēs reges et p̄ncipes mōi n̄
p̄nt trāsmutare vñā rem in aliā/nec face
re vñā formicā/n̄ vñū foliū arboris: q̄n
imo nec celest̄ p̄as ē eq̄lis hui⁹. vnde nec
K ij

In festo apostolorū Thī. et Jaco.

angeli nec archangeli possent transmutare
vna rem in alia. In die text. xxvj. q. v.
epi. in fine. Quisquis credit posse fieri ali
qua creatura: aut in meli? aut in deteri?
mutari aut transmutari in alia spem vel
in alia similitudine nisi ab ipso creatore qui
oia fecit et p que oia facta sunt: pculdubio
infidelis est: et pagano deterior. Nota hic
ptra mlieres q dicunt q aliquae mlieres co
uertunt in gattas: et dicunt strige et. q: h
est impossibile. Sed hec prās transmutandi
panē in corp? christi fuit in aplis. Primo
qn dñs dixit eis illa verba. Accipite et mā
ducate: h est copus meū et. Et. j. Hoc fa
cite in mea cōmemorationē. Et in hac po
testate habuit vna excellentiā Jacobo mi
nor. q: ipse prim? int aplos missam hiero
solymitis celebravit: vt dixi sup eodez festo
q incipit. Ecce quō et. Secda prās est ad
soluendū et ligandū aīam: q: principes mū
di possunt ligare corpora: quod pnt facere
etia: oēs hoies: sed aīam soli apli ligant et
solunt. Vñ hec potestas incōpabilis est et
in celo et in terra. Vñ nec angeli nec virgo
Maria habent hanc prāte vt in. c. Nota.
de pe. et re. quāuis virgo p modum meriti
orādo possit iperrare p aliquo et. Et hāc
prātem acceperunt apli a dño post resurre
ctionē. Joā. xx. In iussit et dixit. Acci
pite spiritum: quoz remi. pec. re. e. q. re.
re. sunt: sed singulariter dedit Petro vices.
Quēq; ligaueris sup terram et. Dat.
xvj. et. xvj. Innuo ad notandū q hec po
testas in Petro plenarie pstitit. Ipse em
sol? habet plenitudinē potestatis: reliq; p
apli fuerunt vocati in partē solitudinis n
in plenitudiez potestatis vt dic. rex. ij. q. vj.
decreto. de viū. pal. Ad honore. de cocck.
pbē. Poluisti. et fm determinariōez et iudi
ciū Petri. Hāc prāte debet aliq vni: vt dic
Tho. in. iij. Quinimo pōt princeps ecclesie
stare: sicut papa absolueret ab omi ipso
impariōe et reges. Vñ Hiere. j. Ecce con
stitui te sup gentes et regna: vt euellas et
destruas. et dispdas et dissipēs: et edificēs
et plantēs: et tangis infra in tertia prāte.
Tertia prās ad ordinandū q: soli apli
in qz locū bodie epi successerūt. iuxta illō
ps. Pro patribz tuis nati sūt tibi filij. lxxij
di. qz vices pnt ordinare clericos Vñ et
papa pfirmat impariōe: vt in. c. Genera

rabilem. de elec. Item vngit eū psecrat et
coro nar: vt in Cle. romani. de iur. iur. Et
ipse impator iurat fidelitatē pape. lxxij. di.
Tibi dñs. Et nota quō accipit impator
triplicē coronā: vt notat Glo. in dicta cle.
romani. sup verbo. Velestis. Pōt etia
papa deponere impatoriē: sicut deposuit d
facto Cōstantinopolitanū et transiit
impū ad germanos: vt in dicta cle. roma
ni. Quarta prās est admiracula faciēdū
quā acceperunt a dño: sicut dixi Bar. et.
Cōuocati. J. et. xij. discipulis dedit illis
potestatem spiritū immūdoz vt egerent
eos et curarent oēm languorē et oēm infir
mitatē. J. et. Bar. vlt. Signa eos qui ere
di. hec sequent: in noie meo demonia eijā
ent. lin. lo. no. serp. rol. et si mori. qd bibe. n
eis nocet et. Nota hic miracula Philip
pi pferit de dracone et. sicut dñs in legēda
Tertio dat honor dignitatē sicut epis
etia nullatenus et. Hāc rōe debetur dñ
nor maxim? aplis. Que em maior digni
tas aplatu: Vñ repēdit papa impatori
re Cōstantinopolitanū et. Vide d. maio. et
obe. Solite. Nec solus bonis in dignitate
positis: s; etia malis debet honor: ex p
dñi q misit leprosz et leprosz ad sacerdo
tes: quos tñ sciebat esse sacrilegos Bar.
vii. et. Lu. vii. Et notat Epiphan. et. q.
dist. dñs noster. Et Cōstantinū et legit
fuisse. si pphs ocul vidisse sacerdotē et aut
aliquē eoz q monastico habitu circūam
eti sunt peccantes: chlamydē meā explica
rem et coopertēs et ne ab aliq videret et.
Sicut legit. lxxij. dist. in scriptur. Et
plū etia de eodē Cōstantino qn comburi
mandauit libellos accusatorios ptra sa
cerdotes et episcopos. et. q. j. Sacerdotibz.
Hāc rōe debet maxim? bono aplis:
q fuerunt in maxima dignitate. Vñ Jaco
bus fuit ordinat? eps a Petro et Jacobo
maiore et Joāne. lxxij. di. Porro. Quā
ro debet honor nobilitati sicut filijs regū
et aliorū nobiliū. Et q maior nobilitas q
in seruo dei: Vñ Agatha. Sūma ingenu
tas est qua christi seruit? coprobaf. Vñ
ecclia. Deus quē nosse viuere cui seruire
regnare est. Ratio: quia regit passioes iu
as. Vnde Claudian. Si metuis: et plu
ra cupis: si ducet tra: Seruitū patere iu
gum: tolerabis iniquas Interius leges:

tunc omnia iure tenebris: Luz poteris rex
esse tui. Ecce ergo si seruus dei tanta no-
bilitate pfulget: quanto magis filij dei cu-
iusmodi antihonomatice fuerunt: Unde de
eis dicit in epla. Ecce quomodo computari
sunt inter filios dei. Sap. v. In hac at-
seruitq dei nobilitate excellentiaz magna
habuit Philippus: qz fuit primus aplos a
christo vocat: sicut habet Joa. i. Jacobi
aut fuit coscbrinus dñi et etia ei simillim?
ppter qd dicebat frater dñi. Quinto
et. In pbs. j. Echi. dicit: q honor est re-
uerentia exhibita in testimoniu virtutis.
Virtuosos q honoramus quia eos deo si-
miles videmus: Un pbs. in. x. Echi. dicit
q d sapiens est deo simillim? et tibi aman-
tissim? Et quato ergo magis honorandi
sunt apli qui fuerunt purosiores et sanctio-
res alijs: Unde sup illud Rom. viij. Nos
sibi pmitas spiritus habentes. dicit Glo.
De prius et cetera abundantius. Nota h
de virtute magna beati Jacobi minoris q
dicebatur Jacobo iustus: ppter magnum
culme virtutis. Primo fuit virgo: et sic ha-
buit virtutem castitatis. Secdo abstinen-
tie: quia carnes nunq manducavit. vinu
et liceram no bibit: ferrum in caput ei? no
ascendit et: vt dñi in legēda. Tertio ppter
sanctitatem suam: ita vt omnes fimbria vel
stimenti eius certatim tangere cuperent.
Quarto post mortem dñi fecit votum se
no comesturū donec videret dñm a mor-
tuis resurrexisse. Dic quō apparuit ei dñs
in die pasche et. Item Egeipus dicit q
ab vtero matris sanctificat? fuit. Ultimo
fuit mirabiliter pditus virtute fortitudi-
nis et pstantie: q pater in martyrio. Dic q
etia martirium et etiaz Philippi apli. dic
vt in legenda. Deo grās. Amen.

In festo Inventionis scē
crucis. Sermo. XLIII.

Mibi absit glo-
riari nisi in cruce Gal. v. Pro
fundamēto fmonis in q agit
de inuentioe scē crucis. orit et: ologicalis
qstio de adoratioe. Querit. Vtrū crux
sit adorāda et sicut imagines sint adorā-
de. Arguit q no. habet Exo. xx. in. j. man-

dato. No facies tibi imaginē neqz sculpe-
re/ neqz oēm similitudinē et. q. phibituz est
imaginē fieri multo magis adorare. Item
nulla creatura rōnalis est adorāda/ crux ē
hmoi: et sicut imagines. igit. In oppositū: si
crux nō esset adorāda frustra diceret. O
crux aue spes vnica: et frustra poneret ima-
gines in ecclia et adoraret. sed h est falsuz.
igit crux est adorāda. et similis imagines.
et sic qstio manet p ytraqz pre dubia. Ad
qstionē rādēdū est f. Bonauē. sup. iij. sen.
vi. it. q crux chñ est duplex. quedā d: vera
crux: in q saluator pependit et q sanguine
christi fuit irrigata. et hec cū nō sit creatur
ra rōnalis nō est adorāda/ nec latrā/ nec
dulia/ nec hypdulia: sed tāq piosissima re-
liqua honore venera: oīs est honorāda.
et intelligit h de illa cruce vt est talis res
seu lignuz: alie cruces autem in quantum
cruces et etiam vera crux representat seu
significat saluatōre crucifixū: vtrqz adora-
ri debet adoratioe latrē: id est honore et re-
uerentia in prestatione summe et infinite
maiestatis. honorare em crucē in quantum
signum: nihil aliud est nisi honorare cruci-
fixum deum hominē p crucem representa-
tum. Ideo habet. L. nemini liceat signuz
saluatoris. l. vnica. i. quis crucem vel ima-
ginē saluatoris pede osculeauerit in dete-
statione scz saluatoris: vltimo supplicio ple-
ctatur. habet etia. ff. ad. l. iulii. maiestatis. l.
qui statuas. q cōflans imaginē vel statuā
imperatoris/ crimē lese maiestatis incurrit:
aut proiciens contra eam lutum/ vel alio
modo deturpans. igit crux christi est ado-
randa referendo ipsam adorationem ad il-
lum scz christum qui ea pependit. Et hec
propter duo.

Primo in quantum representat creaturam
rōnalem. i. hominē chñm cui creature ra-
tionali debet adoratio.

Secundo modo in quantum et cōiungit:
qz ipsa representat figurā christi extēni in
ea. Et de imaginibz dicit q sunt adorāde
nō referendo adorationē ad materiā illaz.
sed ad res. i. sanctos quorum sanctorū ra-
les imagines sunt representatiue. et ad ar-
gumentum dicitur q prohibitz fuit pro
tempore in quo de? naturam humanam
nondū assumpsit: sed nūc nō pphibet. Et
ad scdam partē argumēti dicitur q intel-
R iij

In festo Exaltationis sancte crucis

ligendū est. Referendo talē adorationem ad materiā z nō ad rē quā representat: quā adorare quisq; debet: qz p illū solū glām habem⁹ eternā. Juxta verba passūpta, z sic de aliis. Et in epla hodierna. Inredo tractare istud verbū tripliciter.

Primo in psona chri i cruce patiens

Secdo i psona b. Helene cruce req̄rēt

Tertio in psona cuiuslibet hominis verum credentis.

Dico primo zc. Pro introductione sciendū q in chro fmi q hō est duplex gloria. s. aie z corpis: diuersimode tñ: qz glā aime statim fuit in chris to in instanti pceptionis ex ynone diuinitas/ quātā habet modo. Rō qz sine mēsurā tūc accepit/ nec potuit vltra augeri zc. Vidim⁹ glām ei⁹ glām qm vnigeniti a p̄e zc. Jo. j. Nō em ad mēsurā dat d̄s spm̄. s. chro. Jo. iij. Et hec glā aie chri fuit sine merito suo nec potuit augeri: qz pfectū est cui nihil deest. gloriā vō corpis n̄ statim habuit chris q p̄sistit i q̄tū or dōtib: s̄z ipassibilitate/ subtilitate/ agilitate/ z claritate. Questio est hīc q̄re elegit mortē crucis z nō aliam: Rñso. Inuenio in scriptura sc̄a q chris mltiōes fuit in piculo mortis/ inter iudeos: sed nullus ali⁹ modus moriēdi sibi placuit nisi i crucē: qz alios modos moriēdi vitauit z fugit. Fuit em in piculo mortis

Primo p gladij incisionē.

Secdo p p̄cipitationē

Tertio p lapidationē

Quarto p venenationē.

Quinto p crucis affictionē.

Dico primo zc. s. p gladij incisionē. In piculo fuit statim qn fuit natus quādo Herodes fecit occidi oēs pueros i Bethleem Bar. ij. Dic hystoriā z poterat dice re Pueros p̄cussit gladio z ego euasi sol⁹ Job. j. Questio est hīc q̄re ista mors nō placuit chro. Rñ. moralis. Ad instruendū nos vt euitem⁹ mortē gladij spūalis. Poi ta hīc q duo gladij vn⁹ tp̄alis/ z alter spūritualis. Gladi⁹ tp̄alis est potestas tp̄alis De q Ro. xij. Si male feceris: time. Nō em sine causa gladiū portat. Vñ dicit leu giste q merū impiū est habere gladij potestātē ad alimaduertēdū facinorosos hoies ff. de iurisd. om. iudi. l. impiū. Gladi⁹ spūritualis est excoicatio q p̄cedit ex potestate

spūrituali. De q Apoc. j. et. xix. De ore ei⁹ exibat gladi⁹ ex vtraq; parte acur⁹. Nota Et vtraq; p̄e. s. ad delinādū a malo z ad faciēdū bonū. Prim⁹ gladi⁹ separat aiaz a corpe naturali. Secdo separat aiaz a corpe mystico qd est ecclia. Istū gladiū solus Petri⁹ portat. Symon Petri⁹ habens gladiū/ eduxit eū: et p̄cussit pontificē/ suū/ et abscidit auriculaz ei⁹ dexterā. Jo. xvi. Et Lu. xxi. Et dñs eū reprehendit dicens. Mitte gladiū in vaginā zc. Ad innuēdū q iste gladi⁹ spūalis nō debz exerceri i corpe sed in aia: tñ corpe vero seruus nūi vsq; ad sanguinis effusione excludit: vt in. c. In archiep̄atu. de raptōib. Et in. c. Ep̄iscop⁹. ne clericī vel mona. li. vj. Rō quare sol⁹ Petri⁹ qz solus papa habet potestātē spūritualē p̄ncipaliter et plenarie. Reliqui vero ep̄i in partē sollicitudinis s̄ vocati nō in plenitudine potestatis/ de vīu pallij. c. ad honore. De concess. p̄e. Propo fuisse. Et. xxi. di. In nouo. Et di. xxi. S. croictrā. Et iste gladi⁹ est maior pmo. Vñ de de maio. et obe. Solite. Iste q gladi⁹ est multū cauend⁹: qz excoicatio est maior pena q fit in ecclia dei. xxiij. q. iij. Corrip̄antur. Et olim in ecclia primitiua multū timebat: qz excoicatus ab ap̄lis arripiebatur a diabolo: sicut dicit Glo. sup illo verbo. j. Cor. v. Ego autē absens corpe: p̄s autē spū: iudicauī hūc hoiez tradere satanae in interitū carnis vt spū: saluus fiat. Et ideo est valde timēda siue iusta siue iniusta. ij. q. iij. c. j. Hora hic aliquos effect⁹ excoicatiois: de qb vide de rescriptis. c. j. lib. vi. Et de sen. excō. Decernim⁹. eodem lib. Hodie autē nihil timef: qz ista puniō nō statim seq̄t: S; lento gradu ad vīn dictā sui diuina p̄cedit ira tarditateq; sup plicij grauitate cōpensat. Valeri⁹ pmo li bro titulo d neglecta religioe. Jo David Nisi queri fueritis gladiū suū vibrauit arcum suū retendit. Hora arcū suū retēdit qui quāto plus extendit tanto graui⁹ p̄cussit zc. Fugite q a facie gladij: qm vltor: int q̄tatū gladi⁹ ē. Job. xix. **S**ecdo chris fuit in piculo mortēdi p p̄cipitationē: vt p̄ Lu. iij. s. in nazareth. Dic hystoriā: s. nolu it mori hac morte. **T**ertio fuit in piculo mortēdi p lapidationē: et hoc bis. Pri mo quando dixit iudeis. Amen amen dñ

Bernio. XLIII Fo. LXXIII

eo vobis anteq̃ Abaaz fieret ego sum zc
 Joa. viij. Scdo qñ dicit. Ego et pz vnus
 sumus. Jo. x. Dic historã. Quare noluit
 sic mori? Rñso. vt instrueret nos euitare
 mortē lapidatōis: id est auaritie que indu
 rat cor qñ lapis circa indigētiã primi Jñ
 de avaro dicit Job. Cor eius indurabit qñ
 lapis et stringet quasi malleatoris incus.
 Job. xij. Quari g moriunt lapidari. Tor
 lapides sūt quot sunt modi auaritie. Pri
 mus g lapsus est rapina. Istō lapide mori
 untur om̃i t̃pales et stipendiarij: z etiã ali
 qui nobiles et milites q̃ ppter vanitates
 nolūt viuere ex stipendijs suis: iō oportet
 eos rapere: qz nō seruant p̃siliū Joānis
 bapti. di. Nemine cōcuciaris neqz calum
 faciatis. Et estote pzenti stipendijs vris.
 Lu. iij. Scds lapsus est simonia: et isto la
 pidant p̃lati et clerici zc. Dic vt expedit.
 Nota contra vendentes ius patronatus.
 Jñ nota q̃ auaritia seu tenactas laicozū
 est causa simonie clericoz. Ro: quia pro la
 bozibz clericoz in administrandis sacramē
 tis: laici nō dant aliqd stipendiū clericis.
 iō clerici paciscunt ante siue vadant ad se
 peliendū siue ad aliqd aliud: et sic cōmit
 tunt simonia. Nota etiã hic ptra venden
 tes altaria: z sepulchras cōtra nolētes re
 cipe aliqd in monasterijs nisi cum pacto.
 Tertius lapsus est ysura siue mutuando. x.
 p. xij. siue vedēdo ad sp̃heram siue recipien
 do fructus vti pignozate zc. Quartus la
 pis est fraus in veditiōibz et emptiōibz zc
 Quintus est calūnia: isto lapide moriunt
 turiste et aduocati zc. Sextus est furtum
 zc. Septim⁹ est detentio solidate vel de
 cimarū zc. Jo dicit scriptura. In via ruine
 s. auaritie nō eas: et nō offendes in lapi
 des: nec pones aie tue scādalū. Eccl. xxxij.
 Quarto fuit in piculo moriēdi p vene
 nationē zc. Judei em̃ ydentes q̃ nō pote
 rāt ipm̃ p̃dictis modis occidere: ponebāt
 de arsenico seu toxico in cibū ch̃isti: vt ip̃z
 venenarent. Auctoritas p̃phetie in p̃sona
 ch̃i di. Tu dñe demonstra. mibi z cognoui
 tu ostēdisti mibi studia eoz: qz sup me co
 gitauerūt cōsilia dicētes. Vitam⁹ lignū
 in panem eius: et eradamus eum de terra
 viuentium: et nomen eius nō memoretur
 amplius. Hier. xij. Nota lignus. i. taxum
 que est arbor venenata: inde dicit toxicus

a murata in o. Sed ch̃ist⁹? nolebat come
 dere de cibo venenato. Quare nō? Rñr.
 vt instrueret nos vitare mortē potionatā
 ex petō luxurie in q̃ sub cibo dulci ponitur
 toxicū mortis. Sic faciūt illi q̃ volūt altū
 toxicare: iō caueatis. Ideo Job. Nunqd
 pōt aliqd gustare: qd gustatū afferet mor
 tem Job. vij. quasi diceret nullus gustat⁹
 sciens hoc. g. zc. Quinto fuit in pericu
 lo moriēdi p crucifixiōē: et iste mod⁹ mo
 riēdi placuit sibi. imo venit de galilea vt
 qz in iudeam vt tali morte moreretur: vt pz
 Bar. xx. Ecce ascendim⁹ hierosolimā zc
 Et in nocte passiōis huius mortis crucis vl
 tra se se ch̃ist⁹ obrulit di. Quē querit⁹ zc.
 Ego sum. Joa. xix. Et data sentētia a Pi
 lato nō appellauit nec excusauit se: s. bati
 lans sibi crucē exiuit in eum q̃ dicit calua
 rie locū Joa. xix. Quare iste mod⁹ moriē
 di p̃e alijs placuit sibi? Rñr. duplex rō est
 Prima rō est literalis. Scda est moralis
 Prima g ratio litalis est: vt restitueret fru
 ctū subractū p Adam et Euam zc. Ip̃e
 em̃ est fructus d̃ q̃ dicit Marie virgini.
 Benedic⁹ fructus ventris tui. quando g
 ch̃istus fuit in arbore crucis tunc fuit re
 stituit⁹ fruct⁹ zc. Que nō rapuit tūc ex o
 uebaz: et sic remissa iniuria reparauit nos
 in aia et in corpe. Vide infra in sermōe ex
 altatōis. in introitu. Vel dic q̃ ratio est q̃
 re acceptauit mortem crucis: vt instrueret
 nos q̃ si volum⁹ saluari crucifigam⁹ nos
 in cruce penitētie ad exemplū ch̃isti. Pe
 nitentia em̃ est crux quedā p̃sertim illis q̃
 nō sunt assueri zc. Dic practice zc. Ideo
 Apostol⁹. Qui ch̃isti sūt: carnem suam
 crucifixerūt cum vitijs: et cōcupiscentijs.
 Gal. v. Et tunc sicut facti sum⁹ siles ch̃o
 in morte: ita erimus siles in gloria. Aucto
 ritas. Si em̃ cōplacati facti sum⁹ sileu
 dunt mortis: simul et resurrectiōis erim⁹.
 hoc scientes: qz verus homo noster simul
 crucifixus est vt destruat⁹ corp⁹ pcti: vt vl
 tra nō seruiam⁹ petō. Qui em̃ mortu⁹ est
 iustificatus a peccato. Si autē mortui su
 mus cū ch̃isto: credim⁹: qz simul viuem⁹
 cū ip̃o. Ro. viij. Ideo dicit ch̃ist⁹. Vbi
 abūt gloriari nisi in cruce. Quantum
 ad scōz hoc verbū p̃tractabit in p̃sona serē
 Helene. Dicat historia quomodo iuenit
 sanctam crucem zc. Ideo dicit ip̃a Vbi
 R v

In festo Corone domini

abste gloriari nisi in cruce dñi rē. Dicit h
de virtute sancte crucis ad sanādū infirmos
F. gura habet de serpente eneo. Nūc. xxi.
Et ad cōprimēdū r fugandū diabolu nō
solū a christianis: s; etiā ab infidelib; De
chriānis dic exemplū de sancta Justina
et Epitiano rē. Itē de sctō Chulstophoro.
De infidelib; da exemplū de illo iudeo q
quādā nocte dormiēs in templo quodāz
idoloz signavit se signo crucis ppter timo
rem demonū rē. De q dixit demon. Vās
vacuū sed signatū rē. Greg. ponit in dia
logo. Quāntū ad tertiū verbū ppositum
exponet sēu ptractabit in pōna cuiuslibet
hois bñ credentis qui digne debet dicere.
Vbi abste gloriari nisi in cruce dñi. Rō:
q; antiquit; ante crucem oēs quāscūq;
sancti ibant ad infernū: q; habet q̄tuor lo
ca rē. ad quorū alterū ibat hō. ps. Quis ē
homo qui viuet r nō videbit mortē: Eru
er aliam suam de manu inferni. Hora h cō
tra iudeos rē. Gen. xxxv. Descendā ad fi
liū meum lugens in infernū. Chulst; po
mōrū? descendit ad inferos et captiuam
adduxit captiuitatē redimēdo sctos p̄ces
qui erant in limbo patrum: q; dicit sinus
Abrae: iuxta p̄phiam Sacha. ix. Tu q; p
in sanguine testamenti tui eduisti victos
de lacu in q nō est aqua. Vodo autē ver
fidelis si mori statim inuenit tanuam pa
radisi apertā virtute crucis chri. Ideo dī
Raba. Crux chri clauis est paradisi. Jo
Joā. iij. Sicut Moyses erat. serp. in deier
io. Nūc. xxi. Sic exaltari oportet filius
hois vt omnis qui credit in eū nō pereat:
sed habeat vitam eternam. Quilibet ergo
fidelis pōt dicere. Vbi abste gloriari ni
si in cruce. Et ita cantam; in missa bodie.
Nos autē gloriari oportet in cruce dñi no
stri Jeū chri: in quo est salus vita r re
surrectio nostra rē. Amen.

In festo corone domini. Sermo XLV.

Coronam de
capite imposuerunt capiti eius.
Joā. xix. Istud festū sit ab ordi
ne nro rē. Sciendū p declaratione q iter
altas magnas reuelatiōes quas chrius

fecit. brō Joāni euāgeliste in Apoc. fuit
vna valde pulchra d materia bodierna de
qua ipse dīc. Vidi celū apertū r ecce equ
albo: et q; sedebat sup eū vocabat fidelis et
verax: r cū iustitia iudicat r pugnat. Ocu
li aut ei; sicut flāma ignis: et in capite ei;
diademata multa Apoc. xix. Sic sunt sex
clauis. Prima clauis ibi: Vidi celum
apertū. ista celi apertura significat incarna
tiōē chri: q; tūc celū fuit apertū sic qñ ali
quis est liberalis ad dandū donū: dī de eo
iste habet bursam apertā. Seda clauis ibi:
Et ecce equus albus. Ecce queratio eius.
Equ; significat corp; chulst; albo p; scilicet
mā puritatē: sup quē sedebat illū gubernā
do cū freno tempantie r cū calcantiō amo
ris r timoris. Tertia ibi: Et q; sedebat sup
p eū vocabat fidelis et verax. Fidelis ad
implendū pmissiōes factas in veteri testa
mēto. Verax quātū ad doctrinā euāgelicā.
Quarta ibi: Et cū iustitia iudicat r pugnat.
hoc in redemptiōe huma
ni generis: quā noluit facere p potentiam.
sed p iustitiā. Et. lxiij. Ego q loquor iusti
tiā et p̄p̄tor sum ad saluādūz. Quinta:
Oculi aut ei; sicut flāma ignis. In eius
glōria resurrectione Oculi em chri; sūt oēs
na spūsserū: que sunt septes. Apoc. v. Vidi
agnū stantē rāq; oculum habentē cornua
septē r oculos septē: q; sunt septē spūes: dī
missi in oēm terrā. Sexta: Et in capite ei;
diademata multa: iug glōria coronatio.
Pro fmōis fundamēto in q agit de co
rona chri quā iudei tēp osuerūt in passiōe
Dñi theologicis q̄stio de ipso chulst.
Querit. Vtrū chulst; meruit oib; no
bis grām et gloriā. Arguit q nō. Premiū
excedit meritū: et meritū ordinat ad pre
miū: sicut ad finē: sed premiū alioz oim n
excedit meritū chulst; igit meritum chulst;
nō ordinat ad aliud: sicut ad finem: cū sit
nobilē q; illud. igit. Item meritūz chulst;
fuit qdā bonū finitū: cū fuerit ei; fm na
turam humanā: s; p̄ctm alioz fuit infinitū
tum malū: q; tanta offēsa et p̄ctm quā
est ille q; offēdit: s; ille est infinit; s; deus.
Igit cū finitū nō sit p̄portionabile cū infini
tū nullū meritū chri potuit mereri dele
ctiōe offēse. In oppositum. Leo papa in
fmōe de natiuitate. Sicut a reatu nullūz

liberū reperit: sic liberandis oibz venit: g
chusti? meruit oibz nobis gloriā et grām.
z sic istio manet p vtracqz pre dubia. Ad
questionē respōdēdū est fm Scotū sup. ij
lenten. dist. xij. q. j. q meritu chusti pōt du
pliciter considerari.

Primo modo fm sufficientiā

Secdo mō fm efficacā

¶ Primo mō meruit oibz delectationē cul/
pe: collationē gratie z glie. Secdo mō si
quā oēs psecuti sunt redemptionē qd fz
sufficientiā oibz delectationē culpe z collati/
onē gratie z glorie chusti? meruerit: paret
per eundē Scotū. Meritū em chusti hz
quandā infinitatē ex supposito chusti qd
eliciebat z exercuit opationes illius natu
re assumpte. et ideo vita illius suppositi et
operatiōes: fuerunt bonum infinitū: ppter
quod z mors z operatio z alie opationes
habuerunt quandā infinitatē: vt sufficiēz
infinitis peccatis delendis: et infiniti gra/
tias z glorijs pñendis: quod quantū ad ef/
ficaciā nō meruerit. paret p eundē: quia
actus actiuoz sunt in patiente: et dispositi/
o z vnito agentī. ij. de anima. sicut paret in
agentibz z patientibz: copuliter. igitur sic
erit in actione meritoria: quantū ad influ/
entiā in alios. Sed pñunctio cū chrislo re/
quisita vt meritum chusti valeat eis: ē p
cognitionē z dilectionē: fm q hō disponit
le ad gratiaz: cognoscendo z diligēdo deū:
nō autē oēs sic se disponunt: quare nō oibz
meruit fm efficacā. z hanc opationē acce/
pit Scotus a Tho. ij. pre summe. q. xlvij
Dicit tñ Scotus pñariū. q vita chsti fuit
ita excellens vt haberet tantā infinitatē
qntā ad efficacā sic qntā ad sufficientiā.
Et ad argumētū pñz pñā dī: q chris me/
ruit fm portioēz inferiorē z nō supiorē. Iō
pñū alioz qd receperunt p merito chsti:
fuit meli? formalit? q aliqz actus merito
rius portioēz inferioris chsti. z ponit ra/
le meritū chusti ordinari ad premiū alioz
sicut ad finē sub fine. Ad scdā partē ar/
gumētī dicit q z si chusti passio et meritū
ipius totū sit formaliter finitū: q tñ con/
iunt p gratiā z gloriā obiecto infinito
ideo potuit delere peccati reatum z pñm
nō erat infinitū intensiue: quia nō est po/
nendū summū malum: et licet sit infinit?
tamē pñm est infinitū referendo. ly tñ et

quantū ad formales ratiōes vtriusqz infē
formaliter. tamē actus pñi mortalis est fi
nitus. ideo chusti? p morte nobis meruit
gratiā iuxta verba: z sic de alijs. Inuent
q ad similitudinē pape vel imperatoris
christus habuit tres coronas:

Prima fuit corona sapiētie diuinalis

Secda fuit corona penitētie corpālis

Tertia fuit corona pñdētie gñalis.

¶ Deo primo zc. Corona sapiētie diui/
nalis. Pro cui? declaratiōe nota q sapien/
tia dī corona triplici rōne. Prima qz coro/
na portat in capite: alis nō diceret hō coro/
natus zc. Sic sapiētia zc. Ideo dī vul/
gariter de persona sapiētie. Dīste habet
bonū caput. de ista corona dicit Eccl. xlv.
Corona aurea sup caput eius expressa si/
gno sanctitatis. Hora expssa signo sanctita/
tis. Aliq habent coronā sapiētie in facul/
tate theologie vel iuris ciuilis vel decre/
taliū. vel pñe: sed nō est expssa signo san/
ctitatis sed vanitatis qz habet magnā sci/
entiā: sed malā pñentiā zc. De talibz loq/
tur Apostol? Rom. j. Cum em cognouit
sent deū nō sicut deum glorificauerūt: aut
gras egerunt zc. Secda ratio quia corona
caret principio z fine quia finis vnitur pñ/
cipio. Vñ dicit diadema/ qñ duo demens:
scz finē z principū. Sapiētie. est de? fons
sapiētie verbū dei in excelsis. Omnis sa/
piētia a dño deo est zc. Eccl. j. Si ergo fi/
nis omnis studij z scientie debet esse deus
secus de multis zc. Dic practice in theolo/
gis quoz multi student vt fiant magistri
z ascendant ad gradū. Ite de canonistis q
student nō ad finē dei: sed ad habendū bñ/
ficiā et platuras zc. Ite de legistis pñ ho/
noz et pgregandas pecunias zc. Principi/
piū g scientie est deus q dat eis intellectu/
voluntatem ad studendū: memoriā rem/
pus/ libros zc. Sed finis est ppter mūdū.
nō vnitur ergo finis principio: ideo nō est
vera sapiētia. Ideo Jacob? Non est ista
sapiētia de surium deicendēs: id est diu/
na: sed terrena/ animalis z diabolica. Ite
co. ij. Tertia ratio quia corona quibz dīz
floribus eminet et ornat zc. Ecce triplex
ratio quare sapiētia diuina dicitur coro/
na. Ideo de hac sapiētia diuina loquēs
Salomon dīc. Sapiētia dabit capiti tuo
augmenta grāz z corona inelyta proteget

In festo sancti Joā. ante portāla.

te. Plouer. iij. Ista igitur corona sapientie fuit coronat christus. Auctoritas. Egredimini et videte filie sion etc. Lani. iij. etc. Dico secundo quod christus fuit coronatus in hoc modo de corona penitentie corporalis. De hac loquitur thema. Dixerunt enim iudei. Iste iesus facit se regem et imponam ei coronam etc. Rō qre christus voluit hac corona coronari est: quod ex pccō Ade et nris/duo mala incurrit. Primo quod eram? pdenari ad furcas inferni in qbo debebam? suspendi. Secundo quod pdidim? coronam glorie paradisi. Sicut igitur propter primum malū christus voluit crucifigi: ut propter recuperationem corone glorie voluit coronari. Iō cantat ecclesia. Coronat reges oim? corona cōtumelie/cui? nobis e ppro? bñū coronā pferat glie. Moraliter. si volueris ut oves obtemperet coronā glie pmissam nobis a christo: oportet in hoc mōdo nos coronari corona spinarū. Qrtuo? gñā spinarū ptenent. Anter? gliderā Jo cū pccatōe memoriam peto. Lōrrio dī spina q pungit. ps. Lōrrius sum in erūna mea dū cōfigit spina. Cū hac spina debemus pungi de pccatis peccatis. Iō Eia. xxxvij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine anime mee. Posteri? bona q omisim? vel cogitādo penas inferni quas meruim? in inferno. Bonū erat ei si natus non fuisset hō ille. Dat. xxvj. Dextorū cogitādo bona que peccando pdidim? Sinistrotū cogitādo iudiciū gñ. in q dicent montib? ca dire sup nos etc. Apoc. vi. Hora hic mira? culū de illo iuvene scutifero male vite etc. q somniauit quadā nocte q fuit tract? ad iudiciū. in q videbat christū et pginē et oēs sanctos: et corā eo dicebant aie iudicāde: et christus quāsdā iudicabam? paradisi. Qdā vt irent ad purgatoriū/ quāsdā ad infernū crudelissime a demonib? tractādas etc. Iuuenis h videns dicebat intra se. Qmiserat dīcamqñ me interrogabit etc. Et cū fuisset vocat? dixit ei ihs/ qd es tu? Redde rationē vite tue. Tūc excitat? iuuenis ad h verbū effect? est tot? canus etc. et tūc dimisit vanitates: et recepit ciliū: et magnā penitentiā fecit: et bon? et scūs effect? est etc. Iste igitur fuit coronat? corona spinarū De talib? dixit christus. Sic liliū in ipi? nas: sic amica mea inter filias Lantico ij. Dico tertio quod christus fuit coronat? de

corona pñdētie generalis: quā sibi merito passiois acqñuit. Data ē mibi prās oīs in celo et in terra. Dat. vlt. et Phil. ij. Humiliauit semetipm fac. obe. etc. Et sequit. Propter qd de? exaltavit illū: et dedit illi nomē etc. David. Hīnuisti eū paulomīnus ab angelis glia et honore coronasti eū etc. vlt. q pambulat semitas mar? Hora Hīnuisti etc. nō dignitate vel honore vel scia: sed natura. Vel/ nō mēte s; carne: qā fuit passibilis et h nō diuiz admodicū vlt q ad resurrectionē. Glia in resurrectione et honore in ascensione. Vel glia. i. claritate immortalitatis. et honore. s. diuini nois: qā dedit nomē qd est sup oēs nomē etc. Passio nis em merito oēs creature sibi subiecte Et ponit David qnqz differēcias c carūraz. Primo oves. i. pñas simplices q habent pñtōes oīs etc. Dic etc. Secundo boves. i. pñas vite aplice: habētes duo cotnua. s. bone vite et vere doctrine. Ideo de Vniuersis i feminino. i. vaccas q debent pñm lactare lacte bone doctrine. Tertio pecora campi. pñtōes: q in h mōdo tenent vitā bestiale vt pecora: seqndo sensualitātē. Hō cū in honore esset nō intellexit etc. Quarto volucres celli. i. angelos q in iudicio separabunt bonos a malis. Quinto et pisces maris: isti sūt demōes q p mare h mōdi latitāt et discurrūt ad pñdendū aīas etc. Deo gratias. Amen.

In festo sancti Joānis euange. ante portā latinā. Ser. xij. vi.

Nec est discipulus ille que diligebat Iesus.

Joā. xij. Profundamēto seminis qd ē dilectio dei erga creaturas. oīs theologicis qstio. Querit. Vlt de? diligit oia ex charitate eqñ. Arguit. Illos deus nō diligit ex charitate quos nō predestinat ad eternā salutem. sed non oia sūt pdestinata ad eternā salutē. Igit. Vltor pr: quia charitas ideo sit virtutum consummatio maxime vltimūz alpi cit finem. Iuxta dictum David. Omnis cōsummationis vidit finem: finis autem vltimūz est eterna salus. aut obiectiua: aut inbestiua: id est inherens vt fructus et

visio dei. Sed probat minor: ex eo q non
omnia cognoscit: nec diligit: vt in sensibi-
lia z bruta: in natura rationali: vt reprob-
i quoz nō est salus. igit. In oppositum ex il-
lo verbo: Sap. ij. Diligis oia dñe: z nūq
odisti eoz que fecisti: dilectio autē dī/ testi-
monio Joannis: est charitas. q deus dili-
git oia ex charitate equaliter: z sic questio
manet p vtraz parte dubia. Ad questio-
nē respondendū est fm Bona. sup. ij. sen-
tist. xxi. q. de dilectione dei possum? loq
duplīter. Vno mō quantū ad actū dilec-
tionis: qui qdē est idem cū diuina volun-
tate z diuina essentia. Et sic ad dubiū dī
q de oia diligit equaliter: scz vno actu
simplici et inuariabili. Alio mō possum?
loqui de diuina dilectione ex parte effectus:
hoc mō diligit est ei bonum velle. Et sic
ad dubiū dī: q deus nō oia eq̄līter diligit
q vni pauciora dona cōcedit q̄ alii. No-
tat insup idē doctor ibidem: q quedā ver-
ba de deo dicta respectu creature notat ef-
fectum in creatura futurū/ vt pdestinare.
quedam notant effectū in pñci/ vt creare/
cōseruare: z quedā indifferenter/ vt dilige-
re: qm dñs diligit hoīez: sic pferēdo pñciatū
sue sibi pparando p futuro. Et q igitur
nos diligit: debem? ipm diligere: habet. ff.
de petitiō. heredita. l. sed si lege. recipiēs be-
neficiū ab aliquo iure naturali tenetur
ad antidota: id est ad simile rependendū.
Scribitur quoq de testa. c. cū voluntate.
In bonis pferendis pmo loco tenemur
illis a quibus nos constat beneficia rece-
pisse. igit mltā a dō bñficia recepim?: in
qbus cōstat q quantū ad effectum nos di-
ligit: z non omēs hoc mōdo equaliter. Et
ad argumentū dicitur q intelligit quātū
ad effectū: q quos nō pdestinat non sūt
capaces vltime beatitudinis: sic bñs Jo-
annes/ quē nō solū dilexit quantū ad affe-
ctum: sed etiam effectum. iuxta verba pre-
assumpta zc. Thema loquitur de beato
Joāne euangelista. Et ex thēmate sumo
motiū declarandi quoz sūt gradus amo-
ris q̄s de? hz ad suas creaturas. Et q̄res
inueni q tres sunt gradus.
Prim⁹ de amore generali
Sec⁹ de amore speciali
Tert⁹ de amore singulari.
¶ Primo gradu de? diligit oēs creatur-

ras generaliter. In scdo diligit solum pro-
nas bonas p deuotionē. In tertio gradu
diligit Joāne euangelista: z de isto tertio
gradu dicit thema. Hic est zc. ¶ Prim⁹
grad⁹ de amore generali/ quo deus dili-
git oēs creaturas. Hoc pbatur rōne z au-
ctoritate. Rōne: qz quilibet artifex diligit
opa sua/ z vult in ipis laudari. Verbi gra
Si aliq̄s edificasset domū zc. Sic dom⁹
dei est mund⁹ zc. in celo sunt camere/ in q
bus habitat ipse cū filiis: mūd⁹ iste est sta-
bulū: infern⁹ est carcer zc. ¶ Israel q̄ ma-
gna est dom⁹ dñi/ z ingens locus possessio-
nis ei⁹: magn⁹ et nō habēs finem: exalt⁹
z immēsus. Baruc. ij. Nota: non habens
finem. l. quo ad durationē. Hāc domū fe-
cit deus cū magna sapiētia. ps. cii. Quā
magnificata sunt opa tua dñe: oia in sapi-
entia fecisti. ergo deus diligit opera sua zc. z
vult laudari z nō maledici in ipis: als est
magnū pccm. ¶ Qui peccaret q blasphemā-
ret diabolu in quātū est dei creatura. ¶ Qui
in eplā Jude dī. Eū Michael archange-
lus cum diabolo disputans altercaret de
moysi corpore nō est ausus iudiciū inferre
blasphemie: sed dixit. Imperet tibi dñs.
Vide aliam rationē quā ponit Tho. in. j.
parte. q. xx. ar. ij. Amare em est bonū/ vel
le autē esse/ est maximū bonum. Dñs autē
creature habent esse a deo: ppter hoc em
sunt qz deus vult eas esse zc. Nota de illo
scro q dum itineraret indignat⁹ d magno
vento/ maledixit: de q maledictioe cōtrite?
inclusit se in quadā domo: et ptecit clauē
in mare: pmittens se nūq inde exire: quoz
vsq inueniret clauis: z tandē p̄sentat⁹ fu-
it sibi piscis post annū: in cui⁹ ventre inue-
nit clauē zc. Paret q̄ro. Auctoritate etiā
pbat. Sap. xj. Diligis oia q sunt: et nūq
odisti eoz que fecisti: nec em odiēs fecisti.
Declara. Hodo sūt hic q̄tuor q̄stiones
Prima: si deus creauit omia: z ex hoc di-
ligit oia: cū deus sit summū bonū: quare
alique creature sūt male naturaliter: sicut
serpentes. dracones/ z hmōi: dico natura-
liter ad excludendū demones z pccōres: q
nō sūt naturaliter mali: de qbz dicā. j. in
ij. q. Nota q ppter hanc rōnē z alias: moti
sūt manichei ad dicendū q creature visibi-
les sūt create a diabolo: sed heresis est z d
auctoritatē scripture in multis locis. iō rñde

De sancto Joāne anteportalati.

ad oppositū vt p Thō. in. j. pre. q. lxx. ar. j. ad scōm. Scda q̄stio p modū argumenti: videt q̄ de nō diligit oēs creaturas salte visibiles. Nā nullū diligit suū zūū: s; oēs creature visibiles videt p̄rie deo: q; retrahunt ab ipso deo: q; omia p̄ctā sūt amore creature: q̄n diligit p̄ q̄ creator. Un̄ em̄ auaritia. i. rapine/furta/pirarice: nisi ex auro: Un̄ luxurie: nisi ex feminis: Un̄ superbie: nisi ex dignitatib; / officijs / z honorib; bus: Et hec oia sūt creature dei. Un̄ dicit Aug. zc. vt sup̄. Itē apls. Itē chrs vt sup̄. Itē. j. Jo. ij. Si q̄s diligit mōm nō ē cōtra rās p̄ris in eo: qm̄ oē qd ē in mōdo aut ē p̄cupiscētia carnis: aut p̄cupia oculor; et supbia vite. Sed dicit fm̄ Aug. sup̄ Jo. q. nomie mōdi hic amatores mōdi significant. Un̄ Aug. dr q. p̄ctm̄ mortale nihil aliū ē q̄ auersio ab incommutabili bono z conuersio ad cōmutabile bonū: qd est creatura. Itē ap̄s p̄sult nob nō p̄replari ea q̄ videt. ij. Cor. iij. Nō p̄replantib; nob q̄ vident s; q̄ nō vident: q̄ em̄ vident spalia sūt: q̄ at nō vident eterna zc. Et Jo. xv. Si mud; vos odit scitote: q; me p̄noze vob odio habuit. R̄r. fm̄ Thō. vbi s. Ad tertiū. Creature oēs q̄ntū est de se: nō retrahūt a deo: s; in ipm̄ ducūt: q; inuisibilia dei a creatura mōdi p̄ ea q̄ facta sūt intellecta p̄spiciūt: sempiterna q̄q; virt; et; z diuinitas. Ro. i. S; q; auertūt a deo: h̄ est ex culpa eor; q̄ insipient eis vtunt: vt p̄z de diuitijs q̄b; aliq̄ bñ vii sūt: sic Abraā / Dauid / z Job / z h̄mōi. z aliq̄ male. Et iō dr Sap. xij. q; creature dei facte sūt in m̄scipulā pedibus insipientū. Quinimo z h̄ ipm̄: q; a deo abducūt attestat q̄ sint a deo. Nō em̄ abducūt z retrahūt a deo insipientes: nisi allicie de fm̄ aliqd boni in eis existens: qd h̄it a deo fm̄ Thō. Quia sic oē cē ita oē bonū a deo ē. Jo. j. Via p̄ ipm̄ facta sūt zc. Et h̄ etiā p̄firmat p̄sile. Nā si ignis accendit z cōbūrit domū tuā: nō seq̄t ex h̄ q; ignis sit mal;: s; q; tu male vteris igne. Sic z d; vino inebriate hoies: q̄uis hac rōe bestialis mahomet; p̄hibuerit vinū. j. Tim. iij. Quis creatura dei bona ē z nihil reijciēdu qd cū ḡtaz actione p̄cipit. Tertia questio. Truz sit p̄ctm̄ occidere creaturas zc. Et videt q; sic: q; facte sūt a deo et ab eo diligunt; ḡ zc. Prefca. P̄ctm̄ ē eis maledice-

re: q̄ maius p̄ctm̄ videt eas destruere zc. Propt̄ h̄ aliq̄ faciebāt cōscientiā occidēdo pulices: s; nō gallinas z p̄dices zc. Pro re spōsiōe nota: q; de; fec creaturas duplici fine. P̄rio p̄p̄ gl̄iam sui. Scdo p̄p̄ vtilitā tē hois. De primo. Prouer. xvj. Uniuersa p̄p̄ semetipm̄ opatus est dñs. De scdo. Gen. j. Dedit vob oēs herbā zc. z sint vob in cibū zc. Itē Gen. ix. Qm̄ qd mouet z viuit: erit vob in cibū. Itē de corporib; celestib; h̄ Deuf. iij. Custodite sollicite animas v̄ras zc. ne forte eleuat; oculis ad celū videas solē z lunā z oia alia celi. z errore decept; adores ea et colas: q̄ creauit dñs de; tu; in misterii cunctis gētib; q̄ sub celo sūt. Ad ad p̄positū: occidit creaturas p̄ esse dupl̄r. Vno mō in vtilitate hoim vel cōtritis vt homicidas z malefactores: vt p̄sone singulares vt p̄p̄ cibū zc. et tūc nō ē p̄ctm̄: dūmō debite circūstantie obferunt id est q; fiat ab eo cui p̄as a deo cōcessa ē: z cū debito mō p̄cedendi fm̄ formā iuris: q; h̄ p̄cordat fini secūdo ad quē de; ordi; nauit creaturas. Alio mō sine hois vilitate / intēdēdo solū creaturaz destruccōez: z tūc ē p̄ctm̄ eo q; nō p̄cordat: nec p̄mo finē nec scdo: et ex h̄ etiā maledicere creatur; ē p̄ctm̄ etiā demoni: in q̄ntū ē creatura dei: q; nllī fini cōcordat si maledicet creatura in q̄ntū creatura: scē si maledicet creatura respectu malitie sue q̄ nō ē a deo. Itē Dan. xij. Bndicite oia opa dñi dñio. i. vos hoies bndicite dñio ex p̄sideratōe oim creaturaz. Quarta q̄stio. An h̄ amore gñali de; diligat p̄ctōes damnatos z demōes. R̄r. q; sic: q̄ntū ad naturā: s; nō q̄ntū ad culpam. Rō p̄mi: q; bō ē ad imaginē dei sic z an; gel;: s; macula culpe est deo odibilis. Zuctoritas. Odio ē deo ipius et ipiteras et; Sap. xij. Nota sūt q; de; odit ipiteras z p̄pter eā odit et ipiū: ita q; eadē rō odit est vtrobiq; Singlari; tñ tres dñas p̄ctōz h̄z odio de;. Un̄ Eccl. xxv. Tres spēs odit aia mea z agguoz valde aie illoz: pauperē supbū / z diuitē mēdace; / et senē facinorē / et iūenē fatuū. Maculā ḡ odit de; i imagine sua. Et ex h̄ nota s; mlieres se depingentes zc. q; mltū haberet p̄ malo pictorē si aliq; ignat; artis veller emēdare picturam zc. Alio mag; q; i hostia: in q̄ de; n̄ vult maculā: vt p̄z Leui. xxij. zc. Fiat ḡ. ratio. Si

inaiata et irrationabilia sibi offerenda vult
de? q? sunt sine macula: quanto magis alias res
males et. Quidam oēs q? opant iniquitate et.
Vltima sanguini et dolosi abominabiles oīs
Jo lauamini mōi estote: auferte malū co
gitationū vīaz. Et. j. ¶ Scdō grad? di
uine dilectiōis ē de amore spēali q? solū bo
nos diligit. Similitudo de? de hōie bono q?
h? diligit oēs p̄mos: tñ spēali? filios: pa
tēres et amicos: et oñdit eis sig? dilectiōis:
cū eis loq̄ndo/ p̄sando et. Sic dō bonis
p̄sonis oñdit sig? dilectiōis. P̄mo loq̄ndo:
loq̄t hō deo cū dīat vt dīc? Jhd. in li. de sū.
bo. de? loq̄t hōi qñ dat p̄olatiōes et. Jte
qñ leg? bonū libtū et. Ecōtra qñ leg? aliū
quē libtū malū: loq̄t tibi diabolus. Un Jhd.
do. Jdeo p̄hibet chīstianis legere figmēta
poetaz: q? p̄ oblectamenta fabulaz nimīū
mētē excitat ad incontinentia libidīnū et. xxx.
vij. di. io. et. Scdō p̄uerlat de? cū bonis:
q? manet i eis p̄ dilectiōis. Qui diligit me
fmonē meū suabit: et p̄ me? diligit eū et
ad eū veniē? et mōtione apd eū faciē?.
Jo. xij. Hora p̄anctiōis et. q? de? et ad
malos qñq? venit p̄ bonas ispiratiōes et.
h? mōtione suā solū i bonis fac. Un. j. Jo.
iij. de? charitas ē et q? manet in charitate
in deo manet et de? i eo. Tercio comedit
cū bonis qñ sumit corp? chīstī et. Apoc. ij.
Ecce sto ad ostiū et pulso et. Quarto dat
dona eis: hūc hūilītatē: hūc māuerudīez
Jo regratiari tenent boni deo. Jde de ho
nis p̄alibus et. De isto amore spāli loq̄t
scptura cū dīr. Nemīez diligit de? nisi eū q?
cū sapia inhabitat. Sap. vij. Hora Inhabi
tat: q? de? isto amore nō amat stultos: sed
sapīētes. S? videam? q? s? sapīētes. Hora
similitudinē de itinerantib? p̄ biuīū: vīa sinī
stra ē p̄lea arborib? et tabernis et dīctis:
h? est? pass? piculos? plen? latrōib? et. vīa
dextera est? aspa s? tura et. Sup? illo ar bi
uio est? turr? guardie et vn? stās i turrī cla
marēt itinerantib? dīcēs. Non caris p̄ sinī
strā: q? est piculosa et. s? ad dexterā et. illi q?
credēt ēēt sapīētes et irēt p̄ vīa dextera.
Jlli q? qui p̄ sinīstrā nō credēs clamāti
essent insipīētes. Vel dic alias similitudinē de
duob? p̄denat? ad mortē q? ducūt ad mortē
et q? vn? rīdet et alē p̄orat et. Jde i p̄posi
tō et. Vīa dextera ē vīa penitētie q? aspa
s? tura vīa sinīstra ē vīa vītiōz et. Pass? picu
los? ē mortis. Dices tu. Nōne iste pass? p̄e?

riculos? ē etiā i vīa dextera: s? non derobat
a latronib?. Clamātes at viatorib? sūt p̄
phere/apli/ et p̄dicatores: existētes i turrī
gē dī vī p̄dicatiōis. Jnt q? Salomō cla
mar dī. Vīas q? a dextris sūt nouit dñs. s.
scia approbatōis: p̄uerse sūt q? a sinistris
sūt. Prou. iij. Et David. Qm nouit dñs
vīa iustoz: et iter ipsoz p̄bit. Talib? g? la/
p̄ierib? dīr chīs. Sic dilexit me p̄. s. amore
spēali: et ego dilexi vos. Manete i dilecti
one mea. s. p̄uerado i brā vīa. Si dīcat
et quō manebim? Rñr. si p̄cepta mea sua
uerit? manebit? i dilectōe mea: sic et ego p̄
cepta p̄ris mei suauit? et maneo in et? dile
ctiōe. Jo. xv. ¶ Tercio grad? diuine dile
ctiōis ē d? amore singlari q? dilexit Jo. euā
gelistā: s? nō solū p̄mo et scdō: s? et isto. De
clarat p̄ similitudinē de p̄fami. q? diligit ge
nerali amore totā domū et famulos et ser
uos et ancillā. S? amore spāli diligit vxo
rē. Amore at singlari diligit filiū sibi silez
et. Sic chīs diligit amore gñali oēs crea
turas: s? amore spāli soluz bonos vt dīctū
ē: s? amore singlari diligit Jo. euāgelista:
q? filius erat sibi p̄p? et gñitātē mūdīssimā.
Beda. Diligebat Joāne tel? nō except? ce
ter? singlari solū s? p̄ ceter? q? diligebat
familiari? vnū/ quē spālis p̄rogatiua casti
tat? apliori dilectiōe fecerat dignū. Qui?
aut amor? triplex signū oñdit. Primū qñ
eū de nuptijs vocauit an copulā in q̄b? nu
ptijs mutauit aquā i vīnū. De q̄b? Jo. ij.
Hic potes dicere de p̄sentib? mīmonū
q̄b? licitū ē ingredi religiōē an copulam.
Scdm signū fuit qñ eū dedit p̄gini i filiū
in cruce pendēs dīcēs matri. Mulier ecce
fili? tuus et. Jo. xij. Tercū signū fuit
hui? singularis dilectiōis: q? sine martyrio
voluit eū finire vītā: et sic p̄dixit Petro co
rā oib? aplis: vt habet in euāgelio. Recita
historiā euāgelij. Hora q? ter scūs Jo. fu
it in mortē piclo. P̄mo qñ bibit venenū
sibi datum ab Aristodemo. Scdō qñ fuit
posit? in feruent? olei dolū a Domitiano
Tercio qñ fuit in insulaz relegat? s. parthi
mos. Hora. Sic eū volo manere. i. sanuz:
vīuū et incolumē. Donec veniā: supple ad
eū et. Et ista fuit rō q̄re posit? i dolū fer
uent? olei nō est mortu? vt habet in legē
da: de q? miraclo fit hodie festū Quartū ū
gnū: q? sic p̄go marīa sine dolore mortua
est sic Joānes et. Dic eius mortē. Unde

In festo sancti Barnabe apostoli

Hiero. Tam extraneus a dolore mortis quam a corruptione carnis inuenit alienus. De corpore eius quod sit factum, vide supra in festo natalis eius. pre yltima. Ideo fuit completa propheta Esa. que recte videtur fuisse de Joanne dicente christo Joanni. Cum ambulaueris in igne non combureris et flamma non ardebit te: quia ego dominus tuus/saluator tuus. Et quod honorabilis factus es in oculis meis et gloriosus: et ego delegi te. Esa. xliij. Nota. Honorabilis factus es in oculis meis. Multi sunt honorabiles in conspectu hominum: sed non in oculis dei: sicut sunt hypocrite etc. Multi etiam contra: sicut pharisee bone qui interdum faciunt aliquid cum bona intentione: tamen gentes scandalizant. Talibus dicit apostolus. Prouidentes bona non tamen coram deo: sed etiam coram omnibus hominibus. Ro. xij. Multi nec in conspectu hominum nec dei: sicut peccatores manifesti etc. Multi vero sunt honorabiles in conspectu dei et hominum. de quibus dicit scriptura loquens de Tobia et cognatione eius. Quis generatio eius in bona vita et sancta conuersatione permansit: ita ut accessus ei essent tam deus quam hominibus: et cunctis habitantibus terrarum. Tob. viii. In isto gradu fuit Joannes euangelista. Ideo dicit. Ego dilexi te: et thema. Hic est discipulus ille etc. Deo gratias. Amen.

In festo sancti Barnabe apostoli. Sermo. XLVII.

Rat vir bonus

Genus plenus spiritu et fide. Act. xij. Pro introductione sermonis. Oritur theologialis questio. Queritur. Utrum Barnabas christi apostolus dicatur. Arguitur quod non sunt nisi xij. apostoli christi. igitur. In oppositum: Barnabas colitur rangus christi apostolus. sequitur. si sic questio manet per utraque parte dubia. Ad questionem respondendum est: quod apostoli christi dicuntur dupliciter. Uno modo stricte et proprie apostoli dicuntur duodecim quos misit christus etc. Auctoritas. Vocauit discipulos suos et elegit. xij. ex ipsis quos et apostolos nominauit Lucas. vii. et nominans. Item christus dixit. Nonne duodecim horis sunt dies. Joannes. xij. Non loquitur de die naturali: qui habet xxiiij. horas/nec de usuali: qui aliquando habet plures horas/aliquando minus: sed loquitur de se qui est dies illa: de qua

David. Melior est dies una super millia. Durus dies. xij. horas sunt. xij. apostoli: clari in sanctitate et doctrina. Ratione dupliciter possumus assumere apostolos. Uno modo stricte: et sic sunt proprie apostoli illi quos christus in uita sua elegit et misit ut per argumentum. Et si modo nec beatus Barnabas/nec Paulus fuerunt apostoli: sed beatus Barnabas sic: quia successit in locum Iude: et iam christus elegerat eum in corde suo et quodammodo ore cum dicit. Amen dico uobis quod vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis et vos super sedes xij. iudicantes duodecim tribus israel. Mat. xix. In ista auctoritate non loquebatur Iuda quem prescribat iudicandum non iudicaturum: sed loquebatur de beato Barnabas etc. Hi apostoli sunt. xij. lapides electi de Jordanis medio Josue. v. Propter fidei sue soliditatem. Hi sunt. xij. boues sub mari enee. iij. Reg. vii. Propter sui laboris utilitatem in messibus spiritualibus in figura bouum figurati. Hi sunt xij. fontes inuenti in hely. Eze. xvi. Et propter latum fluxum sue doctrine. Hi sunt. xij. porte ciuitatis. Apoc. xxiij. Porte dicitur quod per eos est ad ecclesiam introitus: hos elegit dominus minus. Mat. xij. Vide quod scriptum in finibus de articulis fidei. ser. xxvi. in additioe que incipit. Sed quomodo oes predicati etc. Alio modo large: et tunc non solum illi qui in uita christi fuerunt a christo electi et misi: sed etiam illi qui post christum ascensum non fuerunt electi. et sic beatus Barnabas et Paulus sunt apostoli: et sic sunt. xiiij. Beatus autem Paulus fuit maximus apostolorum quem elegit christus cum iret Damascum persequendo christianos. Act. ix. Has electionis mihi est illi: ut porter nomen meum coram gentibus et regebatur ex filiis israel. Et hac ratione in bullis papalibus in sigillo plumbeo beatus Paulus ponitur ad dexteram et Petrus ad sinistram: alia bulla esset falsa. Ratio quia beatus Petrus fuit electus a christo in sinistram. In hac uita mortali. Paulus autem fuit electus a christo in dexteram glorie: quia tunc christus erat immortalis et impassibilis: sic etiam beatus Barnabas fuit electus a christo in dexteram glorie. De ista electione auctoritas. Ieronimus. tibi autem discipulis dixit illis spiritus sanctus. Segregate mihi Barnabam et Saulum in opus ad quod assumpti eos. Act. xij. Patet

Berno. XLVII Fo. LXXVII

ergo q beat? Barnabas est verus aplos
chriti: licet chris nō elegit eū i vira. Si
aut querat quare de oibz discipulis fuit ele
ctus bñs Barna. in aplm z nō alij: ratio
assignat in themate: Erat vir bonus zc.
Et loquit literalit de Barnaba: vt patz
Act. ij. Nota vir a pte. Vbi em boies
nō sūt viri. i. virtuosī zc. Patet thema. In
quo subtiliter ostenduntur quattuor excel
lentie de beato Barnaba

Primo q fuit alre ptius. Erat vir.
Secdo q fuit plene pietos. Erat bon.
Tertio quia fuit verus gratus. Ple
nus spūsancto

Quarto quia fuit digne gloriosus: qā
plenus fide.

Dico primo zc. Quid est esse virtuosū
Nota p declaratiōe similitudinē triplicem.
Primo de illo q impulsus a vento cadit: dō
q nō habz virtutē: nō est fortis: vide quō
cecidi: qñ stat foriter dicit: o virtutem
haber: fortis est zc. Sic spūaliter ventus
magnus est tentatiōes demonū. De quo dō
ij. Reg. xij. Spūs. i. ventus grandis z for
tis subuertēs montes et cōterens petras.
Montes alti fuerūt Adā et Eua/ San
lon/ David/ Salomō zc. Ille est ille ven
tus de q tropologicē. i. moralit legif Job
i. q pculit quattuor angulos domus et oppō
sit filios Job zc. Quattuor anguli domus
id est amē sunt quattuor virtutes cardinales
zc. q destruxit iste ventus zc. Filij Job sūt
bona opa viri iusti: q occidunt/ cū meritū
eorū pdis zc. Secda similitudo est: dō q por
tat magnū onus foriter/ dicit: q hz virtu
tem fortis est: alio debilis est zc. Sic in p
posito. Onus maximū aie est corp. Am
croitas. Corpus qd corrupit aggrauat
aiam z deprimat terrena inhabitatio sensū
multa cogitante. Sap. ix. Qui q foriter
portat resistendo inclinationibz carnis zc.
dō q est ptius zc. Tertia similitudo est de
eo q resistit icribz et pculsiōibz pugnantis
fortis militis. Miles iste est mundus q pu
gnat ptra nos et pcutit icribz infirmitatū:
paupiatū/ guerrarū/ pestilentiarū/ famis/
inimicitiaz zc. Si q aliquis foriter resit
sit. dicit q est virtuosus. Talis erat ille
de q dicit Job. i. Vir erat in terra huius no
mine Job: et erat vir ille simplex z rectus
ac times deū et recedēs a malo zc. Talis

fuit bñs Barnabas qz erat vir. i. virtuo
sus. Dic quō fuit de Lyprio d cūitate At
colie de genere Harō zc. Et audita fama
aploz venit hierlm: et scies tempus messie
completū/ audiebat sermōes aploz cum
magna reuerētia. Deinde dixit intra se. Et
quo audiui doctrinā istoz volo videre eo
rum vitā: qz multi bñ pdicant alijs: s; ipsi
male viuūt/ z vidit vitā eoz cōmunē: pau
peres zc. In legenda dicit q fuit de lxxij.
discipulis zc. Deinde vidēs miracula/ qd
firmabāt doctrinā suā: baptizari petijt
et vocatus est Barnabas: id est fili^{us} pso
latiōis: qz de eo habuerūt magnā pso
latiōē apli. cū prius vocaret Joseph: Et ven
ditis possessiōibz: chris sibi apparuit i oīoe
dicēs. Constat. i. virtuosus esto Barna
ba: qz pmiā eterna picipies. Qñtis cōmū
ratio. Et addit est societati discipuloy zc
Auctoritas. Joseph autē q cognominat^{us}
est Barnabas ab aplis qd est interpretatū
fili^{us} psoлатiōis: leuitēs/ cyprius genere: cū
haberēt agrū vendidit eū/ et attulit pciuz
et posuit an pedes aploz. Act. iij. Ideo
possum^{us} de eo dicere. Erat vir ille magn^{us}
apud dñm suoz et honoratus. iij. Reg. v.
Moraliter licet nō teneamini viderē oīa
q habetis zc. tñ salte restituatis male ab
lata. i. ysturas/ rapinas/ furta zc. Secda
excellētia bñ Barnabe fuit qz fuit plene
pius: quia erat vir bonus. Bonus est ille
qui nō solum curat de salute sua: sed etiam
primi: i. iura illud. Deus mādauit vnicui
qz d primo suo. Eccl. xvj. Irē dō Diony.
Bonū est qd est cōciliatū iustij zc. Sic
beat^{us} Barna. fuit bonus qz etiam salutes
primi pcurauit pdicando zc. Dicā vobis
singulare vñū dō eo zc. Dic quō ipse addu
xit Pauluz post cōuersionē suā ad aplos
zc. Auctoritas. Cū aut venisset Paul^{us} in
hierusalē tentabat se iungere discipulis: z
oēs timebant eū/ nō credēs q esset disci
pulus. Barnabas autē apphensuz illū du
xit ad aplos et narrauit illis quō in via vi
disset dñm zc. Act. ix. Item nota quō pie
reconciliatū sibi locū Joānez marci vo
catum/ q dimiserat eum cū fuisset in picu
lo mortis: vt patz Act. xij. et. xv. Patet g
pietas eius. Moraliter. sic qlibet vestru
debet curare de primo suo: pferim vir bo
nus de vxore mala et ecōuerso. Saluabit

In festo sancti Barnabe apostoli.

viri infidelis p muliere fideles 2c. j. Cor. vij. Ite pater debet curare de filiis dñi sūt tenelli: sicut hortolan⁹ de arborib⁹ tenellis facit qd d vult: sic aut cū indurecūt 2c. Sic hortolani in ecclia dei sūt illi de coniugio 2c. Ideo instruatis eos dñi sūt parvuli alias 2c. Dic vt expedit. Si qd suoz 2 maxime domesticoz curā non hñ fidem negavit: 2 est infideli deterior. j. Tim. v. Sic officiales debent curare de publica. Dic de obseruatione festorum et q festa sūt mādāta 2c. Dic vt expedit: p̄sertim de apothecis q nō apiant in diebus festiuis. Ite q habet regimē cōitatis: debet pcura re bonū nō solū sibi: sed etiā toti cōitari 2c. Tertia excellētia bñ Barna. q: fuit vere grātiōsus q: plen⁹ spūscō. Dic quō dñi esset antiochie ordinauit q discipuli vocarent de cetero ch̄iani a ch̄o: q: prius dicebant discipuli ap̄lōz 2c. vt legit Act. xj. Et fuit iplera p̄phetia Esa. di. Et seruos suos vocabit noie alio: in q qui bñdicit⁹ est sup terrā benediceat a deo. Amē. Esa. lrv. Ite dñi q̄lter recusauit diuinos honores sibi oblatos. Act. xliij. Plenitudo spūsc̄i repellat ab eo sp̄m inanis glorie: et dñi bar in oib⁹ gl̄iaz deo. Ideo poterat dicere Spūs tu⁹ bonus deducet me i terrā rectā 2c. ps. cxlij. Moraliter 2c. Dñe qd cūq; facitis in verbo aut opere: oia in noie Iesu ch̄i facite. Luk. ij. Nota hic p̄tra illos q honorē deo debitu⁹ auferūt blasphemādo 2c. 2 tñ deus cur non cessat bene facere 2c. Quarta excellētia: q: fuit digne glorio sus: q: plenus fide. Perfecta fides gl̄ificat hoīem in mūdo p miracula: 2 in futuro p gl̄iam. Ideo qñ ch̄s curabat aliquē dicebat. Fides tua te saluū fecit. Ite dicebat ap̄lō. Accessum habem⁹ p fidē in grā ista scz miracloz in q stamus et gl̄iamur. s. in alto mō in spe gl̄ie filioz dei. Rom. v. Dic quō bñs Barna. ex merito fidei sue curabat oēm infirmitatē 2 portās euangelii Harthei ponebat illud sup ifirmū et curabat 2c. Ite fuit gl̄iosus i alto mō p martiriū. Dic ei⁹ martiriū 2c. Ite dixerūt ap̄lō de Barnaba Act. xv. Placuit nobis collecti in vñ eligere viros 2 mittere ad vos cū ch̄arissimis nris Barnaba 2 Paulo hoib⁹ q tradiderūt vias suas p noie Iesu ch̄i oīi nri 2c. Moralit 2c. Dicat⁹ credo: vt credatio corde 2 p̄sternunt ore: et ope/

mini facto: q: hec est fides perfecta. Nota p̄tra mlires dicētes illis q portāt ad bñ p̄rizandū pueros: q nō voluāt se nisi sicut pueri fiant lupimnari s. puelle strigite 2c. Maria facit itat⁹: alias 2c. sicut candelā q nisi respiret extinguit. Ite David. Eri didi p̄pter qd locut⁹ sum. Et q̄lter: Ego aut humiliat⁹ sum nimis: q: ad credendū ea q sūt fidei oportet bulliare intellectū: subiungātes oēm intellectū i obsequiū ch̄i. j. Cor. x. Corde credis ad iustitiā: ore aut p̄fessio fit ad salutē. Deo grā. Amen.

In eodē festo beati Barnabe apostoli. Ser. xlviii.

Studete et exultate: q: noia vestra scripta sūt in celis. Lu. x. Pro declaratōe verboz notandū q fit magna q̄stio in sacra theologia: sicut t̄git Tbo. parte. j. q. xxiij. ar. ij. Querit. Utrū scripti in libro vite possint de eo deleri siue castari. Uter aut vite dicat notitia dei de p̄destinatōis: fm q dicit glo. super illud. ps. lxxvij. Deleant de libro viuētiū. Et ex h̄ videt q nō possit aliq; deleri de libro vite cū uotitia dei de p̄destinatōis sit certa 2 innume bilis. Mat. ij. Ego deus 2 nō mutor: ecō tra vero. ps. lxxvij. Deleant de libro viuētiū. Pro hui⁹ declaratiōe est notandū q dupliciter aliq; scribit in libro vite.

Uno modo fm presentēz iustitiā seu gratificationem.

Alio modo fm diuinā p̄sentiam seu p̄destinationē.

Scdm h̄ hanc bñmembrē distinctionē est duplex p̄clusio. Prima p̄clusio est affirmatiua: videlz q scripti i libro vite fm p̄ntē iustitiā deleri p̄nt de libro vite. Scda conclusio est negatiua: videlz q scripti i libro vite fm diuinā p̄destinationē nō p̄nt de libro vite deleri. P̄na h̄ p̄clusio pbat triplici modo. s. rōne: exēplo: 2 autoritate. Rō ē ista qz grā p quā aliq; scribunt i libro vite: hoc pmo mō/quāuis inclinet lib̄ arbitriū ad bonū: tñ nō cogit. 2 iō pōt p̄di q̄dū sumus in hac vita in q aia subiacet mutabilitati sicut 2 corpus: qz vñ qd q recipit fm modū recipientis. Ite dñi Ro. viij. Vanitas est creatura subiecta est. Vide. s. i festo sc̄i Nicolai q incipit. Inextinguibile est

Bermo. XLVIII Fo. LXXVIII

lumē illi? in pñ. Qñ hō cadit de statu
gfe i pñm mortale tūc delef nomē ei? de
libro vite. Si pñ nō peccat hō ſeruat ſe ſp
in gñ nō delef nomē eius de libro vite: iu
ra illd Apo. iij. Qui vicerit ſic veſtietur
veſtimētis albis: z nō delebo nomē ei? d li
bro vite. Et tñ notādū: q delectio iſta nō re
fert ad notitiā dei: qñ de? aliqd pſciat z
poſtea nēciat: ſz ad rē ſcū: qz ſcit de? ali
quē pñ? ordinar in vitas eternā: et poſtea
nō ordinari: cū deficit a gfa fm Tho. pte
j. q. xxiij. ar. iij. Hō g mirabilis eſt de? qz
ſic dī Malach. iij. Ego de? z non mutor:
ſz ſua voluntate incommutabili vult mura
bilitate iura illd Boerij. Stabillſq manē
dans cūcta moueri. Et ſic patz rō. Et
pla patet in mltis. Primo i Adaz. Trem in
Aron. In Dauid. in Iuda. de q dñs dī
Hōne duodecim vos eligi z vn? ex vobis
diabo? ē. Jo. vj. Quotidie etiā videm? z
vitiā nō viderem? mltos fuos z ancillas
dei cadere in pctā mortalia: z pſcūnt dele
ri de libro vite. Auctoritas pñ clara hē
Ero. xxiij. Dic hiſtoriā. qñ Moyſes ora
uit ad dñm p pctō ppli de vitulo aureo zc
Obſcuro inq: dñe peccauit pplis iſte pñm
maximū. fecerūq ſibi deos aureos aut dī
mitte eis hāc notā: ſi nō fac? dele me de li
bro tuo quē ſepſiſti. cui rñdit dñs. Qui pec
cauerit i me. delebo eū de libro meo. Ero.
xxij. Patz g ex hac auctoritate: q pñt qd
delecti d libro vite. Ad idē fac auctoritas.
pñ. Delecti d libro viuētū z cū iuſt? nō ſcri
bant. Glide q ſepſi dñica. j. f. j. p. j. z ſic patz
pma pñlo. Scda pñloſio ē negatiua zc
pbat p auctoritate Aug. xj. d. ci. dei vbi dī
q dñia pñictia q falli nō pōt eſt liber vite.
Et hō erant ſepſi apli pter Iudā. pro
pterea pñit eis dñs pñbū poſitū. Gaude
re zc. Patz thema. Vō videam? qre nō
mē bñ Bar. fuit ſepſi i celis vbi mō re
gnat cū chriſto. Hora ergo q ppter qñtuor
virtutes que ſit iſte videlicet.
Pñia pñecta largitas ad diſpēdū pñia
Scda firma virilitas ad aggrediedū
Tertia pñfunda humilitas ad (ardua
contemnendū pñera (dum aduerſa.
Quarta magna animoſitas ad ſuſtinen
dū Pñia fuit pñecta largitas zc. duo dico:
pñecta z largitas. Vbi notandū q eſt du
plex largitas. ſ. vitiola z ſtruoſa. Et q libz

eap bz tres grad? Largitas em vitiola in
uenit in triplici dñna. ſ. mala/peior/peſſi
ma. Viruola ē iuenit bona/melior/opri
ma Largitas mala q cōueniēt? dī pñi
galitas ē qñ hō largit pñonis nō indigētibz
aliqd ad ſui laudē z gliaz: veſtē vel aliqd
tale. cū tñ paup? idigēti: qñimo chō i pau
pere nūdū vult largiri: z ſi qñ largit aliqd.
ſar? modicū z tenuē elargit: qñimo nec de
bita reſtituit. Corra hāc g largitate vñ po
tē? pñgalitate aīr Hiero. ad Paulinū. et
ſcribit i decreet. x. vj. q. j. Si cupis. Pter
victū z veſtitū z manifeſtas nēcitates nī
hil cuiq? tribuas. ne filiōz panē canes co
medāt. Hora glo. iur. ci. i. xj. li. Codic. ti. d
medicātibz validis: q dī q rñes validi mē
dicātibz ſe repellēdi. Peior ē: qñ ad vani
tates expēdit: puta ad pñtula ſplēdidā: ad
iſtar diuites/epulōis: d q legiſ Lu. xvj. Uci
tur veſtibz pctōſ/ tēner canes mltos: aduit
eqs ſaler? accipitres/ ſalcōes: z i his rñibz
larg? eſt. oabit hiſtriōibz. Peſſima ē: qñ
larg? eſt hō ē i malū alteri? puta ad habē
dū mltos: qñqz ē ad vindicādū ſe dūm
co: vñ ad hñm talia. Tles g duo mala cō
mītrūt qz fraudāt paupes elynis ſibi debi
tis. z ſcdo expēdūt male zc. Et g largi
tas alia ſtruoſa hñs tres dñnas. Et ei qdā
bona: qñ hō larg? ē ad debita ſoluēda/et
familie nēcāria. Melior qñ larg? ē ad ſub
iectōez paupes libent? eis ipartēs de ſup
fluo: iuxta illud Lu. xj. Quod ſupeſt dare
elynaz: z ecce oīa mūda ſūt vob. Prima
ē z pñecta: qñ hō volēs chīm ſeq: oīa vēdit
z dat paupibz: iuxta illd Mat. xij. Si vis
pñect? eſſe: vade z vēde oīa q habes et da
paupibz: z veni ſequere me. Hāc g pñecta
largitate habuit Barna. pñ qua meruit
ſcribi i libro vite. Vēdidit em agrū ſuū z
poſuit pñiū an pedes apłoz. ſic legiſ Act.
iij. Glide. ſ. i fmo. pñcedēti: q icipit. Erat
vir bon? zc. Fuit et larg? ad pñidēdū fra
trū in opē: tpe famis. Nam ſic dī Act. xj.
Cū facta eſſet famis mag? ſub Claudio rz
q pñauerat Agabus: diſcipuli prout qñ
qz habebat poſuerūt in miſtērū mittere
bitātibz i iudea ſcribz: qd z fecerūt mittēres
ad ſeniores p man? Barna. et Pauli zc.
¶ Scda virtus Barna. fuit firma virilitas
ad aggrediedū ardua qd prz i duobz.
Primo in hoc q illā maximā ciuitatē An
Z ij

In festo natiuitatis s. Ioan. bap.

tiocliā ad conuertendū accepit: sicut patz Act. xij. Item etiam predicauit Rome sicut legitur in legenda sancti Clementis: et dic historiam sicut ibi legitur. Et quia ad pdicandū requiritur auctoritas mittentis: iuxta illud Ro. x. Quō pdicabūt nisi mittantur: et habet in. c. Cum ex infuncto. d. hereticis. ideo habuit auctoritatem a spiritu sancto qui dixit. Segregate mihi Barnā. et Saulum in opus ad qd assumpsi eos Act. xij. Scdō patuit et virilitas in hoc qd cum post quersionē Paulus hierosolimā venisset et discipulis se iungere vellet. et eum tāq lupum oēs fugerent timebant eum non credentes qd esset discipulus: Barnabas ipm audacter apprehendit et adduxit ad apostolos/et narrauit illis quō in via vidisset dñm et. sicut legitur Act. ix. Doraliter. nota quomō viriliter debemus aggredi opera virtuosa. Vtrūbile est hoc qd ad mala faciendū/puta ad fornicandū/vel ad occidendū inimicū: vel ad nauigandū per mare/ad derobandū et. p. quibz rebus exponit se homines mille periculis. et tantam animositatem dat diabolus aliquibz: cum tñ ita sint pusillanimes in bono operādo: puta in ieiunando/in elemosynis faciendū et. Dic ut expedit. Tertia virtus Barna. fuit pfunda humilitas ad ptemendū ppera. Inter prospera huius mundi precipuū locum optinent honores et. Hunc ergo honorem contēpsit Barna. Nam sicut legit Act. x. ij. Cum essent Barna. et Paulus in puincia Lycaonie in ciuitate Lystris: turbe leuantes vocem suā dixerunt. Hī similes facti hominibus descenderunt ad nos et vocabant Barna. Jouem: Paulū vero Mercurium: quoniam ipse erat dux verbi et. Dic historiam quomō ptempserunt hos honores et. Doraliter. dic ut expedit. Quarta virtus est magna animositas ad sustinendū aduersa. Hec virtus est necessaria: quia sicut dicit Act. xij. Per multas tribulationes oportet nos introire in regnum dei. Videamus ergo animositatem Barna. que in multis ostensa est: prefertim tñ in morte. Dic ergo historiam sicut legitur in legenda ab illo loco: vbi dicitur Cum ergo Barnabas Cyprium veller pgerere. Deo gratias. Amen.

In festo natiuitatis sancti Joannis baptiste Ser. xlix.

Rit enī ma

gnus corāz domino. Lu. j. Sermo erit de brō Joāne baptista. de quo loquitur thes ma dices. Erit magnus. Non loquitur d magnitudine corporali fm quā negs me/ remur negs demeremur. ps. Non in fortitudine equi voluntatē habebit: negs in tñ bīs viri beneplacitū erit ei et. sed de magnitudine spūali qd consistit vt bō bñ agat et bñ doceat. De qd dat. v. Qui fecerit et docuerit hic magnus vocabit in regno celozū. dat. v. Salutes virgo et. Propter montis fundamētō theologicā orit qstio. Querit. Vtrū sanctus Joānes baptista sit maior oibz alijs scis. Arguit qd nō. Illi sunt maiores oibz sanctis qd abundantius sup oēs habuerūt spūm scī: sed apli fuerūt bñm: vt ait Tho. super illud ad Ro. viij. Ipse pmitas spūs habetēs apli: et repote prius/et ceteris abundantius spūm scī habuerūt. Seco. in. iij. et Durand. Apli sūt pferendi oibz scis tāq abundanti spūm scī habentes. sequit. qd apli sunt maiores. Igit et sic de ce. Probat iteq Joā. baptista fuit germanus christi filius Elizabeth cognate virginis. et Joā. euangelista fuit nepos christi filii sororis Salome. igitur scis Joā. euā. fuit maior. igit. In oppositū habet dat. xj. Inter natos mulierū nō surrexit maior Joā. bap. Ergo Joā. bap. fuit maior oibz scis. et sic qstio manet p vtrāq pte dubia. Ad qstione respondendū est fm Tho. ij. pte. q. xvj. ar. v. qd diuina pudentia quoties voluit mittere aliquē scī in virū mundo. p vniuersali pparatione voluit illū prius aliq mō ostēdere. sic et Joā. bap. qd ostensus est verbo pphetico p angelū. Luc. j. Erit magnus corāz dñō quod alijs sanctis nō fecit. Ideo dicit maior: et hoc quo ad duo.

Primo qd ad nunciū

Secdō qd ad locum.

Primo qd ad nunciū dicit maior: ergo quia ille qd nuntiavit christi pceptione scis angelus Gabriel Luc. j. Ecce concipies et paries filiū. Ille prius nuntiavit Joānis

Berno. XLXIX Fo. LXXIX

baptiste conceptionē. Lu. j. Ego sum angelus Gabriel: inquit ad Zachariā q̄ missus sum tibi nunciare: qd̄ fuit factum in templo vbi nullus ingrediebatur: p̄ter sum̄m m̄ā sacerdotē. z̄ d̄ nullo alio nisi de christo z̄ Joanne baptista legitur q̄ Gabriel sit missus: q̄ ḡt ē maior q̄ ad nūciū. ¶ Scdo q̄ ad locum sanctū Joānes habet locū et d̄i ḡnitatē z̄ p̄uilegia p̄e omibz alijs. Mala chie. iij. Ecce ego mittaz angelū meū. i. sc̄m̄ Joāne. Scdo habuit locūz p̄bere. Joā. j. Post me ventur⁹ est q̄ ante me factus est. Tercio habuit locū plusq̄ p̄bere. Joā. j. Ecce agnus dei. Quarto habuit locum apli: apls interpretat⁹ missus Jo. j. fuit hō missus a deo cui nomē erat Joānes. Quinto habuit locū martiriū qz fuit martyrisat⁹ ab Herode antipa. Sexto habuit locum p̄fessōz: qz p̄stanter confessus est fidem Jēsu ch̄i. Mar. iij. Confessus ē et nō negauit. Septimo habuit locum p̄dicatorū Mar. iij. Predicans baptismūz penitētie. Octauo habuit locū heremita: r̄i: qz fuit in deserto heremita Mar. i. ix. Quid exiitis in desertū videre: arundinē vento agitatā. q̄d o. non. Nono habuit locum penitentiū Mar. iij. Ipse aut Joān. habebat vestimentū de pilis camelozum: q̄ ad comestione ē sca et erat locusta z̄ mel siluestre. quo ad potū vinū z̄ liceram non bibit. Decimo habuit locūz virginū. Unde decimo patriarcharū. Etia fuit sanctificatus. Hier. j. Añq̄ exires de ventre sc̄tifi: cauit. Et ad argumentū d̄ q̄ nō. sequit⁹ quia Joānes fuerit maior p̄pter p̄uilegia q̄ habuit: q̄ alijs sc̄i nō habuerūt iuxta verba: sic de alijs. Pro declaratiōe thema tis z̄ introductiōe materie est notandū: qz dicit thema. Eozam dño. Quidā sunt magni coram mūdo: sed parui coram deo: sic sunt potētes / princeps / reges / diuites zc. sed sunt perōtes coram deo: ergo sūt despecti. De quibz dicit. ps. Vidi impiūz super eral. et ele. sicut ce. li. z̄ trā. z̄ ec. nō erat zc. Talis fuit Alexander macedo. Dyocletia nus / Julian⁹ apostata z̄ alijs h̄mōi. Et hō die sūt multi tales. Contra q̄s dicit. ps. ij. Astiterūt reges terre z̄ p̄ncipes p̄uenerūt in vñ: aduersus dñm z̄ aduersus christūz eius. Qui habitat in ce. ir. eos. z̄ dñs sub. eos. Tūc loquet⁹ ad eos z̄ in furore suo cō

turbabit eos. Hora. Tūc. i. in fine vite eozum. Quidā vero sūt magni coram deo et parui coraz mūdo: sic sūt sc̄i despicientes mūdū z̄ despecti a mūdo paupes humi les in quoz numero erat ille qui dicebat. Vibi mūd⁹ crucifixus est z̄ ego mūd⁹. Gal. vj. Tales fuerunt apli z̄ viri apli: sicut Dñe / Francisc⁹: q̄ dicere poterant illud apli verbū. Valedicimur z̄ bñdī cinus: p̄secutionē patimur et iustinemus blasphemamur z̄ obsecram⁹: tanq̄ purga menta hui⁹ mūdi facti sum⁹ oim periple ma vsq̄ ad huc. j. Cor. iij. Isti tñ in p̄spe: cru dei sūt magni. ps. Quis sicut dñs de⁹ noster q̄ in altis habitat: z̄ hu. resp. in celo z̄ in terra. Sul. a terra inopem z̄ de stereo re erigēs pauperē. Ut collocet eū cum p̄ncipibz: cū p̄ncipibz p̄li sūt. Tales etiam fuerūt illi de q̄b̄ dicit Apl⁹ Heb. xj. Alij vero ludibria z̄ p̄bera experti insug z̄ vin cula z̄ car. zc. Quidā z̄ tertio sunt magni coram deo z̄ mūdo: quāuis paucissimi ta les fuerūt sicut Dauid / Ezechias / Josias / Esa. Cōstātin⁹ / Theodosi⁹ / Iustinia nus / z̄ sanct⁹ Ludouic⁹ rex francoz. z̄ oēs illi romani p̄sules q̄ sancti fuerūt. Et quā uis isti tertij videant alijs excellentiores: tñ illi q̄ sunt in scdo gradu sunt meliores: qz bona r̄palia. i. dignitates z̄ honores ha bent distrabere mentē z̄ inhabilē aliquat ter reddere a p̄fectiōe diuine p̄rplatiōis. Ideo dicit Apl⁹. Nō mlti sapiētes fm car nem: nō multi nobiles: nō multi potētes: sed q̄ stulta sūt mūdi elegit deus: vt p̄funda sapientes zc. j. Cor. ij. Exempluz de Aplis: inter quos solus Bartholomeus fuit nobilis vt fertur. De istoz q̄ numero fuit Joā. baptista: ideo dicit thema de eo. Erit em magn⁹ coram dño. Parz thema. Nota sex puncta de magni tudine sua. Primo em fuit magn⁹ p̄cept⁹ in vtero Scdo fuit magn⁹ egressus ex vtero. Tercio fuit magn⁹ existēs in mdo Quarto fuit magn⁹ egress⁹ e mūdo. Quinto fuit magn⁹ exis in limbo. Sexto fuit z̄ em magn⁹ regnās in celo ¶ Primo q̄ zc. qz miraculose p̄cept⁹ fuit. A tota em trinitate et p̄ceptiō fuit ordi nata. Pater em dedit nouā potentia gene randi. p̄mistro q̄ patri attribuit potētia / si lio sapiētia / spūlito bonitas siue clemētia

In festo natiuitatis s. Ioan. bap.

Nam cū parentes ei⁹ essent impotētes ad
 generandū oportuit q^d noua potētia gene-
 randi z pceptiendi pberet. **Un** Chrys⁹ sup
 illud **L**u. i. Sic fecit mihi dñs z c. s. sterili-
 ratē soluit donū sup naturam pcessit. **Et**
 perra i fructuosa spicas maturas pducit:
 dedec⁹ abstulit dum genitricē fecit. **Dic**
 hystoria pceptiōis z annūciatiōis sue. **Fil**
 lius dedit nouā sapiētiā cognoscēdi q^d pu-
 er existens in ytero ipm filiū dei cognouit
Un dñe **L**ho. in. iij. sentē. di. vj. sup lram
 q^d tūc fuit accelerat⁹ vltus ratiōis in **Joā**
 ne, audiens vocem: scz virginis **Helisabet**
 prius grām sentit. **Illa** nature ordinē au-
 diuit. **Iste** exultauit ratiōe mysterij. **Illa**
 marie: iste dñi sentit aduentū. **Spiritus**
 nouam grām sanctificādū dedit q^d in yte-
 ro fuit scificat⁹ z spūsancto replet⁹. **Du**
 plicem grām prulit ei spūsanct⁹: scz gra-
 tum facientē ipm sanctificādo: z gratiam
 gratis datam ipm ppham faciēdo. **Hui**
 aut⁹ gratie instrumenta lter z meritorie mi-
 nistra fuit virgo gl'iosa salutando **Helis**a-
 bet. **Uide** supra sermo. q^d incipit. **Hanc**
 dñi zc. pte. iij. **Ambro.** **Iste** spūsancto re-
 plebit adhuc ex ytero matris sue. **Alius**
 est spūs huius vite alius grē. ille nascendo
 sumit exordiu: moriendo defectū: iste non
 eratib⁹ coerces: nō obitu extinguit nō al-
 uo matris excludit. **Fuit** etiā annūciat⁹
 eodē angelo quo chris⁹ licet in excellētio-
 ri loco q^d chris⁹. **Fuit** etiāz ppha in ytero.
Nota hic legenda vltz ad natiuitatē eius
Moraliter nota quō pceptio bti **Joānis**
 significat cōceptionē bonoz opoz. q^d i tan-
 tum sunt meritoria inquantū in aia opan-
 tis est grā: q^d significat p **Joannē** q^d interp-
 rat⁹ in quo est grā. **Itē** fuit fili⁹ **Sacharie**
 q^d interpret⁹ dñi memor: ad significandū q^d
 hō ad hoc q^d concipiat bona opa debet esse
 memor beneficiop dei. **Debet** em⁹ esse me-
 mor dei creatoris. **Nā** de p'tario dñi. **Deū**
 qui te genuit derelicti. **Itē** debet esse me-
 mor dei redēptoris. **Dic** de passiōe z q^d bo-
 na sum⁹ ex ea p'secuti: iuxta illud **Tre. iij.**
Recordare paup'tatis mee z transgressio-
 nis z abstinthij z fellis. **Alioqn** si nō recor-
 dat⁹ dō deo dñi uiuit: qñ venit ad mortē nō re-
 cordat⁹ de seipso. **Dic** p'actice, qñ aliq^d tles
 moriunt tanta est molestia mortis. **Item**
 vltoris z filioz z creditoz z affantū. **Ille**

petite debitu. **Ille** vt leges sibi aliquid zc.
 q^d nō recordat⁹ de salute aie sue. **ideo** **Aug.**
Hoc iudicis plectit p'tor: vt q^d dum uiuit
 oblitiscit⁹ dei cū moris oblitiscat⁹ sui. **Ro**
 ta de illo sacerdote q^d mortu⁹ est cū duabz
 p'cubinis in capitis suo. **Itē** debet esse me-
 mor dei iudicant⁹. **Hiero.** **Sive** comedā
 siue bibaz siue aliqd aliud faciā: semp⁹ vox
 illa terribilis resonat in auribz meis. **Sur**
 gite mortui venite ad iudiciū. **Itē** **Sacha**
 rias interpret⁹ dñi auxiliū: p'p'et⁹ q^d oatur
 intelligi q^d hō debz adiunare deū. **bonas**
 inspirationes suas effectui mancipando.
Apl's. **Coadiutores** dei sum⁹. **j. Lox. iij.**
Itē tertio dñi intrare templū ad orandum
 in hebdomada sua. **Ad** lram audiedō mis-
 sas dñicis diebz. de p'se. di. j. **Missas.** z feli-
 citas p'cipuis vt in. ca. **Ut** festiuis. de par-
 roch. popul⁹ aut⁹ dñi expectare foras: q^d
 significat q^d cū vult orare dñi expellere tū-
 multum cogitationū palū. z sic inueniet
 angelū z sentiet diuinas cōsolatiōes. **Itē**
Joānes fuit filius **Helisabet** q^d interpret⁹
 dñi abkōnlio: q^d debet abkōdēre virtutes
 ne se extollat p' vanaz gl'iam. **p's.** **Dis** gl'ia
 ei⁹ filie regis ab intus. **Itē** **Elisabet** iter
 p'rat⁹ dñi salutis: q^d significat charitatē
 q^d habet aiam satiare. **Item** debet salutare
 brāz p'ginē. **Et** ad ipaz spūalem deuotōez
 hie etia sic resalutabit ab ea z oñdet illi su-
 um filiū bñdictū: z stabit secū p' tres men-
 ses. **In** pueritia / in iuuentute / z senectute
 q^d sui memoruz nequaquā immemor existit.
Secūdo fuit magnus egressus ex ytero.
Fuit em⁹ natiuitas magna triplici ratione
 prima q^d fuit gaudiola. **Secūda** quia fuit
 gratiola. **Tertia** q^d fuit miraculosa. **P'io**
fuit gaudiola: q^d fuit gaudiōse natus.
Nā gausus est puer **Luc. j.** **Exultauit** in
 fans i ytero meo. **Sdo** gausi sunt paren-
 tes. **Un** dñi. **Erit** tibi gaudiū et exultatio.
Tertio gausi sūt vicini z cognati ei⁹. **Un**
 dñi. **Et** audierunt vicini z cognati eius zc.
Quarto gausi sūt mlti: vñ dñi. **Et** mlti in
 natiuitate ei⁹ gaudebūt. **Lor⁹** etiā mōs
 gaudet de s' festo et saraceni vt audio: qñ
 uis mltre vanitates a vanis mlticeant. **No**
 ta q^d istud gaudiū dñi est spūale nō at cor-
 pale z vanū: nō hodie faciūt multi / vanita-
 tes mltas faciētes. **Nota** illā feminā dñi
 uinatricē. **Ido** gaudem⁹ ipualit⁹ sic z orat

ecclia bodie dices. D^o q^o pntes die hondo
rabile nobis in bti Joānis natiuitate feci
st: da pps ruit spūaliū grām gaudiū: z
oim fidelū mētes dirige in viā salutis eter
ne p. Gaudēt et angeli in celo qz si de vno
pctore penitentiā agere gaudent angeli: vt
infra dī. qnto magis gaudiū sūt de tanto p
cursore tātū gradū grē psequēte. Porādū
q^o gaudiū dī magnūz qrtuor modis. Aliq
qn inētiue: z h^o mō gaudiū sūt parētes. Ali
qn ostētiue: z h^o mō gaudiū est puer q^o mo
tu corpis gaudiū suū manifestauit. Aliqn
cōcariue: z h^o mō gaudiū sūt vicini z cognā
ti: qz parētes Joānis/ totū gaudiū nō ferē
t: s^o vicini z cognatis ei^o cōcauerūt. Ali
qn extētiue: z h^o mō gaudiū sūt oēs. vñ dī.
Sup oia montana iudee diuulgabāt oia
pba dec. Dic legendā de eius natiuitate.
Doralit dīc dī natiuitate spūali aie. Post
q^o em hō cōcepit bona opa vñ postea pare
re p executionē effect^o: z sic de viuificatiōe
aie siue de ei^o natiuitate spūali. Gaudet
pimo pī deus: exēplū de filio prodigo de
cuius recuperatiōe pī gaudiū est. Luc. xv
Gaudet chīs dices. Eō gratulamini mihi
qz inueni quem quam perdidē. Luc. xv.
Secōdo gaudet mater. Ecce leuita vñ. Jo. x
vi. Et mulier peperit masculū iā non me
minit pressurē ppter gaudiū qz nāt^o ē hō i
mōz. Tertio gaudēt vicini z cognati. an
geli dī sūt cōcariue z cōfratres nri. Luc. xv
Gaudiū ē āgel dei sup vno pec. peniaz agē
te zc. Quarto gaudet z ipsa aia cōsideras
eualione penariū z cōsecutōz gratie chri z
spē glorie dices Ego aut i dno gaudebo z
erultabo i deo Filii meo. Abach. iij. Trē
ps. Letat^o sū i his q^o dicta sūt mihi. Secō
fuit mag^o Joānis natiuitas qz fuit gratio
sa Magna fuit grā sua de h^o q^o fuit leuat^o
de terrā seu de vtero suscep^o manibz pgiis
gloze. q^o fuit batula tūc. Trē hūile ē q^o ipsa
bat^o pgo sepi^o ipz iduit z sepi^o lauit z oscu
la fuit z i vñis tenuit. In c^o pectore brūis
Jo. exis maiora gratie fluēta porauit vt
credo: sic Joā. euange. de sacro dñici pec
toris: fonte euāgelij fluēta porauerat in vl
tima cena: vt dī Hieron. Tertio fuit ma
gna Joānis natiuitas: qz fuit miraculosa.
Nam pī restituta fuit loq^ola: qd significat
laude pctōz: pueri z pfectionē pctōz. Trē
in bñmo dī. Ille pmissi dubi^o supm: p dī

dīt prompte modulos loquēte: s^o reforma
sti genit^o pempte organa vocē. Trē mater
ppherauit iponendo ei nomē zc. Trē pphē
tauit pat^o. Nā tūc cōposuit illā cantilenāz
pphericā. Bñdicit^o dñs de^o israel zc. Dic
historiā quō vicini z cognati nolebant ac
qescere q^o vocaret Joānes. Qd significat
hoies mudanos q^o nolūt pmittere filios su
os frēs vl^o panguineos pseq^o grāz spūali
p ingressuz religiōis: qd significat p nomē
Joānes: s^o renitunt obutant reluctant^o: s^o
si fieret armigeri vel mercatores. vl^o essent
magni pctōres nō curarēt. iō dī dñs. In h
mā hois domeltici ei^o. Dat. x. Sz volūt
q^o vocet Sacharias: qd interpretat^o memo
ras dei. nō aut Joānes in q^o est grā. Exce
dit h^o hoc nomē Joānes nomē Sach. in. x
gradibz. Nā si aliq^o pctōz vult cōuerti ad
deū oportz q^o pmo memoret de deo dolen
do de pctis inqūti sūt dei offensa: z tūc dī
Sacharias. Deide beat^o ppositū nō redeūdi
ad pctā zc. Dic. x. grad^o pnie q^o sūt hi: vñz
Pim^o: pctōz recordatio. Scōs: abstine
di ppositū. Tert^o: sacral^o pfectio. Quart^o
corpalis afflictio. Quie^o elynaz largitio.
Sext^o: spūalis oīo. Septim^o: debitoz rey
sticatio. Octau^o: fame repatio. Non^o: in
iuriā remissio. Decim^o: sacramental^o cōio.
Et nō est Joānes nisi in. x. gradu. i. in cō
muniōe sacramentali. qz tūc recipit gratiā
dei. ideo Joānes dicit^o est nō Sacharias.
Tertio fuit magn^o existēs in mōdo: qz
fuit omibz pntibz decorat^o circūquaqz. i.
Super^o/infer^o/exten^o/a dextris/z a si
nistris. Super^o qdē p pceptiōis subli
mitatē: qz celos apcos vidit z vocem pīs
audiuit. Spūm scīm in specie columbe vl^o
dit. Filiū in humana carne cognouit. Et
sic se tota trinitas sibi manifestauit pmo.
Et adeo fuit illūinat^o pceptiōis fulgo
re q^o fuit ppha z plus q^o ppheta: qre aut dī
cat plus q^o ppheta: dicit infra. pte vltima.
Infer^o: ipm ornauit hūilitas: p quā se nō
esse dignū soluere calciāmēti chri corrigiā
asseruit. Trē ptemuit baptista ex hūilita
te: nec audebat tangere scīm dei verticem
dicens. Ego a te debeo baptizari: z tu ve
nis ad me. Trē ex hūilitate recusauit ho
nores sibi oblatos a iudeis z pfect^o ē z nō
negauit. Et pfect^o ē: qz nō sūlego chīs. Jo
annis. j. Ad interiori vero ipsum ornauit

In festo natiuitatis s. Joā. bap.

puritas per quam meruit angelus vocari si
ue appellari. **Mat. iij. 2. Mar. i.** Ecce ego
mitto angelū meū q̄ p̄parabit viam aī fa-
ciem meā: q̄ s̄m Hierony. in carne preter
carnem viuere angelicum potius est q̄ hu-
manū. **Uñ** 2 vt purius viueret: iust ad de-
sertum in infantili etate. **Uñ** cantat de eo
Antea deserti 2c. Nota moraliter. Purus
est illud cui nihil p̄mixtum est: sicut vinus
dicitur purū q̄ nō est p̄mixtum cū aliquo li-
quore. Sic p̄ra illos q̄ cū bonis opibz per-
miscerent mala 2c. prout expedit. Ab exte-
riori ipm ornauit sanctitas cui scitanti ve-
ritas testimoniu p̄hibuit dī. Inter natos
mulierū nō surrexit maior: Joāne baptista
A dextris ipm ornauit temperantia. **Uñ**
comedebat locustas et mel siluestre et in-
duebat pilis cameloz. **Uñ** cantat ab ec-
clesia. Prebuit hīrū regimen camelū. ar-
tubus sacris strophis bidentes: cui lare
haustū sociata pactum mella locustis. **Uñ**
homini p̄fortia fugebat. Nota p̄ra parē-
tes q̄ filios suos nutriunt delicate. A fini-
stris vero ipm decorauit patientia: 2 con-
stantia q̄ ipm p̄quebat Herodes incar-
cerando: herodias insidiādo: puella caput
ei petendo: 2 ministri ipm decollādo: 2 tñ
in oibz patientiā p̄seruauit. ideo dīc chūs
de eo. Quid existis in desertū videre: ha-
rundinem ventro agitatam: 2c. **Mar. xj.**
Quarto fuit magn⁹ egressus de mūdo
q̄ p̄ veritate passus. Est aut triplex veri-
tas. s. doctrine/iustitie/2 vite. **Uñ** de x̄pus
Est veritas vite. doctrine/iustitieq̄. **Uñ**
triplicem veritatē notat etiā canoniste in
c. Qui scandalizauerit. de reglis iur. Et
in. c. Lū ex insūcto. de noui op̄is nunciati-
one. Pro veritate q̄ doctrine passus est: q̄
sicut dīc Josephus ad ei⁹ p̄dicationē mul-
titudine ppli cōueniebat: p̄pter q̄ Herodes
timens ppli dispēdiū ipm carceri man-
cipauit. Doctrina autē Joānis fuit ma-
gna: q̄ instruxit oēs hoīes quātūz ad oēs
status. Nā instruxit maiores/minores/et
mediocres/p̄ctores/iustos/et penitentes.
Matores autē erant milites: p̄ quos intel-
ligunt oēs in dignitate p̄stituti: quos q̄dē
instruebat dīcēs. Reminē cōcutiatis. s. in
p̄sona: neq̄ calumniā faciatis. s. in fama: 2
estote cōrenti stipendijs vestris. **Luc. iij.**
Minores sūt turbe 2 populares: quos in-

struebat vt elemosinis 2 misericōdie opibz in-
sistant: dīcēs eis. **Luc. iij.** Qui habet duas
tunicas det nō habenti: 2 q̄ habet escam si-
mile faciat. **Uñ** dīcēs autē erat publican-
is/ q̄ erant reipublice officiales. q̄s instrue-
bat vt dei p̄cepta seruaret dīcēs. Nihil ali-
ud q̄ constitutū est vobis faciatis. **Luc. iij.**
Talibz 2 viris q̄ sunt magne impetiois
nihil est aliud imponendū q̄ vt dei p̄ceptis
obediāt. Instruebat etiā p̄ctores vt
penitentiā agerēt dī. Penitentiā agite: ap-
propinquat em̄ regnū celoz. **Mar. iij.**
Instruebat iustos vt viam p̄pararent dī
cens. Parate viam dñi: rectas facite semit-
as ei⁹. Penitentes vt dignum penitend-
ie fructū facerent. **Uñ** dīcēs. Facite 2 fruct⁹
dignos penitētie. Scdō passus est p̄ veri-
tate iustitie quam defendebat. Arguebat
em̄ Herodē q̄ vxorē fratris sui acceperat
fratre viuentē: q̄d erat p̄ra legis p̄ceptū:
et sic p̄ seruanda iustitia p̄didit vitam. No-
ta hic moraliter: q̄ nō solū est martyr chūs
qui p̄ fide morit⁹. sed etiā qui p̄ iustitia: sic
dicit dñs **Mar. v.** Beati qui p̄secutiones
patiuntur p̄pter iustitias: quoniam ip̄oz est
regnū celoz. Sic ecouero nō solum ne-
gat chūs qui negat fidem ei⁹: sed q̄ con-
tra virtutē agit. **Uñ** Hiero. xj. q. iij. **Uñ**
māt. **Uñ** sapientia est. iustitia: veritas:
scititas: fortitudo. Negat p̄ insipientiā sa-
pientia/ p̄ iniquitatē iustitia/ p̄ mendaciū
veritas/ p̄ turpitudinē scititas/ p̄ imbecilli-
tatē animi fortitudo. Quotiescūq̄ vincit
mur vitis atq̄ p̄ctis tortens deum nega-
mus. Et ecōtrario quoties bonum q̄d agi-
mus deum p̄ficemur 2c. Passus est em̄ p̄
veritate vite quā tenebat. **Uñ** dīcēs. Vos est enim
malignantiū bonorum vitam p̄uerrere. Jo-
annes em̄ nō comedebat panem neq̄ bib-
bebat vinū: 2 sic scandaluz accipiebāt: vnde
edificationē habere debebāt. Sicut enim
noctua fugit lucē/ 2 sicut serpens vinee flo-
rentis odorem: sic mali detestant bonoz
hoīm sanctitatē. Nota historica mort⁹ iue.
Nota moraliter: q̄ boni nō deberēt timere
quodcūq̄ genus mortis. Iustus em̄ q̄
cūq̄ morte fuerit p̄occupat⁹ in refrigerio
erit. **Sap. iij.** Sic etiā mali quacūq̄ mor-
te moriant⁹: **Uñ** dīcēs peccatorū pessima est.
Dīc vt expedit. **Uñ** Quarto fuit magn⁹

existens in limbo: qz illuc fuit Joānes p-
ciosus et gaudiosus nunci? destinat? Un
Breg. sup illud Mat. xj. Tu es q ventu-
rus es et ac si apre dicat. Sicut p hoibz
nati dignat? es an etiā p homibz ad infe-
ros descendere digneris: insinua: vt q nati-
uitatis tue pcurso: extitit: descensiois etiā
pcurso: fiam. et venturū inferno te nun-
ciem. quē iam venisse mō nūciauit. Hec
ille. Sancti em patres erant in magna de-
solatio: tū ppter tantā temporis diutur-
nitatē: tum ppter demōis vicinritatē: tum
ppter diuine vitiōis priuationē: tum ppter
locū infimū et horribilē. Sed Joānes ad
eos descendēs eos letificauit: asserēs q de
loco diuturno erant cito deducēdi de vici-
nitate demōis cito erant in angeloz soci-
os assumendi. Et de priuationē diuine vi-
sionis cito erant ipsa visione fruendi. De
loco infimo et despecto cito erant ad alta
celoz subleuandi. Un et legē in euāgelio
Nicomēti: q ipsi denūciauit q christus
natus erat q ipsū baptizauerat q digitō
ostēderat. et q cito ad eos vilitādos descē-
surus erat. ¶ Sexto est mō magn? in celo
qz habz centena premia cū triplici fructu.
Un cantatur. Seta ter denis alios coro-
nant aucta cremētis duplicata quosdam
trina centeno cumulata fructu: te sacer o-
nāt. Habet em centesimū fructū inquātū
virgo incorrupta. Aliū centesimū in quan-
tū pdicato: gratior? q fecit docuit. Mat.
v. Qui fecerit et docuerit. hic magn? voca-
bit in regno celoz. Habuit etiā aliū cente-
simū inquātūz martyri inuictus: hic potes
tangere aureolis. Vere aut Joānes est
magn? in celo: qz pmo fulget inter cune-
os patriarchaz ppter fidei magnitudinē.
Habuit em fides de chū hūanitate. Jo. j.
Ecce agnus dei et. Item de ei? diuinita-
te. Tu. iij. Venit post me fortior me. Sup
quē locū dicit Raban? Ego quidez sum
fortis ad penitentiā inuitando: ille fortior
peccata remittēdo: ego regnū celoz pscā-
do: ille donando: ego in aqua baptizādo:
ille in spiritu. Fuit etiā liberalis in rebus
sicut patriarche: qz nō soluz fuit hospitalis
et paupibz ministravit: sed oia dimisit: et in
deserto mansit. Item fuit chō primus et
cōsang uine? vñ dicit angel? Ecce Heli
habet cognata tua et. Sed gaudet inter

choros pphetaz: qz fuit ppheta et plusqz p-
pheta. Habuit em pfectionē pphetaz: que
cōsistit in eo q accipiebant spm scrm: aliqñ
ad cognoscendū pterita: aliqñ ad sciendū
futura: aliqñ ad intelligendū occulta pter-
ita. Sic Joānes habuit spm ad cognoscē-
dū futura. Joan. j. Ipse est q post me ven-
turus est et. De pterito cū dixit. Un me
factus est. De pterito cū dixit. Non sum di-
gnus vt sol. cor. calci. eius. Et alibi. Ecce
agnus dei. Et alibi. Vedit? vestruz sterit
quē vos nescitis et. Quare aut dicit plus
qz ppheta: Respondeo quadruplici rōne.
Prima qz ante fuit ppheta qz nat? Scda
qz aliū pphētā fecit. i. matrē cū dixit virgi-
ni. Un mibi h q venit mater dñi mei ad
me. Et patrē qñ aperies os suū dixit. Be-
nedict? dñs deus israel et. Un cantat ec-
clesia. Ventrīs obstruso posuit? cubili? sen-
seras regē thalamo manentē: hinc parens
nati meritis yterqz abdita pandit. Tertia
qz pphete qdaz pphetauerūt de pterito: sēc
Hoyles Gen. j. In pncipio creauit deus
celum et terrā. Quidā de futuro: sicut aliū
sed Joānes de pterito. pterito et futuro: sic
sup dictū est. ¶ Quarta rō: quaz assignat
Lbryf. dices. Prophete ē/ beneficiū pphē-
tie a deo accipe: nunqd pphete est bñficiū
prophetie dare? Prophete est/ vt ipse de
deo ppheter. Nunqd pphete est vt deus de
illo ppheter? Des pphete pphetauerūt de
christo: De illis aut pphētū non est: ipe
autem nō solum prophetauit de christo:
sed etiā aliū pphetauerūt de eo. Des por-
tatores verbi fuerūt: ipse aut ipsa vox. qñ/
tum aut ipsa vox pprimio: est verbo nō tñ
verbū: tantū Joānes pprimio: chō/ nō tñ
christ? Hec ille. ¶ Quinta rō addi pōt:
qz ad pphētā ppter pphetare dū viuit. Jo-
annes pō etiā post mortē pñunciauit chri-
stum descensurū ad inferos aiaibz sanctorū
patrum: sicut dictū est sup. pre. v. Tertio
residet inter choros angeloz: quia habuit
eorz pfectionē q pñstet in tribu. Primo qā
fuerūt spūscō repleti. Scdo in bono ope
cōfirmati. Tertio immēdiare a deo missi.
Sic Joānes replet? fuit spūscō. Luc. ij.
Spūscō replebit adhuc ex vtero ma-
tris sue. Un et Hiero. In carne pter car-
nem viuere angelicū poti? est qz humanū
Un cantat. Antra deserti teneris sub an-
23

In festo apostolorum Petri et Pau.

nis/cinnyz turmas fugiens petisti: ne leui
falte maculare vira/famie posses. Itē fu-
it in bono ope pfirmatus: qz temp stetit z
nunq cadere potuit. Joā. iij. Amic? spō/
si stat zc. Aug. Quare stat? Quia nunq
cadit q humilis est. Itē fuit a deo missus.
Joā. i. Fuit hō missus a deo. Patet ratio
quare Joānes dicit angel? Vide h etia la-
tius in legēda. vbi habet? Joānes habuit
officiū oim ordinū angelorū. Auctoritas.
Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū
q pparabit viā tuā an te zc. Quarto spa-
ciat inf rosas martyrū qz habuit eoz pfe-
ctionē q pstitit i eoz sapiētia q in respōsis
apparuit. In eoz patiētia q apparuit i in-
iurijs In eoz pstatia q apparuit i tormētēz
Sic Joā. habuit i respōsis. Chy. f. Seue-
rus z lenis fuit zc. David etia de ei? pa-
tencia z pstatia. Quinto floruit inf vito-
las pfectoz: qz pfectus est z nō negavit: et
pfectus ē: q nō sum ego chīs. Joā. iij. Ha-
buit etia eoz pfectionē: q pstitit in carnis
mortificatiōe. Lu. xij. Sint lūbi vñ pcin-
eti. In lucida puerlatiōe. vñ sequit. Et lu-
cerne ardētes in manibz vñs. In sollicita
opatiōe. vñ seqt. Et vos siles homibz zc.
Sic Joānes carnē suā maceravit. Dic de
victu z vestitu i loco habitatiōis eius zc.
Itē lucide puerlat? exita vt chīs credi po-
tuisset. Itē sollicit? in dei fuitio extitit: qā
a pueritia dō fuisse cepit. Antea deserti te-
ner? sub annis zc. z sp pfeueravit. Sexto
inf doctores gloriā p dīcādo. Vñ nota q
Joā. p dīcavit triplicat. f. feruent? efficaci?
z prudent. Dic vt in legēda. Septio vide-
licet inf lilia virginū. Habuit em virginū
pfectionē: q primo pstitit in mēz z corpis
integritate. Mat. xxv. Acceperūt lampā-
des suas. f. purā z lucidā mentē z carnem.
Scdo cōsistit in mētis locūditate. Unde
subdit. Acceperūt oleū in vasis suis cū lā-
padibz illud. f. oleū de q. ps. Ut exhilaret
faciē in oleo. Tercio cōsistit in virtutū va-
rietate. vñ subdit. Omnerūt lāpades su-
as. Sic Joā. habuit pfectaz puritatē ppe-
quā z angel? appellat? z de eo cantat. He-
scies labē nivei pudor? Habuit z mētis lo-
cūditatē. Jo. iij. Amic? spōsi q stat z au-
dit cū gaudio gaudet ppe vocē sponsi. Fuit
etia pcutibz pōnat? vñ cantat. Serrā ter-
mentis alios coronat: aucta clementis du-

plicata quosdā zc. Amen.

In festo apostolorum Petri
et Pauli. Sermo. L.

Hunc duo

olue z duo candelabra i cō-
spectu dei: Apoc. i. xij. Mi-
beati Petrus z Paul? lau-
da tur q de duplici virtute q inter ceteras
mirabiliter refulserūt. Primus. de charita-
te feruētissima. Scdo de doctrina clarissi-
ma. Charitas notat cū dī. Hī sūt duo oli-
ue. Nā sicut ex oliuis sūt oleū: sic ex istis
sunt charitas in mundum z gra. Vñ de
eis pōt dici illud Zacha. iij. in h. Hī duo
sūt filij olei q pstant dñator: vñ uerite ter-
re. Doctrina vero notat: cū dī: Duo can-
delabra. f. lucentia p doctrinā euāgelicā
iploz p quā tot? mund? illūinat? est. ps.
In oēm terrā extitit son? eoz zc. De vira
qz virtute eoz pōt dici illud. Hī sūt viri
quos elegit de? in charitate nō ficta: ecce
prima: qz doctrina fulget ecclia vt sole lu-
na: ecce scda. De istis q duobz erit sermo
noster. de qbz vicissim p dīcādo Saluter
primo virgo zc. Pro fundamēto fimo-
nis in q agit de scro Petro z Paulo cum
qbz de? misericorditer egit pueritōe Pau-
lū: z appellando Petrū dādo ei? vñiaz
de pctō qd ppetrarat negādo ipm chistū/
orū theologicis qstio. Querit. Quid
deus iust? agat cum vno qz cū altero: Ar-
guis q sic: punire est opus iusticie: deus
mag? punit vñū qz aliū. Argit. In oppositi-
ōe qd de? fac iustissime facit: q i oī opelūo
suat iustitia i indiuisibili. In diuisibili vñ
nō ē mag? z min? Argit de? nō iust? agit
cū vno qz cū alio: z sic qstio manet p vira-
qz p dīcādo. Ad qstioez rñdendū est fm
Rich. de media villa sup. iij. sen. di. xlvj.
ar. ij. q. iij. q de? iust? nō agit cū vno qz cū
alio. Lūi? rō ē: qz vna actio dei nō pōt esse
iustior alia: nisi aut p cōparatiōē ad volūta-
tē ei? a q egredit? aut p cōparatiōē ad effectū
ad quē terminat? Prio mō de? nō agit iust?
cū vno qz cū alio: qz vna z eadē ē ei? volū-
tas a q egredit? oīs ei? actio circa creaturā
Nec scdo mō: qz qm cū vno agat maiorē
effectūz iusticie qz cū alio: ex h tñ nō seqt? q
ei? actio circa vñū iustior sit qstio circa aliū

Iustitia ei iāda equitate p̄stite siue f̄z q̄n
titate siue p̄poriōe. Equitas at̄ tā f̄z p̄pori
tione: q̄m q̄ntitate: tanta ē in paruit sic
in magnis. P̄poriō em̄ q̄rtuor ad duo
ēq̄lis ē p̄poriō viginti ad decē: vtraq̄ em̄
est dupla: tanta ē et̄ equitas int̄ decē et̄ de/
cē: sic inter mille et̄ mille. de⁹ aut̄ in agēdo
cū q̄libz f̄uat equitate p̄poriōis i indistincti/
bili: ad h̄ aut̄ n̄ astringimur p̄p̄ difficulta/
tē in nobis mediū attingendū. Et iō q̄uis
iusti⁹ possit agere cū vno q̄ cū alio: ma
gis appropinquādo ad p̄ctale mediū: nō
sic tñ p̄p̄ dīcī d̄ deo. Ad argumentū dī q̄
q̄uis de⁹ misericordi⁹ agat cū vno q̄ cū
alio: p̄tendo maiorē effectū misericordiē vni
q̄ alteri: tñ tñ seq̄t q̄ agat iusti⁹: q̄ misericordiā
nō ē iustitiā: et̄ h̄ misericordi⁹ egerit cū
Petro et̄ Paulo q̄ cū alijs: nō tñ iusti⁹ p̄p̄
p̄dica: misericordi⁹: q̄ electi a deo fuerāt
iuxta x̄ba: et̄ sic d̄ alijs. Pro introductiōe
materie p̄dica de norādū q̄ p̄t fieri q̄stio
a multis: q̄s nā istoz duoz ap̄loz. i. Petri et̄
Pauli fuerit maior siue excellentior. Pro
cui⁹ q̄stiois declaratiōe ē notandū: q̄ i istz
duobz q̄stiois ap̄lis sūt p̄siderāde nouē ex/
cellētie quibz cognitis sciēm⁹ q̄stiois
declinōem.

Prima ē excellētia diuinalis sc̄ritatis.
Secda ē excellētia sacerdotalis p̄rās.
Tertia ē excellētia ap̄lice dignitatē.
Quarta ē excellētia p̄rōfical auctorit̄.
Quinta est excellētia eccl̄astice sc̄rit̄
p̄latiōis seu iurisdictionis.

Sexta ē excellētia mirifice op̄atiōis
Septia ē excellētia iudiciarie assēsōis
Octaua ē excellētia euāgēlice p̄dicatiōis
Nonā ē excellētia gl̄ifice sublimatiōis.
In p̄ma excellētia. ij. iij. vj. z. ix. fue/
rūt eq̄les. In. v. z. vj. Petrus fuit excellēti/
or: Paulo. In. viij. Paulus Petro. d̄ q̄b̄ oi
bus singularit̄ et̄ ordinatē videam⁹ p̄p̄ d̄
P̄ma excellētia diuinali sc̄rit̄ q̄libet
taq̄: q̄ vtrq̄ fuit sc̄rissim⁹ sc̄ritate sibi colla
ta a deo: iō dīcī diuinali. iō. Levi. xx. Ego dñs
q̄ sc̄ifico vos Jac. j. De datū optimū et̄ oē
donū p̄fectū: desurū ē desce. a p̄re lūminū.
In ista p̄ma excellētia si q̄ris: q̄s fuit
maior eoz: dico q̄ fuerūt eq̄les. Nō aude
rē h̄ asserere nisi q̄ Ambrosi⁹ auctoritatē nū
bi suffragat⁹: q̄ sic ait vt refert Gratian⁹ in
decretis. ij. q. vj. B̄ti. vbi sic ait. B̄ti Petrus

et̄ Paulus em̄nēt int̄ vniūsoz ap̄loz: et̄ spe/
ciali q̄dā p̄rogatiua p̄cellūt verū int̄ ipsos
q̄s cui p̄ponat incertū ē. Puto em̄ illos eq̄
les esse meritis: q̄ eq̄les sūt passiōe. et̄ sūt eoz
deuotiōe viciisse. q̄s simul videm⁹ ad mar
tyriū gl̄iaz puenisse. Nō ei sine cā factū pu
tam⁹ q̄ vna die passi sūt vno loco sub vno
p̄secutore: Vna die vt ad ch̄m parit pue/
nirēt: in vno loco ne alēi roma desz. Sub
vno p̄secutore vt eq̄lis crudelitas vtrōq̄
p̄strigeret: dies ḡ p̄ merito/loc⁹ p̄ gl̄ia/p̄
secutor deceret⁹ e. p̄ p̄tute. Et in q̄ loco ydē
tādē martyriū p̄ulefēt: in vber roma q̄ p̄n
cipatū et̄ caput obtriet nationū. i. vt vbi erat
caput sup̄stitiōis: illic caput desceret sc̄rita
tis: vt vbi gētiliū p̄ncipes habitabat. illic
eccl̄ie p̄ncipes morerent. Et h̄ ḡ textu cla
re h̄i q̄ eq̄les fuerūt in sc̄ritate et̄ eq̄les me
ritis: et̄ p̄nt q̄ sūt eq̄les in gl̄ia: vt ista dicef
q̄ p̄mū cor̄espondz merito. Nec ei Pau.
fuerit p̄go et̄ n̄ Pe. iuxta illud. j. Cor. vj.
Volo at̄ oēs vos esse: sic meipm. Nota ḡ
moralit̄ q̄ null⁹ oz alēi p̄poni rōne p̄gitat⁹
vel abstinerē: q̄ p̄mū p̄stite in charitate.
Tñ q̄ charitas vtriusq̄ eq̄lis fuit. iō eq̄le
fuit meritū et̄ p̄nt p̄mū celeste. ¶ Secda
excellētia p̄rās sacerdotalis. Et i ista ē
dico q̄ fuerūt eq̄les. Pro cui⁹ declaratiōe
notandū: q̄ p̄rās sacerdotalis p̄stite p̄nci/
palit̄ in duobz. P̄mo erga corp⁹ ch̄i verū
in p̄secrando. Secdo erga corp⁹ ch̄i mysti
cū q̄d ē eccl̄ia in ligādo et̄ soluēdo: et̄ hec q̄
dē est vna p̄rās habens duos effect⁹ vt di
xi. Quātū ḡ ad p̄mū effectū collata fuit
p̄rās sacerdotali ap̄lis a ch̄o in vltima ce/
na q̄n dixit. Accipite et̄ māducate et̄ h̄ faci
te i meā cōmemoratiōez. Lu. xxiij. Quātū
p̄o ad fm̄ effectū fuit collata p̄ resurrexi
ōne eis a ch̄o q̄n apparēs eis insufflauit et̄
dixit. Accipite sp̄m̄ sc̄rit̄ q̄z remiserit⁹ pec
cata remittunt⁹ eis: et̄ q̄z retinuerit⁹ reten
ta sūt Jo. xx. Gl̄ide de h̄ q̄d sc̄p̄i in fm̄one
b̄ti Siluestri: q̄ icipit. Ecce sacerdos ma/
gnus: i introitu. Sz q̄re nō i vltima cena
fuit collata hec p̄rās q̄ntū ad hūc fm̄ effe/
ctū: sic q̄ntū ad p̄mū: cū sit vna et̄ eadem
p̄rās: Rñ. tūc fuit collata etiā q̄ ad hūc f̄z
effectū: n̄ ex vi sacramēt̄: h̄ cōmtrant⁹: q̄
sac̄m̄ n̄ agit ex vi sacramēt̄ nisi q̄d fcat.
Oportuit ḡ postea p̄ferri ex̄p̄sse a ch̄risto:
q̄d fec̄ post resurrectionē: sic et̄ in eucharistia

25 ij

In festo apostolorum Petri et Pauli.

stia dicimur: quāvis enim sub specie panis sit
corp⁹ et sanguis chris⁹: tñ qz sanguis ibi nō
est ex vi sacramēti: sed ex cōcomitātia, idō
oportet vt p̄secrēt sanguis sub specie vini:
vt sacramētū sic p̄ficiat. vij. q. i. Nihil. z. c.
Illud, Et hoc est exemplū theologicū.
Aliud sō est exemplū p̄biciū, qd scripsit. s.
in ser. bñ Siluestri, q̄ incipit. Ecce sacer
dos: in additis, q̄ incipit. Sz p̄tra. Et nō
ra q̄ ista p̄ras sacerdotalis est ita annexa
aie: q̄ ē indelebilis, yñ sacerdos etiā degra
datus p̄secraret quāvis peccaret mortali:
vt notat in. c. ij. de cle. exco. mī. Et. i. c. De
gradatio in fi. de pe. li. vj. Notare hic po
tes aliqd de honore sacerdotib⁹ exhibēdo
Nota exemplū Cōstantini impatoris qd
legit. xj. q. ij. sacerdotib⁹. Et sicut debet re
uerētia exhiberi ordini ab alijs: sic a seipīs
vt honeste viuunt zc, alioqn quāvis con
temnētes eos maleficiat: qz debent dare
honore ordini sacro: sicut z chris⁹ honora
bat sacerdotes quāvis malos. xcij. di. Do
minus noster, tamen ex pte sua ipsi merēt
cōtēti. Val. ij. Hos sacerdotes recessit
de via z ita dāzast plurimos in lege. p̄p̄
qd z ego dedi vos p̄ceptibiles et humiles
oib⁹ p̄p̄lis. Quantū ḡ ad hanc p̄tatem eq̄
les fuerūt: qz sic eam habuit Paul⁹ sic et
Petrus: licet Petrus habuit eam anteq̄
Paulus. Et qd mirū cum q̄libz sacerdos
quātūcūqz simplex sit equalis Petro et
pape: quantū ad hanc p̄tatem: nō em̄ reci
pit magis z minus hec potestas. Verūtn
quia ad ligandū z soluendū in foro penitē
tie requirit in sacerdote potestas iurisdic
tionis ad p̄standū materiāz ipsi potestati
sacerdotali: circa quā valeat exerceri. In
iurisdicō autē plene residet in p̄sona Petri
et pape: inde est qd nō q̄libet sacerdos pōt
quēlibet nec ab omni casu absolue: nisi
fm̄ pape ordinationē: vt in. c. Placuit de
peni. dist. v. Et extra. de peni. et re. c. Dis
vtriusqz sexus. Nota hic p̄tra illū p̄fessorē
deceptorē animāz q̄ dicit se posse absolue
re a votis z alijs casib⁹ ep̄alib⁹: z facit sibi
dari pecuniā vt cōmuret vota zc. Itē noi
ra quō absolutio a votis p̄tinet ad ep̄scop
p̄i: p̄terq̄ in aliquib⁹ casib⁹ sicut est vos
tum terre sancte. Itē vilitandi limina apo
stolorū Petri z Pauli. Itē Jacobi apli.
Itē votū p̄petue p̄tinentie. p̄dicta em̄ vo
ta referunt pape. Dic vt expedit. Ter
tia excellentia est dignitas applica, in qua
fuerūt etiā bñ Petrus z Paulus equales
licet em̄ Petrus fuerit elect⁹ apl⁹ a dño
anq̄ Paulus. tñ vterqz fuit apl⁹ sic Pau
lus sic Petrus z a chō immediate electi sic
z ceteri apli. Fuerūt autē tūc facti apostoli
qn̄ sicut dicit. Lu. ij. Vocauit Iesus disci
pulos suos z elegit duodecim ex ip̄is q̄s z
aplos noiauit: tunc ḡ fuerūt facti apostoli
li: licet de hoc dubitet Glo. xxi. dist. In
novo. fac qd legit z nota. xxiij. q. j. Notat.
Similiter z Paul⁹ fuit postea apostol⁹.
Act. ix. Uade qz vas electionis mihi est
iste. Itē Act. xij. Segregate mihi Bar
z Sauluz zc. Qñ de seipso dicit Paulus
apls. Nō ab hoib⁹ neqz p̄ hoīem: sed p̄ Je
sum ch̄m zc. Gal. j. Qñ quantū ad apos
tolicā dignitatē omnes apostoli pares fu
erunt. Apostoli em̄ dicunt missi vel legati
quod fuit cōe oib⁹ apostolis. Qñ Paulus
dicit p̄ chris⁹ legatōe fungimur tanq̄ dō
exhortante p̄ nos. ij. Cor. v. fuerūt autē le
gati de latere sicut hodie dicunt cardina
les qñ mittunt legati vt nota. in. c. penul.
de offi. leg. Et in. c. j. eo. ti. lib. vi. Habuit
tñ Paulus aliqd excellētius alijs apostoli
lis: quia a chris⁹ gloriāro elect⁹ est. Pe
trus sō z alijs a chris⁹ mortali: p̄ter qd i
bulla plumbea pape Paulus ponit in de
xtera: Petrus autē in sinistra zc. Quar
ta excellentia est p̄ficialis auctoritas: et
in hac etiā fuerūt equales: quia sicut fuit
ep̄s Petrus sic z Paulus. et sic etiā ceteri
apli. Qñ quantū ad hanc omnes apostoli
fuerūt equales: z sic oēs ep̄scopi sūt equa
les pape. Et sic nota. Glo. xxi. dist. In
novo. et p̄batur p̄ illum textum: vbi dicit.
Anacletus. In nouo testamēto post ch̄m
stuz dñm a Petro sacerdotalis cepit ordo:
qz ipsi primo pontificat⁹ in ecclesia ch̄m
datus est. Et infra. Ceteri vero apostoli
cū eodem pari consortio honore z p̄tatem
acceperūt. Nota pari cōsortio. Ista pari
tas debet intelligi fm̄ Petri de palu. qñ
tum ad potestare sacerdotale et pontifica
lem: diuersimode tñ: qz sacerdotale potes
tatez acceperūt oēs apli a chō immediate:
pontificales vero mediare: vt infra dicit.
Ad idē facit dictū Lxxi. dist. xxiij. q. j. Lo
quit. vbi dicit qd chris⁹ apostolis omnib⁹

post resurrectionē suā parē prātez tribuit.
Sup. q. textu dicit Glo. Parē. s. in ordine
et dignitate psecrationis: secus in admini-
strationis plenitudine q. s. differt ab alijs
qd liquet ex illo c. di. xv. Perlect. Et di.
lxxx. In illis glo. Sūt q. oēs apli equales
Petro: quātū ad pontificale auctoritatē:
et sic oēs episcopi eqles pape: qz epi succē-
serunt in locū aploz. ps. Pro patribz tuis
nati sūt tibi filij: et pbat rex. in dic. c. In no-
uo. Et. lxxij. di. Quoz vice. Et hoc verū
quātū ad dignitatē: nō aut quātū ad serui-
tatē. Nota ptra epos hodiernos qz antiqz
tus qn alijs pmouebat ad epatum ab ois
bus laudabat dicitur. O sancti hō rē. s. hō
hodie oēs scādāzant rē. Dic vt expedit.
Hec aut potestas pontificalis pstitit i ois
dine psecrando et christia. Itē in psecrādo
ecclesiā/altraia et alia vasa sacra. Unde de
plur. c. Quāto. de pte. eccle. vl. alta. c. Bq.
Et tū differētia: qz hanc potestātē habu-
it Petr? immediate a chō: sed alijs apli nō
rē. Vide qd scripsi in fmo. bti Siluestri.
q. incipit. Ecce sacerdos magn? in introi-
tu. xij. q. modo. et lat? fm Per. de palu. in
tractatu de prāte pape. art. ij. p. clusio. vij.
¶ Quinta excellētia ē respectu ecclesiā/
ce plationis q. pstitit in iurisdicōe. Et in
hac fuit maior Petr? q. Paulus: et q. oēs
alijs apli: sicut maior est papa omibz et epis
et etiā legatis etiā de latere. Cōtulit autē
claves Petro dñs qn dixit ei. Pāce oues
meas. Jo. vlt. de electio. significasti. De
ma. et obe. Solite. Et. l. dist. Cōsiderādū.
¶ Un oēs apli fuerūt subditi Petro: iō dñi
xit ei dñs. Tibi dabo claves regni celoz.
Et qd cūqz ligaueris sup terrā rē. Bar.
xvj. Dic hīstoriā euāgelij hui? qd hodie le-
git. Itē Jo. i. Tu es simon fili? Joāna:
Tu vocaberis cephas. Cephas grece. i. ca-
put latine. Un sicut caput dat vitā corpi:
et mēbra sine capite mortua sūt: sic Petr?
habet respectu alioz aploz et psequēter
papa respectu totius eccle. de elec. Signifi-
casti. Itē leo papa. xxiij. q. j. Lū brissim?
Petrus a dño acceperit pncipatū rē. Be-
ne facit text. xxiij. di. Sacro scā. Et. l. di.
Cōsiderādū. Et. c. Fidelioz. Ad idēz fac-
text? Ambrosij. xxiij. q. j. Nō turbat. vbi
dicit. Veniet et si alijs impat. vt laxent re-
tia sua: soli tū Petro dicit. duc i altū. Lu.

v. Hoc est in profundū dīspurationū. Fac-
c. Maior. de baptismo. Ad idē facit te-
xus Greg. q. vj. c. decreto. Et Julij pape
in. c. Qui scit se. eadē cā et qstioe vbi dicit
q. eccleia romana q. prima est. ita reliqs ec-
clesijs vices suas credidit largiedas: vt in
partē sint vocare sollicitudinē nō in plen-
tudinē potestatis. Ad idē de vñ pal. c. ad
honorē. Et de pcessione pben. c. Proposu-
isti. Bñ facit. c. Nulli fas. xij. di. Conclu-
sio est q. q. Petrus quātū ad potestātē ec-
clesiasticā fuit maior: Paulo et oibz aposto-
lis. quāto possumus dicere q. prās Pe-
tri fuit maior omni potestate oim creatu-
rarū scz hoim et angeloz: videlicet virginū:
pfeffoz/ maritū/ aploz/ pphetaz/ patriar-
charū/ angeloz/ archangeloz/ virtutū/ p-
cipatū/ potestati/ dñationū/ thronoz/ z/
cherubinoz et seraphioz. Fuit et maior q.
potestas yginis gloriose: q. licet fuerit ce-
teris aplis dignior et sanctior: nō tñ illi sed
aplis cōmisit deus claves regni celozum:
vt dicit text? in. c. In noua. de pe. et re. Fu-
it autē bec potestas triplex: vñ ordinis in
psecrando. Scdo in aboluēdo et ligando.
Tertio iurisdicōis in pcepto et pphiben-
do et puniēdo. Un si vñm preciperetur a
Petro: et pparatū a quocūqz pdictozum:
Petro citi? esset obediendū quāvis essent
reges et impatores. De maio. et obe. Sol-
lite. Vide qd nota. de appellationibz. Si
duobz. Et psequenter sequit q. prās pape
sit maior potestate totius eccle. Arg. con-
tra in. c. Quocūqz ligaueris. xxiij. q. j. Ar-
etiā cōtra. xxiij. di. Legim? vbi dicit: q. ois
bis maior est vñbe. Sicut em se habet Pe-
trus ad aplos: sic papa ad totam ecclesiā:
s. potestas Petri fuit maior potestate ois
apostoloz singulariter et collectivē. q. rē.
Vide tamē latius de hoc p. Petri de pal.
in tractatu de potestate pape. ar. iij. p. to-
rum. ¶ Sexta excellētia est miraculozū
mirifice opationis siue patratōis rē. In
hac fuit etiā maior Petrus q. Paulus: qz
fuit maior et efficacior in miraculis perpe-
trandis. Sicut patet in multis exemplis:
vnde dicit Lucas Act. v. q. ad ymbriā Pe-
tri sanabantur infirmi. Singulariter autē
dicam vobis vñm miraculum in quo ap-
paret maior virtus Petri q. Pauli in mi-
raculis faciendis. Dic miraculum de St

In festo apostolorum Petri et Pau.

mone mago rē. etiā quod dixit sibi Paul⁹
Q Petre meū est orare et tuū imperare
 rē. Item dicere potes miraculū qd Pet⁹
 fecit in curando claudū: sicut legi⁹. Act.
 ij. Itē nota quod Pet⁹ ambulabat super
 aquas sicū pedib⁹. Paulus autē vix nauī
 gio saluā⁹ est veniens in Italīā: vt legi⁹
 Act. xxvij. et. xxvij. Et ex hoc sequit⁹ q⁹ mi
 racula nō faciūt sancti nec pbant maiore
 sanctitatē. Nā et Joā. baptista signa non
 faciebat vt dī Joā. x. et tñ de illo scriptum
 est. Inter natos mliū non surrexit maior
 Joāne baptista rē. ¶ Septima excellen
 tia est iudicialit⁹ assessoris: et in hac sūt eq⁹
 les: q⁹ ita erit assessor chī in iudicio Pau
 lus sicut et Pet⁹ et eodē modo: supra illud.
 Amen dico vobis q⁹ vos q⁹ reliquistis oīa et
 secuti estis me: in regeneratione cū sederit fi
 lius hoīs in sede maiestatis sue iedebitis et
 vos super se. xij. iudicātes. xij. tribus Israel
 Dar. xij. Nec moueat quēpiā: q⁹ dīc sup
 sedes. xij. q⁹ duodecim solū apli sēssuri sūt
 extra q⁹ nūm⁹ videt esse Paul⁹: q⁹ sub
 duodenario numero i. elligit vniuersa iu
 dicantiū multitudo: vt ait Aug. xx. de ci
 uitate dei. c. v. vbi sic ait. Ne qm sup duos
 decim sedes sessuros esse ait. xij. solos ho
 mines cum illo iudicatos putare debe
 mus. Duodenario q⁹pe numero: in nūero
 sa quedā significata est iudicantiū multitu
 do: ppter duas ptes numeri septenarij rē.
 Et infra. Alioquin qm in locū traditor⁹
 Jude aplm Barthiā legim⁹ ordinatum
 Apostol⁹ Paul⁹: q⁹ plus illis oīb⁹ labora
 uit. vbi ad iudicandū: sedeat nō habebit:
 qui pfecte cū alijs sanctis ad numerū iudi
 cum se ptenere demonstrat cū dicit. Refci
 tis q⁹ angelos iudicabim⁹. j. Cor. vij. De
 ipsīs q⁹ iudicandis in h⁹ numero duode
 nario sūt cā ē. Nō ei q⁹ dicit⁹ ē iudicātes
 xij. tribu Israel tribu leui q⁹ triadecia ē ab
 eis iudicanda non erit: vt hī solum illum
 populum non etiā gentes ceteras iudica
 bunt rē. ¶ Octaua excellentia est euāge
 lize p⁹dicatiōis. Et in hac pcellit Paulus
 Petro et etiā ceteris apostol⁹. Unde ec
 clesia cantat. Inter apostolos vocatione
 nouissimus p⁹dicatiōe primus. Hoc autē
 probatur triplici ratione. Prima quia p⁹
 dicatio Pauli.

Fuit latior

Fuit clarior.

Fuit virtuosior

De quibus dicit⁹ vt infra in ser. magistri
 Vincentij de brō Paulo q⁹ incipit. Horū
 vobis factio euangelium rē. Vide ibi rē.
 ¶ Nonā excellētia. s. gloriose sublimitat⁹
 onis et in hac fuerit eq⁹les: vt habet p. Am
 bro. ij. q. vij. Pet⁹ et scripti eodē ser. pte. j. q⁹
 de passiōe Petri et quod sibi fugienti d⁹ caro
 cere obuiant chīs: cui dixit Pet⁹. Dne
 q⁹ vadis rē. Legi⁹ i cronica Martiana
 sub pontifice Petro aplo q⁹ tpe Cornelij
 pape greci furati corpora aplo⁹ vt ipa in
 greciā deferrent asportabāt. Sz demōes
 in idolis habitātes diuina coacti virtute
 clamabant. Vtri romani succurrite q⁹ vj
 vestri auferunt. Fideles hoc intelligētes
 de aplis. infideles vero de suis d⁹s. multu
 tudo g⁹ adunata fidelius et infidelū illos
 insequit⁹. Qd videntes greci apud cathed⁹
 cumbas aplo⁹ corpora in puteos p⁹cecerūt.
 Sed a brō Lome. papa sūt inde extraxi.
 Sed cū in dubiū verteret⁹ q⁹ essent ossa Pe
 tri vel Pauli orātib⁹ fidelib⁹ et ieiunātib⁹
 diuinū responsū habuerūt q⁹ maiora ossa
 p⁹dicatois minora p⁹dicatois erant. Que
 tñ post brūs Siluest⁹ dicit⁹ cū lance eq⁹lis
 ponderasse. et cōsecrando vtriusq⁹ ecclesiam
 in vtrāq⁹ vtriusq⁹ ossa collocasse. Dec. ibi.
 Deo gratias. Amen.

Item de beato Petro
 Sermo. LI.

Beatus es Bi
 mon barlona Dar. xvj. Quā
 uis festū hodiernū dicat aplo⁹
 Petri et Pauli: q⁹ tñ sctā marer ecclesia fac
 officiū et missam solū de brō Petro. Itē de
 eo tantū erit sermo et cras poterit fieri ser
 mo de brō Paulo. Pro fundamēto fimo
 nis in q⁹ tangit⁹ q⁹ chīs dicit Petro. Beatus
 es rē. orit⁹ q⁹stio theologicis de bea
 titudine. ¶ Querit. Vt⁹ b⁹ritudo ab oīb⁹
 bus beatis eq⁹liter participet. Arguit⁹ q⁹ sit.
 habet Dar. xx. Oēs acceperūt singlos de
 narios: sed p⁹ denariū significat aliqd qd
 oēs b⁹i cōiter habēt. Itē. In oppositū: p⁹
 mū o⁹ rēdere merito: s. nō oēs b⁹i eq⁹liter
 meruerūt: q⁹ nō oēs eq⁹liter b⁹i sūt: sic q⁹stio

maner. p. vtracq. pte dubia. Ad questioez
respondendū est fm Richar. sup. iij. disti.
xlii. ar. iij. q. iij. q. in britudine est plderare
britudinis obiectū. i. bonū increatū quod
vniū z idē extēns ab oibz picipat: z ipaz
dispositiōe brōz p quā illud bonū viden
do z pfecte diligendo ipm picipat ex pre
obiecti participati nō est vn^o alio beator:
q. idē est obiectū qd oēs participat: sed ex
pte dispositiōis brōz vn^o est beator alio
inquātū vn^o vider alio clari^o deū z diligit
pfecti: qui em eglem habet virtutē natu
re. Habet ineqale habitū gile vel eglem
haberes habitū gile habet ineqale pte
nature ineqaliter deū videt. et ex psequēti.
inequalit bti sunt: ppter ineqale beatorū
dispositiōe. Unde glo. sup. illd. Joā. xij.
In domo pzi mei māiones mltie sūt: di
cit: id est diuersa pma meritorū. Ad argu
mētū bti q. ideo oēs dicunt accepisse singu
los denarios: qd idē est bonū qd oēs bea
ti participat: quis ipm picipet mō disse
rēt ex pte picipantiū: de quozū fuit et est
Petr^o iuxta verba passumpta. Beat^o es
zē. Salutes pgo zē. Pro declaratiōe the
mar^{is} et introductiōe fmonis notādū q. fm
sententiā theologoz duplex est hois beati
tudo. vna q. competit viatoribz in hac vita
mortalⁱ: q. consistit in virtuose viuendo et
obediēdo. i. diuinis mādat^{is}. Prouer. xix.
Qui custodit legē beat^o est. Et concordat
pbs in. j. cethi. vbi dicit^o q. Felicitas est opa
tio fm pte pfectā. Et sic etiā cois habet
vius loqndi quia qn videris aliquē religi
osum vel laicū timēre deū et piosum di
citis. Q bti vos zē. sed dicitis pbo et non
facto: q. laudātes in eis vitā virtuosā in
vobismetipsis reprobatis: laudatis casti
tate sequētes luxuriā. laudatis in eis volū
tariā paupratē: diuitiarū terrenarū pulue
re coinquinati zē. Sic vt expedit. Cōtra
quos aplos. Titij. j. Cōfite^o se nosse deū:
factis aut negāt. Talis ergo bti beatitudo
vie de qua loquit. ps. Beati imaculati in
via qui ambulāt in lege dñi. Et alibi. Be
ati omnes qui timēt dñm. qui ambulant
in vjs eius. Hec tamē beatitudo est imp
fecta quadruplici ratione seu impfectiōe.
Pima/ratiōe obiecti quia per hanc non
videtur essentialiter deus qui est obiectū
perfecte beatitudinis. Exo. xxxij. Nō me
videbit hō z viuet. Sed in vitā ista vidē^o
deū vitiōe enigmatica q. habetur p fidē. j.
Exo. xij. Videm^o nūc p speculum i eni
gmate: tūc at facie ad facie. Scdā ipfectiō
ē q. hic britudo nō ē secūra: q. ppter mul
ta picula que in hac vita occurrūt pdi po
test. ij. Exo. iij. Habem^o thesaurū istū in
vafis fictilibz. Et iā de facto experimur q.
mktū q. aliqui vitā piosā agebāt declina
uerūt a via. ps. In via hac q. ambulabam
abscederūt supbi. i. demōes laqueū mibi.
Propterea dicit dñs. Lu. x. Reminē salu
taueris. i. saluū feceritis in via. ideo puer
biū est bonū. Nō laudar la nauāti tu itra
al porto: ne laudar lomo antichristi moito.
Et concordat scriptura dices. Ante mo
tem ne laudes hominem quē q. Eccli. xj.
Tertia impfectio est: q. non est tranquil
la: sed multis curis et diuersis sollicitudinibz
z perturbationibz permixta. Act.
xij. Per mltas tribulationes opz nos in
troire in regnū dei. Jtē prouer. xij. Risi
dolore miscebitur: z extrema gaudij lucr^o
occupat. Propterea clamabat David dñs.
Quis dabit mibi pennas sicut colū
be z volabo z requiescā. Quarta imper
fectio qd nō est pima sed modico tēpore
durat reqes huius beatitudis: q. dulcedo
pemplatiōis quasi momētanea ē. Apo.
vij. Factū est silentiū in celo q. media ho
ra. Ecce quō est impfecta: bti britudo
eo q. sit preparatoria z dispositiua ad bea
titudinē perfectā que habet in patria ad
quā capēdā firma spes datur virtuosō
homini. nec sine hac pima beatitudie po
test haberi scdā. Spes autē facit hominē
btm vt infra dicit. Ro vij. Spe em salut
facti ium^o Altera est q. britudo perfecta
q. dat pprehēsozibz q. pstitit in visione diui
ne essentie in qua cōsequit homo oē bonū
Exo. xxxij. Ostendā tibi omne bonū: cui
nulla ipfectio est admixta. Nam est secu
ra: pima z tranquilla: ideo dicit Boet^o
de hac loquēs q. Beatitudo est stat^o oim
bonoz aggregatiōe pfect^o. Quāuis autē
pba pposita possint intelligi de vtracq. be
atitudie: quia Petrus fuit btis duz effec
viator et modo est btis pprehēsor. Rūbilo
min^o proprius de pima beatitudine in
telligunt: qd tempore q. dñs ista pba pti
lit Petro viator erat petr^o. z sic etiā nos i
D iij

In festo apostolorum Petri et Pauli.

celligentes psequemur sermonem nostrum. Et ergo bñdico vñe pñstir in virt uose viuendo: videamus quod petrus virtuosè vixit vt sic psequeretur agnoscam? rōnē verborū: quare. i. Petr? brūs fuit et est. Nota dñ g: q ad hoc q hō sit brūs. oportet q oēs pñtes sint in eo et sz oēs viuat. Nō cñ sufficit vñam pñtē habere: quinimo nec pñ vere vñā cñ virtus haberi: qz pñtes oēs infuse sūt cōnere in charitate acqñte non sunt cōnere in pudetia. Sūt g septe virtutes necessarie ad vitam beatā: in qb oēs virtutes cōprehendunt vñz tres theologi cerz quattuor morales.

Prima est fides integralis

Secunda est spes supnalis

Tercia est charitas diuinalis

Quarta est pudetia intellectualis

Quinta est iustitia legalis

Sexta est temperantia corpalis

Septima est fortitudo seu patientia pñual.

Omes iste fuerunt in beato Petro et fin eas excellentissime vixit: ergo dicamus ei Beatus es Simon bariona et c.

¶ Prima g virtus est fides integralis: q ē fundamētū oīs virtutū. j. 2. Cor. ij. Fundamētū aliud nemo pōt ponere pñter id qd positū est: qd ē christ? Iesus. i. fides Iesu chñ. Et iō sine ea nulla ē vera virt? Aug. Vbi deest cognitio pñtatis falsa est virt? etiā in optimis moribz. Et iō quāuis aliqz iude? vel infidelis honeste vineret: tñ nō est vere pñuosus: nec psequeretur pñtē dñ et brūs: nec spe nec re: qz nō placet dō opere eius. Heb. xj. Sine fide impossibile ē placere deo. Nec g fides facit boiez brñ pñma bñtitudine. Jo. vi. Bñ q nō viderūt et crediderūt. Et iō brā Heliabz dixit viri gñt gloriose. Brā q crediderūt et c. Luc. j. Nec virt? fuit mirabiliter in Petro quia ipse fundamētū fidei: sic patz in euāgelio hodierno: vbi tria ponunt pñcipalit. Pño fidei interrogatio facta p dñm. Scdo declaratio fidei facta p Petrū. Tercio pñmissio fidei pñmissa p dñm. Et verbis g Petri sumit fundamētū fidei chñiane q cōstīstet i diuinitate et humanitate christi. Dic historā euāgelii. Et nota cū dicit. Tu es Petrus et sup hanc petrā edificabo ecclīaz meā. i. sup soliditatē siue firmitatē fidei: q adeo firma est q diuelli siue dirui nō pōt

quia porte inferi. i. petā siue hereses et pñsecutores nō pualetur aduerfus eam. Et iō hui? est: qz christ? p eo orat. Lu. xxiij. Petre ecce sathan expetuit vos vt cribraret sic triticū. Ego at rogauit p te vt nō deficiat fides tua. et tu aliqñ pñter cōfirmā frēs tuos. Sic ergo firmitas fidei Petri fundatur q ad ipm pñter alios cōfirmare in fide: a q Petrus cadere et errare nō potest. Et iō nec ecclīa romana pōt a fide errare. xxiij. q. j. A recta. Et c. Pud. Ma. Nā et si alijs impat vt laxent retia sua: soli tñ Petro dñ. Duc in altū: hoc est in pfundū diuinationū. Lu. v. xxiij. q. j. Nō turbatur. Et c. Quotiens facit de bap. Maior. In pñmissio g hui? fidei Petri pñmissio q bi potestas clauū: dum dñ. Dabo tibi clauē regni celoz et c. Nec aut pñmissio repleta fuit post resurrectionē cum dicit. Pāce agnos meos et c. Et infra declarabit. par. te. ij. Et nota q quātū ad hanc potestatem maior est Petri oibz creaturis angelicis et humanis. Vide supra in alio sermone. hui? festi. q incipit. Hic sit due oliue. pñ. vi. in fine. Ergo brūs es Simon bariona et c.

¶ Secunda virtus est spes q facit boiem brñ ps. xxiij. Sustate et videte: qm suauis est dñs. brūs vir qui sperat in eo. Jrem. ps. lxxxiij. Nō pñuabit bonis eos q ambulāt in innocentia: dñe virtutū beatus hō qui sperat in te. Nota. In innocentia: id ē sine mortali qz vel nunqz cōmiserunt illud vel penitentia egerūt. Alioquin potius spūm pñtō qz spes dici pōt. Spes g facit boiem brñ. Ro. viij. Spe em salui facti sumus. Hanc spem habuit brūs Petri: qd martir me apparet in eo: q ad vñm iussiois vocē relictis omibz securus est dñm: sicut patz Mar. iij. Et iō spe ista subnixus fiducia licet et audacter dic ad dñm. Ecce nos reliquim? oia et secuti sumus te: quid g erit nobis? Mar. xij. Nota. Dia. s. exteriora et interiora: qz q caret exterioribz et nō reliqz cupiditatē rez pñaliuz miserrim? est. sed q caret etiā affectu inordinato brūs ē. Mar. v. Bñ paupes spiritu qm et c. Jo dr Bñ. q in hac re affectū debem? potius penā re g censur. Multū reliquit qui sibi nihil retinuit. Multū reliquit qui quāuis pñtotum deseruit. Hui? g spei merito auditiuit a dño pñmissionē iudicarie potestatis

In festo Cōmemoratōis scti Pau.

vij. Itē qñ oīone sua pēpitauit Simōes magu volante in aera: sic legit in legēda. Dic hīstorā. Fuit etiā iust? ad puniendū in semetipso pētm negatiōis chri. Nā vlt tra illud tridūū q̄ fletit amare. semp por? tabat sudariū secū p lachrymis detergen? dis: q̄s effundebat p̄sertim qñ gallum au diebat cantare: rememoras negatiōis sue q̄brūs erat Petri? q̄ Beati q̄ lugēt: qm̄ ipsi p̄solabunt. Dat. v. Itēz Lu. vi. Bti q̄ nunc fletis: q̄ ridebūt: ergo brūs es Si mon bariona. ¶ Sexta virt? est tempan tia q̄ facit hoīem brm. Dat. v. Bti q̄ nūc eluratis q̄ saturabimini. Uiguit maxime in brō Petro q̄ sicut dī in libro Clemētis, z habet in legenda. Libo Petri erat solus pants cū oliuis raro cū olerib. Indumen tū vero tunica cū pallio: et p̄ter hec nihil aliud q̄rebat: hui? autē tempancie merito dedit ei q̄ram dñs vt ad vmbriā Petri sa? narent infirmi: sicut dī Act. v. Quāto ma gis ad tactū vestimētōz: Moraliter dic? intempatos: q̄ si tempancia facit hoīem brm: q̄ intempancia miset. Volūt intem? perati facere festū hīc: q̄ ibi faciāt vigiliā: q̄ erūt i magna elurie z siti: sic p̄z i diuitie epulone. Luc. xvi. Jo. Eia. lxx. Pro eo q̄ vocauit z nō rēdistis: locutus fuit z nō au? distis zc. p̄ter hoc hec dicit dñs deus. Ec ce serui mei comedēt z vos esurietis: ecce serui mei bibent et vos sitietis: ecce serui mei lerabunt z vos pfundemini. Itēz fa? ciam? hīc vigiliā vt postea sariemur i festo vīte eterne. ¶ Septima virt? est fortitu? do seu patiētia: q̄ facit hoīem brm. Dat. v. Bti q̄ p̄secutionē patiunt p̄pter iustitiā Itē. i. Pe. iij. Sed z si qd̄ patimini p̄pter iustitiā: beati. hanc firmissime habuit Pe trus: sic patet in p̄secutiōibz z cōtumelijs quas cū ceteris aplis passus fuit. De q̄b? dicit Act. v. Ibant apli gaudētes a p̄spe? ctu p̄sili: qm̄ dī. ha. sunt p̄ noīe Iesu p̄tu. pati. S; maxie hec virt? apparuit in eius p̄ciola morte. Dic eius passionē. Et quō dñs apparuit Petro de roma fugiēt. Tū dīc tē. in. c. Per venerabilez. versu. locus em̄ zc. Qui filij sint legiti. Cū em̄ Petrus vrbē fugiēs exiisset volēs cū dñs ad locū quē elegerat reuocare: interrogat? ab eo. Dñe q̄ vadis: n̄dīr. Venio romā itēz cru cifigi: qd̄ intelligēs p̄ se dicit ad locū ipm̄

protinus est reuersus. Hec ibi. Et vt ibi dicit Joā. an. post Hosti. Exponit cruci? figi. i. in te: z sic vrbis ista altera hierlm̄ in? telligat: z effusioe tui sanguinis q̄ prim? me? vicari? es in terris: fundes? firmet et consecret h̄ loc?: quē elegi mibi ad hoc de elec. fundamēta li. vi. Deo grās. Amen.

¶ Item in die cōmemorationis beati Pauli apostoli. Ser. Lii.

Oratō vobis

N facio euāgelū. Pro fūdamēto q̄stiois. ouit theologicis q̄stio Quērit. Itēz Petri? sit maior Pauloz Ad q̄stionē rēdēdū ē. Gal. i. cū distinctiōe trimembri: possent em̄ isti apli considerari tribus modis.

Primo fm̄ p̄ditionē aplicam
Secdo fm̄ p̄lationē ecclīasticam.
Tertio fm̄ p̄dicationē euāgelicam
¶ Scdm̄ primū sūt eq̄les sic oēs sacerdo tes sūt eq̄les quātū ad p̄tate p̄secrandi euā charitiā. Sic in p̄posito. et ideo sūt eq̄les etiā q̄ntū ad meritū z p̄mū glie. Itēz Eie. go. in. j. dialo. Aperte q̄ cōstat: q̄ cū virt? vtriusq̄ fuerit dispar in miraculo vtriusq̄ tū meritū dispar n̄ ē i celo: lz Pe. pmo fue rit elect? z vltimo Paulus: quasi diceret Christus Petro. Volo z huic nouissimo dare sic z tibi. Dat. xx. Quātū ad scdm̄ Petri? fuit maior Paulo sic papa legato. Petri? fuit papa cui dicit chris. Tu es Si mon filie? Joannis: tu vocaberis cepbas. Jo. i. Cepbas. i. caput zc. Joā. xx. Pāte oues meas. Et Dat. xvi. Dabo tibi clā? ues regni celoz zc. Paul? p̄o fuit legat? vñ ipe dī. ij. Cor. v. Pro chro legatōe fun gimur tāq̄ deo exhortāte p̄ nos. Quātū ad tertū Pau. fuit maior Pe. z oībz aplis q̄ ardēt? p̄dicauit z p̄ laborauit: vt p̄z ij. Cor. xi. z. xij. Et iō ipe p̄ excellētiā pōt dicere thema. Notū vobis facio zc. Patz thema. Repperi iuxta thema: q̄ p̄dicatio euāgelica bti Pauli habuit sup̄ p̄dicatoes alioz excellētiā in tribz.
Prō q̄ sua p̄dicatio fuit apli? copiosa.
Secdo q̄ fuit clari? luminosa
Tertio q̄ fuit longi? virtuosa
¶ Prō dico zc. Alij apli p̄ receptiōem

spūscū in die pētecostes diuīserūt sibi mū
dū z q̄libz accepit suā portione zc. s̄z b̄rīs
Paul⁹ p̄ vniuersū mōm discurredo d̄ ciui
tate in ciuitate p̄dicando annis. xxxvij. vt
d̄ Hiero. in li. de vīrīs illustribz. Vñ can
nat ecclesia. De⁹ q̄ vniuersū mōm b̄rī Pau
li p̄dicatōe docuisti zc. Grez cū alijs aplīs
p̄d̄ cātibz puidere de expēsis a ciuitate vñ
ap̄bis hoibz q̄z ch̄s dixerat. Dign⁹ ē opa
rius mercede sua. Lu. x. Paul⁹ tñ suis ma
nibz laborabat: q̄ erat artz cenofactorie:
q̄z faciebat cho: das. z p̄fir. zc. Vñ ip̄e d̄r. ij.
Lell. vlt. Ipsi em̄ sc̄it̄ quēadmodū opoz
teat mīrari nos: qm̄ n̄ in q̄te fuim⁹ inter
vos: neqz grat⁹ panē māducauim⁹ ab aliq̄
s̄z in labore z fatigatiōe nocte z die opan
tes ne quē vīm grauarem⁹. Et alibi Act.
xx. Argentū aut aur⁹ aut vestē null⁹ con
cupiui sic sc̄it̄: qm̄ ad ea q̄ mihi op⁹ erāt
z bis q̄ mecū sūt mīnistrāuerūt man⁹ iste.
Gre mltos labores mltas iniurias pass⁹ ē
p̄ ch̄o zc. Iō pr̄z q̄ sua p̄dicatio fuit copi
osior. Recte tenuit p̄ceptū ch̄i. Lūtes in
mōm vniuersū p̄dicatē euangeliū oi crea
ture. Bar. vi. Nota hic moralē ex isto re
p̄t q̄ p̄dicatores s̄bī dei debēt tria atten
dere. Prīmū: Lūtes i mōm vuluer. q̄ d̄nt
nō in vno sp̄ loco morari: s̄z discurrere. als
acipiūt familiaritatē etiā d̄ notis zc. Et
p̄dunt deuotionē zc. Hinc patet q̄e fr̄es
mutant q̄libet anno de p̄uentu ad p̄uentū
zc. Scdo p̄dicatē euangeliū zc. nō d̄r Qui
dū nec Virgilū nec Arist. zc. Tertio oi
creature id est oi hoī tam diuiti q̄ p̄imp̄i
viris mulieribz nobili ignobili zc. Multī
errores sūt inter fideles ex defectu instru
ctoz zc. z p̄dicatores q̄ nō p̄dicāt illis zc.
Iō I. reñ. iij. Paruuli p̄nerūt panē z nō
erat q̄ frangeret eis. Iō b. Paul⁹ p̄ vniuer
sū mōm p̄dicauit. Iō d̄r. Horū vobis fa
cio euangeliū. ¶ Scdo dico q̄ p̄dicatio
euāgelica b̄rī Pauli fuit sup̄ oēs alios cla
rius lū: nota. Quia oēs aplī p̄dicabāt do
ctrinas celestes q̄s a ch̄o audierāt s̄z nō
viderāt: s̄z b. Paul⁹ p̄dicabat que viderat
q̄ fuit rap⁹ vñ ad tertiū celū z vidit ar
cana dei zc. ij. Lox. xij. Iō d̄r ip̄e. Euang
eliū q̄ euangelizatiū est a me non est fm̄
hoīem neqz ego ab hoīe didici illud: sed p̄
revelatiōe iesu ch̄i. Gal. i. fm̄ hoīez sup̄
ple puruz vel mortale. Iō Paul⁹ didicit

illud in curia celesti in schola angelozum
vbi tribz diebz studuit z sc̄iuit pluq̄ Sa
lomon z oēs philofophi mundi. Studuit
ibi in libro vite: q̄ est ch̄ist⁹ q̄ liber habet
duas cartas. s̄. diuinitatē z humanitatem
ch̄isti. Sic practice quō ch̄istus ostendit
Paulo nouē ordines angeloz. Primo pr̄i
mū ordinē. s̄. angeloz in quē ch̄istus di
xit vadūt persone penitētes zc. Scdo or
dinē archangeloz in quē vadūt p̄sone de
uote: q̄z sicut aia est melior corpore, sic de
uotio est melior penitentia. Tertio ordiez
p̄ncipatū in istuz vadūt p̄sone misericor
des. Quarto ordinē pr̄atuz in hūc vadūt
p̄sone patientes in aduersitatibz. Quinto
ordinē virtutū in hūc vadunt p̄sone p̄cor
diā inuicē habētes. Sexto ordinē d̄natio
nū in quē vadūt plati bone vite et b̄n gu
bernātes gregē q̄ iuste intrāuerūt. Septi
mo ordinē thronozū vbi collocabūt illi q̄
seruauerūt p̄ ch̄o apostolicā paup̄tatem.
Octauo ordinē cherubin: vbi erūt p̄sone
sc̄ificē q̄ alios viā p̄itatz docuerūt. Non
seraphin vbi erūt q̄ erūt h̄ pleni charitate
maior: hoz ē charitas. Deide vidit Paul⁹
cathedrā s̄gis sup̄ oēs choros āgeloz. De
inde vidit diuinā ecēntiā vt d̄r Aug⁹. illi.
de vidēdo deū. z i li. ad pbā. z sc̄it̄ Iho.
in. j. p. q. Et in. ij. q. clev. ar. iij. et qm̄ re
uer⁹ fuit credidit q̄ studuerat in studio
celesti z dixerūt sibi. Vnde venis? Rēdit
Paul⁹. Scio hoīez in ch̄o Iesu an̄ ānos
quattuordecī siue i corpore siue extra corp⁹
ne sc̄io de⁹ sc̄it̄: qm̄ rap⁹ ē in paradisu et au
diuit arcana s̄ba q̄ non s̄z hoī loq̄. ij. Lox.
xij. Nota vñq̄ ad tertiū celum. Sc̄ptura
sc̄rā nō facit mētiōē. Gen. j. Aīi d̄ tribz
celz. Pr̄io d̄ firmamēto qd̄ p̄riet octo celos
sc̄z. vij. plāetaz. z octauū s̄yderēū. Scdm̄
celū d̄r aquē. s̄. aq̄ q̄ sup̄ celos sūt et istud
celū d̄r crystallinū. Tertiū celū empyreū
vñ in p̄nci. crea. de⁹ celū. d̄r Glo. Bede. s̄.
Empyreū zc. pr̄z sc̄da ps huius s̄monis.
¶ Tertio dico zc. longius virtuosa: quia
omēs aliq̄ aplī p̄dicauerūt vñq̄ ad mor
tē zc. sed paul⁹ in vita p̄dicauit xxxvij. an
nis et i morte et etiam post mortē zc. Di
cat et⁹ martiriū z quō p̄ mortē apparuit
aia ei⁹. Hieron. zc. Ecce quō p̄dicauit p̄
mortē. Nō legit de alio sc̄rō. Stati Acro
soluit omēs ch̄ianos q̄s tenebat captos

In festo Visitationis b. Marie vir.

sed tñ obdurat? nō fecit se christianū. et h
scz q post mortē erat p̄dicatur? ipse Pau
lus p̄betauerat dī. Magnificabit ch̄us
in corpe meo siue p vitam siue p mortem.
Phil. j. Jē predicauit etiā in morte. Di
catur de capite qd fecit tres saltus. Et in q
libet dicebat Jēsus: et nascebat ad quēlibz
saltum vnus fons: et sic fecit tres p̄dicatōes
in q libet saltu vnā. Nota secreta: Tribus
vicibz Paul? noiauit Jēsu p̄pter tres p̄tu
res quas hz nomē Jēsus p̄ncipaliter

Primo p̄tra defect? spūales

Secundo infirmitates corpales

Tertio q̄ aduersitates tpales.

Defectus spūales sūt p̄tra. Si q̄ aliq̄s
est durus in p̄tris deuote inuocet nomen
Jēsus et habebit p̄tritionē. Hoc figuratū
fuit in morte ch̄isti: qñ petre scisse sūt: ecce
p̄trito: et monumēta apta: ecce cōfessio: et
multa corpora sanctorū surrexerūt: ecce re
suscitatio aie ad statū gratie. Idē de illo q
habz rancorē p̄tra primū et desiderat vin
dictā rē. Dis quicūq̄ inuocauerit nomē
dñi salu? erit. Ro. x. Nota inuocauerit. i.
intus in corde vocauerit. Item Act. iij.
Nec em̄ nomē aliud est sub celo datum ho
mibz i q̄ oporteat nos saluos fieri. **S**e
cundo est q̄ infirmitates corpales. Aucto
ritas. Signa eos q̄ crediderit bec sequē.
Nō dicit q̄ sancti fuerint. In noie meo de
monta eijciet: linguis loquent nouis: ser
pentes tollent: et si mortiferū qd bi. nō eos
nocebit. Sup egros manus iponent et bñ
habebūt. Mar. vi. Qñ ergo estis infirmi
vel filij vestri inuocate nomē Jēsus et cu
rabitini: si expedit saluti aie v̄re. Idem
de mulieribz q̄ volunt p̄cipere vel cōceptū
p̄seruare vel parere rē. Ecce scds. Non q̄
recurrat ad diuinos rē. Beat? vir cuius
est nomē dñi spes ei? et nō respexit in vani
ta. et infant. falsas. i. diuinorū et fortilegorū
rē. Dic q̄ h̄ v̄ritū vt expedit. **T**ertio q̄
picula seu aduersitates tpales. Si es in bel
lo iusto inuoca Jēsum et dabit tibi vires.
Sec? si in bello iniusto: qz nescit diuina iu
sticia patrociniū dare criminibz. vt ait Chry
so. Idē in tēpestare rē. Et si bñdō. Aucto
ritas. Turris fortitudinis nomē dñi ad ipm
p̄fugiet iust? et exaltabit. Prover. iij. No
mē dñi est nomē salus rē. Lu. j. Vocatur
est nomē ei? Jēsus rē. Ecce terti? fons.

et pater cōclussio clara: quō p̄dicatio beati
Pauli fuit alijs longi? virtuosā. q̄bema.
Notū vobis facio euangelij. Amen.

In festo visitationis beate Marie virginis. Sermo. Lii.

Rurgēs ma

ria abiit in mōtana. Luc. j.
Hodie est festū gloriofum vi
sitationis et saluationis h̄gis
glozie. Salutem? ipsaz. Pro fundamē
to sermōis in q̄ agit de visitatiōe Marie:
orif theologialis q̄stio. **Q**uerit. Qñ
virgo Maria p̄ginitatē vouerit. Arguit
q̄ nō habet Deut. viij. Nō erit apud te ste
rilis v̄ritusq̄ sexus: tam in hoibz q̄ in gre
gibz tuis: sed brā virgo nihil vouit qd cūq̄
p̄trariū legi: cum ergo p̄ginitas includat
sterilitatē: p̄ginitatē nō vouit. In opposi
tum. Lu. j. Qñ nō cognosco. dic glo. iter
lineaz. Ecce tangit q̄ ipsa vouerit p̄gini
tatē. Jē Hgt senten. iij. dist. xix. c. q. vel
cretum. dist. xxiij. q. ij. tenent. q̄ brā vir
go Maria posuit se puaturā voti p̄gini
tatis in corde: sed ipm votū nō exp̄sit: pos
tea cū viro labijs exp̄pressit: et v̄rē in vir
ginitate p̄manit. q̄ virgo maria virginita
tē vouit. et sic q̄stio manet p̄ v̄rē p̄re du
bia. Ad questione respondendum est fm̄
Richar. sup iij. senten. dist. xx. art. j. q. j.
q̄ sicut dicit Ansel. in lib. de cōceptu virgi
nali. c. xviij. decebat vt illius cōceptio de
matre purissima fieret nempe decens erat
vt ea puritate: qua maior sub deo nequit
intelligi: virgo illa niteret. et infra. de q̄
sp̄ritus sanct? volebat: et operaturus erat
vt cōciperet et nasceret ille de quo ipse pro
cedebat: sed ceteris paribz purior et magis
nitens est virginitas deo per votum dica
ta q̄ illa que nō est p̄ votum dicata: ergo
beata virgo: n̄ em̄ virginitatē seruauit: qz
se seruaturā etiā vouit sub hac p̄ditione: n̄
si deus aliter ordinaret. et bec p̄ditio fuit
tam honesta quia etiā si non fuisset appo
ta: debuissz tñ esse subintellecta. Ad argu
mentum dicitur: q̄ in auctoritate illa acci
pitur sterilis p̄ illa que vacabat cōcubitu
iugali: nec tñ p̄cipiebat. vel potest dici q̄
beata virgo fuit cōfinium veteris et noue

legis sicut auroz noctis pcedent? et die se-
quentis. Et ideo fecit votū consenū legi
noue. nec tñ pcrariū legi veteri inquantū
q rationem appoluit. et h est de qm pscn/
narū fit sermo. iuxta verba passupra. In
hoc euangelio continent quattuor excel/
lentie de virgine gloriosa.

Prima est profunda humilitas
Secda est admiranda sanctitas
Tertia est pfecta credulitas
Quarta est letabunda iocunditas
In prima parte dicamus. xij. puncta. in se-
cunda quattuor. in tertia qtuor. in quar/
ta decem. et sic in summa sūt. xxx. puncta.
¶ Primo notat in eo q postq virgo glo-
riosa pcepit filiū dei nō in elatione nec in
supbiam ascendit: s; in montana virtutū.
Elevatis em p supbiam nihil aliud restat
nisi casus in baratrum dānationis. Finis
em ad alta leuatis est ruere. Sed magis se
humiliauit: accessit em in domū Zacharie
vt feruierit ibi Helisabet cognate sue pre/
gnanti et fuit in obsequio suo p tres men/
ses. De hac humilitate loquit prima pars
euangelij. Exurgens maria abiit in monta-
na cū festinatione in ciuitatē Iuda. Et in/
trauit in domū Zacharie et saluauit Heli-
sabet. ¶ Exemplū virtutis omnīū reuerē-
tia et diligentia imitandū. Decuit nāq vt
sicut inītiū humane perditionis pcessit ex
supbia mulieris seducere a diabolo: sic inīti-
um humane salutis pcederet ex humilitate
temeris illustrare a spiritus sancto. Eva
enim quadrupliciter superbiuit ptra deū.
¶ Primo qz apertit equalitatem dei cum
diabolo credidit dicēti. Eritis sicut dii scilicet
entes bonū et malū. et vide cecitatez ei? qd
voluit esse equalis deo cum se faceret vici/
pulam diaboli. Secdo superbiuit qz contē-
tempnit pceptū dei sapientis de h ligno
nō comedas. Tercio superbiuit qz nō suffi-
cit sibi ipsam pterisse mandātū dei: s; etiā
fecit virū peccare: q nō seductus: sed ne cō-
tūstaret delicias suas comedit sicut dicit
Apl. j. Tim. ij. Adaz inqt nō est seduct?
mulier aut seducta in pcuricariōe fuit.
Quarto excusauit se de peccato cōmissio-
dices. Serpens decepit me Gen. ij. Con-
tra qd. ps. Nō declines cor meū in verba
malitie ad excusandas excusatiōes in pec-
catis. Et fortasse magis. Eva peccauit se

excusando qz comedēdo qz si se nō excusat/
ser: sed humiliter ventāz perisset de? igno-
uisset ei: qz nō obliuiscet misereri de? nec
cōtinebit in ira sua miscēdas suas. Et hu/
iusmodi supbia pcessit humana peditio:
iuxta illd. Eccl. xv. A muliere inītiū factū
ē peccati: et ppter ipsam oēs morimur. Et
dinauit h diuina sapientia vt sicut mulier
damnauit sic mulier saluaret. Tñ cōtra-
rio virgo glorioza qdupliciter se humili-
auit.
Primo deo et angelo dicēs. Ecce ancilla
dñi. Secdo ad domū Helisabet pregnantē
ipsa pregnans accedēdo. Tercio sibi obse-
quendo. Quarto in partu suo officiū ob/
stetricis exercendo. Tñ pma q recepit Jo-
an. bap. in manib; ex vtero exeuntem: fuit
virgo maria. ¶ Magna excellētia Joānis
dualiter habem? exemplū nos humili-
andi: qz si virgo tam excellētissima et incō/
parabilis se humili-
auit: quis supbi-
ter? No-
ta ptra mulieres que qm parturiunt filios
masculos superbiunt et c. Sic vt expedit.
Sed dices tu quā mercedē habere poter-
mus ex hac humilitate? Rūdeo quadrupli-
cem humilitatē.

Prima est dei glorificatiua
Secda est hois exaltatiua
Tertia est diaboli pstratiua
Quarta est proximi placatiua vlt edificatiua.

¶ Primo namq et c. Magnū em honorez
deo exhibem? nos humiliādo sibi. Primo
intellectū simpliciter credēdo his q sunt
fidei vt pte ab ore eius prolatis: quāuis
excellāt oēm humanā rationē. Si em cre-
dim? iudici de legib; philosopho de philo-
sophia/medico de medicina/theologo de
theologia/pellipario de pellib; et c. cūlibet
in arte sua: cur deo non credim? q mentiri
nō potest? Ideo apls. Destruentes omnē
alitudinē extollentē se aduersus scientiaz
dei et in captiuitatē redigētes oēm intelle-
ctum: in obsequiū christi. ij. Cor. x. Secdo
subiugando voluntatē deo p obedientiā:
licet repugnet volūtas et sensualitas. Dic
practice de castitate et humilitate et c. Pro
vt expedit. Tercio subiugando memoriā
ad recordādū de bñficijs diuinis. Quar-
to os ad loquendū de reb; diuinis. Qui
ro aures ad audiendū verbū dei. Sexto
oēs sensus et c. Et corp? et c. Et hoc h deus

In festo Visitatōis b. Marie vir.

honorat a nobis. Secūdo humilitas ē hoīs exaltatiua. Nota similitudinē de statera que quāto magis descendit in vna prelatō magis ascendit in altera zc. Tercio dicit Petrus Hūiliamini sub potenti manu dei: vt vos exaltet in tpe visitationis. j. Pet. v. Nota Visitatiōis. i. mortis: ideo bñ virgo fuit exaltata sup oēs creaturā etiā angelicā: qz sub oī creatura fuit humilis. Lu. j. Quia respexit hūilitatē ancille sue. Tercio dicit dñs Lu. xij. Qui se humiliat exaltabit. Item j. Reg. ij. Quicūqz honorificauerit me: glorificabo eū zc. Quis magis in hac vita descendit p hūilitatē qz chris: q tot z opprobria z tandē mortē cū mario vitupio passus est: zc. Tercio exaltat? est supra oēm creaturā. Phil. ij. Hūiliauit seipsum fac. obe. vsqz ad mortē zc. Nota practice h. stonaz q habet Mar. xviij. De prentiōe inf. apostolos exorta quis eoz videt? esse maior. Luc. xxi. Et chris dixit eis. Quicūqz hūiliauerit se sic paruu? iste ipse intrabit in regnū celoz. Mar. xxiij. Tercio hūilitas est diaboli pstratiua. Nota exemplū de Zachario cui obuiās diabolus in deserto dixit q nihil aliud in Zachario existens ipm vincebat nisi humilitas quā ipse diabol? habere nō poterat. Vide in legēda scti Zacharij. Quarto hūilitas primū placat: qz nihil sic placat hoīez sicut hūilitas: qz inter supbos sep. sunt iurgia. Prover. xij. His vincere supboz: hūilia te zc. Nota exemplū de libertino q passus p cussione ab abbate suo cū scabello suppedaneo patientiā humiliter exhibuit. zc. Tñ hūilitas sua sacra est magistra magistri vt refert Greg. in. j. diag. Ideo Prover. xv. Rāsio mollis frangit iram sermo durus suscitāt furorem. ¶ Secūdo notatur admiranda scitās: Sanctitas est duplex. Prima qz hō est sanct? in se: s nō effundit illā ad alios: sicut sūt sancti heremite. De qbz dicit Hieron. Sancta ēppe rusticitas solū sibi pdest. Alia est sanctitas q nō solū in se: sed etiā in alios effundit. Hāc habuit virgo: z h ostendit in sēda pte euangelij. Et factū est vt audiret salutatiōez marie Helisabet exul. infans in vte. eius z repleta ē spūscō. exclamauit voce magna et dixit. Benedicā tu inter mulieres zc. vsqz infans in vtero meo. Tñ notandū q qz

tuor effect? prulit huius salutatio ex vigo re sanctitatis virginis gloriose. duos i matre: z duos in filio. Prim? in matre. s. Helisabet: qz repleta est spūscō: et in hoc fuit illis sanctitas pgnis radio solis q replet totā domū luminē. Secūdo effect? qz facta est pphetissā Helisabet. Tñ dicit. Bñ dicā tu inter mulieres et bñdictus fruct? ventris tui. Et vnde h mibi vt veniat mater dñi mei ad me. In filio vero sctz in Joā anne baptista primus effectus fuit sanctificatio in vtero. Sicut em verbus sacerdotis baptisantis sanctificat aiam baptizati: sic verbu virginis salutatis sanctificauit aiaz Joānis baptiste. Tñ dicit. Ecce enim vt facta est vox salutatiōis i aurib me. exul. infans in gaudio in vtero meo. Secūdo etiā pphetie spm accepit cognoscēs i vtero filium dei ppter hoc etiā dī plusqz ppha: qz aqz nascere fuit ppha. Vide supra vers. ij. gaudet zc. Et ideo exultauit faciens reuerentiā z inclinās se filio dei in vtero virginis existēt. Nota practice sicut scripsi supra in pffesto Joānis bapt. sermo. sancti Vincentij: q incipit. Magn? dñi erat cū illo. parte. iij. zc. Doraliter. Et h habem? exemplū q nō solū nobis debem? esse boni sed etiā primis: iuxta illd Apoc. xl. Qui audit dicat veni. Et Eccl. xviij. De? mandauit vnicuiqz de primo suo vnde mulier dz trahere virū z cōtrario. Saluabit em vir infidelis p muliere fidelē. Et saluabit mulier infidelis p virū fidelē. j. Log. viij. Sic pat trahat ad deū filius: z cōtrario. Sic seruus dñm/ primus. primū suū/ pcedit hoc tpe: qz videt? q dñs visitat vos Sic facit de? nobis: sic facit multo seu bur donarij bestiis itinerantibz q si pigre sunt ad itinerandū vel deuiant a via. Primo extrat eas vocibz dicēdo. Andā. xl. Am. zc. si nō mouent pungit z verberat. Sic de? huc vsqz verbo vos excitauit p pdicatores q sunt nuncq dei: qbz dixit dñs. Nō enim vos estis q loquimini: sed spūs patris vestrī q loquit in vobis. Mar. x. Sed pauca ex vobis sūt correcti. Quis viurari? nēdū restituit: sed et dimisit exercere viuras: qz cōcubinari? cōcubinaz? Nota hic incident de illo sacerdote q mortu? cū duabz cōcubinis in lecto in capicio suo: z tñ sepultus est in ecclia: cū debuisset in sterquilino se

peliri nec p ipsiis orari: iuxta nota. xij. q. ij. pro obediendo. Et de sepul. c. Et parte. Et de statu mo. c. ij. q. i. qui vero. Et. c. Sup. q. i. dam. Quis blasphemias. Quis in festis pceptis opera seruilia: Que mlier caudas z fastus suos: Idcirco dñs vos pberat ifirmitatibus: z vero: ne peiora pariamini i futurum. Ne g illis qui nō corrigūt zc. Jo dico vobis cū psalmista. Hodie si voce ei⁹ audierit: nolite obdurare corda vestra zc. **Tertio** nota pfecta credulitas. Unde dicit: Beata q credidisti. q. perf. i te que dicta sunt a domino Aug. in li. de pgnitate. Beatior fuit maria pceptendo fidem christi pceptendo carne christi. Nihil ēē Marie materna p iniquitas pfullet: nisi cū felitius corde q carne gestasset. Nec ille. Doraliter. pfecta credulitas debet habere quattuor.

Primo cor

Secdo os

Tertio opus

Quarto finem

Primo cor: q alius est ficta. Joan. ij. Qui nō credit: iam iudicat⁹ est. **Secdo** os: q: necesse est ore expmre: pferim tpe psecutiōis: q: sicut lumē in laterna extin⁹: quis nisi spirer ext⁹: sic fides nisi ext⁹: pferat. Hora qstionē de aliq qui in barbaria timore ductus abnegat fidem christi ore sed nō corde: q: si in h statu decedit: vānat Ro. x. Corde credis ad iustitiā: ore autē cōfessio fit ad salutē. **Tertio** ope: q: als si nō obedit diuinis mādatis abnegat deū z christū. z ideo infidelis est. **Un** Hieron. sup epistola ad Titū. z habet in decretis. xj. q. ij. Estimāt quidā in eo tantū deū negari si in psecutiōe quis a gentib⁹ cōprehensus se pferi renuerit esse christianū. Ecce Apostolus Titū. j. Omnia que pueria sūt facis deum asserit negari. Christus sapiētia est iustitia/veritas/sanctitas/fortitudo. Negat p insipientiam sapientia/per iniquitatem iustitia/per mandatum veritas/per turpitudinem sanctitas/per imbecillitatem animi fortitudo. Quotienscūq vicimur vitijs atq peccatis. totiens deū negamus. Et e contrario: quotiens bonū qd agimus deum confitemur. Hec ille. **Quarto** finem. i. pseueratiā vel finē. i. vt propter deum fidelis credat z operetur

Hunc autem finem ordinat charitas per quā fides operat⁹. Gal. v. **Quarto** nota tur letabunda locūditas in. iij. parte euāgeli⁹: dum dicit. Et ait maria. Magnificat anima mea dominū. Et exult spiritus meus in deo salutari meo. Hora q virgo que erat z est fons omnis virtutis z bone stat⁹. non erat solita cantare: sed nūc tanto gaudio fuit repleta q prorupit in iubilum. Unde fecit vnam cantilenam de decem stat⁹s. i. magnificat zc. ad significandum q decem mensibus debebat filiū dei in vtero retinere quia nouem mensibus: z parte de decimo fm vsum scripture que sepius ponit partē pro toto. Sicut fuit ibi. Jonas fuit in ventre ceti tribus diebus z tribus noctibus: sic erit filius hominis in cor ter. trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctib⁹. **Unde** supra in festo natalis domini ser. qui incipit. Hic deus filium suum. parte. j. Vel dic q ad notandū q sup decem gradus scōp erat sublimanda. **Primo** gradus est virginitas. **Secdo** confessor. **Tertio** doctorum. **Quarto** martyriū. **Quinto** aploz. **Sexto** pphetaz. **Septio** patriarchaz et tres hie/rarchie angelice/sup quas triumphat i celis ad dexterā filij sedes: iuxta illud. **Alti** tit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdara varietate scz virtutū. Et hoc notatur Anagoge i themate dum dicit. Exurgens maria abijt in mōtana. i. sup excellētiā glie scōp: iuxta illud Prouer. vi. **Uste** filie gregauerunt diuitias: tu supgressa es vniuersas. **Horādū** q ex euāgeliō isto colligūt tria d brā pgie q habuit in summo: pfectionē vite actiue/prēplatiue/z passiue. **Primo** namq ipa ambulauit p viam vite actiue: vnde ibi dicit. Quod exurgēs abijt. Sed q z ad quid abijt: **Ter** re ad Helisabet vt ei impenderet humanitatis obsequia fm Ambrosiū. **Secdo** ipsa exiliūt p viam vite cōreplatiue qd innuit cum dicitur q abijt in montana cū festinatione. Et hec etiā locūditas prēplationis innuit in saltu gaudiosi tripudiū Joānis cum in vtero matr⁹ exultauit. **Tertio** ipa deum laudauit cundo per viam vite passiue. cum dolor gladius suam animam pertransiuit: nec tamē mentem ipsius vulnerauit: quia quantūq exterior homo dolore passiois concutere: mens tñ eius nū

In festo sctē Margarete virginis

q̄ delecta fuit. Et inde est q̄ fidem nūq̄
amiserit: sed semp̄ diuine voluntati p̄forma-
ta: nō dubiū q̄ in oibz deū laudauit. Un-
cantauit. Significat anima mea domi-
num. Deo gratias. Amen.

In festo sancte Margarete
virginis. Sermo. LIII.

Quenta vna

Preciosa margarita abiit. Pro-
fundamēto sermōis in quo agit
de virtutibz beate Margarete. oīz theo-
logialis questio. ¶ Querit. Vtruz brā
Margareta habuerit aliquā virtutē theo-
logica inclināte seipsam ad diligendū
deū sup̄ oīa. Arguit q̄ nō. Nulla virt̄ in-
cliat in actū impossibīle haberi: sed ip̄sū
bile fuit sanctā Margaretā amare deum
sup̄ oīa. q̄d p̄bat dupliciter. Primo ex. it.
Ethicoz. Amicabilia ad alterz mēsurant̄
ex his q̄ sunt ad ip̄m mēsuratū. aut nō ex-
cedit mēsurā in mēsuris acceptis cū p̄fec-
tiōe. Igit̄ amicitia ad alterz nō excedit il-
lam q̄ est ad seip̄m. Secōdo q̄ amicitia fun-
dat̄ sup̄ vnitate. impossibīle aut̄ est aliqd̄ esse
eque vnū amanti sicut ip̄emer sibi. igitur.
In oppositū. brā Margareta habuit verā
charitatē q̄ est virtus inclinās ad diligen-
dū deum. igit̄ brā Margareta habuit ali-
quā virtutē theologica inclināte ad dili-
gendū deum sup̄ oīa. et sic q̄stio manet pro-
p̄terea p̄re dubia. Ad questioē r̄ndendū
est fm̄ Scotū sup̄. iij. senten. disti. xxiij. q̄
diligere deū super omnia est actus confor-
mis rōni naturali q̄ dicitur optimū esse di-
ligendū. igit̄. est rectus: imo et certitudo
est p̄ se: nota sicut rectitudo p̄mi principij.
in opabilibz. aliqd̄ em̄ est summe diligendū
et nō nisi summū bonū: sicut nihil a summo
vero est maxime tenendū: vel credendū tā-
q̄ vix ap̄ intellectū. igit̄. firmat̄ q̄ p̄ce-
pta moralia sūt d̄ lege nature: et p̄lequēs
illud p̄ceptū. diliges dñm deū tuū est d̄ le-
ge nature. et ita naturaliter notū est hunc
actū esse rectū: ex hoc sequit̄ q̄ ad ip̄m pōt
esse aliqua virtus inclinās. et hec est theo-
logica: q̄ ē circa obiectū theologica scilicet
deū immediate: nec hec tantū: sed innitit̄
immediate p̄me regule humanoz actuz

et infundit̄ pōt a deo: et sic nata est perficere
supremā portioē aīe que non p̄fectissime
p̄ficif̄ nisi immediate a deo: hec virtus di-
stincta est a fide: q̄ actus ei⁹ nō est credere
simpliciter a spe: q̄ actus eius nō est cōcu-
piscere bonum amanti. inquantū est om̄io
dū amanti: sed tendere in obiectū fm̄ se
et si p̄ impossibile circūscribere ab eo com-
moditas ei⁹ ad amāte: hāc virtutē effectū
nam p̄ficientē voluntatē inquantū habet
affectionē iustitie voco charitatē: quā brā
Margareta habuit: igit̄. habuit quādam
p̄turē theologica inclināte ip̄az ad diligē-
dū deū sup̄ oīa. Ad argumentū dicit̄ q̄ nō
solū ex charitate pōt deus sup̄ oīa diligere
sed ex naturalibz: scilicet in statu nature in-
stiture. Et ad illud principij p̄bi. it. Ethico-
co. dicit̄ q̄ d̄z intelligi quātū ad innotescē-
tiā. innotescit quippe amicitia i alterū. qm̄
appeto alteri similia his q̄ mihi: sed nō qm̄
cum ad p̄ se rationē: quasi nō sit alia ami-
citia scz stricte capta que est inter equales
Ibi siquidē amicitia ad se est mēlura ami-
citiē ad alterz et nō euerio. Et cū arguit̄
de vnitate: dicit̄ q̄ due condicioes cōcur-
runt in obiecto amabili scz vnitas et boni-
tas. et licet vnitas sit quādoq̄ sup̄ vnitate
tamē bonitas ex alia parte recompenlat̄
vnitatē cū deo habuit Margareta: quare
nō immerito sic fuit vocata. iuxta p̄ba rē.
Cogitanti mihi magnāz sanctitatē beate
Margarete occurrūt quinqz virtutes in
ea: iuxta quinqz p̄ba thematis in quibus
stat tota p̄fectio sue sanctitatis

Prima est vera humilitas
Secūda sancta charitas.
Tertia firma stabilitas
Quarta pura charitas
Quinta plena felicitas

¶ Dico primo rē. vera humilitas q̄ nota
tur in primo verbo inuenta. Et notantur
subtiliter iste virtutes in quinqz p̄bis the-
matis. Ratio/initiū totius humane per-
ditionis: fuit supbia. Supbia est quando
hō vult viuere ad libitum: nec vult subici
mandatis dei. Nota hic practice de pecca-
toribz fm̄ qualitatē audientū et quāta su-
pbia sit hoīs. Tunc declara p̄ similitudiez
ancille qm̄ vult p̄dominari in domo cōtra
voluntatē dñi. Sic in p̄posito rē. p̄s. Hō
habet in medio domus mee q̄ facit supbiā.

Quia enim destructio religionum: nisi ex supbia
subditorum contra plures: Quia destructio ciui-
tatis nisi quia unus vult alius concubitus pre-
esse etc. Quia destructio animarum etc. Declarat
hoc per exemplum de lucifero de quo Eia. xij.
Ilij. Quomodo cecidisti Lucifer etc. Item de
Adam et Eva quibus deus precepit in lignum
domini ne comederet de ligno vetito etc.
Et noluit obedire ex supbia: ideo etc. Et
quo peccato omnia mala nostra et peccata puenit
Pater concussio. Auctoritas. Supbia nun-
quam in tuo sensu que in tuo verbo dñari per-
mittas. Ratio. In ipsa enim initium sumptis
ois peccatis scilicet angelorum in lucifero et homi-
ni in Adam. Tob. iij. Dic hic etiam quomodo
supbia est causa ois peccati scilicet auaritie/
luxurie etc. Item puenit quod parentes de-
sperant se quia filij moriuntur nisi ex supbia:
quia nolunt subicere voluntatem suam volun-
tati diuine. Vnde dictum Eypriani. xij. q. ij.
Quia propter hoc: et declara etc. Si ergo per
supbiam peccatur creatura ut dictum est: per
oppositum per humilitatem inuenit. Verbi gratia.
quod homo dicit. Dñe ego sum inclinatus ad sup-
biam: sed quod percipit humilitatem: ideo vo-
lo humiliari etc. Item de alijs peccatis di-
catur finem qualitate audientium. Item congrue
per hoc verbum inuenta designat humilitas
Auctoritas. Congratulamini mihi omnes
quia inueni ouem quam perdidici. Lu. xv.
Dic hystoria illam etc. centum oues sunt per-
sone humiles et deuote et obedientes que ha-
bent naturam ouium et sunt centum propter
perfectiōem. x. mandatorum etc. perdidit autem
vna ouis quia per heretiam in heretiam. i. de
delectatione in delectatione incidit in ma-
nus lupi vel alias non teneat. Sic anima
de peccatis etc. et portat eam in humeris per su-
am passionem et videtur angelis. Congratulamini
mihi etc. Gaudium est angelis dei super vno
peccatore penitente agente. Lu. xv. Vnde videamus
de humilitate beate Margarete etc.
Dic quod est effectus christiana ad instru-
ctionem nutritis sue etc. Et relicto patre qui
erat patriarcha Antiochie paganus: et vo-
cabatur Theodosius qui habebat eam exosam
propter christianitatem. Et ideo mortua mife
manit cum nutritis: ecce humilitas: quia cum
prius esset indurata de auro et margaritis:
nunc de bucello ad modum rusticoz. Prius co-
erat in palatio: nunc in heremo. Prius co-

medebat gallinas: modo panem cum caseo. Prius
dormiebat in lecto etc. nunc in tugurio cum
paupere nutrice etc. et oia propter christum. Ec-
ce quod inuenta est a christo etc. Moraliter
velitis humiliari si vultis reduci ad cau-
las ouium christi etc. Ideo christus. Discite
a me quia mitis sum et humilis corde. Mat.
xxj. Nota quod dñs constituit magnitudinem pre-
mij in illa re quam vultis reduci ad cau-
las humilitate. Nota exemplum de renatiōe apo-
stolorum et quod interrogauerunt eum. Quis
putas maior est in regno celorum? Et aduo-
cans Iesus paruulum etc. Mat. xvij.
¶ Dico secundo etc. Sancta charitas que ostē-
ditur cum dicit vna. Ratio: quia concupiscentia
dispersit cor: sed charitas vnit: quia quod co-
gitat loquitur et operatur: nihil aliud vult nisi
vnum. i. deum. Dicat hystoria de maria Ma-
gdalena et Martha. Lu. x. Martha mar-
tha sollicita es et turbaris erga plurima.
Porro vnum est necessarium. maria optimam
partem elegit que non auferetur ab ea. Nota
Vnum. i. vnitas cordis ad deum. Pater ergo
quare charitas dicit vna. Ideo dicit. Jo. iij.
Deus charitas est et qui manet in charitate i
deo manet et deus in eo. Vnde infra in ser-
moni Jacobi. qui incipit. vñ ad dexteram. par.
j. Dicat quod beata Margareta habuit istam
virtutem: quia tantam charitatem habuit ad christum
scilicet quod nihil curauit de preside Olitorio: nec
de honore: nec permissionibus ab eo sibi factis
Dic hystoria quod Olitorio transiens per viam
vidit Margaretam et interrogauit eam
de tribus. Interrogauit eam primo de ge-
nere. Secundo de nomine. Tertio de religione etc.
Vnde legenda. Et posuit dicere Marg. Vñ
petij a dño hanc requirā ut inhabitare as-
sumo vñ ois diebus vite mee. ps. cxvj. Item
potuit dicere illud. Regnum mundi et oem
ornatum oculi contempsit propter amorem dñi
mei Iesu christi etc. Moraliter sic vnitas
vos cum deo saltem in diebus dñicis et festiuis
etc. Dic ut expedit. ¶ Dico tertio etc. Fir-
ma stabilitas que ostendit cum dicit. Preciosa
scilicet coram deo propter constantiam et stabilitatem
Ideo dicit de martyribus qui fuerunt stabiles
et potius volunt perdere vitam quam bonam vitam
Preciosa est in conspectu dñi mors scilicet etc.
scilicet propter stabilitatem quam habuerunt. Hanc
virtutem habuit beata Marg. quia et posita in
carcere et egula de carcere sibi confitebatur

A

In festo gloriose marie Magdale.

nomen christi: et preses sibi intulit quinqs
toimeta. Primum: quia fecit eam denudari. 2c.
Sic brā Har. dicebat. Dñe Jesu christe
sic fuistis vos denudat. et sic pstante fusti
nebat hac verecundia. Secūm: fuit flagel
lata et parientē sustinuit. p. chro. 2c. Tertiū
quia fuit pectinibz ferreis cardata. Et de le
genda q. pfect. facie suā chlamyde coope
riebat: nec tantā sanguinis effusione vide
re poterat. Quartū: quia lamine ferree igni
te fuerit lateribz ei? applicare. Et dicebat
Nō sūt p digne passioēs hui? rps ad futu
rā gliaz 2c. Ro. viij. Quintū fuit in aq. p
iecta vt ibi submergeret: sed ipsa signate
aqua secut? est tremore? magn? ex q. rñ
milia gentiliū pueri sūt. Ecce ei? stabili
tas. Et poterat dicere. Trāsum? p ignē
et aquā: reduxisti nos i refrigeriū 2c. Ho
raliter. 2c. Nō q. incepit. I. q. pgenerauit
rit salu? erit. Har. x. ¶ Dico q. rto 2c. pu
ra claritas q. notat euz dicit Margareta.
Erat em clara in mēte ad cogitandū dī se
creta et puritate vite Har. xij. Silē ē re
gnuz celoz hoi negotiatori q. rnt bonas
margaritas. Istā claritatē et scie puritatē
habuit brā Har. q. spūsero docta cogit
diabolū ad se venietez. Dū esset in carcere
bis venit ad eā. Primo i forma draconis
Secūdo in forma antiq. doctoris dicentis se
esse chianū 2c. Dīc hīstoria. et sic psequen
ter habuit puritatē vite. Et nota hīc de si
gno crucis: et quō debeat fieri. Trez nota
ptra pfectorem q. dīc se hīc casus papales.
Debent q. fideles oculos apire et bñ cogi
noscere hoc an vey sit 2c. q. Si cecus ce
co ducatur pfecter 2c. Moralter: istam
claritatē debem? hīc nos: scz ad cognoscē
dum spm malignū: qñ venit ad nos trāssi
gūtas se in angelū lucis. Iō dicit scriptu
ra. Charissimi nolite omī spiritui credere
sed pbate spūs si ex deo sūt. j. Jo. iij. Pro
bat aut duplici. Primo ex pte nra: hūlli
ando. s. nos. et dicendo. Quis sum ego: 2c.
alias decipit. Nota exemplū in libro d. vi.
etis fratrū 2c. qñ apparebat diabol? cuidā
fratri in forma virginis Marie in cuius
facie spūit pmonit? a mgro suo: et statim
evanuit. Secūdo ex pte ipsi? spiritus respu
endo q. dicat: qñ dīc ptra dei mandata si
ne dubio diabol? est. Ita pbavit Marga
reta q. noluit credere diabolo dicentē sibi q.

duceret virū: q. erat ptra votū castitatz qd
fecerat: deo 2c. ¶ Dico quito 2c. Plena
felicitas q. notat cu dī. Abijt. s. ad gliaz.
dicat ei? martyriū 2c. Iō potest d. ea dīc.
Nō est vir in domo sua abijt via longinq:
sacculū pecunie secū tulit. In die plene lu
ne reūsurus ē i domū suā. Prover. viij. Ho
ta. Nō est vir in domo sua. s. spūs in domo
charitatz. Abijt via longinqua: scz ad celli:
sac. pecunie. s. meritorū et bonoz operum.
In die plene lune. i. in die iudicij reuerfu
rus est in domū suā. s. carne? per veram re
surrectionē et gloriā.

In festo gloriose marie Ma gdalene. Sermo. LV.

¶ Annum suam

aperuit inopi. Prover. xlii.
Pro sermōis fundamēto: ori
tur theologialis q. rto. ¶ Querit. Virū
Magdalena an ei? puerione actuali in
continentia peccauerit. Arguit q. sic. Habe
tur Har. vi. q. ebull? septe demonia ab
ea erexit. Glo. plena vniuersis viris fuit.
Septe peccatz criminalibz: de q. p. nume
ro est actualis luxuria. Lucas iteruz eam
peccatricez appellat: sed fm eōem cursum
publice peccates appellari solent peccatibz
ces: igit. In oppositū. Nam videm? illud
pctm ppter defectuz et paupratē ppetrari:
s. ipa Magdalena diues fuit de stirpe re
gia frēm Lazaruz milite habuit et Mari
tham sorore diuites q. eam meretricari nō
pmisissent ita p. fustibz. sequit q. brā Ma
gdalena actuali incontinentia nō peccauit.
Et sic q. rto manet p. vtraz parte dubia.
Ad q. rto nō rīdendū est: q. brā Magdale
na actuali incontinentia nō peccauit qd p
batur q. rto p. rto. Primo sic. vbi cūq. i. la
era scriptura aliq. p. rto legit? peccasse nō
minat loc? p. rto. et temp? sed hoc de brā
Magdalena nunq. habet. Secūdo sic ex
euangelio Joannis. an sex dies p. rto: vbi
hī q. dñs discubebat cū discipul? et alijs.
Martha p. ministrabat et coquebat fuit
de sorore q. eā non adiunaret dī qdā glōsa
q. apud iudeos mos erat q. rto: nō ad
pmā mētam comedebat: s. seruitebant. mō
Magdalena nō comedit ppter iusticiā.

Nec etiā seruebat: q̄ ex quo actualiter la-
pia n̄ fuit: vsurpare noluit qd̄ nō fec̄. Nec
seruebat p̄p̄t̄ hūilitatē: q̄ ex q̄ forte cōfēn-
su ea itam p̄gine ex hūilitate p̄ ministeriū
se ostēdere noluit: z̄ q̄ Martha nō dixiss̄
dñs dñe illi vt me adiuuēt si ego nō fuiss̄
Igit̄. Tercio sic. Quidā famos⁹ doctor cō-
parat eā Paulo: q̄ sic Paul⁹ p̄ nimiam
supbia castus p̄manit: sic etiā Magdale-
na cui ex supbia nemo placuit. Quarto su-
p̄ illo p̄bo: Nuptie facte sūt. dicunt qdā do-
ctores Magdalenā fuisse sponsā z̄ Joā-
nē sponsū quē Iesus de nuptijs vocauit.
et iō dicunt Magdalenā indignā p̄tra-
chēm: z̄ qd̄d potuit cōtra ei⁹ doctrinā fec̄
z̄ morte dñaz nobilitat oib⁹ voluptatib⁹ se
imiscuit: ch̄s q̄ occasio sue culpe fuiss̄ vo-
cando sponsū qd̄ non videt cōgruū. Igit̄.
Et ad argumētū dñi. s. ad glosas illam: vni-
uersis viris plena fuit: q̄ illa plenitudo n̄
arguit oinodā excusationē op̄is: sed bene
ostendit iniquitadinē male affectōis. Et ad
auctoritatē Luce dñi: q̄ ip̄a peccatrix posat
dici ei vana queritatio: z̄ mox leuitate ex
q̄b⁹ notoria facta: forte etiā plures ad for-
nicatiōis suspiciōē inducit: s. tales vani-
tates p̄t̄ dici p̄tā volūtaria: q̄ p̄tā deus
illi dimisit z̄. iuxta p̄ba passūpra. Decla-
ro thema sūm̄ intellectu quē volo p̄tracta-
re. Ch̄s aperit manū suā b̄c marie Ma-
gdalene inopi z̄ paup̄ime. Pro cui⁹ de-
claratiōe sciendū q̄ in scriptura sc̄a miseri-
cordia dei quā habet circa peccōres: dñi ma-
nus: z̄ p̄ba ratione/exemplo/z̄ auctori-
tate. Rō est ista: z̄ sumit̄ similitudinariē: q̄a
si aliq̄s volens eleuare aliquē q̄ cecidit in
lutū/aquā/vel ignē: porrigit sibi manū: sic
ch̄s volēs erigere p̄sonā q̄ cecidit in lutū
lururie vel aquā auaritiē vel ignē tracun-
diē z̄. porrigit sibi misericordiā suā. Parz
ratio. Hanc dñi misericordiā dei: nec ē possibi-
le resurgere a p̄tō sine ista manu: id ē mis-
ericordiā dei. B̄n̄ p̄t̄ hō se p̄icere in fo-
neaz p̄ti p̄ se: sed nō resurgere. Dice. xij.
Perditio tua isrl̄ ex te: ex te me auxiliū tuū.
Nota p̄ illos q̄ dicūt. O misericordiā peccabo
z̄ postmodū faciā p̄niaz. Jo. vi. Nemo p̄t̄
venire ad me nisi p̄ q̄ mittit me tra. eū z̄.
Ite Ro. iij. Iustificari gr̄as p̄ gr̄as ip̄s.
Ite Ro. ix. Nō volent̄ neq̄ currēt̄: s. m̄i-
serens ē dei. Exēplū ē istud: Dic histōriā

de Petro ambulāte z̄ in fluctib⁹ z̄. et cū
cepisset mergi z̄. dñi terz. Mar. xij. Et
cōtinuo Iesus extendēs manū suā appre-
hendit eū: z̄ ait illi. Hodie fidei q̄re ou-
bitasti. Per q̄ figuratiue inuit q̄ p̄sona q̄
incipit mergi in p̄cupiscētijs z̄ p̄tis: si dñs
subleuari oportz q̄ p̄ manū misericōdie dei ele-
uet. Ad idē. Mar. viij. Ecce leprosus ves-
nies adorabat eū dices. Dñe si vis potes
me mūdare. Et extendēs Iesus manū re-
tigit eū dices. Volo. Mūdare. Et cōfesti
mūdatus ē lepra ei⁹. Ite Mar. ix. Dñe fili-
lia mea mō defuncta ē: s. veni ipone manū
tuaz sup eā z̄. Auctōritas. Dauid postq̄
peccauit dixit. Fiat man⁹ tua vt saluet me
q̄t̄ diceret cecidi iō z̄. Item Job perebat
hāc manū di. Vocabis me z̄ ego respōde-
bo tibi. Operi manū tuaz porriges de-
xterā. Job. xij. Parz q̄ misericōdia dei dñi
ma n̄. Cū q̄ maria Magdalena i sua iu-
uentute cecidisset. P̄tio in terrā p̄ amozes
terrenoz. Scdō in lutū p̄ luxuriā. Tercio
in aquā clarificādo facie z̄ p̄sonā suā vt vi-
deret pulchritudine Iesus ch̄s p̄ manū mi-
sericōdie sue eā erexit: recte q̄ dicit thema
Manū suā z̄. Nota hic cū dñi. Aperit ma-
nū z̄. In man⁹ em̄ agitiōe quinq̄ digitū
ostēdunt q̄b⁹ lapsus erigif. Ita ch̄s ape-
riens manū suā. marie Magdalene osten-
dit sibi quinq̄ digitos/quat̄ quinq̄ effe-
ctus misericōdie eam eleuando.

Prim⁹ digit⁹ fuit longa expectatio

Scdō benigna queritatio.

Tert⁹ alta p̄mōtio.

Quart⁹ sp̄ualis p̄fectio.

Quint⁹ celestialis fructio.

Dico primo q̄ p̄mus digit⁹ quē osten-
dit ch̄s marie Magdalene: eā eleuando
fuit longa expectatio. s. ad p̄niaz: credif q̄
ip̄a. xij. annis vixit in p̄tis: z̄ tñ ch̄s expe-
ctabat eā ad p̄niaz: q̄t̄ diceret. Adhuc eris
sancta z̄. Dic p̄mo quō erant tres. s. La-
zarus/ Martha/ z̄ Maria: z̄ diuise ē illō
patrimoniu suū: sic dñi in p̄ncipio legende
z̄. Rōnez aut̄ q̄re Martha cōseruauit in
bona vita z̄ castitate: nō aut̄ Mariā. vide
supra ser. b̄c Marthe. pre. j. Dicat practi-
ca quō erat nobilis. Et mortuis parētib⁹
diuise ē sibi hereditatē cū Lazaro z̄ Mar-
tha: z̄ magdalū castz p̄git Mariē. In
dñi Magdalena. z̄ tñ ex q̄ fuit libera deq̄

A ij

In festo gloriose marie Magdale.

dit se vanitatis et peccauit cum quodam re.
q̄ iactabat se de ea et ipsa credebatur esse secre-
tum re. et in tantum rumor creuit q̄ dicebat
peccatrix re. sed de ea expectauit ad peni-
tentiam re. Moraliter cogitare hic duo.
Primo quanta est misericordia dei expectans pec-
catores re. Dic similitudine de latrone extra
que factus est peccator et data est sententia: s̄
tū rex uellet q̄ expectet executionem ad hoc:
ut penitens petat misericordiam a rege re. Sic
ois peccator est latro: q̄ furat⁹ est honorē
dei re. et peccatus factus est et script⁹ i libro
actor⁹ scriptor⁹ ad iulium regis. l. dei. De
quo libro David. Impetrū meū uiderūt
oculi tui et in libro tuo oēs. l. defectus scri-
bens: quāto etiā sententia data est. notari⁹
q̄ eā scripsit Ezechiel p̄ba. Aia q̄ pecca-
uerit ipsa moriet⁹ Ezech. xviij. Et tū de ex-
pectat re. Eiaie. xxx. Propterea expectat
uos dñs: ut misereat⁹ uestri. Item Hierē.
Misericordia dñi q̄ nō sum⁹ presumpt⁹: q̄ non
defecerūt miserationes ei⁹. Trem. iij. Istaz
gram nō fecit de⁹ angelis peccatib⁹ Lu. x.
Uidebā sathanā sicut fulgur de celo cadē-
tem re. Secūdo nota obstinationē n̄ram et
ingratitude: q̄ abutimur isto tpe: q̄ de⁹
pcedit nobis ad p̄niam addendo peccā pec-
catis. Iō apls contra tales dicit. An diui-
tias bonitatis dei et patientie et longani-
mitatis cōtēns. Ignoras qm̄ benignitas
dei ad penitentiam te adducit. Secūdo ou-
rit⁹ aurē tuā et cor ipenitens thesaurizans
tibi iram in die ire et reuelatiōis iusti dei
q̄ reddet unicuiq̄ s̄z opa ei⁹ Ro. ij. Quia
quāto plus expectat deus: tanto grauius
punit. ps. Alti pueri fueritis gladiū suūz
vibrabit⁹: arcum suūz terendit et parauit il-
lum. Itē Galerius. Lenio em gradu ad
vindictā sui diuina. pcedit ira tarditateq̄
supplēt⁹ grauitate cōpensat. Dic ut expe-
dit. Dic hic parabola de ficu non fructifera
cante. de q̄ dicit dñs colono. Succide illā
re. Lu. xij. Et patet prim⁹ digitus. Secū-
dus digitus. Benigna pueritio. Dicitur
practica s̄m euāgelii bodiēnū cū glossis.
Christo em p̄dicante affuit maria Ma-
gdalena ornata re. ut uideret ab hominib⁹.
Et tūc christ⁹ incepit p̄dicare extra luxuri-
am re. et tūc maria incepit amare flere re.
Et finita p̄dicatiōe fuit christus ad domū
Simonis ad māducandū re. tunc maria

Magdalena uenit ad eū re. cogito ego q̄
q̄ intrauit domū Simō leprosus dixit il-
li. Quid uultis hic uos: q̄ erat male fa-
me re. Sed fact⁹ sibi signo a ch̄o tacuit
et maria Magdalena uenit retro ad pedes
christi: osculans et ungendo ungens clau-
mans et flens: dicendo. Misericordia dñe: q̄
pro peccatib⁹ de muliere nasci uoluit. O
dñe nō deris mihi cōgertus: q̄ ouis p̄dita
sum et redeo ad pastore: infirma ad medi-
cum: imūda ad fontē. et sic lacrymis lau-
bat pedes ch̄i et capillis tergebat re. Si
mon hō incepit male cogitare intra se dī.
Hic si esset p̄ba scriberet re. Nota hic de ra-
ctu dñi q̄ sanabat infirmos re. et peccatores
Sic etiā legit⁹ Mat. viij. De racu m̄le-
ris fluxū sanguinis patientis. Nō sic olim
q̄ ractus arce morte inferebat: sicut ps de
Dza. ij. Reg. yj. Rō: q̄ mō est tēpus gr̄e
et misericordie. Iō. j. Lex p̄ Moyse re. Michi
stonā: p̄legre hic historā euāgelij re. Ec-
ce misericordia ch̄i infinita. De ista misericordia
Greg. Quid miramur fr̄es marīa uenientē
tē an dñm suscipientē: dicaz
an trahentē. Dicā meli⁹ et trahentē et sus-
cipientē. Ubi Iō. yj. Nemo uenit ad me
nisi pater q̄ misit me trahat eū re. Moraliter
exēplo Magdalene: uadam⁹ ad ch̄m in
p̄fessione: q̄ p̄fessor reuer locū ch̄i in p̄fesi-
sione. Ideo David in p̄sona p̄coris. Alti
q̄ dñs adiuuit me: paulomin⁹ ha. in iher.
aia mea. Tertio digitus alta p̄mortio. ubi
abundauit delictus sup̄abundauit ei gr̄a.
Ro. v. Sic nota de Petro aplo conuerso
Nota quinq̄ p̄mortioes seu officia q̄ ch̄is
dedit marie Magdalene post suā pueritio-
nē. Primo q̄ fecit eā suā thesaurariā: q̄
faciebat exp̄sas ch̄o re. Iter faciebat ie-
sus p̄ ciuitates et castella p̄dicans et euāge-
lizans regnū dei et xij. cū illo et m̄lres aliq̄
Et maria q̄ uocatur Magdalena q̄ mini-
strabat ei de facultatibus suis. Luc. viij.
Secūdo fecit eā secretariā suā. Lu. x. Maria
sedes secus pedes dñi audiebat uerba illi⁹
Optimā p̄re elegit sibi maria q̄ nō auct⁹
reretur ab ea. Declara s̄c h̄i ip̄ma collarōe
fuisse: nec legit⁹ qd loqueret⁹ ch̄is sibi soli.
Cogito ego q̄ ch̄is loq̄bat de ordinib⁹ an-
gelor⁹ et gl̄ia paradisi. Itē de pena inferni
purgatorij re. Tertio fecit eā familiāre et

foclam matris sue q̄ nō desepit eam sicut
multe virgines desepit hodie alias zc.
Ratio q̄re vt christi innueret esse duas vi-
as ad paradisu, s̄ p̄ma innocētie p̄ quā vir-
go maria iuit q̄ fuit capitanea in hac via.
Nō p̄uabit bonis eos q̄ ambulabāt i in-
nocētia. Altera via est p̄nie q̄ significat
p̄ mariā Magdalenā q̄ fuit capitanea in
hac via. Tū q̄ maximā p̄niam fecit. cum
q̄ fuit p̄ma in nouo testamēto q̄ p̄ viā p̄-
nitentie iuit. Ideo cantat hodie ecclesia
Laudem opus dei in Maria genitrice:
sed virginē laudem in maria peccatrice: s̄
p̄nitente. Maria hec ē data speculū inno-
cie. Maria hec ē exemplar p̄nie. Quartū of-
ficiū est q̄ fecit eam medicā suā. Hoc offi-
ciū exercuit q̄n ch̄o fatigato ex itinere vn-
xit manū caput zc pedes. Jo. xi. Maria
hec erat q̄ vnxit dñm vnguento zc extersit pe-
des ei⁹ capillis suis. Et dom⁹ impleta est
ex odore vnguenti. Jo. xi. Quintū officiū
et maius q̄ eā fecit aplam et ex p̄uilegio
p̄cessit sibi dñs au crositate p̄dicādi: vt dñs
infra p̄sequēti. Et q̄ plus est fecit eam
apostola aploz: q̄ nunciavit aplis resur-
rectionē: et sic p̄firmavit eos in fide. Au-
toritas. Venit q̄ maria Magdalena an-
nūciās discipulis: q̄ vidi dñm et hec dñs
xit mihi. Jo. xi. Jo. cantat ecclesia. Q̄ mōi
lampas et margarita p̄fulgida q̄ resurre-
ctionē ch̄i nūciādo aploz apostola fieri
meruisti. Et ex hoc nota q̄ maior fuit fū-
des et charitas marie Magdalene. Rō ē
q̄ primo apparuit sibi christi. Auctoritas
eccle. Surgente cum victoria Iesum vi-
dit ab inferis prima meret gaudia q̄ plus
ardebant ceteris zc. ¶ Quart⁹ digit⁹ zc.
Spūalis p̄fectio q̄ consistit in hoc q̄ dicit
ch̄s. Si vis p̄fect⁹ esse vade et vende oīa
q̄ ha. et da pau. et habebis thesaur⁹ in cel-
lo et veni sequere me. Mat. xix. Vbi ponit
duo punera p̄fectōis. Primū est paupertas
spūalis. Vnde oīa zc. Secdo doctrina euā-
gelialis. Veni sequere me. Ista duo habu-
it excellētē maria Magdalena. Nā post
ch̄i ascensionē q̄ tā non indigebat pecu-
nijs p̄ ch̄o vendidit oīa zc poluit ad pedes
aploz zc et p̄ orōne zc p̄dicatōne ab apo-
stolis audita laborabat manib⁹ filando et
lanādo zc. Auctoritas an eplā hodierna.
Quēsiuit lanā zc linū zc opata ē p̄llo ma-

niū suarū. Et seq̄. manū suā misit ad for-
tia. s̄. filar al cornu: zc digit⁹ ei⁹ app̄hendēte
fusuz. Prover. vi. sic etiā faciebat p̄go ma-
ria. Hora hic p̄ milieres octofas. Secūdo
habuit doctrinā euāgelicāle p̄dicādo ch̄i
stū. Dicit h̄istoria q̄n iuit ad p̄uincias in
portu Harsilie zc p̄dicādo p̄uenit totam
illā p̄uincia zc. Hora q̄ ex grā sp̄ali ip̄a ha-
buit h̄ officiū p̄dicandi: q̄z alis nō cōpetit
mulierib⁹: vt h̄. xxiij. dist. Socrates. Et
c. Dulter. Et. xxiij. q. v. Vlierē. Et de
peni. zc re. c. Noua. Dicit Egelip⁹ doctor
antiqu⁹: q̄ brā maria Magdalena p̄ cō-
uersionē nūq̄ respectit homies in facie nisi
christi. Dicit p̄tra milieres que statim pa-
rant se ad fenestras q̄n audiūt vīros eque-
stres. Vōis introiuit p̄ fenestras. Hiere.
xix. ¶ Quint⁹ digit⁹ zc. Celestialis frui-
tio. Dupliciter: Primo in hoc mūdo. Se-
cundo in futuro. Primo q̄ in hoc mundo
fruebat deo. Dicit quō iuit ad desertū et
steret ibi. xxxij. annis q̄ nihil comedit zc.
Sed faciebat cibis angelicis: q̄ in q̄libet
hora canonica eleuabat a terra ab āgelis.
Dic p̄actice. Primo hora matutina. Sur-
gens cogitabat quō christi illa hora fuit
cap⁹ ligat⁹ zc duct⁹ ad domuz Arne zc.
et flebat zc. tunc angeli eleuabāt eā cantā-
tes zc dicētes. Lauda mater ecclia: lauda
ch̄i clementia: q̄ septe purgat vitia p̄ septe
formē gr̄az. Postea reducebat eā ad eū dē
locū. Secdo hora prima cogitabat zc contē-
plabat qualiter hora p̄ma duct⁹ est Ies⁹
ad Pilatū zc. tūc angeli eleuabāt eā can-
tantes. Maria soror Lazari q̄ tot cōmisit
crimina ab ip̄a fauce tarrari redit ad vite
limina. Sic q̄libet hora faciebat zc angeli
eleuabāt eā cantātes alios versus hymno-
rū successiue zc. Secdo in futuro seculo i q̄
vīp in eternū semp fruit deo. Dic ei⁹ mor-
tē et quō Maxim⁹ venit ad eam et cō-
municauit zc. et mortua est zc. cui⁹ ania
in altissima glia exisset deo semp fruit zc.
Hora hic moraliter. Si tam sanctissima
mulier sup oēs alias post virginē non fuit
austa mori quēq̄ cōcauit: qd debem⁹ face-
re nos zc. Ideo Joā. xij. Nisi māducauer-
itis carne filij hoīs et biberitis ei⁹ sangui-
nē nō habebitis vitā in vobis. Qui mādu-
cat meā carnē et bibit meum sanguinē h̄z
vitā eternā. Jo. xij. Deo gr̄as. Amen.

A iij

De beato Jacobo apostolo

De beato Jacobo apostolo
Sermo. LVI.

Sedere ad

Sedera mea et ad sinistras
non est meum dare vobis.
Hic. xx. et in euangelio ho
mone restituitur. Pro fundameto fimo
in q agitur q mater filioz Sebedei petijt
a chzo q vn filioz ei sederet ad dexteram
z alius ad sinistra: ouit theologialis qstio
Querit. Vtrū quis possit cognoscere se
ipsum esse dignū: vt petere deo possit i glo
ria sedere cū eo. Arguitur q sic. Quilibet
christianus merito dicere pōt chzo si sit i gra
tia. Signatū est sup nos lumē vultus tui
vnie: sed talis pōt cognoscere seipm. esse in
gratia: puta p baptisimū. ad Gal. iij. Ques
q baptisati estis chzm induistis per fidem
gratia formatam: gra em saluari estis p fi
de. si g homo cognoscat seipm esse bapti
satu. per quē est in gra nullo vinculo pec
cati includente: vt patet de aliq adultero q
recēter suscepit baptisimū z ergo p graz hō
gloria dignus est: sequit. q quis pōt cognosce
re seipsum esse dignū vt petere deo possit
in glia sedere cū eo. In oppositū. hī Eccl.
ix. Nescit hō an odio vel amore dignus sit:
sed oia in futurū seruant incerta: g qd cog
noscere nō pōt seipm esse dignū: vt petere
deo possit sedere in glia cū eo. et sic qstio
manet p ytrag pte dubia. Ad qstionem
rūdendū est fm duos doctores. Primo fz
Bonauē. dist. xviij. pmi sen. q quis nō pōt
cognoscere certitudinalit seipz esse dignū vt
petere deo possit in gloria sedere cū eo cū
ius rō est qdrupelex apud eū hoīem.

Prīa dī iplīcatio diuine acceptōis
Scda pōmītas habitual acqūitōis
Tertīa lippitudo nri oclī mēralis
Quarta pfunditas nre hūilīationis
Scdo ad qstionē rūdendū est fm ma
gistrū Alexā. de ales. iij. pte summe. colla
tōe de gra: pīcturaliter loquendo p tres
ppositōnes. Prīma est q aliq pōt esse in
gratia neq dignū: qm mortali peccat vel
peccauit. nec dolet. nec doluit. Secunda ē
est: hō potest dubitare si sit in gra: qm argu
mentū hz ad ytrag pte: vt pōt q non re

cordat de aliq d quo nō sit pfectus z attri
tus: et habet ppositū amplius nō peccandi.
Et aduerso inuenit se difficile: tardū z len
tum ad bonū. talis habet occasionē dubi
tandi. Tertia est: pōt qd cognoscere se esse
in gra: qm habet omnes pīcturas boni po
tissime tres

Prīma dī illuminatio in rationali
Scda dī pax in irascibili
Tertīa dī letitia in concupiscibili

¶ Vel fm Bern. et Tho. di. xxiij. qm do
let d pterito z pponit se abstinere i futuro
cōplacet sibi in vt bo diuino z delectatur
in ope bono: et his aut sufficēter cōiectu
ram facit de statu grē: scire aut est certitu
dinaliter p viā naturalē: vt ait Bona. nō
est possibile et ad argumentū dī q minor
intelligit pīcturaliter et nō certitudinali
ter quā pīcturā habebat mater filioz Se
bedei de filio suo Jacobo: et alio cui chis
dicir: sedere aut zc. iuxta pba pāsumpra.
zc. Verbū ppositū habz magnā difficul
tatē in sacra theologia. Pro cui? euidētia
est notandū: q p hui? sessione ad dexterā
intelligit participatio vite eterne: sicut et
ponūt. Glo. z doc. Constat aut q collatio
vite eterne hoībo facta z fienda pmet ad
chistū: iuxta illud Joā. i. Ques mee vo
cem meā audiunt: et ego cognosco eas z le
quunt me: et ego vitāz eternā do eis. Jte
Jo. v. Pater oīe iudiciūz dedit filio. Ad
iudiciū aut pīnet vt p meritis aliq in cel
lesti glia collocent. Vñ Har. xxi. dī q si
lius hoīs statuet oues a dexte: z bedos a
sinistris. Ex qbz auctoritatibz clare piz q
ad potestare filij dei pīnet aliq statuerē
ad dexterā aliq ad sinistra siue vt iugē re
ferat ad differētes glie pīcipationē: siue
vñ referat ad gloriā et alterū ad penam.
Cōtrariū aut videt dict in verbis ppositis.
Ecce difficultas. Sz Rñ. q dictio vobis
tollit pītrariū. Pro cui? declaratiōe notā
dū fm Tho. in. iij. cōtra gentiles. c. viij. q
mater filioz Sebedei accesserat ad Jelu
petēs vt vn filioz etus sederet ad dexte
rā et alius ad sinistra: et ad h pētendū mo
ta videbat ex qdam fiducia pīpīnqūtatīs
carnalis quā habebat ad homiēm chīm.
Recta grad pīpīnqūtat hōi ad chistū.
Dñs ergo respōsiōe sua nō dī xī q ad eū
potestare nō pīnqūtes dare qd pīcebat: sed

q̄ ad eū nō p̄nebat illis dare p̄ q̄b̄ roga-
batur. Nō em̄ dicit. Sedere ad dexteram
meā vel sinistram nō est meum dare alicui.
quin pot̄ ostēdat q̄ suū erat dare illis q̄
bus erat paratū a patre suo. Nō em̄ h̄ da-
read eū p̄nebat fm̄ q̄ erat fili⁹? h̄ ḡntis: i⁹
fm̄ q̄ erat fili⁹ dei. Et ideo nō erat suum
h̄ dare alicui: propter h̄ q̄ ad eū p̄ne-
bant fm̄ q̄ erat fili⁹? virginis fm̄ p̄p̄nq̄ta-
tem carnalē: sed p̄pter h̄ q̄ p̄nebat ad eū
fm̄ q̄ erat fili⁹ dei: q̄b̄ s̄z parat⁹ erat a
patre p̄ p̄destinationē eternam fm̄ quā ele-
cti p̄tinent ad filiū dei p̄p̄nq̄tate frater-
nalis similitudinē, iuxta illud. Rom. viij.
Quos p̄cūit et p̄destinavit p̄formes fieri
in imaginē filiū sui: vt sit ip̄sē p̄mogenitus
in m̄ltis fratrib⁹. fm̄ Tho. vbi supra. P̄z
responsio. Et q̄ colligim⁹ q̄ ratioē carnal
p̄p̄nq̄tatis ad christū: nō debetur gloria
alicui. Unde nec Jacobo nec Joanni hac
de causa fuit gloria collata p̄ sessionem ad
dexterā christi. quinimo nec virgo maria
est in celesti gloria p̄pter maternale p̄p̄nq̄-
tate ad christū: quia nec meritū nec demer-
itū p̄dest: vel nocet paritib⁹: sicut nec ecō-
trario: sed p̄pter fidem charitate in cōpara-
bili formatam. Unde Aug. in li. de virgi-
nitate. Beatior fuit maria percipiendo fi-
dem christi q̄ p̄cipiendo carnem christi. Nī
bil em̄ marie maternale p̄p̄nq̄tas p̄fuisse:
nīl eum felicitus corde q̄ carne gestasset.
Modo ergo ex quo ratione p̄p̄nq̄tatis
carnaliter ad christū nō debetur alicui glo-
ria: videam⁹ quib⁹ debetur. Ad quod re-
spondit ip̄sē dñs subdens. Sed quib⁹ pa-
ratum est a patre meo. Sed circa hoc q̄ro.
Vtrū possumus scire quibus sit parat⁹.
R̄n. siue in p̄ticulari siue in singulari non
nīl ex cōiectura verisimili que habetur ex
quattuor signis sicut notat Tho. in. iij.
De q̄b̄ vide supra in ser. sancti Stepha-
ni. q̄ incipit. Stephan⁹ plen⁹ gratia. p. iij.
zc. Nā vt ait scriptura. Sunt iusti atq̄ ia-
pientes et opera eius in manu dei: et tamē
nescit h̄ vtrum odio v̄l amore dignus sit
sed oia in futurū seruānt incerta. Eccl. ix.
In generali tñ scire possum⁹: et sunt q̄ncq̄
differentie hoim quib⁹ paratum est sedere
ad dexterā dei. Concedat nobis dñs vt si-
mus intra has differentias. primo ergo pa-
ratum est.

Primo pure innocentib⁹
Secdo plene obedientib⁹
Tertio vero alias digne penitētib⁹
Quarto p̄e misericordiib⁹
Quinto sanctis martyrib⁹.
Omnib⁹ p̄dictis modis fuit paratū be-
taco. sedere ad dexterā dī. sic ifra parebit
¶ Primo ergo paratum est a patre omni
potente sedere ad dexteram christi pure in-
nocentibus: iuxta illud Job. xij. Salua-
bitur innocens: saluabitur autem i mun-
ditia manū suarū. Nota munditia: hec
munditia habet per baptismū qui lauat
a macula originali: p̄ quā clauditur ianua
paradisi. Et ideo an̄ baptismū nō p̄t aia
int̄roire in paradisu. Joā. iij. Nisi q̄s re-
natus fuerit ex aqua et sp̄scto: nō p̄t in-
troire in regnū dei. Sed post baptismū
mundata aia est digna sedere ad dexteram
dei. ps. xij. Quis ascendet in montem
dñi aut quis stabit in loco sancto eius? In-
nocens manib⁹ et mūdo corde zc. Nota hi
florā que legitur Bar. xix. Simte paru-
los venire ad me et nolite prohibere eos:
taliū est enim regnū celozū. Vide post
festum trini. ser. xlvij. parte. i. Hoc primo
modo fuit paratum regnū celozū bea-
to Jacobo. Nam nactus fuit innocentia z
per baptismū: q̄ omnes apostoli fuerunt
baptizati: sicut tenet Aug. sup̄ illud verbū
Joan. xij. Qui lotus est: non indiget: nīl
si vt pedes lauet zc. Et habetur in decre-
tis. de cons. dist. iij. si eos. zc. ¶ Secdo
paratum est plene obedientibus. Plene o-
bi: quia oportet omnibus diuinis manda-
tis obedire. alias nō est dignus sedere ad
ad dexterā christi. Jac. ij. Qui totam le-
ser. offē. autē in vno: fac. est omniū reus.
Et habet in decretis: de peni. dist. v. Fra-
tres. Et de regu. iuris. Desceat. Si ergo
quis plene obedierit diuinis mandatis: tūc
ei paratū est sedere ad dexterā. Bar. vij.
Non omnis qui dicit mihi dñe dñe intra-
bit in regnū celozū. Declara. Hoc modo
paratum est regnū dei beato Jacobo: p̄-
pter obedientia suam que adeo fuit perfe-
cta: q̄ non solum diuinis mandatis: verū
etiā cōsilijs obeduit. et ad vniū iussione
vocem reliquit retia et patrē: quamuis se-
nem: et adhefit ch̄so: sicut legit Bar. iij.
Dic historā. Et nota q̄ hinc ecclā statuē
N. iij

In festo Jacobi Aposto.

q. fili? post decimū quartū annū potest in
uitis parētibus ingredi religionē in masculo:
lo: et post duodecimū annū in femina. An-
te vero pubertatē si ingrediuntur pueri reli-
gionē vel uolunt de ingrediēdo: possunt
parētes reuocare eos: et uocū irritare ante
annū et diem a tpe scientie cōputandum.
xx. q. ij. Puella. Post vero pubertatē sec?
est: ut infra dicef. Et nota q. nō sufficit ar-
rigitte duodecimū vel quēdecimū annū:
sed oportet esse cōpletū: ut dicit Glo. xx. q. j.
Firma. Et dicit ut in. c. Ad nostrā. de regu-
laribz. Nec sufficit etiaz si malicia supplet
etate: ut in. c. postulatū. de regularibz. et h
est de iure diuino/naturali et ciuili. De iu-
re quidē diuino tam veteri: testamētū q. nō
ui. De veteri testamētō habet auctoritas
Deut. xxxij. Qui dixit patri suo et matri sue
nescio uos. Et fratribz suis: ignoro illos et
nescierūt filios suos. Hi custodierūt elo-
quū tuū et pactū tuū seruauerūt. De nouo
testamētō habet auctoritas hic exēplo
Jacobi et Joannis: qui reliquerūt patrē
frē et illo cui dñs dixit. Sinite mor. sepe.
mor. su. sic legit. Bar. viij. et Luc. ix. Jte
Lu. xij. Sqs venit ad me: et nō odit pa-
trē suū et matrē et uxorē et filios et frēs
et sorores: adhuc autē et aiam suā nō potest
meus esse discipul⁹. Sed idē prz de iure
naturali: q. fin rōne naturalē mag⁹ debe-
mus reuereri deū q. patrē: et dō adherere
monētī q. patri resistenti. Un̄ Hiero. ad
Heliodorū. Licet puulus ex collo pēdeat
nepos: licet spatio crine et scissis vestibus
ybera quibz se nutrierat ma⁹ ostendat. li-
cet in limine pasceat peccato perge pa-
tre: sicis oculis ad vexillū crucis uola. So-
lū pietat⁹ gen⁹ ē in hac re eē crudelē. Ter-
tio d. iure canonico habet in decre. xx. q. ij.
Puella. et in. c. ad nram. et c. postulatū. de
reglariibz: q. nimo p ingressū religionis pur-
gat ingratitudo: ex q. ante poterat fili⁹ ex-
heredari: ut pbatur. xij. q. ij. Non liceat.
Quarto pbaf de iure ciuili in. l. Deo nob.
L. de episc. et cle. Nota q. ptra parētes q.
se opponūt filiis uolētibus religionē ingre-
di: q. faciūt ptra omē ius et resistunt instin-
ctui spūsancti: et ideo dānabiles sunt in i-
ferno: nisi pñiam agant. Ro. xij. Qui res-
sistit prātī dei ordinatōi resistit. Qui autē
resistit ipsi: sibi dānationē acquirit. xj. q.
ij. Qui resistit. Tercio paratū est sede-
re ad dexteram christi: digne penitētibus.
Bar. xij. Penitentiā agite appropinq.
bit eis regnū celoz. Hoc etiā modo para-
tum fuit regnū celoz brō Jacobi: q. sicut
et alij apli in multa pauprate et indigētia
erāt adherētes dño pauperi et humili. vñ
nō habebāt aliqñ quid mādūcarēt. Nota
q. p fame aliqñ euellēbāt spicas sctificā-
tes manibz et sic legit. Bar. xij. Barcl.
ij. et Luc. viij. Et hanc indigētiā maxime
passi sunt post passionē dñi: q. p multas
psecutiones: adueritates fame et sitim os-
surrebāt p mundū. sicut refert aplus d. se-
dicēs. In labore et erūna in uigilijs militis
in fame et siti. In sctiunjs militis in frigo-
re et nuditate et. ij. Loz. xj. Quod p dicit
rat eis dñs dī. In mōdo pressurā habetis et.
Et alibi. Amen amē dico uobis: q. plora-
bitis et flebitis uos: mūdus autē gaudēbit.
Uos autē p tristabimini et. Joa. xvj. Tu-
lus pñie merito meruit Jacobi uidere do-
minū trāfigurātū in more chaboz: sicut le-
git. Bar. xvj. et Lu. ix. Tercio para-
tū est et. pic misericordibus. Bar. v. Bū mi-
sericordes: qm ipsi miam piequē. Et hoc
manifeste pbaf. Bar. xvj. vbi in iudicio
vlti ppter meritū misericōdie dabit electis dei
regnū dei: q. re dicef eis. Venite bñdicti
patr⁹ mei pcpire regnū et. Esurui em et
dedistis mihi mādūcare. Ideo dicit. Bar. j.
Tim. iij. Exerce teipm ad pietatē. Nam
corpalis exercitatio ad modicū utilis est:
pietas autē ad omnia utilis est: pmissiones
habēs uite: q. nūc est et future. Hoc etiā
mō brō Jacobi fuit paratū sedere ad dex-
terā chri: q. fuit pñissimus et misericors
etiā erga inimicos suos: sic patz: q. libera-
uit Philētum discipulū Hermogenis ab
infidelitate et a vinculis demonū. Et tan-
dē etiā ipm Hermogenē liberauit a prate
demonū et reduxit ad fidē: sicut prz in les-
genda. Dic hystorizā. Hanc autē misericōdiam
et māsuetudinē didicite a fonte ipso misericō-
die et pietat⁹ chri. pserim in quodā facto qd
pigit Samarie: q. nō uoluit recipere dñm.
qd cum uidissent Jacobi et Joānes dixer-
unt dño. Dñe uis ut ignis descendat de
celo et cūmat illos. Et cōuersus dñs in-
crepauit illos dī. Nescitis cū? spūs ctus
filius hois nō uenit animā perdere: sed

saluare. Luc. ix. Potes etiā hic referre alī
qua miracula de qbus habet in legenda: p
que p̄t̄ mīsc̄dia sua magna ad omes: sed
p̄sertim ad deuotos suos rē. ¶ Quinto
paratū est rē. sanctis martyribus. Bat. v.
Beati q̄ p̄secutionē patiūt̄ p̄pter iustitiā:
qm̄ ip̄oz est regnū celoz. Hoc mō fuit pa
ratū b̄to Jacobo. Dic eius martyriū.

¶ Itē de b̄ta Martha virgine.
Sermo lviij.

Martha mar:

tha sollicita es. Lu. x. In hoc
p̄bo ch̄s cōprehendit summa
rie vitā b̄te Marthe q̄ fuit actiua. Quia
iste dñs sorores: sc̄z Maria magdalena et
Martha diuiserūt sibi duas vitas. Mar
tha em̄ elegit vitā cōtemplatiuā. Martha
sedēs secus pedes dñi: audiebat verbū il
lius. Lu. x. Martha elegit vitam actiua:
dāns se laboribz p̄ ch̄o. Ideo dicit̄ thema
Martha martha sollicita es. i. anxiosa: r
nota q̄ ideo d̄r bis Martha: q̄ vitā acti
ua si bona est: nō solū curat de corpibz: sed
etiā de animabz: bene p̄sulendo p̄mis ca
stigando rē. ¶ In p̄sus. Usito. poro. cibo.
redimo. rego. colligo. condo. Consule. ca
stiga. remitte. solare. fer. oia. ¶ Pro sermo
nis fundamēto in quo agit̄ d̄ vitā actiua
r̄ p̄replatiua rheologicalis orit̄ q̄stio.

¶ Querit̄ vtrū aliquis possit sibi b̄te vitā
p̄replatiuā r̄ actiua: ita q̄ vna nō impe
diat alterā. Arguit̄ q̄ nō: q̄ vñ p̄rario
rū impedit̄ p̄ alterā: sed vitā p̄replatiua
r̄ actiua vident̄ p̄rarietate habere adinui
cē: q̄ vitā actiua occupat̄ circa plurima:
vita aut̄ p̄replatiua consistit ad p̄replan
dū vñ. igit̄. In oppositum ait̄ Grego. vj
moralū. q̄ p̄replationis arcē tenere deside
rant: prius se in campo p̄ exercitiū operis
p̄bant. q̄ quis p̄t̄ simul habere vitā p̄re
platiuā r̄ actiua: ita q̄ vna non impedit
alterā. Et sic q̄stio manet p̄ vtrāq̄ p̄re du
bia. Ad q̄stionē respōdendū est: p̄m Tho.
ij. q̄. c. lxxij. q̄ vitā actiua p̄t̄ cōsiderari
quantū ad duo: vno modo quantū ad ip̄m
studii: r̄ exercitiū exteriorū actionū: et sic
ad dubiū dicit̄: q̄ vitā actiua impedit cō
templatiuā: inquantū impossibile est: q̄ ali

quis simul occupet̄ circa exteriores actio
nes: r̄ diuini p̄replationi vacet. Alio mo
do p̄t̄ p̄siderari vitā actiua: quantū ad h̄
q̄ interiores anie passionēs componit̄ et
ordinat̄: r̄ quantū ad hoc vitā actiua ad cō
templationē p̄mouet̄ que impedit ordi
nationē exteriorū passionū: r̄ de illo loquit̄
cur b̄tus Greg. in auctoritate in oppositū
allegata: vbi d̄. p̄bant r̄ sollicitē sc̄ant: s̄
nulla iam mala p̄mis irrogāt̄: sed irro
gata a p̄mis equanimit̄ portant: oblat̄
bonis r̄palibz nequaq̄: si m̄: ns letitia se
licitat̄: si subtrahit̄ iam non nimio errore
sautiāt̄ aut de inō p̄pendāt̄: vtrū ad semet
ip̄os introitus redeunt̄: in eo q̄ sp̄ualia rē
ment̄ nequaq̄ eaz rerū corpaliū ymbrias
trahant̄: vtrū fortasse tractas manu discreti
onis abigāt̄: ex h̄ ergo exercitiū vitē actiue
conferat ad p̄replatiuā: q̄ quietat̄ interi
ores passionēs: ex qbus pueniūt̄ p̄ que cō
templatio impedit̄. ¶ Ad argumentū d̄
cis: q̄ illud p̄cedit quantū ad ip̄am occupa
tionē exteriorū actiū: nō autē quantū ad
effectum: qui est moderatio passionū r̄ de
istis sit̄ fmo. Iuxta p̄ba p̄sumpta: r̄ sic
de alijs. Sed subtilit̄ volēs predicare de
thematē inuenio q̄ in eo cōfundit̄ tres ex
cellētie b̄. Marthe: q̄s habuit̄ in hac vitā.

Prima est puritas p̄ginalis: q̄ notat̄ in
p̄mo Martha.

Secda est p̄teritas p̄imalis: que notat̄

in scdo Martha.

Tertia est dignitas p̄sonalis: q̄ notat̄

in p̄bo sollicita es.

¶ Dico p̄mo rē. Puritas p̄ginalis q̄ in
lingua syriaca. idem est q̄ dominās. In h̄
ostendit̄ puritas p̄ginalis duplici rōne:

q̄ p̄go dñatur corpori r̄ senābz. s̄. visui. au
ditui rē. Item in intellectu in nō cogitan
do: volūtatē in nō appetendo: r̄ mēorie rē.

¶ Secda ratio est: q̄ sicut dominās in q̄n
tum talis nullū habet superiōrē: sic p̄gini
tas in genere castitat̄: nō habet gradū su
periōrē. Unde Beda. Bona est castitas

p̄ginalis: melior est p̄inētia vidualis: sed
optima p̄fectio p̄ginalis. Sed beu hodie
pauci inueniunt̄ rē. Ideo ch̄s quasi fact̄

ens planctū d̄ hoc cū Joāne dicebat. Ha
bes pauca nomina in sardis: r̄ qui nō cō
inquinauerūt vestimenta sua. Et ambula
bunt mecū in albis: q̄ digni sunt. Apoc.

¶ v

In festo scti Petri ad vincula

It. Sardis interpretat pulchritudo principatus ecce virginitas: que obtinet principatum: vt dixi et. Ecce quare Martha dicit do- minas: qz fuit virgo. Ideo dicit principium euangelii. Mulier quedam Martha noie .i. dominas corporis suo: excepit christus in domo sua. s. p. p. r. t. u. i. m. i. t. a. t. i. o. n. e. Que- stio est hic: qre Martha seruauit virgini- tate euz. Martha soror sua fuerit ita inbo- nestati: essent equaliter pulchre et diuites et iuvenes: et no timores post morte par- tum: Rn. presupposita diuina ordinatioe Non inuenio aliam rōnem nisi infirmita- tes. Nam vt ait Amb. Mulier illa que patiebat fluxū sanguinis duodecim annis de qua. Mar. ix. Fuit Martha: q infir- mitas facit tria in mliere. Primo facit eā perdere colozē. Secdo facit eam fastidio- sam sibi ipsi. Tercio facit eā feridā: quā in- firmitate habuit imediate post morte pa- rentū et. Ideo Eccl. xj. Saluta vni ho- re obliuione facit luxurie maxime. Hora malitia. i. infirmitas. Vni hoze: qz tem- pus preiens respectu eternitatis no est nisi vna hora. Moralit. et. Infirmitas q pa- tient suffereda est. Nam qm mlier est clau- da: vel habet perlām in oculo: non curat portare perlas in vestib: qm sunt sane va- gizant mlieres: sed supueniente febre et. pone in practica. Dic exemplū brē Petro- nelle: quā cum brūs Petr⁹ apus genitor- suus sciret eam cupisci a plurib: rogauit eam q mitteret sibi febre et. Ideo Eccl. xxxj. Infirmitas grauis sobria facit ani- mā et. Dico secdo pietas primalis. i. in elemosynis corporalib: et spūalib: que tan- gūt eū dī secdo Martha. i. puocans seu ir- ritans fm interpretationē hebraicā sic ele- mosyna irritat diabolū ad pugnā: et hec ē melior q prima. Auctoritas. Exerce te/ ipm ad pietatē. Nam corporalis exercitatio ad modicū utilis est pietas autē ad oia va- let: pmissione habens vite q nunc est et fu- ture. j. Cor. iij. Corporalis exercitatio est seimonia/cilitia/vigilie et. que p sunt soluz sibi: sed pietas pdest sibi et alijs. Dic quō- brā Martha dedit se elemosyne ad chm et discipulos suos: recipiendo eos in domo sua: ideo dicebat hospita chm. Itē post a- scensionē christi: vendidit omia et posuit p- gū ad pedes apostolor: vt diuideret pau-

perib⁹. Ecce opera pietatis corporalis. De spūalibus autē dicit q cum ppter exiliū iret ad puincia: ipa ex vna pre et Maria ma- gdalene ex alia: cōuerterunt torā puincia ad fidem chm. Itē dicit de dracone quē in- terfecit. Item postq fuit auisione cū ibi p- dicasset in quadaz platea magna: vbi est mō cōueni⁹ p- dicatoz: quidā iuuenis vo- lēs ire ad p- dicationē suā: volēs trāire na- rādo p Rodanū submersus est: quē beata Martha post tridū inuentū sulcitauit et baptizat⁹ est et. Ideo de euangelii Mar- tha aut satagebat circa frequens minist- riū. s. tam corpale q spūale. Moralit. et. qlibet debet vacare salutē sue et primi in- struendo/sulendo/p- dicatione et. Qui fecerit et docuerit hic magn⁹ vocabit in regno celoz. Mar. v. Ro. Qui fecerit primo et docuerit postea et. Sic vt expedit. Attē- de tibi et electioni: exhortatio et doctrina: noli negligere gratiā dei q data est tibi. j. Tim. iij. et. Dico tertio q tangit dig- nitas psonalis: cū dicit sollicita es. Nā p- sone in dignitate existētes dnt esse sollici- te. Ro. xij. Qui fest in sollicitudine. i. p- se. Habuit autē brā Martha duplicē digni- tatē. Primo in h mūdo: qz postq diu p- d- cauit/secit vniū monasteriū in Tarascone vbi sollicitē pfuit monialib: i magna obo- seruatiā religionis viuētib: et. Secdo in futuro mūdo p gloriā. Dicit⁹ morte p- do- sam: et quō chm et brūs Fronton⁹ fecerūt exedas corpis ipsi⁹ et. Magna dignitas fuit. De nulla serā legit hoc: nisi de virgi- ne Maria et Martha et. Moralit. Si volum⁹ dimittere pctā et seruire deo bo- norabit nos et. Quicūqz bonoificauerit me glorificabo eum. Qui autē cōtemnūt me erunt ignobiles. j. Reg. ij.

In festo sancti Petri apostoli ad vincula. Sermo lviij.

Dominus eri- puit me d manu herodis Act. xij. Tria festa fiunt in anno de brā Petro. Primo hodie. Secdo de cathe- dra. Tercio de morte et. Hodie p- dicatione de pmo. Salutes virgo et. Pro funda- mēto fmonis in q agit de Petro: qui fuit erept⁹ a dno de manu herodis: p quē po-

trū in sensu morali intelligit hō q̄ grā dei opitularē fuit a pctō erept⁹: q̄nt de iustificatiōe ipi⁹ hoīs pctōis theologicā q̄o.

¶ Querit vtz ad iustificatiōe impij re grāt pueris volūtatis eius ad deū. Ar⁹ quif q̄ nō h̄. iij. Re. c. iij. de Salomoni dormienti ifudit fapiaz: q̄ a fili pctōi doz⁹ miteri pōt infundere grāz: sed grā est iustitiae forma: q̄ sine aliq̄ pueris volūtatis ad deū pōt impi⁹ iustificari. igit. In op⁹ positū. Non respēder silitudo solis in speculo: nisi facies ei⁹ puerat ad solē: q̄ silit grā q̄ est silitudo solis iustitiae nō respēdet in ania: nisi facies ei⁹ ad deū couersa fuerit p volūtate. Lū q̄ sine grā nō possit iustificari impi⁹ pueris volūtatis ad deū requir ad iustificatiōe. Et sic q̄stio māet p vtraz pre dubia. ¶ Ad q̄stionē rēden dū est: fm Rich. in. iij. dist. xvj. ar. iij. q. j. q̄ sicut de rōe pcti puenit loq̄ duplici⁹ aut de lege cōmuni: aut de pūlegio spēali: sic etiā de iustificatiōe sic loquēdo mō scdo de remissiōe pcti de⁹ possit remittere pcti carū abiq̄ omī satisfactiōe: sic loquēdo de iustificatiōe mō scdo de⁹ possit impiū iustificare sine pueris volūtatis ei⁹ ad deū pcedente: sed loquēdo de iustificatiōe de lege cōmuni: sic dico q̄ ad h̄ q̄ corp⁹ formet per aiam inesse nature/ogret corp⁹ p naturā disponi prius ordine nature q̄ infundat aia a creatore: sic ad h̄ q̄ aia adulti formet p iustificatiōe inesse grē/ogret pcedere pueris volūtatis ad deū tpeyl nā q̄ pueris volūtatis aia ad suscepiōe glie q̄ formet iustificat. Et ad argumētū dī: q̄ nō est sile de grā q̄ pncipalit aspiciat affectū libez q̄ cogi nō pōt: r de sapia q̄ respicit intellectū q̄ cogi pōt: r iō mag⁹ requir volūtaria dispositio ad suscepiōe grē q̄ sapie. ¶ Vel pōt dici: q̄ tunc Salomō recepit sapiam non fm legē cōmuni: sed fm legē spēalem r pūlegiā. ¶ Vel pōt dici alit⁹ q̄ ad ei⁹ suscepiōe se disposuerat in vigiliā do. Pctōes igit ad illā suscepiendā dūt se disponere: vt de⁹ eos eripiat de manu herodis. s. diaboli sic eripuit scrip⁹ Petri d q̄ sic sermo iuxta vba passumptra. De matre nā hodiernē festiuitat⁹ volo p̄dicare r dare tres declaratiōes. ¶ Vel alit⁹ diuide: q̄ p mō vidēda est expositio historica r lralis. Scdo tropologica r moral. De pma dic

vt. j. p. j. Scdam subdiuide in duas. Nā pmo videndū qd significet Petri vincula/ tio. Scdo qd fecerit liberatio. De primo dic: vt. j. in. ij. pre fmōis: de tertia dic: vt i

¶ Pma igit erit historica r lralis (tertia Scda erit allegorica r figuralis, Tertia erit tropologica r moralis.

¶ Et pro q̄libet pōt dici thema. Dñs rē. Scdm pma declaratiōe pōt dicere thes

ma b. Pe. Scdz scdz: aia brā q̄ est i glia Dñs eripuit me d manu herodis. i. diaboli. Scdm tertia: pōt dicere thema psona que a pctis conuerſa est ad statum gratie. Dñs eripuit me de manu herodis. i. pcti.

¶ Dico primo rē. Historica r lralis rē. Dic historica rē. Dic quō fuerūt tres herodes rē. Un⁹ p̄sus. Ascalonita necat pue

ros: Antipa Joānem: Agrippa Jacobū claudēs incarceratione Petri. Iste autē herodes q̄ cepit Petri vocabat herodes agrip

pa rē. Nota rōne q̄re cepit ipm: q̄ d tēx⁹ tus. Vides aut q̄ placeret Iudeis appo

suit apprehendere r petri. Nota hic tria pūcta. Prīmū incarceratione. Scdm ecclie ozo. Tertium ozois exauditiōe siue liberatio.

¶ Nota i iudices r dños r rectores: q̄ vt placēt alicui vt p̄lo faciunt i iustitiā. Sic fecit Pilat⁹ rē. Jo David. De⁹ dissipauit ossa eoz: q̄ bo. pla. p̄su. sūt. q. sp̄e. eos

¶ Nota Ossa eoz. i. bona rpalia q̄b hoies sustentant: sic corp⁹ ex ossib⁹ r h̄ in hoc mūdo. Sed qd in futuro: Rndit: p̄fusi sunt.

¶ Rō. qm de⁹ spreuit eos: q̄ pcti⁹ sanguis chri in finitū valoris nō valebit ad saluandū eos. iō herodes volēs placere iudeis i

cidit in hac dānationē rē. Sed de⁹ puidit Nā d tēx⁹. Peti⁹ quidē seruabat incar

cere. Oratio aut fiebat sine intermissione ab ecclia ad deū. p eo. Un⁹ etiā brā p̄go o/ rabat p eo r alie scē mlieres rē. Nota hic quō debem⁹ orare p platis nris r domi

nis rpalib⁹ rē. q̄ maluz capitis tangit oia mēbra. Exemplū d David: ppter cui⁹ pec carū in nūeratione p̄li cōmissum tor⁹ po

pulus punit⁹ est rē. y. Re. xliij. Jo Apl⁹ Obsecro igit primū oim fieri obsecratio/ nes/ ozoes/ postulationes: r grāz actio

nes: p omnibus hominib⁹/ pro regibus et omnibus qui in sublimitate cōstituti sunt

vt quietā r trāquillā vitam agam⁹ rē. vlt⁹ q̄ saluos fieri. j. Lū. ij. Scdo modo vlt

In festo sancti Petri ad vincula

deam? quod fuit implera ozo ipsoz zc. Dic
historiaz. Epoterat dicere brūs Petrus
Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo ho
stia lau. zc. Et quod hoc festū fuit trasmu
tatiū z institutiū p festo qd fiebat p victorijs
Octauiani zc. Secda declaratio erit al
legorica et figuralis. Et nota q in pdicta
historia sūt q̄tuor puncta. Primū quid si
gnificat carcer. Scdm quid significat illi
duo milites inter q̄s Petrus erat victus.
Tertium quid significat ille due catene.
Quarto qd significat q̄tuor quaterniones
militū. De primo dico q carcer signifi
cat statū p̄cti mortalis. Rō q carcer habz
vij. p̄ditiones. vij. p̄cti mortalia res̄entan
tes. P̄tia p̄ditio carceris ē: q̄ est tenebros.
Ecce supbia. q̄ nō p̄siderat hō suā miserā
am z vilitatē. Eccl. x. Quid supbis terra
z cinis. Uersus. Forma z fauor populi zc.
Secda q̄ est subterrane. Ecce auaritia:
q̄ auari terrā affectāt et p nullo hñt ter
rā desiderabilē. i. regnū celeste. Tertia q̄
fecet. ecce luxuria zc. Quarta q̄ est locus
solitari. ecce inuidia. Quinta q̄ est lo
humid. ecce gula. Sexta q̄ est lo frigi
dus. ecce ira: q̄ habet infrigidare aniam ab
ab amore dei. Septima q̄ in carcere nul
lū opus fit. ecce acidia. vel q̄ est locus pa
uidus z significat acidia q̄ ex pauiditate
timet bene agere. De scdo zc. Petrus
dormiens significat p̄ctorem in carcere pec
cati dormiētē. Duo milites. i. iter angelū
bonū z angelū malū. Jō dic dñs vnicui
q̄ nrm. Ecce ego mitto angelū meū q̄ pre
cedat te et custodiat in via z introducat ad
locū quē parauit. observa eū et audi voces
ei. zc. Eto. xxiij. J̄re angel? bon? dr. Di
mitte p̄cubinā alias dānaberis et vas sca
dalū alijs zc. Ecōtra dr diabol? Et nūqd
ibis ad lupanar zc. Dic vt expedit. Dicit
angel? bon? imaginatiōi p̄ctōis. Tu pec
casti zc. cōfiteri zc. Et angel? mal? ex ad
uerso dr. Glab. qd oportet zc. Sufficit cō
fiteri in q̄dra gēlima dicere q̄ tu es hypo
crita: J̄re angel? bon? dicit. Tu es vltima
rius zc. Restitue q̄ alias zc. Ecōtra an
gelus mal? dr. Glab. sufficit q̄ relinquo
in testamēto. Vel dr. Et tui filij nūqd de
pent medicare. Vel dr. Glab. q̄ nō ē vlti
ra q̄ sic fit p̄ctōi mōm. Nota hic contra
emētes vias ante temp? vel frumēta zc.

pro minorit p̄cto zc. J̄re angel? bonus dr.
Remitte iniurias zc. Ecōtra angel? mal?
lus. Glab. dicere q̄ tu es vnus iude? zc.
Ecce quod peccator dormit inter duos mil
lites zc. Jō apls. Surge q̄ dormis et eue
ge a mortuis: et illūinabit te ch̄s. Eph. v
De tertio zc. qd significat ille due cat
ene. J̄ste sūt mala p̄suetudo z mala socie
tas. Prima est mala p̄suetudo. Dicit bari
biconfores z alij artifices laborātes i festis
Cōsuetudo est: q̄n resp̄ndunt a p̄fesso
re zc. Idem dicit vsurarij zc. J̄dez dicit
mulieres de ornāmentis zc. J̄de dicunt re
ligiosi nō obseruātes religionis statuta zc.
Nota quod p̄suetudo p̄tra ius naturale v
diuinū nō valet. De consue. c. fi. J̄deo con
tra tales dicit scriptura. Si mutare potest
ethyops pellē suā aut pardus varietates
suas: z vos poterit bñfacere cū dixerit
mala. Hiere. xij. Secda catena est mala lo
cietas zc. Dic vt expedit zc. J̄deo ch̄s.
Si ocul? tu? scandalizate zc. Mar. xviij
Et Laro. Que nocitura tenes q̄tis sūt
cara relinq. Vel dic: q̄ due catene sūt due
differētie peccatorū: videlicet p̄cti cōmū
sionis z omīssionis: in q̄b cōprehendunt oia
peccata. De quarto zc. Quatuor q̄
terniones militū significat q̄ aia. scd por
tam. i. mortē obseruat multitudine demonū
num q̄ dicunt quater quaterniones p̄pter
q̄tuor passiōes principales: q̄b custodiūt
animam alligatam ne exeat a carcere pec
cati mortalis et sunt iste: videlicet: gaudi
um/ dolor/ spes/ et timor. De quibus Bo
eti. Tu quoq̄ si vis: Lumine claro: Lē
nere verum: Tramite recto carpere callē:
Gaudia pelle: Pelle timorē: Spemq̄ fū
garo: Nec dolor adit: Rubila mens est:
Uincraḡ frentis: Nec vbi regnāt. Sola
virgo Maria obtinuit pro gratia zc. Jō
Dauid. Inhabitabunt. i. demones sc̄z in
camera vbi moritur homo: et abscondent
sc̄z se quia nō videntur: nisi aliquotiens a
sanctis personis sicut a beato Martino:
vel quandoq̄ a malis in pena: sicut patet
in exemplo qd refert Greg. in. iij. dialo
rum. Calcanēū significat mortem zc. J̄
deus ex misericōdia sua mittit angelū suū sc̄z
spiritualem interitus mouentē ad contri
tionez dicendo. Miser zc. Et corpale. i.
p̄dicatōrē: vel sacerdotēz cū eucharistia et

ne liberat ab insidijs demonum: iuxta pmissi-
sione dei. De q̄ Ezo. xliij. Ecce ego mittā
angelū q̄ pcedat te: et custodiat in via et in-
troducāt ad locū quē parauī. Ecce hic de-
claratio allegorica zc. ¶ Tertia declara-
tio erit tropologica et moralis. Pro q̄ no-
taui octo pūcta in liberatione Petri: signifi-
cātia octo: q̄ de facit in liberatione petri
ris in carcere petri. Primum est mētis illu-
minatio. Scdm̄ cordis p̄ticio. Tertium el-
mendā p̄positio. Quartum oris p̄fessio.
Quintū debitorū restitutio. Sexto iniuri-
arū remissio. Septimū honesta cōuersa-
tio. Octauū eucharistie cōio. Primum op̄
q̄ illuminat carcerē. Illuminatio carceris est
q̄ petri cognoscit p̄cula in q̄b̄ stat et ma-
la q̄ incurrit peccādo: q̄ p̄ exis in tene-
broso carcere nō cōficebat zc. Et tūc pōt
dici. Lux refulsit in habitaculo carceris zc.
Dic p̄tice. Illud lumē petebat Dauid:
postq̄ peccauit d. Illumina oculos meos
ne vnq̄ obdormiā in morte zc. Scdm̄ o-
pus: q̄ angel⁹ p̄cussit in latere Petri. Ec-
ce p̄ticio cordis: q̄ i latere sinistro stat cor.
Ezech. vi. Ego p̄ticiui cor cor. Nūqd̄ sen-
tiū istas p̄cussiones zc. Tertium op̄: q̄ Pe-
tr⁹ erexit se. Ecce p̄positū nō redeundi ad
petrā: q̄ tūc hō stat rect⁹: q̄n̄ vero hō est in
p̄posito peccādi: est tot⁹ obliqu⁹ et distort⁹
q̄ facit p̄tra rectitudinē aīe q̄ est ratio et
corpis zc. Iō Dauid. Surgite postq̄ se-
deritis: q̄ māducatis panē doloris. Quar-
tū opus: q̄ ceciderūt catene. Ecce p̄fessio
q̄ petri tot catenis ligat⁹ q̄ petr⁹ h̄z. Iō
de scriptura. Iniquitates sue capiūt impij:
et funib⁹ petri suoz vnusq̄sq̄ cōstringit.
Prouer. v. Et Dauid. Funes petri circu-
plexi sūt merced p̄fessio oēs istas catenas
sue funes soluit. Nota quō catene quib⁹
aliq̄s ligat⁹ h̄nt clauēs sine q̄b⁹ nō p̄nt sol-
ui. Clauēs aut̄ istas tenet sacerdos: q̄ so-
lus absoluit. Luc. xviij. Ite oñdite vos sa-
cerdotib⁹. Vide d̄ p̄. zc. Si eph. li. vj.
in Glo. vlt. q̄ clauēs fuerūt collare b. Pe.
Iō clamem⁹ ad eū dicētes. Solue iubere
deo culpaz Petre catenas. Qui facis vt
pareāt celestia regna b̄tis. Quintū opus/
q̄ dixit sibi angel⁹ p̄cingere. Ecce restitu-
tio debitorū: hec ē porta ferrea q̄ ducit ad
ciuitatē. Quia rō q̄re aliq̄s nō vult resti-
tuere est: q̄ vult large viuere. In p̄fessori

dicēti sibi restituar⁹: rident. Opret me vi-
uere: fin statū meū zc. Iō nō pompos⁹/
stricte d̄z viuere vt restituere possit. Iō
ch̄is. Sint lūbi v̄ri p̄cincti. s. viuēdo d̄ bo-
no iusto: et lucerne ardētes i manib⁹ v̄ris.
Luc. xij. i. opa meritoria. Sextū op̄ et cal-
cea te. Ecce iniuriarū remissio. Discalciat⁹
sentit⁹ sp̄nas zc. ita impatiētes. Sed cal-
ciati nō sentiūt: sic patiētes calceati d̄nt in
pede dextero p̄ timorē dei: et i sinistro p̄ t̄i-
morē inferni. Stare ḡ calciati pedes in p̄-
paratōne euāgelij pacis. Ephe. vj. Nota
litteralit⁹ q̄ apli habebāt caligas et p̄nter-
etiā solulares. Septimū opus: circunda-
tibi vestimētū tuū. s. mātellū honeste con-
uersatōis q̄ circundat hōiem a pre ante p̄
deuotam orationē. A pre post p̄ ieiunia. A
dext⁹ p̄ elemosinā vel tēperantiā. A sinis-
tr⁹ p̄ patiētiā i aduersis. Iō Apoc. xvj.
Brūs q̄ custodit vestimēta sua: ne nudus
ambulet: et videant turpitudinē ei⁹. Vel
ante p̄ prudētiā. Retro p̄ iustitiā. A dext⁹
tris p̄ tēperantiā. Et a sinistris p̄ patiē-
tiā zc. Octauū opus. Sequere me. Ecce cō-
muniō. Angel⁹ em̄ fuit sacerdos. Da-
lach. ij. Labia sacerdotis custodiūt scientiā
z legē requirūt ex ore ei⁹: q̄ angel⁹ d̄nt ex
exercitū ē. Quē angel⁹ tūc bene sequit⁹: q̄n̄
ad exēplū sui accipit cōmunionē zc. Qui
māducat meā carnē: et bibit meū sangui-
nē h̄z vitā eternā. Iō. vj. Tunc petri pōt
dicere cū Petro d̄ns erit. me d̄ ma. hero.

In festo b̄ti Dominici patris
nostri.

Sermo. lix.

Us estis sal
terre. Mat. v. Pro declarati-
one sciendū q̄ conclusio ē in sc̄tā
theologia: q̄ oēs creature corporales sensi-
biles habēt officiū in ḡnāl. s. significare et
representare res sp̄uales inuisibiles. Ista cō-
clusio p̄bat rōne et auctoritate. Ratio est
ista: q̄ q̄dū sum⁹ in carne mortali nō pos-
sum⁹ intelligere res sp̄uales: q̄ nihil pos-
sum⁹ videre: nisi sp̄ualia. Regla est enī
ph̄ie: q̄ vnū q̄d̄ recipit in alio p̄ modū
recipiētis. Q̄ nos sum⁹ matiales et cor-
porales: iō nihil possum⁹ cape et intelligē
re directe: nisi corporalia vel ista corporali-
bus. Tum rōne n̄rī q̄ sum⁹ corporales vt di-

In festo bñi Dñici

xi. Tuz rōne mediū qd intelligimus/q
mediū est sensus corpore: qz omis nostra
cognitio oriū habet a sensu/q sensus nihil
pcipere pōt. nisi corpalia. Detur silitudo
de illo/q corā oculis tenet vitru viride vl
rubeū: qz quicqd videt videt viride vl ru
beum: ita de nobis. Oculi anie habent vi
tru ante se. i. corp. ideo zc. sed remoro vi
tro. i. corpe statim videt spūalia. i. angelos
anias zc. Ideo apłus. Uidem? nunc per
speculū in enigmate: tunc aut facie ad fa
cie. j. Coz. xij. Itē Ezo. xxiij. Non me vi
debit hō z viuet zc. Ideo dr phus. q im
possibile est nos intelligere: nisi p fantā
mata. Diony. i. c. cele. hierar. Impossibile
est nobis aliē lucere diuinū radiū: nisi va
rierate sacratoz vel animū circūuelatuz.
Et idē Dionys? dr. Impossibile est nob
aliter lucere diuinū lumen: nisi velamine
figurati fuerit circūuelatū. Propf h ergo
sciens deus. q nō possunt a nobis videri:
nisi corpalia: creauit mōm in q qlibet crea
tura corpalis: qntūqz magna pfectat
z figurat spūalia. Sic facit pictor q pin
git āgelos sub forma corpis. Et sic etiā p
phet. veter. testamenti. sic z Ezechiel: z
Daniel: z Hieremie. Et Joāni i apoca
lipsi de? multa spūalia reuelauit sub ima
gimibz rez corpaliuz sicut pictor zc. Ecce
ratio. Auctoritas. Inuisibilia dei a crea
tura mūdi: p ea q facta sunt: intellecta cō
spiciunt. sempiterna qz vire? z diuitas
ita vt sint inexcusabiles zc. Ro. j. Patz q
cōclusio rōne z auctitate. Propf hoc q: q
pfectio apłoz: z viroz apostolicā vitā se
quētiū sicut fuit brūs Dominic? erat iui
sibilis z spūalis. Volens de? incarnatus
ipaz pfectionē significare p creaturā cor
porale: cōparauit eā salī. Ideo dr thema
apłis z brō Dñico. Vos estis sal terre.
¶ Pro fmonis fundamēto q est de scō
Dñico ordinis predicatorū fundatore: ori
tur de religione theologicālis qstio.
¶ Querit vitru votū religiōis ingressuz
sue aliud opus sit magis meritorū: cū vo
to. q sine voto. Arguit q nō. Minus me
ritorū est bonū opus factū ex necessitate
q sine necessitate. Und minus meritoria
est obfuario preceptorū q pñitorū: sed in
gressus religiōis q fit ex voto. siue bonū
opus fit ex necessitate: z qui fit sine voto/

non fit ex necessitate: ergo minus merito
rius est ingressus religiōis q fit cū voto
q sine voto. In oppositū ait Aug? in epl
stola ad armentariū vsus finem dr. armē
rario. Qui voruz pñitentie fecerat modo
qd ablit tanto miserioz: si fidem deo frege
ris: quāto beator si pñoluer? q si peior est
opatio mali ptra vorum q non ptra vo
rum: sic melioz est operatio boni cum vo
to q sine voto. q ingressus religiōis me
lioz est cū voto q sine voto. Et sic qstio
manet p vtraqz pte dubia. ¶ Ad qstionē
respondendū est fm Richar. d media vil
la sup. iiij. sen. dist. xxxviij. ar. vj. q. ij. q ma
gis meritor? est ingressus religiōis: siue
opus bonū cum voto q sine voto: qd pro
bat triplici rōne z vna silitudine. Prima
ratio est hec. Opus inferioris frutis ma
gis est meritorū imperariū a superiori frui
te q nō imperariū: sed latia superior vir
tus est q abstinentia: z opus abstinentie ad
qd mouet homo ex voto est imperariū ab
ea: vouere em est accus latrie. ergo magis
meritorū est opus abstinentie: vt puta in
gressus religiōis ad quod mouet homo
ex voto q sine voto. Secda ratio est hec/
quāto opus pcedit a voluntate magis fir
mata in bono tanto est pñolius: z ex pñe
quēti maius est meritorū. ad opari pñuo
se: requirit firmiter et inuolabilē opari:
sed ceteris paribz voluntas firmiter est in
bono cū voto q sine voto: igit ingressus
religiōis melioz est cū voto q sine voto.
Tertia ratio est hec/ deus cū affectet op?
ppter operantē: tanto magis affectat op?
quāto est ab homine ad seruitiū suū spect
alius dedicat: sed ceteris paribz hō spūa
libus dedicat? ad seruitiū dei: cū voto q
sine voto. ergo ingressus religiōis meli
or est cum voto q sine voto. Scdo pbat
silitudine quā ponit Anselm? in libro
d silitudinibz. In qua comparat secularē
facientē bonū opus: illi qui de fructu ar
boris sue donat dño/ quantuz vult. z reli
giōsuz: illi qui dat dño totā arborē cū fru
ctu dicens. Q. sicut obsequiū illius q par
domino totam arborē cū fructu: magis
est acceptuz domino q obsequiū alteri?
igitur ad argumentū dicit: q maior est ve
ra de necessitate coactiois z nō salutis: de
q fit sermo. Iuxta verba passūpra. Vos

estis sal terre: sic de alijs. Patet thema. Notauit in sale tres proprietates p quas significat mibi apostolos et singulariter beatum Dominicum.

Primo em sal emundat de infectione.

Secundo sal pseruat a corruptione.

Tertio sal delectat in refectione.

¶ Dico primo de sal emundat de infectione: licet hoc pateat p experientiaz tam ad adduco auctoritate. iij. Reg. ij. Dic historiam: quod Heliseus sanauit aliquas infectas et amaras apponendo sal dicens. Asperite mibi vas nouum: et mittite illud sal quod cum attulissent egressus ad fontem aquarum: misit in illud sal: et ait hec dicit dominus. Sanauit aquas has et non erit in eis ultra mors neque sterilitas: sanate ergo sunt aquae in diem hanc: iuxta verbum Helisei quod loquutus est. iij. Reg. ij. Hic sunt quattuor secreta. Primo quid significat ciuitas Hierico in qua tunc venerat Heliseus. Secundo que sunt iste aque infecte. Tertio quid est vas nouum. Quarto quid est sal sanans et purificans aquas. **¶** Quantum ad primum ciuitas Hierico significat ecclesiam: quia Hierico interpretatur luna et significat ecclesiam que recte facit cursum lune. Nam luna habet septem status. Primo enim est noua. Secundo crescens. Tertio plena. Quarto minuens. Quinto girans. Sexto eclipsans. Septimo est perfecta. Sic ecclesia. Primo fuit noua tempore apostolorum. Secundo crescens tempore martyrum: propter miracula et constantiaz eorum. Tertio plena tempore doctorum quorum predicationibus et exemplis totum mundus erat in fide christi. Quarto minuens: scilicet tempore beatorum Petri et Pauli. Quinto girans: quod quando luna girat vel voluit non videtur per duos vel tres dies. Sic fuit ecclesia tempore scismatis: quod non videbatur verus papa. Sexto eclipsabitur tempore antichristi. **¶** Hic. xxiij. Luna non dabit lumen suum. Septimo post mortem antichristi erit perfecta: de qua ultimo statu ecclesie dicit David. Sicut luna perfecta in eternum et testis in celo fidelis. **¶** Quantum ad secundum quod sunt aquae infectae et sunt vitia: quod ante reparationem beati Petri omnes gentes erant infectae vitijs: fides iam inreperat dari oblivione: et sic ceterae frutes de quo propheta. Apoc. viij. Multi homines

mortui sunt de aquis: quod amare facte sunt. **¶** Quantum ad tertium quod est vas nouum: est ordo predicatorum quod dicitur vas nouum et verus diuersis respectibus. Dicitur vas: quod continet multos fratres. **¶** Verum quod dicitur: quod est antiquior omnibus: si loquimur christum ad vota essentialia et christum ad officium predicationis: quod fuit tempore apostolorum: quod videtur scriptum. **¶** Hic. ij. q. ij. l. x. xxiij. ar. iij. Apostoli fecerunt ista tria vota christo ordinare. **¶** Hic de officio predicationis christus precepit eis dicens. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature etc. **¶** Hic. Mat. x. Ecce religio christi. Et istamet est beati Petri. Tres religio beati Petri dicitur vas nouum: quantum ad erimontas et quantum ad habitum etc. **¶** Et de hoc vase potest dici illud: quod fuit dicitur a christo de Paulo quod fuit primum. i. principalis in officio predicationis et fuit ultimum quantum ad vocationem apostolorum. **¶** Glas electiois est mibi iste. scilicet ordo predicatorum: unde potest nomen meum coram gentibus et regebus et filiis israel etc. Act. ix. **¶** Quantum ad quartum. scilicet quod est sal in vase. **¶** Rñ. est beatus Petrus in vase ordinis predicatorum. Dicitur autem sal ex ista prima proprietate: quod sicut sal emundat de infectione: sic beatus Petrus posuit in vase nouo ordinis predicatorum: mundauit infectiones peccatorum mundi. **¶** Primo enim mundauit infectionem inuidie: quod totus mundus erat infectus: sed beatus Petrus sua charitate mundauit etc. **¶** Hoc fuit primum stratium maris eius: quod videtur in somnis se gestare catulum accensum in ore facula baiula etc. **¶** Item facula significabat charitatem. **¶** Secundo mundauit mundum ab infectione luxurie sua puritate et claritate: huius fuit figuratus: quod maris eius spirituali fuit visus quasi stella beatus in fronte etc. quod sic stella clara et pura: sic ipse inductus esset modum ad puritatem et claritatem castitatis. **¶** Nota hic miraculum scholarum: luxuriosi osculantes sibi manum: et statim ex hoc fuit extincta luxuria in corpore eius etc. **¶** Tertio mundauit mundum ab infectione superbie cum sua humilitate: quod primum monstrata fuit: quod extrinsece puer forte vnius anni deprehensus est frequenter relicto lecto super terram accumbere. **¶** Quarto mundauit mundum ab infectione gulae etc. quod abstinentia a vi no decem annis: se iunabat etiam sepe in pane et aqua: et seipsum per totam quadragesimam. **¶** Quinto mundauit ab infectione auaritie: et exemplo

In festo beati Dominici

z verbo. dicitur quod vendidit libros z supellectilia ad subueniendum pauperibus dum esset studens palentie propter quod diuites puocati exēplo eius fecerunt elemosinas zc. Sexto mundauit ab infectioe ire zc. sed beatus Dominicus verbo z exemplo docebat patientiam: quia in carcione passus est multa obprobria ab hereticis z patienter oia sustinuit sicut vir apostolicus. Habant apostoli gaudium res a conspectu consilij zc. Act. v. Septimo mundauit ab infectioe acie zc. Sed beatus Dominicus verbo et exemplo docuit diligētiā zc. quia ter in die disciplinabat se cum cathe na ferrea. Ecce quare beatus Dominicus dicit sal. ideo d eo potest intelligi verbū Augustini in homelia di. quop. scilicet peccatorum cōdiciōis et tinguendū scilicet fetoribus apostolicū sallem dñs noster ad est beatus Dominicus. Dico secundo zc. quia pseruat a putrefactioe leui corruptione et licet h sit clarum: tñ auctoritas de Thobia q cum cepisset piscē dicit tēg assaut carnes ei⁹ et secū sustulerūt in via cetera saluerūt q sufficeret eis in via qusq puenirēt ad rages ciuitatē mēdoz Thob. vi. Ita de beato Dominico. Hāz inuenio q iste mund⁹ debuit corrūpi z finiri: centū anni sunt elapsi: sed chris volens mūdū ad huc pseruare posuit salē. s. bñm Dñicū z saluauit mūdū z h fecit ad preces bñe virginis gloriose. Hā legi de quadā visione q ap paruit beato Dominico z Francisco d chris qui iratus volebat mūdū destruere habēs in manib⁹ tres lanceas zc. Dic historiam. Sz beata virgo orās dixit. O fili mō portat lanceas q pseruabit portarere clauos i manib⁹ zc. Dic historiam. Iste tres lancee mō destructue sunt tres magne tribulationes mūdo in breui venture.

Prima erit tribulatio z persecutio antichri
Secunda cōflagratio mūdi p ignē.
Tertia erit finis chri iudicialis.
De quib⁹ trib⁹ lanceis auctoritas allego rice de Joab inficiēte Absalon filiū Dauid trib⁹ lanceis dicit tēg. Tulit q Joab tres lanceas in manu sua z infixit eas i cor de Absalon. ij. Regū. xviij. Quare voluit deus q trib⁹ lanceis Absalon occideretur nunq sufficisset vna zc. Rñ. ppter myste rium Absalon significat mōm pditionē patris sui. s. dei qz hoies mundani conantur expellere deū de regno suo. i. de mentib⁹ su

is. regnū dei intra vos est: qui dñeunt deo recede a nobis zc. Job. xij. Joab prim⁹ cepit militie est christus zc. Patet q mūdus est in qdaz p ogatioe ad pces vgnis z nō habem⁹ temp⁹ certū. Ista aut proga tio fuit pditionalis si mūdus corrigat⁹ vñ dem⁹ aut modo si mund⁹ correctus est qz nunq abundauit tāta supbia/pompa/luxuria/simonia/auaritia/inuidia zc. hoc q peius est etiā ordines ipsi q fuerūt dati ad pseruationē z correctioē iam corrupsi sūt zc. vñ si venirent bñi Dñicus et fran. vir iuenerēt ordines suos: nō chris: s. sal euangue rit in q saliet⁹ zc. Mat. v. Ecce qre beatus Dominicus dicit sal ppter scdam pueratē salis. ideo cantat ecclia. Benedic⁹ redēptor omnīū q p salu. bo. mūdo zc. Dico ter tio zc. quia sal delectat in refectione dñis elcis sapoz. quod licet sit elay: tñ auctoritas. q si sal euangue rit id est dñeunt i quo saliet⁹ ad nibilum valet vltra. s. cib⁹ nūl vñ mñt. fo. z zcul. ab hoib⁹ Lib⁹ aiaz sūt opa bona et spūalia. Auctoritas. Operamini nō cibū q perit: sed q pmanet in vitā eternā. Joā. vi. Iō dicit chris. Ego cibū habeo manducare quem vos nescitis. Jo. iij. Cib⁹ christi de quo ipse satiat sūt opa nra virtuosa: iste cib⁹ erat insipidus an aduē tū beati Dñici. Sed venit beatus Dominicus reducens eos ad iustitiā. Primo dños rē porales. Secundo plaros. Tertio clericos. Quarto religiosos. Quinto seculares viros z mulieres. Sexto hereticos: oēs istos q p abrupta vitioz deuīabāt ad viā veritatis reduxit pbris z exemplis z cōfirmas sermones suos miraculoz firmitate. Dicit etiā somnū quod vidit papa Innocenti⁹ tertius d ecclia sancti Joānis lateranensis corrūte. Dicit vñ miraculū d refectionē illoz circiter qdraginta q fuerūt demersi in flumine quos de⁹ ad preces bñi Dñici suscitauit. Ite de nepote cardinalis q cecidit de equo z mortu⁹ est: et postea a beato Dominico suscitatus zc. Ecce sal. finalis dñi fit de⁹. Q istud est pfectum sal volo q ponat i mensa mea zc. Dicit eius mortē et re stamentū qd fecit zc. post mortē autē de reuelauit gloriā suā cuidā fratri qui vidit duas scalas vsq ad celū zc. Dic historiam. Si dicat quare duas scalas ostendit nunq vna sufficeret. Rñ. due scale sunt due vite

scz contemplatiua z actiua. Quidā religio-
si ascendunt ad celum p vna: scz vite
cōtemplatiue: sicut sūt carthusienses/ cele-
stini et similes. Quidā sō p scālā vite actiue
sicut sūt milites scz Joānis et scz Jaco-
bi z sancti Georgij/ z oēs boni seculares
exercentes opa vite actiue. s. elemosynas.
zc. frēs aut ordinis scz Dñici ascendunt
in celū p duas scālas. s. p cōtemplatiuam
studendo z meditando zc. Et p actiua p-
dicando. Itē in q̄ p̄dicatiōe cōtinent omnia
opa vite actiue tā mīscōie corpālis q̄ spīri-
tualis: q̄ habere in vobis sal z pacem ha-
bere inter vos. Dat. ix. Deo grās. Amē.

Item de eodem btō Domi-
nico patre nostro. Ser. LX.

Hic magnus

vocabit in regno celoz. Dat. v
z in euāgelio bodierno. Pro de-
claratiōe thēmatz z introductiōe materie
p̄dicatiōe notandū: q̄ p̄clusio vera est i fan-
ta theologia q̄ fm quantitatez grē q̄ dat
hoi in hoc mundo mensuratur glā i alio.
Quāto em q̄s in hoc mundo habet maio-
rem grām: tanto habebit maiore gloriā
in alio sicut ecōtra pena cōmēsurat culpe.
Deut. xxx. Juxta mensurā p̄cti erit z pla-
garū mod⁹. Itē Apoc. xviij. Quāto glo-
rificauit se in delictis: tantū dare illi cor z
lucrū. Grātia aut tanto maior habet: q̄n-
to maior z virtuosior opa sūt: ceteris
parib⁹. Et sic d̄ primo ad vltimū. tāto ma-
ior gloriā p̄fertur a deo hoi. q̄nto meliora
opa fecit in hac vita. Auctoritas. Duo hec
audiat quia p̄as d̄i est tibi dñe mīscōia:
q̄ tu reddis vnicuiq̄ iuxta opera sua. ps.
lxj. Hora p̄as dei scz ad puniēdū malos.
Et tibi dñe mīscōia. s. ad p̄mīadū bonos.
S; in quoto gradu: in q̄nta mēsurā puni-
et d̄ malos z p̄mīabit bonos. Rñdet. qz
tu reddis vnicuiq̄ iuxta opa sua. Et con-
cordat auctoritas. Esa. xxxij. In mensura
p̄ mensurā cū abiecta fuerit iudicabit eā.
Hora cū abiecta fuerit. s. aīa a corpe: tu-
dicabit eā dādo ei vitā eternā: vel penā
eternā. Dat. vij. z Lu. vj. Eadē q̄ppe mē-
sura q̄ mensi fueritis remetiet vobis. Prz
p̄clusio. Quia igit btōs Dñic⁹ habuit in

hac vita magnā grātiā/ z etiā magna opa
z excellentia fecit ad gloriā dei z vilitatez
primoz: itō dignū fuit vt magnā gloriā
acquereret in alia vitā. Et h̄ est qd̄ dicit the-
ma. Hic magn⁹ vocabit zc. Pro fmōie
fundamēto q̄ est de Dñico: de q̄ dicit q̄ ē
magn⁹ in regno celoz. s. p britudine: onē
de ipsa britudine theologicālis questio.

¶ Querit. Vtrū vltim⁹ finis vite hūa-
ne sit hois britudo: Arguit q̄ non. omniū
bonoz actū volūtatē: est vnus finis vlti-
mus: sed nō omniū voluntatū est vna de-
arbitudo: s. vltimus finis vite humane nō
est beatitudo. In oppositū ait Aug. vij. d̄
civ. dei. c. iij. Finis boni appellat q̄ quisq̄
cū puenerit beatus est. s. vltim⁹ finis vitē
hūane ē hois beatitudo. Et sic questio
manet p vtraq̄ parte dubia. Ad questio-
respondēdū est fm Ric. sup. iij. sen. disti.
xxxvij. art. j. q. ij. q̄ vltim⁹ finis humane
ne vite pōt dupliciter accipi. Vno modo
p bono in quo vltimo q̄scit hō. Alio mō
pro quiete hois in illo bono. Sicut beati-
tudo pōt accipi dupliciter. Vno mō p bo-
no in quo hō beatificat. Alio mō p perfe-
cta p̄ficiōe hominis cum illo bono/ que
cōiunctio est hominis beatificatio accipi-
endo finem z beatitudinez. modo primo/
dicit ad dubium. vltim⁹ finis nature hūa-
ne et hominis beatitudo realiter idēz sūt:
similiter finis modo secūdo acceptus rea-
liter idēz est cum beatitudine secūdo mō
accepta: sed differunt fm rationem: quia
finis vltimus dicitur in quātū nō ordina-
tur ad vltiorem finem z primo mouens
appetitum. Beatitudo dicit in quātū est
sufficiens finis hominis bonum: ideo se-
quitur q̄ vltimus finis vite humane ē ho-
minis beatitudo. Ad argumentum dicit:
q̄ accipiēdo vltimum finem vite huma-
ne et beatitudinez primo modo: sicut oim
bonorum voluntatem est vnus finis. Ita
vna beatitudo quia vnus bonum est. In
quo omnes bone voluntates beatificant.
Accipiēdo autem vltimum finem et bea-
titudinem modo secūdo non est omniū
bonarum voluntatū vnus finis in nume-
ro/ nec etiā in equali gradu: similiter nec
vna beatitudo vt inferi⁹ parebit: quia bea-
titudine sanctus Dominicus fruit. Ideo
magnus in regno celozum. Juxta verba

Q

De beato Dominico

preassumpta. Hic magnus erit in regno ce-
lorum. Hic scilicet beatus Dominicus. Dixerunt
aliquis. Sed velle scire quantam gratiam ha-
buit et quanta opera fecit beatus Dominicus.
R. q. diuersae et multe sunt gratiae quas di-
uina bonitas confert hominibus in hac vita:
que vix vni dantur oēs: sed diuersis. No-
ta p. responsione ad euidenciam q. duplex
est gratia: scilicet gratum faciens et gratis da-
ta. Vide supra in sermone de beato Stephe-
no, qui incipit. Stephanus plenus gratia
et c. De prima ergo gratia non potest pro-
certo sciri: quis habeat nec quantam ha-
beat: donec homo est in presenti vita. post
mortem etiam non potest sciri: nisi de cano-
nizatis per ecclesiam: sicut sunt omnes san-
cti et c. De quibus dicere possumus q. pro-
certo scimus q. sunt in gloria: quantum glo-
ria. Joannis and. aliter sentiat in c. Gloriosi.
dereli. et vene. sanctorum. li. vi. Sed male
ut scripsi in sermonibus de quatuor locis.
Sed quis sanctus habeat maiorem glori-
am difficile est videri: nisi q. de apostolis
credetur q. sunt gloriosiores. Unde super
illud Roma. viij. Nos ipsi primitias ha-
bentes. dicit Glosa. Et tempore prius et
cereris abundanti. Nota contra illos qui
volunt equipare Franciscum vel Domi-
nicum apostolis et c. De Martino legit q.
fuit par apostolis quantum ad vnam excel-
lentiam: videlicet quia spiritus sanctus vix
est super eum descendere: sicut super apo-
stolos in forma ignis: sed non quantum ad
omnia. Igitur quantum ad quantitatem gra-
tie huius et glorie scire non possumus: nisi
de apostolis. Sed quantum ad quantitatem
gratie gratis dare bene possumus scire: quia
talis gratia datur manifeste. Unde dicit
apostolus. Unicuique datur manifestatio
spiritus ad utilitatem: et de hac loquimur
in hoc sermone. Et sunt nouem. Quas gra-
tias numerat apostolus. j. Cor. xij. dicēs.
Diuisiones autē gratiarum sunt: idem autē
spiritus. Et diuisiones ministracionū sunt
idem autē dñs. Et diuisiones operationū
sunt idem p. deus qui operatur omnia in
omnibus. Unicuique autē datur manifesta-
tio spiritus ad utilitatem. s. aliorum. Alij
quidem p. spiritum datur sermo sapientie
Alij autē sermo scientie secundum eundem spiri-
tum. Alteri fides in eodem spiritu. Alij

gratia sanctorum in vno spiritu. Alij opera-
tio virtutum. Alij prophetia. Alij discretio
spirituum. Alij genera linguarum. Alij iter
pretatio sermonum. Hec autē operatur vnus
atque idem spiritus: diuidens singulis prout
vult. Si est vnus homo qui habet vnam
de istis gratiis: potest dici magnus: quanto
magis poterit dici magnus ille qui omnes
habet. Talis fuit beatus Dominicus: ergo
vere dicitur magnus: ut probatur in thema-
te. Videamus ergo d. singulis gratiis suc-
cessiue secundum ordinem apostoli et c. ¶ Prima
gratia est sermo sapientie. Nota q. non dicit
sapientia: sed sermo sapientie. Nam sapien-
tia perficit hominem in seipso. et est in quolibet
homine habente charitatem: put est do-
num spiritus sancti. De quo Eia. ij. Requiescit
super eum spiritus domini: spiritus sapien-
tie et intellectus et c. Sed habere tam-
tam sapientiam q. non solum homo in seipso
perficiat: sed etiam sit aptus alios perficere
et instruere in via dei: et in rebus diuinis
vocatur sermo sapientie: et est gratia gra-
tis data: secundum Thoma. j. ij. q. lxxvij. ar. v. Hunc
ergo sermonem habuit excellenter beatus Do-
minicus. Non solum enim fuit repletus a deo
sapientia mirabili qua in seipso perficeret
sed etiam radios sapientie sue emisit in alios
os: et illuminauit mentes hominum in rebus
diuinis. Et hoc premonstrauit deus man-
tri sue spirituali que eum de facto fonte le-
uauerat quando vidit stellam in fronte eius:
que totum orbem illustrabat. Hanc mundum
do pro mundi gloria mira christi prefigurat
gratia. Cuius ortum precurrunt nuncia
veri presagia. Stella micans i fronte par-
uuli. nouum iubar premonstrat seculi et c.
quod fuit completum quando sua predica-
tione clarissima intellectus hominum di-
uina scientia illustrabat et ad amorem dei
hominum accendebat affectus. Sed quia nul-
lus bene predicat nisi prius in seipso persua-
ciatur ad exemplum illius qui cepit facere
et docere. Act. i. Ido voluit in seipso eo-
plere quod alijs predicabat: ne alioquin re-
probis inuentret. Quia ergo predicatu-
rus erat alijs humilitatem: ideo voluit h
in seipso perficere etiam ab infantia sua quā
reperitus est a nutrice frequenter relicto le-
cto super terram accumbere et c. quod ope-
rabat in eo diuina bonitas quasi quoddam

futurum presagium future in eo profun-
dissime humilitatis. Item quia predica-
turus erat voluntaria paupertatem i de-
stationem auaritie: ideo exemplo voluit
hoc ostendere in seipso: quando p supple-
da pauperum indigentia suos vendidit li-
bros dum studeret palentie zc. Item post
modum religiosus effectus omnia reliq-
z ordinem instituit. Fundatur in culmine
paupertatis artissime: vt dicit textus in c.
Amis ptaua, de excess. prela. Unde can-
tur. Pauper in peculio zc. Item quia p-
dicaturus erat castitatem: ideo voluit esse
virgo intm q odor quidam de membris
suis egrediebatur: quo alij prouocabant ad
castitatem. Nota exemplum de illo sebo-
lari luxurioso qui oscularus fuit sibi ma-
num zc. Unde cantat ecclesia, Flores pu-
dicie seruans illibatus attingit eximie vi-
re celibatum. Item quia predicaturus erat
charitatem: voluit in seipso perfectionem
charitatis habere. In cuius signum ap-
paruit matri sue in forma caruli faculam
accensam in ore gestantis. Preco nouus
z celitus missus in fine seculi pauper ful-
sit Domine: forma pteusul caruli. No-
ta etia hic quando libros suos vendidit stu-
dens palentie pro subuentioe pauperum
fame pereuntiu. Item quando voluit se
vendere seruum propter redemptionem
cuiusdam captiui. Unde cantatur, Con-
seruans sine macula virginitas lilium ar-
debat quasi facula p zelo peunium. Item
quando appropinquabat alicui ciuitati vt
castro videns ciuitatem flebat super illaz
zc. ad exemplum domini. De quo scribit
Luc. x. Videns Iesus ciuitatem fleuit
super illa zc. Item quia predicaturus erat
abstinentia: ideo zc. Unde p decenniu vi-
num non bibit: sed postea modo eo vino
yrebatur coactus a Didaco eromeli epo p-
pter debilitate stomachi zc. In quadra-
gesima aut totam aliquando ieiunabat in
pane z aqua: ppter dandum exempli qui
busda mulieribus zc. Item qz predicaturus
erat patientia: ideo zc. Cum aut sibi inte-
ritum heretici minarent: sic iperterrit re-
spondebat. No ego martyri digni su glia
nondu merui morte ista: qz propter locum
transies in q sibi parare ferebant insidie:
no solu intrepida: verpetia cantas z alacer

incedebat qd illis admiratio et dicetibus.
Nunqd no tu mortis horrore concuteris?
Quid actus? eras si coprehendissem? re-
Rudit zc. vt in legeda habet. Un in Car-
calona heretici iaciebant sibi luti z mltas
ei derisiones z zuitia inferebat: que omia
no solum patienter sustinebat: sed etia libe-
tissime affectabat. Un ibi potius q Tho-
lose morari volebat vbi honorabatur. Nota
hic etia qz exemplo patientie sue qua habu-
it: cu semel iret cu quoda epo: z quibusda
alijs discalciat? ptra hereticos zc. conuer-
tit heretici cu illi qui eos p vepres z spinas
ducebat zc. Item qz predicaturus erat diligen-
tia z exercitii bonozii ope: z penitentie: o-
zc. Un tota vita sua fuit penitencia. Na ter
in qualibet nocte discipulabat cu catena
ferrea zc. Item dormiebat in terra et quasi
semp in ecclesia: sic patet q quod gratia ista
sermonis sapientie excellenter habebat.
Unde poterat dicere illud apostoli. Ser-
mo meus z predicatio mea: no insualibi
libus humane sapientie verbis: sed in oste-
sione spiritus z pntis. i. Cor. ii. Item. j.
Cor. ix. Castigo corpus meu z in seruitu-
tem re. ne cu alijs pdice ipse reprobo effici-
ar. Secda gratia est sermo scientie. Un
scientia est sine sapientia est deo inimica:
z ante noxia: qz scientia inflat. j. Cor. vii.
Sicis scientie diabolice: meli? esset homi-
cu ignoratia intrare paradisu q cum scia
descendere in gehenna. Propter qz rephe-
dit alijs scientes. Aplis Ro. j. Diceres in-
quit se esse sapientes stulti facti sunt. Sed
qn habet scientia cu sapientia tuc est pfecta
zc. Sic fuit in bro Dnico. Nam postqz fuit
illustratus sapientia habuit scientia q est
cognitio reru humanaz p qua puenit ho-
ad cognitione reru diuinaru: iuxta illud:
Ro. j. Inuisibilia di p ea que facta sunt in
rel. cospi. sempiterna qz vire? eius z diu-
nitas zc. Na missus est Palencia: vbi erat
studiu gñale vbi magnu scie culmen acqui-
uit zc. Un erat bn apr? ad erudiendos alijs
os etia in huanis sciētijs. Na q indoctus
vult alios docere: efficit magister erroris
anteqz discipul? veritatis. Et ideo dicit re-
xus in. c. Inter cetera. de offi. iudi. oz. qz p-
dicatores missi debet esse potētes in ope z
sermone. alias debet excoicari q no missus
pdicat: o heretic. c. Excoicam. s. Quia
D ij

In festo bti Dominici

vero. Quia aut null? q̄rūcūq; docet? de
ber p̄dicare sine auctoritate: vt de ter. i. c.
cū ex m̄iūcto. de hereticis. Et Ro. x. Quō
p̄dicabūt n̄sī m̄ttrant? Ideo br̄s Dñic⁹
vt posset p̄dicatōi vacare cū vtilitate an
may: habuit auctoritatē et licentiā p̄dicā
di. Et vide quāā et qualē. Primo em̄ ha
buit auctoritatē a deo: sicut p̄batur p̄ pa
rabolā dñi. Luc. xiiij. Homo quidā fecit
cenā magnā et vocauit mltos: et misit ser
uum suū hora cena dicere inuitat⁹ vt ven
rent etc. Per horā cenē: vt dicit⁹ docet. intel
ligit finis mūdi in q̄ sumus nos. i. Loz. x.
Nos sum⁹ in quos fines seculor⁹ deuenē
rūt. In hac hora cenē misit de⁹ seruū suū.
Slo. Grego. Quis p̄ seruū qui a patrifā.
ad inuitādū mltit⁹: n̄sī p̄dicatōr. ordo sū
gnat etc. Ordinis aut hui⁹ pater inclyrus
fuit br̄s Dñicus. Ideo cantatur de eo.
Hundū vocās ad agni nuptias: hora ce
nē: passimilias seruū mittit p̄m̄tēs va
rias v̄re delicias. Ad hoc cōmuni tam p̄
magnificū elegit nūciū sc̄m Dñicū. Se
cūdo habuit auctoritatē a ch̄o et virgine
Maria: q̄ dedit habitū albū fratri Rai
naldo etc. Dic historā de visione de trib⁹
lanceis q̄s ch̄s in manib⁹ tenēs volebat
mūdū pcutere etc. Dic historā. Tres lan
cee sunt tria flagella q̄ ch̄s mittet in mū
dum. Prima lancea erit aduenē maledi
cti antichristi. Secda erit cōbustio mūdi.
Tertia iudiciū vniuersale etc. Dic vt expe
dit. Tercio habuit auctoritatē a ch̄i vi
carlo. i. papa Honorio q̄ ordine approba
uit: sed prius ab Innocē. iij. q̄ vidit visio
nem illā etc. Dic historā. Vñ p̄t sibi cō
uenire illud s̄bū. Esa. xliij. Ab extremis
terris et a longinqs et⁹ vocauit te / et dixi ti
bi: seruus me⁹ es tu elegi te. Hora. Ab ex
tremis terre. i. ab hispania a villa Calla
roga etc. Tercia gratia est fides. Ad ac
cipiē hic fides: put est v̄r⁹ tbeologica: q̄
sic est virtus iustificans hoīem in seipō: iu
xta illd. Arbitramur em̄ iustificari hoīez
p̄ fidē. Ro. iij. Item Act. xv. Fide purifi
cās corda eor⁹. Gratie p̄o grat⁹ dātē dan
tur a deo ad alior⁹ vtilitatē: sicut de Apl⁹
in auctoritate positā. s. in introitu sermo
nis. Sed accipit hic fides: put est gr̄a gra
tis data: prout importat quādā supeminē
tem certitudinē fidei: ex q̄ homo est idone

us ad instruendū alios: s̄ his q̄ sunt fidei:
vt p̄t Lbo. i. ij. q. iij. art. iij. Vel accipit
hic fides p̄ p̄stantia fidei: vel p̄ p̄mone sū
dei: s̄m Lbo. ij. q. iij. ar. v. ad quartū.
Hanc ergo fidē habuit br̄s Dñicus: q̄
cellent qd ostensum est: q̄ cōuertit mltos
hereticos. Item q̄ libell⁹ eius in ignē p̄
tectus: nō fuit cōbustus. Vñ cantat. Ter
in flāmas libellus tradit⁹. ter exiit ille
sus penit⁹. Item q̄ transiit p̄o p̄ flū
men ceciderūt libi eius in aquā: sed inde
ad tridū fuerūt de aqua extracti illesi etc.
Quarta gratia sanctorū etc. Hanc gra
tia mirabilē habuit br̄s Dominicus: sicut
p̄t de fratre Rainaldo: quē oratione sua
curauit dñs ab infirmitate. Itē q̄ febris
citātē dedit in cibum: quoddā fructū an
guille et sanata est. Nec solum sanitatem
p̄tulit infirmis: sed etiā mortuis v̄taz res
stituit: q̄ plus est. Hora hic q̄ suscitauit
nepotē cuiusdā cardinalis: q̄ ceciderat cū
equo in quoddā baratrū etc. Item quādo
resuscitauit q̄draginta pegrinos s̄l q̄ fue
rant in quodā flumine submersi: q̄ Ha
gnus vocabit in regno celoz etc. Quia
ta gratia est opatio virtutū. i. miraculoz:
v̄tra ea q̄ supra prime dicta sunt. Hora q̄
virtus seu gr̄a beati Dominici in miracu
lis faciendis apparuit in oibus quattuor
elementis. Primo quidē in igne: sicut dñ
ctum est de libello in ignē p̄iecto. Itē q̄
tunica eius quā dederat cuiusdā m̄iē dei
uote: dum esset possi⁹ in arca: cōburi non
potuit: cum tñ esset in medio ignis: ceter⁹
suppellectilib⁹ domus ab igne cōsumpt⁹.
Secdo in aere: sicut p̄t q̄ semel tēmeras
cum socio signū crucis: p̄tra ventū et plu
uiā opposuit: et a se et a socio oēm pluuiā
p̄pulsauit. Tercio in aqua sicut dict⁹ est:
quādo libelli sui ceciderunt in flumē: et in
de post triduum educi fuerūt illesi. Item
quādo. xl. mortuos in flumine suscitauit
deus oīone sua: de q̄ dictum est sup parte
prima. Dic etiā hic miraculū de panibus
sibi et fratrib⁹ p̄ angelos delatis. Quarto
in terra: q̄ corp⁹ suū translātū dedit odo
rem mirificū. Vñ cantat. Fragrans odor
de tumulo cum vir. fre. cla. p̄ ch̄i fa. sum.
re. magnalia. Item q̄ terra ad sui oratio
nē mortuos educebat. Spēaliter autē q̄
suscitauit architectū illū: quēz petra cal

dens cōstituit in ecclesia sancti Sixti rome
Ergo hic magnus vocabit̃ rē. ¶ Sexta
gratia est pphia. Quā se habere ostendit:
quādo in partibus theolofantis: ubi erant
multi heretici cōburendi fecit reservari quē
dam hereticū noīe Raymundū: q̃ erat cū
ceteris p̃demnat̃ dicens ei. Scio fili mi
scio: quia adhuc bonus hō erts et sanctus
licer tarde rē, quod fuit ad implerū. Hāz
remansit heretic⁹ per. xx. annos: tandē sa
ctus frater ordinis nostri cōplevit vitam
suā in sanctitate. Item semel p̃nunciavit
fratrib⁹ suis ad caplū cōuocatis dicens: q̃
q̃tuor fratres erant mortui: duo in cor
pore: et duo in ania rē. q̃ sic rei p̃bavit eū
tus: hoc contigit rome in scō Sixto. Ad
idem semel p̃dicans apud Segobiā p̃nu
ciavit pluriā eodem die futura: eūz tamē
tunc nullū pluuie vestigiū apparerz: quod
fuit gratissimū p̃plo: qui p̃pter siccitatem
maxime tristabaf. Ad idem dūz p̃dicaret
brūs Dñicus in p̃fata ciuitate. Segobie
quidā nobilis indignatus eum volentē p̃
ponere verbū dei in p̃silio ciuitatis p̃redi
cte nō solum audire contempsit: sed etia
in verba indignatiōis p̃cepit dicens. Nū
quid non esset malū q̃ verbolus iste deti
nens diem in s̃monib⁹: nos a prandio im
pediret rē. Qui brūs Dñicus p̃dixit: q̃
interficiēd⁹ esset ante annū: qd̃ sic rei p̃ba
uit euentus: vt legif in lib. de vitis fratrū
nostroz. Ad idem facit: quādo p̃dixit qui
buldā q̃ ante festū assumptionis p̃ginis
gloriose mortu⁹ erat. ¶ Septima gratia
est discretio spiritui. Hoc p̃z quādo appa
ruit sibi diabol⁹ in specie fratris: dū apud
Bononiā constitut⁹ in ecclesia p̃noctaret:
et ipsum cognoscens esse demonez p̃ omnes
officinas cōuentus duxit rē. Dic h̃istoriā
Item semel Rome in scā Sabina: dia
bolus de recto ecclesie p̃iecit lapidem cōtra
ipm orantē: sed ipse cognoscens illum esse
demonē: nō est mortus ab oratiōe. Lapis
autē ille est adhuc in ecclesia illa in memo
riā facti rē. ¶ Octaua gratia est Genera
linguarū. Nota hic q̃ semel itineranti be
ato Dñico cum fratre Bertrando socio
itineris et sanctitatis sue de Tholosa Pa
risius: obuiauerūt quidā teutonici: qui fe
cerūt eis expensas p̃ quattuor dies. Sed
quia beatus Dominicus q̃ socius nesciebāt

loqui teutonice: et p̃sequēter nō poterant
eis spiritalia seminarē: cum tamē ab eis
carnalia mererēt: impetrauit a dō: vt teu
tonice intelligeret et etiā loqueret. Et sic
p̃ alios quattuor dies simul ambulantes
de Iesu: et rebus diuinis dulciter loque
bāt adinuicem. ¶ Nonā gratia interpreta
tio sermonū. i. sc̃etia exponēdi scripturas
p̃phetaz: et parabolas euangeloz. Hanc
etiā habuit brūs Dominicus. vñ et scri
psit librum in theologia: qui vt audiui est
Tholose. Nota exemplū de illo scholari:
q̃ eūz videret beatū Dominicū optime p̃
dicantē: et de scripturis ad placitū differē
tem interrogauit eum: in quib⁹ libris stu
dierat: qui respondit q̃ in libro charitatis
plusq̃ in alio studisset. Hic em̃ de oibus
docet. Hoc legif in vitis fratrū. Pater q̃
q̃ multas gratias habuit brūs Dñicus:
et q̃ magna opera fecit. Ex quo erat ma
gnus in regno celoz. i. in ecclesia militante
sed vt esset magn⁹ in alio regno celoz. i.
in ecclesia triūphante: voluit eūz diuina bo
nitas de gratiaz plenitudine ad glie ex
cellentiā exaltare. Dic eius mortē rē. Cū
potest dicere. Bonū certamē certauit cur
sum cōsumauit: fidem seruauit: in reliquo
reposita est mihi corona iusticie rē. q̃. Tū
morbe. iij. Ergo hic magnus vocabitur
in regno celorum.

In transfiguratione domini:
siue i festo saluatoris. Ser. lxi.

Resplenduit fa
cies eius sicut sol. Matt. xvij.
Hodie vocatur festū sancti sal
uatoris ea rōne q̃ dñs noster Iesus ch̃s
qui solus est verus saluator: ostendit aliq
bus discipulis gloriā corporis: quā datu
rus erat saluadis: merito sue sacratissime
passiōis. Et de hac materia erit sermo no
ster. Salutes virgo maria rē. ¶ Pro in
troductione s̃monis: et verbi p̃positi decla
ratione ostendit theologicis q̃stio.
¶ Querit vtrū ch̃st⁹ debuit velle trans
figurari: Ad questionē respondendū est:
q̃ sic: duplici rōne. Prima p̃pter fidei au
gmentationē. Secda p̃pter spei sue fortitu
dinis p̃firmationē seu corroboracionem.

In festo transfiguratio. domini

Prima est ppter augendā fidem. Pro cuius declaratione notandū: qd chris in instā et pceptionis habuit tantam gloriā in anīma: qm̄ tam habet mō in celo ppter vnionē verbi. Jo. j. Vidimus gloriā eius gloriāz quasi vnigeniti a patre zc. Corpus autēz assumptū nō glōsum: sed passibile sicut z nos et plūq; nos: eo qd erat corpus tēpē rariū et delicatū zc. Et hoc dispensatiue fuit ordinatū ab ipso: vt in corpore suo exerceret mysteriū redemptiōis hūane: qd non poterat fieri: nisi in corpore passibili et mortali. Alioq; regularitē gloriā anie redundat in corp⁹ sicut lux in laterna. hec Tho. pre. iij. q. xlv. ar. ij. sicut erit in corp⁹ bus glōsis post resurrectionē. Ideo apls. Rom. viij. Vult deus filiū suū in similitudinē carnis pcti: z de pctō dānauit pctm̄ in carne: vt iustificatio legis impleret in vobis. Nota de pctō. i. de seipso facto hostia p pctō: sicut dicit in fili. 2. sec. iij. Peccata ppli mei comedent. Itē sicut loquitur apls. ij. 2. cor. v. Vbi dicit qd de eum qd nō nouerat pctm̄. i. chm̄ p nobis fecit pctm̄. i. hostiā p peccato. Sedm̄ hunc etiā modum d. 2. cor. liij. Dñs posuit in eo inq̄ratōes omniū nostrū: quia. i. eū tradidit vt esset hostia p pctis oim̄ hominū. Vel fecit eum pctm̄. i. habentē similitudinē carnis peccati: sicut d. Ro. viij. In auctoritate sup̄ allegata: fm̄ Tho. pre. iij. q. xv. ar. j. ad de ctm̄. Gloria tñ anie nō videbat ab alijs: sed passibilitas corporis sic. Et iō credi poterat a gentib⁹: qd sicut corpus sic z anima esset passibilis: ita vt etiam apli hoc clare nō pceperent. Dñs igit vt ostenderet non sic esse: voluit hodie trāfigurari: vt daret intelligi apls qd gloriā corporis quā ostendit hodie pcederet ab ania glōsia. Nota si similitudinē. Si forte esset aliquis distissimus: z esset male vestit⁹: et reputaret ab omib⁹ paup⁹ z psequeretur despiceret ab alijs: qd dat census honores: census amicitias pauper vbiq; iacet. Ipse autē volens ostēdere se non esse pauperē: sed vniūsimū conuocaret amicos et domesticos: z ostenderet eis diuitias suas: z tunc gentes illum sequeretur: qd puerbū est. Hucce sequitur mel: ecce ratio prima. Ideo Hierony. sup̄ Mat. Considerandū inq̄ est qd scribis et phariseis de celo signa poscentib⁹ dare

noluit: hic ppter aplos augeret fides: dar signū de celo. Helia inde descendere quo ascenderat z moysē ab inferis resurgente. Non intelligas qd ania Moysē resumpserit corp⁹ suū: sed apparuit p aliquod corp⁹ assumptum. Helias ppter apparuit in p̄p̄o corp⁹: vt notat Tho. pre. iij. q. xlv. ar. ij. Et hoc etiā ipse dñs ante p̄miserat dicēs. Sunt quidā de hic stantib⁹ qd non gustabunt mortē: donec videant filiū hominis venientē in regno suo. Mat. xvj. i. in ea claritate quā habitur⁹ est in celo post iudiciū: quā statim ostenderet eis in transfiguratione. Pater p̄ma ratio. Secda ratio est ppter augendā spem z fortitudinē in apls. Sicut em̄ diuina p̄videntia p̄ordinauit: qd chris fm̄ qd homo p meritū passionis acquereret sibi gloriā corporis: iuxta illud Luc. vlti. Nec oportuit chm̄ pati: ita intra re in glām suā. sic etiā p̄ordinauit: qd etiā ipsi apli merito passionū ipam gloriā anie me z corporis psequerentur: iuxta illud. Per multas tribulationes oportet nos introire in regnū dei. Act. xij. Ideo ipse dñs dixit apls. Ego dispono vobis: sicut dispo suit mibi pater me⁹ regnū: vt edatis z bibatis sup̄ mensas meas in regno meo. Luc. xxij. Et alibi dicebat. Amen amē dico vobis: qd p̄lo. z ste. vos: mūdus autē gau. vos autē p̄tristabimini: sed tristitia v̄ra ver. in gaudiū. Jo. xvj. Ad hoc ḡ vt apli et discipuli fortius aduersa tolerēt: voluit eis ostendere gloriā corporis: qd glām anie ad huc viuētes videre nō poterant: qd conuoluit in visionē diuine essentie: que a viuēte hoīe in corpore videri nō pōt. Ego. xxij. Non me videbit homo z viuēt glām autē corporis psecuturi erant et merito tribulationum: qd similes glām omēs qui chm̄ in passionib⁹ sequuntur psecuturi sunt. Iuxta illud. Phil. ij. Saluatorē expectam⁹ dōminū Iēsum chm̄ qd refort. cor. hu. no. con. si. cor. cla. luc. Vñ Beda sup̄ Mat. P̄ma p̄uisione factū est: vt p̄emplariōe suā permanētis gaudiū ad breue tēpus duratūra fortius aduersa tolleraret. Pater secunda ratio. Itē Ro. viij. Nam qd p̄ciuit z p̄destinauit p̄formes fieri imaginis filiū sui: vt sit ipse p̄mogenit⁹ in multis fratrib⁹. Et igit z nos clariorē fidem habemus: de futura glia: z maiore fortitudine

ad sustinendū aduersa ppter chm: videamus aliqd de glia corporis. Notandū ē q dñs ostendit aplis gliam corpis: qmz ad vnā tñm dorem q est claritas. Alias tñm dotes habebūt corpora glificata sunt qe tuor: quas tamē dñs ostendit aplis in corpore suo z ante passionē z post. Proprie tamē nota assumpsit chris dotes an resur: rectionē: qz dos nominat quādam qlitatē imanentē in corpore glioso: sed miraclosē habuit ea q pñt ad dotes: fm Tho. ii. p. q. xlv. ar. ij. Et sunt iste: viz.

Prima subtilitas pñuosa: et hec acqritur merito abstinentie corporalis.

Secda agilitas vigorosa: z acqritur merito diligentie spūalis.

Tertia impassibilitas rigorosa: z acqritur merito patientie pñualis.

Quarta claritas gliosa: z acqritur merito pñtinentie carnalis.

De vltima loquitur thema. Et de his oibz quattuor habet vna auctoritas apli: quicūq; ait. Seminat corpus in corruptōe: surget in incorruptōe. Ecce tertia dos. Seminat in ignobilitate: surget in glia. Ecce quarta. Seminat in infirmitate: surget in virtute. Ecce secda. Seminat corpus animale: surget corpus spūale. Ecce pma. j.

Loz. xv. Prima ergo excellentia corpis gliosi est subtilitas pñuosa: qā nūq; est eo subtilius. Subtilis est aer vel vent: transiens p parua foramina et stricta: sed subtilior est lux que transiit p fenestrā vitreaz vel pannū de cera: vbi vent: nō posset intrare. subtilior est etiā vox hominis vel sonus cāpane q audis in camera vndiq; circūclūa. Adhuc autē subtili: corpus gloriofum: qd de capia ferrea posset exire sine apertura. vñ non posset exire vent: nec intrare lux nec vox. De ista prima excellentia dicit apls. Seminat corp: animale: surget corpus spūale. j. Loz. xv. Spirituale dicit non: q sit spūitus: sed qz habet spūitus pñtentionē: sicut dicit Aug. xij. de ciuit. dei. z scripsi in sermonibz de articlis fidei: ser. xvj. vbi agitur de qlitate corporis resurgendor. pte vltia: Hanc primā excellentiam ostendit christus ante suā passionē in corpore suo: quādo vtero clauso exiuit. Et post etiam resurrectionē: quādo clauso monumento exiuit. Et etiam quādo in-

trauit in domū: vbi erāt apli ianuis clausis. Ioan. xi. Hanc excellentiā habebunt omēs saluādi post diem iudicij merito. pñtutis abstinentie corporalis. i. vino: cibo: risu: loquela: z delectationibz corporalibus. Ideo dicit dñs. Attendite ne grauentur corda vestra: crapula et ebrietate. Lu. xxi. Et potest sumi argumētum ex euangelio hodierno: qm placeat deo abstinentia corporalis: et eo q in hac sacratissima transfiguratione apparuerunt dño Moyses et Helias. Quare isti z non aliq: Ratio est ista: quia isti abstinerunt qdraginta diebus: z quadraginta noctibus conformes cum christo. Alias rōnes ponit Tho. par. te. ij. q. xlv. arti. ij. ad tertiū zc. De moyse habet. Ero. xxxij. De Helia vero. ij. Re. ix. Nota practice quādo Moyses reuersus est ad limbus sanctorū patrum in: interrogatus ab animabz patrū. vnde venisset: respondit. Vidi messiam zc. magnus festum fuit factū in limbo tunc. Sic z quā Helias reuersus est in paradysum terre: streum interrogat: ab Enoch zc. Et quā re non ego fui vocatus: Respondit quia non ieiunasti zc. Sic z nos si temperate viuamus: transfigurabimur in hanc excellentiam subtilitatis: z videbim: dñm trāfiguratum in gloria: sicut Moyses z Helias: et dicere poterimus cum apostolo. Nos autem reuelata facie gloriā domini speculantes: in eandem imaginē transformamur a claritate in claritatem: tanq; a domini spū. ij. Loz. ij. Oppositus erit d gulosis. Sic vt expedit. Et nota q moyses ieiunauit audiens verba dei loquentis: Helias vero ieiunauit itinerando. Chri: stus vero orando. Ad innuendū q qui ieiunat debet habere predicta tria: videlicet audire verbum dei. i. pñdicationē. Secdo debet itinerare ad litterā visitando infirmos z hospitalia z ecclesias. Vel itinerare: re intellige de virtute in virtutes: semper proficere: sicut de Abraam legitur: cui dixit dominus. Ambula coram me: et esto perfectus. Tertio debet orare. Tobie. xij. Bona est oratio cum ieiunio et elemosyna magis qz thesauros auri condere. Secunda excellentia est agilitas vigorosa: quia subito potest moueri de loco ad locum: quocūq; sibi placet. Magna est agi-

In festo transfigurationis domini

Agilitas equorum currentium: maior est autem
volantium: maior est sagittarum: et maior so-
lis: sed pre omnibus maior est agilitas cor-
poris gloriosi ad instar humane imagina-
tionis que transit in puncto de oriente ad oc-
cidentem. Nota exemplum Ababuc: quem
adhuc in grau et mortali existente angelus
domini portauit cum prandio de iudea in calde-
am ad Danielem in lacu leonum. Dan. vi.
Item legitur Act. viij. q. post baptismum
Ennuchi spiritus domini portauit Philip-
pum de cacone et in azoto subito se inuenit: quon-
iam magis ergo erit agile corpus gloriosum
quod erit immortale. De ista excellentia lo-
quitur apostolus di. Seminat corpus in in-
firmitate: surget in virtute. Hanc agilita-
tem ostendit christus in suo corpore an pas-
sione quando super mare ambulauit. Mat.
xiii. Dic historiam: et post resurrectionem
subito de paradiso terrestri veniendo septi-
mus apparebat apostolis. Hanc excellentiam ha-
bebunt saluandi merito diligentie spiritualis:
quando sunt solliciti circa spiritualia exer-
cenda et circa perfectum virtutum. Agite dili-
genter et dominus erit vobiscum. ij. Paral. xix.
Oppositum erit de negligentibus: qui vix por-
runt se mouere. Hier. xlvij. Bledictus
homo qui facit opus domini negliger. Nota
pro negligentibus. Item contra fraudulentes.
Nota contra illum magni illos qui fraudulen-
ter dixerunt sacerdoti ut iret ad conciliandum
quandam mulierem morientem cum non esset ve-
rum. Item dixerunt fratribus quibusdam ut so-
narent campanas pro quodam defuncto qui
erat viuus et sanus etc. Tertia excellen-
tia est impassibilitas rigorosa: quia erunt
electi impassibiles: sicut radii solis scindi
non potest gladio: nec submergi aqua: nec
comburi igne. Et pro hoc facit duplex ratio:
scilicet legalis et theologialis. Ratio legalis
est: quia qui semel soluit debitum non debet ite-
rum soluere: regula. Bona fides non patitur: ut
bis idem exigat. Cum ergo semel homo mor-
tuus est: non est mortalis amplius. Secunda
ratio theologialis: ut conformemur Christo
resurgenti. Tertia propter cessationem mor-
tali. Declara sic scriptum in sermo. de articulo
fidei. ser. xvi. pre. j. Sic et corpus gloriosum
immo poterit transire per aquas maris. Et
ire in infernum et transire per ignem inferni
Et videre damnatos sine sui lesione. De

ista excellentia dicit apostolus. Seminat cor-
pus in corruptione: surget in incorruptione
Hanc excellentiam ostendit dominus in corpore
suo ante passionem: qui non potuit occidi: nisi
quod voluit: cum tamen fuerit quater in periculo
mortis. Primo quando Herodes voluit eum oc-
cidere gladio. Mat. ij. Secundo quando cocines
sui voluerunt eum precipitare de monte: Je-
sus autem transiit per medium illorum ibat: Luc.
iiij. Tercio per venenationes. Hier. xj. Tu
domine demonstrasti mihi etc. Glor. s. in ser.
de Inuentione sancte crucis. Quarto per lapi-
dationem. Joa. viij. et. x. sed noluit pati: nisi
in cruce. Item post resurrectionem quando
assumpsit corpus impassibile. Ro. vi. Christus
resurgens ex mortuis: iam non moritur etc.
Hanc excellentiam habebunt omnes beati
merito patientie circa male data eis a deo
et iniurias a primis. Ideo dicit apostolus. Pa-
tientia vobis necessaria est: ut volutate di-
facientes reportetis reprobationem: supple-
bitur excellentie impassibilitatis. Ecce
erit de vindicatis: qui habebunt corpora
valde passibilia et tamen incorruptibilia ut possint
semper pati mortem sine morte: et finem
sine fine: et hoc erit ex diuina potentia.
Quarta excellentia erit claritas gloriosa
sicut sol. Mat. xij. Fulgebunt iusti sicut sol
in regno patris mei. Nota. Sic sol non sicut
sol lucet nunc: sed sicut lucebit tunc post rei-
nouationem mundi quando sol lucebit septe-
pliciter plus quam nunc: et sic luna. Eia. xxx.
Erit lux lune sicut lux solis: et lux solis erit
sempliciter: sicut lux septem dierum in
die qua alligauerit dominus vulnus populi sui
et percussuram plagam eius sanauerit. Hanc ex-
cellentiam ostendit dominus hodie in suo corpore:
sicut legitur in euangelio hodierno. Dic
breuiter historiam. Et nota questionem que
christus non respondit verbo ad verba Petri
dicentis. Domine faciamus hic tria taberna-
cula: sicut notat magister Vincen. in ser. super
hoc euangelio quod legitur in sabbato post
primam dominicam quadragesime. pre. j.
Hanc excellentiam habebunt omnes electi
merito castitatis. Auctoritas Sap. iij.
Quam pulchra est casta generatio cum clar-
itate: immorta. est enim memoria illius: quia
apud deum nota est: et apud homines. Et infra
in perpetuum coronata triumphat: scilicet in anima
et in corpore. Oppositum erit de luxuriosis

his qui resurgēt nigri: obfcuri: & fetidi. De quibz Dauid. Corrupti sunt & abominabiles facti sunt &c. ps. xij. Et Joel. i. Lō putruerūt iumenta in stercore suo &c.

In festo sancti Laurentii
martyris. Sermo. LXII.

Naberis fru-

ctum vestrū in sanctificatione. Ro. vi. Pro declaratione & intro-
ductione sciendū: q in sacra scriptura bona
opa virtuosa & meritoria q hō facit dicunt
fructus vite humane. Hoc patz rōne & au-
toritate. Rō est q similitudinem. Si vnus
haberet arborē in horto suo nō pntaret
de magnis radicibz arboris: nec de grosso
trunco: nec de ramis: nec de floribz: nec de
folijs: nec de ymbra arboris: sed vult fru-
ctus. Sic christ? habet hortuz. i. eccliaz in
qua qlibet hō est arbor. Mar. viij. Vides
hoies velut arbores ambulātes. scz de vir-
tute in virtutē. Non q pntat christus q
habeam? radices magnas in terra. s. parē-
tes. amicos &c. Nec cōtentat de trunco. i.
de pulchritudine & fortitudine corporis. ps.
Hō in fortitudine equi voluntatē ha. neqz
in tibys viri bñplacitū erit ei. Nec de ra-
mis. s. possessiones reddituū & diuitiarum.
Nec de floribz. s. de honoribus & fama &c.
Nec de folijs. s. ibetorica & eloquētia ra-
tio: inantiū/ aduocatorū & pdicatoz. Nec
de ymbra platonū & dignitatū: dñtorū &
officioz/ sub quoz ymbra multi se ponūt.
De istis oibz non placet sibi christus. Au-
ctōritas de illa ficu habente folia dixit pa-
terfami. colono. Succide illā: vt qd erant
terrā occupat. Lu. xij. Talis ē arbor ex-
cidit & mittit ad ignē ad cōburendū. Q: s
arbor q nō facit fructuz bonū excidet et in
ignē mittet & ardet. Mar. iij. Vult q fru-
ctus bonoz opoz. Auctoritas. Ego elegi
vos & posui vos vt eratis & fructū afferat
& fructus vī maneat. Joā. xv. Hora elegi
vos. s. de nemoze ifidelitatē. Et posui vos
scz i horto meo ecclie. Latis de frute i vir-
tutē pficiēdo. Jo dñt psona deuota q facit
illos fruct? Vntat dilect? me? i. chūs
i hortū suū: vt comedat fructū pomoz suo-
rū. Can. v. Lū g dñs Lauren. abūdaue-

rit in fructibz bonoz opoz: ideo cōgrue
sibi thema. Bñ Laurenti haberis fructū
vestrū &c. Pro fmonis fundamēto i quo
dicat q fruct? vite humane sūt bona opera
que sanct? Laurēt? sua in vita opatus ē.
De ipsis operibz oñf theologialis qstio.
Querit. Vtrū existens in pctō mortāl
li: vel faciēs aliqd opus de genere boni i
nīstra intentiōe: frustret omni pmo & nīl
bil mereat opatione sua? Arguit q nībil.
xiiij. q. v. scriptū est: vbi habet: q dona intō
quoz nō probat altissim? nec respicit i ob-
lationibz eoz/ nec in mltitudine sacrificio-
rū piciabit pccis eoz. 3giz. In opposituz
ait Boet? iij. de pñola. Nullū bonum re-
remuneratū. ergo existens in pctō mortāl
li: vel faciēs aliqd opus de genere boni
sinistra intentiōe: nō frustret omi pmo
& aliquid mereat sua opatione. & sic questio
manet p vtraz parte dubia. Ad qstiones
respondendū est fm Bona. in. iij. sup sen.
dist. xv. ar. i. q. v. q homo quātūcūq fuerit
peccator: nō debet desinere faciēdo bona
vt orare: & sic de alijs. quia cuz aliqd facit
boni/ nō potest esse sine aliq gratia gratis
dara/ q disponit de pgruo ad gratiā gratū
faciēte: quā deus aliquo mō acceptat qd
bonū prodest ad aliqua bona hui? vite: s.
nō ad meritū vite etne: qd pbat qdrupti.

Primo auctoritate

Secdo ratione.

Tertio figura

Quarto similitudine.

Pro pbat auctoritate: habet Pro-
uer. xv. Vixit impioz abominabiles
vñs: vota iustoz placabilia. igit. Secdo
pbat rōne: nullū opus mortuū ad salu-
tem est meritorū: sed opa in pctō mortāl
facta siue sinistra intentione sunt mortua:
quia vt ait Dñs senten. iij. dist. xij. c. v.
Illa opera viua sunt que in charitate fiūt
sed opera facta in peccato mortāl nō fiūt
in charitate. igit. Tertio pbat figura
habet Gen. iij. Respexit deus ad Abel &
ad munera ei: ad Cain sō et ad munera
eius non respexit. igit. Quarto pbat
similitudine. Nam fm naturales aurum na-
turale differt ab artificiali in hoc q natu-
rale ēz Platea: iij. magnas habet virtutes
quas artificiale nō habet. Nam si limatu-
ra aut naturalis in cibo vt potu sumatur

De beato Laurentio

confortat hois vires naturales: et sumit malos corporis humores. Et finit. Quicquid pre-
seruat: occidit et retardat lepram. Aurum
vero artificiale quod alchimiste operantur:
licet auro naturali assimiletur in colore et ex-
teriori apparentia: nullum tamen virtutis est nec
nobilitatis: sed sumptuosum est: expensarum
et perituum laboris et temporis. Sic virtutes
et bona opera recta intentione operata. ut po-
te ad laudem dei et salutem anime sunt ma-
gne virtutis et nobilitatis. Nam bona ope-
ra ad gratiam disponunt: in bono homine
fortiter retardant lepram peccati et glori-
am perant eternam. Ipsa vero bona opera sine
intentione facta propter laudem vel hono-
ris: et si exteriori apparentia appareant in eo-
ritoria: tamen nihil merentur beatitudinis: nec deo
sunt accepta. Debemus ergo nos dispone-
re ut simus in statu gratie: ut fructum de
operibus habeamus: iuxta precepta passimpra.
Habetis fructum vestrum in sanctificatione
et sic de alijs. Inuenio in eo tres fructus
sanctificationis bonorum operum: et:

Primum fructus est de abstinentia personali.

Secundus est de misericordia proximi.

Tercius est de patientia martyriali.

¶ Dico primo. Beatus enim Laurentius
tamquam arbor plantata in horto ecclesie fecit fru-
ctum de abstinentia personalis a peccatis et va-
nitatibus huius mundi in tribus locis. Pri-
mo in Hierusalem. Secundo in Cesaraugusta.
Tercio in Roma. Primo abstinent in ho-
stia unde oriundus fuit de magno genere
natus. Dico quod se iunabat: cauebat a men-
dacijs et societarijs. Ideo poterat dice-
re illud Sapientie. viii. Puer eram ingeniosus
et sortitus fui vitam bonam. Sic debetis vos
instruere filios vestros a pueritia: alio non
possunt postea abstinere a peccatis. Et ex-
plum de Alexandro magno: qui in pueritia
vidit aliquid vitia a Leonide magistro
suo. et postmodum non poterat ab illis abstinere:
cum tamen displiceret sibi: propter quod fecit
illum magistrum occidere: et iuxta morem suum
tradidit illum vinctum leoni. Ideo a pue-
ritia doceat virtutes. et sic fecit beatus Lau-
rentius. Et fuit completum illud verbum.
Bonum est viro qui portauit iugum domini
ab adolescentia sua. Item. Secundo ab-
stinuit in Cesaraugusta quo fuit causa stu-
dij. Nam scitis quomodo scholares coher-

plus student in virtutibus quam in scientia. Sed
beatus Laurentius contra precebat: sepe coher-
bat. et plus adhaerebat in vno die quam alij
in. et creuit fama sua usque in romam. Et fu-
it completum in eo illud Ecclesiastici. xii. Mem-
or creatoris tui in diebus iuuentutis tue. et
Tercio abstinent in romae: quia sanctus Simeon
papa vadens ad celebrandum concilium tole-
tanum transiit per Cesaraugustam: audi-
ta fama Laurentij dixit eum secum. Et
intantum eum dilexit quod volebat celebrare
missam sine eo. Item commisit sibi domi-
nici sanguinis dispensationem. Item fecit eu-
myaconem: cardinale licet renitentem: sed
tamen non mutauit abstinentiam in cibo et ve-
stitis. et. Ecce primus fructus. Et ceteri.
auctoritas Pauli vi. Nec est voluntas dei
sanctificatio vestra: ut abstinet a fornicatione
ut sciat unusquisque vestrum vas suum posside-
re in sanctificatione et honore. non in passi-
one desiderij: sicut et genus que ignorant
deum. i. Test. iij. et. ¶ Dico secundo. de
misericordia proximi faciendo elemosinas nil
sibi retinendo. Dico historiam quomodo
mortuus Philippo imperatore christiano: luc-
cellus Decius qui expectabat thesauros. et.
Dico historiam. Beatus ergo Laurentius
cit duplicem misericordiam seu elemosinam:
scilicet corporalem dando pauperibus illos thesau-
ros: et illuminando cecos. Et spirituales
quia instruebat eos: etuertebat ad fidem.
Ideo cantat. Laurentius bonum opus ope-
ratus est: qui per signum crucis cecos illumi-
na. et thesauros ecclesie dedit pauperibus.
Moraliter dixit Laurentius. Decio: facul-
tates ecclesie quas regis manus pauperum
in celum deportauerunt. Videtur ergo quod
manus pauperum sint littere de cambio
per christum assecurare. Ecce instrumentum
securitatis. Da pauperibus et habebis
thesaurum in celo. Matthei. xix. Quomodo
nota similitudinem de duobus itinerantibus
tribus qui haberent transire passum pericu-
losum: et unus portat pecuniam secum. al-
ter vero dat in mensa cambij. Stultus est
primus: sed etiam sapiens. Sic in proposito:
omnes transire debemus passum mortis
ubi homo derobatur. Experientia docet:
quia vterque ex vna parte capite gemmas et to-
calia: consanguinei ex alia: famuli ex alia
et. Ideo ponatis pecuniam in mensa cambij

id est in manibus pauperum ut inueniat
in alio mundo. alias quando anima plene
ratur christo vadit nuda. Et christus dicit.
Unde venis ita nuda? et. Respondit. quia fu
it de robata. Et christus. Et quare non po
fuit pecuniam ad mensam: ut et ego ve
niens cum vultis: id est excrecentis ex
gisse illam. L. xij. Quid diceret misera
anima: Nihil dñe: quia fuit stulta. Et christus
dicit. Ideo vadas ad hospitale miserorum:
et stultorum et mittere eam ad infernum: sed
alteri dabit gloriam. Auctritas. Thob. iij.
vide infra sermo. proximo in fine: huius fa
cti. Que defuit est sapientia: est bonis
consentens plena misericordia et fructibus
bonis. Jac. iij. Ideo dñs dicit. vj. Nolite
re thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi
erugo et tinea demo. Vel thesau. vobis
thesauri in celo ubi neq. erugo/neq. tinea
demo. et ubi fures non effo. nec fu. et.
Dico tertio et de patientia martyria
li et. Nota. et tormenta que sustinuit. Pri
mo: quia fuit positus in carcere: sed anima
discurrat per plateas paradisi: et potest
dici de eo. Quoniam in hac peregr. solo cor.
positus et. Secundum tormentum: quia
fuit fustigatus et. Tertium: quia positus in
eculeo fuit scorpionibus celsus. Quartum: quia
fuerit lamina ferrea ignite lateribus et
apposuit et dicebat. Ignem examinasti:
et non est inuenta et. Quintum: quia fuit
plumbatis celsus. Miraculum erat quod tantum
vivebat et cum clamaret dñe. Dñe accipe spi
ritum meum: audiuit vocem. Adhuc mul
ta tormenta tibi debentur. Sextum: quia
cum pectinibus de ferro et. Tunc venit an
gelus cum lancea tergens eius vulnera:
tunc conuersus fuit Romanus et bapti
zatus. Die historiam. Septimum: quia fu
it in alio carcere sine cibo et potu. Octa
uum: quia fuit positus super craticulam
et. Nonum: quia cum furcis ferreis com
primebat super cratem ferream. Decimum:
de sale in igne posito: tunc orans expiravit
et. Ecce tertius fructus. et potest de eo ve
rificari propheta David. Inimicos eius sciz
deum et ministros eius induam confusione
super ipsum aures efflorescant sanctificatio
mea propter fructum patientie martyri
alis. Deo gratias. Amen.

Item de eodem bro Lauren
tio. Sermo. LXIII

Odi odit ani

am suam in hoc mundo i vi
tam eternam custodit eam. Joā.
xij. et in euangelio hodierno. Pro fmo
nis fundamento: oritur theologicis que
stio. Queritur. Utrum teneamur dili
gere animas nostras vel odire. Arguitur
quod non tenemur odire: pluribus modis. Primo
quidem: quia videtur contra preceptum cha
ritatis quo precipit deus cuiuslibet nrm di
liges primum tuum sicut teipsum Mat. xx.
Et quo clare habetur quod charitatis ordo
quā primis exhibere tenemur. Prius inci
pit a nobis et inde derivatur ad primos:
quia ordinata charitas incipit a seipso. l.
pñs. L. de seruitute. Can. ij. Ordinavit
in me charitatem. Si enim tenemur diligere
primum sicut et nos: ergo primo nos debemus
diligere et non odio hñe: quod videtur dicitur dñi
Secundo ad idem videtur et dicitur quod apostolus
dicit. Ephe. v. Nemo vñq. carnem suā odio
habuit: sed nutrit et fouet eā sicut christus ec
clesiam. Si ergo carnem nram debemus dili
gere: multo magis ergo animam. et sic idem
quod prius. Tertio facit contra quod dicit. ps.
Qui diligit iniquitatem odit animam suā. Si
diligere iniquitatem est malum. ergo malum est
odire animam suā. idem patet e contrario: Qui
enim e contrario diligit bonitatem amat animam
suā. Sed diligere bonitatem est virtuosum
ergo et diligere animam. Quarto Deut. xij.
Custodite sollicite animas vestras et. Ergo de
bemus diligere animas nras cum teneamur
eas custodire. Pro huius ergo dubij decla
ratione est promittenda duplex distinctio. vna
odij et altera aie. Pro prima notandum: quod
odij dupliciter sumitur. scilicet affectus et effectus.
Odij affectus est qui est in corde. scilicet in tra
scibili hominis: et hoc modo non debet haberi odio
anima nec aliqua creatura: quinimo debe
mus omnem creaturam diligere amore eius
qui creauit omnia qui etiam omnes creaturas dili
git in quantum creature sue sunt. Sap. xij.
Diligis omnia que sunt: et nihil odisti eorum
que fecisti: quis culpā odio habeat deus:
P. ij.

In festo bti Laurentii

supra illud, *Odisti oēs qui operantur iniquitatem etc.* Ratio est qz culpa non est creatura: qz nō est a deo: sed est pūatio modi speciei et ordinis: fm Aug. Et hoc mō possunt auctoritates p̄dicte in p̄ra. allegare intelligi. Alio mō sumit odium effectus: qd est qn nō in corde: sed ope habet odium. i. qn hō p̄ra dicit motum aliter? res/cōtra motione illi? res opando: sicut et dicit haberi odio pater a filio: qn fili? p̄radit patris imperio: et sic dicit odio haberi aia: qn hō p̄radit instinctui malo seu motioni anie: fm quē modū loquit dñs. Luc. xliij. Si q̄s venit ad me: et nō odit patrem suum matrem/et vros/et filios/et fr̄es/et sorores: qd huc aut et aiaz suā nō pōt esse me? dicit Scdm hunc etiā modū dicebat David. Iniquos odio habui. Hoc mō debemus habere odio aiam nostrā: qd quō intolligit infra patebit. De hoc odio loquit ps. Perfecto odio oderā illos: et inimici facti sunt mihi. Perfectū odiū dicit/ qn habet odio culpa: sed non natura. Hodō videamus quō hōdō debem? odire animā nostrā. Un notādū q fm phos et theologos qdruplicif pōt sumi aia. Vide Tho. in ij. gentil. c. lyij. vbi tenet q nutritiua/ sensitiva/ et intellectiva nō sunt in homie tres anie: sed tres potentie anie: fm Tho. pos sunt dici largo mō anie: qd autē dicit Tho. est verū in hoib: sed in se realit iste anime realit differūt: qz prima est in plātis. Secunda in animalib. Tertia in hoibus. Quarto ergo mō sumitur.

Primo p ania vegetatiua.

Secdo p ania sensitiva.

Tertio p ania intellectiva.

Quarto p vita transitiua.

Qualibet harū aniaz debem? odire in hoc mūdo resistendo. i. eaz prauis motibus et suggestionib: vt in vitā eternā custodiam? eaz. Primā q aiam odire debemus p sobriā abstinentiā. Scdm debemus odire p purā p̄tinentiā. Tertiā debemus odire p promptā obedientiā. Quartā debem? odire p firmā patientiā. Istis oibus modis bñs Laurenti? odiuit oēm animā suā in h mūdo: et ideo in vita eternā custodiuit eā. et sic etiā nos etc. Prius ergo mō sumitur aia p vegetatiua. i. nutritiua: fm quā cōicamus cum plantis

que hanc animā habet p quā nutriunt et augent. Et hec ania nos plerūqz infestat ideo eam odire debem? eius. i. motionib resistendo. infestat autē nos maxime p gulā: vt p̄ra mandatū dei comedamus et bibamus: et hoc facit triplicif.

Primo q̄tum ad r̄pis p̄hibitionē.

Secdo q̄tum ad ciborū p̄ditionē.

Tertio q̄tum ad modi discretionē.

Primo q̄tum ad r̄pis p̄hibitionē. In diebus ieiuniorū mandat ab ecclesia sc̄a frangam? ieiunia: bis vlt pluries comedēdo: et hec tentatio puenit ex anima vegetatiua/ q nutritiōne et p̄seruationē corpis appetit. Secdo q̄tum ad q̄litate ciborū. Vt. i. in dieb ieiuniorū cibos vetitos comedam? puta carnes et lacticiā in q̄dragesima p̄ra. c. deniq. liij. vlt. Et de p̄e. vi. q̄dragesima. Reliquis t̄o ieiunijs q̄tuor tēporū: et in ferijs seculis nō sunt p̄bita lacticiā de iure: sed debet hō p̄formare se morib patrie in q̄ inuenit: vt in. c. illa. xij. vlt. Nota p̄ra pilanos q̄ existētēs Panormi comedūt lacticiā in feriā. vj. Et sic p̄ra Carbelanos q̄ comedēt carnes in sabbato. Un p̄sus. Si fueris romē roma nō viuio more etc. Tertio mō q̄tum ad modi discretionē. Contingit autē in modo q̄ntuplicif offendere in gula: qd in h p̄u designat. Preptopere: laute: nimis: arde ter: studiōse: sicut habet de p̄se. vi. v. Quin qz modis declara. Qui autē in hoc diligit animā suā vegetatiuā ei? motib obediendo perdet eam. Jo. xij. Qui diligit aiam suā perdet eā: qz gula est causa p̄ditionis: et corporis et anie. Pater exemplū in p̄is parentib. Gala mali malo mala cōtulit omia mūdo. Scdo Loth ebrius cōmilit incestū. Gen. xix. Tertio Esau p̄pter gulā vendidit p̄mogenitā suā/ et tandē dānā? Gen. xxv. Quarto Holofernes crapulatus occidit a Judith. Judith. x. Quinto Simon machabe? in cōuiuio occisus est. j. Macha. vlt. Sexto philistei epulanti bus et letantib domus cecidit et oppresse eos Judicū. xvj. Septimo filijs Job edētib: et bibētib dom? cecidit/ et occidit eos Job. j. Ad idē exēplū d magno Simiscal eo/ q in nocte cōuiu nuptialis occis? fuit Joā. bap. fuit occisus p̄pter crapulā berodis. Ideo dicit dñs. Attendite ne grauent

co: da vestra in crapula: et ebrietate. Luc. xxi. Ideo debemus odire animam hanc resistendo eius concupiscentiis, sicut dicit thes. i. ma. et hoc facimus per sobriam abstinentiam. Jo. dicit Eccl. xxxv. In multis elcīs erit in firmitas: et auiditas appropinquabit vīs ad cholera. Propter crapulam multī obierūt q̄ aut abstīnens est adiciet vitā. Sic fecit beatus Lauren. vide supra in alio sermōe huius festi. qui incipit. Habetis fructū vestrum in sanctificatione. pre. j. Jo. dicit scriptura Eccl. xxxv. Qui abstīnens est: adiciet vitā, scilicet corporis. et alie. et c. Secundo modo sumit ania in themate. p. ania sensitiua. et hec etiā est odio habenda effectua li eius motiōibz resistendo. Nā bellat contra nos p. luxuriā: sicut et in bestiis cū hō cōicam? fm hac aiam: et qui appetitui ei? desiderii sunt siles bestiis Eccl. xxx. Di. xi in corde meo s filijs hominū: vt pbarer eos deus et ostēderet siles esse bestiis. imo deteriores bestiis sunt hoies huius? aie ap. petitiu obtemperantes: qz luxuriari in bestiis est naturale: in hoibz vero culpabile. ps. Homo cū in honore esset nō intel. et. Leui. xvij. Aia hominis: supple peccatoris in sanguie est. i. in appetitu sanguinis. i. luxurie p. quā hō effundit sanguine. Et tō qui ducit appetitui huius? aie: perdet in inferno. Joā. xi. Qui amat aiaz suā perdet eā Ratio: qz vt dicit Job. xxxj. Luxuria ignis est vīs ad cōsumptionē deuorās: et omia eradicans germinat. Nota. Vīs ad cōsump. deuor. s. merita oia p̄terita. Et omia era. germina. s. gratie et p̄teritū theologica rū et moralitū infusa: et dono spūs sancti que oia p̄didit hō p. vnicū actum luxurie. Patet exemplū in Sansone/ David/ Salomone. Itē Eccl. xvij. Si p̄stes aīme tue concupiscentias ei? faciet te in gaudiis inimicis tuis. Nota aīe tue scilicet sensitiue. Pugnat autem p̄tra nos hec ania decem telis: id est nouis luxurie speciebus: que sūt simplex fornicatio/ adulteriu/ incest/ stuprum/ sacrilegiū/ rapinus/ mollicies/ sodo/ mia/ turpitudine cum p̄pria vxore: et bestialitas. Declara: Laro concupiscit aduers? spū ritū/ et spūs aduersus carnē et c. Hec ergo ē odio habenda resistendo motibz eius per puram p̄tinentiā. j. Test. iij. Hec est vox

luntas dei sanctificatio vestra: vt abstīnatis vos a fornicatōe: vt sciat vniūquīqz vestrū vas suū possidere in sanctificatione et honore: nō in passione dissidij: sicut et gētes q̄ ignorant deū. Sic fecit beatus Lauren? qz fuit p̄tinentissim? qz nunq̄ legif. carnem suā inquinasse labe luxurie: semper ab ineunte erate vitā scām duxisse et c. Tertio mō sumit ania p. intellectiua q̄ est p̄pria hominī et qua ab alijs animalibus formalit differētia diuidimur. Et hec etiā odio est habēda: qz bellat p̄tra nos et salu. tem nostrā tripliciter: fm tres potēcias suas. s. intellectu/ volūtate/ et memoriā. Lū intellectu bellat cōtra nos: qz semp querit rōnes inuenire de rebz cognitīs et nunq̄ quiescit intellectu? noster in nobis: donec p̄tingat ad cognitionē effectiui: quos cognoscit. Verbi gratia: de eclipsi solis et lune: quas admirādo et rōnes inquirēdo ad inueniētiū. Jo. dicunt q. ppter admiratiōem p̄t p̄bi philosophari: in p̄ncipio Hera. philice. Et de Tho. j. q. iij. ar. vlt. Siē si viderem? mare intumescere et fluctuare sine flatu ventoz admitemur: et inq̄rem? causas et c. Sic de terremotu. Sic si ignis caderet de aere et c. Itē de alijs que aliquo sensu p̄cipim? semp querim? causas. Verbi gratia. dicit tibi q. talis hō occisus est queris p̄tinuo q̄re: a q. et quō: et c. Et qz articulis fidei nō p̄t haberi ratio naturalis: qz fides est argumētū rez si apparētū et est de nō vīs Augu. Fides est credere qd nō vides. Itē Amb. Tolle argumētū vbi fides querit. Ideo semper intellectus bellat contra nos in his que sunt fidei vt non credamus. Sicut de trinitate: de icarnatione: de eucharistia. In hoc autēz bello multi succumbunt. imo impossibile est vincere nisi ex dono dei Esā. liij. Domine quis credidit auditui nostro et c. Itē Abacuc. j. Aspiciēte in gētibz et vidēte: et admiramini: et obstupescite: qz opus factum est i dieb? nris qd nemo credet cū narrabit. et loquif de ope fidei et c. Et loquif p̄pheta p. p̄ba p̄teriti t̄pis de futuris: p̄t certū dies p̄phetie. Nota dū dīc. Quod nemo credet iez p rōnes naturalē: sed p grāz spūs scī. sic j. Lōz. xij. Nemo p̄t dicere dñs Jē? nisi in spūs scō. Itē Joā. vj. Nemo p̄t venire

De beata Anna

ad me: nisi pater q̄ misit me traxerit eum. Sed habeam? odio aiam humiliando in intellectu ad credendum: iuxta illud Apłi. De fructibus oēm altitudinē extollēt se aduersus scientiā dei: et in captiuitatē redigētes oēm intellectū in obsequiū ch̄i. ij. Cor. x. Sic fecit br̄us Laurē. q̄ fide integerrimā habuit in tāta firmitate vt fidei virtute p signū crucis cecos illuminaret: et alia miracula faceret. Dic vt in legenda. Vñ ecclesia. Laurēti? bonū opus opar? est q̄ p signū crucis cecos illūinauit. Secūdo mō bellat aia p potentiā voluntatis q̄ repugnat diuinorū mādatorū obsequio. Gen. viij. Sen sua em̄ cogitatio humani cordis prona sūt ad malū ab adoleſcētia sua. Sz habenda in odio p hūile obedientiā subgiciendo voluntatē diuine volūtatē rectitudinē. ps. Anima mea in manibz meis semp: et legē tuā nō sum oblit. Sic fecit br̄us Laurē. Vnde sup̄ in alio sermone hui? festi: q̄ inclipit. Si q̄s mihi ministrauerit. pte. ij. h. ij. reddidit. Tercio mō bellat memoria q̄ pot? recordari de iustitijs humanis vel illarū q̄ de bñficijs diuinis nobis collatz. Itē pot? de rebz trāsitōrijs et caducis q̄ de rebz eternis. Itē habenda ē odio rē. ij. Cor. iij. Nō replantibz nobis q̄ vident: sed q̄ nō vident. Que em̄ vident t̄palia sūt: q̄ aut nō vident eterna. Itē Tren. ij: Recordare paupertatis mee: et transgressiōis et abſinthij: et fellis. Et rñdere debz anima. Memoria memor ero: et tabesceat i me aia mea. Sic faciebat br̄us Lau. rē. Quarta mō sumit aia p vitā transitiua. Mar. ij. Defuncti sūt em̄ q̄ querebāt aiam pueri. i. vitā. Itē Act. ij. Neq̄ em̄ facio aiaz meā p̄ciosiorē q̄ me. Itē Joā. x. Bon? pastor aiam suā dat p ouibz suis. Nec etiā aia est odio habenda i effectu: q̄ bellat p̄ra nos p timorē tripliciter. Timere em̄ q̄nq̄ nos facit p̄ba dura: tormēta aspera: et mortē. Itē habeam? illā odio vt talia nō timeā? ppter dei honorē: iuxta illud Lu. xij. Dico aut vobis amicis meis rē. Itē Sap. iij. Pro iustitiā agonizare p aiam tuā: et vltimā ad mortē certa p iustitiā. Habenda ergo est odio p firmā patientiā. Sic fecit br̄us Laurē. q̄ nec p̄ba Decij: nec tormēta: nec mortē asperitā ab eo inferendā timuit. Dic historiā martyrij ei? et potuit dicere.

Probasti cor meuz: et vīscerū nocte: igne me examinasti: et nō est inuenta in me iniquitas. Deo gr̄as. Amen.

Itē de brā Anna m̄re virginis gloriose. Ser. LXXIII.

Albetis fructum vestrū in sanctificatione. Ro. vi. loquit̄ thema beate Anne dices. Habetis: scz vos brā Anna: fructū v̄m scz p̄gine mārīā: in sanctificationē passiuā in r̄ actiuā. Passiuā quidē: q̄ fruct? iste id est brā virgo fuit in v̄ro beate Anne sanctificationē ps. Flumīs imper? letificat ciuitates dei sancti. ra. sū al. rē. Vnde sup̄ in sermone q̄ incipit. Benedict? fruct? rē. pte. vj. Actiuā vero: q̄ p ipsam fuit augmentata sanctificatio beate Anne. Vnde in sermone vbi sup̄ in introitu versu. Secūda ratio rē. Pro cui? declaratiōe sciendū: q̄ questio sit a multis: quare ecclesia nō facit festum de Joachimi parte virginis: q̄ fuit sanct? bō: sicut de brā Anna q̄ fuit mater virginis. Rñdeo: q̄ brā Anna fuit sanctior eo. Rñ q̄ maiorē p̄cipitationē habuit cū brā virgine que fuit fons sanctitatis: q̄ potuit eam tam sanctā nouem mētibz lactante dormiuit rē. Decur exemplū de rosa quā vn? dat alteri: q̄ maior odor remanet i accipiente q̄ in dante rē. Itā rationē rāgit̄ thema rē. Pro fundamēto sermōis in q̄ agit de fructū Anne. s. de brā Maria: oriatur theologialis q̄stio. Querit. Vñ beata Anna fructū suū scz brām Mariā in originali culpa cōceperit. Arguit q̄ sic habet de p̄secra. dist. iij. Aug. de fide ad Petrū. Firmissime tene r nullaten? dubites oēm hoīem qui p concubitu viri r mulieris concipit euz peccato originali nasci. Sed beata Anna concepit fructū suū scz Mariā p cōcubitu viri scilicet Joachimi r mulieris scz ipsemet Anne. igitur. In oppositū ait Anf. de cōceptu virginali. c. xvij. Decuit vt ea puritate virgo nō tereretur: quā maior deo nequē intelligi: posset autem intelligi pura innocentia sub eo qualis fuit in ch̄isto quā ipsa maria cōceperit sine originali peccato. ergo brā Anna

fructum suū ſc̄z virgīnem mariam in cul-
pa originali nō cōcepit. Et ſic queſtio ma-
net pro vtraq; pre dubia. Ad queſtionē re-
ſpondendū eſt ſm̄ Scorū ſup. ij. ſentē. vi.
ij. q. deus potuit facere q. ipſa nunq; fuiſ-
ſet in peccato originali: potuit etiā feciſſe:
vt tū in vno iſtanti eſſet in peccato: po-
tuit etiā facere q. p. tempus aliquot eſſz in
peccato. z in vltimo iſtanti illi purgare-
tur. Prīmū declarat q. gratia equiualeat
iuſtitie originali quantū ad acceptionē di-
uinam: vt ppter humane anime habentē
gratiaz nō in ſe peccatū originale. Potuit
em̄ deus in primo iſtanti illius aie inſun-
dere ſibi gratiā tātā aliq; aie in circūſiōe:
vel baptiſmo: iſt. in illa anima nō habu-
iſſet peccatū originale: ſicut nec habuiſſet
ſi poſtea fuiſſet baptizata: z ſic eſſet infe-
ctus carnis. ſuit ſibi i. pmo iſtanti nō fuit tū
neceſſaria cauſa infectiōis aie: ſic nec poſt
baptiſmū quādo manet ſm̄ multos: z in-
fectio aie nō manet. aut potuit caro mun-
dari an̄ inſuſione aie: vt in pmo iſtanti nō
eſſet infecta: a tali etiā infectiōe de carne
p̄gini marie ſeruare potuit: et ſic Anna
eā in peccato originali nō pcepit. Scđz pz
q. ſi agēs nature pōt incipere agere i iſta-
ntia q. in illo iſtanti fuerit in eſſe quierō
ſub vno p̄tario z in tpe habito eſt ſub for-
ma p̄taria in fieri: z quicūq; agēs natu-
rale pōt agere: iſt pōt z in tpe habito ali-
cui iſtanti cauſare grām. hoc etiā p̄firma-
tur: q. qñ aia eſt in peccato: poteſt per po-
tentia diuinam eſſe in gratia: ſz in tempo-
re illo quo ſuit cōcepta potuit eſſe i pecca-
to: iſt potuit eſſe in gratia: nec neceſſe fu-
it q. tunc fuiſſet in gratia in primo iſtanti
illi? timoris: ſic nec de mutatiōe: et motu
in primo iſtanti potuit creāſſe gratiaz in
illa anima: z q. iſta ſint p̄abilia pater: de
us nouit: ſi auctoritati eccleſie vel auctori-
tati ſcripturaz non repugnet videt proba-
bile quod excellenti? eſt attribuere. Et vi-
ditur q. beata Anna fructum ſuū ſc̄z bea-
tam Mariā in originali culpa non conce-
pit. Et ad argumentū dicit: z oēs auctori-
tates doctoz p̄tariū allegantiū dicitur q.
quilibet filius Ade naturaliter eſt debitor
iuſtitie originalis: z ex demerito Ade ca-
ret ea. z ideo omnis talis habet vnde con-
trahat peccatū originale. hoc intelligit de

lege ordinata: z nō de lege p̄ſeruata: puta
ſi alicui in primo iſtanti anime decur grā:
ille licet careat iuſtitie originali: nunq; ra-
mē debitor eſt eius: quia merito alterius
p̄ueniētis peccatum datur ſibi gratia:
q. equiualeat illi iuſtitie quantum ad acti-
onem diuinam. ideo auctoritates intelli-
guntur: niſi alius p̄ueniret merēdo. Et
ſic p̄tuer deus ne mariā Anna in peccato
conciiperet. de quo ſic ſermo: iuxta verba
habetis fructum. z ſic de alijs. Inuenio
q. beata Anna habuit fructum ſuum ſc̄z
beatam virgīnem

Deſideriū longa mēte

Speratū certa mēte

Conſeruatiū digna mēte.

Dico primo zc. Dic quomō Joachīm
z Anna fuerunt de ciuitate Bertheem d
tribu iuda et ſteterunt. xx. annis ſine fru-
ctu. Ratio: quia Anna erat ſterilis et tri-
ſtabantur: recurrerunt ergo ad auxilium
diuinum. Primo per deuotas orationes.
Secundo per largas elemoſynas. Tertio
per iſta ieiuia. Quarto per votum z p
miſſionem. Circa primum orabant zc. ſc̄z
mel beata Anna vidit niduz cuiusdā auſ-
cule z dixit. O domine huic auſcule dedi-
ſtis tot filias quibus cum magno labore
prouider. Date ergo mihi domine prolez
aliquam. Et hoc habetis exemplū recur-
rendi ad deū: quia ipſe eſt qui format cor-
pus in vtero: z creat in eo animam. Joan-
nis. x. Manus tue domine fecerunt me: z
plafinauerūt me rotum in circuitu. De
mento queſo q. ſicut lutū feceris me: et in
puluerem reduces me. Hōne ſicut lac zc.
Dic contra illos qui recurrunt ad diuioſ
zc. Amen dico vobis ſi quid petieritis pa-
trem in nomine meo dabit vobis. Joan.
xvj. Nota in nomine meo id eſt ad ſaluati-
onem vſtram zc. **S**cđo p̄tebat pro-
lem a deo per elemoſynas: quia dixit an-
gelus Tobie. Bona eſt oratio cum elemo-
ſyna Tobie. ij. Dicit Hieronymus: q. fa-
ciebant tres partes de bonis ſuis zc. Dic
vt in legenda zc. Iſto modo oratio iuuat
tur elemoſynis. Ideo dicit ſcriptura. De
ſubſtantia tua fac elemoſynā: z noli auer-
tere faciem tuā ab illo p̄aupe. ita em̄ fiet
vt nec a te auertat facies dñi. Tobie. iij.
Dotaliter habet exemplū hic faciēdi ele-

P iij

In festo Assumptiōis Marie

moſynas: et ſi nō poteſtis ſaltem ſoluatis
decimas: et reſtituatis debita: pſertim ex
cauſa iniuſta vt furta: viſuras: ſymoniaca:
ſolidatas zc. Tercio perebāt plem cū ieiū
no zc. Et poterant dicere. Humiliabo in
ieiunio animā meaz: et oratio in ſinu meo
conuerſet. Quarto perebāt plem a deo p
votiū z pmiſſiones: ſciz q ſi de⁹ daret eis p
lem: q daret illā ſuitio dei in tēplo. Sed
hodie mlti frangūt iſta vota zc. Si quid
vouiſti dō: ne morer ſreddere: diſplicz em
ei infidelis z ſtulta pmiſſio: ſed qd cūq vo
ueris redde. Multo mel⁹ eſt em non vo
uere q poſt votum promiſſa nō reddere.
Ecce. v. Dic vt expedit. Ad idem. Deut.
xxij. Cum voueris votiū dñō deo tuo: nō
tardabis redere: et ſi morar⁹ fueris reputa
biſ tibi in peccm zc. ¶ Dico ſcdo ſperatur
certa mēte: quādo ſuit certificata p ange
lum de pole habēda zc. Dic hiſtoriā quō
Joachim z Anna venerūt de Bazareth
in Hieruſalē: vt offerret ſz pſuetudinē zc
Et quō ſacerdos expulit d tēplo Joachi
tanqz ſterile: iuxta illud. Deut. viij. Non
erit apud te ſterilis virtusqz ſexus: tam in
hoibus q in gregibz tuis. Itē quō ange
lus ſolatus eſt Joachim ſtente in deſer
to zc. ¶ Moralit nota q Joachim z Anna
ſteterūt. xx. annis cū ozonibz/ieiunijs/ele
moſynis etiā pmiſſionibz: vt haberet pro
lem: et tamē cū omibz iſtis nō habuerūt p
lem: ſed tunc demuz obtinuerūt plem: qñ
in verēcūdia ſibi facta a ſacerdote habue
rūt paciētia. Et quo ſequit⁹ q melior eſt
paciētia q oia pūctia zc. Dic vt expedit.
Ideo apłus. Paciētia vobis neceſſaria
eſt: vt voluntatē dei faciētes reportet⁹ pro
miſſionē. Heb. x. piz. ij. ps zc. ¶ Dico ter
tio zc. Conſervatū digna mēte tripliciter.
Primo in vtero: qz biā Anna diligenter
cauebat ab oibz hijs q poſſunt nocere fe
tui: ſciz a tripidijs z ab cōtando zc. Scdo
poſt natiuitatē diligēt lactādo. Hora cō
tra mlieres q non lactant filios: ſed dant
alijs vt lactent: qz faciunt ptra ordinē na
ture q dedit matri lac ppter filiū. Itē qñ
qz filij habēt naturalit bonā cōplexionez
quā perdūt ppter lac nutrit⁹ zc. Hora hīc
exemplū de illo nobili in lombardia: q ha
buit nutritē filiū q pūcto lacte ne pderet
bonā pūſtionē: lactauit filiū de lacte cuius

dam ſeroue: qui fili⁹ poſtea vixit ſicut por
cus. Ita d ancillis q lactant filios dñoz
zc. Ideo hñ ſi mlieres nō lactātes filios
vituperant de iure: vt habet diſt. v. c. Ad
ei⁹. Tercio cōſervauit eā poſt ablactatiō
nē in tēplo/ in q ſtetit pgo decē annis zc.
¶ Hora ptra illos q non ſervant vota facta
de filijs: qñ ſunt pulchri zc. ¶ Ora/ dabim⁹
deo illū q eſt monocul⁹/ vel g. bboſus/ vel
ſtrabo/ vel claudus zc. Lōtra hñ de ſcri
ptura. Homo q obrulerit victimā dñō vt
vota ſoluens/ vel ſponte offerēs: imacula
tū offeret: vt acceptabile ſit. omis macula
nō erit in eo. Leuit. xxiij. ¶ Moralit habetis
exēplū in feſtis ire ad templū dei: et ſervat
re feſta audiēdo miſſaz z ceſſando ab opibz
bus zc. Dic vt expedit. ¶ Demēto vt diez
ſabbati ſanctifices zc. Exod. xx. Et talibz
pōt dici. Habetis fruct. veltūi: ſciz bonozū
operū in ſanctificationem.

In aſſumptione glorioſe vir
ginis Marie. Sermo. lxx.

In ſanctificauit

Tabernaculū ſuū altiſſim⁹. ps.
xlv. Hodie exaltata eſt ſcra dei
gentitrix ſup choros angeloz ad celeſtia re
gna: Ideo de ea erit ſmo. Salutē pgo zc
¶ Pro ſermonis fundamēto oritur theo
logicalis queſtio.

¶ Querit⁹ vtruz chriſtus ſue matri glori
oſiſſime poſſit dare facultatē pferendi gra
tiā vel ſpirituſanctū. Arguit⁹ q nō: Chri
ſtus nō poteſt dare aliqd alicui: cui impo
ſſibile eſt pferre: ſed impoſſibile eſt Marie
cōferre grām: vt ait Scotus ſup. iij. ſen.
diſ. j. Cum grā ſuit de nihilo virtus crea
ture capax nō eſt: vt eaz pducere queat: et
mater chñ eſt creatura. igitur. ¶ In op
poſitum dicūt de Maria: q eſt mater mi
ſericordie z grē: qd nō diceret de ſpā/ ſi nō
poſſit cōferre grām. Ergo chñ ſue matri
poteſt dare facultatē conferendi grām: vt
ſpirituſanctū. Et ſic qñto manet p vtraz
pre dubia. ¶ Ad qñ ſtione rñdendū eſt fm
Bona ſup. j. ſen. vi. xv. q ſpū ſcctū dari ab
aliquo. ¶ Inrelligūt tribz modis.

Primo modo poteſtatiue.
Scdo modo meritoriē.

Tertio modo ministratur.

¶ Primo modo intelligit spm̄ scm̄ dari
pratiue siue auctoritatiue. Et sic ad dubi
um dicit: q̄ spūssant? solūmodo dat a pa
tre et filio: et a seipso: et nō ab alio: q̄ sc̄ptū
est grām et glām dabit dñs: et de tali mō
dandi intelligit auctoritas Scoti. ¶ Se
cundo mō meritorie/merito cōdigni: et sic
ad dubiū dicit: q̄ spūssant siue grā dat a
ch̄o hōie: ideo d̄r Tho. iij. pie. q. xlvij. q̄
ch̄s meruit nobis p̄ suā passionē et mortē
grām et glām: si meritū ch̄isti p̄sideret q̄
tū ad sufficiētiā. ¶ Tertio mō ministra
tiue/et sic ad dubiū d̄r: q̄ spūssant dat ab
hoibz seu depreatiue: et sic dat a sc̄is ho
ibus marie a p̄gine glōsa: q̄ inter oēs suo
filio placet quā p̄gine a nobis exoraturaz
dedit. Habes. ff. de reg. iur. l. Nihil tā na
turale est q̄ vnus qd̄q̄ p̄ casū res solut: p̄
q̄s et p̄git nasci. Et habes etiaz extra. de
reg. iur. in antiq̄s. c. om̄s res. Cum q̄ vni
uersa hūana natura subiecta sit p̄cō p̄ v
rū vñ et mulierē: et remediū dare dedit
nobis deus patrē saluatorē a tēp̄ p̄gine: sc̄z
Mariā: q̄ depreatiue habz p̄tēz nobis
p̄cedi grām: et nō potestatiue siue aucto
ritatiue/de q̄ modo intelligit argumētū:
et hoc est d̄ q̄ imp̄sentiaz sit vmo: iuxta ver
ba p̄sumpta et. ¶ Pro declaratiōe the
matis et introductione materie notandū:
q̄ licet q̄libet sc̄us dici possit: dom̄? et tal
bernaculū dei: tñ excellent et antenoma
lice virgo Maria dicit tabernaculū dei.
Primū p̄bat. Joā. xiiij. Si q̄s diligit me
ser. meū ser. et pat̄ meus diligit eum: et ad
eū veniem? et mansiōnē apud eū faciem?
Jte. j. Loī. iij. Templū dei estis vos. Se
cūdū p̄bat. Eccl̄. xxiij. In habitatiōe san
cta corā ip̄o ministravi. Et infra. Qui cre
auit me regēuit in tabernaclo meo. Et h̄
etiā p̄bat q̄druplici. Primo quidē in vte
ro: q̄ sc̄a fuit anteq̄ nata: pleniori grā q̄
Hieremias et Jo. bap. Sc̄do in vitē p̄o
gressu: q̄ null? sc̄us fuit imūns a culpa
lātē veniali. j. Jo. j. Si dixerim? q̄ pec
cō nō ha. ip̄s nos se. et veritas i nobis nō est:
p̄ter ip̄am solā. Tñ Aug. in lib. de nat̄:
ra et gratia: hunc textū allegat magister
in. iij. sen. di. iij. Si om̄es sc̄i et sancte euz
hic viuerent interrogati fuissent/an sine
p̄cō essent om̄es vna voce clamassent. Si

dixerim? q̄ peccatū nō ha. ip̄i nos se. et ve
ri. i nobis nō est. Excepta in quā hac sacra
p̄gine: de qua cū de p̄cis agit/ nullā p̄o
sus volo q̄stionem habere. Tertio in mor
te: q̄ sine pena: cum om̄es alij sancti cū pe
na: p̄sertim martyres. Quarto/ quia alij
sancti solū mente ch̄m conceperūt p̄ fidez
viuam: sed virgo etiā corpore. Lu. j. Ecce
cōcipies i vtero et. Patet ratio et auctori
tas quare specialit̄ virgo Maria dicit ta
bernaculū dei. Jdo d̄r thema et. Sed q̄
dicit Sanctificauit quero quō? Rñ. p̄ res
urrectionē corp̄is: quia q̄tum ad animā
sanctificata erat in vtero matris. Sed ho
die. l. in festo hodierno sanctificatū fuit h̄
tabernaculū/ q̄tum ad corp̄is resurrectio
nem: q̄ licet nō fuerit hodie facta: sed post
cras tñ de illa p̄dicabim? q̄ tota octaua
reputat vna dies. Et licet hic non sit ar
culus fidei: tñ pie credendū est. Tñ q̄daz
egregius p̄ficator ait. Transi ad ethera
p̄go puerpera virgula iesse. Non sine cor
pore: sed sine tpe tendit ad esse. Et h̄ etiaz
videt eccl̄ia approbare in oīone hodierna
q̄ dicit. Venerāda et. nec tñ mortē necibz
deprimi potuit et. Sed dices tu. Ego li
bent vellem audire rōnes p̄pter quas oī
gnū fuit virgine resurrectisse cum corpore
glorioso/ et assumptam esse in celum cum
corpore glorioso.

Prima ratio est p̄pter matris alias filij
cōformitatem.

Secda est p̄pter carnis vnitatē.

Tertia est p̄pter plus iocunditatē.

Quarta p̄pter inimici securitatē.

Quinta p̄pter legis affirmatē.

Sexta p̄pter p̄bie veritatē.

Septia p̄pter virtutis sex? dignitatē.

¶ Primo ergo dico: q̄ cōueniens erat: q̄
virgo Maria assumeret cum ania et cor
pore in celū: p̄pter cōformitatē matris ad
filiū et cōuerio. Nam vt beneficiis semp
in hac vita mortali: p̄go Maria p̄forma
uit se cū ch̄o et ch̄s cum p̄gine. Nā ch̄s
vixit in hoc mūdo/ cum magna puritate
sine macula alicui? peccatū. Sic et virgo
Maria sine peccato mortali/ et etiā venia
li. Probat̄ hoc p̄ auctoritatē Augu.
in libro de natura et gratia: et habet supra
in introitu hui? sermonis. Item Bē. in
epistola ad canonicos lugdunenses. Ego
p v

In festo Assumptiōis Marie

Inquit puto q' r copiosior sanctificatiōis
bndictio q' in alijs sanctis ab vtero sanctifi-
catis in eam descenderit: q' nō solus ipsi
ortū sanctificaret: sed r vitā eius ab omni
pccō deinceps immunē pseruaret: q' d alteri
nemini in natis quidē mulierū credid' esse
donatū. Hec ille. Itē chris vixit in paup-
tate. Dar. viij. Gulpes fo. ba. rē. Sic r
virgo Maria voluit esse paupcula. vñ d
labore manū suaz nutrebat Chis r Jo-
seph pferim in egypto: in qua stetit adue-
na septē annis. In de ea scriptū est. Pro-
uerb. vlt. Quasiuit lanā et linū: r operata
est filio manū suaz. Et infra. Conside-
rauit semitas dom' lue: r panē ociosa nō
comedit. Itē pformauit se in dolorib' cuz
chis: sicut prz in circūcisiōe in passiōe rē
Lu. ij. Et tuā ipsi' animā peran. gla. Itē
in abstinentia. Itē in humilitate. Luce. j.
Quia respexit humil. ancil. sue. Itē in le-
gis subiectiōe: q' sicut chis voluit subici
legi moysae: fm illd Gal. iij. Vult de
filiū suū fac. ex mliere fac. sub lege. Sic ei
pgo voluit pformari. Vñ lege voluit pu-
rificari: q' uis non indigeret rē. Fiat ergo
ratio. Qui sentit onera debet sentire r cō-
moda. Confirmat hoc p regulā iur' ciuili-
lis q' habet. Scdm naturā est cōmoda cu-
iusq' rei cū seq' quē sequit' incōmoda. ff.
d reg. iur. l. Scdm naturā. Cum q' virgo
Maria fuerit pformis chis: hic i suis do-
lorib' penitētis: r puritate vite. ergo con-
ueniēs fuit: vt etiā sentiret gloriā. Sed
chis habuit glām corpis post triduū mor-
tis. q' r pgo Maria. Et sic habuit hono-
rē ex filio: nō sicut vos mlieres: q' assūmi-
tis honore ex maritis. Vñ si est vxor mili-
tis vocat' cauallariſſa: si comitis comitiſſa
rē. Probat in. l. Mulieres. l. de digni-
tati. li. xij. Virgo aut' maria ex filio non
ex viro: Vñ q' chis est rex regū r dñs do-
minantiū. Apoc. xix. Ideo r virgo vocat'
regina sic cantat ecclia. Ave regina celoz
rē. Sed nota q' chis dñs esset in h' mūdo
nō venit sicut rex: sed sicut minister. vnde
paup erat et hūilis. Zacha. ix. Dicite filie
syon. Ecce rex tuus venit tibi iust' et sal-
uator: ipe paup r ascendēs sup asinas. Et
Dar. xij. Vñ r ipe dixit Pilato. Regnū
meū nō est d h' mdo. Itē Dar. xij. Fili-
hois nō venit ministrat: sed ministrare. Sed

postq' resurrexit accepit sceptrum regale.
Vñ dixit. Data est mihi pñs in celo r in
terra. Dar. vlt. Sic r pgo Maria nō vo-
cabat' regina: sed erat hūilis paupcula: vt
sup dictū est: sed postq' resurrexit: fuit fa-
cta regina celoz rē. Doralis. si vultis cuz
chis regnare: optet hic hūiliter viuere: d
pctis pñiam agere. Nam r chis pñiam ei-
git rē. et pñiam pmo pdicauit. Dar. iij.
Penitentiā agite rē. Quidā pō volūt ire
ad paradysū pñā inferni. l. vitioz. sed errāt
¶ Scda ratio. Null' nrm pōt dicere: q'
habeam' carnē a matre sola. neq' a patre
solo: sed ab vtroq'. sed pñie loq'ndo carnē
habeam' a matre: q' mater pñat materiā
in gnatiōe plis: pater aut' est pñcipituz
actiū. Vñ a pñe descendim' p rōne semi-
nalez: q' est vis actiua in gnatiōe. Amre.
vero p corpulentā substantiā: sed nō sic in
chis: q' carnē suā totā habuit a matre: q'
nō ex virili semine: sed mystico spiramine
et ex purissimis sanguinib' suis ipm cōcep-
pit. Animā aut' et diuinitatē habuit a do-
pñe: ita q' caro pñis r caro chis: tota fu-
it vna caro. Jo noluit chis: q' caro matris
sue cōscaret vlli hoī: q' sol' de ea cōcepit
et nat' est. Ezech. xliij. Porta hec clausa
erit et nō aperiet. Caro aut' chis nullā pas-
sa est corruptionē: iuxta illd. Ps. xv. Qm
nō derelin. aiām meā in infer. nec. da. an-
tu. vi. cor. De ullo alio pōt illa auctoritas
intelligi. Non sic uos q' transim' de corru-
ptione ani e' ad corruptionē corpis: et de
corruptiōe culpe ad corruptionē penē: sed
caro chis: q' fuit scitissima nullāz passa est
corruptionē. Sic fuit caro pñis q' nūq'
peccauit rē. Vñ d spūsserūs ad eā dī. Lo-
ca pulchra es et macula nō est in te. Lān.
iij. Rō est: q' caro chis r pñis: tota fuit
vna caro scitificata a nūq' nata. Et rō sic ca-
ro chis nullā fuit passa corruptiōez: sicut ca-
ro pñis rē. Hanc rōne ponit Aug. di. Pu-
tredo nāq' r pñis hūane est opprobriū cō-
ditiōis: a q' opprobriū cū chis alien' sit: et
maria: nā excipit quā selus d ea assūpsisse
pbat. Et pñmat ratio p regulā iur' q' bz
q' vna r eadē res nō debet diuerso iure du-
plici iure censeri: vt dī rex. in. c. cū in tua. d
decimis. Et in. c. licet. de voto. Hāc rōne
sentit Aug. di. Domū tuā nō decet corru-
ptio dñe sed scititudo. Et pñmat' istud

alia rōne. s. ppter matris puritatē. Nā cor-
ruptio carnis est pena macule siue impu-
ritatis peccati. Sed pgo maria fuit pura ab
omni macula actualis peccati: vt dictū est sup.
ergo zc. Tercia ratio ppter plis iocun-
ditatē. Nunq̃ fuit aliq̃s q̃ tantū diligeret
patrē vel matrē sicut chris matrē zc. Nec
solū animā dilexit quā doraui omi gratia
plenitudine. q̃tum pōt pura creatura do-
rari: sed etia corpus: q̃ illud fecit pulcher-
rimuz: pseruauit a corruptōe p̃ginitatis:
a dolore partus: z a pena mortis: vt dictū
est. Si q̃ corpus p̃ginitis remāssisset in ter-
ra putrefactū non fuisset vtiq̃ gaudium
chris cōpletus: z posset dicere patri suo. O
pater z dñe: et nūqd illud tabernaculum
meū scim qd me pcepit z portauit ē ver-
mibus corosum: z in cinerē resolutū. Lō
ueniens q̃ fuit zc. Quarta ratio ppter
imicē securitatē. Locutio cois theologo-
rū est q̃ si hō non peccasset: fili⁹ dei nō fu-
isset incarnat⁹. Tho. pre. iij. q. j. Si quis
interrogaret te: q̃re filius dei fuit incarna-
tus zc. Ergo virgo Maria p̃terea fuit
mater. s. ppter salutē peccōz: ergo tu peccōz
nō dubites ire ad matrē dei p remissione
peccōz tuoz dicēs. O virgo licet sim indi-
gnus zc. Tamē securus venio ad te: quia
nō es mater dei nisi ppter peccōes: et sic
peccatū est causa tue excellētissime digni-
tatis. Sis ergo aduocata mea. Sic q̃ndic
ad ipam fiducialiter recurrim⁹ dicentes.
Ergo ergo aduocata nostra. Si ergo quā-
do viuebat pgo erat aduocata nostra: ma-
gis q̃ nunc quādo charitas post mortem
auget. Et idcirco voluit deus: vt pgo mi-
graret ex hō seculo. Da similitudinē. Si ali-
qua vestrū o dñe mlieres haberet filiū iu-
dicē q̃ deberet iudicare aliquē ad mortē: z
filiū illi⁹ fret ad matrē iudicis et rogaret
dicēs. O dñā rogo te humilit⁹ zc. et plāge-
rer. Aqua lachrymarū multuz mouet ani-
mū hois ad pietatē: sed magis mlieris: qz
mlier dicit a mollitie quā mlier. Da-
ter aut iudicis pietate mota rogaret filiū
zc. Si iudex rñderet. O mater et quō pos-
sum parcere: qz fecit tot et tanta mala zc.
Dater vidēs hoc genuflecteret corā filio
ostendens sibi pectus et ybera dicēs. Per
istas mamillas quibz te lactauit parce sibi
bi zc. certe iudex parceret zc. posito q̃ pos-

set de iure parcere. Sic in proposito facit
pgo Maria ad chm zc. Propter hoc em
de migrare p̃gine Maria fecit ab hō secu-
lo: vt esset nostra aduocata: sicut dicit ec-
clesia in missa in vigilia hui⁹ festi in secre-
to: vbi sic dicit. Munera nostra dñe ap-
p̃ tuā clementiā dei genitricis cōmendet ora-
tio: quā idcirco de p̃nti seculo transfulsi-
t vt p̃ p̃ctis nostris apud te fiducialit⁹ inter-
cedat. Intercessio autem ista fit a virgine
Maria: et orando p nobis: et pecc⁹: z vbe-
ra filio ostendēdo: vt infra dicit. Dic pra-
ctice zc. Un Bern. Securi habes acces-
sus o hō ad deū: vbi mater ante filiū: fili⁹
ante patrē: mater ostēdit filio pecc⁹: et vbe-
ra. Filius ostendit patri latus z vulnera.
Nulla q̃ ibi poterit esse repulsa: vbi tot cō-
currunt charitat⁹ insignia. Quō autē pos-
set mater ostendere filio pecc⁹: et vbera: nī
si corp⁹ haberet in celo: ergo zc. Et sic p̃z
hac rōne addita auctoritate Bern. q̃ vir-
go suscepit corpus gl̃osum: et sic idē quod
prius. Ideo q̃ridie recurram⁹ ad eam dī.
Que regina mater misericōdie zc. Quinta
ratio ppter legis affirmitatē. Chm⁹ qui
est deus et hō nō erat quidē subdit⁹ legi:
qz princeps est solut⁹ legibz. ff. de leg. ij. l.
Et imp̃fecto. tñ voluit hūiliari et subijci
legi: qz digna vox est maiestate regnantis
legibz alligatū se principē p̃ferri. L. de le-
gibz. l. Digna vox. Un apl⁹. Dñs de⁹
filiū suū fac. ex mlie. fac. sub lege zc. Gal.
iij. Et ipsemet chris. Non veni in q̃t solu-
uere legem: sed adimplere. Matt. v. In-
ter cetera autem mandata legis erat vnū
et primū scde tabule: scz Honora patrem
et matrem. Hoc autem mandatū p̃fectiss-
sime christus: sicut et cetera adimpleuit.
Glade Luce. ij. Et erat subdit⁹ illis. No-
ta quomodo portabat christus aquam de
fonte Nazareth zc. Non fuisset autē ma-
ter virgo a filio honorata: si p̃misset cor-
pus suū subiacere corruptioni. Boni nā
qz filij est mag⁹ parcere matri q̃ sibi. Lō-
stat autem q̃ filius voluit sibi parcere ab
illa generali sententia qua dicitur. Pul-
uis es et in puluerem reuerteris: ergo ma-
gis debuit hoc seruare in matre. Et con-
firmatur ratio: quia christus voluit par-
cere matri a corruptione conceptus. vt in-
fra dicitur. Et etiam dolore partus con-

In festo Assumptiōis Marie

era illa sententiā qua dicit. In dolore pa-
ries. Un̄ z in ortu ipe fili? voluit flere: ma-
trem s̄o voluit gaudere. Tā etiā bon? fili-
us fuit q̄ etiā iter passiōis vulnera z ama-
ritudinē z angustias curā habuit diligētē
de matre dices discipulo. Ecce mater tua.
Qui tāntā habuit curā d̄ matre existēs
mortalis: nunquā fact? glōsius de ea apli?
nō curauit. Absit. Requirit ḡ bonitas d̄
hoc. Cōuenit etiā h̄ potentie: sapientie z iu-
sticie dei vt norat infra se. p̄mo. pte vlti.
ergo pueniēs fuit zc. Et confirmat ratio
triplici medio. Primo a minorib: qz si pser-
uauit matrē a corruptiōe pcept? a dolore
partus: z a dolore mortis: ḡ multo magis
debutit sp̄az pseruare a corruptiōe corporis
post mortē: q̄ peior est zc. p̄sertim cū frun-
dā sc̄oz corpora adhuc integra z illeisa ser-
uent. Quedā miraculoy gl̄ia illustrentur
Quedā visitatiōe fidelū frequētā. Quo-
rundā sepulchra gemmis z au?o adornāt
Quibuscūq̄ manibz angelicis n̄ onumēta
pparant. Si ḡ corpus p̄ginis estz in terra
cū n̄hil tale sibi impendat. videret chris?
gloriā materni corporis cōtemplisse. Quam-
lit in cōueniētissimū nemo est qui nesciat.
Maxime si dicerem? corpus Joānis euā-
geliste esse in paradiso celesti vel etiā terre-
stri: sicut sūt Enoch z Helias. Sic etiā si
d̄ corpibz ip̄oz qui cū chris?o resurrexerūt
dicerem? sicut grādā doc. opinio dogma-
tizat: illa ascendisse in celum cū chris?o zc.
sicut Hieron. sentire videt. ¶ Sexta rō
ppter p̄bie veritatē. Non em̄ desunt in ve-
teri testamēto p̄bie tam verbales q̄ figu-
rales. p̄bales quidē prius. ps. cxxij. Sur-
ge dñe in requiē tuā. tu z arca sc̄ificatiōis
tue. Surge dñe. s. Iesu ch̄ie. qd̄ fuit imple-
tū in resurrexiōe tua. Tu z arca sc̄ificati-
ōis tue. Arca dei ē s̄go Marta nō soluz
in aia sic z ceterē sancte: sed etiā in corpore:
qz portauit deū. hoc aut̄ fuit impletū i resur-
rectiōe corporis s̄gis Marie. Itē. ps. xliij.
Altit̄ regina a dex. tuis zc. Itē Lati. ij.
Surge p̄pera amica mea: colūba mea: for-
mosa mea z veni. Figura autē h̄ de arca
dñi: q̄ ex mādato d̄i fuit p̄structa a Moy-
se de lignis seth in. Arca dei ē s̄go Maria
vt p̄ictū est: in q̄ erat tria. s. due tabule leg-
id ē duo p̄cepta charitatis: q̄ fuit repleta.
Vel dic q̄ p̄hec tria que fuerunt in arca

signantur ista videlicet: p̄ virgā signat caro
ch̄i q̄ floruit. p̄ mānā signat diuinitas q̄
omnē dulcedinē habuit p̄ tabulā scriptam
signat ania ch̄i q̄ omni sapientia plena fuit
it. Itē fuit i ea mānā misericōdie. Jo dicit
ei. Salue regina misericōdie. Itē s̄ga Mar-
significat q̄ ipsa ē virga z origo de q̄ nat?
est flos campi z lilii cōuallū. s. ch̄is. Eia.
ij. Egrediet s̄ga d̄ radice Jesse: z flos de
radice eius ascendet zc. Vel virga fuit
demonēs ad flagellandū eos. Talis ergo
arca fuit facta a Moyse. i. deo de lignis se-
th in: q̄ sunt ligna alba z imputribilia: vt d̄t
Moḡ sententia. in. iij. di. viij. in. si. per qd̄ sit
gnat corpus virginis: qd̄ fuit album p̄ vir-
ginitatem. et imputribile per incorrupti-
onem: quam eo die adepta est quo fuit re-
suscitata a ch̄o in carne. Fuit etiā h̄ reuel-
latum beate Helisabet: sicut habet in legē
da hodiernē festiuitatis. Dic discipulis. E-
firmat etiā hoc p̄ auctoritatē scripturę no-
ui testamēti que habet Apoc. xij. Vult
amica sole zc. In sole em̄ sunt quattuor q̄
litares designantes q̄tuor dotes corporis
gloriosi. Primo nāqz in sole est ipassibili-
tas. Secūdo sublimitas. Tercio agilitas.
Quarto claritas: que maxime fuerūt i vir-
gine gloriosa. Et quāuis ceteri sancti ba-
bituri sūt has dotes in resurrexiōe: iuxta
illud. Fulgebūt iusti sicut sol in regno pa-
tris mei. Mat. xij. Tamē in duobz p̄lara
est virgo beata. Primo quia prius omnibz
alijs post chris?ū corpus glōsiosum assūpit.
Secundo qz excellenti? z glōsiosi? p̄p̄at.
Un̄ gloria corporis alioz sc̄oz assimilaf
luci stellay iuxta illud. j. Lox. xv. Stella
differt a stella in claritate: sic z resurrexiō
mortuoz. Gloria s̄o virginis assimilatur
luci solis vt reuelatū fuit Salo. Cant. vi.
Que ē ista que p̄greditur quasi aurota zc
Confirmatur etiā auctoritate ecclesie sic
patet in oratione hodiernē festiuitatis.
¶ Potest addi septima. s. ppter virtutē se-
xus hūani dignitatē. Nā humana natura
p̄stitit in duplici sexu zc. Ad quē exaltant
dū venit fili? dei in mōz: z voluit resurge-
re tertia die vt daret sp̄e vitis d̄ resurrexi-
ōe corporis: qz si ch̄is resurrexit z nos resur-
ge? j. Lox. xv. Itē Phil. ij. Saluatores
expectā? dñz n̄ie. ch̄i. q̄ reformabit corp?
humilitatē n̄re cōsi. corpi cia. sue. Longuū

ergo fuit qd mat resurgeret: vt daret spem
candē mliero de resurrectione. Et p̄firma
tur ratio. Nam hac rōne voluit fili⁹ dei d
mlere carnē assumere et nasci: vt dicit Tho
mas. iij. pte. q. xxxij. art. iij. Ultimo nota
historia bodierne festiuitatis etc.

In festo sancti Bartholomei
apostoli. Sermo lxxj.

Vos amici mei

Uelto. Jo. xv. Inter cetera bo
na necessaria homini i hac vi
ta est amicitia: qd sub quocūq; genere boni
cōtinet. Est em amicitia bonū honestū
vile et delectabile. Primo quidē est hone
stū: qd vera amicitia sup honestate et p̄u
te fundata est: vt pbat pbs in. iij. et bico.
Et Tull⁹ de amicitia. Nec sine p̄tute in
q̄ amicitia villo pacto esse p̄t. Qm amicitia
mūdanoz hoim nō est vera sed falsa: qd
dicif potius cōtuberniū q̄ amicitia: eo qd
fundata est sup vitio. Aut sup rebus diffe
rentib: puta ppter diuitias aut ppter fauo
re: aut qd deieri⁹ est ppter lenociniā. Dic
itra ista vt expedit. Ideo Hiero. ad pau
linū. Vera ei illa necessitudo est et christi
glutino copulata: quā nō vtilitas rei fa
miliaris: nō p̄ntia tantū corp⁹: nō subdo
la et palps adulario: sed dei timor et di
uinariū scripturaz studia cōciliant. Jo dicitur.
Prover. xij. Noli amic⁹ esse homi
ni iracundo: neq; ambules cū viro furio
so. i. peccatore: ne forte discas semitas ei⁹
et sumas scandalū anie tue. Secdo amicitia
est bonū vile. Qm sapiens. Nemo sibi
bi satis est: eget omnis amic⁹ amico. Unde
Eccl. vj. Amicus fidelis p̄tecto fortis: qd
aut inuenit illū inuenit thesaurū. Amico
fidei nulla est cōparatio: et non est digna
ponderatio auri et argenti itra bonitatem fi
dei illi etc. Nā vt ait Tull⁹ in lib. de ami
citiā. Amicitia est oim diuinaz humana
rūq; rez cuz beniuolētia et charitate sūma
cōsensio: qua qdem haud scio an excepta
sapientiā qdq; hominibz meli⁹ sit a dijs im
mortalibz datū. i. a dō immortalī. Diuitias
aliq; pponit: bonā alq; valitudine/ aliq; po
tentia/ aliq; honores: mli etia voluptates
beluā hoc quidē extremū est: illa autem

supiora: sunt caduca et incerta: posita non
tā in p̄silijs q̄ in fortune temeritate. Qui
aut in p̄tute summū bonū ponit: p̄clare il
li quidē faciū: sed bec ipa virtus amicitia
gignit et p̄tinet: nec sine p̄tute amicitia ee
villo pacto p̄t etc. Tercio est bonū delect
abile. Quid em vt ait Tull⁹ dulci⁹? qd
habere qd cū omia audeas sic loq; vt recuz.
Et infra. Nam et sedas res splendidiore
facit amicitia: et aduersas partes cōcans
q̄ facit leuiore. Ergo: si tantū bonū est
amicitia cū hoie virtuoso p̄tracta: q̄to ex
cellēti⁹ est et melior p̄tracta cū deo. Igif
debemus nisi totis viribz: vt euz ipso deo
amicitiā habeam⁹. ¶ Pro fundamēto ser
monis in q̄ ostendit mod⁹ acq̄rendi ami
citiā dei dixit d̄ ipso mō: q̄stio theologica.
¶ Querit vtz ad dei amicitia acq̄rendā
tenemur ipm deū ch̄m imitari in acti
bus suis. Arguit qd nō. Nos non tenemur
ad impossibile: sed nob est impossibile deū
um in actibz imitari: puta miracula facere
etc. Igif. ¶ In oppositū nos tenemur cō
formare volūtates nostras volūtati diuini
ne: sed volūtas diuina vult nos ch̄m imi
tari: vt patz p Paulū dicentē. Imitatores
dei estote: vt habet etiā Joā. j. dirigite vi
am dñi. sicut. j. Pet. ij. ch̄s passus est pro
nobis/ vobis relinques exemplū: vt seque
mini vestigia eius. Igif ad dei amicitia
acq̄rendā tenemur ipm deū ch̄m imitari
Et sic q̄stio manet p vtraz parte dubia.
¶ Ad q̄stionē respondendū est: fm Bo
nauē. in apologia. q̄ sunt tres differentie
actuz saluatoris nostri Iesu ch̄i: aliquid
actus saluatoris nri fuerūt excellentis po
tentie siue sciētie: vt miracula facere: sacra
ordinare: secreta cordiū reuelare: futura p
dicere. et loquēdo de istis actibz dicif ad
dubiu: qd ad dei amicitia acq̄rendā nō ten
nemur ipm deū ch̄m imitari: qd talia fa
cere nobis est impossibile. Alij fuerunt a
ctus saluatoris p̄descendēis clemētie: vt
cum p̄cōribz et publicanis comederet. et lo
quēdo de istis actibz dicif ad dubiu: qd be
ne tenemur ipm ch̄m imitari nō p̄bendo
fauore ipsi⁹ p̄cōribz. Sed ipsos et redar
guendo a p̄ctis suis. vt ipse ch̄s fecit: qd
ait Ricbar. sup. iij. sen. dif. xij. ar. ij. q. ij. si
cut corp⁹ naturalis patienti vno mēbro
compatiunt alia: et sibi hui⁹c subueniunt

In festo Bartholomei

ad bonā pſistentiam corpis in comparati-
one ad formā naturalis vite: sic ex necessi-
tate diuini pcepti/membra corpis mysti-
ci qđ est ecclie, tenent ſibiſuſcepce ſubueni-
re ad pſeruandā bonā vnitatē: & diſpoſiti-
onem ecclie in comparatione ſpūalis vite:
que eſt gratia ſpūſancti. In non tantū ſi
bſuſcepce ſubuenire tenent: qđ ad in-
digenſias corpales: ſed multo magis qđ
eum ad ſpūales orando: delinquentib; par-
cendo: ad bonū monendo: & delinquentes
corrigendo: Igitur zc. Et ait idem Richar.
ibide quia tamē corrigere: pceptum aſſi-
matum eſt. Reducit em̄ ad primū pceptū
ſcđe tabule: ad qđ reducunt omia pcepta
de bñficiō primis: ſi ergo tenemur cor-
rigere pctōres quod facere nō poſſumus:
niſi cuſ illis habitem? tenemur ch̄m imi-
tari in iſtis acerbis: qđ ſunt cū peccatorib;
habitare. Alij fuerūt actus ſaluatoris n̄rī
Jeſu ch̄iſti: ſuperogatiōis ac pfectōis tu-
ſtitie: vt p̄ginitatē ſeruare: mortē ſe expo-
nere: p inimicis exorare: & loquēdo de iſt;
actib; dicit idem Bona. vbi. ſ. di. q. tene-
mur p̄ſormare nos volūtati diuine: in his
que nobis dedit ex pcepto: ſi velim? am-
icitia eius habere: qđ iſto in mūdo duoy a/
micitiā habere poſſum? vni? eſt diabol?
quē per peccatū habem? alterius eſt dei
p quē p mādator obſeruantia inſtruimur:
ſi habem? amicitia diaboli/nō habebim?
amicitiā dei: qđ habet. L. qui militare poſ-
ſunt vel nō. l. iij. Nemo poteſt duas mili-
tias habere. Bar. v. nō poteſt deo ſerui-
re & mānone. Scribit. xxiij. q. vlti. q. ſunt
militēs ch̄iī nō debent ſtudere ſeculari mi-
litie: ſed oñtōto vacare. ff. d. re militari. l.
q. excubias. miles qui vīgilare vlt excubi-
as tenere nō vult: p truitone regis vel pa-
trie/ſtipendia militie nō recipiat. Habet
etiā de clerico nō residente lib. vj. c. vnico.
eccliaſtic? qui nō intereſt diuinis officijs
distributions qđtidanas nō recipiat. Ha-
bet etiā extra de p̄bend. ſz dignitatib; ha-
bens duas ecclias/alterā dimittere/ & al-
terā eligere compellit. Igitur ad dei am-
icitia acq̄rendā debemus imitari ch̄iſtū
mādara obſeruando: & nō q̄cum ad p̄mos
ch̄iī actus: de quib; intelligit argumentū
Iuxta yba p̄aſſumpta. Nos amici mei
eſtis zc. Acquiritur autem amicitia

dei quīnſupliciter.

Primo p puritatem innocentie,

Secdo p veritatem p̄nit.

Tertio p amorē obediētie.

Quarto p donū munificētie/ſeu mie.

Quinto p firmitatē patientie.

Om̄ib; predictis modis om̄es apoſtoli
li fuerūt amici dei: et ideo dicit thema lo-
quens generalit̄ de om̄ib; iſtis. Ios zc.
Sed ſpecialiter loquēdo beat? Barthol-
lome? om̄ibus predictis modis acquiſiuit
dei amicitiam: ſicut infra videbimus.

¶ Primo p puritatem innocentie. Ratio

quia ſilitudo eſt cauſa amoris. Eccl. xij.

Om̄e animal diligit ſimile ſibi zc. Deus

aut eſt puriſſimus & ſons inſinitus om̄is

puritatis & bonitatis. ergo p puritatē in-

nocentie efficit homo ſilis deo: & ideo ami-

cus. Proverb. xxiij. Qui diligit cordis mū-

ditia: habebit amicū regem. Et hac ami-

citia meret homo videre deum. Bar. v.

Beati mundo corde: quonā ipi deus vi-

debunt. Debet autē eſſe cordis munditia:

vt dicit Auctoritas allegata. quia cor eſt

ſons om̄i verbor; et actūz/ & qđ habet cor

mundū: habet om̄es actus mūdos/ & cogi-

tatiōes qđ ex corde exeunt: vt dicit Bar. xij.

Contra p imunditiaz cordis ſeparat hō

ab amicitia dei. Sapie. j. Peruerſe cogi-

tationes ſeparāt a deo. Hanc cordis mū-

ditia habuit a deo beati Bartholo. quia

ipſe ſicut & ceteri ap̄li p̄ſeuti ſunt purita-

tē innocentie p baptiſmū: om̄es em̄ bapti-

zati fuerūt: vt dicit Aug. ſup illud Jo. iij.

Qui lotus eſt nō indiget: niſi vt pedes la-

uet zc. Et in decretis de conſe. di. iij. Si

eos. ¶ Secdo acquirūt amicitia diuina p

veritatem penitētie. p̄s. cvij. Sibi alieni

gene amici facti ſunt. Nota Alienigenē. i.

peccatores qui ppter pctā alienati ſunt a

deo: & receſſerunt ab eo longe: nō diſtan-

tia localit̄: ſed differentia formali. Eſa. liij.

Iniquitates veſtre diuilerūt inter vos et

deus veſtrū: & peccata veſtra abſconderūt

faciē eius a vobis. p̄s. Longe a pctōribus

ſalus. Item. Prover. xv. Longe eſt deus

ab impijs. Sic & ille iuuenis diſſolue? re-

ceſſit a patre in regione longinquā. Luce.

xv. Hoc modo beatus Bartholo. ſuit ami-

cus dei: quia q̄uis nō legat de eo/ qđ pecc-

catū mortale comiſerit: tamen maximā pe-

nitentia faciebat et maxie in orando. Nam cunctis flexis genibus per diem orabat: et cunctis per noctem propter hoc interrogat demon de eo dixit. Amicus dei omnipotentis est: et ideo venit in istam: ut omnes deos in die euacuet. Porro aliter si vultis esse amici dei facitis penitentiam. Gal. v. Qui christi sunt scilicet amici carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. Tercio acquiritur amicitia diuina per amorem obedientie. Joa. xv. Jam non dicam vos seruos sed amicos. Et infra. Vos amici mei estis: si feceritis que precipio vobis. Contra per inobedientiam efficitur quis inimicus dei: sicut patet de Saul qui propter inobedientiam reprobatus est a deo: et tandem regno priuatus. j. Reg. xv. Et de Adam propter cuius inobedientiam tota sua posteritas diuino iudicio damnata est. Rom. v. Propter unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi. Nota exemplum de Torquato romano principe qui occidit filium propter inobedientiam. De quo Aug. in v. de ciuit. dei sic ait. Torquatus filium non quia contra patriam sed etiam contra patriam quia contra imperium suum. Contra quod imperauerat pater imperator: et ab hoste prouocat iuuenili ardore pugnauerat: licet vicissim occidit: ne plus mali esset in exemplo imperij precepti quam boni in gloria hostis occisi. De illo. Et hoc etiam de iure ciuili est. Nam de iure. In bello quod rem a duce peribita fecit: aut mandatum non seruauit: capite punitur etiam si res bene gesserit. l. ij. §. in bello. ff. de re milita. Isti modo acquirit amicitia dei beatus Bar. Dic. v. §. in sermo. magistri Vincentij pre. ij. Quarto acquirit amicitia diuina per donum munificentie sive misericordie: quia misericordia miro modo diuinam iracundiam placat: indulgentiam aduocat. Bar. v. Bui misericordies: quoniam ipsi misericordiam presequuntur. Et petra relaxat. Dan. v. Peccata tua eleemosynis redime: et iniquitates tuas misericordie pauperum. Et Ecclesia. Facite eleemosynam: et ecce ipsa orat pro vobis: quia si cur aqua exstinguit ignem: ita elemosyna extinguit peccatum. Et Luce. xj. Quod superest date elemosynam: et ecce omnia munda sunt vobis. Et hoc est quod dicit dominus. Luce. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut cum defeceritis recipiant vos

in eterna tabernacula. Item amorem diuinum prouocat: eo quod misericordia facit hominem similem deo. Similitudo autem est causa amoris. Bar. vj. Estote misericordes: sicut et pater vester celestis misericors est. hoc modo acquirit etiam amicitia dei beatus Bar. sic patet in mia quam exhibuit filie regis ipsam sanando: et totum regnum Indie a potestate diaboli liberando.

Quinto acquirit amicitia diuina per firmitatem patientie: quia sapiens homo nunquam aliquem putat sibi amicum fore: nisi ipsum aliquando in aduersis probauerit. Ideo dicitur Eccl. vj. Si possides amicum in tentatione posside illum: et non facile credas ei teipsum. Et infra. Est autem amicus socius in mensa: et non permanebit in die necessitatis. Item Prover. xij. Qui negligit damnum propter amicum suum stultus est. Stultus est qui emittit equum in nullo probatum: sic fatuus est qui illum credit amicum: cuius nunquam habuit aliquod experimentum. Unde et Philippus rex macedonum arguit valde litteris filium suum Alexandrum: quod illos sibi amicos esse credebat quos pecunia: et donis sibi familiares fecerat. Ratio: quia non erant probati aduersis. Nota exemplum de Damone et Pythia quod refert Valerius li. iij. de amicitia. Ideo et deus: ut probet homines an sint amici veri sunt illos quandoque examinat aduersis: et sic exhibent patientiam: vere amici dei sunt. Alioquin falsi sunt amici. Contra quos perqueritur christus dicens. Amici mei et proximi mei: aduersum me appropinquate. et sic et qui iuxta me erant de longe steterunt etc. Et Iudith. viij. Abraam pater vester tentatus est: et multis tribulationibus perbatus a micus dei effectus est. Ideo non debemus terri in tribulationibus: quia per illas acquirere possumus amicitiam dei: quod potens est recopansare etc. Sic non timeat probus miles equum amittere: cum illi scit sibi reddendum meliorem a rege. Sic qui perdit propter christum corpus mortale et graue: resumet ab ipso immortale et gloriosum. Ideo non debemus timere corpus perdere propter christum. Luce. xij. Dico autem vobis amicis meis ne terreamini ab his quod occidunt corpus: et post hoc non habent amplius quod faciant. Ideo de apostolis cantat in ecclesia. Isti sunt triumphatores et amici dei: qui contemnentes iussa per-

In festo sancti Augustini

etiam meruerunt premia eterna. mo coros
nant et accipiunt palmam. Iste mo acquirit
amicitiam dei beatus Bartholomeus: quia ma
ximam patientie firmitatem exhibuit. pro christo
mortem aspernam subeundo. Vide super
in sermo magistri Gincen. pro ultima. Ame.

In festo sancti Augustini
epi et confessoris. Ser. LXXVII.

Lucerne arden

Luces in manibus vestris. Luc. xij.
Pro declaratione sciendum: quod in sa
cra scriptura virtutes infuse habentur de
tot virtutum iustificatione. Lucerne dicitur
ardentes. Hoc probatur ratione et auctorita
tate. Ratio est ista: quod sicut lucerna illumi
nat domum tenebrosam et sic quia anima est in
peccato mortali est tota tenebrosa: quod sicut
in tenebris nihil videt: et quia vult ambula
re dat faciem in murum. vel pedes impingit
in lapides et sic existens in peccato mortali
non videt neque deum per devotionem: neque se
per cognitionem et neque considerat mundum
per despectionem: quod labilis est et currimus ad
mortem. Omnes morimur et sicut aque dis
labimur in terram quod non reuertunt. ij. Reg.
xiiij. Neque considerat infernum: ad quem perat:
neque periculum suum in quo stat. Verbi gratia.
de persona supbia et. pone in practica si videt
de talibus potest dici illud. Nescierunt neque
intellerunt: in tenebris ambulat. ps. Et
alibi. Posuisti tenebras et facta est nox: in
ipsa terra omnes bestie silue. i. peccatores mun
di: qui dicunt bestie eo quod sicut bestie sequuntur
motus sensualitatis. Quia superbus est sic
leo. Avarus est ut vulpes. luxuriosus ut
porcus. Homo cum in honore esset non intel
lexit comparatus est fumis in inspirationibus.
Tales ergo pertranseunt in nocte: et ideo
impingunt in murum tentationum et lapides
peccatorum et frangunt sibi faciem anime quod est
lumen rationis naturalis. De quo. ps. Si
gnatum est super nos lumen et contra quod faci
unt quando peccant. Prover. iij. Iustorum se
mita quasi lux splendet pedit et crescit us
que ad perfectum diem. Via impiorum tenebro
sa nesciunt ubi contrariant. Sed quando virtu
tes infunduntur a deo statim illuminatur do
mus cognoscendo deum: se mundum et periculum

suum. Ideo deus tunc habitat ibi et. Pa
ratio. Auctoritas allegorice. dicit deus per
filio suo Iesu christo. Facies lucernas septem
et pones eas super candelabrum ut luceant ex
aduerso. Ezo. xxi. Nota. Lucerne septem. i.
septem virtutes oppositas septem vitis cas
piralibus. Super candelabrum. i. metis huma
ne. Vel super candelabrum. i. fide Iesu christi
super quo fundantur virtutes omnes: sicut lu
cerne in candelabro. j. Cor. iij. fundamen
tum et. Ut luceant ex aduerso: quia contra
peccatum superbie lucet virtus humilitatis:
contra peccatum auaritie lucet virtus libera
litas et. sic de alijs. Cum ergo beatus Au
gustinus fuerit plenus virtutibus. Ideo recte
dicitur thema. Lucerne arden in manibus
vestris. sunt in manibus vestris. Nota. In
manibus. Multi habent lucernas. i. virtutes
in oculis sicut illi qui student bene et legunt
de virtutibus. Alii habent in labijs tantum
do sicut illi qui bene predicant de virtutibus:
nihil disputant vel docent alios. Alii in
auribus: sicut qui me auditis predicantem et.
non sufficit: sed oportet habere in manibus. i.
in operationibus: alias contra tales dicit apostolus.
Qui confitent se nosse deum: factis autem non
gunt. Titu. j. Item. ps. peccatori aure dicit
deus et. Nemo potest ponere propter id quod
positum est quod christus. Iesus. Glo. i. fides
Iesu christi. Item Aug. Ubi deest cogni
tio veritatis: falsa est virtus etiam in op
eribus moribus. Beatus autem Aug. operabatur ea quod
de virtutibus sciebat et predicabat. Ideo habebat
lucernas in manibus. Et potest verificari
de eo ysaia prophetia Sacharie: quem cum an
gelus suscitasset a somno dixit. Quid tu vi
des? Respondit: vidi et ecce candelabrum aureum
et septem lucerne et super illud Sacha. iij.
Candelabrum aureum totum est beatus Augu
stinus. Alii doc. dicunt lucerne. Nemo ac
cendit lucernam: et in abscondito ponit et.
Sed beatus Aug. dicit candelabrum super quod
sustentant lucerne: quod audeo dicere quod o
culus doc. qui venerunt post eum sustentant super
eius doctrina sancta pura et catholica: sicut
aurum purissimum. Pro fundamento fimo
nis in quod agitur de virtutibus ipsi? Augusti
nus: oritur de ipsis virtutibus et perit in mo
ralibus theologicis questibus. Quia
Virtutes morales sunt in voluntate

sicut in subiecto: Arguitur qd nō. At pbs. j. etb. qd sunt in parte irrationabilis. et cōmē tator exponit qd in ea q media est inf plā/ tatiua z rōnāle: talis nō est volūtas: s; ap pete? sensitū? igit. ¶ In oppositū vire? est p se pncipiū act? laudabilis: vt ait Ari sto. j. etb. nullū aut debet laus nisi volūta rie agēti. Igit ei? est vire? cur? ē p se libere agere: illud est volūtas. q virtutes mora/ les sunt in voluntate sicut in subiecto. z sic qstio manet. p vtracq pte dubia. ¶ Ad q? stione rōndendū est fm Sco. sup. ij. sentē. dist. xxxij. q. j. q licz volūtas sine habitu possit in actu rectū etiā moraliter bonū. nec tñ hoc sed z intellect? pōt in rectū iudiciū sine oī habitu intellectuali. Prim? em act? rectus intellect? z pma actio vo/ lūtaris recta pcedūt habitū: etiā fm quē cūq; gradu. qz ex eis gñat qd pmo in/ est de habitu. tñ sicut in intellectu vlt pū mū actū vel p plures act? elicitos recte ge nerat habitū prudentie: ita etiā p ipm re ctū eligere psonū recte rōni vlt recto dicta mini rōnis vel p mltas electiōes: gñat in volūtarie virtus recta inclinās ipaz ad re/ ere eligendū. qd pater. qz pū naturāl el/ git volūtas qd ipa vlt rō aliqd imper appe titū sensitū. Rō em nō videt attingere appetitū sensitū: nisi mediante volūtarie q est ppete rōnalis. volūtas aut p/ us vult aliqd in se q imper potētie in feri ori actū. Circa illud relinquit q virtutes morales sunt in volūtarie tanq i subiecto. et de istis loquit magr ibidē. Iustitia est in subuētiēdo miseris. Prudentia in pcauen/ do insidijs. Fortitudo in pferendis mole/ stijs. Tēpantia in coercēdis delectatiōib; ptauis. igit. Et ad argumentū dī: ad oēs auctoritates pcedēdo qd affirmāt: scz q in appetitū sensitū est qdā qltas q pōt di/ ci pū: scz min? ppete q illa que est in vo luntate inclinans ad electionē: z q rū pū/ rum Augustini volūtas referta fuit iuxta verba zc. q qlibet doctor est pnt? ad p/ bandū dictū suū: si potest adducere vñā auctoritatē Aug. Nota. Lāpas ei? scz la/ pientia. sepr lucerne. i. sepr pntes qd ha buir p sepr pēta mortalia: de quib; nūc predicabo.

Prima pntis eius fuit humilitas/ ptra superbiam.

Secūda paupias/ contra auaritiā.

Tertia castitas/ ptra luxuriā.

Quarta charitas/ contra inuidiā.

Quinta abstinentia/ ptra gulam

Sexta patientia/ contra irā.

Septima diligentia/ cōtra acidiā.

¶ Prima vire? zc. Humilitas: qd patz. qz scia inflat. j. Cor. vij. Ponat practica de doctorib; famolis: qz toti sunt inflati zc. Dic h primo quō fuit heretic? z postea p cib; matris z pdicatiōib; Ambrosij pueri/ sus zc. Sed brūs Aug. cū esset arca scie z famolisim? in oī orbe terraz: tñ erat ple/ nus hūilitate. Fuit em adeo subtil? q oēs artes qd liberales vocāt/ sine magro vidē cit. Et tñ hūilis fuit adeo q ppter vitādū vitū vane glie nolebat habitare i ciuita/ tibus zc. Un cātat ecclia. Post mortē ma/ tris reuersus ē Augustin? ad agros ppi/ os zc. Itē cū brūs Valeri? hyponen? au dita ei? fama veller ordiare eū sacerdotē: restitit. tñ licz inuitum) pbiū ordinauit. Dic h ptra pbiros hodiernos zc. q sunt rē baldi: luxuriosi: auari zc. cū tñ deberēt tes/ nere vitā angelicā: eoq in scptura dicātur angeli. Labia sacerdotis custod. sciam: z le/ gē requit de ore ei? q angelus dñi exercit tuū est. Salach. ij. Facit? q pbi/ monaste riū clericorū mox instituit: z cepit viuere p regulā sub scris aplis pstituta: z fugiebat ciuitates in qb; epi erant: ne forte eligere tur in epm. Ad idē facit etiā qd legit i li. pfectionū. Fuit em tāte puritat? z hūilita tis vt etiā minima pctā q apud nos nullo la vel minima reputant? pfacebat deo. sic ē illud: qz cū puer esset ludebat ad pilā cum ad scholas ire deberet. Itē de eo q nole/ bat addiscere vel legere nisi vi a parentib; vel magistro vigeret. Itē de eo q de cella rio vel mēsa aliqd furabat/ vt pueri luden tibus daret. Itē de eo q fabulas poeraru/ sicut fabulas Eneē cū adhuc puer esset se benter legebat: et Didonē mortuā propē amore plorabat. Itē cōfitef ibi de odorib; tu: de auditu: de visu. pferim de eo q do/ mi exites/ araneas muscas suis reitib; ca pientes nimis attēte pspexit zc. Dic quō Valeri? faciebat eū pdicare coraz se. Itē quō eum epm fecit fieri zc. licz oīno recu/ sarer. Vide. xl. dist. Ante oia. Sed hodie secus: quia pū? magis curabant de ania/

In decollatiōe Joānis bap.

bus q̄ de redditib: hodie p̄tra. Jo Sāp. vj. Judiciū durissimū his q̄ p̄fūt fier. U/ des. in ser. bri Blasij p̄re. ij. ¶ Scda lu/ cerna. i. vire? fuit paupras spualis Jaua/ ritiam. Dic quō nō virebat p̄ciolis vestib. De redditib: Jo episcopat? redimebat cas/ ptiuos. vide. xij. q. ij. Luz. et alij paupes/ rib: erogabat. Nō aut paupes moriūtur fame zc. Irē si aliq̄s volebat relinq̄re ec/ clesiā herede/ infrogabat si habebat filios et p̄sanguineos paupes. z si sic: diuidebat illis hereditatē. Vide. xvij. q. iij. in fi. sed mō zc. sciebat em regulaz ch̄i dī. Videre et caute ab oī auaritia Luc. xij. Hora ab oī zc. Gab ysurā: furto: rapina: simōia zc. Bn paupes spū: qm̄ ip̄oz ē regnū celoz. Bar. v. Hora etiā q̄ de vastis vñicis ali/ qm̄ iubeat frāgi et cōflari et indigētib: dispensari. ¶ Tercia virt? ē castitas. No ra quō nolebat q̄ foroz sua sancta: nec etiā nepres sue irarēt palatiū suū dū ellz ep̄s. Hora p̄ cautela castitat. Ideo Hierony. Hospitiolū tuū aut raro: aut nunq̄ muli/ erū pedes terant. qz nō pōt cum dno toro corde habitare q̄ femiaz accessib: copulat. Femina quā bñ viderz cōuersantē mēte di/ lige. nō corpali frequētia. Origē ad Ru/ sticū. z trāsumptiue in deceret. xxiij. dist. Hospitiolū zc. ¶ Quarta: charitas er/ ga deū et p̄ximū. Erga deū. qz fiebat vber rime in hymnis z canticz: suauē sonantis ecclie vocib: vebemēter affect? Uñ z can/ rat ecclia. Vulnerauerat charitas ch̄i cor/ el? et gestabat verba eius in viscerib: qm̄ sagittas acutas. Irē erga p̄ximū p̄dicā/ do: cōuertēdo p̄ccōres: z ardēdo salutes p/ ximoz. iuxta illd: Dō vt charitas vestra magz ac magz abūdet. j. Tim. j. Irē nun/ q̄ volebat audire detractiōes p̄rioz. Uñ in mensa habebat sc̄p̄os p̄sūs. Quisquis amat dicis abentū roderē vitā: Hāc mē sam indignā nouerit cē sibi. Irē nota quō nunq̄ iter amicos iudiciū sumebat: sed i/ ter ignotos: qz. sc̄er amicis ellz vñū p̄ditu rus. i. p̄tra quē p̄ferret iniam. ¶ Quinta abstinentia: vitā ch̄i tenuit: semp ieiuna/ bat: nunq̄ comedebat carnes: et in mensa magis lectiōē aut disputatōez diligebar q̄ epulatiōez. Tria a brō Ambrosio se di/ dicisse ait zc. Prio q̄ vxorē nunq̄ cuiq̄ pe/ teret. Secūdo q̄ militare volentē ad h̄ nō

cōmendaret. Tercio q̄ ad cōsultā inuitat/ tus non irer: ne tempanie modū p̄deret. iuxta consiliū ch̄risti dī. Attendite vobis ne forte grauent corda v̄a crapula et ebri/ erate Lu. xxi. ¶ Sexta fuit paciētia i in/ iurijs sibi factz: etiā a suis clericz: ip̄m iudi/ cantib: de hypocrisia. et etiam ab hereticz. Uñ dicebat inf se p̄xim non ē interficere Augustinū: z occisoz: asserēbat oia p̄cā sua esse a deo dimittenda. z sepi? ei mortē intētabant zc. Et ideo In paciētia v̄a possidebitis anias vestras Lu. xxi. Dicb de insidijs hereticoz zc. ¶ Septima fuit diligētia: qz p̄ter illud ep̄s qd̄ necessitatē nō erat necessario indulgēdū: semp aut ozabat: aut studebat: aut scribebat: aut p̄a/ dicabat zc. Propter h̄ deus sibi fecit du/ as gr̄as. Primo gr̄am miraculoz. Dican/ tur h̄ aliq̄ miracula. Scdo dedit sibi ex di/ ligentia sui laboris quō insudauerat in vi/ nea dñi sabaoth denariū diurnū p̄curat/ torē suū. i. ch̄m Bar. xx. Dic et mortē p̄ciolam in qua etiā non fuit occisus h̄ vñ ligēs. Hā seprē p̄. p̄niales scribi fecit.

In Decollatione sc̄i Joānis baptiste Sermo LXVIII.

Decollauit he/ rodes Joānē in carcere Bar. vj. Pro introductiōe nō. q̄ ec/ clesia ter in anno facit festū de beato Joā ne bap. Prio de sua natiuitate. Rō: qd̄ fuit mirabilis: tum qz fuit ei? conceptio p̄nū ciara p̄ angelū: tum qz fuit sc̄ificat? i vte ro: rii qz fuit p̄p̄a anteq̄ nar? : rii qz in nati/ uitate ei? miraculū p̄tigit de loq̄la pat̄z zc. Jdo Lu. j. Sp̄s sc̄to repleb̄ adhuc ei? vtero matr̄: lucet m̄lti in n̄titate ei? gau/ debunt. Propter hoc de nullo alio sc̄to fit festū n̄titatē post ch̄m z virgine. Secūdu dū festū fit de sua vita singulari q̄ fuit mi/ rabilis in q̄tuor. Primo i etate tenera: qz iuit ad desertū: in q̄ stetit. xvj. annis. Scdo cundo in cibo et potu. Dic zc. Tercio i ve/ stitu. Quarto in p̄dicatōe. qz p̄dicauit ve/ nisse/ z indice eū oñdit: z etiā p̄dicauit ad p̄fectionē vite reuelauit angelus Sachar/ rie dī. Est em magn? corā dño: ymū et fl̄

cerā nō bñbet zc. Lu. j. De hoc facit festū
ecclia in terra z q̄ta dñica aduent⁹. Ter
tū festūz fit de morte ei⁹. et hoc dñr thema
Decollauit zc. ¶ Pro fundamēto sermo
nis in quo agit de decollatiōe scti Joānis
q̄ fuit decollat⁹ ex eo q̄ Herodē publice ac
cusauerat de Herodiade vxore fratris sui
Philippi: oris de accusatione publica the
ologialis questio
¶ Querit Itē secreta admonitio debe
at pcedere publicā accusationē siue denū
ciationē: Et q̄stio tangit vtrū sanct⁹ Joā
nes fuerit iuste carcerat⁹ z decollatus. Ar
guis q̄ secreta admonitio nō debeat pcedere
re publicā accusationē siue denūciatiōez.
grauior em est accusatio q̄ denūciatio. sed
ad publicā accusationē pōt alius pcedere
nō precedente secreta admonitioe. q̄ sicut
dñr extra de accu. q̄l. i. z q̄n. et. s. debet. accusa
tionē dñr pcedere legitima inscriptio. non
dicit admonitio. ¶ Monitio nō debet pcede
re denūciationē. In oppositū hñ Bar.
xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹: corri
pe eū inter te z ipm solū. ¶ Monitio secre
ta debet pcedere denūciatiōem siue accu
sationē. Itē extra de accu. qualiter z q̄n. z
s. debet. denūciationē dñr pcedere charita
tīua monitio. ¶ Secreta admonitio dñr pced
ere publicā denūciatiōez siue accusatiōez.
et sic questio manet pro vtraq̄ pte dubia.
¶ Ad q̄stiones rñdendū est fm Rich. de
media villa sup. iij. sent. di. xlix. ar. ij. q. iij.
q̄ p̄m p̄m aut ē publicū aut secretū. si
publicū: nō ē necessariū secretā monitiōez
pcedere denūciatiōem siue accusatiōez. q̄a
sic dñr extra de pe. z re. c. j. manifesta p̄cā nō
sunt occulta correctōe purgāda: sed mani
feste: vt ei⁹ pena aliq̄ terreant. vñ apl⁹. j.
Tim. v. Peccātes corā oib⁹ argue vt cess
timorē habeāt. q̄z ratiū dñr ēē exēplū alioz.
Si autē ē secretū: distinguēdū ē. q̄z aut tar
datio denūciatiōis ei⁹ pbabilr p̄teret i no
rabile nocumētū p̄ioz corpale: seu spūale.
vt si aliq̄s tractaret occulte: quō ciuitas ho
stib⁹ traderet: vel occulte hoies auerteret
a morib⁹ vñ a fide. Aut nō iminet tale pi
culū. Si sic: festinandū ēē pcedere ad de
nūciationē: nec ē necessariū expectare q̄us
q̄ pcedat secreta monitio. q̄z mag⁹ cauē
dū est de rñmētū boni corpalis z spūal⁹ rei
publice q̄ fame ipsi⁹ p̄cōis. Si aut pec

catū est occultū: neq̄ p tardatiōe denūcia
tiōis iminet tale piculū: adhuc distinguē
dū est. q̄z aut pbabilr credis p p̄cōem et
signa p̄cōis et alia q̄ per pbabilitatē p̄nt
aggravare q̄ hñ circa eum p secretā admo
nitionē nō pficeret. sed ille mag⁹ expectat
ref⁹ z corrigentē: et p̄monit⁹ subfugere q̄
reret vt corrigi nō posset: tūc nō dñr secreta
monitio pcedere denūciatiōem: nisi secre
ta monitio pficeret circa ip̄s. Sequit his
obseruat⁹ q̄ secreta monitio nō dñr pcedere
publicā monitiōem siue accusatiōem. Ad
argumentū dñr: q̄ nō valet. q̄ effect⁹ accu
satiōis cū de crimine criminalr agit est ac
cusati⁹ depositio: si accusatio fuerit legitī
me pbata. extra de accu. sup. his. hic aut ef
fectus nō hñet p secretā admonitiōem. sed
effect⁹ denūciationis est illi⁹ cui denūciat
correctio. et hñ hoc p̄sequit p admonitiōem
secretā. His dicit sctus Joānes bap. non
fuit iuste carcerat⁹ neq̄ decollat⁹ arguen
do Herodē. q̄ ei⁹ p̄cā erat publicā. de q̄
fit sermo iuxta p̄ba passūpra: Decollauit
Herodes Joā. in carcere. et sic de alijs.
¶ De isto q̄ martyrio p̄dicabo tria p̄nt
Prīmū punctū erit de sua captiōe car
cerali.
Scdm de sua passione martyriali.
Tertiū de sua sepelitione corpali.
¶ Prīmū punctum est de sua captiōe
carcerali: quam possumus dupliciter con
siderare.
Primo p comparatiōem ad ch̄m. z tunc
ista captio habuit altam puententiā.
Scdo p comparatiōez ad Herodē. z tūc
habuit magnā iniquitatē z malitiā.
¶ Primo q̄ modo zc. habuit magnā con
uenientiā. Ratio: q̄z christus dñr sol i scri
ptura. Hoc patet rōne z autoritate. Ra
tio: q̄z sic sol illuminat zc. sic ch̄s illūinat
uit rotū mōm. Joā. j. Erat lux vera zc. et
Joā. x. Quādiū sum in mōdo lux sū mōi.
Item calefacit et inflāmat corda hominū
in amore dei. nec est q̄ se abscondat a calo
re eius. Item sicut sol obscurat per inter
positionem nubū nō in se sed respectu no
strū: sic christus in mentib⁹ nostris obscu
rat per diuitias et affectus terrenaes zc.
Ps. Sup̄cedit ignis z non viderunt so
lem. Item facit fructificare homies in bo
nis opib⁹. i. meritorie merendo padissim.

¶

In decollatiōe Joānis bap.

Ego sum vltis vera et vos palmifces: qui manet in me et ego in eo: hic fert fructum multū Joā. xv. Et ibidē. Ego elegi vos et posui vos vt eatis et fructū afferat. zc. Pater rō. Autoritas Malach. iij. Quiet vob timentib nomen meū sol iustitie zc. Hora timētib nōm meū zc. Ideo dī be are p̄gini Felix nāq es zc. Quia ex te or tus est sol iustitie zc. L̄ris ḡ dicit sol. bea tus Jo bap. dicit lucifer. Rōne et auctori tate. Ratio q̄ sicut lucifer p̄cedit solē: sic Jo bap. ch̄m. Et sicut lucifer videt ma ior alijs stellis: sic inter natos mulier nō surrexit maior Joāne bap. Dat. xj. Qui toritas. Nunq̄ p̄duces lucifer i tpe suo. Job. xxxvij. Sicut ḡ oriente sole lucifer abscondit q̄ nō ampli videt a nob: sic cō grūū fuit vt ch̄s sole iustitie iam effundē te radios vite et doctrine sue: lucifer se oc cultaret in secreto carceris et mortis. Pater cōuenientia. Autoritas de h̄. Dic h̄storiaz q̄ pontif Joā. iij. de discipulis Joā. mort ex inuidia: q̄ dixerit Joāni: Rabbi q̄ erat tecū trās Jordāne cui testimoniu phibui stit: ecce hic baptizat et oēs veniūt ad eum zc. Rn Joā. In h̄ gaudiū meū iplerū est Illū oportet crescere: me autē minui Jo. iij. Hora gaudiū. q̄ gaudebat Joā. q̄ dō do ctrina sua n̄ illuminabat p̄ infusione vt do ctrina ch̄i. nec baptisim⁹ suus p̄ferebat re missione p̄cōp sic baptisim⁹ ch̄i. Si autē volum⁹ cōpare Joānis captiōez ad He rode: Dico q̄ fuit maria malicia et iniusti tia. q̄ qd iniustius q̄ carcerare tā sc̄m ho minē p̄ luxuria zc. et p̄ oportunitatez et iniquitatē herodiadis zc. ad cur⁹ instātiāz fec̄ Herodes eū capti: cū pluries restitit⁹ oportunitati ip̄i zc. De h̄ b̄i Dat. xliij. et Dar. vj. Dic h̄storia sic h̄i i legēda. No q̄ duo p̄ctā fuerūt cā captiōis et mortis Jo annis bap. luxuria et gula. Doral h̄ ha bem⁹ tres doctrinas. Una tāgit homines Scda mulieres. Tertia ciuitatū rectores Pro p̄ma nota q̄ Herodes venit ad hoc malū p̄pter oculos: respiciēdo pulchritu dinē illi⁹ Herodiadis. Jdō cauere oculos zc. Ideo Hiere. loq̄ns in p̄sona iuuenis q̄ libet respicit dr. Oculi me⁹ depda tus est aniam meā: in tuncē filiabo vrbis mee. Thien. iij. Hora depredat⁹ zc. q̄ oia merita p̄cedētia p̄dit zc. Sed mō veniūt

hoies ad eccliam vt videant mulieres zc. Scda doctrina tāgit mulieres q̄ n̄ p̄mit tant se videri: nec triffare zc. Fugite font cationē et nolite locū dare diabolo. j. Cor. vj. Tertia doctrina tāgit rectores ciuita tū zc. q̄ puniat et corrigat p̄ctā notoria. si cut Joānes bap. n̄ correxit p̄ctm herodis q̄dū fuit occultū: sed postq̄ fuit notoriū ij. q. vj. Negligere. lxxij. ol. Error. et fa cit qd nota. in c. Quāto. de sen. et cō. zc. fa cit apls. j. Cor. v. Dīno audif iet vos for nicatio zc. Nescit⁹ q̄ modicū fermeti torā massam corrūpit. j. Cor. v. Scdm p̄i crū est de sua morte martyriali: de q̄ dicit thema. Decollauit zc. Hora p̄ctā. Post q̄ Joā. fuit cap⁹: illa inq̄ mulier nō q̄d uit dicere intra se. Jste fugiet de carcere: vel liberabit a p̄pō zc. Ideo tractauit fil cū Herode eūz occidere zc. Dic practice quō tractauerūt cōsūtū in narali Hero dis zc. Dic h̄storia. Et nota q̄ p̄pter iura mentū nō debuit herodes Joāne occide re: vt nō. in c. Lū iuramēto. de homicidio Et. ij. q. iij. c. ij. et c. Unūq̄sq̄. ibi vide vbi h̄i q̄ duplici rōne istud iuramētū nō obligabat Herodē. Primo: q̄ ebr⁹ iurā uerat. et iō nō obligabat p̄pter defectū cō sensus. xv. q. j. Sane. Scdo p̄pter crudeli tatē: q̄ iuramētū nō est vīculū iniquitat⁹. ij. q. j. Si aliqd. et. q. iij. Infecia. Do raliter nota h̄ duo. Primo q̄ Joā. bap. est martyr. Et iō cātat ecclia. P̄potes mar tyer eremiq̄ cultor zc. Et tñ nō p̄ fide mo rit: sed p̄ iustitia zc. Jdē siq̄s morit q̄ rei phendit blasphemū v̄ aliqd p̄ctm mortā le/ esset martyr zc. Dic h̄ put expedit. Jo ch̄is B̄i q̄ p̄secutionē patiunt p̄t iusti tia Dar. v. nō dicit: p̄pter fidē. Jo si mu lier p̄tradidēdo hōi nō vīro morit: vel si n̄ p̄senties marito i aliq̄ inbonesto occidat: martyr est. Jdē si famulus dñi vel vasa lus regi zc. Propter h̄ d̄r Pe. Nemo vīm patiat q̄i homicida aut fur: aut maledic⁹ aut alienoz appetitor. si autē vt ch̄ian⁹ n̄ erubescat in isto noie: sed si qd paritū p̄t iustitiā b̄i. j. Pet. ij. z. iij. ca. Scdo nota p̄tra cōsūtū et cōmelatiōes q̄ fuit hodie. Item p̄tra saltus et choreas zc. Tertiū punctū est de sua sepultura corpali. Inue nio q̄ b̄iūs Joānes tres hodie habuit sep ulturas. Unaz corpis. Scdam capitis.

nota baptisim

Tertio anie. De prima dicit euangelii q
discipuli zc. Secunda sepultura fecit illa
mlier: qz times ne Joanes resurgeret si cu
corpe sepultu fuisset caput: fodit in pariet
re palatij: z ibi posuit caput: et sepe vide
bat illud: times ne resurgeret et insultabat
capiti. h bñ huius iniquitas sue digna dedit
pena: qz cum semel teneret caput illud i ma
nibus ei insultando zc. vino nutu caput ipm
in ei facies inufflauit: z illa prin expirauit.
cur? aia cum diabolis zc. Filia po ei?
cu sup glacie tripudiarer: sub ea glacies re
soluit z illa i aqz priuuo pfocat. z mo tri
pudiat cu diabolis in inferno. Herodes at
in exiliu missus ab imparore: ibide misera
biliter vitas finituit. Tertia sepultura anie
fuit in limbo scroz patru. Hora q qtuor
sunt loca in inferno zc. Aia g Joanis no
fuit ad celum zc. Dic qre: sed ad limbum.
Ideo David. Quis e dñs qz viner z no vi
debit morte: eruet aiam sua de manu infe
ri: qñ diceret nullus. Cogitate quò scilicet pa
tres interrogauerunt aiam Joa. quis erat.
Rñdit. Ego sum ille de quo scripsit Eia.
Ego vox clamantis in deserto. et nūciauit
qz Bessias erat nax: z statim ad limbus
descensu: p liberatione eoz. Dat. b. xj.
Tu es q ventur es: an aliu expectamus?
Hora ventur es. i. in limbu parz fm Gre
go. Cogitate quale gaudiu habuerit zc.
Doral: magna gracta est hodie: quia sta
tim agit tanua padisi hoi vere penitenti. so
piani agite appro. em regnu ce. Dat. iij.

In natiuitate gloriose virgi
nis Marie Sermo LXIX

Memoria mea

In generatioe seculoz. Eccl.
xviij. Istò sbu bz i piona vir
gis. Memoria mea. i. mee natiuitatis: i ge
neratione seculoz. Pro declaratioe scien
du q in sumā sūt duo secla. Primū est ere
aturaz spūaliū z incorruptibiliū. et istò ē
celū empyren: de quo dē Strab⁹ sup Ge
ne. ca. j. Celū empyren mor vt creatuz est
sanctis angelis repletuz est. Secundū est
creaturaz corpaliū z corruptibiliū. z istò
est terra: que licet sit pmanens: tñ creature
corpales in ea existentes sunt corruptibi

les. Eccl. j. Generatio preterit z generatio
aduenit: terra autē in eternū stat. De istis
duobz dē Gen. j. In pncipio creauit deus
celū z terrā. Dico g q creatio istoz duoz
seculoz potest dici generatio: quia pñe
sumendo termini differant: tñ assumunt
qñqz vnū pro reliquo. Rñ: quia sicut crea
tio ē pncipiū oim rez: ita z generatio. Vñ
phs diffinitēs generatiōem dñi q genera
tio est pgressus de nō esse ad esse. Quia g
ista duo secula habuerūt pncipiū d nō esse
ad esse p creationē: ideo creatio pñ dici ge
neratio. Et cōcor. Doyles di. Iste sūt ge
neratiōes celi z terre qñ create sunt: in die
quo creauit de⁹ celū z terrā. Gen. ij. Vi
ces tñ: et vbi habitabat de⁹ an creatiōez ce
li z terre: Rñ. in camera eternitatis sue. Au
toritas. Dñs excelsus z sublimis habitās
eternitate. Esa. lviij. Dicit g virgo Ma
ria. Memoria mea in generatiōe seculoz
scilicet celi z terre: supple figurata fuit z dñd
strata. Patet thema. ¶ Pro fundamēto
sermonis orit theologialis questio.
¶ Querit Vtrū beata Maria ante fure
rit sanctificata: Arguit q non. Alē Greg.
et allegat a magro sen. in. ij. dist. xxx. Dñs
in peccato nati sum⁹ z ex carnis delectatiōe
pcepti/culpa originale nobiscū traxim⁹. g
virgo Maria n fuit ante sanctificata. ois
em distribuit. igit. ¶ In oppositū. San
ctificauit tabernaculū suūz altissimus: ps.
lxxxvj. igit ego Maria fuit an sanctifica
ta. Et sic qñtio manet pro vtraz pte du
bia. ¶ Ad qñtionem respondendū est fm
Bona. dist. iij. iij. sen. arti. j. q indubitatē
tenēduz est q sic. Si em Dñe. missus ad
pberandū aduentū saluatoris in carnem
et Joānes bap. elect⁹ ad ostendendūz sal
uatorē venisse: sanctificati sunt anteqz na
ti. Vultro mag⁹ illa q electa fuerat vt sal
uatorē portaret/ ante sancta debuit esse q
nata. Ideo dē Bona. q ipsa Maria nul
lū pctm actuale habuit. Et h ppter tria.
Primo vt esset mīr dei acceptissima.
Secdo vt esset p genere humano aduō
cara placidissima.
Tertio vt esset inimici humani generis
debellatrix potentissima.
¶ Primo vt esset mater dei acceptissima
Sic Alexander de Ales. sup hoc Lora pul
chra. Nequaquē de⁹ pelegisset eam nisi fu
it

¶ iij

In Natiuitate virginis Marie

Met ceteris creatur dignior: vniuersis ex-
cellentior: deo dilectior: trinitati gratiosior:
or. qd nō fuisse si habuisset pcr̃m actuale.
sequit. Secūdo vt esset p genere hūano ad-
uocata placidissima. *Aut Aug. in sermo.*
Tetola o Maria p̃sctā ecclesia sollicita
scimus: q impetras indutias trāgressoriū
bis vt suis renūciat erroribz. Bernar. in
ser. Maria omibz sinū miscdie apit: vt de
plenitudine ei capiat vniuersū. qd nō esset
si habuisset pcr̃m. Igit r̃c. Tertio vt eēt int
mici humani generis: debellatrix potētissī
ma: qd nō fuisset si habuisset pcr̃m. Igitur.
Aut r̃do. iij. p. q. ij. ar. vij. illa q genuit vni
genitū a patre plenū gr̃e z veritatē: maior
ra gr̃ie p̃uilegia debuit accipere. qd nō fu
isset si habuisset pcr̃m. Igit r̃go Maria fuit
sanctificata anteq̃ nata: non a pctō qd
habuit: sed a pctō qd h̃ie potuisset. Et ad
argumentū dī: q intelligit de lege ordinat
ta z nō de lege p̃seruata: que lex p̃seruata
fuit beate Marie: de q fit sermo in p̃a yer
ba p̃assūpra: Demoria mea. z sic d̃ alijs.
Ex q̃ ergo virgo Maria remittit nos ad
generationē seculorū: videam? qd dicit de
hoc scriptura. Dicit em̃. Sicut em̃ remittit
tunt legisse ad leges z ad doctores: oportet
q̃ tūc hō videat leges vel doctores ill
los ad q̃s fit remissio r̃c. Dicit g̃. In p̃nci
p̃io creauit de celū z terraz. terra aut erat
inanis z vacua. et tenebre erant sup facie
abyssi. et spūs dñi ferebat sup aq̃s. Dixit
q̃ deus: fiat lux. z facta est lux. Et vidit
deus lucē q̃ esset bona: z diuisit lucē a tene
bis: appellauitq̃ lucē diē: z tenebras no-
ctē. Factūq̃ est vespere z mane dies vnus
Gen. i. Hic sunt decē clausule cōtinentes
torā festiuitatē hodiernā: p̃pter qd diē vir
go: Demoria mea r̃c.
Prima: In p̃ncipio creauit de celū z
terrā: parentū m̃rimonialis p̃uicio.
Secūda: terra aut erat inanis z vacua: ma
tris infecundatio.
Tertia: et tenebre erāt sup facie abyssi:
cordialis contristatio.
Quarta: z spūs dñi ferebat sup aquas:
angelica consolatio.
Quinta: z dixit deus: fiat lux: corp̃alis
conceptio.
Sexta: et facta est lux: spiritalis sanctifi
catio.

Septima: et vidit deus lucē q̃ esset bo-
na: ex vtero p̃gressio.
Octaua: et diuisit lucē a tenebris: in re-
plo presentatio.
Nonā: appellauitq̃ lucē diē z tenebras
noctē. virginitatē intentio.
Decima: et factū est vespere z mane dies
vnus: conjugalis desponsatio.
Prima clausula. In p̃ncipio creauit
deus celū z terraz. Nota q̃ nō p̃r celū et
postea terrā: sed sūt fuerūt creata. Autoris
tas. Qui viuit in eternū creauit oīa siml.
Eccā. xvj. Ista simulas creatione celū z
terre: figurabat similitatē m̃rimoniale Jo-
achim z Anne. Celū significat Joachim
cui vita fuit celestis. Et posat dicere. Ista
conuersatio in celis est. H̃ic. iij. Terra p̃o
Annā p̃pter fecunditatē. De q̃ Anna p̃t
dicti z exponi illud: Dñs dabit benignitatē
tē: z terra nostra dabit fructū suū. Dices
tu. Lōra: qz nō videt cōueniēs q̃ celū sūt
gnificet Joachim z terra Annā: cū An-
na fuerit sanctior eo: ideo d̃ Anna facit
stū ecclesia z nō de Joachim: vt p̃bat sup
ser. br̃e Anne in p̃a. R̃ñ. Dulcer q̃ntūcūq̃
q̃ sc̃ta debet eē sub viro z ab eo regi. Gen.
ij. Sub viri p̃tate eris: z ipse dñabit tui.
Et Hester. j. Lucē ṽrores tā maior q̃
mior deferat maritū suis bonorē: Hester
j. qz q̃uis fuerit facta eq̃lis viro: in culis
signū formata est nō de capite neq̃ de ped
de: sed de costa: tū qz male ṽsa est parilita
te: ideo meruit eā p̃dere. qz p̃uilegiū meo
ref. amittere q̃ p̃cessa sibi abuit p̃tate. r̃j.
q. ij. P̃uilegiū. Et t̃do in penā culpe sue
fuit sibi dictū: sub viri p̃tate eris: z ipse dñs
abit tui. Gen. ij. H̃ic. iij. Nota qz ṽrores
debent eē subditē viri suis tā de lege natu
rālī q̃ diuinālī q̃ impialī: vt s̃. q̃ et̃ā apo
stolicalī. Eph. v. Dulceres viris suis sub
dite sint sicut dñs. qz vir caput est m̃leris
sic ebs est caput eccle. Et sic ecclesia subie
cta est ch̃io: ita z m̃leres viri suis in oībz
supple licit: z honesti. Nota qz mulieres q̃
volūt esse supra viros in domo. Secūda
clausula est cū d̃r. Terra aut erat inanis z
vacua. hic notat sterilitatē br̃e Anne: que
erat infecunda p̃t nimīā frigiditatē. Vñd
dicti Hiero. q. xx. annis stererūt sine libe
ris. et p̃cor. Hiero. iij. Asperi terrā z ecce
vacua erat. Sed q̃nqz medicinas senuerūt

ut deus daret eis plē. s. Elemosynar. lar/
gitio. Secūdo orō. Tercio pegrinatio a Ha/
zareth vsq. Hierusalē: z forte discalcia-
ti. Quarto oblationes ad replū. Quinto vo-
ca. z pmissioes zc. Vide s. i. ser. brē Anne.
pre. j. Doraliter Si vultis plē recurrat/
ad deū: nō at ad magos z ariolos zc. Aia
q. declinauerit ad magos z ariolos z forni-
cata fuerit cū eis: ponā facie meā z eā z i/
terficiā illā de medio populi sui. Leui. xx.
¶ Tercia clausula. Et tenebre erāt super
faciē abyssi in pncipio añ creationem lucis.
Abyssus dicit pfunditas in qua nō vide-
tur claritas solis neq. lune. Gra corda ho-
minū dicunt abyssi: qz nō pnt sciri nec vi-
deri nisi a deo. Ez. i. hoīs inscrutabile z qd
cognoscer illud: Ego dñs scrutans corda:
Hierem. xvij. Per abyssum g. signat corda
Joachim z Anne sup q. erant tenebre p/
tristitiā quā hēbant de defectu plis zc. et
ppter pssionē quā recepit Joachim a sa-
cerdote zc. Vide s. i. ser. scē Anne. pre. ij.
Doraliter h. instruunt viri ad habendū
patentiā in iniurijs sibi factis: sic Joachim
zc. Nō vos defendēdes. i. vindicātes cha-
rissimū: sed dare locū ire. Septū est enim
vbi vindictā z ego retribuā: dicit dñs
Ro. xij. Itē instruunt mulieres solari vi-
ros suos tristes: sic fecit Anna Joachim
q. mulier data est in adiutoriu viri Gen.
ij. Nō est bonū esse hoīem solū: faciām⁹ ei
adiutoriu simile sibi. Licet aliq. mulieres ra-
biose faciāt ppariū: qz addūt afflictionē
afflicto zc. Un dicūt legiste q. vxor est lo-
cia viri diuine z hūane dom⁹. L. d. crimie
exipilate heredi. l. Aduerius. ¶ Quarta
clausula. Et spūs dñi ferebat sup aquas.
spūs dñi. i. angelus. Ps. Qui facis ange-
los tuos spūs. Ferebat sup aquas lachry-
marū Joachim z Anne: q. hēbāt ppter steri-
litate zc. Propter qd angelus violat⁹ est
eos: pmittēdo plē zc. Dic histōriā. Do-
ralit Plūs placuit deo patiētia Joachim
q. elyne z orōnes zc. q. ppter patiētiā obtri-
nuit plē. Sic z vos zc. Sed z si qd pati-
mini ppter iustitiam beati. j. Petri. ij.
¶ Quinta clausula. Dixitq. de⁹ fiat lux.
Ecce pceptio p. gis Marie q. d. lux: quia
sine tenebra p. i. facta est. Vō aut mul-
tēbre sunt in pceptiōe filioz ppter tñc/
tione carnalē z corruptā parentū. ppter hoc

dicat Gre. xxiij. q. iij. Vir cū papa. q. vo-
luptas ipsa. s. q. in actu mīmoniali ē sine
culpa esse nō pōt: intellige qñ cā volup-
tas vel incontinentie exerceat: sic v. plimuz
cōtingit. Sed pceptio p. gnis fuit vt lux.
De ista luce. ij. Re. xxiij. Sicut lux auro/
re orietē sole mane abiq. nubibus rutilat.
Dic histōriā quō pcepit z pepit z ablacta-
uit eā triennio. z mulieres q. nō ablactant
filios zc. Vide s. i. ser. brē Anne. pre. ij.
Doralit cōiuges instruunt h. in filijs p. rea-
dis ad habendā rectā intentionē zc. Als
diabol⁹ p. tātē recipit zc. Autoitras. Ostē-
dā tibi q. sunt qbus pōt pualere demoniū:
in eos q. p. iugia ita suicipiūt vt deū a se z a
sua mente excludant: z sue libidini ita va-
cent sicut equus z mulus in q. nō est i/
tellectus. Tob. vij. ¶ Sexta clausula. Et
facta est lux. Ecce scificatio p. gis Marie
Unde facta est lux. i. scificata. Hora sa-
cta. ante q. f. esset scificata nō erat lux. q.
in p. tō originali pcepta erat. Hora d. san-
ctificatōe ei⁹ aliqd put habet s. Et d. ista
scificatiōe fit festum in festo pceptio-
nis brē virginis. quia nescit qñ fuerit san-
ctificata: sed bene scitur qñ fuit concepta.
ideo zc. Et statim sanctificata p. gine fuit
factū festū in celo. Ps. Lux. i. vi. go Ma-
ria: orta est iusto. i. chō. et rectis corde le-
ritia. i. angelis q. sunt recti: qz nō pnt incli-
nari ad p. tām: nec in p. peris: nec in aduer-
sis zc. Hec añ p. affectiōes: nec retro p. ran-
cores z dolores zc. Si em gaudiū ē ange-
lis d. sup vno pec. peni. agere: sic d. qñd
mag⁹ fuit gaudiū qñ p. go Maria fuit cō-
cepta z scificata. Vide s. zc. ¶ Septia
clausula. Et vidit de⁹ lucē q. eēt bona. Ec-
ce natitas p. gis Marie. vidit. i. videre fec-
q. eēt bona agel⁹: q. p. eā repant eoz carben-
dre. bona hoib⁹: q. p. eā fuerūt redēpti. bo-
na p. tōrib⁹: q. p. eā psequunt veniā. bona
iustis: q. p. eā psequunt p. seuerantiā in bo-
nis zc. Et etia bona sanctis patrib⁹: q. p.
eam adepti sunt liberatiōem. bona ania-
bus purgatorij: q. p. eā addrūt suffragia.
bona nauigantib⁹ zc. Dicat h. quō festū na-
tiuitat⁹ p. gis venit in cognitionē hoim p.
illū sanctum hoim zc. De hac natiuitate
potest exponi illud Hester. viij. Noua lux
oruit vīa zc. Gaudiū honor z tripudiū at-
pud oēs p. los: v. bes atq. oēs p. uitas zc.
2. iij

media.

Primo perperitiam sensualē

Secundo perperitiam naturalem.

Tercio perperitiam diuinalem

Primo hoc docet experientia sensualis. Vide mus q' i iuuens vn' dolere stomachū ali' caput p' portū ali' tibias p' tripudia &c. Quādoq' etiā peiora p'rigur, frige, dissensioes, iudicē &c. Jō d' scriptura: Ritus do lore miscebif: & extrēa gaudij luer' occu par. Propter, xij. Secundo euidentia natural' Nā regula ē phie q' mediū p'cipat de natura extrēorū: sicut p'z i elementis &c. Sic & nos sum' medij int' paradysum & infernū In paradiso ē sp' gaudij sine merore. Au ctoitas, Leticia sempiterna sup' capita eorū gaudij & leticia obtrinebūt. & fugiet do lor & gemit' Eia. xxxv. Gaudij ē int' leti tia q' exte: p'dit. Jre Apoc. xij. Abi terget de' oēm lachrymaz ab ocul' eorū: & tā nō erit ampl' neq' luer' neq' cla. s' nec yll' do. q' p' p' trās. In inferno p'o ē sp' do lor sine gaudij spe gaudij. Q' d' scriptu ra i p'sona dānatez plāgentiū. Defecit gau diū cordis n'ri: p'ius ē in luctū choz' n'f. ce edit corona capiti n'ri: ve nob' q' peccauit mus. Thren. v. Jō leticie veniunt nob' e celo: tristitie de inferno: q' sum' p'indores inferno q' celo: q' infern' ē in ectro terre. Jō pl' abūdāt nob' tristitie q' sum' de clubano q' leticie. Jō Boē. Vis dulce do felicitatis hūane multz amaritudib' resp la ē. Q' d' oib' dolēt in inferno. Primo de eoz' dānate. Secundo d' alioz' dānate: q' p' haugē eoz' pena acciderat' p'pter qd' di ues epulo postulabat ne frēs sui veniret in locū illū to: mēroz. Luc. xvj. Da siliu dīne de febricitate i lecto. q' ali' lectū po nif in eodē lecto. Tercio dolēt de bonozū saluatiōe. Quarto dolēt de peris q' comi serūt p'pter penas q's patiunt. Quinto do ler de bonis q' fecerūt q' p'diderūt. Sexto dolēt de eē suo: q' veller. nō eē poti' q' esse dānati &c. Tercio hostēdit p' p'indētas diuinale ne si abūdarem' solū i letitij sup birem: sicut Salomō &c. iuxta illud. In labore hoim nō sūt: & cū bo. n' flagellabūt. Jō tenit eos supbia: opri sūt imgrate & ipterare sua. Hora: nō flagellabunt. glosa s' cū diabol' in inferno cruciabunt. Jrez si solū tristitias pateremur laberemur i de

sperationē. P'z q' celo &c. Jō p'sult nob sapiēs In die bonoz nō imemor sis mal loz: & i die maloz nō imemor sis bonoz Ec cleiastic. xj. In carū aut diuina puidētia suauit morē istū: vt etiā p'go Maria non fuerit exēpta. Jō d' ipa in themate Ego int' pulchre dilectiōis. s' q'ntū ad gaudia: & timoris q'ntum ad tristitias. Hora pul chre dilectiōis: q' leticie & delectatiōes vir ginis fuerūt pulchre & bonēte & sere: nō si cut hodie &c. Hora q' septe fuerūt gau dia p'ncipalia p'gis Marie. & in q'libz po s' fuit iū: de' salūam tristitie &c. Primo g' gaudij p'ginis fuit in die incarnatiōis chz: q' fuit facta n'f oct. Die p'nce vt hē sup' in f'mōe annūciatiōis dñice. p'ce. j. &c. Luc. q' p'go Maria habuit tantā letitiaz q' nō possz intellect' capere: int'atū q' icepat cātare illaz dulce cātilenam Magnificat ania mea dñm. Propterea dixit. Exulta uit spūs me' in deo &c. Exultauit. & extra saltauit. Hoc fecit q' salutaui Helisā/ bet. Vbi sūt decē p'fus siue stantie. q' scie bat se portaturā filiū dei i vtero decē mē sibus nouē vitz cōplenis: & de decimo se p' p' v' octo diebz. Parz gaudij. Sed ecce tristitia: q' cū esset gauida: Anna m' sua ex vna p're: & Joseph vir ei' ex altera/ dōle bāt & flebāt: nesciētes vñ p'cepisset p'go nō audebat revelare secretum dei: & tō rī stabat & orabat &c. Hic de h' Mart. j. Lū essz despōsata Maria mar' Jesu Jo seph: anteq' zveniret inuēta est i vtero ha bēs de spūcō. Joseph aut vir ei' cū esset iustus & nollet eā traducere: voluit ocul re dimittere eā p'pter suspiciōē adulteri j fm Augul. ij. q. j. Si peccauerit. Alij p'o doc. dīcūt q' p'pter reuerētiā tāte p'ginis. Morali: sic iuges gaudij qd' habēt in die nuptiaz debet tēperare cū timore: tū mēdo. s. ne fili' in pueritia moriat: v' n' vi uat sit yn' ribald' &c. sed hodie sūt multe dissolutiōes. Hora p'ra errore illoz q' d' cū illi q' porrat puez vel puellā ad bapti zādum: q' nō volnat se &c. Die vt expedit Jō d' scriptura de scō Tobia & yroze. Ac cesserūt ad p'uitiū: sed cum timore domi ni nuptiarū p'uitiū exercēbāt. Tobie. ix. Secūm gaudij de p'ncipalib' fuit i na y tuitate chzisti: in q' habuit maximū gau diū p'pter multa. Primo mō: q' hora par

M v

De septe z gaudiis b. virgis

tus sensit marinas solaciones et dulcedi-
nes spuales. Secundo qz pepit sine dolore/si-
cut sine corruptione pcepit. Resciet mater
hgo viz: pepit sine dolore saluatore secu-
lor. Tercio qz vidit nocte illuminari. ps.
Et nos sicut dies illuminabimur: et sicut re-
nebre eius/ita et lumen eius. Quarto: qz an-
dixit angelos cantantes Gloria in excelsis do-
no. Quinto ppter ea: qz vidit filium adorari
a bestijs et piepio/et a pastoribus. Sexto
qz imperauit lac diuinit. Septimo: qz
venerunt pastores adorantes. Octauo:
qz corpus christi refudit sicut sol. Quid et qn-
tum gaudium. De ista letitia ppherauerat
Elias dicens. Letabitur deserta/et inuia ex-
ultabit solitudo/et florebunt quia lili: germi-
nas germinabit/et eructabit letabunda et
laudas. Et. xxxv. Virgo maria dicitur: deser-
ta ppter asperitatem vite/et inuia: qz hgo. soli-
tudo: qz semper voluit esse solitaria. Parz
gaudium Sed ecce tristitia: qz i octaua die
circumcisus est puer/in quo hgo tristitabatur
plicitur. Tunc ppter penam christi ppter effusio-
nem sanguinis que tunc fiebat. Tunc qz illa circumci-
sio figurabat passionem christi futuram/quam
ipsa sciebat/et recordans fiebat et tristitabatur.
Et poterat dicere: Spolus sanguinis tu-
mibi es. Eto. iij. Horatius: quoniam vobis na-
scitur filius/et letamini/misceatis sal timoris
dicendo: Quid scio ego si erit iste fuscus
et. vel danandus in inferno. Iohannes doceat eos
dum tenelli sunt et. qz postquam indurant non pos-
sunt flecti et. Dic contra parietes que curant pa-
scere filios cibo corporali/et non spiritali et.
Iohannes de scriptura. ne locuderis i filiis impijs
non multiplicentur: et non oblecteris super ipsos si
non est timor dei cum illis. Et sequitur. Delit
et est vnus timor dei quoniam mille filij impij.
Et vtile est mori sine filiis que relinquere fili-
os ipsos. Eto. xvj. Tercium gaudium fuit
i die ephie: quoniam venerunt tres reges adorare
Dicte et. put huius festo ephie. De isto
gaudio ppherauerat Elias loquens regine
et dicens. Tunc videbis et afflues: et mirabis et
dilatabis cor tuum: quoniam querela fuerit ad te
multitudo maris. i. infidelitatis: fortitu-
do gentium venerit tibi et. Et. lx. Sed ec-
ce statim sequitur salua doloris et tristitie: qz
Herodes quebat occidere puerum et. Tunc
angelus apparuit in somnis Ioseph et.
Dic ptece hystoria. Tunc hgo habuit ma-

gnam tristitiam. Primo ex timore filij. Secundo
ex fuga: qz de nocte. Tercio qz ad egyptum
erat terra infidelium et. Vide et. Et ibi ste-
nit septe annis exul et. Horatius: letitia vir-
ginis venit per reges. et sic etiam tristitia ven-
nit tibi per regem. Herodes. Sic si aliquis leti-
tur de amicitia alicuius regis vel domini
scoar saluam timore: is ne ab ipso occidatur vel
expellatur. qz contra talibus sic accidit: vt per
de magno senescalco neapoli. et. Die si
placet. Da exemplum de equitate in legione: illi
cet ipse ab alijs timet/et debet ipse etiam timere
ne leo cum interficiatur. Et ideo debet time-
re maxime talis homo offendere deum. qz cor rei-
gis in manu domini: et quicquid voluerit inclina-
bit illud. Prover. xij. Iohannes David. Nolite
confidere i principibus: i filijs hominum quoniam
non est salus et. Quartum gaudium fuit de glo-
riosa filij resurrectione: que pus sibi apparuit
vt de Ambrosio in li. de fide. Nota ptece re-
surrectionis/pur habet in die pasche. Et quoniam
non premissus est a christo Gabriel: qz in nocte
resurrectionis saluauit regine. Et saluatio
ista fuit reuelata Gregorio. i. Regina ce-
li letare alia: qz que meruisti portare aliam
resurrexit sicut dixit alia. Gregorius pro ad-
didit: Ora pro nobis deus alia. Cogitare quoniam
le gaudium habuit hgo videns christum resurre-
xisse et. Poterat dicere: Gaudes gaudes
homo in domino: et exultabit anima mea i deo meo:
qz induit me et. Et. lx. Sed ecce salua
tristitie quam habuit hgo ex incredulitate et
duritia apostolorum et. Iohannes Daret vlti. Recus
betibus vnde cum discipulis apparuit illis ie-
sus: et exprobrauit incredulitatem illorum et
duritiam cordis: qz hie qui viderant. i. regine
Marie et magdalene eum resurrexisse a
mortuis non credebant. Horatius: sic quilibet
est letus de se puras se deum esse cum deo non tenet
stet de peccato. primi et oier pro eo et mones
at euz et. Verbi gratia. Si vir sit malus et
vixit bona: vel econuerso. Saluabit enim vir
infidelis per mulierem fidelem et. i. Cor. vii.
Dic vt expedit et. Quintum gaudium fu-
it in die ascensionis christi et. Dic ptece et.
Iohannes de Lucas de regine et apostolorum post
quod christus recessit ab eis et ferebat in celum/ipsi
adorantes ingressi sunt in hierusalem cum gau-
dio magno. Luc. vlti. Sed statim sequitur
dolor et tristitia: qz post christi ascensionem
hgo Maria vixit duodecim annis. vt fm

aliquos. xij. Et visitabat loca ubi christus
natus fuerat: presentat: ubi ieiunauerat:
ubi passus est. Et cogitans quod de cetero ipse
non videret in hac vita: valde tristabat: pro
interitum amoris quem gerebat in eum. et quia
spes quod esset affligit animam. *Horatius*: hic
etiam debemus? et nos desiderare paradisum
et. *Deum* me: quod incolatus me? plorat? est
Sic etiam faciebat Paulus? dicens Lupo dis-
solui et esse cum christo. *Sicut* gaudium
fuit in die persecutionis: quoniam ipse cum apostolis re-
cepit spiritum sanctum. *Dicit* practice et. Cogitare
gaudium: quod scilicet homines recipiunt vnam gutturam
spiritus sancti tanto gaudio replentur quod inebriati
seipsos capere non possunt: sicut patet in Petro
quoniam vidit christum transfiguratum. *Bartholomaeus*. xvij.
Quantum gaudium fuit virginis quoniam illa die
plenitudine spiritus sancti repleta fuit. ps. *Flu-*
minis imper? letificat civitatem dei. i. *psalmi*
ne *Bartholomaeus*. Sed statim sequitur falsa tristitia:
tunc quod statim post missam spiritus sancti apo-
stoli ceperunt predicare et statim persecutionem
passi sunt: ut patet *Actuum*. liij. Et venit nunci-
us ad virginem quod Petrus et Johannes erant ca-
pti ab Herode qui volebat eos occidere.
Alius venit dicens quod omnes apostoli erant capti.
Alius nuntiavit quod Stephanus qui erat primus seu
propositus mulieris fuit lapidatus. *Item* alii quod
brater Jacobus nepos beati virginis erat inter-
fectus. ecce tristitia. *Item* christus. Amen dico
vobis quod plorabitis et flebitis vos: mundus
autem gaudebit: vos autem contristabimini. et.
Joannis. xvi. *Horatius* iterum: sicut ipse et apostoli
post receptionem spiritus sancti persecutiones
passi sunt: sic hodie illi qui recipiunt spiritum sanctum
etiam per penam et. *Quidam* homines non patiun-
tur persecutionem: nec detractioem: quoniam lau-
dant per totum in desiderijs anime sue: et iniqui? be-
nedicunt. ps. *ix*. Sed boni homines sic Verbi
gratia. Si religiosus qui male vivebat puer-
nit et. vel aliquis ad penitentiam: vel aliquis
ingreditur religionem: statim dicitur. *Ecce*
hypocrita gabadeo et. Ideo apostolus.
Omnes qui pie vivere volunt in christo *Be-*
ne per persecutionem patiuntur. i. *linguam* vel tenta-
tionem vel infirmitatem. *Item*. *Timotheus*. iij. *Se-*
primus gaudium fuit in sua benedicta assump-
tione: non quando anima fuit assumpta in ce-
lestia: tunc recepit gaudium sempiternum tri-
stitia alteri? modo non istius. Sed quoniam christus
misit sibi archangelum *Gabrielem* dicentem sibi

quod post triduum assumenda erat et. multum
gaudio est virgo et. De isto gaudio. *pmis-*
so dixit ipse filio suo: Factum est mihi tribus
tuum in gaudium et letitia cordis mei. *Die*
remie. xv. Sed ecce dolor et tristitia et. co-
passione apostolorum et virginum et fidelium
christianorum: quos dimitebat in tantis tribu-
lationibus inter iudeos et paganos: qui etiam
flebat de morte virginis et. Et virgo fle-
bat cum eis: et poterat dicere. *Virgo*: flebat
quodam super eo qui affligit? erat: et compatiebat
ania mea pauperi. *Iob*. xxx. *Horatius* iterum
struimur hic ut habeamus compassionem cum
proximis. *Iustus* de perditione: san? de infirmo:
divus de paupere: iuuenis de senes et. cogita-
do quod sic posset ipse esse et. et sic faciendo tene-
bim? *psalmi* scriptura dicens. Omnes vni-
versis in oratione estote: compatientes: fraternita-
tis amatores et. *i*. *Petrus*. iij.

In festo exaltationis sancte crucis
Sermo. LXXI.

Factus est pro

nobis obediens usque ad mortem
mortem autem crucis. *Philippus*. ij. *Bis*
in anno sancta mater ecclesia facit festum de cruce.
Primo in mense *Maii* de inuentione: et bo-
die de exaltatione. Ratio: quia postquam crux
fuit inuenta ab *Helena*: venit in posse in
fidelium: qui despectue tenebant eam: sed
Erasmus imperator christianissimus ex-
traxit eam de manu infidelium et. Pro
fundamento fmonis in quo agitur de ex-
altatione sancte crucis: in qua cruce chri-
stus redemptor generis humani passus
est: oritur de ipso christo theologicis
questio.

Queritur: utrum solus christus redemptor fue-
rit? Arguitur quod non. Illius est redimere cui?
est redemptor possidere. sed tota trinitas
nos possidet: ergo tota trinitas nos redemit
In oppositum. Redemptio nostra facta est
per passionem: ergo ad illam solam personam
spectat redemptio ad quam spectat passio.
sed solus christus est passus: ergo solus fu-
it redemptor. et sic questio manet per ytraque
parte dubia. Ad questionem respondet secundum
Bonaventuram. sup. ij. sententiarum dist. xij. q. i. q.

In festo exaltationis sctē Crucis

redemptiōis opus dupl'r pōt alicui attri-
bui: aut sicut pncipali auctori: aut sic ex-
quēti. Et utroq; modo cōpetit ch̄s inq̄n-
tū cōpetit sicut auctori: ch̄s pōt hōi cōpe-
tit sicut exequēti. Et q̄ dicit aliq̄s redem-
ptor homo: dupl'r pōt dici: aut ab autoritatē
te redēptiōis: aut ab autoritate sūi et ex-
cutione. Si ab autoritate: sic nō tū cōpe-
tit filio: imo etiā patri et spūscō: p eo q̄ i-
diuina sunt opa trinitatē. Si aut ab execu-
tione: sic respicit hūanitatē q̄ assumpta ē
a solo p̄bo. et hō modo cōpetit soli filio. Et
hoc est qd magis de i sra: redemptor aliq̄n
pater et spūscus dī: sed h̄ ppter ysum po-
restat: nō ppter exhibitiōē hūilitatē. nā sūm
vīum p̄as sūi et obediētiē filii p̄p̄e redē-
ptor dī. Et pōt pcludi. Est q̄ redēptor in-
q̄ntū deus p̄as vīu: inq̄ntū hō hūilita-
tis effectus. Et bis patz q̄liter esse redem-
ptor cōuenit filio et sūm quā naturā. qdaz
em̄ modo cōuenit ei sūm humanā naturā:
qdā modo sūm dī uinā. et p̄mo modo cōpe-
tit soli filio. sc̄do modo competit filio yna
cum p̄e et spūscō. Quibz dicit: patz rāso
ad rōnes ad yrrāq; p̄ez. Et ch̄s fuit obe-
diens ysq; ad mortē quā passus est in cru-
ce. de q̄ sit sermo iuxta p̄ba p̄assumpta et c.
¶ Pro declaratiōe nota q̄ licz ch̄s habu-
erit alios modos moriēdi et saluādi seu re-
dimēdi humanū gen⁹: itū elegit ip̄m redi-
mere p mortē crucis. Ratio: qz satisfactio
pene debet respōdere culpe q̄ntū ad q̄nti-
tatē et q̄litatē. De q̄ntitate habet Deuter.
xxv. Iuxta mensurā delicti erit et plagarū
modus. Ideo de yno pctō mortali dī sūe-
ri satisfactio septēnis. xxij. q. j. Predicādū.
qz septē dona spūscī violauit peccās et c.
Si aut nō fieret satisfactio sūm q̄ntitatez:
fieret in purgatorio vel in inferno: iuxta il-
lud Apoc. xvij. Quantū glificauit se et in
deli. q̄s fuit: tantum date illi tormentū et
luctū. Rōnez hui⁹ ass̄gnat Joā. an. i. Cle-
vna. de sum. trinit. et si. ca. sup p̄bo Crucis.
vbis dī. Inter alias fuit qdruplex causa
quare ch̄s mortē crucis elegit. Primo:
vt in illa pendens in aere. se inter deum et
hōiem mediatorē oīderet. et sic nō j. Li-
mo. ij. et. x. dist. qm̄. Secūdo: vt damna q̄
obuenerant p lignū p̄mis p̄ntibz v̄ctituz
p lignū crucis restauraret. Tercio: vt dia-
bolū qui p lignū vincebat superaret p lignū

Et hec duo Greg. expm̄it in p̄fatione de
cruce. Qui salutes humani generis et c. De
quo de p̄e. dist. j. Inuenim⁹. Et infra de
reli. et ve. san. Si dīm. Item ecclia in dy-
mno. Hoc op⁹ nostre salutis: ordo depop-
sccrat et c. Quarto: vt euidenter oīderet p
qbus restaurādis patiebat. s. p supis ange-
loz ruinis replendis: p iustis de libo edu-
cendis: p amicis colligēdis et adiuuādis:
p inimicis recōciliādis. Primū designat
p brachiū supi⁹. Scdm p isertus. Tertū
p dextrū. Quartū p sinist⁹. Feli etiā cruc
q̄rtuor lignoz genera habuisse. s. cedrū in
stipite: palmā in palo p longū: cyperū in
ligno ex transuerso: oliuā in tabula super
crucem loco quarti brachij. Et vaf sūm.
Vigna crucis cedrus: palma: cyperus: oli-
ua. Et quō p̄prietates lignoz hū cōueni-
ant/instānt theologi: qd oīmit Jo. an. d.
Ite dīz correspondere in qualitate. Verbi
gratia. Si corde peccauit q̄s: corde dolet
ar p contritiōem. Si ore: per oratiōē et cō-
fessionē. Si oculis: p lachrymationē. Si
opere sanguinē effundēdo: effūdāt sangui-
nē sūū per disciplinas. Ideo Gen. ix. Qui
cunq; effuderit sanguinē: effūdēt sangui-
s illius. Si corpe per carnalitātē et delecta-
tiones: affligat carnem p clicita et ieiunia
Ideo dicit scriptura. Per que q̄a peccā-
uit: per hec et torquet. Sap. xj. Et ch̄s?
Luc. iij. Facite fructus dignos p̄nie. Fru-
ctus digni penitentie sunt: quādo satisfac-
tio correspondet offēse. Dō ad p̄positū
Culpa ppter quā genus humanū p̄ditio-
nem incurrit: fuit furtū fruct⁹ arboris sci-
entē boni et mali: vt patet Gen. ij. Ideo
voluit de⁹ vt ille fruct⁹ restituere. qd pec-
catū nō dimittit nisi restituat ablatum.
vt in reglā Peccatū. li. vi. et in decre. iij.
q. vj. Si res. Quia aut nullus homo pui-
rus potuit restituere et c. Ideo ch̄s? fū?
dei restituere voluit. Tūc aut restituit fru-
ctū arbori: qm̄ ipse ch̄stus qui est de quo
dicit virgini: Benedice⁹ fructus ventris
tui: pependit in arbore crucis. Dicunt bī
storie grecor q̄ lignum crucis fuit de illa
arbore de qua Adam recepit fructū. Ideo
qm̄ ch̄s fuit in cruce: fruct⁹ tunc fuit arbo-
ri restitutus. Alius. i. Adam fecit furtū
et ch̄stus soluit penā. Ideo David in p̄-
sona ch̄i dicit. Confortati sunt qui p̄ccat

cuti sunt inimici mei iussit: q non rapui
rue 2c. Nota q hic tangunt duo. i. Primo
inreio mala iudeoz q no inredebant satis-
factione s; chri psecutione. Jo dr Lofor
tati s; 2c. Secdo iterone chri ad satisfacie-
du du dr q no rapui 2c. Patz q pello 2c.
Hoc tagit ecclesia in pfatoe de cruce dicet
Qui salute humani gnis in cruce pstitui-
ti vt ym mors orebat inde vita reuige-
ret. 2 q plignu vincebat p lignu qz vince-
ret: p chri dnm nrm. Patz q qre mores
crucis elegit chris. Jo dr thema fact est
obediens 2c. Patz thema. Nota q dncp vi-
ci fuit chris in piculo moriedi: sic nul-
la morte voluit acceptare nisi morte crucis
Jo dr thema: his morte 2c. Vide istu ser-
monem sup de inuictioe crucis pre. j. per id
qd ponit i pre qnta. Quinto fuit i pe-
riculo moriendi crucifigat: 2 ista mores
elegit. Ro aut qre ista morte crucis chri-
stus elegit duplex. Una est fialis: 2 hec fu-
it dicta sup in introductione smois. Alia
ro est moralis. Nam alie mores qz chris
fugit significat malas mores qz debem⁹
fugere: sed ista mors crucis significat bo-
na morte qua debemus amplecti si volu-
mus vita eterna psequi: q mors est peni-
tentia. Pnam agite appropin. em reg. celo-
ru Dat. iij. Dolor em inextinguibil chri
in cruce pedentis significat dolorē pnti-
onis. Inclination capitis significat pfecti-
onē q debz fieri capite inclinato 2 cu pe-
cunia 2c. Dic ptra illos q stat capite ere-
cto: facie ad facie: pferim mulieres 2c.
Dan? dextera pforata significat q d bo-
no iusto debet facere elemosynas. Sinis-
tra po ad restituendū vsuras 2 cetera ma-
le ablata. Duo pedes clauari significant
duo qbz ambulam⁹ ad deū. Pes dexter ē
oio spūalis. Iste pes clauat deuotionē. Pes
sinister est cū corporalis: iste clauat absti-
nentia. Apertio lateris significat apertio-
nem cordis ad remittendū iniurias 2 parcēduz
inimicis. 2 sic pcrim moris in re: vel tu mo-
ris pcrō. Jo apls. Qui chri sūt carnem
sua crucifixerūt cū vitijs 2 pcept. Gal. v.
Nec pōt aliqs chm seq nisi p istā crucem
Jo dr chris Qui nō bauulat sibi crucē: a
crucifigat. ecce penitentia. 2 venit post me:
nō pōt me esse discipul⁹. Et Dat. xvj.
Qui vult venire post me abneget semet.

2 tollat crucē suā 2 seq me. Qui aut istā
crucē accipit vitā eternā adqrit. Auctori-
tas. Si em cōplāti facti sum⁹ similitu-
dini mortis ei⁹ 2c. Ecce qre dr thema. Fa-
ctus est. s. chris p nobis. i. p nostra redēpti-
one 2 morali instructioe. Obediens vsq ad
mortē: nō gladij nō pceptij nō lapidatio-
nis nō potatōis: s; mortē crucis.

In festo scti Matthei apli et
euangeliste. Sermo lxxij.

Non veni vo-

care iustos: sed peccatores. Matt.
ix. Brūs Matthe⁹ ē apls euā-
gelista 2 martyr. Et iō hodie est magnū
festū: qz d qlibz istoz fit festū 2c. Pro
fundamēto smois ois theologicat qz
Querit: vtz de⁹ magis diligat bonos
q malos: Arguit q nō magis diligat bo-
nos. sic Prover. xv. Abominatio est dño vi-
ta impij: qui sequit iusticiā diligat ab eo.
Jre ps. Didisti oēs q opant iniquitates. qre
dicit. Nō veni vocare iustos sed peccato-
res. 2c. Preterea 2 scdo ptra. qz chris vos
cauit Nabanael Petz 2 Andrea Joani-
nē 2 alios iustos. Rūdeo ad pmū argum-
tum vt hic dr. Ad scdm pō: qz hic loquit⁹
de vocatioe ad pnam: iniustos pō vocat
ad pficiendū. Jo pbi ppositū indiget de-
claratioe: 2 sic declarādo intrabo materiā
pdeādā. Pro declaratioe g nota q inter
iustos 2 bonos hoies ex vna parte: 2 ma-
los 2 peccatores ex altera: est ista differētia.
qz iustus 2 bon⁹ est apd deū 2 ecōuer-
to magis q aliqd aliud. ita q nec vestis nec
camisia nec pellis ppria est ppinqz boi qz
deus. Est em ppinqu⁹ intellectu p fidei 2
agendoz illuminatiōem: sicut lumē aeri
2c. ita q nō dimittit ibi tenebrā aliquā er-
roz nec falsā opinionem: qz vinctio docz
eū oia adeo q iusti nō solū dicunt illumi-
nati: sed lux q ad se 2 etiaz q ad alios illu-
minandos. Auctoritas. Eratis em aliqñ
tenebre: nūc aut lux i domio. Eph. v. Et
Dat. v. Vos estis lux mdi. Jre ē ppe vo-
luntatē p dilectiōem charitatis: sic ignis
ferro ignito 2c. De⁹ charitas est 2 q māet
in charitate i deo manet 2 de⁹ i co. j. Joā.

In festo bti Matthei

Itē. Item est ppe memoria p officior re
cordationē. Itē ppe corp⁹ p vite honeste
puerlationē: sic color i pāno colorato zc.
I aurib⁹ i ocul⁹ zc. ps. Prouidebā dñz i eo
spec. m. sp: qm a dextre ē mihi ne cōmoue.
Itē i ore p orōnē. Prope ē dñs oib⁹ inuo.
eū zc. ps. cxiij. Itē ps. Gerūtū timē. eū
salutare ipi⁹ zc. In gula p abstinentiā zc.
Itē Hiere. xiiij. Tu i nobis es dñe: z no/
mē scitū tuū inuocātū est sup nos zc. Sz
p oppositū plona iniusta z peccatrix est lō
ge a deo oib⁹ dictis modis zc. Lōge dico
nō distātia locali: qz si distaret a deo qntū
ē incitio gladij statim ois creatura defice
ret. Propt⁹ h dicit⁹ doc. q de⁹ est in nobis
creaturis p eēntiā p sēntiā z potētiā. sed
dī differre differētia formalit: sicut pānus
optim⁹ distat a pāno rudi zc. Itē Prouer
biōz. xv. Lōge ē ab impijs de⁹. Et psal.
Lōge a peccatib⁹ sal⁹. i. Iesus. Rō: qz iu/
stificatiōes tuas nō exq̄sue. Parz pēto. Itē
de filio pdigo dī q abijt i regiōne longin/
quā. Luc. xv. Nec est defect⁹ ex gre dei: sz
perōis. sicut qñ qd recedit a terra cuz na/
ui zc. Itē rōnabit⁹ pdicatorēs clamāt for
titer vocātes perōes: qz sūt lōge rēmoti a
deo i regiōe dissimilitudis. Itē Esa. lyij.
Clama ne cesses: qñ tuba exalta vocē tu/
am: z annūcia p̄lo meo scelera eoz: z do
mū Jacob pēta eoz. In q aut p̄stite dī f
ferētia formalit in dñū z perōis declarādū
ē sic. qz deus est potēs: perōis pō impotēs:
qz p̄mittit se vinci a carne et ab alijs hosti
bus spūalib⁹. Itē de⁹ sapiēs: perōis insipi/
ens et stult⁹. Prouer. i. Sapiētiā atqz do
ctrinā stulti despiciūt. Itē de⁹ bon⁹: pec/
cator mal⁹. Itē de⁹ iust⁹: perōis iniustus.
Itē de⁹ mud⁹: perōis imud⁹ z luxuriosus
Itē de⁹ misericors: perōis vindicatiu⁹ zc.
Itē. ij. Cor. vj. Que participatio iustitie
cū iniquitate: Aut q societas lucis ad tene
bras: Que aut puentio chri ad belial zc.
Itē certū est q qñ aliq̄s est ad lat⁹ n̄m
ipm nō vocam⁹: sed vocam⁹ illū q est lō/
ge. Fiat g rō. Illi q sūt ppe nō vocant⁹ sed
q sunt lōge. sed iusti sunt ppe deū: perōes
sunt lōge: g deus siue christus nō vocat iu
stos sed peccatores. Et h ē qd dī thema
Itē veni vocare zc. Ptz thema. Itē ap/
propando istd thema generale brō Mat
theo: inuenio q ipē an suā puerlione erat

lōge a deo: qz erat iniust⁹ z magn⁹ peccō.
Ideo fuit vocat⁹ a deo: dicit⁹ Veni seque
me. Circa ei⁹ aut vocatiōne q̄tuor sunt
deklarāda. Vel dic q hui⁹ vocatiōis q̄bi
stus vocauit Mattheū fuit quadruplex
effectus.

Primo sua vocatio alis puerlione glosa

Secdo sua inuocatio fructuosa

Tertio sua opatio p̄uola

Quarto sua pfectio glosa

Quartū ad p̄mū dico q sua vocatio fu
it glosa. Quēsiui qd officiū hūc Mat
theus in h mō an vocatiōne suā. z inuen
ni q habuit tria officiā mala. s. officiū p̄u
culosum: officiū criminolusum z officiū odi
osum. Officiū piculosus erat officiū fene
ratoris: qz in ciuitate capharnai q est in
maritima tenebat tabulā de cābio: qd est
periculosum anie zc. Qui tāgit picē inq̄
nabit ab ea. Eccli. xij. Piz dī moneta. ra
tio: qz multas nigredines dimittit zc. In
cui⁹ signū siue sit aurea siue argentea siue
erea: s. imp dimitte nigredines in manu.
qz raro est q feneratorēs nō cōmittāt vel
sint dispositi cōmittere fraudes. vide. lxx
viij. vi. Ejiēs dñs yēdētes z emē. de tēp
plo significauit: qz mercator nunq̄ p̄r dō
placere zc. Et ē dictū L. h. i. sup Mat.
Ad idē facit dictū Bieg. de pe. di. vj. sal/
sas. Scdm officiū erat criminolusum: quia
vlturarius erat. sic em dicit Beda. q post
puerlionez distribuit p̄p̄ia q rape solebat
aliena. s. p vlturā. Dicat p̄tice zc. z de ipe
cieb⁹ vlturē: z quō h ē z naturā. qz vidē
q creature insensibiles cōcant suā zc. sic
sol/luna/stelle/ignis/aer/aqua/terra zc.
Tertū officiū erat odiosum: qz erat adue
na seu publican⁹ colligēs gabellat et iura
imparatoris. qz ex h rales incurrūt odium
multoz eo q vltura debitu erigunt qñqz
fraudāt zc. Itē Joānes baptista dicebat
publicantis: Nihil aliud nisi qd p̄stutū ē
vobis faciatis. Luc. iij. Et his trib⁹ offi
cijs brīs Matthe⁹ distabat a deo p tres
magnas viciās. Sed audite vocatiōnem
ei⁹. z fuit sepx: qz ch̄sus iā habebat alios
qñqz. s. Philippū (sicut hī Joā. i.) Petz z
Andrē Jacobū z Joānē. Mat. iij. Lū
ch̄sus trāsiret p mare galilee z brīs Mat
theus sederet ad mēsam cābī inuolūtā
negocijs humanis zc. adeo q nihil cogita

bat de deo nec de aia sua zc. Et chris vs
dit z attente respexit eu oculis misericordie qd re
spexit z petz: qd egressus foras fleuit ama
re. Barthel. xxvj. z Luc. xxij. Tunc be
atus Barthel. eleuatis oculis videt chris
stu no cognoscebat. sed rata erat reueren
tia z maiestas sue scitatz qd admirado re
spicebat eu zc. Ad que chris Geni seque
me. Statim secus est eu relicta mensa. Et
Luc. v. Et surgens relictis oibz secus e eu
Si em in ambra e prus trahedi paleas: z
in magnete ferruz: qnto magis erat yris
tus trahendi in chro qd est dñs creaturaru
Cogitate qd chris dixit sibi. Vade rade ra
tione zc. et restitue ystias: qd nullus potest
seq chm nisi eu peniteat vice veteris: z re
stituat ablata: vt dr Aug. de pe. disti. iij.
Dis. quis no reqrat in baptizando pnia
interior formata qd dr pntio. nec exterior
sz pfectio. de pte. disti. iij. Sine pnia. Et
Roma. xj. Sine pnia em snt dona z voca
tio dei. Glo. tñ dr qd rones vectigaliu im
pfectas relitit zc. Puro etia qd fecit pconi
zari sigs deberet recipere. Iste est modus re
stituendi ystias manifestas. secus de secre
tis: qd secrete zc. No dimittit pntm nisi re
stituatur ablaturum. No decipiamini: ego di
mittra in testamto. Nota ptra illos qd ti
more diminutis stant: vel paupatis filio
ru. ps. Junior fui etem senui. z no vidi iu
stu derelictu: nec semet eius qres pane zc.
¶ Quatu ad scdm dicat quod de bono iu
sto qd remaserat sibi: fecit pntu dño. de
q habet Luc. v. Et erat ibi turba multa
publicanor z alior zc. Intectio bti Bar
thel erat vt illi puererent a chro: vt dicit
Hiero. sicut z ipe puerus est. Chis autē
sedebat int eos. z fuit iplera pphetia La
ticoz. ij. Sicut malus inter ligna siluaz. s.
infructuosa: sic dilectus meus int filios. z cre
dit qd omnes illi fuerut pueri: tanta erat
vis et dulcedo in fmonē chri et pbs q in
mensa loqbat zc. Quidētes aut pharisei in
stant et inuidi dixerut dñs ipse chri. Qua
re cu publicanis et pccatoz māducat ma
gister vester: Acst dicerent. Hic pz qlis
ipe est zc. Rñdit chris No est opus. i. in
op? vel operosus: valentibz. i. sanis. Et h
veru qntu ad collationē sanitarz: sed tñ ad
pseruationē bñ est necessari: sed male ha
bentibz. Ille erat infirmus p supbia: mō p

medicina humilitatis sanatus est. Et ille
p auariciam zc. z sic de alijs. Aug. Ba
gnus de celo venit ad nos medicus: qd ma
gnus p totu mōm iacebat egrotus. Tūc
dixit chris: Non venit vocare iustos zc. Et
iudei pfusi recesserut. Hic habetis exēplū
q vnusqz debet curā gerere de salute p
rimor: sicut vir d yroze: z ecouerso. j. Lo
rith. vij. Saluabit vir infidelis p multe
re fidele zc. Itē dñs de seruus et ancillis:
vt vadat ad missas: pfiteant zc. Si qd su
orū z maxime domesticor curā no habet
fide negauit: et est infideli deterior. j. Li
mo. v. Itō de quolibet primo. qd mādauit
deus vnusqz de primo suo Eccli. xxij. z
Apocal. vltimo. Qui audit dicat veni.
¶ Quantū ad tertiu. s. de opatiōe pntu
sa zc. Dicat quod post chri ascēsiōē et spū
rius sancti missionē apli dñmiferut sibi mū
dum: vnus zc. Barthel. tunc in ethiops
am pdicando: pueredo: miracula facien
do zc. Itē nota hic quod scripsit euāgeliz:
qd fuit solēne valde ppter tria. Primo qd
habuit abbreviatore Marcū. Ratiōem
dic p Hieronymū zc. Secūdo: quia fuit
a Barnaba in magna reuerētia habituz.
vt legit in legenda eius. Tertio quia e ab
ecclesia valde approbatū: quia ecclesia: fre
quenter recitat euāgelia Barthel: eptis
stolas Pauli: et psalmos David. Et h ne
aliquis desperet ex quocūqz genere pecca
torū. Omne em peccatuz aut comittit ex
infirmitate hūana: z sic peccauit Barthel
us. Pecunia em augere ex humana pro
cedit infirmitate. Aut ex ignorātia: z hoc
modo peccauit Paulus. j. Timo. j. Igno
rans feci zc. Aut ex malicia. z sic David
Itē omne peccatū aut pcedit ex concupiscē
tia carnis: z h mō peccauit David. Aut
ex concupiscētia oculorum: z sic peccauit
Barthe. Aut ex supbia vite: z sic Pau
lus. Et ideo quando tu luxuriose zc. Dic
practice zc. Dic miraculū qd fecit de sus
citatiōe filij regis mortui: vsqz ad cōuersi
onem regis inclusiue. Nota qd duplex fu
it operatio virtuosa Barthel. Primo. s. i
fruose viuēdo. Secdo in pdicando. Ter
tio in miracula faciendo. Quarto in euā
geliz scribendo. Et nota quare apostoli
cōuertebant mūdū qd no fit modo p p
dicatores. Quidē supra fmonē zc. parte. ij.

In festo sc̃tor̃ Cosme et Damiani

Quantū ad gr̃tū sua p̃fectio gl̃iosa: q̃ fuit martyrizat̃. Dicit ei' martyriū. z in ei'pe narrare a successore reg̃ defuncti zc. postea si videt̃ dic̃ aliqd̃ cōtra violatores montaliū. z etiā q̃ntū p̃c̃m est pl' q̃ si ali q̃s p̃ficeret sepulch̃y ch̃i i lutū/vel i ignē/vel in cloacā zc.

In festo sc̃tor̃ martyriū Cosme z Damiani.

Sermo LXXIII.

Reddidit de:

us mercedē laboz sc̃tor̃ suoz. sa. Op̃ien. x. Ois labor op̃rat p̃m̃iū. Luc. x. Dign' est op̃ari' mercede sua. Et q̃z gl̃iosi martyres Cosmas z Damian' valde laborauerūt p̃pter deū z p̃rimos: iō de eis d̃r̃ thema: Reddidit zc. mercedē. i. vitā br̃am. Salutes ego zc. Pro intro/ ductione finis ē notādū q̃ sit q̃stio in sa era theologia

Quent' vtz gl̃ia vite eterne detur ho mini p̃uolō ex gr̃a an ex iustitia: Et du/ biuz ē p̃pter diuersas auctoritates sc̃pture sacre q̃ vident' p̃ma facie inf̃ se inuicē ad/ uersari. Nā p̃mo qd̃ videt̃ ex gr̃a z miseri cordia dei/videt̃ p̃bati Roma. v. Gratia dei vita eterna. Item Titū. iij. Nō ex op̃i bus iustitie q̃ fecimus nos: s̃z fm̃ suā mi/ sericordiā saluos nos fecit: p̃ lauac̃z rege/ neratiōis z renoua. sp̃scti quē effudit i nos abūde p̃ iesum ch̃m salua. nrm. Ecō tra p̃ iustitiā. ij. Tim. iij. Bonū certamē certauit: cursum p̃sumant: fidē euag̃i: in re liq̃ ip̃osita ē mihi corōa iustitie zc. Ad idē Rom. iij. Et aut̃ qui op̃at merces nō im putat fm̃ gr̃am: sed fm̃ debitū. Ad idē fa cit parabola dñi de cultoribz vinee condu ctis a patrefami. ex denario diurno Dat thet. x. Fiar rō sic. Qd̃ dat ex quētionē z p̃missiōe. dat ex iustitia ad quā p̃tinet ius suū vnicuiq̃z tribuere. Sed denari' d̃lur/ nus p̃ quē signat̃ vita eterna/ dat ex quē/ tiōe. vt p̃bat i parabola illa. ij. zc. Pro de claratiōe q̃z solutiōe ē notādū: q̃ opa no stra bōa p̃nt dupl' p̃siderari fm̃ q̃ p̃cedūt a duobz p̃ncipijs. Procedūt em̃ a p̃ncipio creato z increato. P̃ncipiū creatū ē lib/

tas arbitrij. In creatū p̃o ē sp̃sctus. Ali de ifra i fm̃oe bti Luc. q̃ iupit Dign' zc. in introitu: p̃su sc̃do. Si q̃ p̃siderat op̃? bo nū pur p̃cedit a lib̃tate arbitrij: tūc nō p̃t hō mereri p̃ iustitiā vitam eternā. Rō: q̃ iustitia ip̃ortat eq̃litate q̃ndā inf̃ meritis z p̃m̃iū. Certū est at̃ q̃ infinita ineq̃litas est inf̃ opa nra z vitā eternā: q̃z opa ip̃a si nra sunt/ z p̃tus op̃antis etiā finita. Uti ta at̃ eterna est infinita. tū rōne obiecti par ticipati qd̃ est de'. tū rōne duratiōis: iō est sup̃ oēm p̃portionē humane op̃ationis i. Coz. ij. Qd̃ ocul' nō vidit: nec aur' au diuit: nec i cor̃ hois ascēdit q̃ p̃parauit de us diligētibz. Et iō nulla iustitia suadet vt talibz op̃eribz t̃palibz def̃ p̃m̃iū eternū. 3o ap̃ls Rom. viij. Nō sūt p̃digne passi ones hui' t̃pis ad futurā gl̃iam q̃ reuelab̃ b̃i i nob. Hac q̃ p̃sideratōe dat̃ vita eter na p̃ gr̃am z m̃icōiam dei. z sic loquunt̃ auctoritates p̃mo allegare. S̃z si p̃sidera tur op̃? bonū pur p̃cedit a sp̃scto mouen te: tūc debet p̃m̃iū inf̃nitū ex iustitia. q̃z opa nra h̃nt infinitatē q̃ndā respectu p̃n/ cipij increati mouētis. 3o. iij. Bq̃ quam ego dabo fiet ei fons aq̃ salien. i. vi. eter/ na. Uide ifra zc. Quia igit̃ b̃i Cosmas z Damian' moti fuerūt a sp̃scto ad labo randuz: idcirco ex debito iustitie reddidit eis de' mercedē laboz suoz/ q̃ ē vitā br̃a: vt d̃r̃ thema. Coz. ij. exēplo obem' z nos laborare in p̃tutibz adq̃rēdis. q̃z ois alius labor inuit̃ est z p̃dit'. Q̃es em̃ labor: hoim mūdanoz sunt p̃p̃tres cas. P̃mo p̃p̃ diuitias. Sc̃do p̃p̃ delicias. Tertio p̃p̃ honores: s̃z p̃diti sūt: q̃z de p̃m̃is laboz ribz nihil i fine remanet nisi paup̃tas m̃i/ seria. ps. Dormie. som. suū: z ñ. iuc. oēs vi. d̃. i. m̃at. su. De delitijs s̃z ñ. i. m̃at. su. Putredini d̃i xi: p̃i m̃es m̃i mea z soror mea p̃m̃ibus 3re Ec̃i. x. Cum moriet̃ b̃o hereditabit p̃p̃etes z bestias z p̃mes. Unde Sap. iij. Infelix z vacua ē spes illoz: z laboribz su/ ne fructu: z iutilia opa eoz. De honoribz s̃z ñ. i. m̃at. su. Nihil remanet nisi p̃cept' z despect' q̃ ad aiām z corp'. ps. Perijt m̃cōia eo. cū soni. Hora p̃ius illos. Pastoz/ aratoz/ eq̃s p̃au/ leui/ sup̃pau: Capris/ rura/ hostes q̃z labore graui. De capris: de rure lato de q̃z hoste subacto. Nec lac nec segetes nec

nec spolia vlla tulit. Igitur ex hoc laborare nos oportet. Job. v. Quis ad volandū natus est? et hō ad laborē? Ideo conemur ut laudabiles nri sint fructuosi et utiles. Ad erit qui laborabim? per fructibus adquirendis: exemplo istorum sanctorum martyrum. Et quis per virtutem laborauerit: per tribus tunc fructibus adquirendis legitur in legenda maxime laborasse.

Prima est benivolentia proximalis.

Secunda est reuerentia diuinalis.

Tertia est patientia martyrialis.

¶ Pro prima laborauerunt in adquirendo scientiam medicine: qua gratia curarent homines et bestias et cetera. Nota moraliter. Sic legiste sic aduocati: sic notarii: sic diuites alas rapina committunt. Amb. xlvij. vi. Sicut hi. Homo est criminis: hinc tollere: quod cum possis et abundans sis: indigentibus denegare. Esuriens autem panis est: quem tu deris. nudos indu mentis est: quod recludis. miserorum redemptio est et absolutio pecunie qua in terra defodis. Tantorum ergo te scias inuadere bona: quanta possis prestare quod velis. i. velle debes.

¶ Pro secunda. i. Reuerentia diuinali et cetera. hoc apparet quod sanctus Damianus ad presules suos marione nomine Palladia cum adiurantis munus sibi ab ea oblatum accepit: ne nomine dei videretur pretere. Nota moraliter: quanta reuerentia debet diuino nomini. Hoc nos docet dominus et verbo et exemplo. Verbo quidem. Matt. v. Audistis quod dictum est antiquis. Red de domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis. Non iurare oino: neque per celum: quod thronus dei est: neque per terram: quod scabellum est pedum eius: neque per hierosolimam: quod ciuitas est magni regis: neque per caput tuum iuraueris: quia non potes vnum capillum albi facere aut nigri. Sic autem sermo vult esse: non non habet in cetera. Et si chris de iuramentis. Exemplo hoc docet nos: quod nunquam legit dominum iurasse. sed per aduerbium affirmatiuum Amen: loquens: vel bis diu cetera. Amen amen: sic refert solus. Ioannes euangelista. Gratia alio exemplum. In passione coram capite interrogatus: non respondit: nisi postquam adiuratus fuit a capite dicere. Ad iuro te per deum vivum et cetera. Dic historiam. Ioannes maximus reuerentia deferre diuino nomini. Ps. Sanctum et terribile nomen eius. Sanctum bonis: et terribile malis. ¶ Pro tertia et cetera. De paria eorum per tu eorum martyrio. Vbi nota quod septem tormentis inculit eis presules. Dic ut in legenda.

De sanctis angelis Sermo LXXIII.

Videte ne cō

tenari vnum ex his. Bar. xviij. Festum hodiernum hoc nomen et titulum speciale: et hoc officium generale. Nomen et titulus specialis est: quod dicitur festum sancti Michaelis. Ratio est: quod inter omnes sanctos angelos qui mittuntur in hunc mundum per nostra salutem: principalior est sanctus Michael: non dico quod sit maior omnibus angelis: hoc verum de maiestate naturali: sed fortasse potest dici quod ex dono gratie consecutus fuerit Michael maiestatem a deo super omnes angelos bellando cum dracone et cetera. quod ipse est de tertio ordine. i. principatum: et hoc super se preces: scilicet: dominatus: omnes: thronos: cherubim et seraphim. qui non mittuntur ad nos: sed solum de tribus ordinibus inferioribus. i. Angelorum: ad procurandum bonorum personarum particularium. Archangelorum: ad procurandum bonum cōitatum et cetera. quia quilibet ciuitas: castro et cetera. habet vnum in custodiam. De tertio ordine. i. principatum mittuntur ad procurandum bonum regnorum: principatum: et regnum et cetera. Et quilibet regnum et principatus habet vnum et cetera. De istis Michael est maior. Aut ritas dicitur. x. Ecce Michael vnum de principibus primis venit in adiutorium meum. Propter hoc ergo istud festum habet nomen et titulum speciale. Nota ergo quod Michael est de tertio ordine: superioris prime hierarchie: qui est ordo principatum. Et idem tenet Thob. in. ij. sen ten. dist. x. in fi. super littera. vbi etiam dicitur quod Gabriel est de ordine archangelorum: Raphael autem de ordine angelorum: secundum Thob. ibi. Dicitur secundo quod habet officium generale. quod scilicet de omnibus sanctis sit festum generale primo die nouembris: sic nunc de omnibus angelis. Ratio: quia licet non omnes descendant huc ad nos: tamen omnes procurant nostram salutem. Aut rogitas. Quos sunt administratores ipsius in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutem? Hebre. j. Nota administratores ipsius. i. honores: in ministerium missi. Dicitur aliquis: ergo omnes mittuntur. Dico quod sic: sed non omnes mittuntur ad nos. Hoc modo quod deus vult aliquid reuelare: primo reuelat illud seraphinis: et illi cherubinis: et illi thronis et cetera. Et sic omnes mittuntur: sed non omnes

R

De sanctis Angelis

veniunt ad nos. **Cōtra Esa. vi.** Volavit ad me vnus de seraphin. **Rñ.** Non erat ille de seraphin ordine. sed dicitur est seraphin quia gerebat actū illius ordinis. **Eccē ratio quare habet officiū generale.** **Autori** / **ras ecclesie.** Collaudam venerātes oēs cel / **li milites:** sed p̄cipue p̄marē celestis exerci / **tus Michaelē in p̄tute conferentē zabu /** **lon. i. diabolum.** Propter hoc dicit thema **Videte ne cōtēnnatis vñū ex his. s. ange /** **lis. id est segregādo ab officiō ecclesie.** Et loquitur ch̄s pape et prelatis et clericis et reli / **giosis. Pater thema.** ¶ Pro fundamen / **to sermonis oritur theologicālis q̄stio.** ¶ **Querit** **Gr̄z.** inter bonos et malos an / **gelos fuerit aliqui p̄clū: Arguit q̄ non.** **Angeli boni nō habuerūt arma:** nec simi / **liter mali cū q̄b̄ sit plū. igit.** In oppositū **h̄i Apoc. xij.** Factū est plū magnū in ce / **lo. Et illud fuit inter bonos et malos. er /** **go inter bonos et malos angelos fuit ali /** **qñ p̄clūm.** Et sic questio remāet p̄ vtra / **q̄ parte dubia.** ¶ Ad q̄stionē responden / **dū est fm̄ Fran. de Baro. ij. senten. di. vj.** **q̄ duplex est plūm.** Quoddā est corpale: **quod fit cū lanceis: gladijs: et alijs armis.** **Et sic ad dubiū dicit q̄ inter bonos et ma /** **los angelos non fuit plūm:** quia ipsi non **sunt corporei. Aliud est plū spūale: q̄d cō /** **sistit in repugnantia voluntariū. Et sic ad /** **dubium dicit q̄ inter bonos et malos ange /** **los fuit aliqui p̄clū. Nam Michael qui /** **dicit princeps celestis militie cum suis cō /** **uerterunt se ad dñm: et ab eo glorificātes** **humiliter expectauerūt. Lucifer autē cum /** **suis sequacib̄ a deo se auertit cupiēs vir /** **tute p̄pria sibi collata ad gloriā peruenire.** **dicendo illud Esa. xliij. Ascendā in celū et /** **similis ero altissimo.** Nunc quoq̄ est et plū **m cōfessū inter demones et bonos ange /** **los: qm̄ demones nostrā dānatiōem p̄cu /** **rant. boni autē angeli cōtra nostrā salutē** **p̄curant. vnde et p̄pter hoc nobis custodes** **dati sunt.** ¶ Ad argumentū dicit q̄ intel / **ligit de plū corpali et nō spūali q̄d fuit in /** **ter angelos de quibus fit sermo iuxta p̄ba** **et sic d̄ alijs. ¶ Inuenti in scriptura sacra** **q̄ septem vtilitates habemus a sanctis an /** **gelis. ideo non est aliq̄s eorum segregan /** **dus ab officiō ecclesie. Diceret aliq̄s. Quō** **angeli p̄curant n̄ram salutē sicut s. dicitur**

est: Rñ. septem modis infra positis. Vel **die decē modis vt patet infra in fer. qui in /** **cipit Angelis suis etc.** **Primo per angelos cōtra demones su /** **mus defendari.** **Secundo p̄ angelos in nostris tentatio /** **nibus sumus consiliari.** **Tercio per angelos ad veram peniten /** **tiam sumus p̄uocari.** **Quarto per angelos in fide christiana** **sumus confortari.** **Quinto p̄ angelos corā deo sumus aduo /** **cari seu p̄curari.** **Sexto per angelos i celo sumus festina /** **Septimo per angelos ad gloriā (ti /** **riam sumus apportari.** ¶ **Dico p̄mo etc.** Istud est multū nobis **necessariū duplici rōne. Prima: q̄ demones** **sunt iuisibiles: q̄ velū carnis n̄re ipe /** **dit etc. Et tō difficile ē ab ipsis cauere. p̄s.** **Parauerūt vt absconderēt laq̄os: dixerūt:** **q̄s videbit eos? Et alibi. In via hac qua** **ambu. absconderūt supbi. i. diaboli: laq̄z** **mibi. Seda: q̄z maris insidias nob̄ infe /** **runt: et sunt valde expei / tā tot milib̄ an /** **rū exercitati i hac arte etc. et p̄ferim: quia** **diabolus deceptis p̄mos gentes q̄ erāt perfe** **ctiores nob̄ in scia etc. Itaq̄z p̄tinne sunt** **nob̄ insidiatores adeo q̄ in v̄tre m̄ris oc** **ciderēt p̄uex: nisi angelus dar? nob̄ defen** **deret nos. Hora h̄ quō ab initio cōceptio /** **nis cuiuslibet dar? est vnus angelus diabol /** **lus ad impugnandū: et vnus angelus bonus** **ad defendendū: sine q̄ nihil possumus? d̄ia** **bolū etc. Hoc autē q̄ sumus p̄ sc̄os angelos** **defensari patet p̄ figurā: exemplū: et auto** **ritatē. Exemplū habem⁹ in scriptura. Ra /** **phael ligauit demoniū i deserto etc. Tob.** **vij. Dic histōriā. Itē exemplū figurale ha /** **bes. iij. Reg. vj. de Heliseo ad quē vene /** **rūt armigeri et exercit⁹ regis syrie ad capiē /** **dū etc. Hora histōriā: et quō dixit ipe Hel /** **liseus ministro suo. Noli timere: plures enī** **nobiscū sunt q̄ cū illis etc. Et q̄ patet exē /** **plū q̄ nō solū p̄tra hostes inuisibiles. i. de /** **mones: sed etiā visibiles sum⁹ ab angelis** **defensari. Itē habem⁹ de brō D̄nico: qui** **ad defensionē frat̄z vidit plus q̄ c. ange** **los p̄paros p̄tra mistros diaboli de quibus** **fratres timebāt etc. Autoritas. Angelus** **is de? mādguit de re vt custo. re etc. p̄lx.**

Un q. Act. xij. puella nūciantē q. Petrus
adesser ad ianuā: dixerunt illi q. in domo
erant: Angelus ē? est zc. Dicit Hierony.
sup illo ps. Angelis suis de? mandauit de
te zc. Magna est dignitas aīaz vt vnaq
q. habeat ab oīu natiuitatē angelū bonū si
bi in custodiā delegatū. Patet pma vtili
tas zc. ¶ Dico scdo q. per angelos in no
stris tentatōibz sum? consiliati. Nam qn
aliq. tentat a diabolo ad faciendū aliqd
pctm: statim angelus veloci? aq. cōsultat
tibi q. n. facias: nō tñ cogit libez arbitriū.
Dices tu. Ego nō aud. o. eū zc. Dicit quō
alio modo loquunt? angeli q. hoīes. q. ho
mines ad aures corpales: sed angel? itus
loquit aurbz ante? nō corpis: nisi aliq. tēs
ex miraculo: sicut Gabriel figini Marie.
Aue gfa plena zc. Item Gabriel Danie
li: z. Raphael Tobie zc. Sed reglarit in
tus in corde loquit. Autoritas. Ecce an
gelus q. loquebat in me. Iach. j. z. ij. c. No
ra In me. i. int? me. i. imaginatōi zc. Ver
bi gra. diabol? loq. imaginatōi q. n. ten
tans z. di. Si tu posses pgregare mltas
diuitias: si velles mutare. x. p. xij. zc. sic
talis z. tal? zc. Ista ē locutio diaboli. Sz
ex aduerso angelus cōsultat di. ¶ Caueas:
q. si eēt vsura? dānar? eīs zc. Rñder dia
bolus loqns imaginatōi. ¶ Dimittes in
testamēto zc. Et bon? replicat: si interim
tibi ad infernū zc. Sic ponat in practica
circa alia pctā luxurie: vindicare zc. Ecce
ego mittā angelū meū q. peccat te z. custo
diat i via: et obserua eū z. audi vocē eius:
nec ptenendūz pures. i. peccādo zc. Ero.
xij. Idē apls. Si quis hoīm loqr z. an
geloz zc. dr. Tho. in pma pte. q. xvij. ar. j.
ad tertiu: q. lingua angeloz metaphrice
dr vtr? angeli q. suū pceptū manifestat si
ne aliq. signo sensibili. Loq. aut ad alterū
nihil aliud est q. cōceptū mentis alteri ma
nifestare zc. ¶ Dico tertio: q. p. angelos
ad verā pniām suā puocari. Declaro. Cō
tigit q. n. z. heu sepissime q. hō pñtū ma
gis diabolo decipienti q. bono angelo cō
sulēt zc. q. p. est q. si cōtempno rege vt
impatore vroz eius famlō adhereret. vel
vni eīlopi zc. q. dignior ē angel? q. cūq.
hoīe. Un d. Joāne bap. dixit chīs. Inter
natos mltz zc. et tñ subdit. Qui aut m
nor est i reg. celoz? maior ē illo Matt. xj.

¶ Si angelus q. est benign? nō deserit pecc
cantē zc. i. semp: licz ad tps sic: dū. i. homo
peccat: vt infra dicit in fine hui? pñs. Au
toritas. Precedet te angel? me?. Et infra
Nec ptenēdū pures: q. nō dimittet cū pec
caueris. z. est nomē meū in illo Ero. xij.
Dicit g. angelus. Dr via peccasti: qd sens
tis nunc de illa delectatiōe. ¶ q. cara tibi
constitit: p illa pdidisti oīa bona: oēs vtus
tes: grām dei zc. g. age pniām: pñtere zc.
Figura legit de h. de Helia fugiēte Jezab
bel zc. iij. Re. xij. Dicit hystoria. Grē figura
hī de Petro liberato a carcere p angelum
Act. xij. Vide ā. in fer. ad vincula scī Pe
tri zc. Desert? est pñs mōs. i. derelict? ab
oi bono. Quicqd em est in mō: est concu
piscētia carnis z. cupia oclor z. supbia vi
te. j. Joā. ij. Hīa hui? deserti est vita pñs
q. est via in q. aliq. intrant p natiuitatē. aliq.
exiūt p mortē: z. aliq. ambulāt dū viuunt.
Oēs morimur z. q. āq. dilabimur i terrā
q. nō reuertunt. ij. Re. xij. Vbi sunt q. fus
erūt ab hinc ad centū annos: sic z. nos er
imus zc. Helias significat pctōrem q. am
bulabat p viā: z. ponit se ad dormiendū:
q. nō cogitat offensam dei: nec piculū in q.
est zc. sed rñdendo: cantando: tripudiādo
vadit ad infernū. tenent tympanū z. citab
rā z. gaudēt ad sonitū organi: ducūt in bo
nis dies suos: z. in pñcro ad infernū descen
dūt Job. xij. Et tunc d. dormire q. ad vi
tā spūalem. Sed angelus pmo tangit eū
p compunctionē cōtritionis. Scdo dicit
les p cōfessionē a peccato: di. nō expectes
isfirmatē zc. Tertio dicit per eucharistie
cōmunionē. in his tribus cōsistit vera pe
nitentia. Et sic peccator facies hec trīa am
bulat q. draginta diebz z. q. draginta noctibz
bus. i. p pniām que p numez q. dragena rō
um designat: vsq. ad montem dei: id est vi
tam eternam. Penitentia agit appropi
eū regnum celoz. Dicit h. iij. Patet et
go quō per angelū puocamur ad penitē
tiam. Autoritas. Reuersus est angelus
q. loq. bat in me z. suscitauit me quasi virū
qui suscitāt de somno suo. Iach. iij. Hora
reuersus est angelus: q. i. recesserat ad ho
rā ppter peccatū. ¶ Dico q. rto zc. In fū
de chīana sum? pñmati. Rō. Ea q. sunt
fidei nō pñt capi intellectu hūano. Fides
seu scientia iudeozum z. phozum potest bñ
R ij

De sanctis Angelis

ostendi p̄ intellectu humanū incōuincibi-
liter. Verbi gratia: q̄ sit vnus deus. quia
p̄bi hoc demonstrauerūt. Inuisibilia em̄
dei p̄ ea que facta sunt intellecta cōsp̄t. rē.
Rom. i. Sed q̄ ille de⁹ vnus in essentia/
sit trinus in p̄sonis: hoc nō pōt intellect⁹
human⁹ cape. Itē q̄ deus p̄uideat oibus
creatur⁹ dādo cibū z potū rē. potest rō/
ne humana cōprehendi. Oculi oīm in te
sperant dñe rē. Sed q̄ ip̄e de⁹ seipm̄ dei i
cibū homi in sacramento eucharistie: nō po-
test p̄cipi intellectu hūano. Et ideo opoz/
ter q̄ inuēt ab altiori intellectu. s. angelico
qui firmat homi ad credendū ea que sūt
fidei. Sic fecit angelus virgini Mariē: q̄
licet crederet angelo: tñ querens modū di-
xit. Quō fiet istud rē. Et angelus decla-
rans/respōdit. Spūscit⁹ sup̄ueniet in te
et virg⁹ altissimi obumbrabit tibi rē. Tūc
virgo firmata z illuminata ab angelo di-
xit. Ecce ancilla dñi rē. Hoc fuit figura/
tū in angelo q̄ habebat libz ap̄uz i manu
sua Apoc. i. Vidi alterū angelū forte de/
scendentē de celo. Et infra. et hēbat in ma-
nu sua libellū ap̄tū rē. De ista illūinatiōe
auctoritas allegorice. In ipsa nocte ecce
angelus dñi astitit z lumen refulsit in ha-
bitaculo Act. xij. Nota in ipsa nocte. s. con-
gregatiōis nostre obscure. Videm⁹ ei nūc
p̄ speculū in enigmate. i. Coz. xij. Astitit
scz illuminādo: z lumen refulsit in habita-
culo. s. intellectu hūano rē. ¶ Dico quin-
to q̄ p̄ angelos sum⁹ corā deo aduocati in
passivo rē. quia sicut rex dat aduocatū ali-
cui vidue vel plone miserabili: sic ch̄s nō/
bis dat aduocatū p̄tra diabolū accusantē
uos: q̄ angelus aduocat p̄ nobis duplicit̄
Primo: nostra opa bona dño p̄sentando.
Secdo ips̄ ad p̄niam postulando. Primo
p̄sentat angelus oratiōes nostras deo: i. e/
tūntia: elemosynas: pegrinatiōes: discipli-
nas rē. Tob. xij. Quando orabas cum la-
chrymis z sepeliebas mortuos z derelinq̄
bas prandū: ego obrulsi orōnem tuā dño.
Secdo postulat p̄o nob̄ tēpus ad peniten-
tiā rē. Exemplū de Hiero. qñ fuit rape/
m̄ iudiciū rē. De hoc nota parabolā Lu.
xij. de cultore vinee loq̄nte p̄ ficulnea rē.
Vinea ē eccl̄a. Eia. v. Vinea de sabaorh
dom⁹ isrl̄ est: in q̄ plātaf ficulnea. s. anima
in die baptisimi. Prim⁹ annus est pueritia

in qua de⁹ vult fruct⁹ a nobis. i. Pater n̄r
Aue Maria. Credo in deū rē. Sed non
inuenit: q̄ parētes docēt eos cantilenas
Quidā: Virgiliū rē. Die p̄tra h̄y exp̄el-
dit. z de blasphemis pueror⁹: q̄ eras eor⁹
plena est delictis: vt in ca. j. de delictis pue.
Exemplū Dialog. rē. Item de furto rē.
Secdo annus est iuuet⁹: in q̄ de⁹ vult fru-
ctus elemosynarū: i. iunior⁹: p̄nie rē. Sed
nō inuenit fructū rē. imo qñq̄ nec folia. i.
nec p̄ba bona rē. Nota q̄ rixas q̄ sūt iter
iuuenes rē. Tertio ann⁹ est ienece⁹ rē. Nō
inuenit fruct⁹ rē. Et tunc ch̄s vocat boz
eulanū. i. angelū custodē di. Succide illā
rē. mittat in ignē inferni. At ille respōdit
di. Dñe dimitte illam z hoc anno vlt⁹ fo-
diā circa illā z mittā stercora rē. fodit qñ
dat cōpunctiōes. mittit stercora qñ reduc-
cit peccata ad memoriā que ferent. rigat
qñ ex p̄ritiōe fundunt lachryme rē. Sḡ
p̄cor⁹ cōterit: aduocatio angeli habet enē
ctū salutē: alio qñ salte hunc effectū cōterit
quit ne ad deteriora labat. et ad hunc effe-
ctum etiam antich̄s hēbit angelū custodē
de rē. ¶ Sexta vtilitas: p̄ angelos sum⁹
in celo festiuati. Lu. xy. Gaudent angeli
celo sup̄ vno p̄corē p̄niam agere. Qñ em̄
p̄cor⁹ dat sibi disciplinas occulte vel orat
in abscondito rē. angeli vidēt z gaudent rē.
De contrario volent. Auctoritas. Ecce vi-
dentes clamabūt foris angeli pac⁹ amare
fiebūt: Eia. xxiij. Videntes. s. peccata no-
stra: angeli pacis (quia angeli guerre sunt
demonēs) fiebunt. Detestatio illa quā an-
geli habent de peccatis nostris/ vocat fle-
tus. ¶ Septima vtilitas: q̄ p̄ angelos ad-
gl̄iam sum⁹ portati. Hoc faciūt angeli tri-
plicit̄. Primo viam p̄pando anteq̄ ania
creat de coipe: quia tūc demonēs insidian-
tur v̄ris etiā sanctis: vt pater de b. Mar-
tino rē. Imo z ch̄s in cruce apparuit rē.
Malach. iij. Ecce ego mittā angelū meū
q̄ p̄pabit viā aī facie tuā. Secdo p̄ viā pie-
paratā in celū baiulādo p̄pter insidias de-
monū qui sunt in aere. sic legif de b̄ rō An-
tonio rē. Auctoritas. Ecce ego mittā an-
gelū meū q̄ p̄cedat te z custodiat in via: et
introducāt ad locū que parauī. Ero. xxiij.
Tertio atq̄ in celo collocādo. Auctoritas.
Factū ē vt morere ē mendic⁹ z portaret ab

angelis in sinu abrae. Luc. xv. Secus si
morit impetrens. Pater qd vt illa/
res habent? a scriis angelis. Ideo debe
mus mane et sero ipsis nos recomēdare et
orare: dīcēdo istos p. Angele q me? es cui
stos pietate supna. De tibi cōmissum ser/
ua defende: guberna.

In festo glōsissimi scilicet
ronyni pbyteri Ser. LXXV

Inextinguibile

Est lūmē ipsi? Sap. vij. Pro in/
troductōe sermonis fac sicut ha
bet supra in festo beati Nicolai. sermōe q
incipit Inextinguibile. P. Pro funda/
mento sermonis q est de sancto Hierony
mo de quo dicit q lūmē ei? fuit inextin/
guibile: oīf theologicālis questio de ipa
charitate.

Quert? Utz charitas semel bita pos/
sit amitti? Arguit q nō. Fortior est chari
tas in bono q sit aliqd pccm in malo: sed
magis forte nō pōt destrui p mīn? forte. q
charitas nō pōt expelli p pccm: nec p aliqd
pōt expelli. q semel habita nō pōt amitti.
In oppositū bz Apoc. ij. Habeo aduersū
te pauca q charitatē tuā primā reliquisti. q
charitas semel habita pōt deleri et pdi. Et
sic questio manet pro vtrāq pte dubia.

Ad qstionē rēndendū est fm Bonauē.
sup. ij. sen. dist. xxx. q. j. q charitas semel
habita potest amitti. qd pbat dupliciter
p exēpla duplicia. Primo ex veteri testō. j
Reg. ix. Cōstat em q Saul charitatē ha/
buit: cū de eo scribit q nō erat vir in israel
melior eo. Sillr David charitatē habuit:
cū de eo dīcat dñs: inueni vir fm cor meū
Et pstant q vtrq charitatē pdidit: qz
vtrq mortali peccauit: Saul psequēdo
David: David in cōmittēdo adulterium
et homicidiū. Scdō p exēpla noui testamē/
ti. qz discipuli dñi charitatē habuerūt: sed
multi d discipulis abierūt retro: fm q dicit
Joan. vij. Multi etiā de discipulis dubi/
bitauerūt in fide: fm qd habet Mat. vlt.
q charitatē pdidērūt habitā. q charitas se
mel bita pōt pdi. Scdō pbat māifesto
ex pimento. q puuli q baptizant hūc grāz
et ita charitates et ceteras frutes: et tū qn

venit ad adultā etatem: pdiū peccādo. q
charitas postq habet p amitti. Tertio
pbat rōnali argumēto. Facili? est deficere
q pficere: et cadere q surgere. Facili? ē etiā
pdere charitatē q fidē: qā pdita fide pdi
tur charitas: sed nō puerit. sed possibile ē
hoiem q nō bz charitatē adq̄rere. possibi/
le est etiā hoiem habentē fidem recedere/
re. q multo forti? possibile est hoiem habē
tem charitatē cadere. igit. Ad argumētū
bz q amissio charitatis non est ppter h q
pccm agat in ipsam eam expellēdo sic vna
forma naturalis expellit aliā: sed hoc ē: qā
cum esse charitatē dependeat a duobz: vī/
delicet a deo influente: et a libero arbitrio
suscipiente: cum libez arbitriū nō se auer
tit a deo: charitas iformat: ipa dīficere. et.
Et qz libez arbitriū nō se auertit nisi pec/
cando: hinc est q charitas dīcīf p peccatū
expelli non ppter fortitudinē ipsi? peccati
agentis: sed ppter dīfectū ipsi? liberi arbitrii
suscipientis. qd pccm nō suscepit Hierony/
mus: ideo lūmē ei? fuit inextinguibile: iu
tra pba. et sic de alijs. Istud q lūmē inextin/
guibile bz Hieronymi pducit quinq
radios frutū nos illustrātes.

Prim? est radius sapientie diuinalis.
Scdus est radius sapie p̄rualis.

Tertius est radius cōtinentie p̄ginalis.

Quart? est radius obedientie general.

Quint? est radius p̄seuerantie finalis.

Prim? radius. Nota q sapientia est
cogitatio diuinoz. Nota q pmo q Hierony/
m? genitus de parentibz christianis:
pater suus vocabat Eusebi? nobilis. et.
d oppido Stridonis Dalmatie. et. Et ve
nit Romā: et fuit excellens in q̄tuor lū/
guis. scilicet latina: greca: hebraica: et chaldaica.
Ad hanc aut sapientie adq̄sitiōē p vi
uina flagella puenit. Nā existens iuuenis
sepi? delectabatur in libris gentiliū. De nob
ere legens Platonē: de die pō Liceronē. et
si qn p̄phetas legebat: horrebat sermo in/
cultus. et. Sic quō raptus in spū fuit ver
beratus. et. Ideo postmodū fuit replet?
mirabili sapientia. Ideo de eo cantat san/
cta m̄ ecclesia. Op̄raui et dāt? est mihi sensus:
et inuocauit et venit in me spūs sapien
tie. et. Sap. vij. Nota moralē q flagella
dei vtilissima sunt homini ad conuersionē.
qz p̄p̄ritas inebriat aniam et impunitas

R ij

In festo scti Hieronymi pres.

peccati. Ecce, viij. Item qz non pferit ei
to contra malos sententia: ab his timore vi
lo filij hominum pperant mala. qz de^o sustinet
peccatores. **¶** In Quidam? Si quis peccant
boies: sua fulmina mittat Jupiter. in par
uo tpe null^o erit. Et ideo ab his yllis timo
re filij hominum pperant mala. Ideo magis
indurat peccatores: in punitione et p^{er}itate: et est
tunc marie infelix. **¶** In Aug. xxiij. q. j. Pa
rar^o. Qui licentia iniquitatis eripit: vilius
vincit: qm nihil est infelix^o felicitate pe
ccati: qua penalis nutrit ipunitas: et ma
la voluntas velut hostis interior roborat.
Et ideo multa miscdia deus vrit quando
flagellat peccatores. **¶** In Bachab. vi. Item
multo tpe non finire peccatores ex sententia
agere: sed statim ultioes adhibere: magni
bificij est indicij. Et ideo rogatus est d^{eu}s
vt flageller. ps. Qm grauata est super me
manus tua: conuersus sum i et iuna mea du
configit spina. Nota h^{oc} p^{er}actice de peccatis
fiendis ad deu: vt auar^o diues pdat diu
tias: luxuriosus sanitatez: ambitiosus fa
uore et c. Et hoc vt puerat. Sic rogabat
David sepe p^{er} peccatores. **¶** In S. d^{eu}s ra
dius patientie p^{er}ualis. Ideo dixit p^{er}ua
lis. q^{uia} duplex est patientia: equoce in. s. vi
tiosa seu ficta: et p^{er}uosa. Stimulata est q^{uia}
homo sustinet patienter iniurias: qz non
p^{er} se vindicare: aut vt appareat alijs p^{er}bo
sicut narrat Boen^o de q^udam et c. Sed vir
tuosa est: quando p^{er}ter deu vel p^{er}ter bo
num p^{er}mi sustinet et c. H^{oc} habuit Hie
rony. Dic historiam q^{uia} fuit deus a cler
cis p^{er}ter vestem mulieb^{em} et c. Moraliter
dic vt expedit et c. **¶** In Tertius radi^o con
t^{ra}te virginis. Nec e maxima virtus et
ratio p^{er}fectior q^uanto rarior. Apoca. iij. Ha
bee pauca nomia in sardis: q^{uia} non in qua
uerunt vestimenta sua: et ambulab^{unt} mei
cu in albis: qm digni sunt et c. Expone sic
hab^{et} post festus trinitat^{is}. sermo. xlv. p. j.
Dic de virginitate Hieronymi. et qz vir
tus in infirmitate p^{er}ficat. ij. Cor. xij. Ideo
fuit in eo virginitas p^{er}fecta. quia fuit p^{er}ba
ta in multis tentatiob^{us}: sicut spe refert in
epistola ad Eustochiu de p^{er}ginitate seruau
da: et habet in legenda. Et quia sine cere
re et baccho friget venus: ideo ieiunabat
asp^{er}ime. de cibo inq^{ue} et potu taceo: cu etia
languentes aqua frigida vrant: et coctum

aliquid accepisse luxuria sit. Duo ergo reme
dia habebat. s. ieiunij et orationem. Nota
moral^{iter} et c. Hoc gen^{us} demonioz no vinci
tur nisi in ieiunio et orone. Et hoc est v^{er}
q^{uia} Hieronym^{us} fuit virgo. Ipe t^{em} de se tra
scribit ad Damachiu in apologetico circa
fine. Virginitate in celo p^{er}fero: non q^{uia} ba
beo: sed quia magis miroz q^uo non habeo.
Sed contrarietate hanc tollat s^{an}cti Ba
silij dicent^{es}. Vultuere ignoz: et tamen v^{ir}
go non sum. Fuit aut^{em} tantus raplus in eo
virginitatis iⁿuocare q^{uia} etia ad alios et^{er} vir
tus extendebat. Na vt scribit Joan. aud.
in Hieronymi miniano. Queda sanctimon
ialis nobilis genere et morib^{us} femina pul
cherrima: etate iuuecula: sed p^{er}teritoe sa
cana: deuotissima erat beati Hieronymi:
de qua cum q^udam nobilis iuuenis p^{er}lo
caprus ardētissime fuisset: accessit ad q^u
dam magu: qui misit ad eam seducendaz
quenda demon^{em}: qui cella et^{er} intrare non
potuit: p^{er}ter imaginē Hieronymi in cella
depicta. Reuerit igit^{ur} demon ad magum
narrans et q^ure intrare nequirit. quo a ma
go deriso et dimisso: aliu demonē misit ma
gus: qui simil^{iter} intrare non potuit: q^uanto
per boia manere ibi coact^{us} alie clamabat
Si me Hieronym^{us} finis recedere: huc am
plius no reuertar. Ad que cocurrētes mo
niales p^{er}unte cruce interrogauerunt cau
sam aduent^{us} sui. qua cognita: ad p^{er}ces dia
boli rogantib^{us} Hieronym^{us} eis vt dimitt^{er}
teret demonē: statim diabolus recessit et
magu illu durissime flagellauit. Qui con
uersus et Hieronym^{us} de p^{er}cas et arte magi
cam abiuras: liberat^{us} est: p^{er} annu t^{em} iacuit
impos corp^{is} sui: et tandē cobures libros
art^{is} iue et vendēs oia q^{uia} habebat illa paup^{er}ib^{us}
erogauit. Post annu q^uo claudēs se in spe
lunca qua Hieronym^{us} p^{er} q^uadrenniū habu
tauerat: magnu culmē sancitatis arripit
Ille p^{er}o infelix iuuenis nocte q^uadaz laq^uo se
suspendens: vira simul tpali et p^{er}petua se p^{er}
uauit. et hoc exem^{pli}u dicit iⁿferre Cirillu.
¶ In Quart^o radi^o obedientie generalis.
q^{uia} alis qui tota legē seruauerit: offenderit
aut^{em} in vno: fact^{us} e oim reus. Iaco. ij. Hoc
ta fact^{us} est oim re^{us}. Primo q^u ad auerit^{us}
ne ab incommutabili bono. Secdo q^u ad p^{er}u
nationē q^ure. Tertio q^u ad p^{er}uaciones q^ure.
Quarto q^u ad scurione p^{er}ne q^uam eterne.

Fuit g. Hieronymus obediens in oib: etia
cōsilijs. cui obediens merito etiā bñta
anialia z ferocia de subiebat sibi: sicut
tpe innocētie fuerat in pñis parentibus.
De historia de leone. Dicitur dic vt ex
pedir zc. ¶ Quintus radius pñerantie fi
nalis zc. Dicit et mortē z exhortandē suā
ad discipulos: apostrophā ad mortem zc.
Et qñter post mortē apparuit aia sua Li
rillo hierosolymitano epo. et etiam Augu
stino cū Joāne bap. g. inextingibile ē lus
men illius.

In festo sancti Francisci
Sermo LXXVI

Mibi absit glo

riari nisi in cruce dñi nři Zelu
chū. Gal. vi. et in epla. hodi
erne festivitatis. Ista verba appropio in
pñona beati Francisci dicentis cū apostolo
Mibi absit zc. De eo g. erit sermo hodie.
Sed prius salutē virgo zc. ¶ Pro fun
damento sermonis in quo agit de sancto
Francisco q. sumoge beatitudinē desidera
bat: de cui beatitudinis appetitu fit pñmo
oñs de ipso appetitu theologialis qñtio.

¶ Querit. Utr volūtas in appetēdo be
atitudinē mereat: Arguit q. nō. At pñs
ij. Et b. ca. vi. Et bis q. in iunt nobis a na
tura nō laudamur: neq. vitupamur: nec
sumus boni: neq. mali. Sed volūtas natu
ralis appetit beatitudinē. Et h. appetitu nō
dē laudari. qd nō esset vox si tal. appetitu
mereret. qd oē meritū laudabile ē. igitur.

¶ In oppositū. Appetēdo beatitudinē deū
appetit. sed in appetēdo deū est meritū. g.
appetēdo beatitudinē meremur. Et sic qñtio
manet p. vtrags parte dubia.

¶ Ad qñtionē rñdendū est fm Rich. sup
ij. sen. dist. xij. ar. ij. q. v. q. hōiem appete
re beatitudinē ztingit dupl. Uno mō i ge
nerali. inqñtū appetit aliqd bonū sufficere
tissimū. Alio modo in spēali: in quo vere
est ois scie plenitudo: sicut in clara dei vi
sione z pñecta pñfruitione. In appetēdo
beatitudinē pñmo mō nō est meritū. q. sic ab
intellectu z a volūtatē appetit: ita q. circa
h. intellectus pñ errare in cōgiscendo: nec vo
lūtas i appetēdo. In appetēdo beatitudinē

scdo mō est meritum: q. sic nec naturalit
cōgiscit: nec naturalit appetit. Sz respectu
ei. ztingit eē errorē in intellectu: z obliq
tate in affectu. q. z Intellectus pñ optinari nō
ē beatitudinē in illo bono vbi vere est: et cā
esse in illo bono vbi vere non est. z ex pñti
volūtas pñ appetere beatitudinē vbi vere n
est: z cā nō appetere vbi vere ē. ¶ In beatitu
do h. mō accepta: obiecta ē libero arbitrio
nō tñ sub rōne q. est libez: sed etiā sub rōe
q. est deliberatiū: qua qñtis hō naturalit
appetat deū videre z eo frui: tñ illa nō ap
petit naturalit inqñ: ū i ill. vera beatitudo cō
sistit: q. nō pñgit naturalit: q. in illis beatitu
do consistit. ¶ In qñtis ea i qñbus vera beatitu
do consistit naturalit: appetat fm id qd sūt:
nō tñ illa naturalit appetit sub illa ratione
seu inqñtū brificatiua sūt. Et ad argumē
tū dñ: q. pñdit d. beatitudinē pñmo modo de
era: z nō scdo. quā appetēdo meruit b. Frā
ciscus: de q. fit sermo iuxta pñba. z sic d. alij.

¶ Pro declaratiōe pñboz est notādū q. cō
clutio vera est in sacra theologia appoba
ta etiā p pñbos morales. et nō. Tho. i. ij. q.
ij. ar. vii. q. v. ar. viij. q. ois hō desiderat eē
beatus sive sit fidelis sive infidelis: iudeus: sara
cenus zc. Quilibet em naturalit desiderat
beatitudinē. qd determinat Tho. esse veruz
accipiendū beatitudinem fm cōem rōnē bea
atitudinis. Cōmunis em ratio beatitudi
nis est vt sit bonū pñectū. Nā vt ait Boet
tius. iij. de consō. Beatitudo est stat⁹ ois
bonoz aggregatiōe pñectus. Et alibi. Be
atitudo est sumi boni tota simul et pñecta
possessio. Sed m hoc g. naturalit z ex neces
sitate volūtas humana appetit beatitudi
nē. Est em impossibile q. appetit⁹ huma
nus nō ferat in bonum. quia bonū est qd
omnia appetit. Et ideo dicit Aug. xij. de
trini. q. omnes homines cōueniunt in ap
petendo vltimū finem qui est beatitudo.
Et Boetius. iij. de consō. Est em inquit
mentibus hominū veri boni inserta cupi
ditas. Si pñ acapiat beatitudo fm spēci
alem rationē beatitudinis. s. qñtum ad id
in quo beatitudo consistit: sic non omnes
cognoscunt: et cōsequenter nec omnes ap
petunt beatitudinē. Quomō autē homi
nes errent in cognitione sumi boni: notā
dum q. quia bonuz oia appetunt: ideo fm
q. aliqd est bonum fm hoc appetitur. Est

R. uij

In festo sancti fr̄cis̄ci

aut̄ triplex bonū. s. vtile/delectabile et bonū
nestū. Homines igit̄ sub̄p̄tis delectati circa
appetitū inordinatū huius triplicis boni
versant̄. Un̄ qdā bonū vtile p̄ferēs/po-
suerūt felicitatē suā in diuitijs. Alij vō p̄-
ferēs bonū delectabile/felicitatē suā po-
suerūt in delitijs. Alij p̄ferēs bonū bo-
nestū/posuerūt in honoribz/regnis et potē-
tijs et. male iudicātes de honesto. Et ho-
rū scholas sequūt oēs mūdant post corru-
ptionē nature in p̄mo parēte: qd fuit p̄m^o
sectator: hāc opinionū: qz diabolus inue-
tor fuit et p̄ualor. Gen. iij. In q̄cunqz die
comeditis ex eo eritis sicut di. ecce bonū
honorabile. Sciēs bonū et malū: ecce
bonū vtile. Et sequit̄. Vidēs q̄ mulier q̄
bonū eēt lignū ad v̄scendū et. ecce bonū
delectabile. Oēs q̄ homines mōi secuti sūt
scholā istā vsqz ad ch̄m. Jo. v. i. Jo. ij.
Omne qd est in mōdo aut est p̄cupiscētia
oculorū: qntū ad bonū vtile: qd appetit̄ in
diuitijs. aut p̄cupiscētia carnis. qntū ad
bonū delectabile: qd est in delitijs. aut su-
perbia vite. qntū ad bonū honorabile: qd
appetit̄ in honoribz. Et de eisdem tribz di-
abolus tentauit ch̄m: sicut patz h̄i p̄fide-
ranti. Nā ostendēs diabolus omnia regna
mōi dixit: Hec omnia tibi dabo: ecce bo-
nū vtile. Item. Dic vt lapides isti pa-
nes fiant: ecce bonū delectabile. Item. mi-
te te deorsū: ecce bonū honorabile: qz ad
nihilū p̄fussit volare nisi ad vanā gl̄iam
et ostentationē. Sed ch̄s p̄fundit scholā
diaboli a p̄rarijs argumētis: vt p̄zibi.
Et hec tria apparebant in illo adolēcente
diuitē: de q̄ legit̄ Mat. xix. De q̄ tria di-
cūt. s. q̄ erat diuēs qntū ad bonū vtile. ado-
lescēs qntū ad bonū delectabile. In illa ei-
estate p̄suerūt homines plures viuere in
delectatiōibz corporis. Itē vt d̄r Lucas
xviij. Erat p̄nceps: et h̄ qntū ad bonū
honorabile. Christus q̄ ventens in mōm
p̄tra hoc triplex bonū tenuit scholā p̄tra-
riam/docēs triplicē paupertatē: quā etiā
suadebat p̄dicto adolēcenti: licz ip̄e doctri-
nā ch̄i nō capet. Contra istas q̄ tres opi-
niones p̄dictas ch̄s docuit dicens: Qui
vult ventre post me/abneget semetipsum:
p̄tra bonū honorabile: Et tollat crucē suā
p̄tra delectabile. et sequat̄ me: p̄tra bonū
vtile. Mat. xviij. Vulpes foucas hāc et.

Nota etiam q̄ p̄bi male iudicabāt de b̄i
attitudine. Dicebāt em̄ stoici beatitudinē
in virtute animi p̄sistere. peripatetici i co-
gnitiōe v̄tatis. epicurei i voluptate. Pos-
sunt dicim^o duplicē beatitudinē. Unā vie
q̄ est imp̄fecta. alterā p̄tē/que est p̄fecta.
Prima p̄sistit in p̄uola vita. Un̄ d̄r p̄bi
j. Ethic. Q̄ beatitudo siue felicitas ē op̄e-
ratio fm̄ p̄tē p̄fectā. De q̄ d̄r p̄bi. Beati-
tudine i via et. Scda beatitudo patrie
est p̄fecta. et hec duplex est. Unā est crea-
ta/ q̄ nos in p̄ia beatificat formāl̄. Alterā
creata/ q̄ nos beatificat effectiue. s. ipe
deus. Prima beatitudo creata est tanq̄
finis q̄ q̄scit̄. Scda. s. increata ē tanq̄ fi-
nis in q̄ quiescit̄. Quidā igit̄ ponūt vlti-
mā beatitudinē in diuitijs: sicut sūt auari
q̄ exponūt corp^o et aiam p̄ diuitijs ad q̄d
d̄s: sed sūt in maximo errore. Nā em̄ diui-
tie sunt finis hominis: sed hō est finis diui-
tiarū. Præterea p̄ beatitudinē adq̄rit̄ hō ma-
ximā delectationē/ gaudiū et leticiā. sed q̄
diuitijs hō affligit̄ pot^o p̄pter qd d̄s diui-
tias nūcupat spinas Luc. viij. et Mat.
xviij. Un̄ p̄bi. Diuitias nō congre-
gat absqz labore. Nā tener absqz metu nō
deserit absqz dolore. Propt̄ea ad idē facit
Proverb. xviij. vbi d̄r. Quid p̄dest stulto
habere diuitias/ cū sapiētiam emere non
possit. Hanc aut̄ p̄tātē manifest^o homo
cognoscit in morte: in q̄ nil de suis diuitijs
reporat nisi triste l̄nteamen vel faciū
p̄bi. Dormierūt somnū suū: et nihil inuene-
rūt oēs viri diuitia. suar. ps. lxxv. Et alibi
bi. Et relinq̄nt alienis diuitias suas: s. s.
pulchra eoz. do. illo. in eternū. ps. lxxv. Et
alibi. Theaurizat et i ḡrat cui p̄grega-
bit ea. ps. xxxviij. Jo d̄r Aug. v. de ciui. di-
c. xix. Felices vel nos vel filios n̄ros nō d̄
uitie terrene faciūt: aut nob̄ v̄lētibz amit-
tēde/ aut nobis mortuis a q̄b̄ nescim^o: v̄l
forte a q̄b̄ nolum^o possidēde. Quidā vō
ponūt beatitudinē i delitijs et voluptatibz:
sicut fuerūt epicurei. P̄to q̄b̄ adipiscēdis
exponūt anias et corpora: sed errāt. qz vt ait
Boetij. iij. de sol. Tristes erit^o esse vo-
luptatū q̄q̄s remiscit libidinū suar. v̄lēt
intelliget: iuxta illd̄. Nilis dolore misce-
bit^o: et extrema gaudiū luer^o occupat. Pro-
uer. xviij. Que si br̄s efficere possent: vel
certe ē qn pecudes q̄z br̄s esse dicant. Dec

ille. Et ibide dicit. Quid aut de voluptatibus corporum loquitur? apparetia quod plena est antietatis/arieras pnie. Hec ille. Et quod istud quod epicurei dixerunt beatitudinem in voluptate consistere: aut pecudes quod beatitudinis fecere principes: aut ipsi pecoribus similes fuere: quod etiam sibi a noie convenire veri? est. Quidam pro posuere beatitudinem in bonis: sicut sunt superbi: quod finis est honor dignitas et cetera. sed cum honor finit in morte patet hunc non esse perfectum bonum. Et confirmat ratio quod beatitudo est in beato: non autem extra beatum. Honor autem non est in honorato: sed magis in honorare: quod reuerenti exhibet honorato: ut patet in i. j. Eth. 8. 2. Secunda ratio est quod honor est bonum ad aliud ordinatum: quod ut dicitur philosophus in i. j. Eth. Honor est retributio reuerenti in testimonium fructus. Tertia ratio quod honor est bonum extrinsecum cum sit reuerentia exhibita per quodam exteriora signa. beatitudo autem sive summum bonum est bonum extrinsecum: 8. 2. Quidam pro ponunt beatitudinem in scientia: sed secundum hanc etiam demones essent beati. Et preterea scientia inflat charitas autem edificat. i. 2. Cor. 13. Quidam pro in potentia. De quorum numero fuit Arphaxar rex medorum. De quo scribit Iudith. i. Qui gloriabatur quodam in potestate exercit? sui: et in gloria glorizari suam. Sed tales errant perbat inuicem status et euentus fortune: quod adeo multis fuit aduersa potentibus quod caderet a potestate sua: sicut et ipse Arphaxar. De quo scribitur ybi 8. quod Nabuchodonosor obtinuit eum in capto magno ragau. 2. Sic et Darius fuit deuictus ab Alexandro. Hannibal a romanis. Troia a grecis. Unde ait Sene. in vi. tragedia in principio: in persona Hecube vocat Priami. Quicquid regno fudit et magna potens diuina aula. Nec leues meruit deos animis rebus. Credulus: letis dedit me videat et te Troia. Non vixit tulit documēta sors maiora: quod fragili loco statet superbi. Item Virg. in ii. Enei. Hic finis pami fauor huc exit? illi. Sorte tulit et cetera. per lapsa videtur Pergama: tot quodam populi terris quod superbi Regnatores assie: et intra. facit igitur litore truci. Excusa te quod allegas poetarum quod extorqueas clauam de manu Herculis ad piratē astruenda: ut notat Statianus in decre. xxiij. dist. p. ro. Item Prover. xj. Citul? aure? in naribus suis mulier pulchra et

fatua quod pulchritudo est cum superbie: iuxta illud Psal. inest pulchritudo sequitur superbia forma. Quod vult? honorat decorat mores. rara est concordia forme atque pudicitie. Quidam ponunt beatitudinem in pulchritudine: sicut sunt vane mulieres. Sed fallax gratia et yana est pulchritudo: mulier timens deum ipsa laudabit. Prover. vlti. Quidam pro in fortitudine et alijs bonis corporis. Sed secundum hanc leones et alia animalia hominibus fortiora essent quod beatiores. Contra quod Augustinus in viij. de ciuit. dei. reprobat opinionem illorum quod dicebant demones meliores hominibus propter corpora immortalia quod dicebant illos habere: sic ait. c. xv. Quia obicitur ut ista considerans ois facit religiosus et deo subdit? id autem dicitur demones seipso meliores quod habeant corpora meliora: alioquin multas sibi et bestias placatur? est: quod nos et acrimonia sensuum et motu facillio atque celeritimo et valetia virum et annosissima firmitate corporum viciat. Quis hominem videndo quodam agilis et vultu? rior: quod odorato canibus: quod velocitate leu? poribus: ceruis: oibus auib? Quis multum valendo leonibus et elephantis: quod diu viuendo serpentibus: quod etiam deposita tunica fenectute deponere atque inuuenturē redire prohibent. Sed sicut his oibus ratiocinando et intelligendo meliores sumus? ita etiam demonibus boni atque honeste viuendo meliores esse debemus? Hec ille. Tercia autem ratio quod in nullo predictorum bonorum beatitudo consistit: equa beatitudo est bonum perfectum. Id autem est bonum perfectum quod quis adeptus nihil vltius desiderare queat: ut ait Boetius in iiij. de consolaf. Tertium est autem quod quodcumque dictorum bonorum possideat quicquid etiam simul oia habeant appetit? habeat. appetit? hominis nunquam satisfact? semper potiora desiderat: 8. 2. Et si amittit bonorum patet patet. Superbia eorum quod te oderit ascen. sp. De vltimis etiam patet. Unde Boetius. Si quas rapidis fluitibus incitat pontus versat arenas. Aut quod stelliferis edita noctibus celo sidera fulget. Tantas fundit opes: nec opes retrahat manum pleno copia cornu. Humanum miseras haud ideo genus cesset flere querelas. Quamuis vora libes excipiat deus multi pignus auri. Et clavis audis ornet hominibus nil iam paria vident? Sed quesita voras seu rapacitas alios patit hians.

In festo sancti fr̄cis̄ci

Hec ille. Et p̄dictis q̄ parer̄ due p̄clusio-
nes. Prima q̄ omnis homo naturalr̄ de-
siderat esse beat⁹. Sc̄da: q̄ multi errāt in
eo in q̄ p̄sistit beatitudo. 2. h̄ est qd̄ etiā p̄-
bat Boet⁹ in. iij. d. p̄solv. dices. *Dis mor-
talitū cura quā multiplicū labor exerceat: ut
verso qd̄e calle p̄cedit: sed ad vniū tū britū
dinis finē nitit p̄uenire. Videam⁹ q̄ nos
qd̄ est illū in q̄ vera beatitudo p̄sistit. Ler-
te nihil aliud n̄ si cognitio 2. viliū diuīe ei-
sentie. Vñ dñs Ioan. xviij. Hec est aut̄ in
q̄ vita eterna: vt cognoscāt te solū vep̄ de-
um 2. quē misisti. Iteum ch̄im. Et idcirco
eo in h̄ debz hō ponere finē suū 2. in h̄ glo-
riat: nō aut̄ in bonis mōi nec in aliq̄ crea-
tura. Bona em̄ sp̄alia sunt media q̄ ad
m̄iniculamur ad p̄ueniendū ad vltimū fi-
nē q̄ est vita eterna. Ideo bonis tēporali-
bus debem⁹ vti nō frui: alioqn̄ p̄uertit or-
do 2. impedit finis. Hora similitudinē ad
h̄ quā pōit Aug. in. j. li. de doctri. ch̄iana
vbi sic ait. Quō si essem⁹ p̄grin⁹ q̄ beate
vivere nisi in p̄ia nō possem⁹: eaq̄ p̄grin⁹
natiōe vni⁹ miser⁹: 2. miserā finire cupie-
tes in p̄iam redire vellem⁹. opus esset vlt̄
terrestrib⁹ vlt̄ marinis vehiculis quib⁹ vte-
dum esset: vt ad p̄iam q̄ fruendū erat pue-
nire valerem⁹. q̄ si amenitates itinēris 2.
ip̄a gestatio vehiculor⁹ nos delectaret: cō-
uersi ad fruendū his q̄b⁹ vti debulim⁹/nol-
lem⁹ cito viā finire: 2. p̄uersa suauitate im-
plicati alienaremur a p̄ia/cui⁹ suauitas
faceret br̄s. Sic h̄mōi moralitatis vita
p̄grinatēs a dño/li redire in p̄iam volu-
im⁹ vbi b̄ci esse possum⁹: vtrū est h̄ mō/
nō fruendū. vt inuisibilia dei p̄ ea q̄ facta
sunt intellecta p̄spiciunt. h̄ est vt de tēpo-
ralib⁹ corporalib⁹q̄ reb⁹ eterna 2. sp̄ialia
capiam⁹. Hec ille. Iō Hier. ix. Et loq̄-
ru de⁹ p̄ os p̄phete. Nō gloriē sapiens in
sapientia sua: 2. nō gloriē fortis in fortitu-
dine sua: 2. nō gloriē diues in diuitijs su-
is: sed in h̄ gloriētur q̄ gloriat scire 2. nosse
me: q̄ ego sum dñs. Et p̄cordat apl⁹. ij.
Cor. i. Qui gloriat inq̄t in dño gloriētur.
Nō em̄ q̄ seipm̄ cōmēdat ille p̄ba. est: sed
quē deus cōmēdat. Hoc aut̄ paucis dā-
tū est: q̄ pauci q̄ noscere possunt vera bo-
na. Vñ dñs Matth. xj. Cōfiteor tibi pa-
ter dñe celi 2. terre: q̄ abscondisti hec a sapi-
entib⁹ 2. prudentib⁹ 2. reuelasti ea paruul⁹.*

Ira parer̄ qm̄ sic placitū est an̄ te. Nota a
sapienti. 2. prudenti. 2. itz em̄ hi de hac ve-
ritate sciāt bene studere /legere/disputa-
re/p̄dicare/2. buccis crepantib⁹ intonare:
tñ nō intelligūt: q̄ nō int⁹/sed fortis legūt
Quia igit̄ br̄s fr̄cis̄ vere cognouit i
q̄ humana beatitudo p̄sisteret. ideo nō in
diuitijs posuit gl̄iam suā: nō in voluptati-
bus: nō in honorib⁹: nō deniq̄ in alijs tē-
poralib⁹ reb⁹: sed in eo q̄d̄ vera beatitudo
congrit. Quid est illū nisi eruḡ ch̄ist⁹
Iō dr̄ ip̄e in thēmate p̄posito. Vbi absc̄
glorari 2c. Parz thēma. Quia aut̄ nō in
vbi sed in factis p̄ris p̄sistit: vñ volēs be-
atus fr̄ancis̄ p̄fecit in cruce ch̄i gl̄ia: 2c.
rit: ip̄am crucem ch̄i p̄fecte amplectat⁹ 2.
imitat⁹ est. Pro cui⁹ intellectu 2. declara-
tione notā q̄ in cruce ch̄i sūt q̄tuor dime-
siones. q̄ntitatie: q̄ fuerūt moralē 2. p̄fecti-
ce in br̄o fr̄ancis̄ 2c.

Prima est latitudo: 2. hec significat p̄-
lectiōem generalē.

Sc̄da: p̄funditas: 2. hec significat b̄i-
llationē cordiale.

Tertia ē sublimitas: 2. hec fecit p̄p̄la-
tione sup̄nale

Quarta ē lōgītudo: 2. hec fecit duratio-
nem finale.

De istis q̄tuor dimēsiōib⁹ loquit apo-
stolus: 2. ego cū ip̄o p̄ vob̄ oīas h̄ mō. Tu-
sus rei gr̄a flecto genua mea ad p̄iem do-
mini mei Iesu ch̄i. ex q̄ oīis paternitas
in celis 2. in terra notat: vt possitis cōp̄e-
hendere cū oīo sc̄is: q̄ sit latitudo 2. lōgī-
tudo/sublimitas 2. p̄fūdū. Ep̄ h̄ij. Istas
q̄tuor dimēsiones crucis Aug. in. ij. lib. de
doctrina ch̄iana exponēs sic ait. Crucis
latitudo dicit̄ in trāuerso ligno: q̄ c̄tēdū
tur man⁹. Lōgītudo a terra vsq̄ ad ip̄as
latitudinē q̄ a manib⁹ infra totū corpus
affigit. Altitudo a latitudine sursum vsq̄
ad summū q̄ adheret caput. Profūdū p̄-
q̄d̄ terre infixum abscondit. Quo signo cru-
cis oīs actio ch̄iana describit̄ b̄i op̄ari in
ch̄io 2. ei p̄leverant inherere: sperare: cele-
stia sacramēta nō p̄banare. Hec ille. Si
vis istas dimēsiones videre exp̄ositas
allegotice. Vide post festū 2. trinitatis: sc̄
mona. cxvij. q̄ incipit. Diuites facti est⁹
2c. parte. vj. in additiōe ibi posita q̄ inci-
pit: Per latitudinē crucis. ¶ Prima q̄d̄

mēſſo eſt latitudo: q̄ eſt vt hō ſciat habere
cor latū z amplū ad dilectionē dei z p̄i
moy: nō ſolū amicor: ſed etiam inimicor:
z dicā vob mirabile: q̄ lat⁹ debz eſſe cor
chiani ad dilectionē q̄ celū empyrēū: qd
eſt latius z malus cor⁹ q̄ ſit in rez natu
ra. Qd declarat ſic. Celū empyrēū q̄ uis
ſit unmeſurable: nō pōt recipe nūl pſo
nas bonas z ſcrās. Nō em pōt recipe inſi
deles nec malos vanos. Sed cor chiani
debet eſſe lat⁹: q̄ oēs debz dilige i deo
tā bonos q̄ malos: amicos z inimicos: fi
deles z infideles: iudeos/agarenos/bar
baros z ſeythas. Bonos qd debz dilige
re vt p̄ſeruent in ſancta vita z fide. malos
aut vt ad p̄niam p̄uertant. Sic faciebat
David dicens. Ambulabā i latitudine: q̄
mādata tua exq̄ſui. Nota: mādata tua.
Mādata dei ſunt de dilectōe dei z p̄io:
q̄ tā bonor: q̄ malor. In Dat. v. Au
diſtis q̄ dictū eſt antiq̄s: Diliges p̄mū
tuū z odio habe. Inimicū tuū. Ego aut di
co vobis: dilige inimicos v̄os: bñfacie
bis q̄ oderūt v̄os: z orate p̄ p̄ſeq̄ntibz z ea
lūmītibz v̄og zc. De hī mādato loquitur
p̄s. dicens. Dis p̄ſumatiōis vidī finē: latū
mādatū tuū v̄imīs. Nota: oīs p̄ſumatio
nis. Dis p̄ſectio z ſtat⁹ hui⁹ mōi finē ha
bebit: ſicut p̄ſumia tēporalia: p̄ſectio
clericatus z m̄ſumonia: diuitie z bonores
dignitates zc. Sed mādatū de dilectōe
nō habet finē: q̄ nimo poſt mortē magis
p̄ficiat: q̄ charitas nunq̄ excidit. j. Cor.
xij. Jtā q̄ p̄mā dimenſionem latitudinis
charitatis o q̄ excellēt habuit brūs frā
ticus erga deū p̄mū. Primo igit erga
deū: quē mario ſeruore diligeat. De cui⁹
aus ſeruor⁹ magnitudie q̄ruor ſigna mō
ſtrauit deus. Primū ſignū fuit q̄ ingreſ
ſus eccliam ſancti Damiani audiuit ab
imagine crucifixi ter ſibi dicente: Frāciſce
vade z repara domū meā q̄ vt cernis tota
diruit. Ab illa ergo hora antea eius liq̄fa
ta eſt: z crucifixi cōparatio ei⁹ cordi mī
rabili eſt iſta zc. Dic hiſto. Extic frangē
ebri⁹: z vere ebr⁹ illo vīno qd vedit i tab
na paradīſi: oia reliq̄t amore chī z ſeipm
denudauit: adeo q̄ etiā ſemoralia patri re
liq̄t. Sedm mirabile ſignū fuit q̄ in vī
ſione ſup ſe ſe ap̄m crucifixum aſpexit: q̄
crucifixionis ſue ſigna ſic ei euidentē im

preſſit vt crucifixus videt z ip̄e. vñ tūc ſu
erūt ſibi ſtigmata imp̄ſa manibz pedibz z
lateri. Mirabilis dilectōis ſignū. Qd
poterat dicere illd qd hodie in epla ſue ſe
ſtigmatiſ cārat. Ego ſigma. dñi Jēſu i
corpo meo poſto. Gal. vi. Tertiū ſignū
fuit q̄ vīſus eſt a ſcrib in curru ignis zc.
Quartū ſignū fuit: q̄ ſic afficiebat ad de
um q̄ oēs creaturas etiā irrōnales inuita
bat ad laudē creatoris. Qd ſemel ambu
lans p̄ paludes venetiay iuenit maximā
auſū multitudinē canarū in palude zc.
Dic hiſtoriā. Jtē alſ inuenit qdā multi
tudinē auſū: z eas velut rōnīs participes
ſalutauit zc. Et q̄ ſic erat affect⁹ ad deū
ideirco diuina bonitas etiā creaturas ha
bētes ſolū eſſe ſibi ſubdebat. Nota q̄ chī
rurgico veniēte ad eū cautērandū p̄per
iſſimitatē oclor: rogauit ignē vt curiaſe
ſecū trāſirz zc. z nulla leſione nec penā ſen
ſit a ferro ignito zc. De dilectione v̄o ſua
erga p̄mū q̄s ſufficiēter poſſet exp̄mere
Nā oēs largo diligeat affectu: p̄ſertiz le
p̄ſos oſculando: quos naturaliter mari
me horebat. Notus etiā maxima chari
tate ad p̄ſimos fecit ordinem inum i mā
xima z artiſſima paupertate. quo funda
to fuit ſibi dictum q̄ regula erat multum
fortis: nec poſſet ſeruari: ideoq̄ tēperaret
Reſpōdit. Ego ſcripſi qd chīs ore ſuo or
dinauit: ideo nihil mirabo: quia ſu⁹ in
littera dñi nihil poreſt mutare zc. Bear⁹
ille q̄ ſuat regulā ſuā. vit de mille vn⁹ eā
ſeruāt zc. Item fecit duos alios ordines
ſezcōm p̄ mulieribz. Item tertū pro quo
libet etiam in matrimonio exiſtente: qui
non eſt p̄ſe religio: ſed quidam modus
viuendī bene: vt notat glo. in cle. Luz ex
eo. de ſentē. excō. z ſa clemen. j. de religio.
domi. Fuit etiā ante charitatis erga p̄i
mos (etiam infideles) q̄ pro p̄uerſione pa
ganor: tuit ad ſoldanum babilonie expo
nēs ſe maximis p̄iculis zc. Tribz autē vi
cibus verius partes infideliz egreſſus:
ſed his diuina diſpenſatio ne p̄biditus. ter
tia tamē vice poſt multa opprobria vincu
la/verbera z labores innumeros ad con
ſpectum ſoldani babilonie/ domino duce
re puenit. Dic hiſtoriā. Patet quomō
do habuit p̄mā dimenſionem crucis. ſ. la
titudinem. Nota moraliter put expedit.

De brō Luca euangelista

I Secūda dīmēsiō est pfunditas. et signat humilitatē zc. Nota triplicē gradū humilitatē. Unus est subdere se maiori. z hic ē bon⁹. Secūdus est subdere se eq̄li. et hic est melior. Terti⁹ est subdere se minori. et hic est optim⁹. De hoc triplici gradu hūilitatē loquit dñs dicens *Mat. xij. Sine mō: sic em decet nos implere oēm iustitiā glō. i. oēm humilitatē. Hūc gradū optim⁹ hūilitatē habuit br̄s fr̄a. q̄a sp̄ sub/esse q̄ p̄esse malebat. Ideo generalit̄ cedēs officio: Guardianū petijt cur⁹ volūtati p̄ oia subiacēbat. Fratri q̄z cum quo solitus erat ire/ semp obediētiā p̄mittere cōsueuerat z seruare. Unde bñ implebat illud *Jobi dñi. Quāto magn⁹ es hūilia te in oib⁹. Eccl. iij. Un⁹ z hūilitatis causa fra/ tres suos voluit vocare minores: z platos sui ordis miltros: iuxta illud dñi. Quicū/ q̄z voluerit inter vos maior fieri: sit vester minister Lu. xij. Nota h̄ q̄n br̄s dñi? et ip̄e fuerunt interrogati a dño Hostien si q̄ postmodū fuit papa: cur nō facitis de vestris fr̄ib⁹ ep̄os z platos: zc. Gl̄ide in le gēda. Fuit z tante hūilitatē yr poti⁹ mal/ ler de se vitupium audire q̄ laudē. It̄ cū populū me tra in eo sanctitatis extolleret: p̄cipiebat alicui fratri yr verba ip̄m yllifi cantia suis aurib⁹ inculcando p̄ferret. Cū q̄ frater ille/ lites tñuit⁹ eum rusticū z mer cenariū/ impitū z inuitē diceret: exbilarat⁹ dicebat. Bñdicat tibi dñs: q̄a tu ves rissima loqueris/ z catta me decet audire. Quicqd̄ etiā p̄inebat ad sui excellētiā oc/ culcabat. Unde diligēter donec vixit sua stigmata abscondebat. Quidā tñ in vita hec viderūt: sed in morte p̄limi cōspexerūt. Semel etiā loci⁹ suus vidit cathedrā zc. Gl̄ide in legenda. Patet ḡ magna hūi/ litas sua. Et quia yr ait Grego. Paupras in bonis mentib⁹ solet esse custos hūilita/ tis: ideo voluit esse pauprim⁹. vnde paup/ rare vocabat dñam suāz. Tertia dīmē/ sio est sublimitas: et significat cōreplatio/ nē supnalē p̄ quā ania ad celestia sublima/ tur: terrenis oibus subtractis. hanc etiāz q̄marie habuit br̄s fr̄a. Unde dicit in vita ei⁹ q̄ suspendebat multoties tāto cō/ replariōis excessu yr sup̄ semetip̄m raptus z sup̄ hūanū sensum aliqd̄ sentiens: q̄dnā ageret circa se exteri⁹ i ḡraret. Aliqñ etiāz**

visus est nocte orās manib⁹ p̄fēis ad mo/ dū crucē toto corpe subleuari a terra: z nu/ becla q̄dā p̄egēte circūdat⁹. yr illustrati/ onis miraculū intra mēre nra circa corp⁹ illustratio test⁹ esset. yr ex altitudine con/ replariōis etiā sp̄s p̄bie claruit/ etiā an/ teq̄z p̄uerisiois habitū suscipet. Nota exem/ plū qñ capr⁹ cū q̄būdā Perusinis z carce/ rat⁹ exultabat/ cū ceteri tristarent. Et in/ terrogat⁹ q̄re. R̄dit. q̄a adhuc sc̄tus per/ totū mōm adorabor. **Q**uartā dīmēsiō ē lōgītudo. z feat duratiōez seu p̄seueran/ tiā finalē q̄ in ceteras fr̄utes sola cotona/ tur. j. *Loz. ix. Rescit⁹ q̄ h̄i q̄ in stadio cur/ rūt/ oēs q̄dē currūt: sed vn⁹ accipit brauiū um. Nota. vn⁹. i. p̄seuerās. De ista lōgītu/ dine p̄seueratiē dī p̄t. xij. Domū tuā dei/ cet sc̄itudo dñe: in longi. dīez. Nota Do/ mū tuā. i. p̄sonā deuorā q̄ ē dom⁹ dei. in lō/ gītudinē dīez. i. p̄ totā vitāz. Rō: q̄ labor z seruitiū d̄z cōr̄ndere mercedē z econtra/ riō. h̄ merces vite sc̄e est lōgītudo dīez. i. q̄dū ē de⁹. P̄s. Lōgītudine dīez reple/ bo eū. ḡ z salariū. i. vita bona d̄z ee in lō/ gītudinē dīez. i. q̄dū ip̄e gr̄it bō. Beat⁹ igit̄ fr̄a. de fr̄ute in fr̄ute sp̄ p̄ficiēs vlḡ ad vltimā vite dōrā: meruit tandē videre deū deoz in sion. Et q̄z ch̄so q̄st⁹ erat cru/ ci i hac vita: ideo cōregnati alia: et fact⁹ ē: soci⁹ p̄solationū z gl̄ie q̄ fuerat soci⁹ passi/ onū z pene: iuxta illō. *Loz. j. Scietes q̄m̄sicut soci⁹ passionū est⁹: sic erit⁹ z cōso/ lationis. Et iuxta illō Ro. vi. Si em cō/ plarati facti fuerim⁹/ silitudini mort⁹ ei⁹: s̄il⁹ z resurrectionis erim⁹. Et subdit. Si at⁹ mortui sum⁹ cū ch̄so: credim⁹ q̄ s̄il⁹ viue/ mus cū illo. Dic ei⁹ mortē p̄solation.**

De beato Luca euangelista Sermo LXXVII

Salutat vos lu/ cas charissim⁹. *Loz. vlt. Sicut/ totū officij z festiuitas bodier⁹/ na est de brō Luca euāgelista: sic erit z ser/ mo. z habebim⁹ multas bonas doctrinas/ et exēpla salutifera ex vita sua zc. Salute/ tur p̄go zc. Salutat. i. salutē etnā vobis/ optat. Pro hui⁹ verbi declaratiōe nō/ tandū q̄ sit q̄stio in sacra theologia.*

¶ Quert. Utz putes theologicæ q̄ ha
bent hic ab hoie i via remaneat post mor
tē in p̄ia. Pro cui? q̄ōis determinatōe
est norādū q̄ fm suam Tho. j. ij. q. lxxij.
ar. ij. Dic lat? p intellectu huius q̄ōis
fm Tho. ibi. q̄ imperfectio ē q̄qz de rōne
rei z p̄inet ad spēm ip̄i? sicut defect? rō
nis p̄inet ad rōnē speciei eq̄ vlt bonis. Et
qz vnu z idē manēs nō pōt trāsseri d̄ vna
specie in aliā. Inde est q̄ tali imperfectōe sub
lata tollit spēs rei: sicut iā nō ēēt bos vel
equ? si ēēt rōnal. Q̄qz pō imperfectio nō
p̄inet ad rōnem speciei: s̄ accidit induit
duo fm aliqd aliud sicut p̄icui hoi. Q̄qz
accidit defect? rōnis inq̄rū ipedit in co
rōnis vltus ppter somnū vel ebrietatez vel
aliqd h̄mō. Patz aut q̄ tali imperfectōe re
mora nihilomin? substantia rei māet. Nec
Thomas vbi s̄. Hodo sicut est in natu
ralibus sic in p̄utibus zc. Dic vt infra.
Quedā em p̄utres de sui rōne ipōtat de
fectū z imperfectōez. qdā pō nō. Virtutēs
ipōtates defectū d̄ sui ratione sunt: sicut
fides z spes. De rōne em fidei ē imperfectio
cognitiōis. P̄onit em i ei? diffinitioe. Si
des ē subā sperādaz rez z argumētū non
apparetū: vt d̄r Heb. xj. Et Augusti. d̄r.
Quidē fides? Credere qd nō vides. Sic
etiā de rōne spei ē q̄ id qd sperat nōdū ha
beat. Spes em ipōtat qndā motū in id
qd n̄ h̄. Vñ ap̄s Ro. viij. Nā qd videt
q̄d sperat: Charitas autē est amor q̄ de
sui rōne nō ipōtat aliquā imperfectiōe
Pōt em ēē charitas z de habito z de non
habito: z de viso z nō viso. Hoc igit p̄re
supposito ē dicēdū ad q̄ōnē p̄posita: q̄ vir
tutes q̄ de sui rōne ipōtat defectū: sicut ē
fides z spes: post hāc vitā nō remanēt in
aia. Fides em vt dixi est cognitio rei non
visē. In p̄ia aut videbim? deū sicut ē: vt
d̄r. j. Joā. iij. Nūc em videm? p̄ speculū i
enigmata: tūc aut facie ad faciem. j. Cor.
xij. Et iō tūc cessat fides. Nūc credim?
z nō videm? tūc aut videbim? z nō cre
dem? Vñ ap̄s. j. Cor. xij. Ex parte em
cogitim? z ex p̄re p̄betam? Eū aut ve
nerit qd p̄fectū ē: euacuabit qd ex p̄re est.
Nec pōt p̄currere simul cognitio fidei z
cognitio p̄fecta q̄ h̄ p̄ visionē: qz p̄fectio
z imperfectio q̄ differunt rōne subiecti n̄ p̄nt
i eodē subiecto p̄currere. Quis p̄fecta cog

nitio z imperfecta q̄ differunt rōne obiecti: pōt
sint i eodē subiecto p̄currere: sicut cognitio
matutina z vesp̄ina i angel? vt decla
rat Tho. vbi s̄. Dic p̄tice quō nūc credi
mus vñ deū z crinū: tūc aut videbim?
Ire credim? q̄ ielus ch̄s sit i dexta d̄i zc.
Tūc aut videbim? zc. Sic credim? d̄ vir
gine zc. Et iō d̄r. ij. Cor. v. Quādū su
mus i corpe pegrinamur a d̄no. Per fidē
em ambulam? z nō p̄ spēm. Et q̄ p̄z q̄ fi
des ē p̄p̄ia pegrinātib: s̄ nō erit in p̄ia.
eadē rōne nec spes erit i futura vita: eo q̄
tūc qd iā habebit speratū id qd tūc n̄ ha
bitū iā sperat. s̄ diuino fuitio. Et q̄uis i
scris i p̄ia sit d̄sideriū z expectatio glorie
corpoz: non tūc est spes p̄p̄ie loq̄ndo: neqz
fm q̄ spes ē p̄tus theologicā. sic em obie
ctū ē? est de? nō aut aliqd bonū creatur.
Neqz fm q̄ cōis sumit: qz obiectū spei ē ar
duū. Bonū ar cur? iā iēuitabile cām ha
bem? nō cōparat ad nos i rōne ardui: vñ
n̄ p̄p̄ie d̄r alqd sperare se habitūz seu em
p̄utū aliqd qd statū i p̄tate ei? est vt emat.
Et sic illi q̄ h̄nt gl̄iam aie nō p̄p̄ie dicunt
sperare gl̄iam corpoz: sed solūz desiderare:
fm Tho. Part rōne d̄ctim? q̄ nō sit in be
atis p̄tus p̄nie salte q̄ ad actū: qz p̄nia est
dolor de p̄tō cōmissō. Vñ Amib. Peni
tētia est p̄terita p̄tā plāgere z plāgeda
itez nō cōmittere. Vñ aut in p̄ia nō do
let Apo. xj. Absterger de? oēm lachry
mā ab ocul? sc̄oz: z iā nō erit ampl? neqz
qz luct? neqz clamor: sed nec vll? dolor: q̄
p̄ma abierit. Vñ maria magdalena non
dolet mō i vita h̄rā de p̄tis suis: nec Pa
ul? nec Paul? nec Barthēus: nec ceteri
Eadē rōne nec misericōdia est post mortē in
ania brā: qz misericōdia ē h̄re misē cor d̄ mi
seria alteri? in paditō nūc nulla est misē
ria: s̄ zc. Aliē aut p̄utres morales rema
nēt qdem in ania separata q̄ntū ad id qd est
formale in eis: nō aut q̄ntū ad id qd ē ma
teriale. Qd declara p̄ Tho. j. ij. q. lxxij. ar
ti. j. z. ij. vbi ponit etiā de p̄utibz intellē
ctualibz dicēs: qz p̄utres intellectuales ma
nēt post hāc vitā q̄ntū ad spēs intelligibi
les q̄ sūt in intellectu possibilibz q̄ se habēt
sicut formales: nō aut manēt q̄ntum ad
phācasmata q̄ sūt q̄ntū materialia in p̄ut
bus intellectualibz. Nam phācasmata de
struunt destructo corpore. Et sic intelli

De sctō Luca euāgelista

tur verbū apostoli. i. ad Corinth. xij. Si
ue sciētia destruet. Nā z in hac vita pūi-
git p egritudine corūpi phāsamata: z sic
etia sciāz corūpi: nō tñ qntū ad spēs itelli-
gibiles: q sūt i intellectu possibili fm Tho.
Charitas aut cū nullā in sūt rōne impe-
ctiōne importet: semp durat: qnimo ma-
gis in alia vita pficit. Quāvis em chari-
tas i hac vita sit imperfecta respectu illi? q
habet in patria: tñ imperfectio ista non est
de rōne ei? sed accidit ei. Vñ apls. j. Co-
rinth. xij. Charitas nunq̄ excidit: siue p-
phetie euacuabunt: siue lingue cessabunt
siue sciētia destruet. Charitas q̄ ē amor
dei z p̄mi nunq̄ deficit. Vñ ad p̄posi-
tū. Clarū est q̄ sancti in h̄ mōdo existentes
habebāt charitatē: q̄ alē nō fuissent san-
cti. ex q̄ charitate mori orabāt z desiderā-
bāt salutē oīm tā fidelī q̄ infidelī. Luz
q̄ charitas nō deficit in morte: sed rema-
neat z augeat. iō pl? mō incōparabilē de-
siderāt z orāt salutiōem n̄am: iuxta illd
ij. Corinth. vlti. Salutat vos oēs scti. Sa-
lutat. i. salutiōne v̄ram op̄at z desiderāt
z affectat oēs scti. i. parādī. Sed z siml-
qñ aliq̄ sctūs bonozat z festinat a nob in
h̄ mōdo: tūc ille magis optat salutē n̄am
ppter multiplicatiōem intercessionū z de-
uotionū nostrarū. nō sic de illis q̄ veniunt
ex vanitate potius ad eccliam q̄ ex deu-
tione. Quia igit nos hodie agim? festuz
beati Luce: iō ip̄e n̄am salutē desiderat
z affectat. z hoc ē qd̄ d̄r thema: Salutat
vos Lucas medic? z c. Patz ibema. Vñ
in h̄ themate ponunt tria vocabula. i. Lu-
cas/medic?/charissim? In q̄b ostēdunt
tres excellētie seu p̄tutes q̄s habuit brūs
Lucas in hac vita.

Prima est puritas p̄ginal: q̄ Lucas

Secunda est dignitas doctoralis: quia lu-
cas medicus.

Tertia est charitas p̄ncipalis: q̄ cha-
rissimus.

Prima virtus zc. Sic em brūs Joan-
nes euāgelista inter ap̄los habuit istā ex-
cellētiā: tā z Lucas inter omnes disci-
pulos. Iō dicit Lucas a luce: in q̄ ostendit
puritas sua. Auctoritas. Proposui p luce
habere illā. i. p̄sonaz p̄gine. Sap. vij. Vel
dic illam. i. p̄ginitatē. Vñ de puritate be-
ati Luce dicit Hiero. in p̄logo sup Act.

apostolor. Lucas antiochēsis/natiōe sy-
rus cuius laus in euāgelio canit: apostolo-
loz ch̄isti discipulus sine crimine in p̄g-
nitate p̄manens: deo maluit fuisse q̄ mū-
do. Nota. Sine crimine. i. sine pctō mor-
tali: q̄ peccatū veniale nō dicitur crimē.
Nota hic q̄ differētia est inter peccatū/de-
lictū z crimē. Inter pctm̄z dicit fm Au-
gustinū hec est differētia: q̄ pctm̄ idēz est
qd̄ p̄uus actus. Delictū p̄o boni desertio
quali derelictū. Crimē p̄o est p̄m̄ grave
accusatiōe z vānatiōe dignissimū. Ite-
rū. ca. j. in fine. De h̄ nota de pctō. i. j.
Si pctm̄. Et p̄dicta notat glo. Jo. and. i.
regula. pctm̄. li. vj. Vñ facit qd̄ notat. xvj.
dist. 8. Crimē aut appellatio. Et p̄di-
ctis h̄ nota q̄ brūs Lucas habuit puritatē
tē nō solū a p̄gno peccati luxurie: s̄ oīs
peccati mortalis. Practicaz aut hui? vic-
quo nā mō se ab omni macle mortalis p̄t-
gio suavit ille sum. Vide sup in eodem fe-
sto: ser. magistri Vincē. q̄ incipit: Dign-
est operari? mercede sua: p̄te. j. Est etiam
differētia inter flagitiū z facin? fm Aug.
in de doct. ch̄riana. vbi d̄r. Quod agit
indomita cupiditas ad corūpendū aiam
z corpus suū: flagitiū vocat. quod āt agit
vt alteri noceat: facin? d̄r. Vñ fuit quō
potuit se sic p̄seruare cū esset fidelis z ma-
gnus medic? Iō dicit vobis modū p̄a-
ctice quō p̄seruauit suā p̄ginitatē sicut po-
tuit esse tripliciter.

Primo inter parētes.

Secundo inf studētes.

Tertio inter attrinētes.

De p̄mo. Eius pat z mater multū cu-
stodiebāt ne aliq̄s posset eū docere vlti-
tates d̄ illa materia: nec loquēdo nec ope-
re zc. Docebant eū orare nec dicere men-
dacia zc. Vñ magna culpa est parentum
si filij nō sunt boni. quia sicut d̄ns q̄ com-
mittit hortū hortulano: si arbores nō sūt
bone z recte: culpa est hortulani. Ita in-
pposito. Hortulani q̄ plantāt arbores in
giardino ch̄zi. scēclia: sunt illi de mat̄i
monio. Si ergo arbores nō sunt recte ety-
ga deum: sed toruose ad mūdāna: furta z
peritūria: culpa est parentū. quia dū erant
parui zc. Nā vt d̄r text? in c. j. de delict. pu-
ero. Quis audeat affirmare furta/mēda-
cia/pluria/nō esse peccata. zc. h̄is plena

est puerilis etas: quibus in eis non ita ut in maioribus puniēda videant. Recordat etiam legiste dicentes: quod de delictis cadit in im pubere propter delictum carnis. ff. ad fillet. l. j. §. impubes. z. l. Excipiunt. Dic exemplum de illo qui abscidit nisi natum in valētia z c. ¶ Secundo beatus Lucas pseruauit se in studio. Dic quo parētes ei? miserū ipm ad studiū medicine ut esset medicus. Vnde scit quod cōtē vniū studēs ribaldice z c. Quidam em student in studio supbie z vanitatis. Quidā i studio auaritie z cupiditatis. Quidam in studio luxurie z carnalitatē z c. Sed beatus Lucas separabat se a societate illorū: quia qui cāgit picem inquinabit ab ea. Eccl. xij. Jo potuit si bi dici illud Hier. xv. Si separaueris p ciosum a vili: quasi os meū eris z c. Tū beatus Lucas prudenter conseruauit se vitando vitia z societates malorū studentū. Jo arcedatis qdō cōmētū filios vestros in studiis z c. ¶ Tercio pseruauit se interattinētes. Nā reuersus d studio magnus medicus z famosus: statim amici z ppinqui regrediebant ut duceret talē vel talem in vxore z c. sed oēs refutauit: z sic se pseruauit sine vxore z cubina. Vñ Hieronymus in plogo sup Lucā z c. Vide i fine smonis huius. Et quō pseruauit se inter malos. Ideo de ipso pot dici: Lux i tenebris lucet: z tenebre. i. vitioz eum nō cōprehenderūt. Joan. j. Vbi notat quāz stionem quare beatus Lucas fugit matrimoniu cum sit bonū: z vñ de septē sacramentis ecclē. Respondeo: quod nō fugit ipm tanqz malū: sed ppter matius bonū. Nam bonū est matrimoniu: melior ē viduitas: sed optima virginitas. Vñ si tibi offerretur tria poma: vñ ferri: aliud argentū: tertium auri. ut eligas vñ ex his: nunquid eligeres pomū auri tanqz meli? Ita matrimoniu bonū est z a deo ordinatū z ad mltum fuit ut ferrum: sed ad instar ferri eruginatur aliqūdo de zelotypia: in tantum quod nō possunt habere pacē. Vel si sit bona vxor semp petet: modo s. modo illō ut ornet se. Item si nō habet prole: vnus dat culpā alteri z c. Si autē habent: qñqz filij moriunt vinctibz parentibz. vel si vñ vñt in inobedientes parētibz: ribaldi/ lures taxilloz/ tabernarij/ homicidē z c. ec

ce qnta erugo matrimonij. Jo dicit aplūs: Si acceperis vxorē: nō peccasti. Et si nuplierit virgo: nō peccauit: tribulationē tñ carnis habebūt bñdō. j. Cor. vij. Scdm pomū est viduitas meli? qz nō ita rubiginaf: qñimo vir vel mulier in statu viduitatis pot facere pñiam z c. Sed aux puz est virginitas. quia sicut aurū nullā habz maculā z c. sic virginitas nullā habz maculāz voluntariā: nec co: de cogitādo: nec ore loquendo: nec opere z c. De his tribz dicit Beda. Bona est castitas conjugalis: melior vidualis: sed optima puritas virginalis. Hanc elegit beatus Lucas. Vnde apostolus. Qui matrimonio iungit virginem suāz bene facit: z qui nō iungit/ melius facit. j. Corin. ij. z c. ¶ Secunda excellentia beati Luce est dignitas doctoralis: quia medicus. z nō de minoribz: imo de maioribz. quia ut dicit Hieronymus in plogo super Act. apostolorū: medicine artē egregius fuit. Auduit a qdā doctore medicine quod vidit in cathalonia qdādam comitē beati Luce sup aphorismos Hypocratis. Ideo est honorandus: iuxta illud Eccl. xxxvij. Honora medicū. s. beatum Lucam ppter necessitatē. Jo ipm honoramus hodie: qz sicut fuit medicus plagarū z infirmitatū corporaliū: ita nō est i celo medicus animarū nostrarū. Hora hic qz modo beatus Lucas studuit medicinā i duabus scholis. Primo in schola Hippocratis. Secdo in schola chñi in ciuitate hierusalem: vbi fuit discipulus apostolorū chñi. Nō em fuit discipul? chñi: nec de numero lxxij. discipulorū: sed apostolorū. Brege. tñ videt dicere quod imo fuit d. lxxij. discipulis chñi. Vñ dicit quod fuit vnus ex illis duobz discipulis q ibant in emaus ab hierlm i die festo pasche: fm quod dicit Luc. vlt. Et alius vocabatur Cleophas. nomē autē suū beatus Lucas tñ: ibi ex humilitate. qd si verū est: tūc audieō chñm pdicantē/ eis in illo itinere sicut in schola chñi: Vbi adquirit magis sapientie apices: quibus ante sepius audiuisset chñm pdicantem. Nā ipse exstēs in Antiochia plurimorū reuelatiōe cōperit quod erat in hierlm tales medicū q curaret oēm infirmitatē. muros/ surdos/ leprosos z c. de q admirās ait. Nō ē possibile h: quia tales infirmitates sunt

De scō Luca euāgelista

incurabiles p naturā zc. Ideo recessit decollandibz. Nota disciplina. i. doctrina Antiochia z venit hierosolimā: vt vide-
ret eos. Qui cū videret miracula q apli fa-
ciebāt: z quō sola vmbra Petri sanabat
ifirmos: voluit fieri discipul? aploz. q su-
it ab eis honorifice recept? Et qstuit d eo
rū scieria curadi ifirmos. Cui dixit apli.
q tota eoz scia staret in tribz psonibz q
docuit ebs Dar. xl. vi. Eures doce. oēs
gētes: ecce pma pco. Glo. Hiero. Doce
te. f. rudimēta fidei/ q pntur i. r. articuli
fidei/ q pncipia idemōstrabilia. Et dede-
rūt sibi symbolū aploz i scptz: z credidit.
Vt explicite pterice articulos fidei/ pro
bis q forte ignorāt. Secūda pco: cum dixit
Baptizātes eos in noie pns z filij spūsā
cti. Jō vt clar? istā sciam addiscat? bap-
tizetis vos: z fecit sic Tertia pco. Docen-
tes eos suare ea q mādau vob. f. Si vis
pfect? esse. f. in scia chri/ z i theologia seu
medicina aiay: vade z vede oia q habes z
da pau. Dar. xix. Sic f. b. Lucas haudi-
ens iuit z vedidit oia: z pntū posuit ad pe-
des aploz: dicens q nesciebat meliores
ipsis nec sciores in mdo. Nota pntū q
relictis paupibz bonis z scis/ dāt elynas
ribaldis: qntis z illi sit elyna vāda in ex-
trema necessitate. Apli at diuidebāt sin-
gul. put culq op? erat. Act. iij. Vñ dicit
Hiero. q i paupibz nō tā paupras q reli-
gio ē attēdēda. xvj. q. j. qm qdqd. Et ea. si
cupis. Tūc f. Lucas habuit pfecte artēz
medicīne chri: z curabat vt apli. nec solū
curabat corpa infirmoz/ sed etiā aias: ad
qs curādas tantā efficacīā habuit: q non
solum in vita sed etiā post mortē pene in-
finitas aias curauit/ z qndie curet per
scripta sua: pferim p act? apostoloz: de q
bus dr Hiero. ad Paulinū. z habet in p-
logo sup bibliā. que. f. Lucā ita diuina sub-
secuta est gfa: vt nō solū corporibz sed etiā
am aniabz eius pficeret medicina. Aterus
aploz nudā qde sonare vident historiā z
nascētis ecclie infantīā texere: sed si noue-
rimus scriptoz eoz Lucā esse medicū. cu-
lus laus est in euāgelio: aniaduertim? pa-
riter omnia verba illius anie languētis ef-
se medicinā. Nec ille. Jō dicit Lucas me-
dicus. Vñ sibi quēit illud qd scribit Ec-
clesiastici. xxvij. Disciplina medici epal-
rabit caput illius: z in medio magnatoz
medici. i. beati Luce. z i medio magnatoz
rū. i. apostoloz. Doralis nora q ad illud
pslū Si vis pfect? esse zc. nō tenemini
ni nisi ad illud ex voto obligati fueritis:
sed bene tenemini ad restituēdum debita.
Vñ Roma. xij. Reddite oibz debita. cui
tributū/ tributum: cui vectigal/ vectigal:
cui timorē/ timorē: cui honorē/ honorem.
Nemini qdqd debeatis/ nisi vt inuicē dili-
gatis. Tertia excellentia bri Luce est
charitas pncipal: q notat cum di/ charis-
simus. Nota tres gradus charitatis. Pri-
mus facit psonā deo charā. Scds charo-
rem. Tertius charissimā. Primus q gra-
dus est ppter deū dimittere bona tempo-
ralia. Scds dimittere delectationes car-
nales. Tertius dare pro eo vitam corpo-
ralem. hic facit psonā deo charissimā. De
hoc gradu dr ebs. Maiorem charitatem
nemo habet vt aiam suā ponat qd pami-
co suo. Joan. xv. Omnes hos gradus ha-
buit beatus Lucas. De pmo z scdo patz p
superiora. De tertio etiam patz. quia bea-
tus Lucas desiderabat ardentē dare vi-
tam suāz pro christo. ppter hoc adhefit be-
ato Paulo/ q inter ceteros apostolos ma-
iora pericula transiuit: vt posset recipere
martyrium cum eo. Et scripsit librum de
Actibz apostolorum: z sic fuit valde cha-
rus apostolis. Secūdo fuit charior virgini
ni gloriose post Joannem euangelistam:
cui christus in cruce eam cōmendauerat:
quia virgo. z hoc ppter euāgelium quod
scripsit tertio loco post Matheū z Mar-
cū. Qui qz dimiserant nobis aliq multū
necessaria ad sciendum. ideo beatus Lu-
cas volens de his scire z scribere veritatē
contraxit magnam amicitiam z familiā-
ritatem cum virgine Maria: cuius plu-
res imagines depinxit. Que videns suā
bonam deuotionem/ habuit charitatem.
Deinde quesitū a virgine Maria de in-
carnatione christi quomodo fuit: que dix-
it sibi zc. Quam scripsit ipse solus in. ij.
capitulo. Vñ illius est angelus Gabriel a
deo zc. Item de Joanne baptista pcur-
sore z parentibus suis. Et Lucas scripsit
sicut habuit ab ore virginis Marie. De
inde alia die quesitū de nativitate Joan-
nis baptiste: z de christi circumcisione: de

Bernio. LXXVIII Fo. CXXV

presentatiōe ad templū. Et quō cum. xij. esset annorū fuit p̄ditus a virgine: et inuen- tus in tēplo in medio doctorū post triduū. Qu. ij. Quia aliq̄ euangeliste de h̄ nihil di- cūt. Deinde de ch̄i passiōe. Dic̄ practice quōd: qn̄ Lucas iterrogauit virgine d̄ hoc incepit flere: dicens. O Luca et quō mihi renouas vulnēra mea: et. Tandē dixit illi aliq̄s q̄ aliq̄ euangeliste omittunt. Et sic go Maria ē dixit sibi. Fili Luca cū filius me⁹ duceret ad montē caluarie: sequebat̄ illū multa turba ppli et mulier: q̄ plange- bant et lamētabant eū: cōuersus aut ad il- las Iesus dixit. Filie hierusalē nolite fle- re sup̄ meis: sup̄ vobisplas flere et sup̄ filios vros: qm̄ ecce veniet dies: in q̄b̄ dicet h̄c steriles et v̄tres q̄ nō genuerūt. Et vbera q̄ nō lactauerūt et. Lu. xij. Hoc solū Lu- cas ponit ex informatiōe virginis. Adhuc quirit Lucas dicens. O dñā et nunqd̄ i cruce posuit aliq̄ vba dixit: qz. Mar. et Mar- cus referūt solū de illis verbis Hely: hely et. Rādix virgo. O quant⁹ dolor et. Ita p̄mo dixit: Pater dimitte illis: qz. nesci- unt qd̄ faciūt. Itē dixit latroni: hodie me- cum eris in paradiso. Item vltimo dixit: Pater in man⁹ tuas comēdo sp̄m meum. h̄c sol⁹ dixit Lucas: Joānes aut reliq̄s: scz. Sittio: et Lōsumatū est. Et mulier: ec- ce filius tu⁹ et. Ecce quō charior virginis. Tandē fuit charissim⁹ ch̄o. Nā licet Lu- cas martyriū nō habuit: tū semp in seipso crucē penitētē habuit: et sic vt ait Hiero. in p̄logo sup̄ Lucā. Neqz vrozem vnq̄ ha- bes: neqz filios in septuaginta q̄tuor vel octuaginta q̄tuor annoz obiit in Bithi- nia: plenus sp̄u sctō. in qdā tñ legenda legi qz Lucas fuit martyrizat⁹ in Bithinia a qdā tyranno illi ciuitatis qui vocabatur Spartac⁹. Et ecclia in orōne sic dic̄. In- terueniat p̄ nobis q̄s dñe sanctus tu⁹ Lu- cas euangelista: q̄ crucē mortificatiōis iugi- ter i suo corpore p̄ tui nois amore portauit. Deo gr̄as. Amen.

In festo vndecim miliū vir- ginū. Sermo. LXXVIII.

Sancti per fi-
de vicerūt regē Heb. ij. Pro ser-
mōis fundamētō i q̄ agit de vir-

ginib⁹: q̄ p̄ di gratiā vicerūt regna: oritur
theologicis q̄stio. Querit. Utz libe-
rū arbitriū absqz gratia gratiā faciente: pos-
sit aduersariū suū vincere. Arguit qz sic. sp̄i-
ritus luxurie deicit vel vincitur p̄ cōtinen-
tiā: et sp̄it⁹ iracundie p̄ patientiā: et sic de
alijs: sed cōtinentia et patientia p̄nt haberi
ri sine gr̄a gratiā faciente p̄ gratiam gratis
datam: igit. In oppositum. vincerē debet
corona: sed nulli pugnanti p̄tra aduersari-
um debet corona gl̄ie: nisi ei q̄ habet gra-
tiam gratiā faciente: q̄ nullus absqz gratia
gratum faciente pot̄ aduersariū vincere. et
sic q̄stio manet p̄ vtracqz p̄e dubia. Ad q̄
stionē rādendū est fin̄ Bona. sup. ij. sen-
dist. xvij. q. ij. qz ad p̄dictorū intelligentiā
est notandū: qz differt aliq̄e resistere ad-
uersario: et aliq̄e vincere aduersariū. p̄-
m̄ importat victoria q̄s resistētia. Resis-
tētia nāqz p̄sistit in h̄. quod q̄s nō cōsens-
tiat suggestiōi diabolice: sed victoria cōst̄
st̄ in assequēdo oppositū eius: quod dñs
bolus boiem reddere inimicū deo: et face-
re dignū et nō supplicio p̄. tūc igit vicit h̄o
aduersariū qn̄ sic resistit tentatiōi. vt effi-
ciat maior dei amicus: et mereat regnum
eternū. et quoniā hoc absqz gratia gratum
faciente esse nō pot̄. Ideo cōcedendū est
qz quisqz p̄ gr̄am gratis datā possit diabo-
lo resistere: vt ea nō cōsentiāt suggestiōi.
tñ absqz dono qd̄ reddat boiem acceptum
deo ipsum vincere nō pot̄. vt contra eius
intentionē proficiat dignitate meriti vel
in merito condigni. Et ad argumentū vtr-
qz sp̄s luxurie vincit p̄tinentiā. vtr qz et si p̄
tinentiā q̄ ē absqz gr̄a gr̄a faciente possit q̄s
resistere sp̄ui luxurie. illa tñ resistētia triū
phus dici nō pot̄: p̄ eo qd̄ ex hoc nullā asse-
quit palmam: quā palmā virgines regna
vincendo assecute sunt: iuxta verba passū
pra: et sic d̄ alijs. Hora euz dicit Regna in
plurali: quero ergo q̄ sunt hec regna q̄scti
p̄ fidem vicerunt: Rñdeo. q̄tuor sūt ordi-
ne nō dignitate. P̄m diaboli. Scōz car-
nis. Tertiu mundi. Quartum christi.

Primum regnū diaboli sancti p̄ fidez
vicerūt se humiliando
Scdm regnū carnis vicerūt p̄ fidem
caste viuendo
Tertiu regnū mundi p̄ fidem vicerūt
temporalia cōtemnendo.

In festo undecim milium virginum

Quartū regnū christi p fide vicerunt p
christo mortē subeundo.

¶ Prīmū ergo regnū diaboli: consistit i su
bia Job. iij. Ipse est rex super oēs filios
supbia. Oēs ergo supbi: oēs ambitiosi:
elati: vani: gliosi: sunt vassalli diaboli, z
regnicole hui⁹ regni. Istud ergo regnū sā
cti p fide vicerūt se humiliādo. Nulla enī
tam efficac machina est ad regnū diaboli
debellādū: sicut fides p quā hō humiliat⁹
bit sub potēt manu dei. Ideo. j. Pe. vlti.
Frates sobrii estote z vigilate: qā aduer
sarius diaboli, tanq̄ leo, rugit, cir. que, quez
deus. cui re. for. in fi. Figura de hoc habe
tur in David, qui bellavit Goliath cū ba
culo z pera z quinqz lapidibz de torrente.
z cetera. j. Regū. xvj. Dic historiam. Per
David q̄ interpretat manu fortis: intelligit
q̄ liber sanct⁹ q̄ est fortis in bello tentatio
nū. Per Goliath q̄ interpretat trāsmigras:
significat diaboli q̄ trāsmigravit de grā i
culpā. de celo in infernū. de cetū angeloz
i turbā demonū. d mirabili pulchritudie i
maximā turpitudine ppter supbiā suā cuz
dicit. In celū cōscēdā sup astra celi. exal
solū meū zc. Sed sequitur. Quomō cecidi
sti lucifer q̄ mane oriebaris: zc. Esa. xliij.
Per baculū intelligit crux chri. De quo
dicit. In baculo meo: id est i cruce trāsi
siut iordanes hunc id est cursum vite p̄sent.
Gen. xxiij. Per triplicē tētū intelligit fides
trinitat. Per quinqz lapides d torrente: intel
ligunt quinqz p̄ncipales plage chri. Vel
dic moralit. q̄ intelligunt quinqz rationes
p̄suasive qbz manu ducimur ad humilita
tē ex cordis p̄fundo seccandā. Prīa rō est
voluntas dei. j. Per. v. Humiliamini sub
potēt manu dī: q̄ rō sola sufficeret ad hu
militatē habēdā: qz q̄ p̄ncipi placuit legē
habz vigore. l. j. ff. de iusti. pū. Et insti. d
ture naturali gentiū. §. Sed z q̄ p̄ncipi.
Secda rō est exemplū chri. Mar. xij. Di
scite a me qz mitis sum z humilis corde.
Tertia est equalitas hūane originis: qz d
eadem massa oēs cōpositi sumus. i. cinis.
Eccl. x. z Job. x. Hemē. q̄o q̄ sic lutuz
fecerz me: z i pulverē reduces me. Nōne
sic lacmusisti me: z sic caseū me coagula
sti: Hora Sicut caseuz me coagulasti: q̄
viles sum⁹ qūqdē caseo cōparamur: ergo
posses dicere cuilibet ingbienti. Quid su

pbis o peccia casei. Et si fas est dicere etid
am miserabiliores sum⁹ caseo. Nam na
scimur filij tre propf culpam originalez
ps. Ecce enim iniquitatibus conceptus
sum zc. Et nascimur cū fletu p̄ solū. So
roastem. qui ridens natus est quod tamē
signum sibi non pfuit. Unde Augustin⁹
xij. de civi. dei. Infancia inq̄t que nō a ri
su sed a fletu orditur hāc lucē qd maloz
passura sic nesciens prophat: solū qū nar⁹
est ferunt risisse So roastes. Nec tamē ille
risus sibi pfuit: quia a Rino rege asyrtoz
interfectus fuit. Quarta rō est qualitas
p̄ditionis hūane i exitu vite huius: quia
omnes morimur z qū a que dilabimur in
terrā q̄ nō reuertitur. ij. Reg. xij. Opti
ma queqz oēs miseris mortalibz cui Pri
ma fugit: subeūt morbi tristitqz senectus.
Et labor: z dūre rapit i clemētia mortis.
Quita rō est magnitudo gl̄ie eterne: quā
tanto quis sublim⁹ p̄dipiscit quanto hic
humili⁹ cōvertat. Luc. xij. Omnis q̄ se
humiliat exaltabitur: z q̄ se exaltat humili
abit. Ecce quomō p fidem vicerunt san
cti regnū diaboli se humiliādo. Ideo do
min⁹. Estote fortes in bello z pugnare cū
antiquo serpēte z accipi. regnuz eternuz.
Hoc ergo mō he virgines gl̄ie vicerūt
regnū diaboli p fidē se humiliādo. Hā
gna et deuota humilitas fuit pedester ve
nire a martilia vsqz romam: cum essent rō
nobiles: nec curabant despectibz multoz
rū qui eas despiciebāt: sicut erant cardina
les: qui vocabāt eas fatuas mulierculas.
ergo humiliamini sub potēt manu dei: vt
vos exalter in tēpore visitatiōis. j. Pe. v.
¶ Secundum est regnum carnis qd vice
runt sancti p fidez caste viuendo. Quot
z quanti sūt regnicole hui⁹ regni zc. adeo
q̄ dici possit illd. ps. Domin⁹ de celo pipe
xit sup si. bo. vr. vi. si est itelligit. aut requi
dei. Omnes declinauerūt simul inutiles
fac. sunt. Nō est qui fac. bonū non est vsqz
ad vnum. Victoria ergo habet per fidem
qz si vis liber esse a carnis illecebris: consi
dera penas eternas quas tales merentur.
Gal. vj. Qui seminat in carne: de carne z
merent corruptionem. Nec aut considera
tio habetur p fidem ex qua hō instruit de
his q̄ futura sūt: ex qua cōsideratione enā
manuducit hō ad caste viuendum. Ideo

Applūs. Et be. vi. In omnibz sumētes seu-
tum fidei in q̄ possit oia tela nequissima
igneā extinguerē. Nota Scutuz fidei. Fi-
des dī scutuz triplici rōne. Prima: qz sicut
in scuto sūt tres anguli: z tñ vnū ē scutuz:
sic p̄ fidē instrumur credere tres p̄sonas
in diuinis z vnā essentia. Scda ratio ē qz
scutū tenet in sinistra: nō autē i dextera ma-
nu: p̄ sinistra signat vitā p̄bens: p̄ dextera
vitā beatā. Cant. v. Venia eius sub capite
meo: z dextera illi? amplexat me. Sic fi-
des est in hac vitā tantū: nō autē in vitā
brā: qz ibi est clara visio. z sic cessat ibi dei
fectus visiois: q̄ est de essentia fidei: vt ple-
ne in sermōe bti Lucē: q̄ incipit. Salutat
vos zc. in itroitu. Tertia ratio: qz sicut p̄
scutū p̄gimini cōtra tela hostiū: sic p̄ fi-
dem zc. Nota exemplū de illo sancto ere-
mita q̄ tentatus a quadā muliere cōbussit
sibi digitos: q̄ visio illa mulier territa expi-
rauit: ergo sancti p̄ fidē vicerūt regna zc.
Sic etiā vicerūt iste vndecim milia virgi-
nū gloriose zc. Tertiū regnū est mūdī:
q̄ bellat cōtra nos duplici. Primo p̄p̄ris
alligēdo. Scdo aduersis tenēdo: z ma-
ius periculū est nobis in p̄p̄ris q̄ in ad-
uersis. ps. Cadent a latere tuo mille: z de-
cem milia a dextris tuis. Sed p̄ fidē vin-
citur mūdus blandis in p̄p̄ris: qz deipi-
cit a vero fideli sciēte q̄ tanto quis a su-
perno amore diiungit: quāto inferi? dele-
ctat. Vincit etiā p̄ fidē mūdus minans p̄
aduersa a vero fideli sciēte: q̄ p̄ multas
tribulationes oportet nos introire i regnū
dei. Act. xiiij. Et q̄ nō sūt p̄digne passio-
nes huius temporis ad futuram gloriā q̄
reuelat in nobis. Ro. viij. Ecce q̄ quomō-
do p̄p̄ra z aduersa. Hic allega auctorita-
tem ecclesie: q̄ habet infra parte sequenti. Q̄
veneranda martyriū gloriose certamina zc
figura habet de Petro ambulāte sup̄ flu-
tus maris virtute fidei: q̄ cepit dubita-
re: cepit demergi. Mat. xiiij. Die histori-
am. Jo. dicit. Amb. xiiij. q. j. Nō turbat
naus q̄ Petri habet: turbat illa q̄ Judā
habet. Et infra. Ibi q̄ turbatio: vbi modi-
ca fides. Ibi securitas vbi p̄fecta dilectio.
Et sic p̄ fidem vincit regnū mūdī. Un. j.
Joā. v. Hec est victoria q̄ vincit mundus
fides nostra. Quis est autē qui vincit mun-

dum: nisi q̄ credit: quoniam Iesus christus
est fili? dei: hoc mō vincit mundū brā. Gra-
tula cū alijs virginibz: q̄ nec flexa est p̄mis-
sionibz regis anglie blandiētibz: nec minis
terrētibz territa. Ideo dicere poterat Re-
gnū mūdī z oēm ornatū seculi cōtemp-
tū p̄pter amorē dñi mei Iesu christi: quē vi-
di: quē amavi: quē credidi: quē dilexi.
Quartū regnū est christi: qd ē vitā brā
quē p̄stitit in visione diuine essentie: quod
vincit p̄ fidem p̄ christo mortē subeundo.
Mat. xj. Regnū celozū vīm patris: z vici-
lenti rapiunt illud. Nota vīm patris: quia
in hac victoria requirit magna vis chari-
tatis sine qua nemo pōt p̄ christo mortem
sponte subire. Jo. xv. Maiorē charitatem
nemo habet vt aiam suā ponat q̄s p̄ ami-
cis suis. Hoc mō sancti martyres vincūt
hoc regnū per fidem quē per charitates
operatur. Gal. v. Ideo dicit de eis. Q̄ ve-
neranda martyriū gloriose certamina q̄
in suis corporibz christo imania p̄tulerūt
tormenta. Et ideo p̄cipere meruerūt im-
marcescibile eterne glorie coronā. Despe-
cta nāq̄ p̄sentis vitę luce p̄ceptoz suoz
corporū cruciatu: sciēte mūdū dei pro
amore vicerūt zc. Hoc etiā mō sancte vir-
gines gloriose vicerūt regnū christi mar-
tyriū sustinēdo. Dic eaz martyriū zc.

In festo apostoli orū Simo-
nis et Jude. Ser. LXXIX.

Conformes ima-

ginis filij dei. Ro. viij. Et i epi-
stola hodierna. Pro intellectu
thematīs oportet declarare quid est ima-
go filij dei. Pro q̄ sciendū: q̄ imago p̄p̄ia
filij dei est vita sc̄a z p̄fecta christi p̄ quā
ostendit ipm esse filiū dei. Sic p̄ imaginez
virginis vel sc̄i Petri zc. Representat vir-
go vel sanct? Petr?. Verbi gratia. Consi-
derando ei? incarnationē sine virili semine.
Item ei? natiuitatē sine dolore matris et
corruptione. Item stelle apparitionē ducentē
magos. Item eius resurrectionē et ascen-
sionem z spiritus sancti missionem zc. oia
ista ostendebant christum esse filium dei
eternū. Unde Joan. v. Opera q̄ ego fa-
ci

Si

In festo Simonis et Jude

cto testimonium phibent de me. **Itē Jo. r.**
Si nō facio opera patr' mei nolite credere
re mihi. Si autē facio et si mihi non vultis
credere: operibus credite. **Itē Joā. xv.** Si
opa non fecisset: q nemo alijs pōt facere
petm nō haberet: nunc autē viderūt et ode
rūt me et patrē meū. **Et q pēz q vita chri**
est imago ppa filij dei. Ideo dr in psona
oim chrianoz bone vite **Aplos.** Nos oēs
reuelata facie glām dñi/speculāres in eā/
dem imaginē transformamur. **q. Cor. iij.**
Nota Hoc dicit ad differentiā veteris et
stamenti in q videbat glā dñi nō clare: sed
p figuras enigmaticas: et p hoc **Doz**
les velata facie pps loqbat: sic legit **Exo.**
xxiij. Sed modo tpe gfe nō in figura: s
in pitate qua chris appuit specular glām
dñi. i. vitāz chri que dicit gloria: q: p eam
manifestata potentia et virt' chri. **Joā. j.**
Vidimus glām et us gloriā quā vni
genti a patre zē. **Nota** Transformamur
sicut em pictores quādo volūt trāforma
re seu extrahere aliquā imaginē ponit illi
lam corā se: et illam ptemplando et remi
rādo depingūt: ita sancti corāz seponebāt
imaginē filij dei. i. vitā chri ad cui' simili
tudine ordinabāt vitā suā. Primo cōtem
plando hūilitatē suā infinitā in incarnati
one. Secōdo paupratē. itē vīrginitatē. item
ieiuniū. itē patientiā in passione. **Itē ora**
tione zē. Ideo dr. Nos omēs reuelata fa
cie specularē. **¶ Pro fundamēto sermo**
nis in q dicit q Simon et Judas fuerūt
pformes imaginis filij dei dicitur theogo
gicalis questio.

¶ Querit utrū ad imaginis filij dei con
formitatē habendā requirāt hūane volū
tatis ad diuinā pformitas. Arguit q nō.
Illa q in infinitū distāt nullā habet pfor
mitatē: sed diuina volūtas et hūana sunt
bmoī. **igit.** In oppositū. cor ppatū atq: vi
stortū habet q nō vult qd deus vult. **Itē**
ait Tull. amicitia est idē velle et idē
nolle: sed natura hūana debet cū deo habe
re amicitia. **¶ Ad** imaginis filij dei confor
mitatē habendā requirit hūane volunta
tis ad diuinā pformitas: et sic questio ma
ner. p vtrāq: pte dubia. **¶ Ad** qstionē re
spondendū est fm magm Guillel. vort
lionē sup. j. sen. di. xlvij. p tres ppositiōes.

Prima est de triplici volūrate hūana,

Secūda est q pformitas hūane volunta
tis intelligit triplicē.

Tertia est q humana volūtas diuine
tenet conformari.

¶ Quantū ad primā notandū est: vt ait
Dugo de scō victore. q voluntas creata
est triplex: vna dicit volūtas rōnis q inle
quit rōnis deliberationē. alia dicit volū
tas pietat' inquātū quodāmodo cōparat
patientī malū. Alia dicit volūtas charit
tatis/inquātū informata donā dei specia
li se pformat p virtutibus volūtatē increate.
Ideo pformitas est qdam relatio actua
lis cōparentie pformitū adinuicē. Quātū
ad scōz dicit q pformitas ad diuinā vo
luntatez intelligit triplicē. Primo mō in
causa efficiente. i. qn hūana volūtas idē
vult quod de' vult ipm velle vt si velle
morte patr' mei tantū vult me velle vitā
piis mei. Istō mō est discordia in volūto
inter voluntatē diuinā et humanā: q de'
vult morte patris et filij vitā piā: rñ est
pformitas in causa efficiente: q id vult qd
de' vult eum velle. **¶ Secōdo** modo dicit
cōformitas hūane volūtat' ad diuinā in
causa finali: quādo omnia q facit hō in lau
dem refert creatoris. **¶ Tertio** dicit con
formitas p respectū ad causāz formale: et
tunc est vera pformitas qn id qd hō vult
et charitate vult: sicut deus quicqd vult
charitate vult: et sicut pfecta create volun
tatis ad diuinā pformitas ad istā triā est
git. Quātū ad tertiū licz siue pietat' vol
luntate siue malo velle possimus oppositū
cū dei. Ratione tantū et charitate pforma
ri obligamur ei: et tenemur velle qd deus
vult volūrate rōnis. i. deliberatiua et vol
luntate charitatis. i. charitate informata:
scz tenemur velle qd vult nos velle. sequit
ur qd ad imaginis filij dei cōformitatē:
habendā requirit hūane volūtat' ad di
uinā pformitas. Et ad argumētū dicit q
triplex est ppositio. i. virtut' et sic maior cō
cedit: q de pte dei ad creaturā nulla est
ppositio diuinitat' et imitatiois: et sic nega
tur maior: et tales habuerūt Simon et Ju
das. **¶ Vtrāq: pba.** et sic de alijs. **¶ Patet** q
q imago filij dei est vitā chri. Ideo dr the
ma de istis duobz aplis. Conformes. i. si
miles sup. fuerūt imaginis filij dei. i. vite
chri. Inuenio q fuerūt illes vite chri lex.

Berno. LXXIX Fo. CXXVII

Primo in corpore materiali
Secundo in aia rationali
Tertio in opatioe virtuali
Quarto in quersatioe spiritali
Quinto in pdicatioe euangelicali
Sexto in passioe martyriali

Dico primo 2c. In corpore materiali: qd fuerunt fratres psoberint dñi nri iesu chri sti. Dic planguntate eoz 2c. Un versus. Et Jacobum: Leopham: salome: tres An na maras Quas genuit: iunxit Joseph/ alpheo: Sebedeo. Un? hec mas e: hec qe tuor: illa duoru. Et hac conformitate di cunt fratres chrii. Auctoritas. Nōne mas eius dicit Maria: 2 fratres ei? Jacobo 2 Joseph Simō 2 Judae: Mar. xij. Ho ralter. nos possum? esse fratres chrii: si volum? meliori fraternitate quā isti apli: qd illa fraternitas nō saluassz eos sine obe dientia mādatorz dei. sed si nos facim? vo luntate dei obediendo: penitentiā faciendo 2c. erimus ei? fratres. Auctoritas. Qui fecerit voluntatē patris mei qd in celis est: ipse me? frater: soror: et mater est. Mar. xij. Nā multi fuerunt planguntē chrii qd sūt dñati in inferno: sic pater in mltis regibz qd describunt in genealogia chrii Mar. j. Puta Roboā: Joram: Manasse: Amō: Sedechias 2c. **D**ico secundo 2c. In aia rationali fuerant filies chrii: qd aia chrii sciuit oia pñtia pñtia 2 futura. Sic er isti apli 2c. Quod pater qñ annunciauerit dñi regis pñdis d pace 2 futura 2c. Et sic aliq apostoli qd omnibz chrii? di xit. Jam nō dicam vos seruos: quia seru? nescit qd faciat dñs eius. Vos autē dicit amico s: qd omnia quecumqz audiui a pte meo: nota feci vobis. Joā. xv. Fuerunt 2 apli isti similes chio in hoc: non dico equa les. Dic historiā. Istam sciētiā debem? nos habere: credendo ea qd sunt fidei: 2 p uicendo futura scz vt p bonā vitā pūdea mus nobis a penis inferni. Ultimam sape rē intelligerēt: ac nouissima pviderent Deut. xxxij. **D**ico tertio 2c. In opatioe virtuali: opus chrii pater. j. Jdā. ij. In hoc apparuit filius dei: vt dissoluat opera diaboli qd sunt: id est pccāta: tentatōes/ guer re/ diuisiones/ interitē. Ista dissoluit chrii filius. In h fuerunt isti duo sancti filies chio. Nec nō equales: quod pater in eo quādo

debellauerunt 2 vicerunt illos duos magos ministros diaboli: scz Sarcen 2 Arphas kar: 2 de serpētibz: 2 de quersioe regis 2c. Ergo pformes imagines 2c. Morali. dic cōtra illos qd recurrūt ad diuinos 2 incan/ tatores 2c. Vel dic ptra mlires qd depin/ gunt se qd destruit opus dei. Dichit tūdi/ nē de imagine depicta ab optimo pictore si tu qd nescis pingere velles emēdare illā: magna psumptio. i. temeritas esset: 2 nul/ tus displiceret pictori. Sic in apposito 2c. Jō viri debēt dissoluere istud opus diabo li nō pñtendo. imo phibēdo. vxoribz ab hmoi 2c. Ideo apls. Nolite cōicare i opibz bus instructuosis: scz picturis vxorū: magis autē redarguite. Ephe. v. Nota hic qd ra illos qd pñtunt ancillas qñ mittūt ad la uandū 2c. Et accipiūt illud turpe lucrū. Bre cōtra illū qd portauit in die dñico mirā crū iudeis p eoz festo 2c. **D**ico quarto in quersatioe spūali: cōuentio fuit in ma gna paupertate: adeo qd nec lectus habebat ad dormiēdū: vñ ipse dñs. Vulpes foueas habet 2c. Mar. viij. 2 hoc ppter nos. Un Apli. Satis grāz dñi nri iesu chrii: quō ppter nos egen? fact? est: cū esset diues: vt illi? inopia vos diuites effez. q. Lōz. viij. In h isti duo apli fuerūt pformes chrii. Dic quō respuerūt conaria magna: et the sauros sibi missos a rege 2c. Dic historiā. Morali. hoc tangit religiosos: qui debet esse paupes: qd debēt dicere. Ecce nos reli/ quim? oia 2 secuti sum? te 2c. Nota quō debet intelligi. Reliqm? oia 2c. qd pñtinet magis ad effectū qd censū: vt dñs Greg. 2c. Clerici p debent cauere a symonia: laici p a furto/ rapina/ 2 vsura 2c. Qui furqz/ baf iam nō furef. magis autē laborer opā do manibz suis: vt habeat vñ tribuat ne/ cessitates patienti. Ephe. iij. 2c. **D**ico quinto 2c. In pdicatioe euangelicali. Nā chrii? pdicabat pñiaz 2c. Venit iesus p dicās euāgelii regni dei di. Penitemini 2 credite euāgelio. Mar. j. In hoc isti duo apli fuerūt sibi filies. pñtīm iudas. i. Aba deus: de qd scribit in historia ecclastica lib. j. circa finē: quod chrii post ascensionē misit eū ad Abagarū regem infirmū. vt ipsum curaret mente 2 corpore: ad quē cū Thadeus fuisset ingressus: visum est Aba garo: diuini neicio quid splendoris i vultu

S ij

In festo omnium sanctorum

apli Thadeti: qd cu vidisset adorante Thadeu: qd pdicauit illi Iesu chustu r creden te sanauit rē. Nā noluerit pdere fornicariu: vt posset facere pniaz rē. Dic historā de illa puella ipregnata rē. Doctr. duas doctrinas habem? hic. Prio p puellis: vt caueat a philocapris: qz d loqia venit ad riliu: d riliu ad ractu: d ractu ad oscula: d osculis ad pcrim: de pcrō ad ifernū rē. Nota p pueritū puellaz: q nō vadūt ad missā in dieb festiuis rē. Scda doctrina est nō diffamare aliquē rē. als tenemini restitue famā: magis quā bona alia: qz melius est nomē bonū q diuitie mltie. Prouerb. xij. Aug. Nō piget ex ipso ore pferre medicamēta: vnde facta sūt vulnera. ¶ Di co sexto rē. In passiōe martyriali chust? mox voluit vt boies ad deu traheret. Au crotras. Chrs semel mortuus est: p pcris nris: iust? p iniustis: vt nos offerret deo rē. j. Pet. ij. Tra isti apli ppter pdicare r trahere gētes ab errore mortui sūt rē. Dic est? martyriū rē. Amen.

In festo omnium sanctorum Sermo. Lxxx.

Gludate do

minū in scis est? p. s. cl. Do die fit festū de oib sanctis. Rō est: qre ecclia instituit hoc festū: qz nō sufficit tēpus totius anni ad faciendū festū de qlibet scō. Vñ de solis martyribz dic Hiero. q qlibet die p totū annū posset fieri festū de quinq milibz rē. Et id dic thema. Laudate: qñ diceret. Licz infra annū festiuert: mō de vno: mō de alio: mō tñ simul. Laudate dominum rē. Rō hui? verbi est: qz quilibet mgt faciens opus suū seu artificiu aliqd optimū: laudabilis esset. Gerbi gfa. Si aliqd faceret aliqū pulchrā nauē r postea possibi q esset talis mgt q faceret nauim q posset sine vento r ptra vētum nauigare: r qñ est onerata iret ad portū p se sine nauarū labore r sine puiōe ciboz rē. Qñ tū laudaret mgt iste rē. Chust? in qntum de? fecit talē nauē. s. aiaz triū coopertarū id est triū portētiarū: que qñ recedit de portu huius mūdi in morte onusta mercibus

virtutum. s. humilitatis/patientie rē. sine nauis nauigar ad portū paradisi: r ibi exonerat/ostendēs opa que fecit rē. Et tūc chust? interrogat eam rē. Dic practice. Ideo laudabilis est d ista nauis rē. Ideo David tangens istam rōnē dicit. Mirabilis deus in sanctis suis: de? israel ipse dicit vir. ecce onus nauis r fortitudines: scz ptra picula hui? maris. Benedict? deus scz q tale opus fecit. Ideo sic David laudat deu d hoc: ita dic nobis q laudem? dicens. Laudate dñm rē. Prio fundamēto fmōis: q ē de festo omnium sanctorum: dicitur theologicis questio. ¶ Querit. Vñz beatitudo scōz sit qd creatū. Arguit q nō nilo creato videt quiescere natura humana. Vñ Augu. in li. p. festo. verus picipum loquēs ad deum: ait. Inquieris est cor nostrū donec requiescat: sed in beatitudine est quies toti? vite humane. ¶ Beatitudo nō est aliquid creatū. In oppositū: videre deum est aliquid creatū: quia est actus creature vidētis: sed videre deum est hui? mane vite beatitudo. Ergo beatitudo sanctorum est aliquid creatum. r sic questio manet p vtraz pte dubia. Ad questioē respondendū est fm Richar. sup. iij. senten. dist. xlix. arti. j. q. iij. q beatitudo vite hui? manet dupliciter pōt accipi. Vno modo p bono: in quo pfecte r plenarie requiescit humana vita. Alio modo p perfecta quiere humane vite: i illo bono que pñit i pfecta hominis punctione cū bono illo. Prio mō beatitudo accipit p beatitudinis obiecto. Et sic planum est q beatitudo dicit quid increatū: scz ipsum deū: in nulla em creatura posset homo inuenire pfectam sufficientiam ad quierandū r pficiendū eū totum. eo enim ipso quo secundū animaz factus est ad imaginem dei: tante capacitatis est: vt nullum bonum posset ei sufficere preter summū bonum: Beatitudo autē secundū modo accepta/est aliquid exiens in beato tanq eius vltima r plenaria perfectio r est aliquid creatum: quia est i bono mine r quicquid est in homine/est creatum. Et ad argumentū dicitur q intelligitur d beatitudine primo modo accepta: r nō secūdo modo: q ē sanctorum beatitudo r gloria. de quibz fit sermo: iuxta verba psumpra rē. Prio introitu sermonis dicit

Bermo. LXXX Jo. CXXVIII

pro declaratione. Nota q̄ quāvis diuina
magnitudo sit laudabilis valde in omni-
bus operibz suis: iuxta illud. Fidelis dñs
in omni b̄ verbis suis: et sanctus in omni b̄
operibz suis. ps. cxiij. Tamē magis lau-
dabilis est in ope quod facit ad glorifican-
dū sanctos suos. Pro cui⁹ ratioe intelligē-
da nota: q̄ tria sunt genera operum: que
facit deus: in quibz cōprehendunt omnes
operatōes diuine. Unū est opus creatio-
nis. Scdm̄ iustificatiōis. Tertiū glori-
ficatiōis. Prīmū est magnum. Scdm̄ est
maius. Tertiū est maximū. Prīmū ergo
est in ceteris creatur⁹: quas in natura sua
constituit deus: et p̄teruat in ea: sicut sunt
corpora celestia et terrestria maris et aeris
et. Magnū opus est hoc: et ideo laudabi-
lis est deus. Propter hoc David inuitat
omnes creaturas ad laudandū deum dī.
Laudate dominum d̄ celis et. Et subdit
rationem. Quia ipse dixit et facta sūt. Ad
idem tres pueri in camino ignis. Benedi-
cite omnia opera domini domino et. Da-
niel. iij. Sed in sanctis suis magis est lau-
dabilis: quibus dat deus et gratiam et glo-
riam. Opus enim gratie est maius primo
Propter sed et op⁹ laudat David do-
minū dicens. Benedic anima mea domi-
no: et omnia que intra me sunt nomini san-
cto eius. Benedic anima mea domino: et
noli oblitisci omnes retr⁹. et: qui pro. om.
inquit. tu. qui sa. omnes infirmita. tu. et.
ps. cij. Nam vt dicit Aug. super illud Jo-
annis. xij. Qui credit in me: opera que
ego facio: et ipse faciet: et maiora horū fa-
ciat. Inquit opus est ex impio facere
pium: q̄ creare celum et terram. Declara-
tō dñi dominica. xij. post festum trinita-
tis: sermo. qui incipit. Iesu preceptor et.
in introitu. Item maximum est opus glo-
rie que finis est et nature et gratie: ergo ex-
cellentior his que sunt ad finem. Ideo dī-
cit. ps. Miseratiōes eius sup omnia ope-
ra eius. ps. xliij. Da similitudinē de eo q̄
facit nauem pulchram: laudabilis est: sed
magis laudabilis est: si implet postq̄ il-
lam fecit: pducit ad portum inter pcellas et
fluct⁹ et. Sic deus et. Jo David. Mira-
bilis deus in sanctis suis scilicet deus israel
ipse dabit virtutē et q̄re: q̄ licet nō sit p̄r.
et n̄ parat cū p̄te infusa. Et fortitudines

scilicet que dī fortitudo ab effectu: q̄ glo-
ria facit fortes et iuueniles aias: et incor-
ruptibiles ab oi culpa et. Propterea q̄ in
themate posito inuitat nos psalmista ad
laudandū deū in sanctis et. Dices. Lau-
date et. Nō solū ore: sed etiā ope: q̄ nō est
speciosa laus in ore peccat⁹. Eccl. xv. Sed
diceret aliq̄s. Et q̄ vos David dicitis q̄
laudem⁹: ostendat nobis quō est laudand⁹
in sanctis. Propt̄ h̄ ipse David in eodē. ps.
ostēdit nobis modū p̄cularit̄ dī. Lau-
date eū in firmamento virtut⁹ ei⁹ et. Ubi
in finē. vbi ponit. et. grad⁹ scilicet: in q̄b⁹ lau-
dand⁹ est de⁹. Prīm⁹ grad⁹ est p̄gnis ma-
rie. Scdm̄ scdm̄ angeloz. Terti⁹ patriarch⁹
chay: et sic p̄ ordine successiue. Prīm⁹ q̄
grad⁹ est p̄gnis marie: de q̄ dī. Laudate eū
in firmamento p̄tut⁹ eius. Firmamentū vir-
tut⁹ dei ē p̄go Maria: q̄ fuit firmamentū
p̄tut⁹. i. iustificatiōis: q̄ in vtero iustificata
p̄t⁹ aliq̄s: ex v̄o nata sanctior aliq̄s: q̄ nūq̄
peccauit etiā venialit̄: cū tñ null⁹ fuerit ex-
empt⁹: saltē a veniali. Ubi. j. Jo. j. Si di-
xerim⁹ q̄ petm̄ nō habem⁹ et. Jo David
iustificauit tabernaculū suū altissim⁹. i. vir-
ginē mariā: q̄ sic rex q̄ vadit ad campū h̄
tendam seu tenarotū. sic ch̄s venies ad
campū hui⁹ mōi habuit tendā. i. v̄re vir-
ginis. De⁹ in medio ei⁹ nō cōmouebit: n̄
dī p̄strabit scilicet p̄ mortale: q̄ nō cōmouebit
scilicet p̄ veniale. Pr̄ p̄ma rō q̄re p̄go Maria
dī firmamentū p̄tut⁹ dei. Scdm̄ rō ē: q̄ fu-
it firmissima in passiōe ch̄i. in q̄ oēs p̄dide-
runt fidē p̄ter ipsā. Duplex ē q̄ rō q̄re vir-
go Maria dī firmamentū p̄tut⁹ dei. Pr̄o
quia fuit firma et nunq̄ fuit mota p̄ cul-
pam etiā veniale. Scdm̄ q̄ nūq̄ fuit mo-
ta per infidelitatē. Debemus ergo ipsam
laudare nō solū ore: sed ope: q̄ nō est spe-
ciosa laus i ore peccat⁹. Eccl. xv. Quod
spiritualit̄ faciem⁹: si sum⁹ firmi in bono
posito: et si cadim⁹ p̄pter detractiō. s alio-
rum: vel p̄pter tediū et. vel alia de causa.
Debet em̄ primo hō bñ cogitare quem sta-
tum dī assumere siue religiōis siue alium
bonū: et postq̄ assumpserit firmiter dī per-
seuerare dicēdo. Hec requies mea in seculū
seculi et. Nota hic de stabilitate et muta-
bilitate illoz qui p̄miserūt fabrice: et nō ac-
tenderūt. Longi promessi et attender cur-
ti. Nota hic de studio vt firmiter teneat

S iiij

In festo omniū sanctorū

tur: et sic in silbo: vt expedit. **Th.** ij. **Pe.** ij. **Dei.** **h.** erat eis no cognoscere via iustitie qd post agnitione retrogredi cuertit ab eo qd illis traditu e sero mado. **¶** Sed gradus est sanctoru angeloz: de quibz de. Laudate eu in fru. et. **¶** Sci angelu dicat fratres dei. **R.**atio z auctoritas. **¶** Quia regula est pbie qd viri est media inter potetia z actu. **¶** Verbz gra. potetia appetitus intellectus: qd dicit voluitas operat actus iudicandi p mediu iustitie. **¶** Ideo iustitia dicit viri. **¶** Sic actus penitet: p mediu penitentie. **¶** Sic potetia appetitus sensus: pducit actu castitatis: vt caste qd viuat p mediu castitatis. **¶** Et ideo castitas dicit viri. **¶** Virgus qd est mediu qd potentia pducit actui. **¶** Potetia em de se est indifferens ad bonu z malu actu: sed frus est media zc. **¶** Et p frute substantia feu res pducit actui: sicut opatione sua. **¶** Verbz gra. De sole qd pducit actui calefactiois: z illuminatiois zc. per mediu frutis: sicut lucis. **¶** Virgus qd lucis est qntas media inter sole qd no descendit ad nos z opatione zc. sicut de igne zc. **¶** Omnis deus p creaturas spuales. i. angelos opatur in hmo. **¶** Nam corpa celestia per angelos mouent. **¶** Itz hoies p angelos custodiunt zc. **¶** Itz pres belitaz diuine p angelos pseruat. **¶** Itz regna/puincia/ciuitates zc. **¶** Itz **B.**eg. in. tu. dial. **¶** In h mdo visibilibz mibz: nulli p creatura inuisibilibz disponi pot. **¶** Et Augur in ll. lxxij. q. **¶** Unqz qd res visibilibz in hoc mdo habz angelicaz preces sibi ppositas. **¶** Fiat q ratio. **¶** Si viri est illud p qd res opat: z exit in actu fuit z deus operat p angelos: ergo zc. **¶** Auctoritas chri. **¶** Tunc pres celoz mouebunt **Luc.** xij. **B.**eg. **¶** Quod dñs pres celoz: nulli angelos z archangelos appellat: ergo **¶** Laudate eu in frutibz eius. **¶** **Doct.** **¶** Laudat angeli no solu ore: sed ope imitando angelos in officiis: qd sicut angeli sunt ad ministratores officioz diuioz. **¶** Nonne ocs sunt ad ministratores spūs in m. missi ppter eos qd bere. ca. fa. **¶** **Heb.** j. **¶** Ita z nos debemus audire officia diuina: missas z sermones zc. **¶** Et ministrare alijs hmo diuina. **¶** Qui audit dicat veni. **¶** **Ap.** vl. **¶** Et qlibet debet ministrare: fm q cuiqz prinet fm officiu suu. **¶** **Prelat.** i. ius. **¶** **Lapicane.** i. in suo zc. **¶** **Dic.** vt expedit. **¶** **Dic.** de gubernatione boni

spitalis zc. Irē de inventario libror z ali
arierū rē conuentū zc. Irē de gubernari
one studij. Qu. ij. Per. i. Vos aut curam
oem subinferetis miserate in fide vīa vī
tutē zc. ¶ Terti^o gradus est letos p^{ri}u
archaz. ¶ In ordine tempor. P^{ri}orū
peccata uos noluit torali deſerere mū
dum: ſed miſit alijs p^{ri}onaz ſcētaz. ¶ Pat^{ri}
archas. a paſ z archos q^{ue}ſt p^{ri}nceps. i. p^{ri}
cipiū pat^{ri}. De iſtis dicit Dauid: et anda
te eū ſm mſtitu dūne magni. et. Digni
tudo dei dicit et miſericōia: taz magna q^{ue}
dicit Dauid. Et miſericōia: etuſ ſuſ oia
opa et. Patriarche aut fuerūt valde mi
ſericordes: q^{ui} parer q^{ui} ſtabant in via: et
cipiēb^{at} beginos zc. expectātes ſalutaz
a deo: vt p^{ri}z de Abiaam et Loth. Gen. xij.
yij. et. xij. Ecce mſtitudo magnitudinis
i. miſericōie ſua. Ideo Eccl. iij. Laude
mus viros glorioſ: p^{ar}etēs noſtros in
gnatione ſua. Vozale laudem^{us} q^{ui}o vbo
z ope miſericōia. p^{ri}miſe exhibēdo zc. Be
at^{us} miſericordes: q^{ui} ſm i. miſericōia p^{re}ſe
tur. Dat. v. Et p^{er}ierit eſca relicta annū
rū defunctoꝝ in teſtis zc. q^{ui} clamant. Vbi
ſeremini mei zc. dicit vt expedit. ¶ Qu
tus gradus eſt p^{re}phetaz q^{ui} fuerūt filij p^{ri}
archaz p^{re}phetas fide q^{ui} nūc tenet.
De iſtis dicit Dauid. Laudate eū in ſono rui
de. Predicator em p^{re}phetarū dicit ſon^{us} tu
be triplici rōne. P^{ri}ma q^{ui} tuba eſt vna z
habet tres canones: i. ubi p^{re}dicato p^{re}phetaz
erat de vno deo in eſſentia: ſed t^{ri}no in p^{er}
ſonis p^{er} figuras tamē et enigmata p^{re}dicā
tam p^{re}ph. Scōda ratio q^{ui} tuba eſt ſtricta
ex p^{re}ſonati: ſed lata circa aliū caput:
i. p^{re}dicatores. i. p^{re}ph. erant arcti et ſtricti
circa ſe p^{er} penitentia: ſicut faciebat Alys q^{ui}
dicebat. Longio corpus meū in ſeruitute
redigo: ne forte dum alijs p^{re}dicauerim ipe
reprob^{us} efficiar. 1. Cor. ii. Alijs aut erat
lata p^{er} charitate z clara. Tertia ratio q^{ui}
opoiet q^{ui} tuba manū tangat ad v^{er}boſ
neſ. ſic p^{re}dicato p^{re}phetaz tangebat manu
i. ope: q^{ui} quod vbo p^{re}dicab^{at} opere co
p^{re}bat ne ſic hodie. Qui p^{re}dicās non furandū
furantis zc. Ro. ij. Ecce quare p^{re}dicato p^{re}
phetaz v^{er}bo tuba. Auctoritas. Llama ne
ceſſes q^{ui} tuba erala voce tua: et annūci
ta populo meo ſcrlera eoꝝ z domū. Gal
cob p^{re}ca eoꝝ. Eſa. lyij. Vebem^{us} g^{ra} lau

dare dñm in pphetis opere cōplendo/qđ ore laudam? nō blasphemādo zc. Vel dic pđicando alijs/qđ auditis in pđicatione. melius est hoc qđ vacare fabulariōibz die festo in theatris z domibz: putātes qđ obseruariis festa et vacatis ocio: detractionibz et vanitatibz zc. Vel dic qđ debemus ope laudare pphetas/credendo firmit fidei quā pđicauerūt. Lū alias ppter vñū blasphemūz tora ciuitas patit. Ratio: qđ oēs sunt in culpa. Nam si videret lupum intrantē ciuitatē oēs clamaret zc. sed ptra blasphemāre deū z scōs: null? clamat zc. Dic vt expedit. ¶ Quin? grad? est apostolorz/qđ licet sint maiores: tamē non sū ordinē tēporis. De qđo dr. Laudare dñm in psalterio et cithara. Apli dicunt psalteriū et cithara. Ratio: qđ psalteriū sonatur in camera cū decē chorōis p qđ significat sancta vita aploz que pñst in obediētia decē mandatorz. Sicur aut si vna chorda discordaret nō esset bon? sonus: sic si vñū tm mandatu trāsgredit zc. Quia qđ rotā legē suauerit/offendat autē in vno: fact? est oim reus. Jac. ij. Harmonia em destruita est zc. Cithara vero habz vocē altam et acutaz: p qđ significat pđicatio aploz altissima: qđ in oem terrā exiuit son? eoz. Et acutissima: qđ d diuinis zc. Laudem? ergo deū in aplis ore z ope suādo decem pcepta zc. Confitemini dño in cithara in psalterio. r. chordarū psallite illi. ps. xxxij. ¶ Sextus est martyriū. De qđo dr. Laudate eum in tympano z choro: qđ martyres pcutiebant in tympanū: et clamabant vt chorus: dicendo christianus sum: z in qđo bericu dicēdo Iesus. Et angeli tripudiabant ad istuz sonuz. In psona martyriū dr aplo. Maledicimur z bñdicim? psecutio nē patimur sustinem?: blasphemamur z obsecram?: tanqđ purgamēta hui? mundi faci sumus. j. Cor. iij. Jte de martyribz cantat ecclia. Ledunt gla. more bide. zc. Laudare ergo debem? zc. ope habēdo patientiā in tribulatiōibz z iniurijs zc. Pul ti habet patientiā canū z asinoz: qđ nunqđ irascunt: nisi qđ iniuriā seu violentiā patiūt zc. Ideo aplos Heb. x. Patientia vobis necessaria est zc. ¶ Septim? gradus est scōz doc. Remigij. Cyrilli Augu. zc. De quibz dr. Laudate eū in chōdis z orga-

gano. Doctores scēi dicūt chorde. i. instrumētū chōrdaz: vt līnū in qđ est līgnū aridū cū chōdis tractis cū clauilla. lignūz aridū erat eoz vita: seu caro arida p penitentiā: chōdis sunt auctoritates tracte cū clauilla intellecte: vt facerēt melodīā euz articulis fidei/ z cū testamēto veteri z nouo. Vel dic qđ chorde sunt mēbra corpōz ipōz qđ erant tracte p abstinentiā cū clauicula crucis: ex ei? meditatiōe affligebant mēbra sua zc. Vel clauicula est pnia per quā aperit porta paradisi. Har. iij. Penitentiā agite appo. em regnū celoz. Dicunt etia organū in qđ sunt diuersē voces z sonat cū vento. Sic pđicatio doctorz ficiat cū vento spūsancti. Lū steterit ante reges z pñdes nolite cogitare: quō aut qđ loqmini. Dabit em vobis in illa hora qđ loqua. Nō em vos estis qđ loqmini: sed spū rit? patris vñi qđ loquit in vobis. Har. x. Diuersē voces sūt diuersē pđicatiōes qđ faciebāt sū diuersos stat? hoim: pđicādo plaris charitatē z diligentia: subdit? obediētiā: religiosi regle obfuantia clericz castitatē et continentia: mercatoribz veritatē/rectoribz iustitiaz zc. Laudem? qđ eos ope faciēdo pñiam exēplo eoz. Dico vobis nū pñiam egerit? oēs sūt pñbitis. Lu. xij. Item pđicando alijs qui sūt vel attrahēt do zc. Qui audit dicat veni zc. Apoc. vi. ¶ Octauus grad? est scōz cōfessōz/qui nō scripserūt libros. Ideo nō dicunt doc. vt btus Fran. Anto. zc. De istis dr. Laudate eum in cymbalis bñsonantibz. Duo cymbala sūt duo testamēta. Cymbalū in qđ feri? est verus testm. pmittēs inferiora. i. terrena solū. Superi? est nouū pmittēs celestia. Ista cymbala bñsonant: qñ vita pcorat cū scriptura quā legūt: vel qñ pponunt z declarant adinuicē. Ideo chōs. Omis scriba doc? in reg. ce. si. est ho. pa. fa. qđ pferit de thesauro suo noua et vetera. Har. xij. Laudare debem? deuz in istis ope ordinādo vtrā nram: sū scripturā pñtēdo/cōicando zc. Nisi māducauerit? car nē filij ho. zc. Jo. vj. zc. ¶ Nonus est vir ginū. De istis dr. Laudate eū in cymbal tubilariōis. Nota differentiā inter cymbala bñsonātia/ z cymbala tubilatiōis. Nam cymbala bñsonātia sunt verus z nouū testamēta: vt dixi. Sed cymbala tubilatiōis

In Cōmemoratiōe defunctorū

q̄ sunt loc⁹ secret⁹ sunt caro ⁊ aia. Qui em̄
vult suare castitate/operet q̄ aia castiget
carne: et sic t̄gant ista cymbala. Jō apls
d̄ se dr̄. Ego aut̄ sic pugno nō q̄t aerē ver
berās: sed castigo corp⁹ meū ⁊c. j. Cor. ii.
Gra faciebant p̄gines ⁊c. Laudem⁹ ⁊c. i.
ope si nō sum⁹ p̄gines: q̄ pauet ⁊c. Coru
pri sūt ⁊ abo: fac. sūt in ini. Non est q̄ faci
at bonū ⁊c. saltē castitatē seruem⁹ ⁊c. als.
Fornicatores et adulteros iudicabit de⁹.
Heb. vii. ¶ Decim⁹ grad⁹ est oim̄ alioꝝ
electoꝝ: v. inocentiū penitentiū/cōtinen
tiū ⁊ abstinentiū ⁊c. De q̄b⁹ dr̄. Vis spūs
lauder dñm. In h̄ mō mlt̄a sunt officia.
In celo p̄o est solū vñū. i. laudare deū. ps.
lxxij. Bñ q̄ ba. in vo. tua dñe: in secla se
lau. te. Diceret aliq̄s q̄ debet h̄ie rediū: q̄
hic clerici q̄n̄ dñi cantāt attediant. Verū
est in h̄ mō: sed nō in alio ⁊c. Qui edūt
me adhuc eluriet⁹ ⁊ q̄ bibūt me adhuc siti
ent. Eccl. xxiij. Laudem⁹ q̄ deū in oib⁹
scris ei⁹: ipos ope imitando ⁊c. Dic v̄ ex
pedir. Dic miraculū q̄d legi in legenda
huius festi in fine.

In cōmemoratiōe defun
ctorum. Sermo. LXXXI.

Omnes qui in
monumētis sunt audiet̄ vocē
filij dei. Jo. v. Et in euāgelio
hodierno. Pro declaratiōe nota q̄ articu
lus fidei est q̄ oēs tā boni q̄ mali resurge
mus. Rō est: q̄ certū est q̄ is q̄ peccauit
d̄z puniri: ⁊ is q̄ bñ opatus d̄z p̄mari: oia
aut̄ bona et mala q̄ faciū⁹ sūt ab aia et
corpe: q̄ aia ⁊ corp⁹ d̄z puniri vel p̄mari.
Non posset aut̄ corp⁹ puniri vel p̄mari nī
si resurgat: q̄ optet q̄ corpus resurgat ⁊c.
Dices tu nōne corp⁹ puniri est p̄ morte:
Rñ. nō: q̄ mortis nō ē pena p̄ti actual⁹ nec
enā original⁹ p̄te loq̄ndo: q̄ p̄tm̄ origi
nale nō fuit causa mortis p̄te loq̄ndo: nisi
causa remouēs/phibens. i. remouēs iusti
tiā originalē q̄ phibebat mortē. q̄ causa dr̄
causa p̄ accides. Dors em̄ corpis est nā/
lis boni: cui⁹ mortis causa p̄te est cōpositio
ex p̄rys ⁊c. Nullū aut̄ nāle p̄te loq̄ndo
ē pena ⁊c. Sz adhuc p̄t q̄ri: pone q̄ bñ
fecit mlt̄a p̄ta moralia: de q̄b⁹ habuit cō
frictiōe: sed nō plene satisfecit: ⁊ iō in pur

gatorio satisfacet in iudicio futuro: aia est
corpe p̄mari: q̄ sola aia soluit penaz in
purgatorio ⁊ nō corp⁹. Diceret aliq̄s qua
re nūc p̄mari aia/vel puniri in inferno si
ne corpe: Rñ: q̄ opera bona vel mala p̄m
sunt ab aia q̄ a corpe. i. cogitādo: p̄pone
do: deliberādo ⁊c. Verbi gra. de elemosy
na ⁊c. J̄re de ieiunio ⁊c. Et sic d̄ alijs. J̄re
ecōtra de malis opib⁹ p̄m aia cogitat⁹/oh
dinat⁹/deliberat ⁊c. ⁊ postea corp⁹ credtur
et iō pus aia remunerat vel punit. De in/
de post diē iudicij corp⁹ etiā ⁊c. J̄sta q̄ est
rō q̄re boni et mali resurgent. Auctoritas
Athanasij. Ad cui⁹. i. c. bñ aduentū: oīes
hoies resurgere bñt cū corpib⁹ suis: et red
dituri sūt ⁊c. J̄sta aut̄ resurrectio: nō fiet
de potētia nature vel creature: q̄ creatura
occidere potest non viuificare: sed solus
deus mortificat et viuificat. Deut. xxxij.
Ego occidā ⁊ ego viuere faciā ⁊c. J̄re. j.
Reg. ij. Dñs mortificat ⁊ viuificat dedū
ad infē. et reducit. Nec mirū: q̄ si de nihilo
lo oīa creauit. Ipse dixit et facta sūt ⁊c.
mlto mag⁹ ⁊c. nūci⁹ aut̄ erit⁹. Sabacl⁹/qui
clamabit voce magna. d. Surgite mortui
venite ad iudiciū. De hac voce dr̄ thema.
Dñs q̄ in mo. sūt ⁊c. De hac voce dr̄ Da
uid. Ecce dabit vocē sue vocē p̄tur⁹. Bio.
suscitandi mortuos. J̄sta vocē apls vocat
tubā. j. Tes. iij. Ipse dñs in iussu: et in vo
ce archangelij/et in tuba dei deſcendet de celo
lo ⁊c. Pro p̄mōis fundamto q̄ est d̄ cōmem
oratiōe defunctorū oīis theologicā q̄stio.
¶ Querit̄ vtrū oēs morient⁹. Arguit q̄
nō. Habet in simbolo: q̄ ab̄s ventur⁹ est
iudicare viuos et mortuos: q̄ aliq̄ iudica
bunt q̄ nūq̄ morient⁹. ¶ In oppositiū ad
Heb. i. Statutū est hoib⁹ sc̄l mori: q̄ oēs
obligant ad statutū q̄ nō excipiunt: cu⁹ q̄
scriptura nullū excipiat ab illo statuto: q̄
oēs moriet̄. Et sic q̄stio māet p̄ vtrāq̄ pre
dubia. ¶ Ad q̄stionē rñdedū est: f̄m Rñ
char. sup. iij. sen. vi. xliij. art. iij. q. j. q̄ oēs
moriet̄ q̄d p̄bat duplici. p̄mo auitate.
sc̄do rōne. Auctoritate p̄bat. p̄mo veteris
testi. Habet Gen. iij. Dicit dñs ad Adā.
Adā puluis es et in pul. reuert. Quē em̄
esset in ipso tota hūana creatura: sicut i f̄i
p̄te videt. Ista finia videt cecidisse sup oēs
q̄ f̄m legē nature ab eo erat deſcēsur: sicut
in ipso oēs sunt corrupti. Sc̄do noui testi

auctoritate pbat. Paul⁹ ad Ro. vi. Str⁹ pendia peti mortis: sed oēs descendentes ab Adā: fm legē ppagatiōis nālis: petm oī ginale pūnt: g oēs morient. Scdo pbat rōne. Resurrectio non est nisi a morte: sed oēs sūt resurrecturi Ergo oēs moriēt. Et ad argumentū dicit. q intelligit de illis q nōdus mortui sūt: tñ postea morient. de q bus fit sūmo: iuxta pba passū. 2c. Priz tbe/ ma. **¶** Sup q sunt due qstioes subtiles. Vel dic q est yna qstio q format ista et ē triplex rñsio: fm q tripl⁹ pñt sumi monu/ Pñia rñsio est historica seu lra (mēta. lis accipiēdo monumēta. i. elemēta.

Scda est tropologica siue moralis acci piendo monumēta. i. malos hoies.

Tertia rñsio est allegorica siue spūalis accipiēdo monumēta p receptaculis aiaz: et sic totus sermo comprehendit 2c.

¶ Prima ibi. Omēs qui in mo. sunt 2c. Quid de illis q nūq fuerūt sepulci in mo numētis: sic sunt deuorati a bestiis vt cō busti. Itē submersi 2c. Nota duas rñsio/ nes. Yna est hralis: altera moralis. Pro pma dico: q impossibile est aliquē mori: qn sepeliat in monumēto: qz de⁹ fecit qrtuor monumēta. i. qrtuor elemēta. i. terrā a q quā 2c. in q opiet corpa mortua resolut: si cut ex ipis fuerūt cōposita. Cui applaudet regla iur⁹. Omīs res p qrtūq causas na/ scit: p easde dissoluit. de reg. iur. c. j. ff. eo. l. Nihil tam nāle q vnūq dē eo vinclo pos se dissolut q colligatū est. Qd aut elemē ta dicant monumēta auctoritas. ps. xlvij Sepulchra eoz. i. hoim dom⁹ illoz i eter nū. i. vsq ad finē mōi. Hec auctoritas ne cessario intelligit de elemētis: qz nullū se pulchru aliud manet in eternū: siue sit au reū siue marmoreū 2c. qz ignis pflagrat onis destruet oia elemēta. De elemētis g intelligit thema. Omēs qui in monumē tis sunt 2c. **¶** Scda rñsio est moralis p q sciendū: q in sacra scptura psona male vi/ te dicitur monumēta siue sepulchra. Rō 2 auctoritas. Ratio qz sicut sepulchra sūt exterius ornata: 2 intus sunt plena putre dine: sic persone male vite 2c. Verbi grā: qñ aliqs rex vel dñs vadit: et corā eo por/ tat ensis q representat iustitiā ecce orname tū foris. Sz si int⁹ in aīo est intus⁹ raproz luxuriosus 2c. est sepulch⁹. Itē de platis

cardinalibus epīs 2c. si sunt simoniaci 2c. Itē d religiosi q vident⁹ extra mortifica ti cuz oculis in terrā defixis 2c. si int⁹ sunt supbi 2 auari sūt sepulchra. Itē d cleric⁹ q portāt coronā reglā in signū reg⁹: qz cle/ rici sūt reges. i. regētes se et alios. ppter ea portāt coronā: vt dr rex. xij. q. ij. Duo gñā. pñt h vocat regale sacerdotiū. j. De ij. Ut de glo. in. c. Qm. de vita 2 ho. cle. Itē de mlierib⁹ q exteri⁹ sunt ornate 2c. si intus sūt meretrices 2c. sepulchra sūt. Aucto⁹ itas. Te vob scribe et pba. hypocrite q sū milles estis sepulchris dealbati: q a foris hoib⁹ apparēt speciosa int⁹ vero plena sūt ossib⁹ mortuoz et oi spuretrā. Sic 2 vos quidē a foris apparēt⁹ hoib⁹ iusti: int⁹ pō pleni est⁹ hypocriti 2 iniquitate. Mat. xxij. Ecce qre pōne male: dicunt monumēta. **¶** Qñ mō d bonis psonis nō erit dubitatio: q resurrecture sūt: h de mal: sic ppter illd pñū Dauid. ps. j. Qñ nō resurget impij i iudicio 2c. Chrs g ad tollēdā istā dubita/ rōne dr in themate. Oēs q in mo. sūt 2c. qñ diceret. Nō solū boni sed etiā mali res/ surget. Et h lat⁹ expmīt dñs dñ dr. Pro/ cedent q bona fecerūt in resurrectione vi/ re. Qui pō mala egerūt i resurrectione iu/ dicij. Ad pñū Dauid dicendū: fm mgtm sen. i. iij. vi. q duplex est iudiciū. Vnū dī/ scussiois seu disceptatiōis. Aliud retributi/ onis. Primo iudicio nō oēs iudicabunt: sz solum illi quoz merita sūt pmixta demer/ itis: sed illi quoz merita nō sunt pmixta demeritis: vt sancti pfecti vel econtra vt infideles: nō iudicabunt. Jo. iij. Qui nō credit iam iudicatus est: et sic intelligitur auctoritas Dauid. Scdo pō iudicio oēs iudicabunt indistincte: iuxta illd. Joā. v. Proce dent q bona fecerūt in resurrectione nē vite: qui pō mala egerunt in resurrecti/ onez iudicij. Et de hoc loquit⁹ thema 2c. Et sic patet pma questio. **¶** Scda qstio sup verbo. Audient vocē filij dei: econtra qz in monumētis quocūq sumat monu/ mētū: nō sunt nisi corpa putrida vel reio/ luta sine ania: quō ergo audient 2c. Rñ/ deo sic de⁹ ab initio ordinauit qrtuor mo/ numēta corpib⁹. i. qrtuor elemēta: vt dī/ xi in. j. q. Sic ordinauit qrtuor monumē ta aniab⁹: nec est aliqua ania q non vadat ad aliquod istoz monumentoz.

In Cōmemoratiōe defunctorū

Prīmū est infern⁹ damnatorū
Secūm est limbus puerorū
Tertiū est locus purgandorū
Quartū est locus beatorū.

Et in quocūq; monumento istorū sint
aīe audiet vocem filiū dei: q̄ clamabit per
Michaele ad q̄rtuor pres mūdi dī. Sur-
gite mortui zc. q̄ vox audiet in oīb; p̄dic-
locis q̄rtuor: z statim q̄bet aīa p̄tute dei
inueniet suū corp⁹ q̄d cognoscer: sic tu qm̄
de mane surgis d̄ lecto: cognosces vestem
tuā qua expoliasti te in sero. De istis mo-
numētis pōt intelligi: illud **Mat. xxiij.**
Hitter angelos suos cū tuba z voce ma-
gna: z cōgregabūt electos ei⁹ a q̄rtuor vēr-
tis celi a sūmis celoz: vsq; ad terminos eo-
rū. **Nota:** a sūmis celoz. i. nouē ordinibus
angeloz: in q̄b; aīe scōz sunt collocare: er-
oēs audient illā vocem. vsq; ad terminos
eorū. termin⁹ est illa ps q̄ plus distat: quā
oēs q̄ sunt ibi audiet etiā illā vocē tube: q̄
tut a nō erit materialis: s; metaphorice dī-
tuba: q̄ illa vox erit ita crudelis q̄ p̄parat
tūbe cui⁹ vox ē vox terroris. In p̄mo q̄ mo-
numēto. i. in inferno sepeliunt aīe p̄torū ipe-
nitentiū. **Auctoritas** ch̄i de diuīte epulo-
ne. **Portu⁹** est diues z sepult⁹ ē in inferno
Lu. xij. z loq̄t de aīa: q̄ corp⁹ in tra fuit se-
pultū. **Pro istis** q̄ nō ē intentio ecclie exora-
re: q̄ nihil p̄deset: q̄ ab inferno nulla ē res
dēptio. Nulla nec exēdi: nec penā alleuā
dī: q̄d oñdī in p̄dicto diuīte: q̄ perebat z
adhuc guttā aq̄: z nūq; obtinuit: nec obri-
nebit i. etnū. **Jo. Prouer. xij.** **Portu⁹** hoīe
impio nulla erit vltia spes. Solū de aīa
Traiani ip̄ator⁹ legi ad oīonē brī **Reg.**
liberata: q̄ tū fuit p̄p̄ h̄ punit⁹ zc. **An** obi-
tū tuū opare iustitiā. i. p̄nā: qm̄ nō ē ap̄
inferos inuenire cibū. i. refrigeriū. **Eccl.**
xiiij. **Jo** n̄ eligar: ibi sepulturā. **Nota** quō
aīa in inferno sepelit ad modū corp⁹is mo-
tū qm̄ p̄orat ad sepulturā. **Vide** dñica p̄-
ma p̄ festū trinitatis. **ser. j.** **Hic** potes ran-
gere q̄re pena inferni est et̄na: cū culpa fue-
rit tp̄al. **Gr̄e** p̄ op̄inōne q̄rūdā canonista-
rū: q̄ dicunt q̄ bona facta p̄ oīanarū p̄sunt
eis ad mīorē penā zc. **De** q̄ vide in p̄mo
ser. dñica p̄ma p̄ festū trīn. z vide infra f.
iij. q̄ incipit. **Scribe** brī mortui zc. p̄e vl.
i. f. zc. **Secūd⁹** loc⁹. i. libi puerorū: z circa
infernū dānatorū ascendēdo: s; n̄ ē ibi ignis

nec demones: nec tormēta: nec dolores. In
hūc locū vadūt pueri aī vltim⁹ iōnis de-
dentes n̄ baptizati. q̄ nullū h̄nt dolorē sen-
sibilē: tū n̄ h̄nt lumē gr̄e: nec claritatē gl̄ie
nec vñq; videbūt. **Rō:** q̄ puatio vltionis
diuīne debet p̄tō ex p̄e auertōis. tormē-
tū p̄o sensibile: debet p̄tō ex p̄e puerio-
nis. In ista autē pueris n̄ fuit puerio p̄pter
defectū vltis iōnis. z iō n̄ h̄nt tormētū sen-
sibile: s; bñ ē auertō ab icōmutabili bono:
p̄pter defectū iustitiē originālē z gr̄e. z p̄uant
in etnū vltiōe diuīa: z sit in isto loco. **Iste**
āī loc⁹ ē monumentū. **Auctor.** **Quid** tu h̄
aut q̄t q̄s h̄. q̄ exēdīstī tibi hic sepulchrū.
Elia. xxiij. **Et** loq̄t p̄uero i. originali ē cēdit
Ter dī h̄. denotā s̄tria loca. **Primo** vñq;
m̄tis: i. q̄ fuit p̄cept⁹ dī. **Quid** tu h̄. **Sup.**
Istī: q̄ n̄ habes padisū. q̄d. n̄ aliq̄d pec-
catū: nisi originālē. **Secūdo** de m̄do i. q̄ nat⁹ ē
dī. **Aut** q̄t q̄s h̄: hic sc̄s fecisti p̄ctū: nō. **Ter-**
tio de limbo: vñ dī tertū h̄ zc. n̄ h̄nt p̄torū
mentū: s; q̄ fuit imūdi: nō p̄nt intrare san-
ctuariū dei. **Jo. ch̄is.** **Alī** q̄s renat⁹ fuerit
ex aq̄ z spūctō nō pōt it̄rag in regnū dei.
Jo. iij. **Pro** istis etiā nō orat ecclia. **Ter-**
ti⁹ loc⁹ ē purgatorīū in quē vadūt aīe bat-
bentes venialia solū vel mortalia: de q̄b;
fecerūt p̄niam nō cōpletā zc. **Declarā** zc.
talis loc⁹ dī sepulchrū. **Auctoritas** allego-
rice. **Emerūt** ex illa agrū figuli i. sepulcrorū
p̄grinorū. **Mat. xxvij.** **Emerūt** ex illa. i. op̄i-
bus penitētijs inuictis: a cōfessore. **Gr̄u.** i.
purgatorīū q̄ dī ager: n̄ āī carcer: q̄ ibi s;
flores gr̄az z oīonū: z alioz suffragiorū zc
z orāt deū: vt ponat i. cor amicorū suorū vt
faciāt illis suffragia: als p̄erūt iustitiā p̄ il-
los. **Nota** In sepulturā p̄grinorū: q̄ in
purgatorio sepeliunt illi solū q̄ in h̄ mūdo
p̄grinti fuerūt: vrentes eo tāq; aduena et
viatores: s; cū bonis op̄ib; mīcuerūt lignū
fenū z stipulaz: et ideo salui erūt: sic tū qm̄
p̄ ignē. **Jo. iij.** **Nota** cōtra cōsecutores
testamētōz zc. **Auctoritas.** **Alīq̄d** de⁹ **fab-**
ciet vindic. elec. suorū clamatiū adie die ac
nocte z patiētiā hēbit i. ill. dico vob; q̄ cito
faciet vindictā. **Lu. xviij.** **Pro** istis q̄ m̄di-
gentib; intentio ecclie est orare semp; p̄
ierim hodie zc. **Nota** hic q̄rtuor: modos
suffragiorū. **xij. q. ij.** **Aīe** defunctorū. **Qm̄** vi-
deretis q̄t anime exeunt de purgatorio: et
vadūt p̄ocessionaliter ad paradisum. vbi

postquam ieiunauerunt in purgatorio refectus
cibus ineffabilis est. de quo chris. Ego di-
spōno vobis sicut disposui mibi pat me-
regnum. ut edat et bibat sup mentes meas
in regno meo. Lu. xxi. Jo dicit. et. Seca-
et salubris est cogitatio p defunctis ex-
orare. ut a peccatis soluant. ij. Macha. xij.
Quartus locus est beatorum in celo empyreo.
Dic illis q vadunt ad istum locum. Factum
est ut poret meditari et portaret ab ange-
lis in sinu Abrahæ. Lu. xvi. Iste etiam locus
est monumentum. Auctoritas allegorice: qm
effodientes thesaurum gaudetq vebementer
invenit sepulchrum. Job. ij. Declara p sili-
tudine de laborantibus ad effodiendum the-
saurum: et postea letantur cum inveniunt. Sic
penitentes in huius mundo non habent: nisi labore
ad thesaurum vite eterne inveniendum: sed cum
inveniunt post mortem gaudet et. Omnis di-
sciplina. i. pnia in pnti quide videt non esse
gaudij: sed meritis: postea aut fructum paca-
tissimū excitat: p ea reddet iustitiae. Heb.
xij. Ite Apoc. xij. Audiui vocem d celo di-
centem mibi. Beati mortui q in dño mori. et. Et
q sequuntur illos. Ideo chris. Dico vob gau-
dium est angelis dei in celis sup vno pec-
catorum agente. Luce. xv.

¶ Ite de mortuis Ser. lxxxij.

Scribe beati

Mortui q in dño moriunt. Apoc.
xij. Pro declaratione huius verbi
sciendum: q magna differentia est inter pbus
vocales et verbis litterales: qz verbum vocale
solū se extendit ad pntes q sunt hic et non
durat: nisi qdū pferat. Quod lat emissus sel-
irreducibile verbum. Sed pbus litterale si-
ne scriptura se extendit ad pntes et futuros.
Et ideo antiqui qm de reuelabat pph-
etis aliqua secreta pcepit eis ut illa scri-
beret: qz non solū reuelabat ea p pntibus q
tūc erant: sed etiam p futuris ad futura rei me-
moriam. Ite Apoc. j. Quid vides scribere in li-
bro et mitte septem ecclesijs et. Et. vij. Scri-
be tibi librum grande: et scribe in eo stilo ho-
minis et. Ite Abacuc. ij. Scribe visum et
explana eum sup tabulas: ut pcurat q lege-
rit eum: qz adhuc visus pcul. Jo etiam qm re-
uelavit bñs Joāni euāgelium. statim aiaz defu-
it et scribit. Recipe incensum et paperum et

scribe. Dñe: et qd: Beati mortui et. Parec-
thema. Pro simonis fundamēto orit theo-
logica questio.

¶ Querit vtrum suffragia viuorum pnt de-
functis: Arguit qz non. Opera viuorum ma-
la non pnt nocere eis. Ergo a sili nec bona
opa tuuare. ¶ In oppositū. ij. li. Mach.
xij. ca. di. Q. Ista et salubris est cogitatio
p defunctos orare: ut a peccatis soluant. Igitur
suffragia viuorum pnt defunctis: et sic questio
manet p vtraqz pte dubia. ¶ Ad qstionē
respondendum est: pñ Rich. sup. iij. sen. di.
xlv. ar. v. q. j. q aniaz q sunt beati tam in ce-
lo: qdam sunt pdenate p pccō originali: et
actuali solo q sunt in inferno: qdam sunt in
charitate sua expletes pñiam in purgato-
rio: bñs non pnt viuorum suffragia: qz non i-
dē gent: dñatis etiam non pnt: qz non cōi-
cant nobiscum in vinclo charitatis: mediāte
q bona cōcant adinuicē. ¶ In tales secum
non portauerunt radicē meriti: qz talia opa:
si p eis fieret: eis pdesse possent. Amabūs
aut existētibus in purgatorio: pnt viuorum
suffragia: non ad augmentū grē gratiaz faci-
entes: sed ad pene eoz mitigationē et ab-
breuiationē. Et ad argumētū dñ: qz non est
sile: qz non sic est vñū cōe vinclo cōcatio-
nis maloz siue bonoz: qz vinculo est cha-
ritas: de etiam pñior est ad miserandū q ad
dñandū: ideo suffragia pnt defunctis: et
non mala eis nocēt d qd sit pmo: iuxta ver-
ba pñsupra et. ¶ Et nota q in ista reue-
latione. Joānes non loquit nisi de aniaz q
sunt in pñdio vel etiam in purgatorio. Sed
d alijs inuenit vñā auctoritatē quā scribit
Dan. Nota historiam regis Balchazar: qm
in cena vidit tres digitos scribentes et.
Dan. v. De historia et. Dicit rex. Hec
aut scriptura q digesta ē. Hanc thebel pha-
res. Et hic est interpretatio finis. Hanc
nūeravit de regnū tuum et ppleuit illud.
Thebel appensus es in statera et inuentū
est min⁹ bñs. Phares diuisus est regnū tu-
um: et datus est medīs et pñs. In q qdē re-
uelatōe et auctoritate nōia qtuor magis
¶ Prīmū e circa tēps defmiationē. (creta.
¶ Scdm circa videntū imutationē.
¶ Tertū circa loci adaptationē.
¶ Quartū circa scripturę declarationē.
¶ Prīmū secretus est: qz Balchazar viu-
us scripturā illā in cena: et non in pñdio.

De Mortuis

Quare h. Rñ. ad insinuadū q̄ retributio
dat anibz in cena. i. in fine die hui⁹ vite z
nō in p̄adio. i. in p̄ncipio diei vite. P̄nci
piū aut pōt dici totū tēpus vite p̄ntis vñ
q̄ ad mortē exclusiue in q̄ de nō dat retri
butionē zc. Quidē? em q̄ de nō statim
punit p̄cōres: religiosuz zc. clericū zc. vel
laicū zc. Quare h. q̄ adhuc durat p̄adiū
z de expectat sero in q̄ faciet cenā: fm me
rita vel demerita aniaz. In q̄ expectatōe
ostendit misericōdia dei z iustitia. Misericōdia q̄
dem vt p̄cōr p̄uertat: iuxta illd. Esa. xxx.
Propterea expectat vos dñs vt misereat
vñ. Iustitia p̄o vt dignā p̄nitionē mere
atur q̄ tāā benignitatē dei p̄cēpit: iuxta
illd Ro. ij. Ignoras qm̄ benignitas di ad
p̄niaz te adducit: fm duritiā aut tuā z cor
impenitēs thesaurizās tibi irā in die ire z
reuelatōnis iusti iudiciū dei q̄ reddit vñ/
culq̄: fm opa sua. Et nota q̄ q̄nto pl⁹ ex
pectat tāto graui⁹ punit Male. Lenio ei
gdu ad vindictā sui dñia p̄cedit ira: tar/
ditatēq̄ supplicij q̄uitate cōpēsar. Da sili
rudinē de trahēte arcū q̄ q̄nto plus trahit
tāto duri⁹ pcutit. Ideo nūi p̄uersi fuerit
gladiū suū vibra. arcū tēdū zc. Tales q̄
q̄ obdurāt in p̄cis z viuūt: fm p̄p̄iā volū
tatē hñt hic bonū prandū: s̄ in futuro ha
bebūt magnā cenā zc. Dic vt. j. di. Nota
z illos q̄ post vitā pluriuz ānoz veniētes
ad mortē petūt spaciū: alt. x. diez: alt vñ/
mensis vel triū zc. Auctoritas. Mat. xx.
Lū sero factū esset: dixit dñs vinee p̄cura
tori suo. Voca oparios z redde illis meri
cedē zc. Nota q̄ multi hñt hic bonū pran
diū in luxuria diuitijs/et honoribz zc. q̄
hebūt malā cenā in alio mūdo. In q̄ cena
dabit panis ille d̄ q̄ Job. xx. Panis ei⁹ in
ytero ei⁹ p̄fēt in fel aspidū intrinsec⁹. Et d̄
vino hñ. Deut. xxxij. Qua eoz yua fell⁹ et
bott⁹ amarissim⁹. Fel draconū vinū eozū
z venenū aspidū insanabile. Per oppositū
Multi hñt hic bonū prandū: vt boni zc.
q̄ in alio mūdo habebūt bonā cenā. De q̄
Apoc. xij. Bñ q̄ ad cenā agni vocati sūt.
Sedm̄ secretū est: q̄ rex Balthasar et
ali⁹ h vidētes territi sūt. Dicit rex. Unde
rex Balthasar satis turbat⁹ est: z vult⁹
ei⁹ imutari⁹ est: s̄ et optimates ei⁹ turbat
būt zc. h̄ fecit timorē z frore: quē hñt aie/
q̄ exēit de corpibz q̄ ex yna p̄e vidēt an/

gelū bonū cū corona patū. Et alia vlabo
lū cū catena. Et misa aia nescit qd dabit
ei: Nota exēplū in vit⁹ patū dei illo itō q̄
mortē nimis timebat z interrogat⁹ q̄ren.
Toro tpe vite mee timui tria. P̄rio si i vl
tio hiatu aia recederet i culpa vñ in ḡra. Si
cecidit lignū ad austrū aut aglone: in q̄
cūq̄ loco ceciderit ibi erit. Ecci. xj. Secū
do sp̄ timui iudiciū: q̄ statutū est hoibz sel
mori: z h̄ die iudiciuz. Heb. ix. Tercio tñ
mui sp̄ q̄n cogitant qd facit aia in Mo cas
su q̄n cadit in infernū: de q̄ nunq̄ pōt exire
nec surgere. Et adhuc dixit suz i illo timo
re. Bñ q̄ pōt dicere aia misera d̄ corpe ei⁹
gressura. Timor z tremor venerūt sup me
z p̄reerūt me tenebre z dixit: qd dabit mī
hi pēnas s̄c colūbe: z volabo et redēcam.
ps. liij. Nota Pēnas nō sūt falconis: nec
agle sed colūbe q̄ h̄z simplicitatē z gemi
tū p̄ carū. de p̄mo. Mat. iij. Et nota p̄u.
sic ser. z sim. sic colūbe. Quidē. xvj. q̄. Si
cup⁹. De scdo. Esa. lix. Quasi colūbe me
dirātes gemem⁹. Ale q̄b aia volat ad cel
lū sūt innocētia ala dextra/ z p̄nia sinistra
zc. Terciu secretū est: q̄ ille sc̄ptura sc̄ri
pta fuit i pariete. s. in firmo lapide: ad de
notādū p̄p̄uitatē seu duratiōez quā hñt
aie/ tā bñ q̄ dānatē q̄ in ifinitū stabūt zc.
Nec plunt eis oīes zc. Jō dicebat Job
xix. Quis mihi tribuat: vt scribant fmo.
mei: Quis mihi det: vt exarēt in libro sti
lo ferreo/ z plūbi lamina vñ celte sculptant
in silice: Nota tres modos scribēdi. P̄rio
m⁹ mod⁹ est fort⁹. s. q̄n scribit i libro. Sed
cūd⁹ est fortior cū graphio seu scarpello in
lamina plūbi. Tercio est fortissim⁹. s. cum
graphio i lapide duro z forti. i. marmore.
De p̄mo d̄ Job. scribūt in lib: oīz hec sc̄ri
ptura est p̄ aniaz purgatorij q̄ p̄nt cito li
berari: sic sc̄ptura in libro pōt facili⁹ dele
ri vñ lacerari. Sc̄ptura p̄o in lamina plū
bi est q̄tū ad aias padisi: q̄ p̄nt cito li
berari: sic sc̄ptura in libro pōt facili⁹ dele
ri vñ lacerari. Sc̄ptura p̄o in lamina pōt
mutari sc̄ptura: z q̄n mutar fit pulchrior.
Ita aie bñ in resurrectionē mutabūt assu
mēdo corpa glificata. Sed sc̄ptura in la
pide duro z forti p̄ntet ad aias inferni zc.
Al die circa terciū secretū/ q̄ paries dur⁹
i q̄ fuit sc̄ptura illa: fecit irreuocabilitatē
diuie snie a q̄ appellari nō poterit: q̄ null⁹
maior nec equalis iudex dō. In hac vita
pōt appellari a snia dei/ nō qdē ad iudicē

aliū: sed ad aliā curiā eiusdē iudicis. s. a curiā iustitie ad curiā misericordie. Hora exemplū de illo q̄ p̄denat? est a cesare irato rē. Sic fecit David: peccāas qm̄ dixit. Misere mei deus. fm̄ ma. m. l. tu. rē. ¶ Quartū secretū est q̄ in illa scriptura erat tantū tria p̄ba. s. Hanc thetel p̄bares: in q̄ innuunt q̄ in alio mōdo sūt tres stat? aniaz. defunctorū. Et hoc est q̄ dicit Aug. in lib. de cura pio mortuis agenda rē. Hora q̄.

Quidā sunt valde boni.

Quidā valde mali.

Quidā mediocrit boni.

Quidā mediocrit mali.

Hec distinctio habet in. c. Lū marthe. in fi. de cele. mis. Et hec distinctio est d̄ ad ultis decedentibz: vel dic q̄ infantes baptizati p̄phēduū sub pmo mēbro diuisiois. infantes autē sine baptismo morietes nō cōphendūt in diuisione ista. Ad idē. xij. q. ij. Tēp. ¶ Prīmū sūt q̄ in h mōdo vixerūt p̄fecti rē sine p̄ctis: tales qm̄ moriunt statim euolat ad paradisū. De q̄b David. ps. cxxvj. Lū decem dilectis suis somnū/ ecce hec reditas dñi rē. Pro istis dñ. Hanc. i. nūc/ rauit de regnū tuū rē cōpleuit illd: q̄ isto rē vita dñi regnū: intra illd. De auctor patris rē amaro quē nō esse viuere: cui seruire regē est. Quilibz em̄ hō bon? est rex triū ciuitatū: qm̄ q̄libet est maior parisi? vl ro ma. s. tres potētias aie rē. Prīa est mēoria i n q̄ sūt tot hīratōes/ q̄ recordatiōes rē.

Secda est intelligētia q̄ est maior q̄ celus rē terra: q̄ est capax diuinitatē. Tertia ad huc maior est volūtas/ in q̄ hītat de? tāq̄ obiectū rē. Si q̄s di. me. ser. meū ser. rē p̄ me? dñi. eū: rē ad eū ye. et man. apd eū fa. Jo. xij. J̄e regē dñqz castra/ q̄ sūt dñqz sensus iteriores. s. sensus cōis: imagiatio: mēoria sensitiua: Estimatiua: rē fantasia. ecce quō iust? est rex. Jo dñ. Apoc. v. Felicitas nos deo nro regnū rē sacerdotes. Dñs autē q̄ Hanc. i. numerauit de? regnū tuū: q̄ ia numerat de? de q̄libet/ q̄tū viuet rē q̄tū seruet deo: rē q̄tū mōdo/ et q̄tū carni sue: nō q̄ cogitat de? liberrābitrū alie? h̄ scit oia sic dñ Job. xij. Cōstituiti ter/ minos ei? q̄ p̄teriri nō poterūt. Breues dies hois sūt nūer? mensū ei? apd te est rē. Et cōpleuit illd: q̄ postq̄ bñ regnauer? rē reger? dicat tres ciuitates rē dñqz castra

de? cōpleuit illd regnū p̄ado coronā gl̄ie. Tūc em̄ dñ rex p̄fect? qm̄ est coronat? ab aliq̄ epō. Sic aia a sūmo epō J̄esu ch̄io a q̄ accipit coronā regale. Jo Sap. v. Iusti autē in p̄petuū viuet rē apd dñz est merces eoz: rē cogitatio illoz apd altissimū. J̄do accipiet regnū decoris/ rē diadema sp̄et de manu dñi. Pro ist? non est orandū dñmō sic certū: q̄ iniuriā facit martyri/ q̄ orat p̄ martyre. De cele. mis. c. Luz marthe. in fi. Pōt autē esse certū mltipli: vt dñ. s. ser. p̄t mo gre. s. Dic p̄ctice: qm̄ aia p̄rat ch̄io rē Jo Sap. x. Iustū deduc. do. p̄ vi. re. rē ostē dit illi reg. dei: rē de. il. sciam san. bone. ill. in labo. rē cōpleuit labores illi? ¶ Scd̄i sūt q̄ in h mōdo vixerūt mediocrit rē. rē de ist? Therel. i. appētus es in statera rē inuētus es min? hñs. s. de p̄fectōne vite sp̄ia/ lis. Et iō tales vadūt ad purgatoriu: q̄ sūt cut argētari? p̄mo purificat aurū rē argētū in igne: rē postea facit d̄ eo calicē rē. sic de? facit de aia iusti. q̄ dñ aurū p̄ charitatē rē argētū p̄ fidē. Prīo purificat eā p̄ ignē purgatorij: et postea ponit eā in mēla sua rē. De hac hī auctas in veteri testamēto rē i nouo. In veteri. Mala. iij. J̄pe q̄tū ignis p̄flans sedebit/ p̄flans rē emūdans argētum/ et purgabit filios Leui: rē con/ stabit eos/ qm̄ aurū rē qm̄ argētū. Et erūt dñō offerētes sacrificia i iusticia: vide in decre. l. di. Et purgabit. itē Eccl. ij. In igne p̄bat aurū rē argētū: hoies p̄o recepti biles in camio humiliatiōis. Ad idē facit. Prouer. xvj. et Job xij. J̄ez i nouo testamēto. Ap̄s vnus cuiusq̄ op? q̄le sit ignis p̄babit. Si e? op? māserit. qd̄ supedit. mercede accipiet. Si cui? op? arserit detri mētū patiet: ip̄e tñ salu? erit: sic tñ q̄tū per ignē. j. Cor. iij. Hora q̄stionē quā fac san ct? Tho. in. iij. sen. di. xvj. de aia q̄ p̄orat ad purgatoriu a q̄ angelo p̄orat a bo/ no vel a malo: rē dñ q̄ a bono. Rō q̄ iniū stuz eēt q̄ demō vicit? duceret victorē rē. Dic practice quō p̄orat ab angelo bono. J̄tem de loco purgatorij. rē. J̄e nota gra uitatem penarū purgatorij: iuxta exem plum illius cui data fuit optio q̄ vl̄ esset infirmus per tres annos. vel q̄ staret per tres dies in purgatorio rē. J̄deo Aposto lus. Videte fratres quomō caute ambu/ letis nō quasi isipientes sed qm̄ sapientes

De Mortuis

redimētes tēporis quoniam dies mali sūt
Ephe. v. Pro istis orādū: qz pnt p alios
satisfacere: q nō possunt p seipso: vt patz
p multa exempla in. iij. dialo. In casu tñ
pōt ptingere q p tali nō sit orandū publi
ce: sed pōt occulte: puta si moris qd excō
municat? tñ pentēs: q pōt esse: vt in. c. A
nobis. de sen. excō. Nota exemplū de aia
Pascaly: quā iuenit German? epō capua
nus in balneis zc. Dic exemplum zc.
Tertij sunt q in hoc mūdo vixerūt in pec
catis: z ipenitentes mortui sūt: et de istis
dicif phares. i. diuisus est regnū tuū: z da
rum est Peris z Vedis. Nota diuisum
scz p rebellione ptra deū per inobediētā.
Eia. lix. Iniquitates vestre diuiserunt inter
vos z deū vestrū. Talis ē regnat i regno
carnalitatis p luxuriam: in regno vanita
tis p supbiā: et in regno cupiditatis per
auaritiā. Quia ē voluntarie diuisit se hō
a deo in vita sua: id regnū suū diuidet
a deo post mortē. z ponet cū damnatis in
inferno: iuxta illud Mat. xxiij. Geniet
dñs serui illius in die qua nō sperat: z ho
ra qua ignorat: z diuidet ea partēs eius
ponet cū hypocritis. Ibi erit fletus z strī
do: dentīū. Ecce qre dñs diuisus est regnū
tuū. Pro talibus ē non est orandū: sic nec
p demonibz. Vide glo. xxxij. q. ij. Pro obe
untibus. ex q in inferno nulla est redēptio
qd itellige qñ est certū q est in inferno. Di
ces tu quō pōt esse certum de hoc? Rñdeo
sz Pe. de pa. i. iij. di. x. v. q. j. ar. iij. Plone
tij. Reputat. certū ē hereticis z paganis.
Exemplū ē tribz orationibz ad sepulch: hū
poete: qz scirent meliōrē z peiōrem versuz
quem ille vnq fecisset. Et audita est vox.
Primo de peiōre. Omne iuuās statuit Iu
piter esse piū. Secō de meliōre. Est pītus
placitis abstinnisse bonis. Cum autē p ipō
Quid dīo vellēt orare: audir? ē tñ? pī? No
lo pī noster/ carpe viatorz iter. qñ diceret:
dānato mibi nō pdesset. Un Greg. pūi
tus est p Traiano. Secō reputat certuz
de iudeis. vñ transiēs p cimiteriuz eoz nō
diz dicere eis pī nī. Un Joā. iij. Qui non
credit iam iudicat? est. Tertio ē chīanīs
nō sic pōt esse certū. Un quāuis pīm sit
manifestū z nō penitentiā: pōt orari p eo
in secreto: z debet reddi suffragia siue se oc
siderit/ siue in bello iusto: duello: vel toz

neamēto mortu? sit. aut cū meretrice. vñ
Aug. p oibz regenerat? debet fieri oratio.
sed nō publice ppter scādālū. Exemplū de
monacho ppetuario Greg. z sūp p suspen
sis z iuste dānatis: qz etiā latro in morte
penituit: sed si ipeniat mortu? subito: qui
pī? fuit bone vite i publico oblatio p eo
fieri debet qā iust? si morte poccupat? fu
erit. zc. De. de palu. Itē reputat ē certū
de illis d qbz habet p scripturam: gura de
Antiocho. ij. Macha. ix. Diabat hic scē
lestus domini: a q nō esset misericordiaz
cōsecutur? Itē de Iuda qui vocat? est a
chīo fil? pditionis Joā. xviij. Item repu
rat certū ē his de quibz reuelatū est: puta
de illo canonico parisiensi opime fame: z
cōuersatiōis z sic excellētis: q post mortē
dū esset in pberetro dixit. Loiaz dei iudic
cio accusat? suz. Secō indicat? suz. Ter
tio cōdenat? suz. sic tādē fuit institut? or
do cartusienis. Pōt etiam esse certum vñ
quasi certū ē illis: qui desperati moriunt.
Exemplū de illo mercatore q cū sollicitare
tur facere testamentū dixit. Relin? bona
mea pape Martino z aiaz diabolo. Sic
A. de pī. q blasphemus nolēs cōicare zc.
z obij. zc. Sic de illo monacho qui clam
comedebat zc. De quo refert Gre. in. iij.
dia. et scripsit post festū tri. ser. xij. pre. q. in
fi. Itē de illis q excōicati nolunt absolui.
Nota ptra excōicatos ppter manū inie
ctionē in clericos q nō: curat et sunt causa
laquet alijs. Nota tñ q regularis nō potest
esse certū. Eccl. ix. oia i futurū reservātur
in certa. Exemplū in vitis patrū de illo q
vidit aniaz cuiusdāz beremire a demōibz
accipi. Aiaz vero cuiusdā paupis ab āgel.
Un. Eccl. ix. Sunt iusti atq sapiētes et
opa eoz in manu dei: z tñ nescit hō vtrū
amore vel odio dign? sit: sed oia in furu
rū suant in certa. Per h patet error aliq
rū canonistaz dicentū. q licz suffragia nō
possint aiaz extrahere d inferno. tñ dat eis
aliquā alleviatiōē z p solatiōē. z dat ex
plū de bastasio portāre on? cui dat ad co
medēdū z bibēdū q licz non deponat on?
tñ sēt refrigeriū: error ē imo augmentat
eis pena. Declaret p silituinē de capiuo
i barbaria cui mittit receptū: z p dīf i ma
ri: qz hīciēs captiu? magz dolet z tristat.
Sic in pposito zc. Ideo prouer. xj. Pōt

tuo hoie impio nulla erit ultra spes etc. Adde q scripti in finonib de pccis in gñe ar. iij. fmo. iij. vbi agit de suffragijs. pre ij. Pores circa materiā defunctorū pñicare de suffragijs mortuorū. de q vide qd scpsl fm Pe. de palu. in verbo suffragia. Pores etiā pñicare de purgatorio. Vide qd scpsl in pbo. Purgatorio. Itē d inferno et quō ignis infernalis q est corpore? pñ agere in aiam etc. Itē de glia pñisi q pñisi i tri bus dñib aie/et qñtuor corpib/et qñq sen suū. de q scripsi in vñica. xx. post festū trinitat. ser. j. Et nota hic de pñio vite qd est denari? diurnus. de q Dar. xxi. Et quō oēs sūt pñenti. da exemplū de diuersis va/ sis plenīs etc. Deo grās. Amen.

In festo sancti Leonardi
Sermo. LXXXIII.

Ubi sum ego

illc et minister me? erit. Joā. xij. Nota: vbi sum. i. in glia: in q chris etiā mortalis erat: q ab instanti cō ceptiois habuit tantā glām qñtā nūc etc. Illc et minister me? scilicet Leonar. erit et nunc est et erit in eternum. Salutes vgo. Pro fundamēto fmois q est de scō Leo/ nardo: de q chris? dicit. Ubi sum ego il/ lic et minister me? erit: scilicet in gloria: ostendit questio theologicis. Querit. Utrū minister dei ab ipso deo elect? et pñestina/ tus possit damnari. Arguit q sic: pñestina/ tar? pñ esse pñctus. sed pñctus? pñ dāna ri. Item ait Dgr senten. j. disti. xl. possit deus subtrahere grām: quib? nō subtrahit qd si faceret dānare. igit. minister dei ab ipso deo elect? siue pñestinat? pñ dānari. In oppositū ait Sco. sup. j. sentē. dist. pñi cta. pñestinat? dñ q a deo est volitus ad vi tā eternā finaliter habendā. cū g null? sic q diuine volūtatē resistere queat. scilicet qd minister dei ab ipso deo elect? et pñestina/ tus non pñ dānari. et sic qñtio manet pro vtracq pte dubia. Ad qñtionē rñdendum est fm Dgrm senten. vbi sup. Et Bona. sup pñm: eadem distū. q pñestinatū posse damnari: intelligit dupliciter. Primo mō i sen su diuisa: ita q talis q est pñestinat? et ele ctus: potuit nō esse pñestinat? et electus.

Et sic dñ ad dubiū q pñestinat? minister dei et elect? pñ dānari: q de? potuit eū nō pñ destinarē siue eligere. Alio mō in sensu cō posito: ita q sit sensus. i. ille q iam a deo est pñestinat? et elect? pñ dānari. et sic ad dubiū dñ q pñestinat? non pñ dānari. qz ait Dgr sentē. vbi sup. Pñestinatō pñ de bonis salutarib? est et dñ hoib? saluādis. Et ad argumentū dñ q pñedit in sensu dñ uiso/et nō cōposito: in q sensu cōposito fuit Leonard? iuxta pñba passumpta: et sic dñ alijs. Magna excellētia et vtilitas datur ministris dei scilicet gloria brā: vt dicit thema. Itē videam? quot modis poterimus deo ministrare. vide vñica. x. post festū trinitat. ser. mo: qui incipit. Diuisioes ministratiōnū sunt etc. per totū. et adapta. singulas pñes ad sanctū Leonardū. Amen.

De beato Martino
Sermo. LXXXIII

Questavit il

lum in laborib? et compleuit la bores illius. Sap. x. Pro fun damēto fmois. ostendit theologicis qñtio. Querit. Utrū intentio absq laborib? et opib? sufficiat ad vitam eternā? Arguit q sic. mereri vitā eternā est in potestate no stra: qua hō habet liberū arbitriū scribibi le ad bonū/et malū ad bonū mediante grā gratis data: siue q nūq est: g videt q opa exteriora et labores non sunt necessaria ad merendū vitā eternā. igit. ad meritū vite eterne videtur sufficere intentio sola. In oppositū: habet Dar. xxi. Efurtui et non dedistis mihi manducare. ita dñs dicit re probis: et pñter h ferret suā dānationis. Si g pñter defectum bonorū operū quis damnet? exercitiū bonorum operum et la borum est ad salutē necessariū. ergo inten tio sine operib? laborib?ve bonis nō suffi cit ad meritū: et pñlequens ad vitā eter nam. et sic questio manet pro vtracq parte dubia. Ad questioē respondendū est fm Bona. sup. ij. senten. dist. xl. q. ij. q volun tas interior sufficiat ad meritū absq opet re exteriori atq labore distinguendū est: aut em ille qui habet intentionem/ habet facultatē bene operandi. aut si non habet

De beato Martino

facultatē cum nemo obliget ad impossibi-
le / si bonam habet voluntatē / et directam
attentionem: tunc sola plenitudo volū-
tatis interne sufficit ei ad meritum vite
eternę / absq; exteriori opatiōe. Si autem
affit facultas: et sic oportunitas: intentio
nō pōt ad meritū sufficere absq; ope: quia
est diuini mandati obligatio: ex quo man-
datū nō solū obligat ad volendū: sed etiaz
ad faciendū: et virtutis pfectio q̄ in opib;
pfit ē volūtatis plenitudo: qz plena vo-
luntas ponit effectū si affit facultas. Idō
sequit. qz ad meritū vite eternę nō sufficit
bonitas intentiōis: absq; bonitate et labo-
re operis exterioris. Et ad argumentū dī
qz opera nō sūt i potestate nostra: hoc solū
nō cōcludit qz in ea causa sufficit intentio:
quādo deest facultas ad pfiendū bonaz
operationē / siue laborem / quā opationem
siue laborem sancit? Martinus nō solum
intentione: veretia opere operatus est. de
quo fit sermo: iuxta verba preassumpta:
et sic de alijs. Pro intellectu verborū et in-
troitu finis est notandū: qz quāuis oēs
hoies mūdi laborent: qz homo ad laborem
nascitur / et autē ad volārū. Job. v. Tamē
diuerse sūt intentiōes laborantiū / et diuer-
se differentie laborum. Omnes ḡ labores
nostri sunt in triplici differentia
Quidā sunt corporales fructuosi
Quidā sunt mūdānales vitiōsi
Quidā vero sunt spirituales virtuosi.
Et de tertijs loquit̄ thema. Primū ergo
zē. Isti sunt illi labores quos patit homo
p conseruationē corporis sui et suoz / quozū
curam habet qui sunt necessarij / quibus
tenet puidere: qz vt dicit Apl̄s. j. Tīm. v.
Si quis suozum et maxime domesticozū
curam nō habet: fidem negauit: et est infū-
deli deterior. Tum ea rōne: vt vīta homi-
nis conseruet: cum qz a dño sunt iniuncti
in penitentiā primoz parentū: iuxta illud
Gēn. ij. Maledicta terra i opere tuo. In
laborib; comedes ex ea cunctis dieb; vite
tue. Spinaz et tribulos germinabit tibi.
Et infra. In sudore vultus tui vesceris
pane tuo. Recte fecit deus / sicut sacer-
dos peccatori qm iungit sibi penitentiā zē
Et nota maledicta terra. Nō enim voluit
deus maledicere Adē: quia ex fragilitate
peccauit ne pristaret delicias suas: id est
Euam: sicut dicit Augu. Nec Eue: quia

seducta fuit in preuocationē: sicut dicit
Apostolus. j. Tīm. ij. sed serpenti sic: id ē
diabolo: qz ex malitia zē. Sic et maledicta
Eain. Gēn. iij. Iste ḡ labor est necessarij
homini: qz vt dicit Apostolus. ij. 1. Cor. xij.
Si quis nō vult operari / non manducet.
Non tñ debet esse valde sollicitus nec an-
xius homo de hoc. Unde Bar. vi. Nolite
solliciti esse dicentes: quid manducabim?
aut qd bibemus zē. Vbi dicit Hiero. in
homelia. Labor exercendū est sollicitudo
rollenda. Scd labores sunt mūdāna-
les vitiōi. cuiusmodi sunt illi quos patit
miser homo auarus p diuitijs inordinare
acquirendis. aut luxuriōsi p voluptatib;
explendis: et supbi p dignitatib; zē. Unde
Orati. verius. Impiger extremos currit
mercator ad indos: Per mare pauperiem
fugiens p saxa per ignes. Itē Iuuenalis.
Nunc et ventis animā cōmitte volato
Confusus ligno: digitis a morte remotus
Quatuor: aut septe si sit latissima tēda.
Isti ergo labores sunt vitiōsi: qz ad malū
finem exercentur. et ideo inuiles sunt et in-
fructuosi. finaliter. Sap. ij. Infelix et vā-
cua est spes illorum: et labores sine fructu
et inutilia opa eozum. Et quod deterius
est sunt damnales et detrudūt animam
in infernū. Et ideo tales damnales clamāt
in inferno dicentes. Lassati sumus in vīa
iniquitatis et perditionis. et ambulauimus
p vias difficiles: vīa autē dñi ignorauimus.
Quid nob; profuit superbia: aut diuitiarū
iactantia quid contulit nobis? Transierūt
omnia illa tanq; ymbra: et tanq; nuncijs
precurres: et tanq; nauis que peransit flu-
cruantē aquam: cuius cum preterit non
est vestigium inuenire. Sap. v. Hora: vī-
as difficiles: qz maiores labores patiunt̄
iniusti / pro acquirenda damnatione eter-
na: qz iusti pro acquirenda gloria eterna.
Hier. Et inique agerent laborauerunt.
Nota plus illos Virgilij. Pastor: arator:
eques: paui: sent: iupau: Lapia: rura: bo-
stes: quozq; labore graui. De capris: de ru-
re lato deq; hoste subacto Nec lac nec fo-
geres nec spolia vlla ruli. Tertiū labor
res sūt spūales virtuosi: et isti sunt q̄s iusti
ner: et hō p virtutib; et ḡa acquirenda bē-
et ḡa in futuro: et sūt necessarij: qz sic cor-
pus nō pōt viuere sine labore: sic uer ania
zē. Vñ scire debes: qz duo sūt q̄b; ania vī-

uit et pascit. scilicet scientia et virtutes: extra que
duo habemur: duo praria scilicet ignorantia et
culpam. et punitur ad malum. Sensus enim et
cogitatio huiusmodi cordis prona sunt ad ma-
lum ab adolescentia sua. Gen. viij. Cum quibus
omnibus nascimur. Et ideo oportet ut labo-
remur: ut scientiam et virtutem acquiramus.
Quia ei sine magistro addiscimus: et sine labo-
re ignorantes sumus: non autem virtutes. Unde
Aug. xxiij. de ciuit. dei. c. xxiij. coplanges de
humana miseria. Quid est quod cum labore me-
minimus sine labore obliuiscimur: cum labo-
re addiscimus: sine labore nescimus: cum labo-
re strenui: sine labore iertes sumus. Hec il-
le. Hic laborare debemus: multo magis pro
oia que pro corpore quod tamen defectum est. Unde
apostolus. i. Tim. iij. Corporalis exercitatio ad
modicum utilis est: pietas autem ad oia utilis est
promissa. huiusmodi. que nunc est et future. ps. Labo-
res manuum tuarum: quod maducabis. bonus es et
boni tibi erit. Et ut ad hec diuina sapientia
nos instrueret: etiam ipsa voluit laborare
quoniam creaturas in sex diebus perdidit: et in sabba-
to requiescit: iuxta illud Gen. i. Copleuitque
deus die sexto spiritum suum quod fecerat et requiescit
die septimo ab omni opere quod patrarat. Sic
et nos si perquirendis virtutibus laboraueri-
mus: postea in futuro sabbato quiescemus.
Non enim poterimus nisi prius laborauerimus.
Sicut quod sathan voluit quiescere ante quam labora-
ret: cum dixerit. In celum conscendam super
astra celi exaltabo: solum meum: sedebam in
monte testi in lateribus aqilonis etc. Ioh. de
tristis est in infernum. Unde subdit. Ad infer-
num detraberis: usque ad profundum lacus. Esa.
xliij. Bear. et Martinus sequens diuina
vestigia: hic laborauit honestissimis labo-
ribus: et ideo nunc requiescit in gloria. Ioh. dicit the-
ma de eo. Honestauit etc. Unde potest dicere.
Modicum laborauit et inuenit mihi multam re-
quiem. Ecce. vii. Non videamus quod labores
sustinuit: Unde nota: quod in sex virtutibus acqui-
dit: sic deus in sex diebus laborauit: et nunc re-
quiescit in gloria.

Primo in acquirenda fide integrali: et huiusmodi
ut optime dicit: et sic deus in quolibet pre-

Secundo in subleuanda: aliter erigenda spe super
Tertio in accendenda charitate (nati-
uitali.

Quarto in obtinenda prudentia intellectuali

Quinto in seruanda patientia spirituali.

Sexto in exercenda temperantia corporali.

Iste sunt qui sex dies in quibus laborauit: ut po-
tius laborauit beatus (sic requiesceret.
tus Martini. i. acquirenda fide integrali. Et
pervenit cum opere prime diei: i. qua facta fuit
lux per quam designat fides. Primum: quod est prima
inter virtutes: quod sine ea nulla vera virtus esse po-
tuit. Unde Aug. ubi deest cognitio virtutis: falsa
est virtus: etiam in optimis moribus. Et Prudentia
Prima petit campum dubia sub sorte duelli
pugnatura fides. Propterea apostolus vocat eam
subam sperandam. Heb. xi. Quia si suba
est prima in vnaqueque re et fundamentum omnium ac-
cidentium. sic fides est prima inter virtutes. Et est
fundamentum earum: iuxta illud. i. Cor. ij. Fun-
damentum aliud nemo potest ponere super id quod
positum est: quod est Christus Iesus. Glo. i. fides Iesu
Christi. Secundo per lucem designat fides: quod fides illo
luminat intellectum ad cognoscendum diuinorum.
Quantis enim per rationem naturalem possit haberi cog-
nitio diuinorum aliorum: puta quod sit verum deus:
sapienter bonum: omnipotens etc. Tunc de diuinis non
potest haberi cognitio: in quantum sunt necessaria ad fa-
lutem nisi per fidem. Et dirigit hominem per viam pa-
radisi: iuxta illud Ioh. xi. Si quis ambulet in die
non offendit: quod lucem huiusmodi modum videt. In die
gracie: quod lucem fidei. Si autem abulauerit in nocte
scilicet infidelitatem offendit: quod lux scilicet fidei non est
in eo: Hic est quod oia peccata mortalitatis ratione paga-
ntis que a christianis commissa ex defectu fidei
saltem formate precludit. Nam si luxuriosus firmi-
ter crederet ex peccato luxurie se comburendum
eterno igne inferni: non peccaret. Sic si superbus
sic auarus etc. In hac ergo laborauit mirabiliter
beatus Martinus. Nam ut deus in legenda ab infantia
diuinitus inspiraret: cum esset annorum. xij. inuitus
parentibus ad ecclesiam per fugit: secum cathecumini
num fieri postulauit. Et ut deus manifestaret
excellenter fidei sue: voluit et miraculis ap-
probare. Nam virtute fidei tres mortuos sus-
citauit cui asseribunt miracula: iuxta illud
Si habueritis fidem: sicut granum sinapis dice-
tis monti huic: transfer hinc: et transferetur: et nihil
impossibile erit vobis. Martini. xviij. Primo
quendam cathecuminum. Secundo quendam alium
qui fuerat suspensus. Tertio quendam ad
preces matris coram multitudinem gentili-
um: qui viso miraculo ad fidem peruersi sunt:
Unde de eo cantat ecclesia. Hic est Martinus
electus dei pontifex cui dominus post apo-
stolos tantam gratiam conferre dignatus: ut in
virtute trinitatis desicce mereret fieri etiam
mortuorum suscitator magnificus. Martini
L 4

In festo sancti Martini

ter etiā nos laborare debem⁹ in fide acq̃
renda ⁊ acquisita manu tenenda creden⁹
do corde ⁊ p̃fitendo ⁊ opando. ps. Cre
didi. l. corde p̃pter q̃d locut⁹ sum ore: ego
aut̃ humiliat⁹ sum nimis. l. ope. ¶ Sc̃do
laborauit in erigenda spe. Et cōuenit euz
ope se de diei. In q̃ fecit de⁹ firmamētū. i.
celū diuidēs aquas ab aquis. Per aq̃s in
feriores intelligunt tribulatiōes ⁊ picula
mūdi sup̃ que firmat⁹ q̃ ancoram spei fi
git in deo: q̃ nō timet pestes: nō famem:
nō ifirmitates: nō guerras: nō alia picula
ps. Qui p̃fidunt in dño: sic mons sion ⁊ c.
Non sūt homines mūdi qui firmant spem
in mūdo: ⁊ ideo cū mūdo voluunt et in
uoluunt. Absq̃ timore dei uiuēs hō cū
cta timebit. ps. Saluū me fac deus: qm̃
intraue: ut aq̃ue viq̃ ad animā meā. In
fix. sum. i. lim. pro. et nō est substantia. Ge.
in al. ma. ⁊ rem. de. me. Per aq̃s p̃o sup̃
iores intelligunt tribulationes quas serui
dei p̃pter ch̃m ⁊ p̃ntes patiunt⁹: q̃ opor
ter eas pati: iuxta illd. Act. xiiij. Per mul
tas tribulatiōes opter nos introire in re
gnū dei. l. a mūdo. i. mūdantis et pueris
hoib⁹ a carne ⁊ a diabolo. Uñ de Apo
stolus: q̃ pie uiuere uolunt in ch̃o Iesu:
p̃secutionem patiuntur. ij. Tim. ij. Quia
eas libent̃ sustinet ⁊ nō mouent: q̃ velut
firmamentū firmati sunt sup̃ petram que
est ch̃s. Mat. xij. Similabo eū viro sapi
enti: q̃ edificauit domū suā sup̃ petram.
Talis erat Ap̃ls di. Quis nos separabit
a charitate ch̃i/tribulatio/an angustia/
an fames/an nuditas/an p̃secutio/an pe
riculū/an gladi⁹: Et infra. Tert⁹ suz em̃
q̃ neq̃ mors/neq̃ vita/neq̃ angeli/neq̃
principat⁹/neq̃ p̃ntes/neq̃ infātia/ne
q̃ futura/neq̃ fortitudo/neq̃ altitudo/
neq̃ pfundum/neq̃ creatura: alia poterit
nos separare a charitate dei: q̃ est in ch̃o
Iesu ṽno nostro. Rom. viij. In hac ḡ spe
erigenda laborauit br̃s Martin⁹: q̃ sic
fixerat ancoram spei in deo: q̃ nihil omni
no timebat. Exemplū pater in duob⁹ vel
trib⁹. Primo qm̃ obrulit se impatori ad pu
gnandū inermis dypeo crucis obreatus.
Dc̃ exemplū. Sc̃do p̃z quādo incidit in
latrones/quoz vni p̃cunanti an timuiss̃
ser: Rndit nūq̃ se ita fuisse securū: q̃ sci
ret misericordiam dei/ maxime in p̃tationib⁹
affurā. Item postea obuiat⁹ diabolo:
cui dicenti q̃cunq̃ teris diabol⁹ tibi ad
uerfabit. Rndit mibi adiutor ⁊ c. ⁊ ille sta
tim euauit ⁊ c. Ergo ⁊ nos firmem⁹ ip̃z
in dño ⁊ nō in mūdo: q̃ vanus est. non in
carne: q̃ fragilis est: nō in diabolo: q̃ mē
dat est. Nota silitudinē de q̃tuor inuira
tib⁹ hoiem. Uñ mund⁹ clamat. Ego de
cipio. Caro clamat. Ego deficio. Diabo
lus clamat. Ego inficio. Ch̃i⁹ clamat.
Ego recipio. Ad que ergo ibis o hō: Not
ta quō dicit⁹ a motu mund⁹. Et t̃do. La.
xl. Qui sperant in dño: mutabūt fortitu
dinē assumēt pennas vt aquile: current ⁊
nō labo. ambu. ⁊ nō deficiēt ⁊ c. ¶ Tertio
in accendēda charitate ⁊ c. Et cōuenit euz
ope tertie diei/ in qua de⁹ discoperuit ter
ram ab aquis ⁊ apparuit arida. Et exiit
de terra erat inanis et vacua. i. inuābilis
⁊ infructuosa ⁊ infortis. Fuit ṽsibilis
⁊ fructifera: q̃ p̃ virtutē charitatis hō erip
tur ab aquis ṽsioz ⁊ ornaf virtutib⁹ fa
cit fructus meritor⁹: q̃ sicut sine charitate
q̃cunq̃ opus bonoz quālibet magnū
infructuosus est: sicut dicit Ap̃ls. j. Cor.
xij. Si linguis hoim loquor ⁊ angeloz
charitate aut̃ nō habuero fac⁹ sum velut
es sonas ⁊ tym. tin. Et si ba. p̃be. ⁊ noue
rim mysteria oia ⁊ oēm sciētiā: ⁊ habu
o. si. ita vt mon. trā. charitate aut̃ nō ha
nihil sum. Et si dist. in ci. pauperū omes
fa. me. ⁊ si tra. cor. me. ita vt ar. chari. au
tē nō ha. nihil mibi p̃dest. Sic cum char
tate quodcūq̃ opus bonoz quēlibet par
uum est meritorium vite eterne. Mat. x.
Quicunq̃ potuz dederit vni ex minimis
istis calicem aque frigide: amen dico vob̃
bis nō perdet mercedē suā. In hac accen
dēda laborauit br̃s Martin⁹: sicut p̃z
qm̃ existēs miles adhuc cathecumin⁹ pau
perē nudū vestiuit algentē ⁊ c. Dc̃ exem
plū. Item fac⁹ plarus: idem fecit. Nota
etiā: qm̃ semel videns oues attonsam ait.
Euangelicū mandatū cōpleuit ista. Puz
as tunicas habuit ⁊ vñā non habēti largi
ta est. Ita ⁊ vos in q̃ facere debetis. Ido
dicit de eo in tertia lectione. Opem fere
bat miseris alebat egenes: vestiēbat nu
dos. Nihil aut̃ sibi ex militie stipendijs:
ter q̃ridianuz victum sibi seruabat. Itaq̃
tūc euangelij nō sursus auditor de cralt⁹

no nō cogitabat. **Q**uorū sic et nos debe-
m⁹ facere zc. **Q**uarto in obtinēda pru-
dētia zc. et cōuenit cum opere q̄rte dici:
in qua fuerūt facti sol luna z stelle. Sic p
pudētia ania quasi celū illuminat a sole
luna z stellis. i. a doctrina christi ecclesie et
scōrū ad discernēdū bonū a malo: vitu-
z p̄tute: z spūs malos a bonis. Et vt nō p-
mittat a malis spiritib⁹ z hominib⁹ se sedu-
ci. **U**nde dñs **Bar. i.** Estote prudentes
sicut serpētes et simplices sicut columbe.
Quod exponēs **Hiero.** ait **Habero sim-**
plicitatē columbe: ne alicui machinēz do-
los: z serpēti astutiā: ne alteri supplantē-
ris insidijs. Nihil em̄ distat in vitio deci-
pere posse vel decipi. **xv. q. j.** Si cupis. et
originalit ad Rusticūz monachū zc. **U**el
dic q̄ illuminat p pudētia ad cauēdū
z puidēdū de futuris. **H**abet em̄ tres
pres. i. memoriā p̄teritōrū: intelligentiā
p̄sentium: z puidētia futurōrū. **T**alem p-
uidētia habet sancti q̄ nūc laborāt in opi-
bus penitētiē: z aliaz virtutū: vt postmo-
dū euent p̄culum eterne dānationis: et
acq̄rant eternā requiē: iuxta illud. **Eccli.**
vitio. **H**odie laborant z inuent multaz
requiē. **E**cōtra faciūt p̄tōres: qui neq̄ d-
p̄teritis cogitant: neq̄ puidēt de futuris.
s. solū p̄siderāt p̄sentia sensibilia ad instar
bestiarū zc. **I**deo in futurū eterna egesta-
te laborabūt: sicut legi de diuine epulone
q̄ nō potuit habere in inferno guttā aq̄ zc.
L. xvj. Sic hodie p̄tōres edificant pala-
tia: plātāt vineas: oliueta: cānamelos zc.
Sed p̄ alia vita futura nō fabricāt triste
tuguriū. **N**ota fabulā de cicada z formi-
ca. cicada em̄ in tpe est? deridebat formi-
cam laborantē in tanto calore ad colligē-
dū granū: cum ipsa **Cicada** cantaret in ar-
bore sub fronde virēti: postmodū vero in
hyeme cicada nō habēs q̄d comederet/co-
artata a fame iuit ad formicā petēs ab ea
messēm zc. **L**ui respondit formica. **E**t q̄d
fecit in estate p̄terita: **R**udit cicada. **F**uit
occupata ad cantandū: q̄ pigebat mē la-
borare zc. **L**ui formica. **U**ade igit nunc
z tripudia. **S**ic p̄uersi hodie derident pe-
nitētes z religiosos: q̄ dō clamāt. **D**ise-
rere nostri dñe miserere nostri: q̄ multuz
repleti sum⁹ despectōne: q̄a mul. reple. est
a. nra oppo. a. z de. supbis zc. **I**deo dicit

scriptura. **U**ade ad formicā o piger: z cōsti-
dera vias ei⁹: z discē sapientiā: que cū non
habeat ducē: nec p̄ceptorē: nec principem
parat in estate cibū sibi z p̄gregat in mē-
se q̄d comedat. **Prouer. vj.** **I**tem **Eccli. ix.**
Quodcūq̄ p̄t man⁹ tua facere: instanter
opare: quia nec opus: nec ratio: nec sciē-
tia: nec sapientiā: erūt apud inferos q̄ tu
pperas. **H**ac prudētia habuit brūs **Bar-**
uin⁹. **A**dapta sicut potes. **E**t laborauit in
hac prudētia obtinēda: z ipsam obrinū-
it. **S**ciuit em̄ discernere inter spūm bonū
z malū. **N**ota q̄n apparuit ei diabolus in
forma regis: purpura: diademate: z aureis
calig⁹ ornar⁹: dices se esse chīm zc. **I**re
dic q̄n ipse cognouit illum que ppli adorā-
bāt vt martyre: fuisse latronē zc. **H**orale
ter debem⁹ etiā hanc prudētia habere: ne
a demonūz fallacijs decipiamur: q̄ marie
conant boies decipere p̄ artem magicā
vl p̄ somnia zc. **D**ic cōtra magos z diu-
natores: sic expedit. **I**deo dicit. **Deut. xvij.**
Non inueniat in te: qui ariolos sciscitet z
obseruet somnia atq̄ auguria: ne sic male-
ficus: neq̄ incantator: neq̄ p̄bitonem cō-
sular: neq̄ diuinos: z q̄rat a mortuis ver-
tates zc. **D**ic vt expedit. **U**ide. **xvj. q. v.**
episcopi. **Q**uīto laborauit in p̄seruāda
patiētia virtuali. **E**t cōuenit cū ope quin-
te dicit in q̄ facti fuerūt p̄fices z aues. **P**er
p̄fices q̄ in aquis nō submergunt: sed na-
tant: notant homines patiētes z fortes: q̄
p virtutē fortitudinis z patiētiē nō defici-
unt in aquis tribulationū et aduersitatū:
sed tunc magis delectant cum p virtutes
patiunt aduersa: sicut sunt illi de q̄b dicit
Ibant apli gaudētes a p̄spectu p̄siliij: q̄m
digni ha. sūt p̄ noie **I**esu cōm. pati. **Act. v.**
Lales etiā sunt aues p̄ cōtēplationē.
Et desiderij celestium bonorū: subleuant
em̄ se p pennas orōnis z meditātōnis: ad
celestia capescēda. **F**rustra aut tacitur re-
te ante oculos pennatorū. **Proue. j.** **N**am
ad instar arce **H**oc q̄s magis abundant
aque aduersitatū: tanto magis eleuant ad
celestia. **U**n apls. **Ro. v.** **N**ō solū aut sed
z glīamur in tribulatōib⁹: scientes q̄m tri-
bulatio patiētiā operat: patiētia aut p
bationē: p̄batio vero spem: spes aut nō cō-
fundit zc. **I**re. **q. i.** **T**im. **j.** **S**icut abundat
passiones chī in nobis: ita et p chīm ab

In festo sancte Cecilie

undat solatio nostra. In hac igitur labora-
uit brūs Martinus. Quod patz qñ fuit
verberat⁹ a quibūdā militib⁹ sibi obuianti-
bus. Dic exemplū. Irē impune sepe cū esset
ep⁹ a clericis ledebat⁹: ipse vero patientiss⁹
sim⁹ de sua eos ppter hoc charitate nō re-
pellebat. ¶ Sexto laborauit in tēperātia
exercenda. 2c. et cōuenit cū ope sexte diei/
in qua de⁹ fecit aialia bruta/ et subiecit ea
hoi quē eodē die creauit. Quid p aialia
bruta/ nisi brutales et bestiales mor⁹ luxu-
rie et gule intelligunt⁹: qbus hō debz dñā-
ri p virtutē tēperantie. ps. Nolite fieri sic
equus et mulus: in qbus nō est intellect⁹.
Inchamo et freno mari. eoy. pstringe 2c.
In hac etiā laborauit brūs Martin⁹: qz
cū eremitis asperrimā vitāz ducebat: vbi
nūqz vinū bibebat pterqz infirmus: quin
etiā dum miles esset: qz tunc ita frugalis
erat/ vt laz illo tpe nō miles: sed monach⁹
putaret. Hui⁹ tēperantie virtute habuit
grām a dño refrenādi impetū ignis corpa-
lis: sicut et virtute tēperantie ignē cupi-
scientie refrenabat. Hora exemplū qñ vim
ignis sua oīone restinxit. Hora moraliter
ptra aliquos religiosos/ q delicta queqz q-
runt 2c. ptra quos Hiero. Ratus in pau-
pere domo et turgurio rusticano/ q vix mi-
lio et cibario pane rugientē ventrē satura-
re poterā: nūc simlam et mella fastidio 2c.
xij. q. ij. Bñia epi. Et his ergo ptz quō do-
min⁹ honestauit illuz in laborib⁹. Hodō
videam⁹ quō cōpleuit labores illi⁹: dādo
sibi requiem eternā in sabbato vite beate.
Dic mortem 2c.

In festo sancte Cecilie.
Sermo. LXXXV.

Liberasti me
dñe d pditione. Eccl. vlt. et in epi-
stola bodierna. Ut vide eandē
fmonis serie in festo brē Lucie. Pro fun-
dameto fmonis oix theological qstio.
¶ Querit vtrum omis rei pseruatio sit a
deo. Arguit q non: ad nobilitatē agentis
creati pmet: q pōt facere opus p se stabi-
le nō indigens ipso artifice ptnue susten-
tante: sed de⁹ est artifex mltō nobilior/ et
mltō potērior: q videt q operib⁹ suis ver-

itale esse/ q nō indigeant ipso pseruāte con-
tinue: igit pseruatio rex nō videt imedia-
te esse a deo. In opposit⁹z nihil mutabile
subsistit/ nec saluat in esse nisi p mutabile
et fixum: sed omē esse creat⁹z mutabile est
et variabile: saltē a pterito in futurū. ergo
nihil pōt subsistere nisi deo pseruāte: et sic
qstio manet p vtrāqz pte dubia. ¶ Ad q-
stionē respondendū est: fm Bonauē: sup.
ij. sen. vlt. xxxvij. q omis rei cōseruatio est
a deo et oim rerū actio: et ratio hui⁹ est ne-
cessitas et indigētia ex pte creature. omis
em creatura ex nihilo est: et aliunde habet
esse: qz ex nihilo est. Ideo quodāmo vana
est et vanitati subiecta: qz vero aliunde ha-
bet esse. Ideo esse est quodāmo accidenta-
le ppario mō est in deo in quo nō est acci-
dēs. Sicut em vanū nō pōt fulciri: nisi p
verū et stabile et accidens nō pōt fulciri: ni-
si p subiectū: sic esse creature nō pōt cōser-
uari absqz munificētia creatricis essentie:
patet p Biego. Luncta in nihilū cederēt
nisi man⁹ cōditoris ea ptneret. Itē oia
que pseruantur a deo cōseruant. ¶ Et
ad argumentū dicē: q non est simile p eo
qd artifex creat⁹ sic facit rem: qd nō faci-
cit eius pientia intrinseca: nō em pōt in to-
tam rei substantiā: et ppter ea res facta con-
seruari pōt in primis pncipijs que non
dependēt a potestate artificis: nō sic autē
est in ope dei. Omne em opus qd de⁹ faci-
cit fm tot⁹z sui facit. Ideo totalit ab ipso
dependet: et sine ei⁹ adiutorio pseruari nō
pōt. a q fuit liberata et pseruata brā Cecil-
ia: pe q fit fmo: iuxta pba p assumpta 2c.
Inuenio q in h mōdo sūt qncqz pditiones.
Prima peditio est anie: et ista venit ex
peccato superbie.

Secūda peditio est corp⁹is: et ista venit
ex peccato luxurie.

Tertia peditio est tēporis: et ista venit
ex peccato acidiē.

Quarta peditio est diuitiar⁹: et ista venit
ex peccato auaritiē.

Quinta peditio est glorie: et ista venit ex
peccato inconstantie.

¶ Prima peditio 2c. Declara primo qd
est peditio anime: est peditio rationis: et
hanc facit perdere supbiā. Declara per
similitudinē de frenetico: qui ridet q est in p-
cinctu mortis. Vel de eo q ducit ad fur-

tas si iret ornat? pompose ridendo: et can-
tando: diceret de eo: iste est peditus et fatu-
us. nisi pro fide vel iustitia moreret: sicut
Agatha legit. et lerant et gloriant ibat
ad carcerem. Et qui ad epulas inuitata ago-
nem suam dñs precibus commendabat et. Sic
hō ducit ad mortem pñiam datam a deo.
Statutum est hominibus semel mori. Heb.
ix. Et cōtinuo ducimur ad mortē. ij. Reg.
xiiij. Omnes morimur et sicut aque dilabi-
mur in terrā que nō reuertunt. Homo g
supbus dicit stultus et. peditus. De ista
pditione dicit scriptura. Superbia nūq̃
i tuo sensu aut in tuo pñe dñari pmitteas.
In ipsa em initium sumpsit omis peditio.
Job. iij. Nota. Omis peditio. s. angelo-
rum et hominum. Nota de angeloz per-
ditione cuius causa fuit lucifer et. Dic
quō et quare cecidit. Quomō autē lucifer
fuit causa pditionis alioz angeloz ponit
Tho. in. ij. sentē. dist. vi. ar. ij. quia. i. illud
qđ lucifer desiderauit ad actum pducere:
alijs angelis ostendit: suū desideriu expo-
nendo. Et simul cū hoc fuit alioz visio et
puerius desiderij pñus. unde non soluz
alijs angeli pñerunt et approbauerāt des-
ideriu luciferi: sed etiaz aliqd appetierūt
sibi ipis ex quo supbeabant: vt sibi ipsimet
fm potestate naturaliu suoz glām acq̃-
rerent: tamē sub deo et sub supioribz ange-
lis: et q̃ eam in oculos alios angelos inferi-
ores transfunderēt: et aliqd appetebāt ipi
supiori in q̃ sibi pñentebant: vt. i. dictā di-
gnitate assequerēt: q̃ eadem ratio erat de
vno et de oibz. Et ponit Tho. similitu-
dinez de illis q̃ pari rōne se habēt ad aliqd
cōquerendū: et ideo omes in vñū aspiran-
tes quibz sibi et alijs desiderat fm Tho.
Item homin. Dic de Adam et Eva ppter
quoz supbia peditum fuit humanu ge-
nus et. Dic quomō et. Ecce prima perdi-
tio. Ab ista ergo prima pditione fuit libe-
rata brā Cecilia. Nota q̃ tria sunt qđ dāt
superbiaz mulieribz et puellis. s. pulchritu-
do corporis. Copia in ornamētis. Tercio
nobilitas generis. Primū fuit in brā Ce-
cilia: quia erat pulchrior omnibz domicel-
lis romanis: sed tamē ne supbiret attenu-
abat se per ieiunia et. Unde ecclia. Bi-
duanis ac triduanis ieiunijs orans: suam
dño pudicitia cōmendabat. cōtrariū faci-

unt hodie domicelle et. Scdm etiam sed
nō fecit Cecilia supbire: q̃ licet a parētibz
ornaret: nec posset eis in hoc oīno resistere:
tamē subitus indubat cilitio: ne supbi-
rer. Ecclia. cilitio Cecilia carnez domat
bar: quo desuper deauratis vestibz regeba-
tur. Tertiu etia non fecit eam supbire: q̃
licet esset generosa et. tamē cogitabat hu-
militatē chrī et. et legebat euangeliū et.
Pater primū. Ideo ei potest cōuenire il-
lud David. Ego aut cum mihi molesti es
senr. s. parentes mei: vt ornare me induer
bar cilitio ptra ornamēta corporis. Dum
libā in ieiunio animā meā: cōtra pulchritu-
dine corporis. Et oratio mea in sinu meo
cōuertetur: ptra nobilitatē generis. Ecce
quō liberata fuit a prima pditione. Ideo
regratias deo dices. Liberasti me dñe et.
Seda peditio et. Nam datur vna p-
sona casta et altera luxuriosa: casta viuere
viginti annis plus et. quia luxuria est si-
cut ignis q̃ consumit corpus. De hac pdi-
tione quidā sc̃tus liberat: regratians deo
dicebat. Confiteor: nomini tuo dñe: quoz
niā adiutor et pector: factus es mihi: et li-
berasti corpus meū a pditione. Et infra
A pressura flāme que circūdedit me: et in
medio ignis non sum estuat. Eccl. vltio.
Ab ista pditione fuit liberata brā Ceci-
lia et. Dic quō infestatione parentū: licet
exulans se tñ ptragit in finem cū Vale-
riano et. sed brā Cecilia orabat p pserua-
tione pgnitatis et. Unā Ecclia. Cantāti-
bus organis Cecilia pgo in corde suo: so-
li dño decātabat dī. Fiat dñe cor meum: et
corp meū immaculātū: vt nō pfundat et.
Dic quō in nocte exstēs in camera cū spō-
so puerit eū et. Dic historiā quāq̃ venit
angelus portās eis duas coronas roseas
et. Tunc ambo fecerūt votū pgnitatis: vt
viuerēt sicut Maria et Joseph. Dozale
fueris pgnitatis vel castitatis: p quā effici-
tur hō socius angeloz. Ideo scriptura. O
q̃ pulchra et casta est gñatio cū charitate.
Sap. iij. Nota. Cū charitate. mlti sūt ca-
sti ppter timorē cōfusione et. nūq̃ valent
vel propter turpitudinem minime valent:
sed cum charitate que est forma et pfectio
pñtū oīm et. Tercia pditio est tps a
perd acclie. Dic q̃ istd: put expedit qđ p-
ctissima rex ē. Nota q̃rū emeret aia dā

In festo sancti Clementis

nata vna horam de tpe. Nota exemplum
Christi qd ponit Beatus in dialo. 22. Sic
hodie multi in senectute vel in infirmitate
querunt tempus ad disponendum de anima. Ido de
scriptura. Quidquid potest manus tua facere
instanter operare: quia nec opus nec ro-
net scientia nec sapientia erunt apud inferos
quo tu speras. Eccl. 1. 22. Ab ista ergo perditione
fuit liberata beata Cecilia: quia totum
tempus diuidebat et expendebat ad honorem
dei et salutem proximorum. Hic quoque media no-
cte surgebat ad orandum et. Item audita missa
sa de mane portabat cibum et potum christia-
nis incarceratis pro fide et. Item monebat
et predicabat eis et. Sic totum tempus expende-
bat ad honorem dei et utilitatem proximi et. Ido
Apostolus. Ita fratres mei dilectissimi stabiles
estote abundantes in omni opere domini
semper scientes quod labor vestester non est
inanis in domino. 1. Cor. 15. Quarta per-
ditio est diuitiarum ex peccato auaritie. Auari
enim credunt seruare diuitias congregan-
do et custodiendo: et illud facit eas perdere.
Nota similitudinem de duobus diuitibus itine-
rantibus debentibus transire passum pericu-
losum et. Vide super in sermone beati Laure-
ntij. parte. 2. in principio. Ideo de hac perditione
dicit scriptura. Perde pecuniam propter fra-
trem et amicum: et non abscondas illam sub la-
pide in perditione. Eccl. 10. Nota sub la-
pide. scilicet auaritie. Ab ista ergo perditione fu-
it liberata beata Cecilia: quia antequam ve-
nisset ad passum periculosum mortis posuit
in mensa. id est in manibus pauperum pecuniam:
et vocatis virginibus domesticis: quas nu-
triuera ad seruicium dei dedit aliquid illis
que volebant viuere in castitate: ut possent
uiuere cum laboribus suis ne essent ociose.
Alias homo dedit viduis orphanis et capti-
uis: et solam domum sibi retinuit. Nota
litter. Ideo Christus. Beati misericordes:
quonia ipsi misericordiam consequentur. Mat.
5. Hic ut vis et. Quinta perditio est glo-
rie ex inconstancia. Quidam enim incipiunt
bene sed retrocedunt et. Ha similitudinem
de currentibus ad brauium: quorum quidam ser-
uenter incipiunt currere: sed postea desistunt
vel propter spinas: vel propter ventum: vel pro-
pter longitudinem vię et. Sic multi incipi-
unt seruenter et. postea propter spinas: id est
perfectiones aliorum desistunt et. vel propter

ventum alicuius tentationis: puta doloris
capitis: vel stomachi et. vel propter longitu-
dinem vię considerando diuturnitatem tem-
poris vię prope et. Ab ista ergo perditione
fuit liberata beata Cecilia: quia perseverauit
et. Hic eius martyrium. Ideo die reuerentia
do deo. Liberaisti me domine de perditione. Sic
nos perseveremus et. Non qui inceperunt et.
Deo gratias. Amen.

In festo sancti Clementis
Sermo LXXXVI.

Quod disputas est
fidelis seruus et prudens. Dat.
xxij. Et in euangelio hodierno
Pro declaratione sciendum: quod regula est in the-
ologia: quod deus dat gloriam paradisi secundum me-
ritum bone vite: non ex aliqua obligatione
necessaria ex parte dei: sed ex promissione vo-
luntaria et gratiosa. Detur similitudo de ser-
uis et ancillis. Nunquid ex diligenti serui-
tute ipsorum possent petere hereditatem domini in
retributione seruicij? Erre non et. Hic pra-
ctice. Sic in proposito. Omnes sumus serui
christi empti ab eo. Auctoritas. Non enim
estis vestri. Empti enim estis precio magno
1. Cor. 6. Precium fuit sanguis christi. Non
corruptilibus auro et argento redempti estis
de vana vestra conuersatione paterne tradi-
tionis: sed precioso sanguine agni immacu-
lati Iesu christi. 1. Pe. 1. Magnus bonus
est esse seruus dei: quia seruire deo regnare
est. Vbi Agatha dixit Quintiano. Sum-
ma ingenuitas est in qua christi seruitus
comprobatur. Ex seruitute ergo nostro non pos-
sumus petere gloriam: quia tenemur ex debi-
to seruitutis. Auctoritas: iras christi. Nunquid
gratiam habebit seruo illi: qui fecit quod ei im-
perauerat. Non puto. Sic et vos cum fece-
ritis omnia que precepta sunt vobis: dicite serui
inutiles sumus quod debemus facere: fecimus.
Lu. 17. Debetur propter hereditatem glo-
rie: ex liberali promissione dei: quod promissum
cuique reddere secundum opera eius. Filius hominis
uenturus est in gloria patris sui cum angelis
suis: et tunc reddet unicuique secundum opera eius.
Dat. xvj. Cum ergo beatus Clemens fecerit
multa et magna opera in hac vita: sequitur
quod est magnus in gloria eterna. Et de hoc

querit thema admiratiue & magnitudine glorie sue dicens. Quisputas etc. quasi diceret beatus Clemens. Fidelis seruus & prudens quisputas est. i. quantus est in gloria interrogatiue: quasi diceret magnus. Pro sermonis fundamento qui est de sero Clemente: qui fuit seruus dei fidelis pro quem mori voluit: oritur theologicis q. **¶** Querit. Utrum homo dei seruus? (scio. quantuncumq; charitate constitutus teneat mortem pro christo ad exemplum sancti Clementis subire. Arguit q. sic. Quilibet tenetur plus diligere deum q. omne creatum quantuncumq; sit imperfectus: ergo quilibet tenetur pro honore dei & gloria paruipendere se & sua. Cum igitur oportunitas rem potius se offert: videt q. quilibet tenetur pro christo mortem subire. In oppositum habet Ioan. xv. Quisem charitate nemo habet: vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Ergo mortem pro christo subire videt perfectionis maxime: sed homines imperfecti non tenent ad opera perfectionis: ergo non omnes tenent mortem pro christo subire. & sic questio manet p. vtriusq; parte dubia. Ad questionem respondendum est fm Bona. sup. ij. sent. dist. xxx. q. ij. q. subire mortem intentione placendi deo potest esse tripliciter. Vno modo qm adest necessitas: vel deserendi iustitiam vel amittendi vitam. Alio modo qm se offert oportunitas diuinam gloriam manifestandi & edificandi ecclesiam. Tertio modo solum propter hoc q. vitam suam habet exosam. Primum est iustitie & necessitatis. Scdm est perfectionis & superogationis. Tertium seueritatis et crudelitatis: cui quo querit. Utrum omnes tenent mortem pro christo subire: dicendum est: q. pro loco et tempore: vbi talis optio datur vel q. iustitia deferatur vel q. vita perdatur. Vbi oes quantuncumq; sint imperfecti tenent mortem subire & preeligere magis deo dilecto mori: q. ipso offenso viuere. Vbi igitur talis necessitas non imminet: nec datur optio tamen offert se oportunitas manifestandi diuinam gloriam: & edificandi ecclesiam: si homo se morti exponat mortem subire est perfectionis: & superogationis: ad quam ideo omnes tenentur pro christo. Et ad argumentum dicitur: q. verum est q. quilibet plus tenetur diligere deum q. omne

creatum: non tamen propter hoc sequitur: q. homo tenetur pro christo deferere omne creatum: q. potest habere simul christum & creatum: nisi sit propter iustitiam dei deferendaz: quia homo debet potius velle mori q. de negare deum: & ipsum offendere. qua mortem Clemens pro christo passus est: & magis mori voluit q. deum dimittere: ideo dicit. Fidelis seruus: iuxta verba passumpta etc. Thema tangit tres magnas virtutes et excellentias.

Prima est credulitas diuinalis: quia fidelis.

Secunda est humilitas cordialis: quia seruus.

Tertia est sagacitas proualis: quia prudens.

¶ Dico primo etc. Ista habuit beatus Clemens. Dicit historia q. tempore apostolorum beatus Clemens erat rome filius magni dñi: sed nunq; viderat parentes suos & desiderabat eos videre in alia vita dilecti gentes. igitur inquirebat si erat alia vita: et ibat p. scholas diuersas inquirens scire de immortalitate anime. De quo vide Theop. in. j. parte. q. lxxv. ar. vj. Nota quinq; scholas que tunc erant rome. Prima schola erat Epicureorum ab epicuro: qui dicebant felicitatem hominis consistere in delectatione carnis. Et q. anima hominis moritur simul cum corpore. Et sumebat fundamentum ab auctoritate Salomonis dñi. Dixi in corde meo & filijs hominum: vt probaret eos deus: & ostenderet similes esse bestiis. Idcirco vnus interitus est hominis & iumentorum: & equa vtriusq; conditio. Sicut moritur homo: sic & illa moriuntur. Similiter spirant omnia: & nihil habet homo iumento amplius. Eccl. ij. Sed Rñ. ad illam auctoritatem dupliciter. Primo modo q. loquitur in persona hominum mundanorum: q. a liber ille dicitur ecclesiastes. i. conuicatorum fm Greg. Vel dicendo q. intelligit de corpore: non de anima: & hoc patet cum pmittit. Vidi cuncta que fiunt sub sole. Anima autem rationalis non fit sub sole. i. solis influentia vt aie iumentorum: sed supra sole. i. virtute dei q. eam immediate creat Gen. ij. Formauit igitur deus hominem de limo terre: & inuoluit in faciem eius spiritum vite. i. animam fm glo. Augu. beatus Clemens audiens istam

¶

In festo sancti Clementis

opinionē tristis recedebat. Secūda schola erat stoicorū q̄ ponebant felicitatem humanam in honestate virtuali. Et isti alii quantū meli⁹ sentiebāt q̄ priū: sed erant rābant in hoc: q̄ dicebāt etiā animā mori cū corpore: ea ratiōe mori: q̄ aia nō videt de corpore egredi quādo homo mori: sic nec qū mori iumentū rē. Sed nō valet aliqd ista ratio: q̄ aia que est in corpore nō pōt videre nisi corporalia: ratio q̄ velum carnis impedit. Detur similitudo de homine tenente vitrū viride ante oculos rē. Vide sup̄ rē. Ita d̄ aia rē. Ideo aptus. Videm⁹ nunc p̄ speculū in enigmate: tūc aut facie ad faciem. i. Cor. xij. Aliq̄ alij de ista schola dicebant meli⁹ q̄ est alia vita: vt Seneca, Diogenes, et alij multi et faciebant istam rōnem: q̄ hic boni nō premiantur nec mali homines puniunt. Iusticia autem dei exigit p̄tium: ergo rē. Fiat ergo rō formalis rē. Audies aut beat⁹ Cle. istā rōnem et opinionē consolabatur rē. Tertia schola erat peripateticorū q̄ ponebant felicitatē humanam in veritate intellectuali. De hac secta fuit Socrates, Plato, Aristoteles, Anaxagoras rē. Et isti tenebant q̄ erat alia vita: et mouebant istā rōnem: quia aia nō depēdet a corpore rē. Vide supra. Audiens q̄ sanct⁹ Cle. istā rōnem multū confortabatur. Quarta schola erat theologia. Et ista erat iudeorū i quo inuenit duas opiniones fin q̄ erant due secte iudeorum. Una saduceorū dī q̄ nō erat alia vita et fundabant ea rōnem: q̄ Moyses nihil permisit de alia vita: nec in toto veteri testamento. Sed querit cur fecit hoc: quia reseruabat hoc messie tunc futuro. Ideo christ⁹ dicit istis. Erratis nescientes scripturas neq̄ virtutē dei. Mat. xij. Et alia opinio erat phariseorū q̄ credebāt alia vitam rē. Quinta schola erat christianorū. Prius qui legit rome theologiā fuit beat⁹ Barnabas: et postea Petrus et Paul⁹ q̄ predicabāt aliam esse vitam in qua boni p̄miabant per fidē christi: et mali puniebant. Dicebat beatus Clemēs. Q̄ isti bene dicunt. Sed male p̄bant rē. Dicebant apostoli. Nō p̄bam⁹. Expecta modicum: et ad p̄bationē dicti sui resuscitabāt mortuū. ecce argumentū insolubile. Et sic beat⁹ Cle. credidit. Parat p̄ma pars. Ideo pōt dicit de

eo. Hic. i. rome iam querit inter dispens. vt fidelis q̄s inueniat. i. Cor. iij. Nota. Dū spensatores. scz p̄bos q̄ dispensant scientiā. Moraliter. q̄ alia vita est rē. Ideo p̄bent rē vitam nō recipiam⁹ nisi vt viā. Sic q̄ viatores nō curāt rē. sic nos rē. iustorū aie i manu dei sūt: et nō tan. illos tot. mali. vñ sūt oculis insipientiū mori. illi autē sūt in pace. Sap. iij. ¶ Dico scdo rē. q̄ seru⁹: qd est nomē humilitatis. Hāc humilitatē habuit excellenter beatus Cle. Qd pater in h q̄ beatus Petrus p̄ficiens se moriturū dicit: q̄ reputabat Clementē sufficientē et idonē ad papatum rē. ita q̄ p̄fulebat q̄ post mortē suā eligeret ipsum. Sed beatus Cle. post mortē beati Petri cū videret q̄ illi electores vellēt cū eligere recusauit humiliter dicens se nō dignum. Et p̄terea allegauit rōnem ne inoleret consuetudo q̄ papa anteq̄ mouat eligat sibi successorē qd esset notū um valde ecclie dī. et sic obtinuit: et rē electus Linus. Iterū mortuo Lino voluerit eligere Clementē: sed eadē rōne se excusauit: et elegerūt Cletū. quo etiā mortuo fuit electus Clemēs nō obstantib⁹ rōnibus suis rē. Si fieret mō sic nō esset scilicet in ecclia dei rē. Bene ergo tenuit p̄liū scripturę dī. Quanto magnus es: humilia te in oib⁹. Eccl. iij. Ecce quō dī seru⁹. i. buimilis: Tū ante papatū renuendo. tū etiā post papatū seruendo. Postq̄ em fuit papa nō tam p̄fuit q̄ seruauit: iuxta illud cōsiliū christi. Quicūq̄ voluerit inter vos maior fieri: sit vester minister. Et quicūq̄ voluerit int̄ vos prius esse erit vester seruus. Mat. xx. Moraliter instrumur q̄ debem⁹ fugere plationes rē. Iudiciū durissimū his qui p̄bunt fiet. Sap. vij. Exponē vt sup̄ in ser. beati Blasij. Quidā ambrosij adducunt pro se auctoritatē apostoli. Si q̄s episcopatū desiderat: bonum opus desiderat: qd exponit tripliciter. ¶ Dico tertio rē. sagacitatē. i. prudētiaz virtualē. Prudentia fin p̄bim in. vi. i. tibi. stat in ordinando zuententerres in debitū finem. Verbi gr̄a: de nauclero nauis rē. sic finis noster est vita eterna. Auctoritas. Aūc li berati a pctō/serui autē facti deo habetis fructū vīm in scrip̄. finem p̄o vitam eternā. Ro. vij. Prudentia fin p̄bim in h q̄ rati liter ordinem⁹ vitam nrām: vt ad illā perue

Ber. LXXXVII Fo. CXXXVIII

niam? nō obstantibz mōi occasiōibz et car-
 nis inclinatioibz: et diaboli tentationibz.
 Als si hō ordinat vitā suā ad acquirēdūz
 diuitias vñ honores zc. dī prudēs in mōdo
 nō apud deū. De talibz dicit Esa. v. Ne q
 sapientes estis in oculis vñs: et coram vo-
 bis metipsis prudentes zc. Hora quō bea-
 tus Ele. ordinauit vitā z doctrinā z mor-
 tem ad gloriā dei. Hora et exiliū z passio-
 nem p chris zc. Hō instrui mur zc. iuxta cō-
 silii bñ Petri. Dim aut finis appropinq-
 bit. id estote prudentes. j. Pe. iij. Amen.

**In festo sancte Catarine vir-
 ginis et marty. Ser. LXXXVII.**

Profert d the-

sauro suo noua et veta. **Har.**
 xij. Pro declaratiōe z introdu-
 ctione sciendū: q chris? volens dare mō-
 dū z doctrinā discipulis quō deberent pze-
 dicare p mūz z disputare dedit eis talē
 regulā. Dis scriba doct? in regno celoz
 filius ē hominī pñsa. Qui pfer. zc. **Har.**
 xij. Scriba est nōm equociū: qz vel dicit
 ab officio scribendi: vel a noticia scriptu-
 re. z hoc mō sumit hic. Regnū celoz dicit
 scriptura scā. Rō est: qz de celo videmus
 exteriora: sed nō interiora q sunt nobis oc-
 culta z sola fide tenemus: nisi qbz deus re-
 uelauit. Sic in scriptura videm? exteriō-
 ra. i. sensum lfalem: sed nō alios sensus zc.
 q sunt occulti: nisi illis quibz dñs reuelat.
 apiendo intellectū scripturarū zc. Hō dīc.
 Dis scriba doct? in regno celoz. i. in sacra
 scriptura. similis est hominī pñsa. Quis
 est pñsa. nisi chris? q est pater vñs solus.
 Aliq dicunt pñs pñculares: puta pater
 carnalis vel spiritualis zc. **Un** Grecism?
 Est pñ hic cura pñ est al? genitura. Est
 pñ etate: pñ ille vocat honorē. At summuz
 regē vocat ipsa creatio patrē zc. sz pñ vñs
 ē chris q creat oia. z animat baptizat z au-
 dit pñfessōes zc. Hō dīc ipse. pñem. i. vñem.
 nolite vocare vobis sup terrā. **Un** ē pñ
 vñ q in celis est. **Har.** xij. Hūc g pñ. i.
 chris dz pñcaror esse filius pñcando. i. do-
 ctrinas noui z veteris testi: qd est figura
 noui. sic legista dz fundare se sup leges zc
 Erubescimus em cum line lege loqmur.

Et quo omnia in figura cōtingebāt illis.
 j. **Loz.** x. **Un** spiritus scūs loquit chris-
 to. **Oia** poma noua z vetera: dilecte mi ser-
 nauit tibi. **Can.** vij. **Nota.** Poma. i. aucto-
 ritates z doctrinas. Sicut g chris? insus-
 ts pñcationibz z disputatiōibz cū iudeis
 seruauit regulā: qz cū doctrinis z auctori-
 tatibz noui z veteris testi zc. Ita ois scri-
 ba doctus in regno celozum zc. Non debz
 pñcaror vel disputator fundare se super
 reglas. **Arist.** nec fabulis **Quidij** aut elo-
 quentia **Virgilij**: vel diuersis poetis q se
 syrenes vñs in exitiū dulces: vt dīc **Boe-**
 lib. j. pla pma. **Un** **Apłs.** j. **Loz.** ij. **Ser-**
 mo me? z pñcatio mea nō in doctis hu-
 mane sapientie pñbis: sed in ostensione spiri-
 tus z virtutis. vt fides chrisi nō sit in sa-
 pientia hoiz: sed in pñre dei. **Ista** regulā
 tenuit brā **Catharina** q fuit in magnis z
 subtilibz disputatiōibz: in quibus pñfer-
 rebat de thesauro suo. i. intellectu vel cogi-
 tatione sua. noua z vetera. i. auctoritates
 noui z veteris testamenti. Ideo dicit the-
 sa. Profert zc. Patet thema. Pro fun-
 damento sermonis qui est de **Catharina** q
 vicit disputatiōē tyrannicā: tyranno. i.
Darentio subijci noluit: oritur de ipsa ty-
 rannoz subiectione theologicis qñtis.
Querit. **Utrū** chrisiani teneātur sub
 esse tyrannis. **Arguitur** q nō. **Datus** est
 vinculum legis diuine q sit vinculum cō-
 stitutiōis humane: sed lex euangelica ab-
 soluit ab onere seruitutis legalis: que quī
 dem a deo per **Moysem** lata fuerat: ergo
 multo fortius absoluit ab onere seruitutis
 humane: z legis ciuilis. In oppositiū ha-
 beret. j. **Pe.** ij. **Serui** subditi estote in omī
 timore dominis: non tantum bonis z mo-
 destis: sed etiam dyfcilis: ergo chrisiani
 tenētur subesse tyrannis: et sic questio ma-
 net pro vtraz parte dubia. Ad questio-
 nem respondendum est fm **Bonauentu-**
 ram super. ij. senten. distincti. xliij. q. j. q
 chrisiani sunt terrenis dominis obliga-
 ti: et tenentur tyrannis subesse: si sint illo-
 rum domini: non tamen in omnibus: sed
 in his que fm rectam consuetudinē ratio-
 nabiliter constituta sunt: sicut tributa et
 vectigalia z similia. Quod probat dupli-
 citer: **Prō** auctoritate: ait **Paul?** ad **Ro.**
 xij. **Dis** aia potestati sub limiozibz sub-
 iij

In festo corporis christi

dita sit et post. Reddite omnibus debita: cui tributum/tributum: cui vectigal/vectigal habet. **H**ar. xxij. Reddite q sunt cesar/cesari: et que sunt dei deo: ait Paulus. **T**im. vlti. Quicunq sunt sub iugo futuri: dños suos dignos omni honore arbitrant: ne no/mē dñi: et doctrina blasphemet. **S**cdō p/batur ratio: nō est em potestas nisi a deo sed q a deo sunt: ordinata sunt: q omnis potestas ordinata est: ordinatiōe diuina. Ita q q resistit potestati dei ordinatiōi resistit: sed q resistit ordinatiōi dei dñationē sibi acqrit: igitur. **A**lia ratio: seruire hominib: nō est culpa: nec malū imo meritorium: q videt q ab illa seruitute non absoluant p baptismū: ergo cū sint christiani erūt serui alior. Ita etiā si christiani fiāt seruire tenentur. **E**t ad argumentū dicit: q nō est simile de lege mosaica: et de pstitutione humana: q multū iuuat ad obseruationē legis diuine. Sequit ergo q christiani tenent subesse tyrannidis nisi in illis q sunt ptra deū. **C**aterina em noluit subesse tyrāno **H**ar. xxiij. q hoc pceptebat qd erat ptra deū: sed ptra eum vtrūq disputauit: iuxta pba assumpt. **T**ercio q brā **C**atarina fuit in tribu et strictis disputationib: et in omnibus deus dedit sibi victoriā. **P**rima fuit secreta et domestica. **S**cdā fuit copiosa et physica. **T**ertia fuit terribilis et tyrannica. **D**ico primo et. **P**rimo em disputauit cū matre sua. **S**cdō cū quodā scō eremita. **P**rimo em disputauit cū matre h mō. Nam brā **C**atarina habebat qtuor excellētiās. **P**rima nobilitas: q filia regis ex ppi. **S**cdā sapientia. **T**ertia pulchritudo. **Q**uarta opulētia diuitiar. ppter q fama ei longe lateq pcrebuerat: adeo q filius imperatoris romani voluit eā in vxorē ducere: ppter qd misit ambasciatores ad matrem: q pater iam obierat. **P**ater g multū gauisa nūciauit hoc filie. q rñdit q erat cōtenta: sed volebat prius eūz videre. **S**cd mat replicat dī. Quō vultis ire romā vlt q ipse ventat ad vos et. Non esset licitū. **E**t brā **C**atarina dixit. Et nihil esset sapientia mea sicut fama dī: si pcraberē matrimoniu cū quodā fatuo vel turpi et. **R**egociatores nolunt emere vel conducere: nisi prius videant rem et. **D**ic ptra hunc de-

fectum et quō multi decipiunt: q dīcunt mulieres anteq pben et. et laudant et. et nihil est. **I**dem ecōuerso de mulierib erga viros. **E**t postea semp sunt male pnti et solēt: vt plurimū talia matrimonia maluz exitum sortiri: sicut in simili dicit rex. in. c. **R**equiritur. de sponsalib. **N**ec pōt relinq di tract? mrimoniū: etiā si volus det causam tractui: ppter reuerentiā sacramenti qd est inseparabile. **E**rra de puer. cōli. **E**t parte. ij. **E**t. c. **G**eniens. in. fi. **Q**uis secus sit in alijs tractib: in qbus sit differētia. **V**trū volus dederit causam tractui: vel sit incidēs in cōtractu: vt in. c. **L**ausam q. de emp. et vendi. **E**t. ff. de dolo. l. **E**t elegans **E**t melius facit extra. qd metus cā. **L**uz dilecti. **E**t de cōuer. cōli. **V**idū et. **T**unc mater dixit. **E**t quō respondebimus: et. **D**ixit **C**atarina sicut placet vobis: q nū q pntirē. **P**ater vero anxia cogitauit: vt p quendā scō eremita ad mrimoniū eam induceret. **E**remita ergo inducebat eam ad bñm mrimoniū ostendens bona q sequerent et. sed brā **C**atarina rñdit: q volebat eūz prius videre sicut dixerat matri et. **T**unc sanct? eremita a deo inspiratus cogitauit tractare aliud matrimoniu Nam tunc brā **C**atarina ad eū erat infidelis. **D**ixit ergo eremita. **F**ilia ego fuio euidā dño nobilissimo: sapientissimo: pulcherrimo: cui pulchritudinē sol et luna mirant et. **V**elleris istū in sponsum: **R**espondit brā **C**ata. **P**rius vellem eum videre. **T**unc eremita: q ista nocte dormiat sola in camera vestra: et rogetis matrem ei: qz virgine **D**aria dicēdo et. **E**t ego ex alia pte rogabo et. **T**unc brā **C**ata. **T**ota pbi locapra de **I**esu: recessit ab eremita et. et fecit sicut dixit sibi eremita et. **D**ic practice et. **T**unc ego cum in mensio lumine apparuit sibi angelis et virginib: associata ad quā visionem beata **C**ata. **T**ota stupida facta est. **T**ū dixit ei virgo. **Q**uare vocasti me. **Q**uid vis? **T**unc beata **C**atarina respondit: vt ostendatis mihi filiū vestrum: et virgo: placet mihi et eleuato mantello ostendit sibi **I**esū erat. xiiij. vel. ry annorum dicens. **E**cce filius meus: vult eum: et. **T**unc beata **C**atarina tota ignita amore dei ait. **E**t gloriosa domina: non sim eius sponsa: sed ancilla. **E**t vingo ad

filium. Et vos fili vultis eam? Respondit
 nō: quia turpis est: et sic visio disparuit et
 ipsa remansit desolata de responso christi:
 cum reputaret pulcherrima feminarum
 mundi. Et de mane iuit ad eremitam nar-
 rans sibi omnia etc. Tunc eremita dixit.
 Vere dixit: quia estis turpis. s. in anima:
 quia in corpore est pulcherrima etc. Scia-
 tis enim quod anima est ad imaginem dei: sed
 ex peccato originali deturpatur in vtero
 matris. Tunc beata Latharina dixit. Et
 vnde pedit hoc peccatum originale. Redit
 eremita. Scitis quod primi parentes nri vltra
 naturalia habebant quoddam donum signa-
 turale quod erat iustitia originalis etc. Et de
 clarauit sibi causam peccati originalis etc.
 Tunc dixit beata Latharina. O pater est ne ali-
 quā medicina ut possim lauari etc. Redit sic
 baptizatus etc. Et sic ipsa requere baptiza-
 ta est: et dixit sibi quod iterum eodem modo oraret
 de nocte sequenti etc. Et sicut virgo sibi appa-
 ruit: et quod dixit ego filio. Vultis enim? Redit
 dixit christus: ita: quod modo est valde pulchra:
 tunc potuit sibi dicere. Tota pulchra es
 amica mea: macula nō est in te. Lath. iij.
 Tunc ego Maria tradidit annulum beate
 Latharine et desponsauit eam cum filio suo
 Magnum factum fuit: de nulla sancta tale
 legitur. Licet enim oēs sint sponse christi. in
 nō videndo christum nec cum annulo. Et ideo
 poterat dicere christus de ea. Hanc amauit et ex-
 quisit a iuuetute mea. Et quoniam sponsa
 mihi eam assumere. Et amator factus sum
 forme illius. Sap. viij. Ecce prima dispu-
 tatio in qua habuit victoriam. ¶ Secun-
 da disputatio fuit physica etc. Dic historia
 de imperatore Varentio et quod disputauit
 cum quingenta rhetoribus. Porro dicere dispu-
 tatione de fide: sic habetur supra. Primo
 de incarnatione filij dei. Secundo de passi-
 one. Tercio de trinitate. Quarto de eu-
 charistia. Quinto de veneratione: que fit
 imaginibus: ipsa reprehendens paganos quod
 adorarent idola. Et quod etiam ipsi christiani
 adorant imagines etc. Tunc fuit verificatum
 verbum christi quod dixit. Ego dabo vobis
 os et sapientiam: cui non poterunt resistere et
 contradicere omnes aduersarii vestri. Lu-
 xij. etc. Dic histore resistit. Et quomodo
 do rhetores conuersi ad fidem fuerunt mar-
 tyrizati etc. Et fuerunt isti rhetores phi-

Unde de ea cantat. Falsa fide Latharina
 iudicem Varentium non formidat lex vi-
 uina sic fir. elo. q. p. ex doct. doctores ge-
 ntiliū. Vici christum cōfiterent erroribus iu-
 dex iubet ut ere. nec pilis aut ves. ignis no-
 cet: sed cor iniustus corporibus. vnde pot con-
 uenire beate Latharine: illud Hier. xv. Si
 separaueris precium a vili: quasi os meum
 eris conuertent ipsi ad te et tu nō con-
 uerteris ad eos etc. ¶ Tercia disputatio
 fuit fortior. s. tyrannica et terribilis. Viden-
 dens imperator multos conuersione ad fi-
 dem: cepit adulatorie dicere beate Lathari-
 ne. Tu decepisti istos phos cum tua elo-
 quentia et scientia et mereris mortem: sed
 si vis adorare idola remittā tibi mortem et
 eris vxor mea: et faciam tibi imaginez etc.
 Videns ergo quod nihil proficeret: fecit sibi quē-
 tuor argumenta terribilia. Dic hec. Primum
 fuit per locum ad dolorem: quoniam fuit nuda po-
 sita in eculo et cum scorpionibus etc. Dicat
 practice. Sed ad istum articulum respon-
 dit sibi beata Latharina per patientiam di-
 ci. Nō sunt condigne passionēs cuius temporis
 ad futuram gloriam etc. Ro. viij. Scdm
 argumentum fuit per locum ad horrorem: quoniam
 fuit posita in carcere tenebroso et fetido et
 frigido: et quod nō daretur sibi cibum et potus
 xij. diebus: ut ibi moreretur fame. Sed respo-
 dit per confidentiam. Et venerunt angeli etc.
 Dic historia. Et de conuersione regine et
 Porphiri cum. cc. militibus etc. Et poterat
 dicere cum David. Dominus regit me et nō
 habet mihi deerit etc. Tercium argumentum
 fuit per locum a terrore: quando ipator cre-
 dens quod esset mortua etc. et videns eam io-
 cundam et sanam etc. voluit occidere custo-
 des. Sed ipsa prohibuit di. quod nō custodes:
 sed christus punit sibi etc. Tunc impera-
 tor fecit fieri duas rotas ad terrorem etiam
 aliorum christianorum. Sed beata Latharina
 respondit sibi per constantiam di. Ecce enim
 dominus adiuvat me: et dominus suscepit
 est anime mee. Quartum argumentum
 fuit per locum a timore: quia ut dicit phi-
 losophus. Vm terribiliū terribilissimū est
 mors: vnde ipator iussit ut amputaret sibi
 caput. Sed respondit sibi per plenitudinem etc.
 Dic ei? mortem vsque in finem etc. Et possum?
 de ea dicere. Ecce accesserunt angeli et mini-
 strabant ei. Deo grās. Amen.

In festo sancti Alberti Carmelite

In festo sancti Alberti ordinis
Carmelitarum. Ser. LXXXVIII

Sicut lucet:

na fulgoris illuminabit te. Lu.
xij. Pro fundamento sermonis
qui est de sancto Alberto. de q̄ dicit in the
mate: q̄ deus sicut lucerna fulgoris eū il
luminat p̄ suam gratiam: oritur theologis
Querit. Utrum de? (calis questio.
omnes diligat generaliter. Arguit q̄ nō.
Dilectio est ratio electiōis: ergo illos solū
diligat deus quos ab eterno elegit: sed nō
eligit oēs indifferenter: ergo nō diligit oēs
generaliter. In oppositū habetur Sap.
xj. Diligit omnia dñe: et nihil odisti eorū
que fecisti. ergo deus oēs diligit generaliter.
et sic questio manet. p̄ utraq̄ parte dubi
tia. Ad questionem respondendū est fm̄
Bona. sup. ij. sen. dist. xxxij. q. ij. q. de? nō
dicit creaturā diligere rōne affectionis: s̄
rōne cōsecratiōis alicuj? boni: ita q̄ dilectio
dei pot? dī ē dilectio effect? q̄ affectus.
Cōsecratio autē diuine bonitatis attendit
in duplici genere effectus: videlicet in effe
ctibus nature: et effectibz gracie. Effectus
nature oibz est cōis. Effectus s̄o gr̄e non.
Hinc est q̄ dilectio dei quantū ad effectū
nature est oibz cōis et generalis. et fm̄ hanc
dicat diligere oēm creaturā: quantū ad ef
fectū gracie est specialis: et quantū ad istum
quosdā diligit/quosdā odit. Et ex dictis
habet solutio argumenti. Et fm̄ istū effe
ctū gr̄e dilexit sc̄m Albertū: iuxta verba
passimpraz: sic de alijs. Pro declaratiōe
verborz et introductiōe materie p̄dicande
notandū: q̄ quāvis q̄libet sc̄us possz di
ci lucerna dei. sicut de Joan. bapti. dī. ps.
xxxj. Paraui lucernā ch̄o meo. Et Joā.
v. Ille erat lucerna ardens et lucens. Tū
antonomasice et p̄ excellētiā lucerna ful
goris dī ch̄s fm̄ q̄ hō. sicut dī in fili de s̄
noie ch̄i: secus qz quāvis q̄libet sc̄i dicat
ch̄i. ps. Nolite t̄gere christos meos. Tū
antonomasice Iesus nazaren? dī ch̄us?
ps. Dilexisti iustitiā et odisti iniquitātē: pro
pterea vniuit te de? et c. Probat hoc rōne et
auctoritate. Ratio que dat scientiā sumit
a similitudine. Inuenit autē quadruplex simi
ludo: mystica siue allegorica: iter lucernā

et christi. Raz in lucerna quattuor consi
derare possum? que inueniunt in ea quā
do lucet. Primo nāqz lucerna est testea. i.
facta de terra. Sc̄do inuenit in ea lychn?
albus de bomibz: qui dicit vulgariter el
sto pin. Tercio est lumen. Quarto est ole
um: quo mediante ignis accendit et lucet.
Sic in christo sunt quattuor. Primo nāqz
est testea. i. caro facta de terra: qz sumpta
est de massa Adē protoplasti. Non quidē
per seminale rōnem: id est per virtutē acti
uam: sed p̄ corpulentā substantiā: que q̄dē
caro Adē est de tra formata. Gen. ij. For
mauit igit deus hominē de limo terre: et
per hoc reprobaf positio falsa Galatini he
retici: q̄ dixit corp? christi esse de materia
celesti: et sp̄m sanctū attulisse illud in brāz
virginem et c. Inuitēs illi auctoritati apli
di. Num? homo de terra terren? sc̄s hō
de celo celestis. j. Cor. xv. Qui etiā error
applaudū pictores et c. non tñ ex p̄natiā
sed ex ignoratiā: et ideo p̄ hoc nō sunt here
tici: qz p̄natiā facit hereticum. xxiij. q. j.
Dixit apls. S̄z hec positio falsa est repro
bata p̄ auctoritatē sancte matris ecclie: et
etiā scripture dicētis in p̄sona ch̄i. Sum
et ego mortalis homo: sicut hominibz: et ex
genere terrent illius qui prior factus est.
Sap. vij. Nec obstat auctoritas apli in
Itrū allegata: qz christ? dicit hō celestis: nō
quantū ad naturā assumptā: sed quantū
ad naturā assumentē: vel quantū ad p̄u
tem formatiū corpis: que fuit virtus sp̄i
ritu sancti: fm̄ q̄ declarat Tho. pte. ij. q.
xxxj. ar. j. Sc̄do in ch̄o est lychnus albus
bomibz: et significat aiam que fuit et
est alba. i. pura et munda ab omni nigredi
ne et cōtagio peccati tam originalis q̄ actua
lis: iuxta illud Heb. vij. Talis decebat vt
esset nobis pontifex sc̄us innocēs/impol
lut? segregat? a peccatibz et excelsior: celis
factus. Nota: sc̄us. i. oī grā plen?. Inno
cēs: quātū ad maculam actualis peccati: iux
ta illud. ij. Pe. ij. Qui peccatū nō fecit: nec
inuenit? est dol? in ore eius. Impollut? a
macula originalis peccati: segregat? a peccat.
i. a massa peccatrice Adē. Et excelsior: celis
id est angelis fact? Tercio in ch̄o ē lumē
id est p̄bū dei: qd dī splendor gl̄ie et figura
substantie p̄is. Heb. j. Joan. j. Erat lux
vera. Ite Joan. vij. Ego sum lux mūdi.

Quarto fuit oleū. i. gfa spūſſſſi que quā-
uis ſit vna in eſſentia: tñ triplex eſt in eſſe-
ctu: i. dō tripliciter vocat. Vocat em gfa
ſingularis pſone que fuit incōparabil ple-
nitudo. Ioan. j. Plenū gratia ⁊ veritate.
Per hanc em replet fuit omī gfa ⁊ virtutē
te pter fidem ⁊ ſpem. Sēdo vocat gfa
capitis: per quā eſt caput totius eccleſie.
Ephe. j. Ipſum dedit caput ſup omne ecclē-
ſiam q eſt corpus ipſi. Et ſicut a capite
te inſiunt in mēbra ſenſus ⁊ mor⁹ ⁊ c. ſic
a chō in nos: q de plenitudine eius oēs
accepim⁹. Terti⁹ dicit gfa vñōis: qua
fuit vñta humanitas diuinitatē iuxta il-
lud Joā. x. Ego ⁊ pater vñ ſum⁹. Et i. dō
norat p oleū q dō fuit vnctus ipſe ⁊ nos.
pſ. Propſea vnct te de⁹ dō tuus oleo leti-
tie pte pſortib⁹ tuis. i. angelis ⁊ ſancis. pſ.
plūq. Et beeb. x. Patet ergo ratio ſimilitu-
dinaria ppter quā chriſtus dicit lucerna.
Auctoritas habet Luc. xv. In parabola il-
la quā domin⁹ ponit de muliere dicens.
Que mulier habes dragmas decem ſi p-
diderit dragmā vñā: nonne accendit lucer-
nam ⁊ euerſit domū ⁊ querit diligēter do-
nec inueniat ⁊ c. Declara ſicut ſcripti poſt
feſtū tri. dñica. xxiij. ſermo. ij. pre. ij. Iſta g
lucerna fulgoris. i. chīs illuminauit ⁊ contri-
nue illuminat nos mirabiliter ⁊ mltiplici-
ter. Joā. j. Erat lux vera ⁊ c. Et Joā. viij.
Ego ſum lux mūdi. Sancti aut qui ſunt
ſerui chriſti: ita pceperunt ⁊ pcepit lumē
chriſti. vt etiā alios ſuis exemplis illumi-
nent. ppter qd non ſolum dicuntur illu-
minari: ſed etiam lux Ephe. v. Eratis aliq
quando tenebre: nūc autem lux in domi-
no. Et Barth. v. Vos eſtis lux mūdi.
non ramen dicuntur lucerna fulgoris an-
tonomaſice: quia ſolus chriſtus dicit hoc
modo lucerna: vt dictū eſt. Sꝫ illumina-
do nos ad inſtar chriſti dicuntur nos illu-
minare: ſicut lucerna: id eſt ſimiles lucer-
ne non equales: ſed ſimiles. Cū ergo bea-
tus Albert⁹ fuerit magn⁹ ſeruus chriſti ⁊
homines mltipliciter illuminauerit: i. dō
de eo dicit thema. Sicut lucerna fulgoris
⁊ c. Patet thema. Pro introductione. Et
pro pſecutione vero ⁊ completō ſermo-
nis notandū: q beatus Albertus quattuor
ſingulares radios emiſit ad illuminandū
nos ad inſtar chriſti. ppter quod dicitur.

Sicut lucerna ⁊ c.

Prim⁹ radi⁹ eſt pfecte obediētie

Sēd⁹ pure ſapientie

Terti⁹ pſunde humilitatis

Quart⁹ pſimalis charitatis.

In feſto ſancti Antonij de
Padua. Ser. LXXXIX.

In uocauit de
nit in me ſpiritus ſapientie. Sap.
viij. Pro fundamento ſermonis:

oſitur theologicis queſtio.

Querit. Utrum ſanct⁹ Antoni⁹ ſcien-
tiam ⁊ ſapientia de rebus humanis ⁊ di-
uinis ſimul habuerit. Arguitur q nō. aſ-
pſ: ſcientie ſecant vt res. hoc eſt diuidū
fm diuerſitatē ſubiectoꝝ: ſ; res diuie ⁊ hu-
mane create ⁊ increate: ſūma diuerſitate
diſſerūt. igit. nulla ſcientia/ nulla ſapientia/
ſimul pōt eſſe d vt ſicq. ſeqt. In oppoſitū
ſanct⁹ Antoni⁹ habuit ſapientia: ſed ſapientia
eſt rerū humanarū diuinarūq ſcientia.

Ergo ſanctus Antonius ſcientiam et ſa-
pientiam de rebus humanis et diuinis ſi-
mul habuit. ⁊ ſic queſtio manet pro vtqꝫ
pte dubia. Ad queſtionē reſpondēdū eſt
fm Bonauen. ſuper. iij. ſenten. diſti. xrv.
in primo dubio ad litteram: q ſapientia ca-
pitur dupliciter. Vno modo capitur pro
prie: ⁊ ſic ſapientia dicitur cognitio cauſarū
altriſſimarū. Alio modo capitur comu-
niter: ⁊ ſic cōprehenditur ⁊ includit cogni-
tionem omnium: ⁊ hoc modo dicit pſa: q
ſapiens de qualibet re ſicut ē inquit cog-
noſcere rationem: et hoc modo ſapientia
includit in ſe duas ſcientias ⁊ non ſolum
illas que ſunt de creaturis: verum etiam il-
las que ſunt de creatore: et creaturis. Et
quoniam nō ſine hominis poteſt in illis
gi omnis creatura cum ipſe cum omnibus
comunicet: hinc eſt q diſtinctus ſapientia
dicit ipſam ſcientia eſſe rerum diuinarum
⁊ humanarū: i. dō eſt ceterarum rerum crea-
tarum. in quibus manifeſtatur ſumma ſa-
pientia dei. Et per hoc ſoluitur argumētū
⁊ concluditur. q ſanct⁹ Antonius habuit
ſimul ſapientia ⁊ ſcientia: de reb⁹ hūanis
⁊ diuinis. Juxta pſa pſumpta. ⁊ ſic de
alijs. Pro introductione aſſumo mihi aucto

Et itq

In festo sancti Antonii de padua

ritate Jaco. i. Si quis vestrum indiget sapientia postulet illa a deo: qui dat oibus affluent: et non impropere et dabit ei. Vel per introductione dicitur quod quadruplex est sapientia. Vnde in sermone beate Margarete. Pro cuius intellectu notandum quod sicut magister glosa rerum experientia docet: quando quis vult aliquid habere recurrit ad illum qui habet: non autem ad eum qui non habet: quia nemo dat quod non habet. Non enim colligit de spinis vias: aut de tribulis flos. **Hic** vij. Cum autem aliquis potest habere aliquid boni petendo a donatore: si non petat negligentie reus est. **Hic** modo ad propositum. **Hic** sapientia a deo est: iuxta illud. Omnis sapientia a domino deo est. et cuius illo fuit spiritus: et est ante eum. **Hic** i. ergo ab eo petenda. alioquin negligentia imputatur. Et ideo dicit Jacobus in auctoritate allegata. Si quis vestrum etc. Hoc ergo intelligens beatus Antonius omne. i. sapientiam esse a deo: tanquam a fonte infinite sapientie: quia magnus dominus et magna virtus eius: et sapientie eius non est numerus: cupiens esse sapiens postulat illam a deo: et ideo obtinuit illam. **Hic** modo dicit ipse in themate. Inuocaui etc. Nota dum dicit. Veni in me spiritus sapientie. Iste spiritus est spiritus sanctus: qui est fons habens quatuor rivulos: sicut sunt quatuor sapientie: siue quatuor differentie sapientiarum. Vnde in sermone de beato Thoma de aquino: et perquirere illas sicut ibi habet. Et ad apta eas ad beatum Antonium: sicut infra dicetur. **Hic** primam sapientiam apostolicam que consistit in voluntaria paupertate habuit beatus Antonius. Nota primo quod fuit oriturus de civitate Glibona de regno portugallie: et vocabatur primo Fernandus. Et volens pauper esse voluntarius: ingressus est ordinem canonicorum regularium beati Augustini. Volens autem in altiori vivere paupertate ingressus est ordinem minorum: hoc modo. Cum tempore suo aliqui fratres minores essent martirio coronati: ipse tanquam elephas eorum sanguine accensus desiderabat illam ingredi: ut posset sanguine etiam suorum per christi nomine effundere. Cum igitur esset in quodam monasterio sancte crucis de Colibria: venerunt quidam fratres minores: sicut soliti erant per elemosinam postulando ad illud monasterium. Vnde cum illis habito colloquio beatus Antonius de liberavit habitum illum assumere: sic habitum assumptum cum difficultate licet ab abbate assumptum habitum ordinis. b. francisci. Quidam autem canonice regulari illi monasterio sibi valde indignans. Vnde inquit: quia forsitan sanctus eris. Cum humiliter respondens Antonius ait. Cum me sanctum audieris deum vix collaudabis etc. **Hic** secundam sapientiam angelicam que consistit in virginali puritate habuit etc. **Hic** observavit enim se infirmum: dicitur virginali: sicut dicitur in secunda lectione eiusdem. Et quia abstinencia est amica virginitatis: quia sine cerere et baccho friget venus. ideo vixit cum magna abstinencia in pane et aqua: adeo ut interdum vix se posset sustentare per nimiam debilitate: ut dicitur in sexta lectione. **Hic** tertiam sapientiam philosophicam que consistit in divinali claritate habuit beatus Antonius: quia deum serventissime diligebat: sepius in divina contemplatione ipsum deum ferventissime desiderans. Adeo etiam servens fuit. ut martirium pro fide ardentius appeteret: ut dicitur: unde ad saracenos transiit pro martyrio suscipiendo. nisi dominus sua providentia hoc impedivisset: relictus ipse ad opera primis fructuosiora: sicut habet in v. lecti. Nota etiam quando sine percussione predicavit cum imenso fervore etc. postmodum vero semper mirabili fervore predicavit etc. **Hic** quartam sapientiam theologiam que consistit in integritate credulitate habuit etiam beatus Antonius. Nota quod duplex est sapientia theologica. Una que habet per rationes naturales: et hec dicitur metaphysica. Altera que habetur per revelationes divinales: et hec dicitur fides: in qua maxime prevaluit beatus Antonius. In cuius signum magnus claruit miraculis que sunt argumenta magne fidei: quia fides perfecta est causa miraculorum: iuxta illud. **Hic** xvij. Si habueritis fidem sicut granum sinapis dicetis monti huic: transi hinc et transibit: et nihil impossibile erit vobis. Dic aliqua miracula eius. In ter que dicit illud: quando diabolus in principio quadragesime ipsum voluit suffocare: sed invocato nomine virginis gloriose evanuit etc. **Hic** quintam sapientiam heroicam. i. divinum que consistit in superna claritate habuit beatus Antonius. Dic eius mortem preciosam etc.

In festo sancti Placidii mar-
tyris. Sermo. XC.

Ascendens in

A nauticulā transiretauit et venit
in ciuitatē suam. Mat. ix. Et
in euāgelio primo p̄terite dominice. Licet
sim intellectum literale verba p̄posita in-
telligant de dño nostro Iesu ch̄o: tamen
sim intellectum morale: intelligo illa de
sancto Placido cuius hodie festum agi-
mus. Dicamus ergo sic. Beatus Placi-
dus ascendens in nauticulā etc. Pro funda-
mento sermonis oritur q̄stio theologicālis.
Queritur utrū ad ciuitatē vite eterne
ingrediendaz requirātur nauticulē innocen-
tiē baptismalis ingressus. Arguit q̄ non.
Sicut intrauerūt ciuitatem vite eterne:
vī puta. Adam et Eua: et q̄ plurimū alij. q̄
non fuerunt baptizati. igitur. Item quicū-
quid deus p̄t facere mediante causa secū-
da: potest etiā facere sine ea: sed deus p̄t
facere q̄ homo sine innocentia baptismā-
li sit saluatus: qui est omnipotens. igitur.
Item si ingressus innocentie baptismalis
ad ciuitatē vite eterne ingrediendaz esset
requisitus: aut esset p̄ predestinatū: aut p̄
p̄electis: sed nullum istorū est descendū:
quare p̄electi damnabunt et predestinati
saluabunt. igitur. In oppositum. Nullus
potest ingredi ciuitatē vite eterne: nisi sit
in statu gratie: sed stat⁹ gratie non p̄t ha-
beri sine innocentia baptismali. ergo ad ci-
uitatem vite eterne ingrediendā requiritur
innocentia baptismalis ingressus: et sic q̄-
stio manet p̄ yrag parte dubia. ¶ Ad q̄
stionē respondeo: q̄ innocentia baptismā-
lis potest considerari tripliciter. Primo mo-
do p̄ innocentia baptismali que habet per
baptismum aque. et sic ad dubium dicif:
q̄ semper non fuit requisita: ex quo pluri-
mi fuerunt saluati sine tali innocentia ba-
ptismali. licet nunc sit requisita parulis:
quia habet Joan. iij. nisi quis renat⁹ fue-
rit ex aqua et spū sancto: nō potest intrare
in regnum celoz. At etiam Aug. in lib.
de fide ad Petrū. Et habet de p̄secratōe
dist. iij. Firmissime tene: paruulos q̄ cum
in vteris matrum viuere incipiunt: et ibi

moriantur vel de matribus nati sunt sine sa-
cramento baptismi: de hoc seculo transeū-
terno supplicio puniēdos. At magister
sentē. in. iij. dist. iij. Et sicut paruuli qui
sine baptismo moriuntur infidelitū ascribun-
tur numero. Ita qui baptizant fideles de-
cuntur: qui a fidelium cōsortio non sepa-
rantur. At etiā magister sententiāz ibi
dem: paruulis em̄ non sufficit fides ecclē-
sice sine sacramento: qui si absq̄ baptismo
fuerint defuncti etiā cum deferunt ad ba-
ptismū damnabunt. Illa etiam est neces-
saria adultis quia si moriuntur: et potuerūt
illam ingredi et non ingressi sunt damna-
buntur. Secundo de innocentia baptismā-
li que habet per baptismum sanguinis. de
quo habetur Joan. ij. Baptismo hoc ha-
beo baptizari. Et iste est baptismus potis-
simus. de consecra. dist. iij. et loquendo de
ista innocentia dicifur ad dubiū: q̄ inno-
centia baptismalis p̄ baptismum sangui-
nis habita non requiritur ad ingrediendā
ciuitatem vite eterne. Tercio de inno-
centia baptismali: que habet per baptismum
flaminis: siue spiritus sancti. de quo habet
Actu. ij. v. vos autē baptizabimini spiritu
sancto. Et loquēdo de tali innocentia ba-
ptismali dicifur ad dubiū: q̄ innocentie
baptismalis ingressus ad ingrediendū vi-
tē eterne ciuitatem est requisitus adultis
habentib⁹ vsum rationis. licet non sit req̄-
situs pueris. Ideo est concludendū q̄ in-
gressus innocentie baptismalis: siue per
aquam facte: siue p̄ sanguinem: siue p̄ spū
ritum ad ingrediendā vite eterne ciuita-
tem est requisitus. Et ad primū argumē-
tum dicifur: q̄ procedit de baptismo fla-
minis: qui habet p̄ fidem. Et ad scdm dī-
citur: q̄ p̄cedit de potestate absoluta et nō
ordinaria. Ad tertium dicif: q̄ deus p̄t
destinar. sciendo ipsum baptismum suscep-
torum que suscepit sanctus Placidus.
Iuxta verba: et sic de alijs. ¶ Pro huius
ergo declaratione morali: quero quid nā
per ciuitatem istam: quidue per nauticulā
designetur? Ad primam ergo questione:z
dicendum q̄ per ciuitatem istam intelligi-
tur vita eterna. Ratio sumitur ab allusio-
ne vocabuli. Ciuitas em̄ dicifur ciuium
vnitas. Vnitas dico non solum in habita-
tione: sed etiā in concordia voluntate. Et

¶ v

In festo scti Placidi mar.

ex hoc sequitur qd ppe loquedo nulla pot
vere dici ciuitas in hoc mundo. quia nun
q fuit nec e alicui ciuitas aliqua villa vel
castrum in qua no fuerit vel sit aliqua dis
sensio inter ciues ex emulatione vel alia
causa presertim in Cathania 2c. De qua
potest dici illud. Ps. liij. Vidi iniquitate
z contradictionem in ciuitate tota die sup
per muros eius. Huius intelligunt no in
sensibiles prout verbum sonat: sed intelle
ctuales: scilicet ciues. Nota exemplum de
Alexandro querente ab Aristo. magistro
suo de modo descendendi ciuitatem z ma
nutinentes eam 2c. Qui respondit qd edi
ficet fortissimos muros. i. animos ciuium
ipsos beneficijs alliciendo 2c. Iniquitas
z labor in medio eius z iniustitia: z no de
fecit de pla. eius viura z dolus. Declara.
Vide in die pentecostes sermo. qui incl
pit Spiritum veritatis mundus non po
test accipere. Nec solum hec sed quecuq
ciuitas est z fuit: vnde etiam romam qua
rotus mudus destruere nequit: vermis
emulationis corrodit. Unde Lucan. 2c.
Et non edat tibi cuncta negat. Et in pncipio
libri. Bella p emaribios plusq ciuilia cas
pos Zulq datum scelere canim? populū
q potentem In sua victrice conuersuz vi
scera dextra. ¶ Proprie ergo loquendo
illa sola dicitur ciuitas in qua nulla est dis
sensio: sed est concors inter ciues z vna vo
luntas. Et que est talis: nisi superna ciui
tas. de qua dicitur. ps. Qui habitare fac
vnt? moris in domo. Item alibi. Qui po
sunt fines tuos pacem 2c. Ratio est: quia
domin? est in ea ciuitate: z in quolibet ci
ue. Ezech. vlti. Nomen ciuitatis ex illa die
vnt ibidem ame. Ad hanc ergo ciuitatem
oportet nos p nauiculā transfratere flau
te auctro spiritus sancti. ¶ Sed quero se
cundo que est ista nauicula. Notanduz qd
q quattuor sunt nauicule p quarū vnam
oportet nos transfratere in ciuitate illam
p mare hui? mundi. de quo. ps. Hoc ma
re magnū z spa. ma. il. rep. quoz no est nu
mer? Animalia pu. cū ma. illic naues per
transibunt. Nota. Naues in plurali: quia
sunt quattuor.

Prima est nauicula innocentie baptis
malis.

Secda est nauicula patientie pualis.

Tertia est nauicula obedientie ghalis.
Quarta est nauicula sufferentie maris

ritalis.
¶ Quilibet autē istaz nauiculaz habet
decem remos: qui signant per decem litte
ras que sunt in quilibet dictione dictaz q
tuor. Et cum quarta nauicula transfrata
uit beatus Placidus in ciuitate suam. no
p naturam quia hoc modo solius chri est
sed p adoptionis gratia. Rom. viij. Acce
pistis spū adoptionis filioz. quo clama
mus Abba pater. Dic de istis quattuor: si
cur scripti post festum trini. ser. klviij. pter
ea que infra dicunt. ¶ Per primā nauicu
lam innocentie baptismalis transfratant
pueri baptizati solum: qd de adultis null?
nisi christus z virgo Maria: quia omnes
peccauerūt saltem venialiter. j. Joā. j. Si
dixerim? quia pec. no ha. ipsi nos sedu. et
ve. in nobis non est. De hac nauī dicitur.
Proverb. vlti. Facta est quasi nauis insti
toris: de longe portans panem suū. Nota
Institoris. i. mercatoris qui est christus:
qui venit ad nūdinas hui? mundi p emen
dis pccatis mercibus animaz pccato sanā
guinis sui: z aram dedit in die circūcisio
nis. Totum autē residuū pccatū soluit in
die veneris sancta sup mensaz sue bancū
crucis. neq em aliud pccū condignum
erat tot z tant? z talibus mercib. Bar.
xvj. Quid em pficit homini si lucres vnt
uersum mundū: anime vero sue petri. pa
riatur. Aut quā dabit homo cōmu. p ani
ma sua: quasi diceret nullā. Nota practice
quia si ponerent ex vna pte omia elemēta
z omes celī z sidera cū luna z sole z oia
corpālīa. z ex altera vna anima in cōpara
biliter anima excellit corpales creaturas
Solut ergo sanguis christi fuit cōdignū
pccū. j. Pet. j. Non corruptibilis au
ro. z argento redempti estis de vana vīa
cōuersione paterne traditionis: sed p
cioso sanguine qī agni imaculati z incont
aminati. Ecce quare dicitur institoris. Sed
quitur. de longe portans panē suū. i. gra
tiaz z gloriā. de longe. i. de celo: quia de
celo fuit innocentia baptismalis data z p
dicata a christo: qui descendit de celo. Jo.
iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spi
ritu sancto: no potest introire in regnū dei.
Huius autē nauicule sunt decem remi.

decem verba forme baptismalis. Dic illa. et nota in hoc nomine innocentia: in qua sunt decem littere. **S**ed naucula est penitentia virtualis. Virtualis dico: quia multis causis potest homo penitere: sed una tantum est virtuosa. Potest enim homo penitere propter penam peccatorum fame. Aut propter timorem mortis etc. Sicut mulier adultera vel fur: qui ducit ad furcas: sed non est virtuosa: nisi propter offensam dei etc. ps. Tibi soli peccaui etc. De hac naui potest intelligi illud Sap. xiiij. Transseantes mare per ratem liberati sunt. Nota. Per ratem, id est penitentiam que est necessaria: alias dicit christus? Luc. xiiij. Nisi penitentiam egeritis omnes simul peribitis. Per penitentiam vero remittuntur peccata a deo: et hoc remissio est de qua habet figuratiue in euangelio illo: de quo sumptum est thema propositum in sanatione leprosi. Penitentia ergo est naus per quam transiret in ciuitate supernam. Matt. iij. Penitentiam agite: appropinquabit enim regnum celorum. Huius etiam nauicule sunt decem remi. id est decem opera penitentia que vide in sermo. vbi supra. que decem remi notant in hoc nomine Penitentia in quo sunt decem littere. **T**ertia est obedientia generalis. Ideo dico generalis. quia Qui totam legem seruauerit offendit autem in vno: factus est omnium reus Iaco. ii. Et habet decem remos. id est decem mandata decalogi. Dic illa que etiam notantur in hoc nomine. Obedientia: in qua sunt decem littere. De hac naui loquitur. Mat. viij. Ascendente Iesu in nauiculas: secuti sunt eum discipuli eius. Nota in nauicula. id est obedientie: quia ipse christus fuit ita obediens patri: quod potius voluit perdere vitam quam obedientiam. Phil. ij. Factus est obediens usque ad mortem: mortem autem crucis. Nota. Secuti sunt eum discipuli eius: sed per veram obedientiam specialiter religiosi: qui non solum mandatis: sed etiam consiliis ad quod et professione obligantur. sequuntur christum. **Q**uarta nauicula est sufferentia martyrialis. Et habet decem remos. id est decem opera que sunt decem tentationes quas patitur martyr: quas vide et notant in hoc nomine. Sufferentia cum vno scripto etc. De hac nauicula potest intelligi illud Mat. viij. Notus magnus factus est in

mare: ita ut nauicula operiret fluctibus. Et hoc dicit propter magnos fluctus tentationum et tribulationum: quas martyres patiuntur: de quibus tamen liberantur a deo. Ideo dicit de eis. Ipsi sunt qui venerunt ex magna tribulatione: et lauerunt stolam suam in sanguine agni. Apo. viij. Per hanc ergo nauiculam beatus Placidus transiret auit mare huius mundi vel mortis: et venit in ciuitate suam. id est vite eterne. Dic historia etc.

In festo corporis christi: vbi agitur de mysterijs missae.
Sermo. xcii.

De facite in

meam commemorationem. j. Cor. xij. Pro fundamento sermonis qui est de corpore christi oritur theologicus calis questio.

Queritur vtrum virtute sacramenti sit corpus christi sub qualibet parte hostie consecrate. Arguitur quod non. partes corporis christi distingere sunt et ordinate: sed si omnes essent simul sub qualibet parte hostie essent inordinate et confuse. Ergo corpus christi non est totum sub qualibet parte hostie. In oppositum arguitur. ait Innocentius de officio missae parte. iij. c. ix. Reor salua fidei malefate: quod vbi panis est consecratus sub tota specie: totum corpus existit: sic enim miraculose totum corpus singulis partibus continetur. Et parum post sequitur: quoniam in quocumque partis species diuidatur sub singulis partibus totus est christus. Ait etiam Ambrosius et habetur de consecra. dist. ij. in hostia consecrata est tota deitas vere illud corpus quod sumptum est de virgine: quod passum est: quod sepultum est: re surrexit: et ascendit in celum: et sedet ad dexteram patris: cuius virtute pagere possumus viam huius vite: et expedire: et exire de manibus inimicorum ad celestem patriam. Hodo hostia comprehendit omnes partes eius. ergo virtute sacramenti sub qualibet parte hostie est corpus christi. Et sic questio manet pro utraque parte dubia.

In festo corporis christi

Ad questionem respondendum est fm Ri-
chat dum de media villa: super. iij. sentē.
distincti. x. articu. vj. q. j. q. corpus christi
totum est sub qualibet parte hostie. si em
pars et non totum esset sub parte: sequere-
tur q. corpus christi cōmensuraretur ho-
stie. Concrementum enim cuius vna pars est
sub vna parte cōtinent: et alie partes sub
alijs partibus: cōmensurantur continen-
ti. Corpus autem christi spēi cōmensura-
ratur: nec et his dictis sequit. corpus chri-
sti in sacramento contineri ab infinitis q.
quia quamuis cōtinuum sit diuisibile in
partes sine fine tantum: cum sint in conti-
nuiō nō habent actualem distinctionem in
ter se. nec sunt actu plura: sed vnum. unde
non dicim? animā esse infinitis in actu:
quamuis sit in qualibet parte corporis to-
ta. Concludendum igitur: q. virtute sa-
cramenti est corpus christi sub qualibet
parte hostie. q. patet: quia corpus est ibi p
hoc q. panis transubstantiat in ipsum: sed
qualibet pars panis est panis: ergo post
transubstantiationē sub qualibet parte spe-
ciei est corpus totum. Ad argumentum
dicunt q. partes corporis christi habent
esse distinctum: et ordinatum in suo toto:
sed non per cōparationem ad speciem con-
tinentem. unde ex hoc non sequitur q. par-
tes corporis christi sint inordinare et con-
fuse. de quo corpore fit sermo. Iuxta ver-
ba preassumpta. et sic de alijs. In presen-
ti habeo predicare de quadā materia mul-
tum deuota et inusitata scz d. vita domini
nostri Iesu christi: quomodo tota est fi-
gurata et representata in missa ex triginta
operibus p. principalibz que fiunt in missa fi-
gurantibus xxx. opera vite christi princi-
palia: quia omnia opera que christus fecit
in vita sua non possunt comprehendi sub
certo et determinato numero. Auctoritas
Sunt et alia multa que fecit Iesus: que si
scribantur per singula: nec ipsum arbitror
mundum capere eos qui scribendi sunt li-
bros Ioan. vlti. Ideo non intelligatis q.
velim dicere omnia secreta misse que sunt
infinita: vt aromi in radio solis: sed dicaz
opera principalia que christus fecit in hoc
mundo pro nostra redemptione: que vt di-
xi sunt triginta opera. ¶ Primum opus
christi quod fecit pro nostra redemptione

est sua sacratissima incarnatio: quādo vsq.
luit de celo descendere: et secreta vterū vir-
ginis intrare: et vestem humanitatis induere.
ps. Descender sicut pluuia i vellus etc.
Et licet psona filij sola fuerit iduta: tamē
omnes tres psonę fuerunt induētes scz pa-
ter: et spiritus sanctus. sed filius fuit induēs
et indutus. Istud opus mirabile figurat
expressatur in missa sollemniter celebrata:
quando prelatus/papa/vel episcopus descē-
dens a suo palatio intrat sacristiam et se-
crete induitur a tribus: scz a se: diacono: et
subdiacono: sicut christus intrauit sacristi-
am vteri virginis qui est papa et sacer-
dos in eternum fm ordinem. De chris-
te. ¶ Qualis sacristia et quot sanctas re-
liquias continet: in hac fuit christus indu-
tus. Hodo cōtemplamini hic modicum
quando sacerdos debet missam celebrare
induitur septem vestimentis secreta. Pri-
mum est superpelliciu. Secundū amictus.
Tertium alba. Quartus cingulū. Quin-
tum manipulum. Sextum stola. Septi-
mum casula. Ista significant septem ve-
stes. i. virtutes/vel dona christi. De qbus
Esa. xj. Egredietur virga de radice Jesse
et flos de radice eius ascendet: et requiescit
super eum spiritus domini/spiritus sapi-
entie et intellectus/spiritus con. et for. spiritus
rus scientie et pie. et reple. eum spi. ti. dñi.
Ite de eside Esa. liij. Apprehederūt septē
mulieres virū vnū: id est septē frutes spi-
ritus sancti virū/a virtute virtuosū scz chri-
stū: ergo hoc facite i meā cōmemoratoēz.
¶ Scdm opus fuit quando voluit nasci
de vtero virginali et exire in hunc mundū
cū magna claritate: et esse inter p. gine ma-
trē et Ioseph. Et voluit poni inter bouē et
asinū: angelis cantantibz: Gloria in excelsis
sis deo. Hō opus figurat quando sacer-
dos indutus vestibus sacris/exit sacristiā
inter diaconē et subdiaconē figurantes vir-
ginem et Ioseph. Acholiti vero figurant
bouem et asinū. Et chorus cantat Gloria
in excelsis vt angeli. Et pulsantur campa-
ne: et sacerdos exit lete ostendēs q. christus
sine miseria matris exiuit vterū virginis
ornatus tanq. sponsus in die nuptiarum.
ps. In sole posuit tabernaculū suū. i. p. gine
ne matre in puritate. Et ipse tanq. sponsus
scz optime ornat? pcedēs de thalamo suo

¶ Tertium opus christi mirabile fuit: quādo octauo die voluit circumcidi que circumcisio dabat per peccatū. Ideo est mirabile: quia voluit circumcidi cum nullū haberet peccatū quia sicut latroni amouent aures in signū furti: ita dabat circumcisio in signū furti. Adeo in q̄ licet christus nō fuerit particeps: tū sicut peccator voluit humiliari ad recipiēdum circumcisioē. Hoc opus figurat et reū presentat a sacerdote qm̄ humiliat corāz altari dicit p̄fessionem ostendēs se peccatōrē: et deponit gramale in quo figurat a mortuo seu depositio illi pellicule christi etc. Et fuit verificatū verbum apli dicentis. Hic est deus filius suū in similitudinē carnis peccati. Non dicit in carne peccati: sed in similitudine carnis peccati: ad insinuan dum q̄ habuit verā carnē: sed nō carnem peccati etc. ¶ Quartū opus christi: quando ab oriente p̄duxit tres reges: vt eum adora- rent offerentes ei aurū: thibz: et myrrham. Hoc opus figurat a sacerdote: quādo corāz altari inclināz dicens. Aufer a nobis cunctas iniquitates nostras: vt ad sancta sanctorū puris mereamur mentibz introire. Altare representat christū. Sacerdos: diaconus: et subdiaconus: representat tres reges. Et primo offertur thus deuote orationis dī. Aufer a nobis dñe etc. Secūdo aurū reuerēde adoratiōis. Tertio myrrha signādo se signo crucis in memoriā christi amare passionis: quasi dī. Memoria memor ero et tabescit in me anima mea. Thibz. iij. ¶ Quintū opus fuit: quando in tēplo voluit p̄sentari a virgine matre et in p̄spectu oim a sancto Simeone et Anna p̄phetissa comedari et laudari. Hoc representat a sacerdote qm̄ in cornu altaris dicitur Introitus. vbi congregant om̄es ministri sicut p̄plus p̄gregabat in p̄sentatiōe christi. Et sicut Simeon fecit vna cantilēnā quattuor columbarū dī. Nunc dimittis seruū tuum dñe etc. Sic sacerdos tūc dicit quattuor. Primo introitū. Scdo Kyrieleison. Tertio glia. Quarto orationes. ¶ Sextū opus fuit fuga egypti: timore herodis vbi fuit septem annis: quasi exilium virgine Maria et Ioseph nutritio. Istud opus representat: quādo dicit epla q̄ sacerdos recedit de altari cum diacono et acolito: et vadit sedere ad presbyteriū.

Et ibi facit septē. Primo dicit eplāz. scdo responsoriū. tertio allelūa. quarto psalm. q̄nto ibi ministrat in calice materia sacri- fici. sexto benedicit incensum p̄ euāgelio. septimo dat benedictionē diacono euāgelium dicuro. ¶ Septimū opus fuit reuērsio de egypto: et post quando fuit duodecim ānoz remāsit solus in tēplo perditus a matre. Hoc representat in sacerdotē: quādo de presbyterio reuertit ad altare: vbi remanet solus qm̄ dicit euāgelium: et audit euāgelium: vt christus audiebat doctores legis. Deinde dicto euāgelio venit ad sacerdotē diaconus et subdiaconus: quēadmodum venerūt ad christū virgo et Ioseph ipsum p̄quirendo. ¶ Octauū opus fuit: quia seruiebat in domo matris dicit Lucas: q̄ erat subditus illis: scz virgini matri et Ioseph: q̄ fili hominū nō venit ministrari: sed ministrare: q̄ vt dicit Alico. de lira. etia iuuabat Ioseph ad seruendū. Hoc seruitiū figurat a sacerdotē: quādo dicto Credo et offertorio ministrat calicem ipsum offerendo dicens. Sume sancta trinitas hanc oblationē etc. ¶ Nonū opus fuit: quādo venit ad baptisimū Ioan. licet non indigeret sicut nec circumcisio. q̄ purus erat et sanctissim⁹ sed ad dandū exemplū nobis. Hoc signat a sacerdote qm̄ dicit. Lauabo inter innocētes manus meas et lauat digitos: nō q̄ tā nō sit locus: sed representat baptisimū christi in hoc. ¶ Decimū opus est: quādo post baptisimū imēdiatē intrauit desertū et sequebatur. xl. diebus et xl. noctibus. Matt. iij. et Mar. i. Et tunc orabat p̄ nobis secrete. Hoc figuratur a sacerdote: quādo post Lauabo inclināz p̄funde in medio altaris dicens. In spiritu humilitatis etc. Deinde vertit se ad populū dicens. Orate fratres etc. Innuens q̄ illa oratio dirigat ad populū: et dicunt secrete sicut christus secrete et solus orauit: et debet tunc sacerdos ieiunare abstinendo ab omni munda et cogitatione. ¶ Undecimū opus fuit: quādo post ieiunium et orationē secretā christus incepit alta voce predicare: quia ante non predicauerat publice: sed post ieiunium cepit Iesus predicare. sc. fidem euāgelicā et correctionē peccatorū. Et sicut ipse p̄dicabat ore: sic faciebat opere. Act.

In festo corporis christi

I. Lepit iesus facere et docere. Opus fuit magne humilitatis: ac si rex faceret ordinationes quas ipsemet preconizando pmulgaret: vt maior fides daret: ita fecit christus. Hoc opus figurat a sacerdote: quando alta voce cantando et eleuatis manibus incipit prefationem: in eleuatione manuum ostendit: quod christus non solum verbo: sed etiam opere predicabat. **II.** Duodecimum opus fuit: miracula magna que faciebat ad confirmationem doctrine quam predicabat: eos illuminando: infirmos curando: leprosos mundando: mortuos suscitando etc. Hoc figurat a sacerdote: quando dicta prefatione dicit, Sanctus sanctus sanctus: iter dicit sanctus: et semel dominus deus ostendens: quod miracula christi fiebant virtute trinitatis et vnus dicit. **III.** Decimūtertium opus fuit: quando tempore passionis instante cum discipulis suis fecit cenam: in qua seherere fecit magnū sermonē apostolis: quem nos vocamus testamentū: et iohannes ipse scripsit. Hoc opus figurat in missa: quando sacerdos secrete solis ministris audientibus dicit. Te igitur clementissime pater etc. **IV.** Decimūquartum opus fuit: quando post cenam cum discipulis exiuit in hortum vbi orauit ter dicens. Pater si possibile est transfer a me calicem hunc et factus est sudor eius: sicut gutte sanguinis decurrentis in terrā. Et angelus domini confortauit eum: vt seruius animaret dominū suum bellum ingressurus. Istud opus trine orationis figuratur in missa: quando in canone iuxta consecrationē sacerdos facit tres cruces dum dicit Benedicta/ascripta/raram/rationabiles etc. **V.** Decimūquintum opus fuit: quando facta oratione venit multitudo iudeorum ad hortum: ad capiendum christū: et ducendū eorum iudiciū vbi fuit sententia: vt crucifigeretur: qui non appellauit: sed baiulans sibi crucem exiuit in eum: qui dicit caluarie locus. Hoc figuratur in missa: quando sacerdos recipit hostiam et dicit. Qui pridie pro patere etc. Et facit signum crucis significans sententiā crucifixionis christi. **VI.** Decimūsextum opus fuit executio ipsius crucifixionis. Dicatur practice. Hoc figuratur in missa: quando a sacerdote eleuatur hostia consecrata: non cum vna sola manu: sed cum

duabus: quod inter duos latrones crucifixus est. Et hoc figurat per duas manus: inter quas eleuatur corpus christi. Hostia figurat corpus christi album: quia sine sanguine. Deinde eleuat calicem in quo repleuitur: quod christus obtulit deo patri et sancti: in precium nostre redemptionis. **VII.** Decimūseptimum opus fuit: quia etiam istens in cruce non cessauit orare dei. Hely heli etc. Dicit Hieronymus quod christus in cruce dixit hunc psalmum. Deus deus meus respice in me: cum sequentibus: vsque ad illud versum. In manus tuas domine commendo spiritum meum: et sic dixit centum quinquaginta plus ad commendationem psalterij. vbi sunt centum quinquaginta psalmi. Recurramus de oblationibus: et de orationibus iudeorum. Nam aliqui dicebant. Si rex israel est etc. Alii. Alios saluos facit etc. Alii. Vbi qui destruis etc. Ipse autem semper continuauit suam orationem secrete et submisse. Hoc figuratur in missa: quando sacerdos post corpus christi eleuationem dicit. Vni et memores domine: cum manibus in modum crucis apertis et cum silentio etc. **VIII.** Decimūoctauum opus: quia non solum voluit habere quatuor vulnera manuum: et pedum: sed etiam voluit habere latus perforatum et habere quinq; plagas principales. Hoc figurat in missa: quando sacerdos facit quinq; cruces dicendo. Per ipsum et cum ipso et in ipso est etc. **IX.** Decimum nonum opus fuit: quando in cruce alta voce dicit septem verba. Primum fuit rogando pro crucifixoribus dicens. Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt. Secundum fuit quando respondens latroni dixit. Amen dico tibi: quia hodie mecum eris in paradiso. Tertiū fuit: quando dixit virgini matri que stabat iuxta crucē plena sanguine filij que quasi moriebat pro dolore. Mulier ecce filius tuus. Deinde dixit discipulo. Ecce mater tua. Quartū fuit: quando dixit deo patri. Hely heli etc. Quintum: quia perdiderat totum sanguinem: dixit. Si tunc. Sextum consummatum est. Septimū: Pater in manus tuas etc. Et inclinatio capite: quasi reciperet congeriū a matre dicens. Pater ad deū sitis: expirauit. Hoc figurat in missa: quando sacerdos alta voce dicit. Pater noster qui es in celis: in quo

continent septem petitiones. Dic illas.

¶ Vicesimum opus fuit: quando in morte humanitas fuit diuisa in tres partes. scilicet in animam que recessit. In corpus quod in cruce remansit. Et in sanguine qui ad pedem crucis effusus fuit. Hoc figuratur in missa: quando sacerdos in tres partes hostiam diuidit. Diuinitas autem nunquam fuit diuisa: nec ab aliqua parte separata: imo semper cum anima corpore et sanguine fuit diuinitas. Sicut si ego diuiderem ad radium solis unum frustum crystalli. Licet enim crystallus diuidatur: radius tamen solis non diuiditur nec separatur: imo claritas solis semper remanet cum qualibet parte crystalli diuisa. Item de claritate diuinitatis: que totam Christi humanitatem replebat: quia humanitas diuisa in tres partes diuinitas remansit cum quolibet parte et cetera.

¶ Vicesimum primum opus fuit: quando multos conuertit in sua passione. Primo latronem dei. Dñe memeto mei etc. Secundo centurionem quando dixit. Vere filius dei erat iste. Tertio totum populum communem et simplices. Dicit beatus Lucas. Et omnis turba eorum: qui simul aderant ad spectaculum istud: et videbant que fiebant percussiones pectora sua reuertebant. Luce. xxiij. Tres ergo conditiones gentium tunc conuertit. Hoc figuratur in missa cum dicitur ter. Agnus dei etc. In quibus petimus remissionem peccatorum: ut parcat nobis si cui pepercit illis percutiendo pectus. In tertio autem agnus dei petimus pacem.

¶ Vicesimum secundum opus fuit: quando post eius mortem anima non statim ascendit in celum: cum potuisset ascendere si voluisset: sed ex humilitate voluit descendere ad inferos: et dare gloriam sanctis patribus: et inde eos voluit extrahere et liberare. Hoc opus figuratur in missa: quando sacerdos dicto Agnus dei: permittit descendere partem hostie in calicem quem inebriatur sanguine: sicut sancti patres fuerunt inebriati gloria diuine visionis. **¶** Vicesimum tertium opus: quando depositio Christi corpe de cruce per Ioseph ab Arimathea et Nicodemum: virgo Maria ipsum recepit de osculans et contemplans: et flens dicebat. O portus paradisi etc. et sancte mulieres stantul flebant etc. Hoc figuratur in missa: quando sacerdos tenet corpus Christi in manibus

dicendo orationem. Dñe Iesu Christe. **¶** Vicesimum quartum opus fuit: quando voluit sepeliri in monumento nouo linea mine inuolutus cum myrrha et aloë etc. Hoc figuratur in missa: quando sacerdos communikat. Corpus enim sacerdotis monumentum est Christi. Debet ergo esse nouum et mundum a luxuria et corruptione. Et creditur etiam quod sanguis Christi effusus: iuxta crucem etiam fuit positus in monumento: quod figuratur quando sanguis Christi sumitur a sacerdote: propter quod corpus sacerdotis sanctius est illo monumento lapideo: et irrationabili: et insensibili: in quo fuit positus corpus Christi mortuum et inuolutum sine anima: et sine sanguine. Sed sacerdos sumit corpus Christi: non mortuum sed viuum: impassibile et immortale: cum sanguine et cum anima. **¶** Vicesimum quintum opus fuit: elus gloriosa resurrectio de morte ad vitam gloriosam et immortalem. Hoc figuratur in missa quando sacerdos de medio altaris vadit ad angulum dextrum: per quod significatur vita beata. Cant. ij. Leua eius sub capite meo: et dextera illius amplexabitur me: in qua vitam beatam Christus tunc transiit per gloriam corporis gloriosi quod tamen assumpsit: quia gloriam anime ab instanti conceptionis habuit etc. Et diaconus inuenit corpale vacuū: sicut lineam na in Christi monumento vacua fuerunt inuenta. **¶** Vicesimum sextum opus fuit: quando post resurrectionem. Primo voluit apparere virgini matri: deinde marie Magdalene et Petro et ultimo alijs apostolis. Hoc representatur in missa: quando sacerdos dicente comunione vertit se ad populum dicens. Dominus vobiscum: sicut Christus dixit: pax vobis/ consolando matrem et alios etc.

¶ Vicesimum septimum opus fuit: quando omnibus apostolis simul congregatis apparuit: sicut Christus dixit. Pax vobis. Hoc figuratur: quando sacerdos de cornu altaris redit in medium: et vertit se ad populum dicens. Dominus vobiscum. **¶** Vicesimum octauum opus fuit: quando debuit in celum ascendere: dixit discipulis suis. Eunt in mundum vniuersum predicare euangelium omni creature etc. Hoc figuratur quando dicit. Ite missa est. **¶** Vicesimum nonum opus fuit: quando dedit potestatem Petro apostolo vicario suo dicentes. Pascite oves meas. Et illis ovis quas

In festo corporis christi

do dixit. Accipe spiritum sanctum quorum remissionem peccata remittunt eis etc. Hoc opus figurat: quando sacerdos inclinatio se in medio altaris dicit. Placeat tibi sancta trinitas etc. et humiliter se pfunde figurans: quod tunc posse super excellentissimum. i. remittere peccata deo deest infimis creaturis. Quis enim potest peccata dimittere nisi solus deus? Mat. xx. Tricesimum et ultimum opus fuit: quando de monte oliueti existentibus ibi virgine maria/apostolis et discipulis/elevatis manibus ferebat in celum et benedixit eis. Lu. xlii. et Act. i. Et sic reuersus est ad celum. Hoc figurat in missa: quando sacerdos dicit missa eleuata manu benedixit populo dicens. Benedictio dei omnipotentis patris etc. et reuertitur ad sacrificium: ergo Hoc facite in memoriam commemorationem. Amen.

De corpore christi Ser. xcii

Ego accepi a

domino quod et tradidi vobis. i. Loz. xi. Pro huius verbi declaratione et materie introductione est notandum quod quicquid credimus corde/quicquid loquimur ore de hoc sacramento mirabili: debet esse fundamentum in scriptura et non in phia naturali. Ratio est propter altitudinem huius sacramenti et subtilitatem transcendentem omnem intellectum naturalem et scientiam phisicalem et potentiam naturalem: sicut qui vellet numerare numerum arene maris: vel quod palmi sunt hinc usque ad celum: et quantum est lata terra: impossibile est iuxta illud. Altitudine celi et latitudine terre et profundum abyssi quis dimensus est? Eccl. i. Ideo dicit scriptura. Altiora te ne quesieris et fortiora te non scrutaris: sed que precepit tibi deus illa cogita semper Eccl. i. Nota. Altiora te ne quesieris: supple intellectu naturali. Et fortiora te non scrutatus fueris: supple scientia phisicali: sed que precepit tibi deus. scilicet in sacra scriptura/que est os eius habens duo labia: scilicet duo testamenta. Superius immobilitate est nouum: inferius est vetus. Propterea quicquid dicit vobis de hoc sacramento non accepi ab Aristotele vel Platone nec a Philo

gilio etc. sed a domino: scilicet in sacra scriptura. Ideo dicit thema. Ego accepi a domino. Pro fundamento sermonis: oritur theologicis questio. Queritur. Vtrum sacerdos peccet mortaliter qui scienter dat sacramentum altaribus existentibus in peccato mortali: Arguitur quod sic mortaliter peccaret medicus qui scienter daret medicinam infirmo quia esset interficiendus. Ergo cum grauior sit mors spiritualis quam corporalis. Multo fortius sacerdos mortaliter peccat dando sacramentum illi quem scit esse in peccato mortali: quia talis recipiendo hoc sacramentum mortaliter peccat. In oppositum habetur de consecratione. dist. ii. Non prohibetur dispensator: scilicet sacerdos pinguis terre: id est peccatores ad mensam domini manducare: scilicet accipere corpus christi: et christus enim dedit Iude quem sciebat esse in peccato mortali: et christus non peccauit: ergo sacerdos non peccat dando corpus christi existente in peccato mortali: et sic questio manet pro utraque parte dubia. Ad questionem respondendum est secundum Richardum super. iiij. sententiarum. dist. ix. ar. ii. q. i. quod ille quem sacerdos scit esse in peccato mortali: aut non petit eucharistiam peccaret: quod habet contra legem sibi dari: et tunc sacerdos dando peccaret. aut petiret: et tunc distinguitur: quia aut suum peccatum mortale est occultum: aut manifestum: si manifestum: tunc sacerdos sibi dando eucharistiam peccaret: quia legitimam contra ipsum habet excusationem vel exceptionem quam sibi publice obijcere potest: et accipio hic manifestum non pro omni eo quod probari potest: quod magis proprie dicitur manifestabile: quam manifestum. Unde si sacerdos sciret parochianum suum esse in crimine: quod legitime contra ipsum posset probari. Ita quod illud crimen nesciret cum ipso nisi duo vel tres testes per quos hec probare posset: non propter hoc deberet eucharistiam negare illi in publico petenti: quia iam inferret sibi penam ante criminis probationem quod fieri non debet. xx. questione iij. eorum qui. Sic accipio hic manifestum pronotum. Est autem peccatum notorium: vel per scientiam: vel per confessionem factam in iure: aut evidentiam rei quod pergitur et

regatis vos hic per regulas philosophie. Ideo dicitur plinista. Hec mutatio terre excede. Hec mutatio naturalis dicitur finis. Sed hec dicitur de terra excedere. Quis deus magnus sicut deus noster. Tu es deus qui facis mirabilia. Nota ad hoc quadruplicem mutationem substantialem. Prima est a non ente in ens: dicitur generatio: vel potius creatio. Secunda est ab ente in non ens: dicitur corruptio. Tertia est ab ente in ens: quod modo non est: sed iam erit: vel est productio. Quarta est ab ente in ens: tam existens: et talis est conversio panis in corpus christi. Hec mutatio non habet similem in natura. Tertia regula philosophie dicit quod non est possibile secundum naturam accidere esse sine subiecto: sed hic e contra. Declara. Unde habes. Rñ. Ego accepta domino. Et moraliter debetis adorare christum in hostia sine dubio: et sine conditione actuali sufficit habitualis dispositio: quod homo non intendit adorare nisi christum. Nota casus qui habetur in c. De homine: de cele. m. ubi dicitur quod maior peccatus est sacerdoti celebranti et non consecretur: quam celebrare et consecrare cum peccato mortali. Falsa enim remedia sunt veris periculis graviora. Ideo dicitur David. Tollite hostias et introite in atria eius. adorare dominum in atrio sancto eius. ps. xcy. Nota: Tollite hostias: hic loquitur sacerdotibus: et introite in atrio eius: hic loquitur populo. Adorate dominum in atrio sancto eius: tam ad sacerdotes quam populos. In atrio sancto eius in corde dilatato et devoto. Dicitur tunc quid si celebras non sis sacerdos vel non consecratus. Rñ. ipse solus peccat: non autem populus adorans. Secundum mirabile est operatio sacerdotalis: scilicet quod sacerdos habens tantam potestatem. Magnam mirabile reputatur de Moyse qui fecit descendere manna de celo: id est aere. Exo. xvi. Et de Helia qui fecit descendere ignem de sphaera ignis ad comburendum duos quinquagenarios: et habetur. iij. Regum. xvij. Ad idem quod nota supra in sermone sanctorum Philippi et Jacobi: qui incipit. Nominis honorati sunt. parte. ij. Huius mirabile incomparabile est hoc: quod sacerdos non de aere: nec de sphaera ignis: nec de celo Luna: nec de Mercurio: nec de celo Vene-

ris: nec de celo Solis: nec de celo Martis: nec de celo Iovis: nec de celo Saturni: nec de celo stellato: nec de celo cristallino: sed de celo empyreo facit christum descendere in hostiam. Scitis quomodo? Sic ut virgo Maria quando concepit de spiritu sancto filium dei dicitur illis verbis. Ecce ancilla domini. et: visus tuum. aperit celum empyreum. Et sicut lingua virginis gloriose fuit clavis celi: sic etiam sacerdos. Sed excellentius sacerdos tripliciter ratione. Non displicebit virgini dicendo veritatem. Prima ratio: quia lingua virginis habuit facere octo giratas: seu octo es revoluta est: antequam aperiret celum dicendo. Ecce ancilla domini. et. Nunquam enim fuit apertum celum empyreum: nisi postquam dicitur octavum et ultimum verbum: tuum. Sacerdos autem cum clavis lingue sue quinq; tantum giratas facit: id est quinq; verba. Hoc est enim corpus meum. Et etiam illud enim non est de necessitate sacramenti: sed precepti secundum doctores. Secunda ratio: quia virgo Maria signet tantum aperuit celum. et. Sed sacerdos quolibet die semel: et in die natiuitatis domini ter: quia ter dicere potest missam. Et etiam alias quando subest iusta causa sine necessitate: ut dicitur textus in c. Consulisti. de cele. missa. Oportet tamen quod in prima missa: tunc non receperit perfusiones: ut in c. Et parte. eodem titulo. Tertia ratio est: quia in yterum virginis descendit christus paruulus: mortalis: passibilis: sed in hostia magnus: sicut fuit in cruce: et nunc est in celo: immortalis: impassibilis: gloriosus. Unde Grego. Quis enim fidelium habere dubium possit: in ipsa imolatiois hora. ad sacerdotis vocem celos aperiri: in illo Iesu christi mysterio angelorum eboros adesse: sumis ima sociari: terrena celo iungi. vnum quidem ex visibilibus atque invisibilibus fieri. Grego. in. iij. dialogorum. Da similitudinem de illo qui inuitat ad prandium regem. et. quia non solus venit: sed cum scutiferis: sic christus in hostiam non solus: sed cum angelorum multitudine sociatus aduenit. Hinc nota de comitina que debet fieri a fidelibus corpori christi: quando portatur a sacerdote ad communicandum infirmos. et. Nota. Celos

aperiri: non intelligatis qd celum diuida-
tur: sed sicut dicimus de reuelatione secre-
ti: nunc aperit mibi cor suum: sicut dixit
Dallila philisteis d Sansone iudic. xvj.
Sic hic filius dei qui est secretus in celo
descendit ad hostiam per verba psecratio-
nis. Illa ergo descensio dicitur aperitio.
Unde Joan. vj. Hic est panis qui de celo
descendit: si quis manducauerit ex hoc
pane: uiuet in eternum. Hic est duplex q-
stio. Prima questio est: posset tu dicere.
Si christus descendit de celo in hostia: er-
go recedit de celo: Rñdeo non: Pro cuius
intelligentia nota duas similitudines..
Prima est de domo habente centum fora
mina: et in qdlibet intrat radius solis: nec
ita men recedit de celo: sic hic. Filius enim
dei est radius quidam: iuxta illud Heb.
j. Qui cum sit plenitudo glorie et figura sub-
stantie eius etc. Secunda similitudo est de
voce mea que est in qualibet aure vestra.
Sunt fortasse hic duo milia aurium etc. Et
verbum meum in qualibet intrat: nec tamen
recedit a me. Si ergo hoc verbum transi-
torium et creatum hoc facit: quanto magis
verbum dei increatum et eternum. De quo
Joan. j. In principio erat verbum etc. Jo
David. Dominus in templo sancto suo: id est
in hostia et simul dominus in celo sedes eius.
Et hostia est templum dei: sicut yterus vir-
ginis. Doraliter: nota qualis debet esse
sacerdos qui tantam potestatem habet. Sei-
cunda questio est: ytrum tam malus sacer-
dos qd bonus habeat hanc potestatem. Rñ.
ira. Nota ad hoc duplicem similitudinem.
Una est de officialibus regis: quia siue ma-
lus siue bonus habet potestatem etc. quia
sicut bonitas non dat iurisdictionem: ita nec
malitia tollit. Unde dicit canon: qd non po-
rest aliquis quantumcunque pollutus diuina
polluere sacramenta. de cohabitatione cle-
rici. iij. Quia scelerate. Unde ecclesia. Su-
munt boni sumunt mali: forte tamen ineq-
li pite vel interitus. Queri potest. Utrum
tantum valet missa boni sacerdotis quantum
mali: de quo per Tho. in. iij. sen. disti. xlv.
q. ij. ar. j. q. m. Nec obstat: qd dicit Chrys-
st. dist. 2. Sicut sacerdotes: et pauci sacerdo-

tes. multi nomine: pauci re. Non omnis sa-
cerdos sanctus est: sed omnis sanctus sa-
cerdos etc. quia ibi accipitur sacerdos equi-
uoce etc. Declara etc. sicut et ibi. Erunt sa-
cerdotes dei et christi: et regnabit cum illo
mille annis. Apoc. xx. Qui quidem regit? si-
cut dicit Aug. xx. de ciuit. dei. c. x. non de solis
epis et presbyteris intelligend? est: qd p-
prie iam vocant in ecclesia sacerdotes: sed sic
omnes christianos dicim? ppter mysticum cha-
risma. sic omnes sacerdotes qm membra
sunt unius sacerdotis. de qd ap-
ls Petrus Plebs inquit sancta regale sacerdotium.
Hec Aug. vbi sup. In et Apoc. v. Rede-
misti nos dñe de? i sanguine tuo: et fecisti
nos deo nostro regnum et sacerdotes etc. Se-
cunda similitudo de duobus canalibus qd decur-
rit aqua in hortum tuum: quorum vnus sit au-
reus alter ligneus. Nunquid caules triga-
ti de aqua que descendit de canali ligneo
non erunt ita pingues et boni: sicut d aureos
Lerte sic. Sic in pposito. Fons vnde pce-
dit aqua ois sapientie et gratie: est christus
Eccl. j. Fons sapientie verbum dei in excel-
sis. Sacerdos bon? est canale d auro: ma-
lus de ligno: qd etc. Sed quid facit patro-
nus canalium? postqz ei seruierunt: Canale
aureum ponit in thesauro suo: ligneum po-
nit in igne. Sic christus bonus sacerdos re-
ponit seculum in thesauro glorie. vii. Joan. xij.
Qui mibi ministrat me sequat: et vbi sum
ego illic et minister me? erit. Canale po-
nit in igne. i. malus sacerdos ponit in igne infer-
ni. Jo ap-
ls. j. Lxx. xj. Prober aut seipsus
homo: et sic de pane illo edat et de calice bibat.
Qui enim manducat et bibit indigne: iudici-
um sibi manducat et bibit: non diiudicans
corpus dñi. Ubi dicit Glo. Ambro. qd ita
punitur: ac si christum p-
prie manibus occ-
disset. Ubi scis h frater? Ego accepti a dño
etc. Tertiū mirabile est habitatio sacra-
mentalis. Ubi nota duo. Primum mirabi-
le est: qd tot? christi? i tam parua hostia co-
tinetur. Dices tu: quomodo est possibile?
Rñ. per similitudinem de monte magno en-
tus tota similitudo p-
inet in paruo oculo
videntis illum. Sic hic etc. Secū-
m mirabi-
le est qd frangit hostia: non frangit christus
sed in qualibet fractionis particula integer
perseuerat. Dices tu: quomodo est possibi-
le? Rñ. p similitudinem duplicem. Prima est d

In festo sancti Iuliani cōfes.

voce mea que diuisa p singulas aures ve
stras tota integra est in q̄libz aures. Scda
similitudo est de imagine hois in speculo
recepta que tota recipit in speculo/etia si
speculū frangat in centū ptes: tota intre
gra est in q̄libet pte. Et nunqd pater oī
potens nō poterit facere hoc de imagine
sua que est ch̄s: sic habet. y. Lōz. liij. Et
Colof. j. Et si tu dicis: nō est h̄le de ima
gine q̄ nō est corp̄alis: ch̄s aut̄ habet ver
corpus. Rñ. q̄ imo: qz subtilius est corp
gl̄iosum/ q̄ imago q̄ modico panno impe
dit ne intret in speculū: corpus aut̄ gl̄io
sum a nullo pōt impediri. Ideo rē. Ideo
de hostia p̄secrata potest dici. Candor est
lucis eterne: speculū sine macula dei ma
festatis: et imago bonitatis. Sap. vij. No
ta Candor est lucis eterne. s. quantū ad di
uinitatē que est in hostia concomitant: sic
et sanguis et anima nō ex vi p̄bōz: sed cō
comitant v̄r dicit. Et ideo quia est ibi diui
nitas/ debet hostia esse rotunda: q̄ signifi
cat eternitatē dei. Et speculū sine macula
q̄rū ad animā. Ideo hostia debet esse pu
rissima et alba. Et imago bonitatis: q̄rū
ad corpus p quod compleuit suā bonitatē
in ope redemptōis. Ideo cogita tu qui ce
lebras vel cōmunicas/ q̄rū de excellen
tiss est ibi: qz de sp̄ualibz creaturis est ibi
excellētior. s. anima ch̄i: de corp̄alibus/
etia corpus ch̄i. Et super omnia diuinitas
Ideo debes habere ista tria: scz. Cādo
rem lucis eterne: p verā credentiā sine er
rore. Scdo speculū sine macula p castitā
tem. Tercio imago bonitatis/ illi p̄ frater
nā amicitia ad imaginē et similitudinē
ch̄i: qui noluit recipere vindictam de
inimicis: sic nec tu. Bar. v. Beati pacifi
ci/ quonā filij dei vocabunt. pacifici. i. pa
cem facientes. ¶ Quartum est perceptio
sensualis. Quia nullus sensus percipit in
eucharistia id qd intellectus credit. Qua
re hoc: Rñ. duplici rōne. Prima est neces
sitaris. Scda utilitatis. Necessitatis q̄a
necesse est cōmunicare: qz sicut totum ma
lum nostruz p̄cessit ex esu fructus: iuxta
illud. Mala mali malo: mala cōsulit oīa
mundo. Mala. i. gula: mali. s. Ade: malo
.i. pmo. Sic voluit de⁹ q ex esu fruct⁹:
de quo dicit virgini. Benedictus fructus
ventris tui: omnia bona nostra p̄cedant.

Sed quia horribile esset comedere carnē
hominis crudā/ et bibere sanguinē: idō vo
luit ch̄s tegere sub accidentibz rē. Ideo
Esa. xlv. Te adorabunt te q̄ deprecabunt:
tū in te est deus. Glere tu es de⁹ abscon
ditus: deus israel saluator. Hora. Te ado
rabunt. i. in hostia cōsecrata. Tū in te est
deus. Ista dictio tantū exclusiua excludit
alia sacramenta: in quibz nō est deus rea
liter et p̄sonaliter: sicut in hoc sacramento:
sed tū figuratiue. Jo. vj. Caro mea vere
est cibus: et sanguis meus vere est potus.
Construitur sic. Cibus iste vere est caro
mea: et potus iste vere est sanguis meus.
Scda ratio est utilitatis. i. noliri meriti.
Si enī viderem⁹ carnem et sanguinē/ non
esset meritum aliquod nostruz credere: si
enī nec meremur si credimus esse hostiam
albam vel rotundā. Greg. Fides non hab
bet merituz: vbi humana ratio p̄hibet et
perimentū. Ad hoc ergo: vt fides locū ha
beat voluit occultare rē. Tantū q̄ sacra
mentū videremur cernui: et antiquū docu
mentū nouo cedat ritui: p̄stet fides sup
plementū sensuum defectui. Ideo debe
mus nos humiliate dicendo. Domine q̄
uis sensus mei hoc nō percipiant/ tamen
credo rē. Joannis. xx. Beati qui non vi
derunt et crediderunt. ¶ Quintū mirabi
le est receptio vsualis: q̄ res mirabilis est:
quia panis angelicus fit panis hominuz:
dat panis celicus figuris terminū. Res
mirabilis manducat dominum paup ser
uus et humilis rē.

In festo sancti Iuliani cōfes.
Sermo. xciii.

Nec educit il
lum a delicto suo. Sap. x. Nec
sapientia diuina: fm sensuz p̄
prium et literalē: sed ad p̄positum nostruz
intelligo. Nec scz penitentia educit illuz:
scz sanctū Iulianū. A delicto suo: qd cō
misit occidendo parentes. Salutes virgo
Maria rē. Pro declaratione ergo thema
tis: et introductione historie p̄dicande: no
randū q̄ sit questio theologica. ¶ Queritur v̄rū quo diliber peccatū sit p

penitentiam remissibile: Ubi pro comple-
mento materie nota tres conclusiones fm
mentem Thome. parte. iij. q. lxxvj. ar. j.

Prima conclusio erit affirmatiua ex par-
te obiecti.

Secunda conclusio erit negatiua ex
parte subiecti

Tertia conclusio erit etiam negatiua
ex parte adiecti.

¶ Prima ergo conclusio erit affirmati-
ua: ex parte obiecti penitentie qd est pec-
catum: qd respicit actus penitentie: quia
peccator dolet de peccato. Conclusio est
ergo ista. Qd ex parte peccati omne pec-
catum est per penitentiam remissibile: et
hoc duplici ratione. Primo ratione diu-
ine misericordie que est infinita: supra il-
lud Joelis. ij. *Conuertimini ad dominum
deum vestrum: quia benignus et miseri-
cors est: patiens et multe misericordie et
prestantis super malitia. Item alibi. De-
relinquat impius viam suam: et vir ini. co.
et re. ad do. et m. e. et ad de. n. q. mul. est
ad ignoscendum. Esa. lv. Item. ps. Dile-
rationes eius super omnia opera eius. Ho-
ra. Super omnia opera eius. ps. Opera
manuum eius: veritas et iudiciam. Licet
iustitia dei sit infinita, sic et potentia: bo-
nitas et sapientia: et quicquid est in deo: sit
infinitum: eo qd quicquid est in deo: est ipe
deus: quia non est compositio in eo subie-
cti et accidentis: nec potentie et actus: nec
esse et essentie: nec aliqua alia compositio.
Nihilominus tamen quantum ad effectus
magis ostendit deus misericordiam suam
in hoc mundo qd potentiam: nec iustitiam
nec aliquid aliud. Quod patet: cum quo-
tidie tot infinita peccata committantur i in-
iuriam diuine maiestatis: tamen sustinet
peccatores et punit eis s. necessarijs. ps.
Deus iudex iustus fortis et patiens: nun-
trahetur per singulos dies. Sic ergo cum
misericordia dei sit infinita: non limitatur nec
terminatur a remissione peccatorum. ps. *Qui-
quid obliuiscetur misereri deus aut conti-
nua ira sua misericordias suas. quasi diceret
non. Secunda ratio est propter meritum
passionis christi: per quam penitentia et
omnia sacramenta operantur effectus su-
os. Cuius passionis virtus est sufficientissi-
ma pro omnibus peccatis. j. Joa. ij. Ipse**

scz christus est propitiatio pro peccatis no-
stris. Non pro nostris autem tantum: sed etiam
pro totius mbi. Nec obstat qd dicit de pec-
cato in spiritu sancto: qd non remittitur/
neq; in hoc seculo: neq; i futuro: sicut dicit
tur 2. Cor. xij. quia respondet: vt infra: in
tertia parte sermonis. Hora. Totus mbi
di. Quinimo etiam si essent mille mudi suffi-
ciet virtus passionis christi ad remissio-
nem omnium peccatorum: quia quasi infinita
est virtus illa: vt potest pcedens a christo
que fuit infinita: respectu persone diuine et c.
¶ Secunda conclusio est negatiua ex pre-
subiecti: que est ista qd ratio de subiecti qnq;
nullum peccatum est remissibile: quia subie-
ctum est incapax penitentie. et hoc est in de-
monibus et hominibus damnatis: qui sunt
incapaces gratie et consequenter peniten-
tie: duplici ratione. Prima propter defectum
voluntatis eorum que non est disposita ad
gratiam recipiendam: sed obstinata in ma-
lum. unde nec volunt nec possunt benefa-
cere: et consequenter nec penitere. Licet enim
displiceat eis culpa commissa: et doleant de
ea: non tamen dolent de ea in quantum est of-
fensa dei: sed in quantum est afflictiva ipso-
rum et patiuntur penam propter ipsam. Et
sic de pena potius dolent qd de culpa. quin-
imo in culpa semper fixi remanent. Unde
Sap. v. *Uidentes turbabuntur timore hor-
ribili mirabuntur in subitaneis insperate sa-
lutis: gementes pre angustia spiritus: pen-
itencia agentes et c. Secunda ratio est: propter
iustitiam diuine voluntatis: que non vult
eis gratiam conferre. Nec decet magnificen-
tissimam iustitiam suam gratia inuito pferre.
Unde et leges quarum conditores per
ipsam dei sapientia iusta decernunt: licet
dicitur Proverb. viij. hoc imitantes di-
cunt: qd inuito beneficiu non datur. Cum
ergo demones et damnati nolunt gratiam
dei: nec disponere se ad illam. ergo et c. Un-
nota qd si demones et damnati venia a deo
humiliter postularer: pfecto misericordiam eo
sequerent: quia non obliuisceretur misereri de-
i: nec continebit in ira sua misericordias suas. ps.
Et ideo eterna erit peccatorum damnatio.
Nec tenenda est heresis Origenis dicen-
tis. Omne homine esse saluandum: p illud.
Nihil odisti eorum que fecisti. Item dicit christus
iterum passurum in aere pro diabolo*

In festo sancti Iuliani

saluandis: sic refert Blo. xliij. q. ij. in fine. propter qd Ougenes post mortē est ab ecclesia anathematizatus. vt hereticus: vt ibidem dicit in textu. Unde damnari habent voluntatem sic fixam et obstinatā q non possunt velle dñfacere. In Dar. xxiij. Ligat māibus et pedibus mittit eū in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Per manus intelligunt ope rationes: per pedes affectus et volūtares: que sunt adeo ligatē q nec volūt nec pñt benefacere rationibz supradictis. Et ideo damnati etiā pro peccatibz venialibus eternā pñt puniuntur: fm Tho. in. iiij. sentent. 2c. Tertia cōclusio est negatiua ex parte adiecti. i. ex defectu alicuius circūstantie seu conditionis ad veram penitentiam requirere. Et est ista. Quod ex defectu alicuius circūstantie in penitentiam acquisitū peccatū aliquod est irremissibile. Requiritur autem triplex circūstantia in penitentia. Prima q dolor sit voluntarius de peccato. Qui autem nō vult dolere de peccato non est vere penitēs. Et ideo tunc peccatum cōmissum efficitur irremissibile: et hoc est peccatum in spiritū sanctum: de q domin⁹ dicit in euāgelio. Qui dixerit cōtra spiritū sanctū non remittet ei neq in h seculo neq in futuro. Matth. xij. Quod Aug. intelligit de finali impenitentia. Nota de illo qui habens concubinā confitebatur cuidam fratri nostro qui suadebat ei vt relinqueret eam: qui noluit. Et cū frater diceret ei. Tu ibis ad infernū. Respondit. ego volo ire ad infernū. Ista pñte fuit finalis impenitentia: et sic mortuus est: vt audiui ab eodem fratre. Nota hic de illis qui in fine vite desponsant concubinā 2c. Tales si habent intentionē bonam saluantur. Si autē ideo desponsant quia credunt mori: si autem crederent se victuros nō desponsarent: sed in concubinato eas detinerēt. damnant. Et nota hic q hec finalis impenitentia est illud quartū scelus qd non remittit a deo propter qd solum anima damnat. de pe. dist. j. Sup. tribus. Vnde in sermo. quadragesimalibz de quattuor reprobis animaz in primo articulo de inferno. sermo. liij. parte. vij. Secunda circūstantia penitentie est q peccator doleat de peccato inquantū est offensa dei: alio

nō ē pñia. sicut dolet latro qñ duell⁹ ad furcas d culpa: s; nō inqñtū est dei offensa. q parat⁹ esset als crassari in latrocinio si adesset sibi peccatū copia. sed dolet de peccato pñt penaz. Jo. vi. j. Pe. liij. Nemo at vim patiat⁹ quasi homicida aut fur aut maledic⁹ aut alienoz appetitor. Si at vt christianus erubescat 2c. Isto mō penituit Esau de venditiōe primogeniture: 2 ideo nō vere penituit. Qd patet ex eo q dixit. Venient dies luctus pñis mei et occidaz Jacob fratrem. Gen. xxxvij. Propter q vt dicit apls Heb. xij. Esau nō inuenit locū penitentie quibz cū lachrymis inqñssit eaz. Sic etiā penituit Antioch⁹. de quo dicitur. ij. Macha. ix. Erabat h selet⁹ dñm a quo nō esset misericordiā cōsecutus. dolebat em de culpa preterita nō ppter offensam dei: sed ppter infirmitatē quā patiebatur. Tertia circūstantia requirit in pñia q dolor ille sit cum spe venie alias non esset vera: sed desperata pñia: 2 sō nō remissua pñi. talis fuit pñia Cain: q ait. Maior est iniquitas mea q vt veniā merear. Gen. iij. Dic practice historā. Talis est pñia Iude pñtoris q voluit de pctō dices. Peccati tradens sanguine iustu: sed nō cū spe venie: q laq se suspēdit. Patet ergo triplex conclusio. Brūis autēz Iulianus licet peccauerit grauit⁹ occidendo parentes: non tñq parricida q ignozans fecit: penituit tñ vere q habuit omnes tres circūstantias pñctas: q voluit volūtarie de pctō etiam qñtum fuit offensa dei et cū spe venie. Et sō cōsecut⁹ est per pñiaz verā remissionē pcti sui. et hoc est quod dicit thema. Deceduxit: quibz etiā de iure ciuili licitum sit marito occidere vxorē in flagranti adulterio dñpensam cū turpi pñona. Et de adulterijs. l. Gracius 2c. Vodo videmus historā. Dic legēda 2c. Deo grās Amē.

Item alius sermo fieri potest: cui⁹ thema fm eam dominica que currit in festo sancti Iuliani: sic proponere. Multi veniēt ab oriente et occidente. et recumbent cum Abrahā Isaac et Jacob in regno celorum: et prosequere sermonem sicut supra in festo Epiphanie ser. qui ab oriente 2c.

Incipit sermo de laude sci

entiarum: sed presertim theologie. xciii.

Gratias ago

O deo meo semper pro vobis in gratia dei que data est vobis: quia diuites facti estis in illo i omni scientia. j. Cor. j. Nota facti estis scz spe. quia ex quo studium inest in hac ciuitate La thanie. Jam in spe estis acquirendi omne scientiaz. Ad quam acquirendam vt vel stri animi accedantur. aliqua dicemus in presenti sermone ad laudem scientiaru ad finem glorificandi illum qui est fons et origo omnis scientie et sapientie: qui deus est: iuxta illud Eccl. j. Fons sapientie verbuz dei in excelsis. Et j. Reg. ij. Deus scientiarum dominus est. Et non solum ipse deus est auctor omnis scientie. sed etiam ipse idem instructor. Primum probatur in primis duabus auctoritatibus. Secundum i alijs tribus. Et ipse etia est principalis auctor scientie nostre: iuxta illud ps. Qui docet hominem scientiam. Propter quod sapiens referens gratias deo dicit Ipse ei dedit mihi horum que sunt scientiam veram vt sciam dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum etc. Sap. vij. De philosophis dicit apostolus. Rom. j. Quod notum est dei manifestum est illis. deus enim illis reuelauit. Igitur ad laudem sui aliqua dicemus de laude scientie. Sed primo saluter virgo etc. Pro fundamento sermonis qui est de scientia: ostenditur theologicis questio.

Queritur. Vtrum actus precipuus scientie consistat in actione vel in consideratione. Arguitur qd consistit in consideratione. sicut cognitio diuinitatis in christo spectat ad sapientiam. Cognitio vero humanitatis in eodem spectat ad scientiam: sed cognitio humanitatis christi non est cognitio operatiua: sed potius contemplatiua: si ergo hoc est donum scientie videtur qd est in consideratione. In oppositum. fides sine operibus mortua est: ergo par ratione ad scientiam: sed ipsa scientia que est donum spiritus sancti non est mortua: sed gratuita. ergo videtur quod actus eius proprius consistat circa agenda. Et sic que

stio manet pro vtriusque parte dubia. Ad questionem respondendum est finem Bona uen. super. ij. sententiarum distin. xxy. q. ij. qd scientie quadruplex est differentia. Quod daz est que consistit in intellectu pure speculatiuo. et hec est fundata supra principia rationis. et hec est scientia acquisita de quacumqz creatura sicut scientia humane philosophie. Quedam autem est que consistit in intellectu inclinato ab affectu: et hec est fundata supra principia fidei: que quidem sunt articuli. et nihilominus acquisita: et hec est scientia sacre scripture: quam nullus habere potest nisi saltem habeat fidem informem. Quedam autem est que consistit in intellectu siue ratione in quantum inclinatur affectum ad operationem. et fundata est supra principia iuris naturalis: que ordinatur ad rectitudinem et honestatem vite. et huiusmodi est scientia virtutis prudentie. Quedam est autem scientia que consistit in intellectu secundum est qd inclinatur: et inclinans. Inclinator in qd a fide. et inclinans ad bonam operationem. et hec fundatur supra principia fidei. et habet ortum a dono gratie. et talis est scientia que est donum spiritus sancti. Et ex hoc patet quid sit actus proprius huius doni. est ei actus eius dirigere ad agenda finem preceptis gentiam regule ipsius fidei cuius est dirigere ad opera misericordie. vt non tantum bona pro bonis reddat secundum qd dicitur lex gratie ad exemplar ipsius Iesu christi in quo fuit gratie abundantia. Et ideo ad ipsam scientiam non solummodo pertinet dirigere in agendis: sed etiam ex consequenti pertinet nosse ea que sunt fidei tanquam fundamentum sue directionis. Et ulterius nosse humanitatem christi tanquam exemplar sui regiminis. Ita qd hic triplex actus conuenit ei secundum triplicem respectum. vnius videlicet respectu obiecti motiui. alter vero respectu sui fundamenti. Et tertius est exemplaris excitatiui. Et quia principalis actus accipitur ex parte obiecti inest qd precipuus actus doni scientie est dirigere circa actionem: secundum qd dicit Augustinus. et ostendunt rationes ad hoc inducte. et ideo sunt concedende. Et ad argumentum dicitur. qd non est hic actus ipsius scientie principalis. sed qd ad principalem habet

De laude Scientiarū

ordinari sicut cognitio exempli: utilis est ad euidentiore rei que scdm exemplar illud debet fieri: sequitur qd actus boni scientie est dirigere circa actionem de qua fit sermo. Iuxta verba preassumpta: et sic de alijs. ¶ Pro declaratione thematis: et introdu- ctione materie assumo illud verbum ihe- matis: scilicet. *Diuites facti estis. Ex quo no- ra qd apostolus vocat scientias diuitias. Et verum dicit. Nam pfecto scientie ve- re diuitie sunt. Non autē consistunt diui- tie in auro et argento: et lapidibz pectio- sis sicut vulgaris opinio hominū veneno cupiditatis infecta mentis. Nota hic qd ro- tus hic sermo diuitur in tres partes: quia primo loquitur de scientia in generali: vt comprehendit sapientia et omnes virtutes. Nam vt Socrates dicebat virtutes esse scientias: vt refert philosophus in. vii. Ethicorū. et omnia peccata ignoratias. Quod dictum aliquantū verum est: vt declarat. Tho. i. q. i. q. lxxv. arti. ii. Et puerbium co- mune dicens: quod omnis peccator igno- rans approbatur p id quod dicit Prover. xiiij. Errant qui operant malum. Secun- do modo loquitur de scientia in speciali: adaptando ipsas ad beatitudinē humanā vsqz ibi. Et predictis autē infertur. Ter- tio loquitur specialissime de scientia theolo- gica: que est excellentior omnibus alijs. vsqz in finem. Et de qualibet parte potest fieri vnus sermo. In primo sermone accipi- tur scientia large: in secundo stricte: in ter- tio strictissime. Triplex autē ratio ad pro- positum adduci potest.*

Prima qd scientia satiat vberius.

Secunda quia possidet securius.

Tertia quia perficit felicius.

¶ Prima ratio est. Aurum nāqz et argen- tum et huiusmodi nunqz homines satiant nec quidē possunt. Nam vt ait Boet. in. ij. de solatione. Si qntas rapidis flantibus incitus. Pontus versat harenas. Aut qd stelliferis edita noctibus. Celo sidera ful- gent. Tantas fundit opes: nec retrahat manū. Pleno copia cornu. Hūanuz misce- ras haud ideo genus cessat flere qrelas. Et quis Boetius hoc tacuisset: satis ra- men superqz hoc experimento docemur. Nam miseri homines cōtinue circūeunt ma- re et aridam p multa pericula animarum

et corporū: vt aurū acquirant: et tamē nūqz satiant: sed semp cumulare conantur acer- uum. Baruch. iij. Qui argentū thesauri- zant: et aurum in quo pñdunt homines et nō est finis acquisitionis eorū. Et hoc ergo pñt qd in auro et argento nō possunt vere diui- tie: ex quo nunqz satiant mentem: qntmo semp angustiant et lacerāt: ppter qd salua- tor appellat eas spinas. Luce. viij. Et sci- entia satiat aiam et dulcissime reficit. Nā vt ait Lactantius in. j. Nullus anime sua- uior cibis est: qd cognitio veritatis. Et ratio differentie est: quia aurū et argentum nō intrant in animā: sed scientia sic. Nota similitudinē de famelico: qui esset in men- sa plena ferculis et nō comederet: et sitiret et nō biberet. Sicut de Tantalō gigante posito in inferno fingit poete. Dicit fab- bulam comedens vero satiare. Sic in pñt posito. Aurum et argentū non intrant in animā hominis: bene intrant et replēt capiam et bursam. Et ideo posset potius dici bur- sa diues. qd homo si aurum et argentū diu- uitie essent. Cum enī appetitū diuitiarū sit in anima: et aurū et argentū non intrant in animā: ideo non auferunt appetitum. Quinimo vt dicit Juuenalis. Crescit ad- mor nūmū qntum ipsa pecunia crescit. Et Ecce. y. Auarus non implebitur pecunia. Sed scientia secus: quia residet subiectiue in potentia anime qd dicit intellectus. Iō Aug. in. vij. d. ciui. dei. Aliud inquit sunt diuitie aliud pecunie. Nam dicimus di- uites sapientes: iustos bonos: quibus pe- cunia vel parua vel nulla est. Magis enī sunt virtutibus diuites: p quas eis etiam in ipsis corporalibus rerum necessitatibus satis est quod adest: paupes vero avaros semp inbiantes et egentes. ¶ Secunda ratio est: quia scientia possidetur securius. Nam au- rum et argentū: et huiusmodi terrena postqz cū maximis laboribz periculis et angustijs acquisita sunt: euz magno timore posside- tur. Nam facilliter amitti possunt: et sepi- amittuntur furto: vel rapina aut alia qua- uis causa: que multiplex esse potest. ppter qd saluator in euangelio nos admonet dis- ces. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi erugo et tinea demolit: et vbi fures effodiunt et furantur. Matt. vi. Sic ergo huiusmodi false diuitie ex quo possunt tot

causibus deperire cum magno timore possident. Scientie autem non sic: quia etiam cum nudo homine remanet et sunt accedentes: ita annexa subiecto quod non possunt ab ipso se diu durare vult remus separari. Hoc probatur exemplo illius pbi qui cum oia exteriora bona perdidisset et nudus a patria profugisset interrogatus a quibusdam ait. Nil perdidit sed oia mea mecum habeo/ intelliges de scientia que inseparabiliter sibi adheret. Unde Boetius de scientiis loquens ait in primo car. primi libri. Ecce mihi laquei dicuntur scribenda camene. Scientie sue muse. Et veris elegi stertibus ora rigant. Has saltem nullus potuit vincere terror. Ne nostrum comites persequerentur iter. Quintimo post mortem etiam remanent scientie in intellectu: sicut de Augustino Thoma et alijs beatis: et etiam in damnatis. Cum enim cognitio particularium contingit tum post vitam istam remaneat: iuxta Lu. xvi. Nisi recordare: quia recepisti bona in vita tua. Et Lazarus similiter mala multo magis remanet scientia/ que est cognitio universalium et necessario et consequenter firmior est quam cognitio particularium: quibus non remaneat idem modus intelligendi per fantasmatum. quod quantum ad hunc modum intelligendi dicit scientia non remanere post vitam. In quo modum loquitur apostolus. i. Cor. xii. di. Siue scientia destruetur. Tertia ratio est. quia scientia perficit felicitatem seu exaltat sublimi. Nulla enim quantitas quantum subicit maxima auri et argenti et hominum terrenorum potest beatum facere possidentem. Nam non solum beatitudinem eternam conferre non potest: sed nec virtutem aliquam: propter quod dicitur. Proverb. xvij. Quid prodest stulto habere divitias/ cum septientia emere non possit. Quintimo post mortem factum possit esse. Et consequenter valde obstant divitie ad virtutes acquirendas. Propterea optimo consilio fructus est civis ille thebanus de quo Hieronymus et habet in decretis. xij. q. ij. Crates ille thebanus homo quondam divissimus/ cum ad philosophandum arthanas pergeret magni auri pondus abiecit: nec putavit se posse et virtutes simul et divitias possidere etc. Propterea dicitur. Augustinus de civitate dei. c. xix. Felices inquit nos vel filios vestros non divitie terrene faciunt.

unt. Aut nobis viventibus amittende/ aut nobis mortuis aliquibus nescimus vel forte a quibus volumus possidende. Nota. A quibus nescimus. Declara etc. Propterea dicitur. Ps. Thesaurizat et ignorat: cui congregabit ea. Et Eccles. ij. Derelictus sum omne industriam meam: quia sub sole studiosissime laboravi: habiturus heredem post me: quem ignoro utrum sapiens vel stultus futurus sit et dominabitur in laboribus meis: quibus desudavi et sollicitus fui. Et est quicquam tam vanus: quasi diceret nihil. Scientia vero est illa/ que confert beatitudinem homini habenti eam. Unde Proverb. xij. Iusti autem liberabunt scientia. Item. ps. Beatus homo quem tu erudieris domine: et de lege tua docueris eum. Propterea David orabat dicens. Domine tace et disciplina et scientia doce me. Quia et doctis et doctoribus aliorum permittitur excellens gloria in vita futura. Dan. xij. Qui docti fuerint fulgebunt: quasi splendor firmamenti. Et qui ad iustitiam erudiunt plurimos: erunt quasi stelle in perpetuas eternitates. Contra vero qui non habent scientiam reputant vani et miseri: iuxta illud. Sap. xij. vani sunt homines/ in quibus non subest scientia dei. Et ideo dominus facit dotem ignorantem increpare dicens. Quia tu scientiam repulisti repellam te: ne facis dotio fungaris mihi. Osee. xiv. Nota moraliter. Unde procedit quod laici clerici: sacerdotes: et omnes viri vacant et ribaldariis: nisi quia non occupant se ad scientias acquirendas. Unde Esaie. v. Propterea captivus ductus est populus meus: quia non habent scientiam. Nota. Captivus a diabolo et peccatis: quod qui facit peccatum servus est peccati. Ioan. viij. Si ergo vacaret scientiis acquireret immunes essent ab huiusmodi vitiis. Tum propter fugam oculi/ quod est sentina omnium vitiis. Tum propterea amorem scientie/ qui sic alliteret eos quod non cuperent carnalibus vitiis delectari: presertim si vacarent scientie scripture sacre. Nam ut dicit Hieronymus ad Paulinum. Ama scientiam scripturarum: et carnis vitia non amabis. Unde et Aurora. Fugiter hec legere meditari inquirere nosse. Qui nisi celesti luci cibos frui. Et sic patet primum medium rationis.

De laude scientiarū

tionum/quare scientie dicuntur vere diu-
tie. Auctoritas. Proverbi. vii. Accipit
te disciplinam meam: et non pecuniā. Do-
ctrinam magis q̄ thesaurū eligite. De-
hor est em̄ sapientia cunctis opibus precio-
sissimis. Et om̄e desiderabile et nō potest
comparari. Item. Ps. Bonum mihi lex
oris tui: super milia auri et argenti. Item
Sap. vii. Proposui illam regnis et sedib.
Et diuitias nihil esse dixi in cōparatione
illius. Nec comparavi illi. lapi. preci. quo-
niā om̄e aurum in comparatōe illi⁹ are,
est exigua et tan. lutum est. ar. in conspe-
ctu illius. De ciuili etiam sapientia dicit
iuriconsultus Ulpianus: et habetur. ff.
De varijs et extra. cogn. lib. i. Est qui-
dem res sanctissima ciuilis sapientia: et q̄
precio nummarlo nō sit estimanda. Et sic
pater ratio/quare apostolus vocat scien-
tias diuitias dicens in themate. Diuites
facti estis in om̄i scientia. Pro fundamen-
to fmonis oritur theologicis q̄stio.
¶ Queritur utrū donum intellectus qd̄
dicitur scientie simul consistat in contem-
platōe creatoris et creature. Arguitur q̄
non: sapientia et scientia differunt et sunt
diuersa dona: per quod vnum eorū est cir-
ca temporalia: aliud vero circa eterna: er-
go si donum intellectus est vnum: videt̄
quod non possit esse circa illa duo. In op-
positum ait magister sen. in. ii. dist. xxxv.
Intelligentia nō modo de eternis est: sed
etiam de rebus inuisibilibus et spiritali-
bus: temporaliter exortis. ergo donum in-
tellectus quod scientia dicit simul consistit
in contemplatione: creatoris et creature.
Et sic questio manet p̄ vtraq̄ pte dubia.
¶ Ad questionē respondendū est: f3 Bo-
nauem. super. ii. senten. dist. xxxv. q. ii. q̄
cognitio de deo sub ratione veri potest ha-
beri scdm̄ simplicem modū. Vno modo
habetur cognitio de deo per simplicem as-
sensum. Alio modo p̄ rationis adminicu-
lum. Tercio modo per simplicem cōten-
tum. Primum est virtutis fidei: cuius est
assentire. Scdm̄ est doni intellectus: cui-
us est p̄ rationes abscondita intelligere.
Tertium est beatitudinis mundicie cor-
poris: cuius est deum videre: quoniā er-
go rationes fm̄ quas iuuamur ad credita

intelligenda/accipiant non solum a con-
ditionibus creature spiritalis: que inter
creaturas primiorē habet assimilationē
ad creatorē. Hinc est quod donū intel-
lectus cuius actus est in contemplatione
summi veri eternari p̄ lumen/quod nō so-
lum facit assentire: sed etiam p̄ congruas
rationes credita intelligere: non solum at-
tenditur in contemplatione creatricis est
sentie: sed etiam spiritalis creature: et
ex hoc pater quis sit actus: et obiectum p̄
priū ipsius doni intellectus: quoniā ob-
iectum eius est ipsum verum eternum/in
quārum intelligibile nō solum secundum
pprias condiciones: sed etiam scdm̄ quod
pprietates creaturaz sibi similia scdm̄
quod dicit magister in littera: actus vero
eius est contemplari ipsum verū creditū:
vt deuotius credatur: et ardentius diliga-
tur: et ita donum intellectus consistit in cō-
templatione rationalis creatoris et spiri-
tualis creature: sicut ostendunt rationes
que ad istam partem sunt induce. Et ad
argumentū dicitur qd̄ donum scientie et
sapientie distinguuntur: quia hōc est circa
temporalia: et illud circa eterna et. Jam-
patz responsio: quia non est simile: sapien-
tia em̄ negotiat̄ circa eterna/secundum ra-
tiones eternas. scientia vero circa creaturā
cundū rationes creatas: et quia habent di-
uersa obiecta secundū rationē merendi et
dirigendi/hinc est quod sūt dona diuersa.
Intellectus vero siue circa creaturā/siue
circa creatorē negotietur. semp̄ refert ad
rationes eternas: ad quas per creaturas
etiā eleuat̄ cōtemplandas. Et iō vni solū
donū est quāuis illa sunt plura: et hoc
colligi potest/qd̄ donū intellectus est infra
sapientia et supra scientiam: de qua fit ser-
mo: iuxta p̄ba p̄assumpta: et sic de alijs.

De eodem. Sermo. xcv.

Sed vt hācra-
tionem vltimam latius p̄sequa-
mur: videlicet quomodo scien-
tia faciat hominem beatum seu felicem:
est notandum qd̄ fm̄ sententiam theolō-

gorum et philosophorum eorum qui recte senserunt: beatitudo hominis in dei cognitione consistit: non autem in diuitiis: non in fortitudine: non in dignitate: non in volutibus: nec in honore. Auctoritas veteris testamenti. Hieremie. ix. Non glorie tur sapiens in sapientia sua: et non glorie tur fortis in fortitudine sua: et non glorie tur diues in diuitiis suis: sed in hoc gloriatur: qui gloriatur scire et nosse me: quia ego sum dominus. Ad idem auctoritas noui. Ioan. xvij. Hec est autem vita eterna: ut cognoscant te solum verum deum. Et quem misisti Jesum christum. Sicut autem tangit Thomas in quarto contra gentiles in principio: potest de eo et de diuinis triplex haberi cognitio: ad quarum quamlibet scientia hominem disponit: manducet et instruit.

Prima est cognitio per rationem naturalem: et hec est bona.

Secunda est per reuelationem diuinalem: et hec est melior.

Tercia est per visionem supernalem: et hec est optima.

In primis tamen duabus cognitionibus consistit non perfecta beatitudo hominis: sed imperfecta. In tertia vero perfecta: ut probat Tho. in. iiij. contra gentiles. c. xxxvij.

Prima ergo cognitio habetur per medium creaturarum ex quarum cognitione ne deuenitur ad cognitionem dei demonstratione: quia sicut per effectus ad causam. Declara hoc sicut scripsi in sermone articulis fidei sermone octauo ubi agitur de articulo primo fidei: videlicet de unitate dei parte. i. Auctoritas. Rom. i. Inuisibilia dei per ea que facta sunt intellectus conspicuntur sempiterna quoque virtus eius et diuinitas. Item Sap. xij. A magnitudine enim speciei creature cognoscibiliter poterit horum creator videri. Hanc ergo cognitionem dei siue hunc modum cognoscendi deum instruit nos scientia metaphysice. Huic autem scientie metaphysice omnes alie scientie et liberales artes humanitus adiuuante deseruiunt. Vnde amicus quomodo. Et primo quidem deseruiit philosophia naturalis. Vnde Augustinus in tertio de doctrina christiana. Nam me-

dium huius cognitionis diuine que habetur per metaphysicam sumitur a creaturarum cognitione ut dicitur est. Creature autem tunc perfecte cognoscuntur cum earum nature et cause percipiuntur quia ut dicit philosophus. Tunc vnum quoddam scire arbitramur cum eius causam cognoscimus: quia obiectum intellectus est quod quid id est rei essentia. ut dicitur in tertio de animalibus. Ideo ad huius diuine cogitationis habendam noticiam necesse est scire naturas rerum et earum diffinitiones seu causas. Quia etiam ad vacandum huic speculationi: requiritur valitudo corporis: quia alias fantasia non esset apta ad formandum fantasmata per que intellectus passibilis intelligit et. Ad hec autem deseruiit medicina: que subalternatur philosophie naturali. Secundo deseruiit et philosophia moralis. Nam ad cognitionem dei non potest homo pertinere: nisi mente purgata a vitiis et voluptatibus: quibus infectus animus hominis non solum de deo sed nec de creaturis cognitionem perfectam habere potest: quia ut dicit Boetius.

Ambibus artibus condita nullum fundere possunt sidera lumen. Ideo consulens subdit.

Tu quoque si vis Lernere verum. Tramite recto Lerpere callem. Gaudia pelle. Pelle timorem. Spemque fugato. Nec dolo adis.

Et subdit rationem dicens.

Ambula mens est Vinctaq; frenis.

Hec ubi regnant. Ad hanc autem purgationem animi per bonos mores et virtutes deseruiit nobis philosophia moralis quaz tractat Aristoteles in ethica. Ideo dicit Augustinus in octauo de ciuitate dei. quod propterea Socrates vniuersam philosophiam ad componendos corrigendosque mores flexisse memoratur: cum ante illum omnes magis physicis id est naturalibus rebus periculis operam maximam impenderint: quia scilicet primas atque summas causas rerum: quas non nisi in vniuersi veri ac summi dei voluntate esse credebat non putabat nisi mundata mente posse apprehendi. Et ideo purgatione bonis moribus vite cenfebatur instans. ut de

De laude scientiarum

primentibus libidinibus exoneratus animus naturalis vigore i eterna se attollere natura qz corporis et immutabilis luminis: ubi cause omnium factorum naturarum stabiliter videntur intelligente puritate inspicere. Hec ille. Tertio huic cognitioni diuine deseruit economica hoc modo. Quia enim debitores sumus etiam proximis nostris quos sicut nos diligere iubemur: iuxta illud Eccl. x. vij. Deus mandauit unicuique d proximo suo. Et Matth. xxij. Diliges proximum tuum sicut teipsum. Et Terentius. Homo sum et nihil humani a me alienum puto. Unde et phas in ix. Eibi dicitur: qz amicitia que sunt ad amicos: videtur venire ex his que sunt ad seipsum. Et quo dicto colligitur qz illa debemus velle amicis que et nobis. Ideo ad hanc purgationem mentis que habetur per virtuosam vitam debet homo diligere etiam proximos suos: vt possint esse capaces etiam ipsius diuine cognitionis. Debet autem homo facere presertim erga illos quorum curam gerit: quia alius contra ius federis humani faceret. Unde dicitur. i. Tim. v. Si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet fidei negauit: et est infidelis deterior. Potest autem hic habere curam aliorum dupliciter. Vno modo tanquam persona priuata: sicut paterfamilias domus. et sic tenetur homo habere curam familie sue et diligenter ipsam: verbo et exemplo instruere et prouidere vt per virtuosam viam incedat. Et ad hoc deseruit economica que est vna pars philosophie moralis. Alio modo homo potest habere curam aliorum tanquam persona publicae: sicut est princeps vel rector ciuitatis. et sic debet habere scientiam gubernandi rem publicam: vt ciues virtuosos viuant. Et ad hoc Quarto deseruit politica que est etiam alia pars philosophie moralis. Huic autem politice subalternatur scientia iuris canonici et civilis. Cuius precepta sunt hec. Honestate viuere: alterum non ledere: ius suum unicuique tribuere. Inisti de iusti. et iur. in principi. Quinto deseruit huic cognitioni diuine etiam artes liberales. Primo quidem grammatica. Quia enim ad predictas scientias agnoscendas quibus manuducimur ad dei cognitionem: indigemus auxilio doctorum qui predictas scientias conscripserunt. Non enim sufficeremus ex nobis ipsis ad omnia predicta inuenienda et cognoscenda: eo qz vita breuis ars vero longa. ideo necessarium est nobis legere libros eorum et consequenter eorum idioma intelligere in quas illas scias tractauerunt. Quia autem idioma eorum fuit in grammatica: ideo oportet scire grammaticam. Tum propter intelligendos libros eorum. tum etiam propter conuicandam scientiam nostram alijs. Quia grammatica dicitur scientia recte loquendi atqz scribendi. Secundo huic diuine cognitioni deseruit dialectica. Nam in cognoscendis et capiscendis predictis scientijs sunt multe difficultates et obsecuti artes. Tum propter multitudinem intellectus nostri: qui vt ait phasita se habet ad manifestissima in natura: sicut oculus nocte ad solem. Tum etiam propter difficultatem rerum in seipsis. Propter quod de Salomon Eccl. i. Luce res difficiles non potest homo eas explicare sermone. Et in hoc de videmus qz multi philosophi antiqui in multis errauerunt et contraria inter se ipsos senserunt. vt Aug. refert. xviij. de ciuit. dei. et propter hoc etiam fortasse Socrates redio rerum obscurarum philosophia inueniam ad corrigendos componendosqz mores flexisse memorat: vt dicit Aug. viij. de ciuit. dei. Ideo ne possumus facilliter decipi tam a nobis quam ab alijs ne accipiamus falsum pro vero et conuerso. Ideo necessarium est nobis habere modum cognoscendi arguendi et diceredi verum a falso: et ad hoc deseruit dialectica: qz sicut dicit Aug. plurimum valet in dissoluendis questionibus etiam sacre scripture: tum ibi cauenda est libido rixandi et puerilis quedam ostentatio decipiendi: sicut plebique insipientes delectantur. Contra quos dicitur Eccl. xxij. Qui sophisticce loquitur odibilis est. Tertio deseruit etiam Rhetorica. Quia enim ad dirigendos primos nostros ad beatitudinem istam que consistit in cognitione dei: vt dicitur est et ad purgandum animi indigemus aliquibus rationibus persuasivis. ideo frequenter indigemus aliqua scientia ad persuadendum eis et trahendum eos dulciter et affabiliter: ad hoc quia non violenta sed beniuolentia trahendi sunt ad salutem: iuxta illud Apostoli. Non ex tristitia aut ex necessitate: bilarem enim datorem diligit deus. ij. Cor. ix. Quia enim seruicia non placent deo. Ad hoc autem deseruit

rhetorica. Unde et docto, antiqui eloque-
ter libros conscripserunt: ut non solum in-
struerent intellectum: sed etiam legentium as-
pectum attraherent: per uassonibus rhetori-
cis. Nam ut ait Augu. in. iij. lib. de doctr.
christiana in prin. Cum sit in medio posi-
ta facultas eloquij que ad persuadenda
seu praua seu recta plurimum ualeat: cur non
bonorum studio comparatur ut milititer ve-
riat? si eam mali ad obediendas peruer-
sas uarias causas in usus iniquitatis et
erroris usurpat. Quarta deseruit mu-
sica que est scientia delectabilis. Quia em-
mens nostra corpori unita, non potest sem-
per et continue vacare huius contemplatio-
nibus diuinis: propter humanam fragili-
tatem. ideo expedit ut quandoque interpo-
nantur aliquae occupationes delectabiles
et honeste: quibus animus releuatus possit
fortius contemplationes illas resumere, et
idcirco adinueta est musica: ne alias tedio
torperemus aut vacarem? oculo: quod est
sentina omnium uirtutum. Et etiam for-
tasse ut angustus noster ex melodia musica
si attraheretur ad deuotionem: et subleuare-
tur ad diuina. Unde et in officijs ecclesia-
sticis sacri doctores instituerunt etiam me-
lodias musicales: quae ualde deseruiunt con-
templationi et deuotioni audientium. Unde
de Augu. legimus quod fiebat uberrime in
hymnis et canticis suauiter sonantis ecclesie
uocibus uehementer affectus. Et de Le-
cilia legitur quod cantantibus organis Lecilia
in corde suo: soli domino decantabat di-
cens: fiat domine cor meum immaculatum
ut non confundar. Item Dauid sonando
psalterium: eleuabatur ad contemplandum dei
um: et spiritum sancto adeo replebat ut tunc
prophetaret. Et alibi legitur quod ipso pul-
sante citharam quiescebat Saul a uerati-
one spiritus mali. j. Reg. xvj. Ideo hic potes
etiam dicere si expedit quod poete fingunt de
Orpheo: et agit Boetius in. iij. de con-
solatione. Quinto deseruit Astrono-
mia: ad cognitionem enim dei non solum ma-
nuducit consideratio et cognitio creaturarum
inferiorum que sunt sub celo: que habetur
per philosophiam naturalem: ut dictum est
supra: sed etiam maxime deseruit et manu-
ducit cognitio corporum celestium, i. celorum:
planetarum: et siderum et cursus earum. in

quorum proprietatibus et motibus: maxime cog-
noscitur mirabilis et ineffabilis ordo diui-
ne sapientie. Ad hoc autem deseruit Astro-
nomia. De Astronomia seu astrologia di-
cit Augu. in. ij. de doctrina christiana: quod
si nihil adiuuat ad intelligentiam diuinari-
scripturarum: et instructuosa intentione plus
impedit. Hec etiam scientia hodie abiit in
desuetudinem sicut dicit Gratian. xxvj.
q. ij. c. Sois. Sexto deseruit Arithmetica
Nam astronomia perfecte haberi non po-
test: nisi scientur positiones numerorum
quos docet Arithmetica. Et ideo oportet
hanc scire: quasi viam ad illam. Septimo
deseruit Geometria eadem ratione qua et
Arithmetica. Astronomia enim non potest per-
fecte sciri: nisi agnoscant dimensionales siue
mensure et quantitates rerum: et cognoscant
quantitates astrologorum: et distantias siderum et
cursus eorum: et ad hoc deseruit Geome-
tria. De Arithmetica Geometria et Mu-
sica. dicit Hierony. sup. epistolam ad Titum
quod quis praeceat ueritate: tamen non sunt
scientie pietatis: et habet in decret. xxvj.
dist. Si quis grammaticam. Et predictis
ergo patet: quod omnes scientie et artes libera-
les manuducunt hominem ad cognitionem
dei: in qua beatitudo humana consistit. Quia
uis diuersimode: quia quedam immediate
sicut est metaphysica: quedam uero mediate
sicut alie scientie et artes. Fiat ergo ratio
formalis sic. Illa per que manuducit homo
ad beatitudinem faciunt hominem beatum: sal-
tem per modum cause instrumentalis dispo-
sitiue. Sed scientie manuducunt hominem
ad cognitionem dei: que est beatitudo huma-
na: ergo et. Patet conclusio. ¶ Secunda uero
cognitio de deo habet per reuelationem diui-
nalem: et hec est melior et perfectior: quia meli-
ori et perfectiori medio innititur quam prima:
quia prima innititur medio creature: per cuius
cognitionem quasi per quandam scalam ascen-
dit homo ad cognitionem creatoris: ut di-
xit est. Hec autem cognitio innititur medio
creatoris reuelantis. Nec potest ista cogniti-
o siue iste modus cognoscendi deum natu-
raliter haberi ab homine: et hec sunt ea que sunt fi-
dei. Da exemplum de trinitate personarum: de
incarnatione seu eucharistia: et alijs articu-
lis fidei: ad quorum cognitionem ex puris na-
turalibus non potest homo peruenire: quia

De laude scientiarū

transcendūt limites rōnis hūane. Vñ nec Anaxagoras: nec Pythagoras: nec Plato: nec Aristoteles: nec alij p̄bi p̄tulerunt ad hunc modū cognoscendū deū. Habetur em̄ solum ex dei reuelatione: iuxta illud Rom. x. Fides ex auditu: auditus autē p̄ verbū christi. Item Esa. viij. Nisi credideritis non intelligetis: p̄m aliam litteram. Propterea dicit Ap̄lus. j. Cor. ij. Loquimur dei sapientiā: quā nemo principum huius seculi cognouit. Blosa. i. p̄hox. Et subdit. Nobis autē reuelauit deus p̄ spiritum suū. Ad idem. j. Cor. xij. Nemo potest dicere dñs Iesus: nisi in spiritu sc̄to. Itē Baruch. ij. Gloriam sapientie nescierunt: neq; cognouerūt semitas eius. Reuelasset autē eis deus: si intellectū p̄p̄tū dei impertio sublugassent. Sed p̄pter superbiam eorū obsecati fuerūt. Nam vt dicit ap̄lus. Cum deū cognouissent: sc̄s quantū ad rationes naturales: vt p̄ primā cognitionē: et hanc habebat p̄bi: non autē sc̄dam. Et ideo nō sicut deū gl̄ficauerūt: aut gratias egerunt: sed euauerūt in cogitationibus suis. Et obsecrati est insipiens cor eorū. Dicentes em̄ se esse sapientes stulti facti sunt: et mutauerunt gl̄riam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis: et voluerunt et quadrupedū et serpentū et c. Ro. i. Hec ergo cognitio dei: quā naturaliter haberi nō possit: tñ necessaria est ad salutem: iuxta illud ap̄li. Heb. xj. Oportet accedentē ad deū credere et c. Et ibidem. Sine fide impossibile est placere deo. Hanc autē cognitionē docet nos sciētia theologie: que est longe excellentior et nobilior alijs sciētijs et c.

Tertia cognitio dei habet p̄ visionem. Et hec habebit in patria: quādo videbitur cum sicut est. j. Ioan. ij. Et hec est optima. Unde Ap̄lus. j. Cor. xij. Ex parte em̄ cognoscim⁹: et ex parte p̄phramus: cum autē venerit quod perfectus est euas: euabit quod ex parte est. Et infra Gl̄dams nunc p̄ speculū in enigmate: tūc autē facie ad faciem. Ad hanc autē cognitionē dei p̄fectam ordinatur homo: et manu dicitur p̄ scientiā theologie: que p̄pter hoc instituta est a deo: vt illa mediāte saluemur: iuxta illud. Jo. vlf. Hec autē scripta sunt vt credatis: quia Iesus est fili⁹ dei: et vt

credentes vitam habeatis in noie ipsi⁹: et sic de sc̄da cognitione que habet p̄ reuelationē transferi homo ad hanc tertiā q̄ habetur p̄ visionē: iuxta illud ap̄li. ij. Cor. ij. Hos vero om̄es reuelata facie gl̄riaz dñi speculantes: in eandē imaginē transformamur a claritate in claritate: tanq̄ a dñi spiritu. De hac triplici cognitione habet vna auctoritas. Job. xxvj. Ecce hec ex parte dicta sunt vias eius: et cū vt par uam stillam sermonū eius audierim⁹: q̄s poterit contritiū magnitudinis ei⁹ intueri: Quaz auctoritate sic exponit Tho. in. ij. contra gentiles in principi⁹ dicit. Ecce hec ex parte dicta sunt vias eius. ad p̄mā p̄tinet: quia p̄ vias creaturariū in die cognitionē noster intellectus ascendit. Et q̄z has vias imp̄fecte cognoscim⁹: recte adiūxit ex parte. Et p̄tē em̄ cognoscim⁹: sicut ap̄lus dicit. j. Cor. xij. Quod vero subdit. Et cum vix parua stilla sermonū eius audierim⁹. Ad sc̄dam cognitionē p̄tinet: p̄tē diuina nobis credenda p̄ modū locutionis reuelant. Fides em̄ vt dicitur. Rom. x. Est ex auditu: auditus autē per verbum dei. De quo etiā dicit. Joā. xvj. Sanctifica eos in veritate: sermo tu⁹ veritas est. Sic igit quia reuelata veritas diuinis nō videnda: sed credenda p̄ponit recte: dñs Audiuim⁹. Q̄z hō hec imp̄fecta cognitio effluit ab illa p̄fecta cognitione: q̄ diuina veritas in seipsa videt: dum a deo nobis mediantib⁹ angelis reuelat: qui vident faciem patris: recte noiat Stillam. Unde et Joel. ij. dicit. In die illa stillabūt mōtes dulcedinē. Sed quia nō om̄ia mystēria: que in prima veritate vīa angeli et alij b̄ri cognoscūt: sed quedā pauca nobis reuelant: signant addidit. Parua. Dicit em̄. Ecē. xlij. Quis significabit eū: sicut est ab initio. Multa abscondita sunt maiora his: pauca em̄ vidim⁹ operū eius. Et dñs discipulis dicit Joā. xvij. Multa habeo vobis dicere: que nō potestis portare modo. Hec etiā pauca que nobis reuelantur sunt: quibusdā similitudinib⁹ et obsecrati verbis nobis p̄ponunt: vt ad ea q̄ q̄ capiēda solū studio si pueniāt. Alij hō quasi occulta viderent: et increduli lace rare nō possunt. Unde dicit ap̄lus. j. Cor. xij. Videm⁹ nunc p̄ speculū in enigmate,

Signant addidit vix: vt difficultas ostē-
deret. Quod vero subdidit. Quis pote-
rit tonitruū magnitudinis ei⁹ intueri: ad
tertiam cognitionē prinet: qz prima veritas
cognosceret non sicut credita: sed sicut visa.
Videbimus em̄ eum sicuti est: vt dicit. j.
Joā. ij. Unde dicit Intueri: nec aliquid
modicuz de diuinis mysterijs percipiet: sed
ipsa maiestas diuina videbit⁹ et ois bono-
rum pfectio. Unde dñs ad Moyſen dixit.
Ero. xxiij. Ego ostendā oīe bonuz tibi.
Recte ergo dicit Magnitudinis. Non autē

ponetur veritas hominis aliquib⁹ vela-
minib⁹ occultata: sed oīno manifesta. Vñ
dñs discipulis suis dicit. Joā. xvj. Venit
hora cū iam nō in puerijs loquar vobis:
sed palam de patre annūciabo vobis. Si-
gnanter ergo dicit Tonitruū: ad manife-
stationē insinuandā. Hec Tho. vbi supra.
Et predictis autē infert q scientia theos-
logie p quam habet scda cognitio dei: de
qua supra: longe est excellentior q̄ meta-
physica: et mltō magis q̄ alie scientie et c.
Deo gratias. Amen.

Collegij Societatis Jesu Paderborne.

Finis sermonū de Sanctis eximii

Concionatoris S. Petri Hieremie siciliensis predicator ordinis quos gallice
pubis negligētia adeo priori excusatione corruerat: vt nō satis sit estimare/
ne illi malus fuerit Petri Hieremie scripta deprauādī studiū: an suis
errorib⁹ ingenia studiosoz eludendū. vtrūqz: nos tantū pro virili
corruptiōi tollende insudauim⁹: q̄tum ingenij penuria sine/
bar: vt impmis allegata tū veter⁹ nouiqz instrumētū tū
iuris canonici et ciuili ac Hieronymi Augustini
qz dicta: etia yba a grāmicali lege et ordine
deuātia restituerēt: vt oia nūc plantora
et lucidiora diligēs lector cognosce
re possis. Si tñ adhuc aliqua
suberūt veter⁹ vestigia mē
de: cogitare debēbis
casu non studio
actitatū:

ne mens tua securitate marcescat: nobis certe voluisse sat est: cū vena-
torē aliquas non omēs capientē feras fornicata cōmendet indu-
stria. Imprimebat itaqz hos sermones D. Joāne Rynma
de Dingaw expensas impendente: cura et labore
suo Henricus Gan: in oppido Hagenaw:
mense Septembri. Anno salu-
tis. M. D. XLIII.